

ہنومان ناٹک جلی قلم

ਹਨੂਮਾਨ ਨਾਟਕ

ਸਮੇਤ ਪ੍ਰਿਸਥਾਂਦੇ

ਹਸਬ ਫਰਮਾਇਸ ਮਲਕ ਹੀ
ਰਾ ਤਾਜਰ ਕੁਤਬ ਕੇ ਧੀੜ੍ਹਾਲਅ
ਮੁਜਤਬਾਈ ਮੈਂ ਛਪਾ ਗਿਆ॥

مجتبائی پریس لاہور میں چھپا

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ॥

॥ ਅਬ ਹਨੂਮਾਨ ਨਾਟਕ ਕ੍ਰਿਤ ਕਵਿ ਹਿਰਦੇਰਾਮ ਕੀ
॥ਕਬਿਤ॥ ॥ਤੀਨੋ ਲੋਕ ਪਤਿ ਪ੍ਰਾਣਪਤਿ ਪ੍ਰੀਤਿ
ਹੀਸੋ ਰਤਿ ਅਗਤਨ ਗਤਿ ਕੇ ਚਰਨ ਸਿਰ ਨਾਇਹੋਂ ॥ਸ
ਦਾ ਸੀਲ ਪਤਿ ਸਤ ਪਤਿ ਏਕ ਨਾਰੀ ਬ੍ਰਤਿ ਸਿਵ ਸਨ
(ਸ੍ਵਾਮੀ)
ਕਾਦਿ ਪਤਿ ਜਸਹਿ ਸੁਨਾਇਹੋਂ ॥ਸੁਰਪਤਿ ਹੂੰ ਕੇ ਪ
(ਇੰਦ੍ਰ)
ਤਿ ਜਾਨਕੀ ਕੇ ਪਤਿ ਰਾਮ ਨੈਨ ਕੋਰ ਓਰ ਕਬਹੂੰ ਤੋ
(ਕਟਾਖ੍ਯ)
ਪਰਜਾਇਹੋਂ ॥ਫੁਰੇ ਬਾਕ ਪਤਿ ਸੁਨੇ ਸੰਤ ਸਾਧ ਮ
(ਸਾਰਸ੍ਵਤੀ)
ਤਿ ਤਬ ਐਸੇ ਰਘੁਪਤਿ ਕੇ ਕਛੂਕ ਗੁਨ ਗਾਇਹੋਂ ॥
੧॥ ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਕਾਹੂ ਕੇ ਸਾਰਸੁਤੀ ਬਰ ਪੂਰ
ਨ ਕਾਹੂ ਕੇ ਹੈ ਸਿਵ ਸੇ ਬਰ ਦੈਯਾ ॥ਕਾਹੂ ਕੇ ਹੈ ਚਤੁਰਾ
(ਬ੍ਰਹਮ)
ਨਨ ਕੇ ਬਰ ਕੋਊ ਗਜਾਨਨ ਆਸ ਬਸੈਯਾ ॥ਕਾਨ ਸੁ
(ਗਣੇਸ਼)
ਨੇ ਪਹਿਚਾਨ ਨ ਕਾਹੂੰ ਸੋ ਸਾਚੁ ਕਹੈ ਕਵਿ ਰਾਮ ਕਹੈ
ਯਾ ॥ਜਾਨਤ ਸ੍ਰੀ ਰਘੁਬੀਰ ਕੇ ਨਾਮਹਿ ਜਾ ਸੁਨ ਏ
ਸਬ ਹੋਹਿ ਸਹੈਯਾ॥੨॥ ॥ਕਬਿਤ॥ ॥ਸੁਜਾਮ
(ਮੇਘ) (ਸੁੰਦਰ ਸਾਂਵਲ)
ਘਨ ਦੇਹ ਸੋ ਮੈ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਜ੍ਯੋ ਨੇਹੁ ਸਾਧੋ ਏਤੋ ਪ੍ਰੇਮ
(ਪਪੀਹਾ)

ਬ੍ਰਿੰਦ ਤੈ ਜਪ ਮਾਤਾਹੀ ਨਾਮ ਕੋ ਚਰਨ ਸਰੋਜ ਰਸ
ਕਮਲ
ਭਰੇ ਤਾ ਕੇ ਭਯੋ ਅਲਿ ਜਾਵਿਨ ਪਰਾਗ ਪਾਉਤ੍ਰਾ
ਭੌਰਾ ਫੂਲਰਸ
ਹੀ ਛਿਨ ਕਾਮ ਕੋ ਰਾਮ ਮੁਖਿ ਧੁਨਿ ਸੁਨਿ ਭਯੋ ਮਿ
ਗ ਤਾਹੀ ਛਿਨ ਰੂਪ ਸਿੰਧ ਮੀਨ ਡਰ ਹੈ ਨ ਕਾਲ ਘ
ਮੂੰ ਕੋ ਵੈਉਦਾਰ ਰਾਇ ਹੌ ਭਗਤਿ ਭੀਖ ਮਾਂਗੋਂ ਦੈ
ਧੂਪ
ਤੈ ਰਾਮਚੰਦ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਚਕੋਰ ਮਨ ਰਾਮ ਕੋ ॥੩॥
ਕਵਿ
ਸ੍ਵੈਯਾ ॥ ਸੈਵ ਕਹੈ ਸਿਵ ਯਾ ਰਘੁਬੀਰਹਿ ਬ੍ਰ
ਸਿਵਕੇਸੇਵਕ
ਹਮ ਕਹੈ ਸਭ ਬੇਦ ਪੜ੍ਹੈਯਾ ਬੋਧ ਕਹੈਂ ਇਕ ਕ
ਵੇਦਾਂਤੀ ਬੁਧਅਵਤਾਰ
ਰਮ ਕਹੈਂ ਇਕ ਧਰਮ ਕਹੈਂ ਇਕ ਧਾਮ ਸਹੈਯਾ
ਘਰ
ਏਕ ਕਹੈਂ ਕਰਤਾ ਹਰਤਾ ਜਨ ਏਕ ਕਹੈ ਘਟ ਪਾ
ਦਾਸ
ਨ ਬਸੈਯਾ ਤੇ ਪ੍ਰਭੁ ਰਾਮ ਸੁਨੈ ਅਪਨੋ ਜਸੁ ਹੈ ਸ
ਬ ਦ੍ਵੈਖ ਸਨ ਦੌਰ ਸੁਨੈਯਾ ॥੪॥ ਕਬਿੱਤ ॥
ਦਿਨ ਵ ਦਿਸਾ
ਕੋਸਲ ਤਨੈਯਾ ਤਨ ਕੁਸਲ ਨਿਧਾਨ ਪ੍ਰਭੂ ਕ
ਦੇਸ ਪੁਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ਰ
ਲਿ ਮਲਿ ਮਥਨ ਸੁ ਸਾਧਨ ਕੇ ਪ੍ਰਾਨ ਹੈਂ ਕਰੁਨਾ
ਪਾਪ ਕਟਨਾ ਦੇਣਾ
ਕੀ ਖਾਨ ਪਹਿਚਾਨ ਜਾ ਕੀ ਦੀਨਨ ਸੌ ਮਾਨ ਲੇਤ
ਜੀ ਕੀ ਸਭ ਹੀ ਕੈ ਸਾਵਧਾਨ ਹੈਂ ਦੇਵਨ ਕੇ ਦੇਵ
ਰੀਝੈ ਨੈਕ ਕੀਏ ਸੇਵ ਹੀਏ ਪਰ ਧੀਰ ਜਾਨਬੇ ਕੋ
ਚਤੁਰ ਸੁਜਾਨ ਹੈਂ ਬਾਰਿਦ ਸੇ ਸਿਆਮ ਅਭਿਰ
ਬਦਲ
ਮ [illegible] ਕਾਮ ਐਸੇ ਰਾਮ ਰਾਮ ਕੇ ਹੀਏ ਬਿ
ਕਵਿ

ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੈਂ॥੫॥ ॥ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਰਾਮ ਕੇ
ਨਾਮ ਸੋ ਪ੍ਰੀਤਿ ਕਰੈ ਜਿਨ ਧਾਮ ਕੋ ਕਾਮ ਰਹੇ ਉਰਝਾ
ਈ ਜੌਨ ਬਨੈ ਤਉ ਏਕ ਘਰੀ ਸੁਨ ਲੈ ਗੁਨ ਕੇ ਤ
ਘੜੀ
ਨ ਆਰਸ ਤਾਈ ॥ਪੇਟ ਹੀ ਮੈ ਜਿਨ ਪੇਟ ਭਰਿਓ ਅ
ਆਲਸ
ਬ ਪੇਟ ਕੋ ਕਾਜ ਕਹਾ ਦੂਰ ਤਾਈ ॥ਲੈ ਸਿਖਆ ਵਰੇ
ਚਿੰਤਾ ਯਾ ਦੁਬਿਧਾ ਬਾਂਹੇ
ਆਵ ਚਲੀ ਜੈਸੇ ਪਾਨੀ ਮੈ ਨਾਉ ਮਲਾਹ ਚਲਾਈ
ਉਮਰਾ ਬੇੜੀ
॥੬॥ ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਰਾਮ ਕੋ ਰੂਪ ਨਿਹਾਰ ਮਨੋ
ਕਾਮਦੇਵ
ਜ ਲਜਾਇ ਮਨੋ ਨਿਜ ਦੇਹ ਬਿਸਾਰਿਓ ॥ਅੰਜਨ ਕ
ਸ੍ਰਮ ਸੂਨ
ਜ ਕੀਓ ਉਦਵਰਤਨ ਤਾਹੀ ਕੋ ਲੈ ਨਭ ਚਾਂਦ ਉਬ
ਅਕਾਸ ਬੰਨਾਯਾ
ਰਿਓ ਸੀ ਰਘੁਬੀਰ ਕੇ ਬਾਰ ਬਿਲਾਸ ਤੇ ਧਰਮ
ਭਯੋ ਤ੍ਰਈ ਲੋਕ ਬਿਥਾਰਿਓ ॥ਨੈਨ ਕੀ ਕੋਰ ਤੇ ਨੇਹ
ਦ੍ਰਿਸਟ ਪ੍ਰੇਮ
ਕੀਓ ਬਿਧ ਭੀਖ ਕੀ ਛਾਂਹ ਤੇ ਸੀਲ ਸਵਾਰਿਓ ॥੭
ਬ੍ਰਹਮਾ ਪਛਾਵ
॥ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਕਾਲੇ ਧਰਤੇ ਧਰ ਧੀਰ ਸਬੈ ਭਟ
ਹੈਨ ਕਹੂ ਬਲ ਕਾਹੂ ਕੇ ਪੋਤੇ ॥ਛੰਡਿਆ ਸੋਂ ਹਿਤ ਕੇ
ਪਲ ਖਜਾਨੇ ਲੋਹੂ
ਕਰ ਕੁੰਡਨ ਨਤ ਫਿਰੈ ਭ੍ਰਿਗਾਨੰਦਨ ਸੋਤੇ ਕਰੈ
ਤਲਾਉ ਪਰਸ੍ਰਾਮ ਕੇਵਲ
ਟਰਤੇ ਸੁਖ ਰਾਵਨ ਕੇ ਧਨ ਤੋਰ ਕਹੋ ਸੀਯ ਲਾਇ
ਧਨਖ
ਕ ਕੋਤੇ ॥ਜੌ ਰਘੁਬੀਸ ਸਿਰੋਮਣ ਭੂਤਲਿ ਰਾਜੀ
ਕੌਨ ਪ੍ਰਿਥਵੀ
ਵਲੋਚਨ ਰਾਮ ਨ ਹੋਤੇ ॥੮॥ ॥ਸਵੈਯਾ॥
ਕਮਲ ਨੈਨ
॥ਮੋ ਬਿਨਤੀ ਅਹਿਨਾਥ ਕਹੈ ਬਿਧਿ ਹੌ ਬਿਨ ਕਾਜ
ਕਰ ਦਵੀਂ

ਨ ਕਾਹੇ ਤੇ ਕੀਨੋਂ ਹੋਂ ਡਰਪਯੋ ਸੁਨਿ ਬਾਤ ਫਨਿੰਦ ਡਰੈਗੇ ਸਿ
ਸੇਸਨਾਗ ਡਰੈਹੈ
ਰ ਨੈਕ ਫੁਟੈ ਪ੍ਰਤੀਨੋ ਹੈ ਕਹੁ ਕੌਨ ਸੁਨੈ ਜਸ ਰਾਮ ਕੋ ਸ
ਬੋਲ
ਸਕੈ ਪਾਇ ਕੈ ਸ੍ਵਾਸ ਨ ਲੀਨੋ ਏ ਸ੍ਰਮ ਕੈ ਡਾਈ ਲੋਕ ਕ
ਜਤਨ
ਰੇ ਭ੍ਰਹਿ ਐਸੇ ਹੀ ਜਾਨਤ ਹੀ ਸਿਰ ਦੀਨੋ ।੯॥ ਸ੍ਵੈਯਾ
॥ ਸ੍ਰੀ ਰਘੁਬੀਰ ਸਿਰੋਮਣ ਕੀ ਯਹਿ ਕੀਰਤਿ ਹੈ
ਕਿਧੋਂ ਵ੍ਰਤੀ ਬਖਾਨੋ ਆਨਿ ਦਈ ਕਮਲਾ ਹਰਿ ਕੀ ਯ
ਹ ਬਾਤ ਸੁਨੇ ਸੁਰ ਲੋਕ ਡਰਾਨੋ ਜਾਨ ਯਹੈ ਮੁਖ ਰਾ
ਦੇਵਲੋਕ
ਕੀਏ ਬਿਧਿ ਸੰਭੁ ਰਹੈ ਅਜਹੂੰ ਲਪਟਾਨੋ ਸਕ੍ਰ ਸ
ਇੰਦ੍ਰ
ਸ੍ਰ ਕੀਏ ਚਖ ਚੌਕ ਛਹੂ ਮੁਖ ਬਜਾਹ ਕੀਯੋ ਨ ਸਮਾ
ਸਾਮਕਾਰਤ੍ਰ
੧੦॥ ।ਸ੍ਵੈਯਾ। ।ਭੇਰਾਹਿ ਛਾਡ ਨ ਜੋਰਾ ਕ
ਰੈ ਕੋਊ ਮੇ ਸਿਵਲੋਂ ਸਿਵਲੋਕ ਨਿਹਾਰਯੋ ਆਰਾਮ
ਤੇ ਨ ਮਿਟੈ ਮਨ ਕੋ ਗਮ ਬੇਦ ਬਿਬਾਦ ਨ ਜਾਇ ਬਿਚ
ਰਯੋ ਮੌਨ ਤੇ ਕੌਨ ਸੁਭੇਦੀ ਲਹੈ ਬਿਨ ਬੋਲ ਖੁਲੈ ਪ
ਰੂਪ ਪ੍ਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਜੋਧ
ਰ ਕੈਨ ਕਿਵਾਰਯੋ ਤਾਤੇ ਯਹੈ ਜੀਯ ਜਾਨਤ ਹੌਂ ਜੋ ਨਰ
ਮ ਕਹਯੋ ਤਿਨ ਕਾਜ ਸਵਾਰਿਯੋ ।੧੧॥ ।ਸ੍ਵੈਯਾ
।ਹੈ ਨ ਕਹੂੰ ਕਵਿ ਅੰਤ ਸੁ ਸੁੰਦਰ ਸੰਤ ਸਮੂਹ ਤਊ
ਸੁਖ ਪੈਹੈਂ ਕਾਹੇ ਤੇ ਰਾਮ ਕੇ ਨਾਮ ਮਿਲੀ ਕਵਿਤਾ
ਹਿਰਦਾ ਰਾਮ
ਮਤ੍ਰ ਮੇ ਸਿਰ ਨਾਇ ਸੁਨੈ ਹੈਂ ਖਾਰੇਊ ਨੀਰ ਨਵਾਇ
ਭ੍ਰਾਬਿੰਦ ਹਿ ਜੋ ਬਕੋਊ ਰਨੇ ਦੁਕ ਦੈਹੈਂ ਕੌਨ ਸੁ ਸ
ਨਦਾ ਜੋਕਾ

ਧੁਨ ਆਦਰ ਸੋਂ ਕਹਿ ਮੂੜ੍ਹ ਚਢਾਇ ਨ ਸ੍ਵਾਦਹਿ ਲੈਹੈ ੫
॥੧੨॥ ॥ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਹੌਂ ਮਤਿ ਹੀਨ ਇਹੈ ਕਵਿ
ਤਾ ਸਿਰ ਜਾਨਤ ਹੋ ਉਪਹਾਸ ਧਰੈਗੀ॥ ਰਾਮ ਮਥੈ
ਹਾਸੀ
ਸੁਖਦੈ ਸਬਕੋ ਮਨਕੇ ਦੁਖ ਦੋਖ ਸੰਤਾਪ ਹਰੈਗੀ
॥ਜਯੋ ਬਨ ਭਿੱਲ ਕਿਰੰਤ ਕੀ ਆਗ ਮਥੇ ਲਘੁ ਦ
ਭੀਲ ਭੀਲਾਂ ਦੀ ਦੂਜੀ ਜਾਤ
ਰੋ ਤੇ ਜੋਤ ਜਰੈਗੀ॥ ਤੌਂ ਕਹਿ ਹੇਮ ਸਮੂਹਨ ਕੇ ਯਾਹਿ
ਛੋਟੀ ਲਕੜੀ ਸੋਨਾ
ਕਾਟਕ ਲੌਕਿਨ ਦੂਰ ਕਰੈਗੀ॥੧੩॥ ॥ਸਵੈਯਾ॥
ਸੋਨੇ ਦੀ ਮੈਲ
ਜੇ ਕਛੁ ਬਾਕ ਬਿਲਾਸ ਹੁਲਾਸ ਸੁ ਸੰਤ ਸੁਨੇ ਜਬ ਗਾ-
ਜਾਹਿ ਸੁਨਾਵੈਂ॥ ਫੂਲ ਸੁਗੰਧ ਸਬੈ ਕਵਿ ਮੰਡਲ ਕੂ
ਲ ਚਰਦੈ ਭ੍ਰਮਸੇ ਅਲਿ ਪਾਵੈਂ॥ ਆਕ ਕੇ ਫੂਲ ਸਮ
ਭੌਰਾ
ਨ ਕਵੀਸ੍ਵਰ ਰਾਮ ਭ੍ਰਮੈ ਕਿਹ ਭਾਂਤਿ ਰਿਝਾਵੈਂ॥ ਚਿ
ਤ ਚਰਦੈ ਚਿਤ ਚੌਂਪ ਮਲਿੰਦ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰ ਬੈ ਸਬ ਹੀ
ਖੁਸ਼ੀ ਭੌਰਾ
ਫਿਰਿ ਆਵੈਂ॥੧੪॥ ॥ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਬਿਆਸ ਪ
ਰਾਸੁਰ ਨਾਰਦ ਸ੍ਰੀ ਸੁਕ ਏ ਸਬ ਰਾਮਹਿ ਆਜ ਲੌ
ਸੁਕਦੇਵ
ਗਾਵੈਂ॥ ਸੇਖ ਸਹਸ੍ਰ ਧਰੇ ਮੁਖ ਜਾਹੀ ਤੇ ਵਰ ਪਕੇ
ਗੁਨ ਪਾਰ ਨ ਪਾਵੈਂ॥ ਸੀਗਿ ਫਿਰੇ ਹਨੁਮਾਨ ਸਦਾ
ਸੁ ਜਥਾ ਮਤਿ ਯੌਂ ਕਹਿ ਕੈ ਸਮਝਾਵੈਂ॥ ਤਾਹੀ ਪ੍ਰਸ
ਦਿ ਤੇ ਰਾਮ ਕਹੈ ਮਨਿ ਕੇ ਗਿਰ ਤੇ ਕਨ ਜਯੋ ਦਿਖ
ਕਿਨਕਾ
ਰਾਵੈਂ॥੧੫॥ ॥ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਸੂਰਜ ਕੀ ਮਨੁ

ਕੀਕਾਵਿਰਾਮ ਦਲੀਪ ਕੀ ਰੀਤਿ ਕਹਾਂ ਲੌ ਲਿਖਾ-
ਊ ਸ੍ਰੀ ਰਘੁ ਕੇ ਅਜ ਕੇ ਜਸ ਕੀ ਸੁਕਥਾਨ ਕੇ ਅੰਤ
ਰਾਜਾ ਅਜ
ਕਹਾਂ ਲੌ ਸੁਨਾਊ ਸ੍ਰੀ ਰਘੁਨਾਥ ਕੇ ਤਾਤ ਕੀ ਬਾਤ ਕ-
ਪਿਤਾ
ਹੈ ਤੇ ਕਹੌਂ ਕਹਿ ਅੰਤਹਿ ਪਾਊ। ਤਾਂ ਤੇ ਸੁਨੋ ਰਘੁਬੀ-
ਰ ਕਥਾ ਤੁਮ ਐਸੇ ਕਹਿਕੈ ਤਨ ਤਾਪ ਸਿਰਾਊ।੧੬
ਠੰਢਾ
।ਕਬਿੱਤ। ।ਰਿਖਿ ਸੰਗਿ ਜਾਇਬੋ ਧਨੁਖ ਰਿ-
ਵਿਸ੍ਵਾਮਿਤ੍ਰ
ਟਕਾਇਬੋ ਧਰਨਿ ਜਾ ਬਿਵਾਹਿਬੋ ਬਰੋਈ ਜਸੁ ਪ-
ਸੀਤਾ
ਇਬੋ। ਧਾਇਬੋ ਪਰਸਰਾਮ ਰੌਲ ਮੈ ਖਿਸਾਇ-
ਸਰਮਿੰਦਾ
ਬੋ ਉਲਟ ਬਨ ਜਾਇਬੋ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਰਾਜ ਗਾਇਬੋ
।ਬਨ ਕੋ ਸਿਧਾਇਬੋ ਜਨਕ ਜਾ ਚੁਰਾਇਬੋ ਸਮੁੰ-
ਦ੍ਰ ਕੋ ਪਟਾਇਬੋ ਔ ਲੰਕ ਪਤਿ ਘਾਇਬੋ। ਬੀ-
ਰਾਵਨ ਮਾਰੀਗੇ ਲਛਮਨ
ਰ ਤੀਯ ਸੰਗ ਲੈ ਪਲਟ ਘਰ ਆਇਬੋ ਸੁ ਐ-
ਸੀਤਾ
ਸੋ ਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ਗੀਤ ਤੁਮ ਹਿ ਸੁਨਾਇਬੋ।੧੭॥
ਦੋਹਰਾ। ।ਖੰਜਨ ਲੋਚਨ ਕੰਜ ਮੁਖ ਨਿਤ-
ਮਮੋਲਾ ਕਮਲ
ਖੰਡਨ ਪਰ ਪੀਰ। ਅਰਿ ਰੰਜਨ ਭੰਜਨ ਧਨੁ-
ਖ ਭੰਦ੍ਰ ਰੰਜਨ ਰਘੁਬੀਰ।੧੮॥ ।ਦੋਹਰਾ
ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਸਿੰਨ ਕਰਤਾ
।ਸੁਖ ਸਾਗਰ ਨਾਗਰ ਨਵਲ ਕਵਲ ਬਦਨ
ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਚਤੁਰ ਨਵੀਨ ਮੁਖ
ਦੁਤਿ ਮੈਨ। ਕਰੁਨਾਕਰ ਬਿਬਰਨਾਦਿ ਪਤਿ ਸਰਨ
ਸੋਭਾ ਕਾਮ ਕ੍ਰਿਪਾਪਾਲ ਦੇ ਪਤੀ
ਗਤਿ ਸੁਖਦੈਨ।੧੯॥ ।ਬਿਸ੍ਵਾਮਿਤ੍ਰ ਉਵਾਚ

॥ਸੈਯਾ॥ ॥ਬੈਠ ਬਿਚਾਰੁ ਕੀਓ ਰਿਖਰਾਜ ਈ ੭
ਜਰ ਮਨ ਪੂਰਨ ਹੋਤ ਹਮਾਰੋ ਕੋਨ ਬਲੀ ਇਹ-
ਲਾਇਕ ਹੈ ਤ੍ਰਿਹੁ ਲੋਕਨ ਮੈ ਤਿਨ ਰਾਮ ਬਿਚਾਰੋ ਧ
ਇ ਚਲਓ ਨ੍ਰਿਪ ਸੋਂ ਕਹਿ ਬਾਤ ਕਹੀ ਸਮਝਾਇ ਬ
ਡੇ ਸੁਖ ਭਾਰੋ ਤੇ ਨ ਟਰੈ ਸਸਿ (ਚੰਦ੍ਰਮਾ) ਸੂਰ (ਸੂਰਜ) ਟਰੈ ਸੁਨ ਸਾ-
ਥ ਬਿਨ ਰਘੁਨਾਥ ਤਿਹਾਰੋ॥੨੦॥ ਸੈਯਾ॥
॥ਸੋਚ ਬਢੋ ਨ੍ਰਿਪ ਕੇ ਜਿਯ ਮੈ ਕੁਲ ਪੂਜ ਹਿ ਪਾ
ਇਨ (ਚਿੱਤ) ਲਾਗ ਮਨਾਵੈ ਏਕੁ ਬਿਨਾ (ਰਿਖੀ) ਰਘੁ ਬੀਰ ਗਹਿ
ਤੀਨਹੁ ਲੈ ਨਿਜ ਸੰਗ ਗੁਰੂ ਸੁਖ ਪਾਵੈ ਏ ਤੇਰੇ-
ਪੂਤ ਸਪੂਤ ਸਬੈ (ਅਪਨੇ) ਬਿਧ ਰਾਜਹਿ ਸੌਂ ਰਿਖਰਾਜ ਸੁ
ਨਾਵੈ ॥ਰਾਜਨ ਜੋ ਮੁਖ ਰਾਮ ਕਹੋ ਅਬ ਤੌ ਮੁ
ਖ ਔਰ ਕਹੋ ਨਹਿ ਭਾਵੈ॥੨੧॥ ਕਬਿੱਤ॥
॥ਸੰਗ ਭਟ ਭੀਰ ਲੈ ਸਮੀਰ ਹੂੰ ਤੇ ਬੇਗ ਧਾਊ ਅ
ਇਸ ਜੋ ਪਾਊ ਜਾਇ ਮਾਰੋ ਰਾਜ ਨੀਤ ਹੈ ਜੋ ਕਹੋ
ਤੋ ਠੌਰ (ਆਰਾਮ) ਤੁਮੇ ਬਾਗ ਮੇ ਬਨਾਊ ਔਰ ਭੂਰੀ ਦੇਤ ਰਹੋ
ਰਹੂ ਓਰ ਜੈਸੀ ਰੀਤ ਹੈ ਦੁਤੀਆ ਕੇ ਚੰਦ ਜੈਸੇ ਨ
ਦੇਖੋ ਨੈਨ ਰਾਮ ਚੰਦ੍ਰ ਤੁਮ ਹੂੰ ਬਿਚਾਰੋ ਰਿਖ ਕੈਸੀ
ਬਿਪਰੀਤ ਹੈ ॥ਭੀਰ ਮਸਨਾਗ ਤੇ ਸੁ ਤੀਰ ਲੈ ਚ
ਲਾਇ ਜਾਨੈ ਐਸੇ ਰਘੁ ਬੀਰ (ਸਪ) ਕੋ ਪਿਸਾਚਨ ਤੇ

ਜੀਤ ਹੈ।੨੨॥ ਕਬਿੱਤ॥ ।ਬਾਲਕ ਅਜਾ
ਨੇ ਹਠੀ ਔਰ ਕੀਨ ਮਾਨੈ ਬਾਤ ਬਿਨਾ ਦੀਏ ਮਾਤ ਹ
ਥ ਭੋਜਨ ਨ ਪਾਇ ਹੈਂ। ਮਾਟੀ ਕੇ ਬਨਾਇ ਗੱਜ ਬਾ
[ਹਾਥੀ ਘੋੜੇ]
ਜੀ ਰਸ ਖੇਲ ਮਾਤੇ ਪਲਨਾ ਬਿਛੌਰੈ ਤਾਕੀ ਨੈਕ ਨ
ਬਸਾਇ ਹੈਂ। ਹੋਤੇ ਧਨੁ ਬਾਨ ਸੁਨ ਪੌਰਖ ਪ੍ਰਮਾਨ
[ਵਿਤ ਬਸਾਤ] [ਬਲ]
ਤਾਕੋ ਹੋਹਿ ਟੂਕ ਹਾਥ ਮੈਂ ਸੁਕਾਕ ਖੋਸ ਖਾਇ ਹੈਂ।
ਰਾਮ ਕੀ ਤੌ ਐਸੀ ਬਾਤ ਕੰਜ ਪਾਤ ਗਾਤ ਜਾਕੇ ਸ
[ਕੋਮਲ] [ਪਤ੍ਰ]
ਮਨੇ ਮਰੀਚ ਤਾਂਹਿ ਦੇਖ ਸਕੁਚਾਹਿ ਹੈਂ।੨੩॥
ਸਵੈਯਾ॥ ।ਰਾਜਨ ਕਾਹੇ ਕੇ ਬਾਤ ਬਢਾਵਤ ਰ
ਆਨ ਗਹੇ ਮਤਿ ਮੈਨ ਈ ਜਾਨੀ। ਪੂਤ ਸੋ ਨੇਹੁ-
ਬਢਾਵਤ ਹੋ ਪੁਨ ਮੋਹਿ ਦੁਖੇ ਬਸ ਹੈ ਰਜਧਾਨੀ।
।ਇਤ ਕੇ ਤ੍ਰਾਸ ਡਰੈ ਜੈਸੇ ਭੂਧਰ ਸੌਂ ਡਰਪੈਂ ਮੁ
[ਡਰ] [ਪ੍ਰਬਤ]
ਨਿ ਕੀ ਸੁਨਿ ਬਾਨੀ। ਰਾਮ ਕੇ ਰਾਖਬੇ ਕੀ ਬਤੀਆਂ
[ਗਲਾਂ]
ਨ੍ਰਿਪ ਕੋਟਿਕ ਹੀ ਬਿਖਇਕ ਨ ਮਾਨੀ।੨੪॥
ਸਵੈਯਾ॥ ।ਕਾਂਪ ਉਠੇ ਮੁਨਿ ਤੇ ਅਜਨੰਦਨ
ਜੋ ਜਲ ਬਾਯ ਡੁਲਾਵਤ ਇੰਦੈ। ਲੇਹੁ ਜੂ ਲੇਹੁ ਕ
[ਰੁੱਖ]
ਪਾਇ ਦੇਉ ਕਰ ਔਰ ਫੁਰੈ ਨਹਿ ਬਾਤ ਨਰਿੰਦੈ।
ਰਾਮ ਚਲੇ ਹਸ ਕੈ ਮੁਨਿ ਸੀਗ੍ਰ ਪਰੇ ਪਿਤ ਪਾ
ਇ ਲਵਾਇ ਫਨਿੰਦੈ। ਸੋ ਬਿਖਿਲੈ ਉਕਸ ਜੋਰ
[ਲਛਮਨ] [ਤੁਰਿਆ]

ਪ੍ਰਭੁ ਬੀਰ ਗਹਿ ਕੰਜ ਕੀ ਬਾਸ ਜੈਸੇ ਔਰੰ ਮਲਿੰਦੋ ॥੨੫
॥ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਸੰਗ ਚਲ੍ਯੋ ਰਿਖ ਕੇ ਨਰ ਲੈ ਬਸਿ ਸੋ
ਦੁਖ ਨੈਨ ਹੀ ਨ੍ਰਿਪ ਪ੍ਰਭੂ ਚਲ੍ਯੋ ॥ ਤਾਂ ਦਿਨ ਤੇ ਨ ਸੁਹਾਇ
ਕਛੂ ਬਿਨ ਰਾਮ ਹਿ ਜੌਬਨ ਮੇ ਜੁਨ ਲੂਟ੍ਯੋ ॥ ਸੀਸ
ਮਾਨੋ
ਧੁਨੈ ਧੁਨਿ ਬਾਤ ਕਹੈ ਰੋਇ ਕੈ ਕੁਲ ਤੇ ਸੁਖ ਜਾਨਤ-
ਸੂਰਜ
ਛੂਟ੍ਯੋ ॥ ਨੈਨ ਚੁਚਾਤ ਰਹੈ ਨਿਸਿ ਬਾਸੁਰ ਜੈਸੇ ਰਿਸਾ
ਰੋਂਦੇ
ਤੁਰ ਹੈ ਘਟ ਫੂਟ੍ਯੋ ॥੨੬॥ ਬਿਸ੍ਵਾਮਿਤ੍ਰ ਉਵਾ
ਰੋਂਦਾ
ਚ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ॥ਰਾਮ ਸੇ ਬਾਤ ਕਹੀ ਰਿਖਰਾਜ
ਤਪੋਬਨ ਜੋ ਤੁਮ ਆਜ ਹੀ ਹੇਰੋ ॥ ਏ ਦੋਊ ਗੋਲ
ਸੁਨੈ ਸੁਤ ਸੁੰਦਰ ਏਕ ਤੇ ਦੂਰ ਹੈ ਏਕ ਤੇ ਨੇਰੋ ॥ ਏਕ
ਪਿਸਾਚਨ ਹੈ ਏਹ ਬੀਰ ਚਲੋ ਕਿਨ ਤਾਤ ਕਰੈ ਭ੍ਰਟ ਤੇ
ਲੜਾਈ
ਰੋ ॥ ਤਾ ਕੁਲ ਕਾਨਨ ਕੇ ਹਮ ਪਾਵਕ ਬੀਰ ਸਮੀਰ
ਅਗਨੀ ਪਵਨ
ਸਹਾਇਕ ਮੇਰੋ ॥੨੭॥ ਕਬਿੱਤ ॥ ॥ਰਾਜ ਰਿ
ਵਿਸ਼ਵਾਮਿਤ੍ਰ
ਖ ਜਰਾ ਮਿਸ ਲੈ ਚਲ੍ਯੋ ਲਵਾਇ ਸੰਗ ਰੋਲ ਹੀ
ਬਾਹਾਂ ਨਾਲ ਰਾਹ
ਮੇ ਤਾੜਿਕਾ ਕੇ ਪ੍ਰਾਨ ਪ੍ਰਧਰਾਇ ਹੈਂ ॥ ਹੈ ਹੈ ਜਰਾ ਅਪੂ
ਤੋੜਦਿਤੇ
ਰਨ ਪਰਮਾਨੰਦ ਪੂਰਨ ਏ ਪੂਰਨ ਨ ਤੇ ਜੇ ਦੈ ਰਾਮ
ਬਿਸਰਾਇ ਹੈਂ ॥ ਸੰਕਟ ਹਰਨ ਹਾਰ ਦਸਰਥ ਕੇ ਕੁਮ
ਰ ਜਾਕੀ ਲਾਜ ਛਾਹਿ ਲੋਕ ਚੌਰੇ ਜੁਗ ਗਾਇ ਹੈਂ ॥
ਪੁਤ੍ਰ
ਆਏ ਬੀਰ ਬੀਰਤਾ ਪਿਸਾਚਨੀ ਕੇ ਤੀਰ ਦੇਖੋ ਅ

ਜੋ ਰਘੁਬੀਰ ਪਦ ਸੁਰਨ ਕੋ ਪਾਇਹੈਂ।੨੭॥

ਸੈਯਾ। ਦ੍ਰਿਗਾਸੀ ਰਘੁਰਾਜ ਨਿਹਾਰ ਨਿਸਾਚ
ਨੇਤ੍ਰ ਰਾਕਸੀ
ਰੀ ਰੋਕ ਰਹੀ ਮਗ ਕ੍ਰੋਧ ਭਰੀ। ਧਰ ਭ੍ਰੂਆਨ ਕਰੂ
ਰਾਹ
ਪ ਮਹਾ ਅਤਿ ਦੀਰਘ ਗਾਤ ਕਛੂ ਮੁਖ ਤੇ ਉਚਰੀ
ਵਡਾਲੀਮਾ
।ਪ੍ਰਭੁ ਲੈਕਰ ਤਾਨ ਕਮਾਨ ਸੁਬਾਨ ਹਨ੍ਯੋ ਤਰ ਭ੍ਰਾ
ਮਾਰਯੋ ਮਥ
ਲ ਸੁ ਭੂਮਿ ਗਿਰੀ। ਕੁਰੁ ਕਾਲ ਭ੍ਯੋ ਰਘੁਨੰਦਨ
ਜਬੀ
ਕੇ ਭੁਵ ਸਿੰਧੁ ਛਿਨੇਕ ਬਿਖੇ ਸੁ ਤਰੀ।੨੯॥ ॥

ਦੋਹਰਾ। ।ਤਾਹੀ ਦਿਨ ਨਿਰਖ੍ਯੋ ਸਭਹ ਬ੍ਰਹਮ
ਦੇਖਿਆ ਜਲਦਾ ਦੇਵਤਾ
ਬਿਰੰਚ ਸੁਰੇਸ। ਮਨ ਹਰਖੇ ਬਿਲਖੇ ਬਹੁਰ ਫਣੀ
ਬ੍ਰਹਮਾ ਇੰਦ੍ਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਦੁਖੀ ਸੇਸਨਾਗ
ਕੁਬੇਰ ਮਹੇਸ।੩੦॥ ਦੋਹਰਾ। ।ਇਹ ਬਿਧਿ
ਧਨ ਦਾ ਦੇਵਤਾ ਸ਼ਿਵ
ਮੁਕਤਿ ਪਿਸਾਚਨੀ ਕਰੀ ਰਾਮ ਬਲਵੰਤ।ਜਸੋ-
ਪਾਵ੍ਯਸ ਫਟ ਘਟਾ ਰਵਿ ਪ੍ਰਗਟਤ ਕਿਰਨ ਪ
ਵਰਖਾਰਿਤ
ਚੰਡ।੩੧॥ ਇਤਿ ਤਾਰਕਾ ਬਧਹ। ਸੋਰਠ
।ਰਲੇ ਚਮਕ ਦੋਊ ਬੀਰ ਪਰ ਪਾਇਨ ਕੁਲ ਪੂਜ
ਕੋ। ਧਰੇ ਧਨੁਖ ਮੁਖ ਤੀਰ ਤਬ ਹਿ ਹਠੇ ਰਿਖਰ
ਜ ਕਹਿ।੩੨॥ ।ਸੈਯਾ। ।ਦੇਖਤ ਤਪੋਧਨ
ਤਪਸੀ ਰਿਖੀ
ਕੇ ਬਨ ਸ੍ਰੀ ਰਘੁਬੀਰ ਸੁਬੀਰ ਬਡੋ ਸੁਖ ਪਾਯੋ।
ਤਾਲ ਤਮਾਲ ਬਿਸਾਲ ਕਦੰਬਨ ਕੰਜ ਸਰੋਵਰ
ਭੌਰ ਲੁਭਾਯੋ। ਕੋਕਿਲ ਕੀਰ ਕਪੋਤ ਸਿਖੀ ਧੁ
ਤੋਤਾ ਕਬੂਤਰ ਮੋਰ

ਨਿਹੰਸਚਕੋਰਨਯੌਂਦਰਸਾਯੋ। ਮਾਨਹੁਲੈਸਿਖਿ ੧੧
ਰਾਜਬਸੰਤਹਿਰਾਮਕੀਦੇਹਸੋਕਾਮਮਿਲਾਯੋ।
੩੩॥ ਸਵੈਯਾ॥ ।ਜਗਯਭਯੋਜਾਹਿਜਨ-
ਬਿਰੰਚਸੁਬਾਹੁਮਰੀਚਸੁਮੀਚਿਕੇਪ੍ਰੇਲੋਯੋਗ
ਰਜੇਫਟਭੂਮਿਗਈਸਭਕਾਂਪਉਠੇਬਿਨਰਾਮ
ਅਕੇਲੋ।ਧਾਇਗਹੇਰਘੁਬੀਰਦੋਊਇਕਭਾਜ
ਗਏਇਕਜੀਪਰਖੇਲੋ।ਮਾਨਹੁਪੌਨਪ੍ਰਚੰਡਬ
ਲੀਕਦਲੀਬਨਸੇਧਰਨੀਪਰਮੇਲੋ।੩੪॥
ਸਵੈਯਾ॥ ।ਪੂਰਨਜਗਯਕੀਓਪਰਿਪੂਰਨ
ਬ੍ਰਹਮਜਹਾਨਤਹਾਂਦੁਰਿਤਾਈ।ਨਾਮਲੀਏਅ
ਘੌਬ੍ਰਿਦਟਰੈਂਪੁਨਆਪਨਬਾਨਕਮਾਨਚਢਾਈ
।ਤਾਂਦਿਨਤੇਸੁਨਿਰਾਵਨਕੇਬਿਧਿਬਾਦਿਨਜੋਰੁ
ਰਿਮੀਚਿਬਢਾਈ।ਦੇਵਨਜਾਇਕਹਯੋਸੁਰਰਾਜ
ਹਿਰਾਮਭਏਜਨੁਲੇਹੁਬਧਾਈ।੩੫॥ ਇਤਿ
ਸੁਬਾਹੁਮਰੀਚਬਧਹ। ਜਗਯਸੰਪੂਰਨਿਦੋਹ
ਰਾ। ।ਬੀਤਯੋਜਗਯਤਿਹੀਸਮੇਜਨਕਦੂਤ
ਕਹਿਬਾਤ।ਸੀਯਸ੍ਵਯੰਬਰਲੇਤਹੈਪਗਧਾਰ
ਹੁਪਰਭਾਤ।੨੬॥ ।ਬਿਸ੍ਵਾਮਿਤ੍ਰਉਵਾਚ।
ਕਬਿਤ। ।ਰਾਮਲਛਮਨਜੂਸੋਬੋਲਕਹਯੋ

੧੨ ਕੁਲਪੂਜ ਆਯੋ ਹੈ ਪ੍ਰਭਾਤ ਹੀ ਤੌ ਜਨਕ ਕੇ ਜਾਬ
ਹੈਂ ਜੌ ਕਹੌ ਤੌ ਰਾਜਾ ਦ ਸਰਬ ਜੂ ਪੈ ਪਹੁਚਾਊ-
ਨਹੀ ਸੰਗ ਚਲੋ ਤੂ ਮੈ ਕੌਤਕ ਦਿਖਾਇਹੌਂ ਛੋਟੀ
ਸੀ ਕਛੋਟੀ ਕਟਿ ਧਨੁ ਹੀਨ ਮੋਟੀ ਕਰ ਚੋਟੀ ਧਰ-
ਲਕ ਧਨੁਖੀ ਹਥ ਬੋਦੀਵਾਲੇ ਅਰ
ਕਹਯੋ ਨੈਕ ਹੌਂ ਹੂੰ ਤੌ ਰਦਾਇਹੌਂ ਰਾਜਾ ਤੇ ਜਨਮ-
ਬਾਤ ਸਿਖਾਧਾਰੀ
ਰਿਖਿ ਰਾਜ ਤੇ ਮੈਂ ਪਾਯੋ ਗ੍ਯਾਨ ਐਸੇ ਸਿਵ ਕੇ ਧਨੁ
ਖਹੂੰ ਤੇ ਗ੍ਯਾਨ ਪਾਇਹੌਂ ॥੩॥ ਕਬਿੱਤ ॥
ਚਲੇ ਜਾਤ ਸੁਖ ਦੇਤ ਫੂਲੇ ਫੂਲ ਤੋਰ ਲੇਤ ਰਿਖ
ਸੰਗਿ ਬੀਰਨ ਕੀ ਸੋਭਾ ਇਹ ਭਾਂਤ ਹੈ ॥ ਕਿਧੋ ਦੇ
ਮਾਨੋ ਬ
ਵ ਜੂਈ ਕਿਧੋ ਪੌਰ ਖਕੀ ਜਈਨ ਈ ਕਿਧੋ ਬੀਰ
ਮਾ ਵਿਸਨ ਸਿਵ ਬਲ
ਮੋਰ ਇਤ ਉਤ ਦਿਨ ਰਾਤ ਹੈ ॥ ਕਿਧੋ ਰਵਿ ਸੰਗਿ
ਨਵ ਨੀਰਦ ਅਨੰਗ ਕਿ ਤਰੰਗ ਗੰਗ ਜਮਨ
ਬਦਲ
ਸਰੂਸ੍ਵਤੀ ਪਰਾਤ ਹੈ ॥ ਦੇਖ ਰੂਪ ਗੈਲ ਕੀ ਲੁ
ਰਾਹ
ਗਾਈ ਜੋ ਦੁਰਾਈ ਰਾਮ ਸੰਗ ਉਲਟਾਈ ਨ ਫਿਰ
ਲੋਗ
ਈ ਫਿਰੀ ਜਾਤ ਹੈ ॥੪॥ ਕਬਿੱਤ ॥ ਆ
ਇ ਗਏ ਜਨਕ ਕੇ ਦੇਸ ਮੈ ਨਰੇਸ ਸੁਤ ਰਿਖਿ ਕੇ
ਸੁਨੇ ਤੇ ਰਾਜਾ ਆਗੇ ਲੈਨ ਆਯੋ ਹੈ ॥ ਖੋਡ੍ਸੋਪ
ਸੋਲਾ ਪ੍ਰਕਾਰ
ਚਾਰ ਕਰ ਪੂਜਾ ਕੁਲ ਪੂਜ ਜੂ ਕੀ ਮਨ ਬਚ ਕਰ
ਮ ਚਰਨ ਸੀਸ ਨਾਯੋ ਹੈ ॥ ਪਾਛੇ ਬੂਝੀ ਕੌਨ ਕੇ ਕੁ

ਮਾਰ ਭਾਤ ਤੇਰੇ ਸੀਗਿ ਸੁੰਦਰ ਸਪੂਤ ਸੇ ਸੁਨਤ ਸੁ
ਪੁਤ੍ਰ
ਖ ਪਾਯੋ ਹੈ। ਚਲੀਏ ਗੁਸਾਈ ਧਾਮ ਦੀਜੀਏ ਬਤਾ
ਈ ਮੋਹ ਪਾਗੈ ਦੁਚਿਤਾਈ ਧਨੁ ਕਾਹੂ ਨ ਚਢਾਯੋ ਹੈ।
੩੯॥ ।ਕਬਿੱਤ। ।ਬੋਲਯੋ ਰਾਜ ਰਿਖਿ ਰਾਜ
ਲਿਖੀ ਏਕ ਹਾਲੈ ਭੁਜ ਦੇਖਿਯੇ ਜੁ ਦੋਊ ਬੀਰ ਬਠੇ
ਰਘੁਨਾਥ ਹੈਂ। ਲਛਮਨ ਛੋਟੇ ਕੀਨੇ ਭੂਪ ਬਲ ਖੋਟੇ
ਮੋਟੇ ਧਨੁਖ ਚਢਾਇਬੇ ਕੋ ਇਨਹੀ ਕੇ ਹਾਥ ਹੈਂ। ਰਘੁ
ਕੁਲ ਕੇ ਤਿਲਕ ਬਲ ਹੈ ਮਿਲਕ ਜਾਕੀ ਦਸਰਥ
ਇਕ੍ਰ ਜਾਇਦਾਦ
ਨੰਦ ਥੰਦੇ ਤੀਨੋ ਲੋਕ ਮਾਥ ਹੈਂ। ਭਾਗ ਹੈਂ ਤਿਹਾਰੇ ਧਾ
ਮ ਇਨਕੇ ਸਿਧਾਰੇ ਪਗ ਜਗ ਅਕਾਜ ਲਿਆਯੋ
ਤਬ ਹੀ ਤੇ ਮੇਰੇ ਸਾਥ ਹੈਂ।੪੦॥ ਕਬਿੱਤ।
।ਸੁਨਯੋ ਜਬ ਨਾਮ ਕੁਲ ਪੁਲਕ ਪਸੀਨੇ ਨ੍ਰਿਪ ਧੂ
ਰੋਮਖੜੇ ਪ੍ਰਜੰਕ
ਪ ਦੀਪ ਚੰਦਨ ਚਰਚ ਰਘੁਬੀਰ ਕੋ। ਹੰਸਿ ਤਨ ਹ
ਸੂਰਜ
ਥ ਜੋਰ ਮਾਥ ਨਾਇ ਨੈਨ ਮੀਚ ਦੀਜੈ ਦੇਵ ਬਲ ਰ
ਮਚੰਦ ਭੁਜ ਤੀਰ ਕੋ। ਜਨਕ ਕੇ ਮਨ ਰਾਮ ਇਨ
ਹੀ ਪੇ ਟੂਟੈ ਧਨੁ ਮੀਨ ਰੂਪ ਜਾਨਕੀ ਮਿਲਾਊ ਨਿ
ਧ ਨੀਰ ਕੋ। ਬਾਤ ਹੈ ਬਨਾਈ ਬਿਧਿ ਰਾਜਾ ਸੋ ਜਨਾ
ਸਮੁੰਦ੍ਰ
ਈ ਰਿਖਿ ਮਾਨ ਮੇਰੋ ਬੋਲ ਗਾਂਠ ਦੇਹੁ ਨਿਜ ਚੀਰ ਕੋ।੪
੧॥ ।ਕਬਿੱਤ। ।ਪੂਜ ਕੁਲ ਪੂਜ ਕੋ ਨਿਵਾਇ ਸੀਸ

੧੪ ਚਲਿਓ ਨ੍ਰਿਪ ਮਨੁ ਰਘੁਨਾਥ ਛਬਿ ਧਾਵੈ ਤਨ ਧਾਮ
ਛੋਮਾਨੋ ਤਰਛਾਂਹੀਂ ਕਿਧੌਂ ਚੀਤੇ ਰਬ੍ਰ ਮਾਹੀ ਜੈਸੇ ਧੁ
ਜਾ ਫਹਰਾਹੀ ਤੈਸੇ ਦੇਖੈ ਪਾਛੈ ਰਾਮ ਕੋ ॥ ਕੈਸੇ ਕੈ ਬਾ
ਢੈ ਬਿਧਿ ਇਨਹੀ ਤੇ ਹੋਇ ਸਿਧਿ ਰਿਖ ਤੇ ਕਹਿਓ ਹੈ ਜ
ਸ ਇਨਹੀ ਕੇ ਨਾਮ ਕੋ ॥ ਐਸੀ ਹੂ ਜਨੈ ਕਾਨ ਦੈ ਕੇ ਸੁਨਿ
ਯੋ ਗਨੇਸ ਸ੍ਰੀ ਦਿਨੇਸ ਔ ਨਿਸੇਸ ਹੌ ਮਨਾਊਂ ਦੇਵ ਬ੍ਰ
ਮ ਕੋ ॥੪੨॥ ਕਬਿਤੁ ॥ ਆਇ ਰਨਬਾਸ
ਸਬ ਬਾਤ ਕਹੀ ਰਾਜਾ ਜਬ ਤਬ ਹੀ ਤੇ ਨੈਨ ਲਾਗਿ ਰ
ਹੇ ਵਾਹੀ ਓਰ ਕੋ ॥ ਦੇਹ ਸੋ ਸਨੇਹ ਭੂਲਿਓ ਗੇਹ ਸੋ ਅਨੇ
ਹ ਬਾਢਿਓ ਤੀਨ ਲੋਕ ਮਾਹਿ ਬਰ ਦੇਖਿਓ ਸੀਯ ਜੋ
ਰ ਕੋ ॥ ਐਸੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਲਾਗੀ ਮਾਨੋ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਜਿਓਂ ਸ੍ਵਾ
ਤਿ ਧਿਆਨ ਤਾਮਰਸ ਭੌਰ ਜੈਸੇ ਘਟਾ ਧਿਆਨ ਮੋਰ ਕੋ ॥
ਮੇਰੋ ਅਪਰਾਧ ਦੋਸ ਕੌਨ ਸੀਸ ਧਰੇਂ ਆਜ ਮਾਰੈ
ਕੋਊ ਮੋਲ ਲੈ ਕੁਬੋਲ ਮੇਰੇ ਚੋਰ ਕੋ ॥੪੩॥
ਕਬਿਤੁ ॥ ਜਨਕ ਕੀ ਰਾਨੀ ਸਭ ਦੇਖੈ ਰਜਧਾ
ਨੀ ਰਿਦ੍ਧ ਬਾਲਕ ਜੋਬਨ ਪੁਰਾਨੀ ਰਹੀ ਨ ਮਹਲ ਮੇ
॥ ਦੇਖੇ ਰਘੁਬੀਰ ਜੂ ਕੇ ਆਗੈ ਲਾਗੈ ਐਸੇ ਨ੍ਰਿਪ
ਜੈਸੇ ਸੂਰ ਆਗੇ ਪਟ ਬੀਜਨ ਸਹਲ ਮੇ ਜਾਨ
ਕੀ ਨਿਹਾਰ ਛਬਿ ਰਹੀ ਮਨ ਹੀ ਮੇ ਦਾਬਿ ਬਿਧਿ ਸੋਨ

ਆਵੈ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਪ੍ਰਾਨ ਹੈਂ ਕਠਲਗਿ ਮੋ ਰਾਜਾ ਜੀ ਕੇ ਕਠਿਨ
ਕੁਬੋਲਿ ਮੇਰੇ ਏਈ ਪਤਿ ਜਾਨਤ ਹੌਂ ਮਾਈ ਬਾਪ ਪ
ਰਿਓ ਹੈ ਜਾਹਿਲ ਮੋ ॥੪੪॥ ਜਨਕ ਪ੍ਰੋਹਿਤ ਉਵਾ
ਚ ॥ ॥ਕਬਿੱਤ॥ ॥ਬਡੇ ਬਡ ਭਾਗੀ ਜੋਗ ਜਗ
ਅਨੁਰਾਗੀ ਰਾਮ ਆਜ ਕੋਊ ਸੂਰ ਹੈ ਚੜ੍ਹਾਯ ਧ
ਧਨਕ ਕੋ ਤਾਹੀ ਕੇ ਗਰੇ ਕੋ ਫੂਲ ਮਾਲ ਜਸ ਟੀਕੋ
ਭਾਲ ਔਰ ਬੈਠਬੇ ਕੋ ਹੈ ਸਿੰਘਾਸਨ ਕਨਕ ਕੋ ਕੁ
ਦਨ ਤੇ ਕੋਮਲ ਕਮਲਹੂੰ ਤੇ ਸੌਰਭ ਸੁ ਐਸੀ ਜਾਨ-
ਕੀ ਕੈ ਸੋਈ ਦੂਲਹੁ ਬਨਕ ਕੋ ॥ ਰਾਜਾ ਕੇ ਪਰੋਹਿਤ
ਸਭਾ ਮੈ ਕਹੀ ਊਚੇ ਟੇਰ ਸਾਵਧਾਨ ਸੁਨੀਓ ਹੋ ਬੋਲ
ਹੈ ਜਨਕ ਕੋ ॥੪੫॥ ॥ਰਾਵਨ ਦੂਤ ਉਵਾਚ॥
ਰਾਜਾ ਜਨਕ ਸੋਂ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ॥ਤੋਹਿ ਤਊ ਕਾਹੂ
ਕੀ ਦੀਬੇ ਹੈ ਜਾਨਕੀ ਬਾਦਿ ਹੀ ਜੋਰ ਸੁਯੰਬਰ ਲੀ
ਕੋ ਰੇ ਰਘੁਬੀਰ ਤੂੰ ਕਾਹੇ ਕੋ ਬ੍ਯਾਹਤ ਰਾਵਨ ਕ੍ਰਿਅ
ਹਨ ਕੇ ਮਨ ਕੀਨੋ ॥ ਭੂਪ ਕਹੀ ਧਨੁ ਆਨ ਚਢਾਵੈ ਤੋ
ਮੋ ਸਿਯ ਸੋ ਧਨੁ ਵਾਹੀ ਕੋ ਦੀਨੋ ॥ ਰੇ ਗੁਰ ਕੇ ਯਹਿ
ਲੈਕੁਨ ਹੋਇ ਤੌ ਬ੍ਯਾਟ ਤ ਟੂਕ ਤਿਹੂੰ ਪੁਰ ਤੀਨੋ ॥੪੬
॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ॥ਇੰਦ੍ਰ ਉਮਾ ਦੁਰਦਾਨਨ ਔਰ-
ਖੜਾਨਨ ਸੋਗਨ ਬ੍ਰਿੰਦਨ ਜੇਤੋ ॥ ਬਾਰਨ ਸਿੰਘ

ਮਹੀਰੁਹ ਤਾਲ ਤਮਾਲ ਸਰੋਵਰ ਔਰ ਨਿਕੇਤੋ ਸੋ
ਬ੍ਰਿਛ ਘਰ ਹੋਰ ਕਿਤੇ
ਗਿਰਰਾਜ ਕੈਲਾਸ ਉਠਾਇ ਲਯੋ ਕਰ ਬਾਮ ਨੀਕੈ ਸੋ
ਗਥ ਖਬਾ
ਨਹਿ ਲੇਤੋ ਜੌ ਭੁਜ ਕੇ ਬਲ ਤੂੰ ਨਹਿ ਜਾਨਤ ਬੂਝ ਕੈ
ਮੂੜ੍ਹ ਜੁਰੇ ਨ੍ਰਿਪ ਏਤੋ॥੪੭॥ ॥ਜਨਕ ਉਵਾਚ॥
ਰਾਵਨ ਦੂਤ ਸੋਂ॥ ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਤੇਹੀ ਕਹਯੋ ਦ੍ਵਿਜ
ਤੇਰੇ ਜਿਹਾ
ਰਾਵਨ ਕੇ ਬਲ ਸੋ ਸਭ ਸਾਹੁਨ ਕੇ ਉ ਅਰੈ॥ ਸੁਨ ਬੈ
ਲ ਲਯਾਉ ਸ੍ਵਯੰਬਰ ਮੇ ਲਟ ਤੋ ਨ ਗਯੋ ਬਲ ਆ
ਰਲਿਆ
ਇਕ ਹੈ॥ ਅਰੁ ਤੈ ਜੁ ਕਹੀ ਸਿਵ ਕੇ ਧਨੁ ਹੈ ਤੋ ਕਹਾ ਬੁ
ਯੋ ਰੇ ਛਤੀਆ ਪਰ ਜਰੈ॥ ਭ੍ਰਰ ਕੇ ਘਰ ਤੋ ਲਤਲ
ਜ ਭਈ ਨ ਕਮਾਨ ਚਢਾਵਤ ਲਾਜ ਮਰੈ॥੪੮॥
ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਪਚਹਾਰਯੋ ਪੌਰਖ ਕਯੋ ਕਿਨਹੁਨ
ਮਾਨੀ ਬਾਤ॥ ਭੁਜ ਬਲ ਦੀਪ ਪ੍ਰਗਾਸ ਬਿਨੁ ਕੈਸੇ
ਹੈ ਤਮ ਜਾਤ॥ ੪੯॥ ॥ਕਬਿੱਤ॥ ॥ਆਨ ਨ੍ਰਿਪੋ
ਨੈਣ
ਕਾਤ ਹ੍ਵੈ ਹ੍ਵੈ ਜਾਤ ਨ ਉਠਾਯੋ ਜਾਤ ਕਠਿਨ ਸੀ ਬਾਤ
ਕਛੂ ਲਾਗਤ ਹੈ ਅਬ ਕੋ॥ ਪਾਵਤੇ ਮਹੂ ਮਤੇ ਨ ਆ
ਭੁਏ
ਵਤੇ ਜਨਕ ਧਾਮ ਜਾਨਤ ਹੈਂ ਭੂਪ ਦੇਖ ਬਾਰੋ ਹੈ ਤੋ ਰਬ
ਫਰੇਗੀ
ਕੋ ਈ ਹਾਂ ਕਹੂ ਕਠਿਨ ਕੁਪੇਚ ਆਬੋ ਆਨ ਡਾਰਯੋ
ਧਿਸਰ
ਬਾਸਕ ਸੁਮੇਰ ਸੋ ਨਿਰਖ ਜੀ ਮੈ ਦੱਬ ਕੋ॥ ਟੂਟਯੋ
ਨਿਜ ਕਰਮ ਨ ਲੂਟਯੋ ਸੁਖ ਜਾਨਕੀ ਕੋ ਟੂਟਯੋ ਨ

ਧਨੁਖਟੂਟ ਗਏ ਮਨ ਸਭਕੋ॥੫੦॥ ਸੈਯਾ॥ ਅਸੀ ੧੧
ਯ ਸ੍ਵੰਬਰ ਕਾਜ ਸਬੈ ਧਨੁ ਤੋਰਨਕੋ ਭੁਜ ਠੋਕਤ ਧਾਈ॥
ਖਬੀ
ਆਇ ਉਠਾਇ ਸਕੈ ਨ ਨਿਵਾਇਕੈ ਨਾਰਿ ਖਿਸਾਇ ਚਲੇਹ
ਰਬਾਈ॥ ਨਾਹ ਕੋ ਰੂਪ ਨਿਹਾਰਬੇਕੋ ਮਹਿ ਮੰਡਲਕੀ ਕਿ
ਭਜਕੇ ਵਾਹਨਕੇ ਪਤੀ ਪ੍ਰਿਥੀ
ਹ ਮਾਹਿ ਲੁਗਾਈ॥ ਸ੍ਰੀ ਰਘੁਬੀਰਕੇ ਦੇਖਬੇਕੋ ਸਬ ਦੇ
ਇਸਤ੍ਰੀ
ਵ ਬਧੂ ਮਿਲਿ ਦੇਖਨ ਆਈ॥੫੧॥ ਸੈਯਾ॥
ਪੂਰਨ ਹੈ ਕੀਓ ਚਾਹਤ ਆਜ ਬਿਰੰਚਿ ਮਨੋਰਥ ਜਾਨ-
ਬ੍ਰਹਮਾ
ਕੀ ਜੀਕੋ॥ ਆਨ ਜੁਰਮੇ ਜੁ ਹੁਤੇ ਨ੍ਰਿਪ ਮੰਡਲ ਲਾਗਤ ਹੈ
ਸਬਹੀ ਮਨ ਫੀਕੋ॥ ਗ੍ਰਾਮ ਅਖੰਡਲ ਸੋ ਤਿਨ ਮਧ ਬਿਰਾ
ਇੰਦ੍ਰ
ਜਤ ਹੈ ਸੁ ਲਏ ਜਸੁ ਟੀਕੋ॥ ਦੇਖ ਸਰੂਪ ਸਬੈ ਬਲ ਜਾਂ
ਹਿ ਕਹੈਂ ਸਬ ਯੌਂ ਸਿਯਕੋ ਬਰ ਨੀਕੋ॥੫੨॥ ਕਬਿੱਤੁ॥
ਜੈਸੇ ਰਘੁਕੁਲਕੇ ਤਿਲਕ ਤੀਨੋ ਲੋਕ ਪਤਿ ਐਸੇ ਬ੍ਰਿ
ਤਨੋਤੇ ਲੋ ਸਬ ਠੋਕੈ ਭੁਜ ਬਾਮ ਤੇ॥ ਪਾਗ ਪੇਚ ਖੈਂਚ
ਦੇ ਲਪੇਟ ਪਟ ਫੈਂਟ ਬਾਂਧ ਐਂਠੇ ਐਂਠੇ ਆਵੈ ਪੈਨ ਹੂ
ਬਸਤ੍ਰ ਦੁਬਟਾ ਵਪਟਕ ਆਕੜ ਆਕੜਕੇ
ਵੈ ਭੀਮ ਭਾਮ ਤੇ॥ ਰਾਜ ਰਿਖਿ ਆਗੇ ਰਘੁਬੀਰ ਦੇਖ
ਰਾਜਾ ਜਿਤੇ ਫੀਕੇ ਸਬ ਲਾਗੈ ਜੈਸੇ ਦੀਪ ਰਵਿ ਧਾਮ
ਤੇ॥ ਅੰਬਰ ਬਨਾਵਤ ਸੁਯੰਬਰਕੇ ਰਾਜਾ ਜਿਤੇ ਕੰਬ
ਬਸਤ੍ਰ
ਰ ਸੇ ਹ੍ਵੈ ਗਏ ਪੀਤਾਂਬਰ ਸੇ ਘਾਮ ਤੇ॥੫੩॥ ਦੋਹਰਾ॥
ਇਹ ਬਿਧਿ ਪਚਿ ਹਾਰੇ ਸਬੈ ਕਠਿਨ ਧਨੁਖਕੀ ਬਾਤ॥
ਖਪ

ਤਬ ਰਘੁਪਤਿ ਛਿਤਪਤਿਨ ਸੋਂ ਬੋਲੇ ਮੁਖ ਮੁਸਕਾਤ
ਰਾਜਿਆਂ ਨੂੰ ਸਾਰੇ
॥੫੪॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ॥ਆਨ ਜੁਰੇ ਸਬ ਦੇਸਨ ਦੇਸ ਤੇ
ਆਜੁ ਨਰੇਸ ਕੁਲਾਹਲ ਭਾਰੀ ॥ ਹੈ ਸਿਵ ਕੋ ਧਨੁ ਕੋਊ ਨ
ਰਾਜੇ ਲਲਕਾਰ
ਉਠਾਵਤ ਆਵਤ ਹੋਹਿ ਫਿਰਾਤੇ ਬਲਹਾਰੀ ॥ ਸ੍ਰੀ ਰਘੁਬੀ
ਹਾਰ
ਰ ਕਹੀ ਸਭ ਸੋਂ ਭਈ ਬੀਰ ਬਿਨਾ ਛਿਤ ਰੋਇ ਪੁਕਾਰੀ ॥
ਦੇਖਹੁ ਹਾਬਲ ਗਾਇ ਸਬੈ ਭਟ ਨਾਕ ਰਲੀ ਕਟ ਨਾਕ
ਸੁਰਗ ਨਕ
ਤਿਹਾਰੀ ॥੫੫॥ ਲਛਮਨ ਉਵਾਚ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥
ਬੋਲ ਉਠੇ ਜੋ ਲਘੁ ਬੀਰ ਸੁਨੈ ਰਘੁਬੀਰ ਕਹੋ ਛਿਨ ਮ
ਹਿ ਉਠਾਊਂ ॥ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਤੇ ਨ ਕਹੋ ਕਛੁ ਦਾਸ ਹੈ ਭੌਰਨ ਕੇ
ਨੈਕੁ ਆਇਸ ਪਾਊਂ ॥ ਪਾਇ ਛੁਵੈ ਰਿਖ ਕੇ ਅਬ ਹੀ ਰਿ
ਖਿ ਕੋ ਕਰ ਬਾਮ ਸੋ ਜਾਇ ਉਚਾਊਂ ॥ ਰਾਮ ਉਠਾਇ ਤੁਮੈ
ਜਾਕੇ
ਦਿਖਰਾਇ ਕੈ ਦੇਉ ਚਲਾਇ ਕਹੋ ਚਟਕਾਊਂ ॥੫੬॥
ਸੀਤ ਉਵਾਚ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ॥ਜਨਕ ਬਚਨ ਇਤ ਰਾ
ਮ ਉਤ ਕਠਿਨ ਧਨੁਖ ਅਤਿ ਈਸੁ ॥ ਸਿਯ ਜਾਨਕੀ
ਸਿਵ
ਇਤ ਵਰਤਈ ਕਿਉ ਬਨ ਹੈ ਜਗਦੀਸ ॥੫੭॥
ਸਵੈਯਾ ॥ ॥ਕੋਮਲ ਸ੍ਰੀ ਰਘੁਬੀਰ ਮਹਾ ਨਵਨੀਤ ਹੂ
ਮੱਖਣ
ਤੇ ਨਵ ਨੂਤਨ ਮਾਈ ॥ ਹੈ ਸਿਵ ਕੋ ਧਨੁ ਬਜ੍ਰ ਸਮਾਨ ਸ
ਕੋਮਲ
ਰੀਰ ਤਿ ਤਾਸ ਸਕੈ ਨ ਉਚਾਈ ॥ ਤਾਤ ਕੈ ਬੋਲ ਅਬੋ
ਤੂਰ ਪਿਤਾ
ਲ ਸਭੈ ਨਿਰਮੋਲਕ ਆਨ ਬਨੀ ਦੁਹਿਤਾਈ ॥ ਜਾਨ
ਹੋਰ

ਕੀ ਆਨ ਕੀ ਆਨ ਤਾਕੀ ਤ੍ਰਿਪ੍ਰੈਤੈਂ ਇਨ ਕੋ ਕਿ ਮੌਰ ਬਿਖ
ਖਾਈ ॥੫੮॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕਹ੍ਯੋ ਰਾਜ ਰਿਖਰ
ਵਿਸ਼ਾਮਿਤ੍ਰ
ਐਸੇ ਪੂਤ ਕਉਨੇ ਨਜ ਜਸ ਲੇਹੁ ਸਭ ਰਾਜਨ ਕੀ ਆਸ
ਕੈ ਕਰ ਦੂਕ ਦੂਕ ਧਨੁ ਦੇਹੁ ॥੫੯॥ ਕਬਿੱਤੁ ॥ ਤੇਜ
ਪੁੰਜ ਦੋਊ ਭਾਈ ਰਾਜ ਰਿਖਿ ਆਗਿਆ ਪਾਈ ਉਠੇ ਰਘੁ
ਰਾਈ ਮਨੁ ਮਾਂਹਿ ਅਤਿ ਹਰਖੇ। ਪਾਂਇ ਸੋ ਲਗਾਇ ਕੈ
ਕਹਾ ਬਹੀ ਉਠਾਇ ਰਾਮ ਔਰ ਰਾਜਨ ਕੇ ਬਲ ਤੇ ਹੀਅ
ਹੀ ਪਰਖੇ। ਸੁਰਗ ਪਤਾਲ ਮਿਲੇ ਅਤੁਲ ਤ੍ਰਾਸ ਲ
ਅਤੋਲ
ਗਿਰੇ ਹਾਲ ਚਾਲ ਪਰੀ ਮਨ ਸਭ ਹੀ ਕੇ ਧਰਖੇ। ਦੇਵ
ਧੜਕੇ
ਤਾ ਬਿਵਾਨ ਤੇ ਸੁਰੇਸ ਕੇ ਵਿਵਾਨ ਤੇ ਨਿਸੇਸ ਬ੍ਰਹਮ ਭਾ
ਇੰਦ੍ਰ ਚੰਦ੍ਰਮਾਂ ਸੂਰਜ
ਨ ਤੇ ਹਰਖ ਫੂਲ ਬਰਖੇ ॥੬੦॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਗਾ
ਕੜਕੀ
ਢੀ ਕਸੀਸ ਲਗੀ ਕਰ ਕੀ ਕਰਸੀ ਛਿਟਕੀ ਕੋ ਮਠੀ
ਖਿਚ ਗਰਜੀ ਛੁਟਕੀ ਧਨੁਖ
ਕਰਕੀ। ਅਰਿ ਕੀ ਛਤੀਆਂ ਦਰਕੀ ਫਰਕੀ ਛੁਟੀ ਜੋ
ਕੜਕੀ ਵੈਰੀਆਂ ਪਾਟੀਆਂ ਖੁਲ੍ਹ ਗਈ
ਗ ਜੁਟੀ ਅਖੀਆ ਹਰਕੀ। ਪਲਕੀ ਖਰਕੀ ਹਰਿ
ਸ਼ਿਵ ਪਲਪਾਤੀ ਸੇਸਨਾਗ ਦੀ ਸਮਾਧੀ ਹਿਲੀ
ਕੀ ਨਿਧ ਛੀਰ ਧਰਾ ਧਰਕੀ ਅਹਿ ਊਪਰ ਕੀ। ਭੁਈ-
ਸ਼ਿਵ ਨੂੰ ਖੀਰ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਧਰਤੀ ਸੇਸ
ਰਾਪ ਧੁਨੀ ਸੁਮਹਾ ਝਰਕੀ ਭੁਰਕੀ ਝਟ ਭੀਰਸ੍ਯ ਥਰ
ਧਨੁਖ ਭਿਆਨਕ ਕੋਪਤ ਹੋਈ
ਰਕੀ ॥੬੧॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕੁਦੰਡ ਕੀਓ ਬਿਬ ਖੰਡ
ਧਨੁਖ ਦੋ ਟੁਕੜੇ
ਮਹਾ ਬਰਬੰਡ ਪਰੰਡ ਭੁਜਾ ਬਲ ਤੇ। ਸੁਰ ਪੰਜੋ ਬ੍ਰਹ
ਬਲਦੇਵ
ਮੰਡ ਚਕਓ ਨਵ ਖੰਡ ਅਖੰਡ ਲਮੰਡਲ ਭੂਤਲ ਤੇ।
ਦੇਵਲੋਕ ਪ੍ਰਿਥਵੀ

ਰਘੁਬੀਰਧਾਮਤ੍ਰਿਕੀਓਨਿਪਖੰਡਿਰਲਿਓਤਜਿਜ
ਓਮਛੂਲੀਜਲਤੋਂਪਛੁਤਾਤਖਿਸਾਤਰਲੋਈਪੈ
ਸੁਮਿੰਦੇ
ਜਾਤਭਜੇਗਜਜਓਬਿਚਲੇਦਲਤੋਂ॥੬੨॥ ਸੈਯਾ
ਹਾਥੀ
॥ਧਾਂਪਕਓਬਡੇਪਾਪਕੇਹਾਬਰਹੋਸਿਵਆਪਨਿ
ਨੰਦਿਨਜੂਪੁਨਮਾਇਕੇਮਾਰਤਸੰਕਕਰੀਨਨਿਸੰਕ
ਛੂਯੋਭ੍ਰਿਗਨੰਦਨਜੂ॥ਜਿਧਜਾਨਇਹੈਰਘੁਨਾਥਕੇ
ਪਰਸਰਾਮ
ਹਾਥਚਢਓਤਪਤੀਰਥਮੰਦਿਨਜੂ॥ਮਨੋਪ੍ਰਾਨਤਜਓ
ਸਨਾਨ
ਨਭਜਓਭੁਅਮੰਡਲਫਾਧਰਲਓਭੁਵਫੰਧਨਜੂ॥
ਦਪਰੇ ਸੰਸਾਰ
੬੩॥ ਕਬਿਤ੍ਰ॥ ॥ਜਾਨਕੀਕੋਰਾਮਰਾਮਚੰਦ੍ਰਕੋ
ਪਰਸਰਾਮਤਾਕੋਅਭਿਮਾਨਦਿਜੰਮੰਡਲਆਸੀਸ
ਕੋ॥ਰਾਵਨੇਕੋਕਾਮਕ੍ਰੋਧਕ੍ਰੂਰਹਠਕੁਪੰਤਿਦੂਤਰਾਮਸੁ
ਰ ਲੋਕਡਰਕਾਲਬਾਲਸੀਸਕੋ॥ਬੋਲਉਮਾਨਾਹ
ਕੋ ਅਨਲਲੰਕਦਾਹਕੋਔਦੁਖਸਿੰਧੁਜੀਵਨਕੋ
ਜੱਸਕਪੀਸਕੋ॥ਖਪਰਕੋਜੋਗਨੀਸੁਭੋਗਨੀ
ਸੁਗ੍ਰੀਵ ਇਸਤ੍ਰੀ
ਸੁਗ੍ਰੀਵਰਾਜਤੂਓਧਨੁਈਸਦੌਰਪਰੀਠੌਰਬੀਸ
ਸ਼ਿਵਜੀ
ਕੋ॥੬੪॥ ਕਬਿਤੰ॥ ॥ਰਾਜਰਿਖਿਬਾਤਕਹੀ
ਭਲੀਪਤਿਰਹੀਰਾਜਾਰਾਜਾਦਸਰਥਜੂਕੋਬੇਗ
ਹੀਬੁਲਾਈਏ॥ਕੁਟੰਬਸਮੇਤਔਰਬਾਲਕਲੈਸੰ
ਗਦੋਊਨੈਨਨਕੋਪੂਤਨਕੋਬ੍ਯਾਹੁਦਿਖਰਾਈਏ॥

ਮਾਨੀ ਸੋਈ ਕਰੀ ਦੂਤ ਬੋਲਓ ਤਿਹ ਘਰੀ ਬਿਦਾ ਕੀਨੇ
ਕਹਓ ਪੌਨ ਸੰਗ ਰੈਨ ਦਿਨ ਧਾਈ ਆਸੀ ਬੇ ਭਈ ਛ
ਗਾਤ ਠੰਢੀ
ਤੀ ਪਾਈ ਭਾਗਨ ਕੀ ਬਾਤੀ ਰਾਮ ਪਾਤੀ ਲਿਖ ਪਠਈ
ਬਰਾਤੀ ਹੈ ਕੈ ਆਈ ਏ ॥੬੫॥ ਕਬਿਤੰ ॥ ॥ਬਾ
ਰੀ ਸੋਈ ਪਾਤੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸੋ ਲਗਾਇ ਛਾਤੀ ਰਾਜਾ ਅਜ
ਜੂ ਕੇ ਨਾਤੀ ਭਏ ਜੋਤੀ ਚਿਤ ਹਰਖਓ ॥ ਬ੍ਰਿੰਦ ਭੀ ਬਜਾ
ਪੋਤਾ ਜਾਤੀ
ਇ ਕੁਲ ਪੂਜਨ ਕੈ ਪੂਜ ਪਾਇ ਦਾਨ ਐਸੇ ਦੀਨੇ ਮਾਨੋ
ਬਸਿਸ਼ਟ
ਬਾਦਰ ਸੋ ਬਰਖਓ ॥ ਕਰੂਰ ਚਲਓ ਅਪਾਰ ਸੂਤ
ਸੈਨ
ਨ ਵਾਰ ਪਾਰ ਨੇਹ ਤੇ ਰੀਤਾਰ ਭੂਪ ਮੀਨ ਜਾਂਏ ਅੰਕੂਰ ਖ
ਖਿਲੇ
ਓ ॥ ਭੇਟੇ ਚਾਰੇ ਪੂਤ ਪੁਰਹੂਤ ਹੂਤੇ ਸੂਤ ਨੀਕੇ ਬਾਢਓ
ਇੰਦ੍ਰ
ਅਨੁਰਾਗ ਭਾਗ ਭਾਲ ਹੇਜੁ ਪਰਖਓ ॥੬੬॥ ॥
ਸੈਯਾ ॥ ॥ਭੂਪ ਗਹੇ ਰਿਖਿ ਰਾਜ ਕੇ ਪਾਇ ਕਹਓ
ਅਬ ਦੀਪ ਭਰੋ ਸਭ ਘੀ ਕੋ ॥ ਧਾਇ ਕੈ ਲਾਇ ਲਬੇ
ਉਰ ਸ੍ਰੀ ਰਘੁਬੀਰ ਮਨੋ ਨਿਜ ਆਨੰਦ ਜੀ ਕੋ ॥ ਚਿਟਨ
ਛਾਤੀ
ਸੋ ਘਨ ਸਾਰ ਮਿਲੈ ਘਸ ਰਾਮ ਮਿਲੇ ਸੁ ਮਹੂਰਤ
ਕਾਫੂਰ
ਨੀਕੋ ॥ ਆਨ ਬਸਿਸ਼ਟ ਕੀਓ ਅਪਨੇ ਕਰ ਭਾਲ ਮੈ ਕੇ
ਸਰ ਲਾਲ ਕੋ ਟੀਕੋ ॥੬੭॥ ਸੈਯਾ ॥ ॥ਬਿਆਹ
ਕੀਓ ਕੁਲ ਇਸ਼ਟ ਬਸਿਸ਼ਟ ਅਰਿਸ਼ਟ ਟਰੇ ਘਰ ਕੋ ਨ੍ਰਿਪ
ਧਿਆਨ
ਧਾਏ ਲੈ ਸੁਤ ਚਾਰ ਬਿਵਾਹ ਤਹੀ ਘਰੀ ਜਾਨਕੀ

ਭ੍ਰਾਤ ਸਬੈ ਸਮੁਦਾਏ ਸੋਂ ਨ ਭਏ ਅਪੋਸੋਂ ਨ ਸਭੈ ਪਥ-
ਸਗਨ ਅਪਸਗਨ ਰਾਹ
ਕਾਂਪ ਉਠੈ ਜਿਯ ਮੈ ਦੁਖ ਪਾਏ ਔਕ ਨਿਸੰਕ ਲਿਖੇ
ਅੱਖਰ
ਬਿਧਿ ਜੈ ਅਬ ਤੈ ਬਿਧਿ ਹੂੰ ਕਬ ਹੂੰ ਨ ਮਿਟਾਏ॥੬੮॥
ਪਰਸਰਾਮ ਉਵਾਚ॥ ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਐਸੋ ਸੋ ਕੌਨ ਚਾਰ
ਬਾਂਕ ਮਾਰੈ ਸੂਰ ਏਕੈ ਆਂਕੁ ਦੇਵ ਰਾਜ ਕੋ ਨ ਰਾਂਕ ਤੋਰੈ ਸ਼ੰ
ਚਾਲਾਕ ਅੰਕਸ ਇੰਦ੍ਰ ਕੰਗਾਲ
ਧਨਕ ਕੋ॥ ਨਾਰਾਇਨ ਛੀਰ ਨਿਧ ਸੇਖ ਹੀਨ ਬੈਨੈ ਬਿ
ਧਿ ਸੂਰਜ ਅਕਾਸ ਵਹਿ ਸੋਂ ਪਯੋ ਹੈ ਜਨਕ ਕੋ॥ ਕਾਹੂ
ਚੀਟੀ ਲਾਗੇ ਪਾਂਖ ਕਾਹਿ ਜਮ ਮਾਰੈ ਕਾਂਧ ਸੁਨਯੋ ਹੈ ਗ
ਦੇਖਯੋ ਪੁਨ ਲਾਗਯੋ ਹੈ ਕਨਕ ਕੋ॥ ਚਲਯੋ ਧਾਇ ਕਮ
ਸੈਨ
ਠੀ ਚਢਾਇ ਫੂਰਕਾਇ ਆਂਖ ਬਾਈ ਜਗ ਸਾਂਈ ਬਾਤ
ਸਹੂ ਨੇ ਤਨਕ ਕੋ॥੬੯॥ ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਜਾਨਕੀ ਬਿ
ਵਾਹੀ ਰਾਮ ਰਾਵਰੀ ਦੁਹਾਈ ਫੇਰੀ ਰਹਯੋ ਸੋਚ ਕਰ ਬਾ
ਤ ਸੁਨਯੋ ਨ ਛਿਨ ਜੋਂਓ॥ ਦਸਰਥ ਆਯੋ ਬਲ ਬਹੁਤੈ
ਜਨਾਯੋ ਹੈ ਅਨੰਤ ਫੂਲ ਰਖਯੋ ਸੁ ਬਸੰਤ ਕੈਸੇ ਦਿਨ
ਬਹੁਤ
ਜੋਂਓ॥ ਦੌਰਯੋ ਤੇਹੀ ਠਾਂਵ ਤੇ ਸੁ ਆਨ ਦ੍ਵਾਰ ਪਾਏ ਕੈਸੇ ਪਾ
ਏ ਹੈ ਸੁ ਕੈਸੇ ਜੈਸੇ ਦਾਰਦੀ ਕੇ ਰਿਨ ਜੋਂਓ॥ ਕੀਬੋ ਬੁਰੇ
ਕਾਮ ਤਾ ਕੋ ਲੀਜੈ ਫਲ ਰਾਮ ਤੈਂ ਤੋ ਰੌਲ ਦੀ ਮੈ ਪਾਈ
ਰਾਹ
ਸੁਧ ਤੋਰਯੋ ਭਾਨ ਤ੍ਰਿਨ ਜੋਂਓ॥੭੦॥ ਸਵੈਯਾ॥
ਤਿਨਕ
॥ਭਾਨੁ ਨਿਹਾਰ ਕਹੈ ਭ੍ਰਿਗੁਨੰਦਨ ਚੂਕ ਪਰੀ ਤ ਬਧ
ਭੁੱਲਗਈ

ਹਿਨ ਮਾਰਿਓ ॥ ਜਾਨਤ ਹੌਂ ਨਿਜ ਬਾਨ ਕੁਠਾਰ ਫਲਓਤਰ
ਕੁਹਾੜਾ
ਮੂਲ ਸਮੂਲ ਉਖਾਰਿਓ ॥ ਜਾਨ ਸੁ ਭੂਲ ਬਿਚਾਰ ਹਿ ਤੈਂ
ਰ ਯਾਹਿ ਪ੍ਰਲੈ ਜਲ ਬੋਰੈਂ ਨ ਡਾਰਿਓ ॥ ਏ ਜਿਯ ਮੇ ਇਹ ਭਾਂ
ਤੈਂਬੈ
ਤਿ ਬਿਚਾਰਤ ਰਾਮ ਕਛੂ ਚਿਤ ਔਰ ਬਿਚਾਰਿਓ ॥੧੧॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ॥ ਬਿਸ੍ਵਾਮਿਤ੍ਰ ਬਸਿਸਟ ਰਿਖਿ ਨਵ ਗ੍ਰਹ ਸ੍ਰੁ
ਭ ਨਿਜ ਠਾਂਇ ॥ ਸਿਯ ਜਿਯ ਸੁਖ ਕਬਹੂੰ ਨ ਲਹਿ ਪੂਰ
ਬ ਕਰਮ ਕੇ ਪਾਇ ॥੧੨॥ ਕਬਿਤ੍ਤ ॥ ॥ ਏਕ ਠੌਰ
ਭਈ ਸੈਨਾ ਸਿਮਟ ਸਮੂਹ ਪੂਰਾ ਇਕ ਕਾਂਪੇ ਸਹਮੇ ਜਾਇ ਕੇ
ਇਕਠੀ ਡਰਕੇ ਛੁਤੀ
ਜ ਐਸੇ ਜਸੇ ਅਰਕ ਕੋਂ ਰਕੇ ਨ ਧਰੈ ਧੀਰੀ ਪਰੀ ਪੀ
ਸੂਰਜ
ਰੀ ਮੁਖ ਕਾਂਸੀ ਰਾਮ ਕਾਂਪੇ ਕਰ ਦੰਡ ਖੂਨੀ ਨਿਰਖੇ ਅੰ-
ਪੀਲਤਨ
ਖਲ ਕੌ ਲੈਕੇ ਸੁਤ ਸਾਥਿ ਜੋਰਿ ਹਾਥ ਇਤ ਭੂਪ-
ਖਲਕਤ
ਪਾਟ ਭ੍ਰਾਯੌ ਰਹਿ ਮਾਨਤ ਨ ਜੋਕੀ ਆਪ ਜਕ ਕੋ ॥
ਹਠੀ
ਸਠਿਨ ਕੁਠਾਰ ਧਰੇ ਕਰ ਜੋਰਾਵਰ ਦਿਜ ਆਯੋ ਬਿਕ
ਰਾਲ ਜੈਤ ਵਾਰ ਚਾਰ ਚਕ ਕੋ ॥੧੩॥ ਪਰਸਰਾਮ ਉ
ਜਿਤਣੇਵਾਲਾ
ਵਾਚ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ॥ ਤੋਰ ਕੁਦੰਡ ਟੂਕ ਕਿਯੋ ਜਿਨ-
ਸੋ ਬਕ ਕਾਹ ਮਸੇ ਲਰਹੈ ॥ ਭ੍ਰਿਗਨੰਦ ਕਹੈ ਹੌਂ ਨ ਜਾਨ
ਤ ਤਾਂਹਿ ਸੁ ਅੰਤਕ ਦੈਤਨ ਕੇ ਪਰ ਹੈ ॥ ਸਬ ਸੈਨ ਨਠੀ
ਜਿਸ ਠਠਕੀ
ਮੁਖ ਕਾਂਤ ਘਟੀ ਬਿਪਰੀਤਿ ਰਾਰੀ ਘਟਕ ਓਟਰ
ਜਿਹੜੀ ਜਿਹ ਦੇਖੇ
ਹੋ ਪੁਨ ਤਾਹਿ ਮਤੰਗਾ ਤੇ ਭੈ ਨ ਕਛੂ ਜਿਨਕੇ ਸੰਗਰਾ

ਮਸੁ ਕੋਹਰ ਹੈਂ ॥੧੪॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਦਸਰਥ ਸਕ
ਲ (ਜੋਰ) ਸਮਾਜ ਸੁਤ ਦ੍ਵਿਜ ਬਧੂ ਬਿਭੂਤ ਸੰਗ ॥ ਜਹਿ ਮੋ
ਤੋ ਗਜ ਬਾਜ ਨਦੀ ਨ੍ਹਾਉ ਬੋਰਨ ਚਹੈ ॥੧੫॥ (ਮਸਤ) ਸ੍ਵੈਯਾ
॥ (ਹਾਥੀ) ਕ੍ਰੋਧ ਪ੍ਰਚੰਡ ਕੀਓ ਮੁਨਿ (ਬੋਲ਼ਾ) ਨੰਦ ਅਖੰਡਲ ਜ੍ਯੋਂ ਤੁਰਪੇ
ਸਕੁਚਾਂਹੀ ॥ ਕੌਨ ਗਨੈ ਭੂਅ ਮੰਡਲ ਕੇ ਨ੍ਰਿਪ ਹੈਂ ਬਲ
ਵੰਡ ਸੁਤੈਂ ਘਰ ਮਾਹੀ ॥ ਠੋਕਰ ਜ੍ਯੋਂ ਭੁਜ ਦੰਡ ਕੁਠਾਰ
ਸਮੇਤ ਧਰਾ ਫਿਰ ਸੌਂਣਤ ਨਾਂਹੀ ॥ ਰਾਮ ਬਿਚਾਰ ਨਕ
ਮ ਕੀਯੋ ਤੂੰ (ਧਰਤੀ) ਨ ਜਾਨਤ (ਲਉ) ਮੋਹਿ ਬਢ੍ਯੋ ਜੇ ਧਰ ਛਾਹੀ ॥੧੬॥
ਕਬਿੱਤ੍ਰ ॥ ਕੌਨ ਨੈ ਸਿਖਈ ਨੀਤੋ ਹਿਤਾ ਕੇ ਤੂ ਬ
ਤਾਇ ਮੋਹਿ ਓਠਨ ਚਬਾਇ ਓਰ ਦੇਖੈ ਰਾਮਚੰਦ ਕੀ
॥ ਰਾਤੇ ਕਰ ਨੈਨ ਧੂਮ ਨਾਕ ਤੇ ਸੁਸਾਇ ਤਿਨਿ ਰੋਕ੍ਯੋ
ਨ ਕਜਾਇ ਤਹਾਂ ਸੂਰ ਜੋਤਿ ਮੰਦ ਕੀ (ਨਿਕਲੇ) ॥ ਰਾਜਾ ਪਛੁਤਾ
(ਸਗਰਾ) ਇ ਦੇਖੈ ਕੈਸੋ ਦੂਖ ਪਰ੍ਯੋ ਆਇ ਤੋਰ੍ਯੋ ਗਜ ਚਾਹੈ
ਬੇਲ ਆਨੰਦ ਕੇ ਕੰਦ ਕੀ ॥ ਲੋਪ ਸੁਖ ਭ੍ਯੋ ਧੋਖੁ ਦੀ (ਹਾਥੀ)
ਨ ਬਿਧਿ ਕੋ ਪਰਾ ਧੋਕੋ ਪ ਦੇਖ ਰੁਪ ਮੁਖ ਘਟੀ ਅ (ਧੋਖਾ)
ਨੰਦ ਕੀ ॥੧੭॥ ਦਸਰਥ ਉਵਾਚ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
(ਦਸਰਥ) ਧਨੁਖ ਛੁਟ੍ਯੋ ਕਰ ਧਰ ਪਰ੍ਯੋ ਦਸਰਥ ਠੋਕਤ ਮਾਥ
॥ ਬਿਕਟ ਬਚਨ ਭ੍ਰਿਗੁਰਾਮ ਸੇ ਬੋਲੇ ਹਸੁ ਰਘੁਨਾ (ਪਰਸਰਾਮ)
ਥ ॥੧੮॥ ਰਾਮਚੰਦ ਉਵਾਚ ॥ ਪਰਸਰਾਮ ਪ੍ਰ

ਤ੍ਰਿ॥ ॥ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਲਾਗਿਓਜਾਹੈਦੇਖਜੂਮੈਰੋਖ ੨੫
ਧ੍ਰਿਧਨੁਖਤੋਰਿਓਜਾਜੋਰੇਪੁਰਾਨੋਹੋਮੈਜਾਨਿਓਭਿਓਕਾ
ਮਸੋਾਸੋਤੋਐਸੀਹੋਨਹਾਰਟਾਰਫੇਰਕਹਾਬਿਚਾਰਮਾ
ਰਿਓਚਹੈਮਾਰਬੇਰਹੈਨਕੰਜਪਾਮਸੋਂਦੁਖਸੁਖ
ਏਕਬਾਰਦਸਰਥਜੀਅਧਾਰਜੈਸੇਫਨਿਮਨੀਹਾ
ਰਤੈਸੇਰਾਮਨਾਂਮਸੋਂਕੈਸੇਹੈਹੈਂਦਈਮੇਰੇਆਨੰਦਕੀ
ਜੋਈਰਾਮਭਈਰਾਮਰਾਮਆਜਨਈਰਾਮਰਾਮਸੋ
॥੭੯॥ਲਛਮਨਉਵਾਚ॥ ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਮਹਾਂ
ਰਣਧੀਰਮਹਾਬੀਰਲਛਮਬੀਰਹਸਬੋਲੇਐਸੇਨੈ
ਕੁ ਸਮਸਿਆਮੋਹਿਦੀਜਿਯੇਾਕਹੋਬਾਂਧਡਾਰੋਂਕ
ਹੋਦੇਸਤੇਨਿਕਾਰੋਂਕਹੋਬਾਰਿਧਉਤਾਰੋਕਹੋਜੂਠਾਕਾ
ਟਿਲੀਜਿਯੇਾਕਹੈਕਾਢਿਕਾਂਸੀਰਾਮਕੇਤਕੂਪਰਸ
ਰਾਮਨਾਮਸੁਨਜੋਂਕੇਛਿਤਪਾਲਹੈਕੈਛੀਜਿਯੇ
ਮਾਰੇਮਹਾਂਪਾਪਛੀਨਲੈਹੋਤੂਨਰਾਂਪਆਪਦੇਖਿ
ਯੇਤਮਾਸੇਪੇਨਸਾਸੇਕਛੂਕੀਜਿਯੇ॥੮੦॥ਰਾਮ
ਚੰਦਉਵਾਚੁਪਰਸਰਾਮਸੋ॥ ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਮੈਨ
ਜਾਨਿਓਤੇਰੇਬਲਤੈਸੋਤਾਕੇਲਾਗਿਓਢਲਕਠਿ
ਨਕੁਠਾਰਧਾਰਕਨਿਪਰਧਰੀਏਾਇਤੈਪਰਔਰ
ਕਛੂਬਾਤਆਵੈਤਾਤਹਾਥਕੀਜੈਸੋਈਭਾਵਤੀ

੨੯ ਪੈਹੈਂ ਕਹਾ ਕਉਨ ਕਰੀਏ ਐਸੇ ਕਛੂ ਕੁਨਕੇ ਸੁਭਾਉ ਹੈ
ਹਮਾਰੇ ਰਾਮ ਮਾਰੇ ਮਾਰ ਖਪੇ ਪੌਨ ਮਾਰੀਏ ਜੌ ਮਰੀ
ਏਆਂ ਬੈਰੀ ਸਰਨਾਇ ਔਰ ਸੁਨੇ ਮੁਨੀਰਾਇ ਜਾਇ ਬ
ਮਨ ਸੈਲ ਰਹੀਏ ਤੇ ਪਾਂਇ ਕਾਕੇ ਪਰੀਏ ॥੯੧॥ ਪਰ
ਸਰਾਮ ਉਵਾਚ ॥ ਕਬਿੱਤੁ ॥ ਦੇਖਨ ਜੌ ਪਾਊਂ ਤੌ
ਪਠਾਊਂ ਜਮਲੋਕ ਹਾਥ ਦੂਜੋ ਨ ਲਗਾਊਂ ਵਾਰ ਕਰੌਂ
ਏਕ ਕਰ ਕੋ ॥ ਛੀਜ ਮਾਰੋ ਉਰ ਤੇ ਉਖਾਰ ਭੁਜ ਦੰਡ ਦੋਊ
ਤੇਰ ਡਾਰੋ ਬਰ ਅਵਿਲੋਕ ਰਘੁਬਰ ਕੋ ॥ ਕਾਂਸੀ ਰਾਮ
ਦਿਜ ਕੇ ਬਿਸਾਤ ਭੁਹਰਾਤ ਰਾਮ ਅਤਿ ਥਹਰਾਤ ਗਾ
ਤ ਲਾਗਤ ਹੈ ਧਰ ਕੋ ॥ ਸੀਤਾ ਕੇ ਸੰਤਾਪ ਮੇਟ ਪਗਟ
ਪ੍ਰਤਾਪ ਕੀਨੋ ਕੈ ਹੈ ਵਹਿ ਆਪ ਚਾਂਪ ਤੋਰਯੋ ਜਿਹ ਹ
ਰਿ ਕੋ ॥੯੨॥ ਰਾਮਚੰਦ ਉਵਾਚ ॥ ਕਬਿੱਤੁ ॥
ਜੋਈ ਕਹਯੋ ਚਾਹਤ ਹੋ ਸੋਈ ਕਹੋ ਇਤੁ ਆਇ ਬੋ
ਲਯੋ ਰਘੁਰਾਇ ਚਲ ਵੰਸਾ ਨੀਕੇ ਪੱਥ ਕੋ ॥ ਤੋਰਯੋ
ਮੈ ਧਨੁਖ ਜਾਇ ਲਯਾਯੋ ਹੋਂ ਜਨਕ ਸੋਧ ਬੋਲਯੋ
ਸੁਤ ਭੂਪ ਭੂਪ ਧਰੇ ਅਨਮ ਥਕੋ ॥ ਕਹੈ ਕਾਹੇ ਕਾਜ ਰਾਮ
ਰਾਮ ਅਭਿਰਾਮ ਪ੍ਰਭੁ ਕਰਨ ਕੇ ਧਾਮ ਦੈਨਹਾਰ ਮੋਖ ਗ
ਥਕੋ ॥ ਜਗਤ ਉਜਾਰੋ ਭੁਜ ਭਾਰੋ ਸਾਥ ਸੁਨ ਰਿਸ ਮਕੇ
ਆਰੋ ਭਯੋ ਪਯਾਰੋ ਦਸਰਥਕੋ ॥੯੩॥ ਪਰਸਰਾਮ ਉਵਾਚ ॥ ਕ:

ਤੁਰੰਗਨਿ ਤੇ ਤਾਤੋ ਭਯੋ ਰਾਤੋ ਭਯੋ ਨਖ ਸਿਖ ਬਿਖ ਸੇਖ
ਰਨ ਖੇਲੇ ਛਕ੍ਯੋ ਛੋਹ ਛਯੋ ਹੈ ਮੋਂਛੈਂ ਹੈ ਚੜੀ ਰੜੀ ਆ
ਖੈਂ ਰਿਸ ਤੇ ਪਰਤ ਕਢੀ ਕਹੈ ਕਾਸੀ ਰਾਮ ਦਿਜ ਐਸੇ
ਖੇਖ ਭਯੋ ਹੈ। ਕਾਂਪਤ ਅਧਰ ਲਰਬੇ ਕੀ ਹਰਬਰਿ
ਵਾਂਹਿ ਸੰਤ੍ਰਿਕੈ ਕਹਰ ਕੁਠਾਰ ਕਰ ਲਯੋ ਹੈ। ਦੇਖਤ
ਹੀ ਹਾਥ ਰਘੁਨਾਥ ਕੇ ਧਨੁਖ ਬਾਣ ਸਾਂਦਰ ਮੁਨੀ
ਸੁਰੇ ਕੋ ਪਾਵਕ ਪੈ ਗਯੋ ਹੈ। ੧੪।। ਕਬਿਤ੍ਰੂੰ।
ਜੀਵਤ ਨ ਦੈਹੋਂ ਜਾਨ ਅਨੂਨ ਮਹਾਂ ਭੂਦੂ ਜੂ ਕੀ ਕਰੋ ਰੋ
ਸਿਦਾਨ ਸੁਨ੍ਯੋ ਗਯੋ ਜੋਊ ਅਬਹੀਂ ਗਿਰਿਖਰੋ ਸਪੂ
ਤ ਪੁਰਹੂਤ ਹੂ ਕੋ ਬੋੜ੍ਹ ਧਰੇ ਕਾਂਸੀਰਾਮ ਬਾਰ ਬਾਰ ਬੋ
ਲਤ ਗਾਰਬਹੀਂ। ਆਂਖ ਤਰੇ ਆਨਤ ਨ ਔਰ ਭਟ
ਜਾਨਤ ਨ ਮਾਨਤ ਨ ਉਛਰ ਉਛਰ ਆਵੈ ਅਬਹੀਂ
ਭਯੋ ਦਾਵੇਦਾਰ ਤੇ ਸੰਭਾਰ ਮੋਸੋ ਰਾਰ ਭ੍ਰਾਮ ਰਘੁਬੰ
ਸੀ ਨਾਤਰ ਹਥਿਆਰ ਛਾਰ ਅਬਹੀਂ। ੧੫। ਰਾਮ ਕੀ
ਦੋਵਾਚ ਪਰਸਰਾਮ ਸੋ। ਕਬਿਤ੍ਰੂੰ। ।ਤੁਮ ਸਬ
ਹੀ ਕੇ ਗੁਰ ਮਾਨੀ ਅਤ ਪ੍ਰਬਲ ਪ੍ਰਬਿ ਭੂਤ ਲਕੇ ਸੁਰ
ਤੁਮੇ ਦੀਜਿਅਤ ਦਾਤ ਹੈ। ਕਾਸੀ ਰਾਮ ਪ੍ਰਜਾ ਕਰੈ ਹ
ਬਜੋਰ ਪਾਇ ਪਰੈ ਤੁਮ ਸੋ ਹਮਾਰੋ ਪ੍ਰਭੁ ਕਹੂ ਨ ਬ
ਸਾਤ ਹੈ। ਬੈਰੀ ਅਨ ਮਾਰਨੇ ਕੋ ਹਮ ਤੁਮ ਪਾਰਨੇ ਕੋ

੨੯ ਬ੍ਰਧਿਰਧ੍ਯ ਬੈਸਨਕੀ ਐਸੀ ਦਿਨਰਾਤ ਹੈ॥ ਸੁਨੋ
ਜ ਬੀਰਧ੍ਯ ਬੀਰਕਹੈ ਹਮਪੈ ਅਸੀਸਕੈ ਦ੍ਵਿਦੱ
ਦੇਣਦੇ
ਕੈਕਸੀਸ ਕਰੀ ਜਾਤ ਹੈ॥੯੬॥ ਪਰਸਰਾਮ ਸੋਂ
ਤਾਕੂਨਾ
ਕਹਿਤ ਹੈਂ॥ ॥ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਕਾਹੇਕੋ ਰੇ ਰਾਮਜਾਮ
ਮਚਲਯੋ ਚਾਹਤ ਹੈ ਖਲਕਕੇ ਲਖਤ ਹੈ ਜੈਹੈ ਖ-
ਵੇਖਾਇਆ
ਲ ਘਾਇਕੈ॥ ਭ੍ਰਿਕੁਟੀ ਚਢਾਇ ਅੱਗ ਅੱਗ ਉਪ
ਹੇਠ੍ਰ ਨਾਸ ਭ੍ਰਵ
ਜਾਇਕੈ ਪਠਾਂਏ ਭਯੋ ਭਟ ਆਰੇ ਸਬਹੀ ਦਬਾਇ
ਖਤ੍ਰ ਸੂਰਮਾ
ਕੈ॥ ਕਾਂਸੀ ਰਾਮ ਤਬ ਦਲ ਬਲ ਦਸਰਥ ਜੂ ਕੋ ਦਿ
ਸੈਨਾ
ਜਕੋ ਦਮਾਕ ਦੇਖ ਗਯੋ ਦਹਿਲਾਇਕੈ॥ ਐਸੀ ਬਾ
ਤੇਜ ਵ ਹੌਸਲਾ ਡਰਨਾ ਘਬਰਾਨਾ
ਤ ਸੁਨ ਸੀਸ ਧੁਨਿ ਧੁਨਿ ਮੁਨਿ ਪੂਤ ਬੋਲਯੋ ਬਰਬ
ਤ ਪੁਰਹੂਤ ਜਯੋ ਰਿਸਾਇਕੈ॥੯੭॥ ਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ਪਰ
ਇੰਦ੍ਰ
ਸਰਾਮ ਸੋਂ॥ ਕਬਿੱਤ॥ ॥ਅੜਕੇ ਚਲਯਾ ਛਿ
ਅਸਤ੍ਰ ਧਰਤੀ
ਤਛੜਕੇ ਧਰਯਾ ਛਿੜੀ ਛਹੂ ਰਿਤ ਛਕੇ ਰਿਸਕਲ
ਕ੍ਰੋਧ
ਹਿ ਸੁਹਾਤ ਹੈ॥ ਕਾਸੀਰਾਮ ਰਾਮ ਰਣਧੀਰ ਪੈਰ
ਹਤ ਕਰੈ ਕੈਸੇ ਹਮ ਤੋਰੇ ਗਾਤ ਕੰਜਕੇ ਸੁਪਾਤ ਹੈ॥
ਸਿਰ ਪਤ੍ਰ
ਅਗਿ ਲਪਟਾਏ ਮਹਾਂ ਬੈਰ ਸੋ ਬਢਾਏ ਬਰ ਮੁਖ
ਆਏ ਕਾਲਕੇ ਜਿਯਤ ਕੌਨ ਜਾਤ ਹੈ॥ ਨਿਗਮਕੇ ਭ
ਵੇਦਸ਼ਾਸਤ੍ਰ
ਭੇਦ ਬੋਲਤ ਬਰਨ ਬਾਂਡੇ ਕਾਹੇਕੋ ਰੇ ਪਾਂਡੇ ਗਾਂਡੇ
ਰੱਖੇ
ਹਾਥ ਨਮੋ ਖਾਤ ਹੈ॥੯੮॥ ਪਰਸਰਾਮ ਬਾਚ॥
ਤਬੀ

ਕਬਿੱਤ੍ਰ॥ ॥ਸਹਸਾਈ ਮਾਰਯੋ ਮੈ ਸਹਸ੍ਰ ਬਾਹੁ ਮਹਾਂਬ
ਛੇਤੀ ਰਾਜੇਦਾਨਾਮ
ਲੀ ਨਰਨਕੇ ਨਾਹਿ ਚਾਹਿ ਤ੍ਰਿਨ ਸਿ ਗਨਤ ਹੈ॥ ਕੀਨੋ ਜਗ ਹੈ ਪ੍ਰ
ਰਾਜਾ ਜਲਨਾ ਠੰਢ
ਨ ਤਰਪਨ ਤੇਰੇ ਰਕਤ ਕੋ ਜੌਲੌ ਘਾਟ ਪ੍ਰਾਨ ਤੌਲੌ ਆਨ
ਲਹੂ ਹੋਰ
ਨ ਸੁਹਾਤ ਹੈ॥ ਕਾਸੀਰਾਮ ਰਾਮ ਸੋ ਪਰਸਰਾਮ ਐਸੇ
ਕਹਯੋ ਗਹੈ ਜੋ ਹਥਿਆਰ ਸੋਈ ਹੋਤ ਪ੍ਰਾਤ ਪਾਤ ਹੈ॥ ਬਾਂਧ
ਟੁਕੜੇ ਟੁਕੜੇ
ਤ ਜੋ ਖਾਂਡੇ ਤੇ ਮੈ ਛਾਡੇ ਨ ਜੀਅਤ ਖਾਂਡੇ ਖੰਡ ਪਤਿ ਖਾਂ
ਖੰਡੇ ਮਾਰੇ ਰਾਜਾ
ਡੇ ਪਾਂਡੇ ਐਸੇ ਗਾਂਡੇ ਖਾਤ ਹੈ॥੮੯॥ ਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ਉਵਾਚ
॥ ਕਬਿੱਤ੍ਰ॥ ॥ਛਤ੍ਰੀ ਛਤ੍ਰ ਈਸਨਕੇ ਅੰਗ ਜਗ
ਰਾਜਾ
ਈਸਨਕੇ ਕੋਪ ਕਰਯੋ ਮਨ ਮਾਂਹਿ ਬਾਂਹੈ ਉਕਸਾਇਬੋ॥
ਅਵਤਾਰ ਉਭਾਰੀਆਂ
ਭ੍ਰਿਕੁਟੀ ਚੜਾਇ ਰਘੁਰਾਇ ਜੌ ਕਹਨ ਲਾਗੇ ਕਾਸੀਰ
ਮ ਮੇਰੋ ਤੇਜ ਕਾਂਪੇ ਸਹਯੋ ਜਾਇਬੋ॥ ਰੇਨਕਾਕੇ ਢੋਟਾ ਨੈ
ਪਰਸਰਾਮ ਦੀ ਮਾਈ
ਕ ਪੋਟਾਹੂ ਕੇ ਮਾਰੇ ਲੋਟਾਪੋਟ ਹੈ ਕੈ ਜੈਹੋ ਕਹੂੰ ਢੂੰਢੇਹੂੰ ਨ
ਪਾਇਬੋ॥ ਬਹੁਤ ਬਢਯੋ ਹੈ ਛਤ੍ਰਧਾਰੀ ਦਸਰਥ ਸੌਂਹ-
ਰਾਜਾ
ਬਾਮਨ ਭਿਖਾਰੀ ਅਤ੍ਰਧਾਰੀ ਕਹਿਵਾਇਬੋ॥੯੦॥
ਸਸਤ੍ਰਧਾਰੀ
ਪਰਸਰਾਮ ਉਵਾਚ ਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ਸੋ॥ ਕਬਿੱਤ੍ਰ॥
॥ਅਤ੍ਰ ਛਡਵਾਇ ਦੇਉ ਕਰ ਜੁਰਵਾਇ ਦਸੋ ਨਖ ਮੁਖ
ਦਿਆਇ ਆਪਨੇਕੇ ਛਿਟਕਾਯੋ ਹੈ॥ ਮੀਰਨ ਤਰਾਇ
ਛਤ੍ਰੀਆਂ ਦਸਰਥਨੂੰ ਮੌਤ
ਬਾਰ ਬਾਰ ਸਤ੍ਰੁ ਰਾਇ ਆਜ ਪੈ ਰਯੋ ਸਿਪਾਹੀ ਮੈ ਸੋਤੰ
ਤੇਰੇ ਕਹਾਇਕੇ
ਪੀਕੇ ਤੂੰ ਜਾਯੋ ਹੈ॥ ਕਹੈ ਕਾਸੀਰਾਮ ਤਬ ਰਾਮ ਸੋ ਪ

੩੦ ਤਪਰਾਮ ਸਿਖ੍ਯਾ ਬਾਮਦੇਵ ਜੂ ਕੈ ਨੀਕੈ ਕੈ ਸੁਨਾਯੋ ਹੈ।
ਜਾਕੀ ਸੌਂਹੈਂ ਖਾਤ ਛਤ੍ਰਧਾਰੀ ਕਹਿ ਕ੍ਰੈ ਜਾਤ ਤਾਹੀ ਪੇਮ
ਦਸਨ ਤ੍ਰਿਣੁ ਕ ਪਕਰਾਯੋ ਹੈ।੯੧। ਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ਵਾਚ
ਘਾਹ
ਪਰਸਰਾਮ ਸੋਂ। ਕਬਿਤ੍ਰ। ਫਾਰੇ ਤੇ ਕਪੋਲ
ਬੋਲ ਬੋਲਤ ਹੀਂ ਬਾਮਨ ਕੇ ਫਾਰੇ ਤੇ ਉਖਾਰ ਦਾੜ੍ਹ ਜਾਮ
ਜੇ ਬਦਨ ਮੈਂ। ਜੀਤ ਬੀਰ ਖੇਤ ਪਠੈ ਦੇਤ ਜਮ ਲੋਕ ਤੇ
ਹਿ ਲੇਤੇ ਸਬ ਛਤ੍ਰਿਨ ਕੇ ਬੈਰ ਏਕ ਛਿਨ ਮੈਂ। ਕਹਾਂ ਕਰੋ
ਤੁਮ ਆਪਨ ਅਬ ਜੋ ਤਿਹਾਰੇ ਹੋਤੇ ਸੁਭਟ ਕਹਾਇ ਕਰ
ਜੋਧਾ
ਠੱਟ੍ਹੇ ਹੋਤ ਰਨ ਮੈਂ। ਯਹੈ ਜਾਨ ਤੋ ਤੋ ਹੌਂ ਬਚਾਯੋ ਏਕ ਬਾਮ
ਨ ਕੇ ਕਾਸੀਰਾਮ ਸਮਝ ਸਮਝ ਕਰ ਮਨ ਮੈਂ।੯੨।
ਪਰਸਰਾਮ ਉਵਾਚ। ਕਬਿਤ੍ਰ। ਟੂਟ ਟਾਟ ਰੋ
ਸਾਂਗ ਟੂਟ ਫਾਟ ਮੂੰਡ ਗਾਈ ਜੇ ਦਵਨ ਰਾਖ੍ਯੋ ਜੋਰ ਜ
ਕਿਨਾਰੇ ਗਮੀ ਜਾਵੰਦ
ਨਤ ਜਗਤ ਹੈ। ਸੂਰਜ ਜਰਾਯੋ ਬਾਰਿ ਬੋਰਿ ਕੈ ਸਿਰਾ-
ਪਾਣੀ ਠੰਢ
ਯੋ ਮਹਾਂਮੇਘਾਨ ਸੀਤਾਯੋ ਸੀਤ ਤਾਮੇ ਫਹਾਸ ਤਹੋ ਰਿ
ਗਯੋ ਉਖਰ ਨਰੰਗਾ ਭਯੋ ਪਰੇ ਪਰੇ ਫਾਰੇ ਉਘਾਰੇ
ਮਾਰੇ ਫੂਕ ਕੇ ਉਡਤ ਹੈ। ਕਾਂਸੀਰਾਮ ਰਾਮ ਸੋਂ ਪਰਸਰ
ਮ ਐਸੇ ਕਹ੍ਯੋ ਤੋਰ ਕੈ ਧਨੁਖ ਐਸੋ ਐਸੋ ਬਾਲਕ ਤ ਹੈ।੯
ਓਂਕਾਰ
੩। ਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ਵਾਚ ਪਰਸਰਾਮ ਸੋਂ। ਕਬਿਤ੍ਰ।
ਬਾਮਨ ਭਿਖਾਰੀ ਤਿਨ ਧਾਰੀ ਤਿਨ ਤੂਲ ਤੁਛ ਭੂਖਨ
ਕਸਾ ਘਾਹੁ

ਕੇ ਭੂਪੇ ਮਹਾਂ ਤੇ ਸੋ ਕਹਾਂ ਫਨੀਏ ਨਿਵੈ ਹਾਥ ਬਾਂਧੀ ਮੈਂ
ਨਿਵਦੇ ਸਪਰੀਖੁਰ
ਨ ਆਵੈ ਮੋੜ ਬੀਛਨ ਕੇ ਤਾਂਤੇ ਤੇਰੀ ਬਾਤੈਂ ਸੁਨ ਸੁਨ ਚਾ
ਹਸੀਦਾ ਹੈ
ਇਰਹੀਏ ॥ਹਮ ਕੋ ਅਜਸ ਤੋਸੋਂ ਬਾਂਧੇ ਤਰਕਸੁ ਅ
ਨਰਸ ਕਰੇਂ ਬਾਨਨ ਸੋ ਤਾਂਤੇ ਸਭ ਸਹੀਏ ॥ਕਾਂਸੀ ਰਾਮ
ਕਹੈ ਰਘੁਬੰਸਨ ਕੀ ਰੀਤ ਯਹੈ ਜਾਸੋ ਕੀਜੈ ਮੋਹੁ ਤਾਸੋਂ
ਛੋਹ ਕੈ ਸੋਗਹੀਏ ॥੯੪॥ ॥ਕਬਿਤੁ॥ ॥ਰਾਜਨ
ਹਥਿਆਰ
ਕੇ ਪੂਤ ਮਹਾਂਬਲੀ ਅਤਿਕੋਪ ਆਏ ਧਨੁਖ ਨ ਚਢ
ਯੋ ਸਭ ਹਾਰੇ ਜੋਰ ਤੋਰ ਕੈ ॥ਟੰਕ ਭਰ ਹਾਥ ਲੀਨ ਉਠੂ
ਮਾਸ਼ਾ ਭਰ
ਯੋ ਬਿਨ ਜੋਰ ਕੀਨੋ ਤਾਂਤੇ ਤੋਰ ਡਾਰਯੋ ਕੋਊ ਸਕਯੋ ਹੈ ਨ
ਤੋਰ ਕੈ ॥ਕ੍ਰੋਧ ਜੀ ਅਭ ਯੇ ਤੇਰੇ ਸੁਨੋ ਹੇ ਪਰਸਰਾਮ ਬਿ
ਨਤੀ ਕਰਤ ਤਾਂਤੇ ਦੋਊ ਕਰ ਜੋਰ ਕੈ ॥ਤੁਮ ਸੋ ਨ ਜੋਰ ਚੋ
ਰ ਭੂਪਨ ਕੇ ਤੋਰ ਭੂਪ ਕਾਂਕਰੀ ਕੇ ਚੋਰ ਕਾਹੂ ਮਾਰਯੋ ਹੈ
ਖਖੜੀ
ਨ ਟੇਰ ਕੈ ॥੯੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥ਦੇਖ ਰਾਮ ਕੀ ਦੀਨ
ਤਾ ਸਭ ਸਮਝਾਵਤ ਤਾਹਿ ॥ਇਕ ਮੀਠੀ ਨਿਜ ਸੁਜਸ
ਕੀ ਬਾਤੈਂ ਰੁਚੈਂ ਨ ਕਾਹਿ ॥੯੬॥ ॥ਰਿਖਿਉਵਾਚ॥
॥ਕਬਿਤੁ॥ ॥ਤਾਮ ਧਨ ਸਆਮ ਅਭਿਰਾਮ ਸੁਠਕ
ਬੁਧਿ ਵਸੇਸ
ਮਹੂੰ ਤੇ ਤਾਂਤੇ ਹੇ ਪਰਸਰਾਮ ਕ੍ਰੋਧੁ ਮਤਿ ਛੋਰਿਯੇ ॥ਧਨੁ
ਖ ਪੁਰਾਨੋ ਟੂਟ ਗਯੋ ਵਹਿ ਜਾਨ ਦੇਹੁ ਕੌਨੈ ਕਾਜ ਬੈਰ
ਕੈਕੇ ਕੀਜੈ ਬਾਤ ਥੋਰੀਏ ॥ਬਾਲਕ ਬਿਨੋਦਨ ਤੇ ਜਿਯ
ਖੇਡਾਂ

 ਮੈਰਿਸਯੈਤਾਂਕੋਧਨੁਖਚਢਯੈਕਹੋਪ੍ਰੀਤਿਕਾਂਸੇਲੇ
ਕੀਏ।ਬਾਤਤੇਖਿਸਾਨੀਸੁਚਲਯੋਨਕਹਾਨੀਰਾਨਿ
ਰਮਾਂਸੌਂਨਿਰਾਮਰਾਮਦਾਰਿਦਸੋਜੋਰਿਯੋ।੯੭॥
ਦਰਿਦਰੀ
ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਬ੍ਰਹਿਮਪਾਇਗਾਢੇਨਿਰਖਾਦਿਯੋਸੁ
ਧਰਤੀ
ਜਸਲਿਏਂਸਾਥਾ।ਮੁਖਬੋਲਯੋਮਨਮੇਕਹਯੋਏਅ
ਭੁਤਰਘੁਨਾਥ।੯੮॥ ॥ਪਰਸਰਾਮਉਵਾਚ॥
ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਸਨਮੁਖਦੇਖਤਮੋਹਿਰਣਕੌਣਸੂਰ
ਠਹਿਰਾਇ।ਲੈਪਰਰੇਤਪਕੋਚਲੋਭੇਟਭੁਜਾਰਘੁ
ਰਾਇ।੯੯॥ ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਐਂਚੁਯੋਹਰਿਬਾਰ
ਖਿਝੇ
ਬਾਰਯਾਂਹੀਤੇਨਿਸਾਰਧਨੁਰਾਜਨਚਢਾਯੋਹੋਹਜ
ਰਬਾਰਪਾਂਇਦੈ।ਤਾਕੋਚਹੀਏਨਬਲੁਤੋਰਤਨਲਾ
ਗੈਪਲਤਾਂਤੇਅਭਿਮਾਨਰਾਮਕੋਸਕਚਲਾਇਦੈ।
ਤੌਹੌਛਾਡਿਜਾਉਂਤੋਹਿਸਾਚੀਕਹਿਬਾਤਮੋਹਿਰਾਮ-
ਅਵਤਾਰਹੋਹਮੋਹੂੰਕੋਬਤਾਇਦੈ।ਤੇਰੇਤੇਜਮਾਨੇ
ਸਹੀਜੋਤੂੰਕਰੈਮੇਰੀਕਹੀਮੇਰੋਈਧਨੁਖਲੈਕੇਮੋ
ਹੂੰਕੇਚਢਾਇਦੈ।੧੦੦॥ ॥ਲਛਮਨਉਵਾਚ॥
ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਬਹੁਤਸਹੀਯਾਂਕੀਸਬਾਹਿਕਿਤਕੂੰਵ
ਧਨੁਖ
ਤੇਭ੍ਰਿਗਵੰਸਾ।ਅਬਲਛਮਨਬਿਨਤੀਕਰੈਰਘੁ-
ਪਰਸਰਾਮ
ਕੁਲਮਾਨਸਹੰਸਾ।੧੦੧॥ ॥ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਕ
ਸੂਰਜ

ਧੁਕ ਧਨੁਖ ਕਾਹੂ ਤਰ ਐਸੋ ਕਾਹੂ ਰਾਖੰ ਐਸੋ ਧਾਰ ਕਹੋ ਜਾਂਕੀ ਗਾ
ਠਕੇ ਕਹਾਂ ਹੈ ਭੁਸੋ ਛੀਜੈਨੋ ਗਾਲਕੇ ਬਜਾਇ ਤੇਰ ਪਾਇ
ਮਾਰੇ ਸਬੈ ਲੋਕ ਤਾ ਪਰ ਨ ਦੇਖੋ ਰਘੁਨਾਥ ਹੀਸੋ ਖੀਝ
ਨੋ ਕਹੈ ਰਘੁਬੀਰ ਸੁਨ ਬੀਰ ਰੇਖ ਛਾਡੋ ਤੁਮ ਮੋਹ ਮਹਾਂ
ਗਾਜੈ ਬਿਨਾ ਬਰਖੇ ਨ ਭੀਜੈਨੋ ਤਊ ਤੇ ਗੁਸਾਈ ਦੇਖੋ-
ਬ੍ਰਾਮਨ ਦਿਨਾਈ ਰਾਮ ਸੂਰਜ ਕੇ ਤੇਜ ਕੇ ਤੁਰਾਵੈ ਪਟਬੀ
ਜਨੋ ॥੧੦੨॥ ਕਬਿੱਤੁ॥ ਕਹੋ ਤੋ ਰਤਾਰੋ ਕਹੋ ਜਾਂਹੀ
ਫਿਰ ਮਾਰੋ ਜੋ ਕਹੋ ਤੋ ਬਾਂਨ ਲਾਇ ਐਂਚ ਰਾਖੋ ਸਾਤ ਦਿ
ਨ ਮੈਂ ਜੋ ਕਹੋ ਤਿਹਾਰੇ ਬਲ ਪਾਇ ਤ੍ਰਾਏ ਹਾਥ ਸਾਥੁ ਆ
ਗਰੀ ਸੌ ਮੇਰੂ ਮਲ ਡਾਰੋ ਜਾਹਿ ਕਿਨ ਮੈ ਛਿ ਮਖਾ ਮਹੇ
ਸ ਔਗ ਨੇਸ ਸੋ ਸੁਰੇਸ ਆਲਿਕੇ ਸਹੂੰਜੋ ਬੋਲੈ ਬ
ਲ ਦੇਖਤ ਨ ਤਿਨ ਮੈ ਕਾਂਹੂੰ ਸ ਚੁਕਾਊਂ ਲਿਧ ਫੇਧਮੈ
ਜਗਾਊਂ ਧਨ ਆਇਸ ਜੋ ਪਾਊਂ ਤੋ ਚਢਾਊਂ ਰਾਮ ਛਿ
ਨਮੈ ॥੧੦੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਧਰਮੈਨ ਦੂਜੇ ਧਨੁ
ਖ ਸਰ ਸਰਨਾਗਤਿ ਨਹਿ ਦੀਨਾ ਸੁਰਪਤਿ ਹੂ ਸੋਰ
ਘੁਪਤੀ ਲਟ ਮੁਖ ਬਾਤ ਕਹੀਨਾ ॥੧੦੪॥ ਸ੍ਵੈਯਾ
॥ ਸੇਵਕ ਬਾਪ ਨ ਦੂਰ ਕੀਓ ਜਿਨ ਚੂਕ ਪਰੇ ਮੁਖ ਤੇ
ਹਸ ਦੀਨੋ ਦਾਨ ਦਿਯੋ ਜਿਨ ਕੇ ਤਿਨ ਪਾਇਨ ਸੰਗ
ਬੋਕੇ ਬਹੁਰੋ ਮਨ ਕੀਨੋ ਬੋਲ ਕਹਯੋ ਸੁ ਕਹਯੋ ਨਹਿ

ਰਯੋ ਅਰ ਸੀਯਾ ਬਿਵਾਹਿ ਕੈ ਬਿਯਾਹੂ ਨ ਕੀਨੋ ਏਕ ਹਿ ਬਾਰ
ਹਨਯੋ ਰਿਪ ਮੰਡਲਿ ਸ੍ਰੀ ਰਘੁਬੀਰ ਸਦਾ ਬ੍ਰਤ ਲੀਨੋ॥੧੦੫
॥ ਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ਉਵਾਚ॥ ॥ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਬਾਨ ਭੁਰ ਛ
ਇ ਲੋਹ ਕਾਨ ਸੋਂ ਲਗਾਇ ਜਿਹ ਜਿਹ ਪਕਰਾਇ ਲਾਰੋ ਕ
ਛਿਲਾ ਚਿਲਾ
ਰਨ ਨਿਦਾਨ ਸੋ॥ ਦੇਖਯੋ ਬੀਰ ਦੇਖਯੋ ਬਾਪ ਖੇਦਯੋ ਪਰਭਾ
ਚੜ੍ਹ ਲਛਮਨ ਦਸਰਥ
ਪਜਾਨਯੋ ਚਾਂਪ ਚਿਰ ਰਾਨੇ ਅਰ ਰਾਨੇ ਅਸਮਾਨ ਸੋ॥ਕਾ
ਫਲਾਯਾ ਅਰਥਾਯਾ
ਮ ਰਾਮ ਕੇ ਰਿਸਾਤ ਭ੍ਰਿਹਰਾਤ ਰਾਮ ਭੂਲੀ ਸੁਧਿ ਸਾਤ ਪ
ਕੰਬੇ
ਯੋ ਊਪਰ ਮਸਾਨ ਸੋ॥ਦਿਜ ਬਰ ਖੇਯੋ ਗਯੋ ਭੂਰ ਭਜਿ
ਜਾਦੂ ਪਰਸ਼ਾਦ ਬਲ ਭੂਮ
ਭੀਤ ਭਯੋ ਜਯੋ ਹੀ ਕਰ ਲਯੋ ਦਯੋ ਤਯੋ ਹੀ ਕਰ ਪਾਨ
ਹਥ
ਸੋਂ॥੧੦੬॥ ॥ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਰਾਮ ਕਹਯੋ ਮੁਨਿ ਨੈ
ਨ ਕੋ ਕਹਿ ਕਾਹਿ ਹਨੇ ਅਬ ਦੇਹੁ ਦਿਖਾਈ॥ ਭ੍ਰੂਝਕੈ ਤਾ
ਹਿ ਹਨੀ ਨੱਭ ਕੀ ਗਤਿ ਔਰ ਹੁਤੀ ਅਬ ਔਰ ਬਨਾਈ
ਅਕਾਸ
ਦੇਖ ਰਹਯੋ ਮੁਨਿ ਕੇ ਸੁਤ ਕੌਤਕ ਹੈ ਅਵਤਾਰ ਸਹੀ ਰਘੁ
ਰਾਈ॥ ਭ੍ਰਿਟ ਸ੍ਰਿਟਾਕ ਚਲਯੋ ਬਨ ਕੋ ਜਬ ਰਾਮ ਕ ਮਾਨ
ਚਟਾਕ ਚੜਾਈ॥੧੦੭॥ ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਰਾਮ ਪਨਰ
ਤਾ ਧਨੁਖ ਕੀ ਐਚੀ ਜਬ ਸੁਤ ਲਾਇਆ॥ ਦੇਖ ਜਨਕ-
ਸੀਤਾ
ਜਾ ਨ੍ਰਿਪ ਤਨ ਮਨ ਧਰ ਰੋਖ ਰਿਸਾਇਆ॥੧੦੮॥ ਸੀਤਾ
ਖੁਸ਼ੀ ਕ੍ਰੋਧ
ਉਵਾਚ॥ ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਯਾਹੀ ਕੋ ਤੋ ਬੋਲ ਕਛੂ ਤਾਂ
ਕੋ ਸੋ ਦੇਖਤ ਹੋ ਐਸੇ ਤੋ ਅਨੇਕ ਹੈ ਹੈ ਕਹਾਂ ਕਹਾਂ ਜਾਇ

੯ ਫੋਕਟਾ॥ ਧੀਰਜ ਬੁਧ ਬਿਬੇਕ ਬਲ ਮੱਤ ਗਾਤ ਔਸਰ ਬਾਤਾ ਰਾਮਚੰਦ ਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਭੁਲ ਗਈ ਸੁਧ ਸਾਤਾ॥

ਹੈਂ ਕਾਲ ਬਿਆਹੀ ਨਈ ਹੌਂ ਤੌਂ ਧਾਮ ਹੂੰ ਨ ਗਈ ਰਾਮ ਆਜ
ਹੂੰ ਤੇ ਮੇਰੇ ਸੀਸ ਸੌਂਤ ਕੈ ਬਸਾਇ ਹੈ। ਰਾਜਨ ਕੀ ਰੀਤ ਬਿ
ਸੌਂਕਣ
ਪਰੀਤ ਸਭ ਜਾਨੇ ਜਗ ਕੰਕੇ ਬਸ ਭਏ ਮੋਹ ਐਸੇ ਤ੍ਰਿਯਕਾ
ਉਲਟੀ
ਇਹੈਂ। ਮਨ ਮੇ ਬਿਚਾਰੈ ਗਾਂਟੀ ਲੈ ਚੜ੍ਹੈ ਉਤਾਰੈ ਸਿਯ ਤੋਰ ਕੈ
ਗਿਣਤੀ
ਧਨੁਖ ਯਾਂਕੀ ਬੇਟੀ ਬਿਆਹ ਬਿਆਇ ਹੈਂ।੧੦੯। ਸੋਰਠਾ।
। ਇਤ ਲਛਮਨ ਸੰਗ ਰਾਮ ਪਰਸਰਾਮ ਬਲ ਪਰ
ਹਯੋ। ਪ੍ਰੀਤਿ ਕਰੀ ਬਿਸਰਾਮ ਆਮਰ ਭਯੋ ਮੁਨਿ ਦੇਹ ਧ
ਠਹਰਾਈ
ਰਾ।੧੧੦। ਸੋਰਠਾ। ।ਯਾਹਿ ਦੀਪਕ ਕਿਹ ਕਾਮ
ਸੋਖ ਸਨੇਹ ਜਰਾਇ ਗ੍ਰਨਾਰ ਪ੍ਰਫੁਲਤ ਦੀਪਕ ਰਾਮ
ਤੇਲ
ਸਦਾ ਬਢਤ ਦੇਉ ਰਹੈ।੧੧੧। ਸੋਰਠਾ। ।ਛਾਡ
ਯੋ ਸੰਮਰ ਸੁਭਾਉ ਪਰਸਰਾਮ ਮਨ ਤਪ ਧਰਯੋ ਰਾ
ਯੁਧ
ਮ ਉਤਾਰਯੋ ਚਾਉ ਭੁਜਨ ਨਦੀਸਤ ਆਜਲੋ।੧੧੨।
ਕਬਿਤ੍ਰ। ।ਜੈਸੇ ਅਹਿ ਮੋਰ ਤੇ ਨਸਾਨੇ ਚੋਰ ਭੋਰ ਤੇ ਕੁਰੰ
ਸੱਪ ਸੇਰ ਹਰਨ
ਗ ਸਿੰਘ ਸੋਰ ਤੇ ਭੁਸਾਰ ਜੈਸੇ ਘਾਮ ਤੇ ਅੰਧਕਾਰ ਦੀਪ
ਬਰਫ ਗਾਮੀ
ਤੇ ਬਿਰਹਨੀ ਤੀ ਸਮੀਪ ਤੇ ਜਯੋ ਕਾਤਕ ਕੇ ਮੇਘ ਨਭ ਜਾ
ਬਦਲ ਆਕਾਸ
ਤ ਸੂਰ ਧਾਮ ਤੇ। ਦਾਰਿਦ ਜਯੋ ਪਾਰਸ ਤੇ ਕਾਂਭ ਜਯੋ ਸੁਧ
ਸੂਤੇ ਪਾਪ ਨ ਕੇ ਜਾਲ ਜੈਸੇ ਏਕ ਹਰਿਨਾਮ ਤੇ। ਜੈਸੇ ਏ
ਕ ਲੋਭ ਤੇ ਅਨੇਕ ਗੁਨ ਭਾਜੈ ਰਾਮ ਤੈਸੇ ਭਾਜ ਚਲਯੋ ਪ
ਰਸਰਾਮ ਰਾਮ ਤੇ।੧੧੩। ਅਬ ਅਯੁਧਯਾ ਨਗਰ

 ਪ੍ਰਵੇਸ॥ ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਜਬ ਸੀਅ ਚਲੇ ਪਿਤ ਕੇ ਮੁਨਿ
ਜੀਤ ਪਠੈ ਦਿਜ ਬੇਦ ਉਸ੍ਰਾਸ ਲਯੋ ਮਨ ਤੇ ਹਰਖੇ
ਸੂਰਾ
ਅਜ ਨੰਦਨ ਜੂ ਕਹੈ ਆਜ ਹਮੇ ਬਿਧਿ ਰਾਜ ਦਯੋ ਧ੍ਰਨਿ
ਦਸਰਥ
ਢੋਲ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਬਜਾਇ ਧਸੇ ਪੁਰਿ ਦੇਖਤ ਹਾਟ ਬਜਾ
ਰ ਛਯੋ ਸੁ ਕਰੈ ਬਕਸੀਸ ਟਰਯੋ ਦੁਖ ਦੂੰਦ ਅਨੰਦ ਭ
ਯੋ ਤ੍ਰਿਬਾਨ ਨਿਦਰਯੋ॥੧੧੪॥ ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਬੋਰਨ ਮ
ਪਰਸਰਾਮ ਹਾਥੀ
ਤ ਹੁਸ੍ਰਿਆਰਤ ਭ੍ਰਿੰਗ ਕਪੋਲਨ ਤੁੰਗ ਧੁਜਾ ਫਹਿਰਾਈ॥
ਮਸਤ ਭੌਜਨ ਭਵਰੇ ਗਾਲ੍ਹਾ ਉਚੀ
ਦਾਰਨ ਬੀਸ ਉਚਾਰਨ ਕੋ ਨਿਜ ਬਾਹਿ ਉਠਾਇ ਕਬਿੱਤ
ਭਟ
ਪਢਾਈ॥ ਚਾਮਰ ਛੱਤ੍ਰ ਲਏ ਸੰਗ ਬੀਰ ਬਨੇ ਰਘੁਬੀ
ਰ ਸਨੇਮਨ ਮਾਹੀ॥ ਦੇਖ ਸਰੂਪ ਪਿਐ ਜਲ ਵਾਰਸ
ਭੈ ਪੁਰਿ ਨਾਰਿ ਕਹੈ ਬਲਿ ਜਾਈ॥੧੧੫॥
ਇਤਿ ਸੀਰਾਮ ਗੀਤੇ ਸੀਤਾ ਬਿਵਾਹਿ ਨਾਮ ਪ੍ਰਿਥਮ ਅੰ
ਕ॥੧॥ ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਬੈਠ ਅਯੁਧਯਾ ਸੁਖ ਕਿ
ਯੋ ਅਤਿ ਸੁਠ ਦਸਰਥ ਸੂਤ॥ ਅਰਿ ਜੀਤੇ ਜਸ ਤਿ
ਸਤ੍ਰ
ਲ ਕਸੇ ਘਰ ਮੈ ਰਾਮ ਸਪੂਤ॥੧॥ ਕਬਿੱਤ॥
॥ਔਧ ਰਾਜਧਾਨੀ ਰਾਜਾ ਦਸਰਥ ਤੀਨ ਰਾਣੀ ਕੌਸਲ[1]
ਯਾ ਸੁਮਿਤ੍ਰਾ[2] ਔ ਕੇਕਈ[3] ਸੁਨੀਤ ਹੈ॥ ਬੇਦ ਸਮ ਬੇਦ
ਪੂਤ[4] ਬਨੇ ਰਾਮ ਸੇ ਸਪੂਤ ਲਛਮਨ ਭਰਥ ਸੇ ਸਤ੍ਰ
ਘਨ ਪ੍ਰੀਤਿ ਹੈ॥ ਦੇਦੇ ਸਨਮਾਨ ਉਪਹਾਰ ਰਿਖਿ ਪਾਂਇ

ਪਰਖਿਦਾਸਭੁਕੀਨੇ ਖ੍ਯਪਜੈਸੇ ਰਾਜਨੀਤਿਹੈ॥ ਥਾ ਛਓਰੂ
ਖਸਿੰਧ ਆਰਿ ਜੀਤੇ ਸੁਪਨੇ ਨ ਦੁਖ ਕਾਲ ਰਾਲ ਦੇਖੀਅੰ
ਕਰਮਾਂਕੀਗਤ
ਕੈਔਰੈ ਭ੍ਰਾਂਤਿ ਬੀਤ੍ਰੈ ਹੈ॥੨॥ ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਸੁਨਹੁ ਸੰਤ
ਮਨ ਦੈ ਸਬੈ ਈਹਾਂ ਲੌ ਸੁਖ ਸਾਂਤਿ॥ ਅਬ ਹਿ ਕਥਾ ਰਘੁ
ਬੀਰ ਕੀ ਚਲੀ ਔਰ ਹੀ ਭ੍ਰਾਂਤਿ॥੩॥ ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਰਾ
ਜ ਸਮਾਜ ਜੁਰਓ ਪੁਰ ਮੈ ਸਿਯ ਰਾਮ ਮਿਲੇ ਮਨ ਆਨੰ
ਦ ਭ੍ਰਯੋ॥ ਸਾਰਸੁਤੀ ਨ ਸਕੈ ਕਹਿ ਅੰਕਿ ਸਿੰਗਾਰ ਕਹੈ
ਮਤ੍ਰਿ ਤੈਨ ਹਮਾਰੀ॥ ਕਾਲ ਬਿਤੀਤ ਭਯੋ ਇਹ ਰੀਤਿ ਬਿ
ਭੂਤਿ ਬਢੀ ਸਭ ਅੰਗਨ ਸਾਰੀ॥ ਰਾਜ ਦੈ ਰਾਮ ਹਿਤੈ
ਬਨ ਜਾਉਂ ਬਿਸਿਸ਼ਟ ਕਹੀ ਭਲ ਬਾਤ ਬਿਚਾਰੀ॥੪॥ ਸੋਰ
ਠਾ॥ ॥ਕਹਾ ਰੰਕ ਕਹਿ ਭੂਪ ਦੁਖ ਸੁਖ ਸੰਗ ਸਦਾ ਰ
ਹੈ॥ ਘਰ ਉਜਾਰ ਕੈ ਭੂਪ ਲਿਰੈ ਦੁਹੂੰ ਘਟ ਜੇਵਰੀ॥੫
॥ ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਰਾਜਾ ਸਭ ਸੋ ਯੌ ਕਹੀ ਰਾਮ ਸੀਸ
ਦੈ ਰਾਜ ਜਾਹੌ ਬਨ ਬਸਤ ਪਰੈ ਕਰੋਂ ਯਾਂਤੇ ਭਲੋ ਨ ਕਾਜ
॥੬॥ ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਦੇਖਨ ਕੈ ਅਭਿਲਾਖ ਛਤ੍ਰ ਚਮਰ
ਸਿਰ ਰਾਮ ਕੈ॥ ਨੈਨ ਤਬਹਿ ਬਿਰਾਹਿ ਜਬ ਦੇਖੋ ਇਹ ਭ੍ਰੰ
ਤ ਸੁਤ॥੭॥ ਕਬਿੱਤ॥ ॥ਜੋਰ ਕੁਲ ਪੂਜ ਪੂਜ ਪ
ਬਿਸਿਸ਼ਟ
ਇ ਸੀਸ ਨਾਇ ਅਭਿਖੇਕ ਕੋ ਕਰਾਇਤ ਬਕਰੋ ਦੂਜੇ ਕ
ਬੰਦਨ ਰਾਜਤਿਲਕ
ਮਕੋ ਲੇਰਨ ਸਿਰਾਂਹਿ ਛਤ੍ਰ ਚਾਮਰ ਬਿਜਨ ਤਾਂਕੇ ਮਾ
ਪਖੇ

ਬੇਫਹਿਰਾਹਿਐਸੇਦੇਖੋਂਘਨਸ੍ਯਾਮਕੋ।ਜਾਨਕੀਕੋਪ
ਟਰਾਨੀਸੌਂਪੇਰਜਧਾਨੀਸਭਕਾਨਸੁਨੈਂਆਪਨੇਹੀਰ
ਜੇਆਜਰਾਮਕੋ।ਰਾਜਾਦਸਰਥਯਾਮੇਨੋਰਥਲੌਂਸੁਖ
ਪਾਯੋਤਾਤਕਹੀਬਾਤਪ੍ਰਾਤਦੈਹੋਂਰਾਜਰਾਮਕੋ।।੮।।
ਕਬਿਤ।। ।ਰਾਮਰਾਜਕਾਜਜੋਰਕੈਸਮਾਜਬੈਠੇਨ੍ਰਿ
ਪਰਾਜਰਿਖਿਆਦਿਰਿਖਿਮੰਡਲਬਨਾਇਕੈ।ਰਾ
(ਵਿਸ੍ਵਾਮਿਤ੍ਰ) (ਸਭਾ)
ਜਭਾਗਆਜਰਘੁਬੀਰਭੁਜਬਾਪਬਨਜਾਉਂਤਪ
ਕਾਜਮਨਬਚਸੁਖਪਾਇਕੈ।ਫੂਲੇਸੁਨਬਾਤਸੁਖ-
ਆਂਗਨੰਨਮਾਤਉਰਜਮੇਪੁਰਾਨੇਪਾਤਦੂਖਤਐਚ
(ਵੈਰਾਗ)
ਲਮੋਉਡਾਇਕੈ।ਏਕਉਠੇਗਾਇਏਕਦੁੰਦਭੀਬਜਾ
(ਨਗਾਰੇ)
ਇਏਕਧਾਇਧਾਇਪਾਇਛੂਏਰਾਮਚੰਦਰਾਇਕੈ।
੯।। ਸਵੈਯਾ[੧]।। ਚਾਰਨ[੧]ਕਿੰਨਰ[੩]ਮਾਗਧਸੂਤ[੩]ਸ
ਬੈਗੁਨਆਨਦਸੋਮਿਲਗਾਵੈਂ।ਪੰਡਿਤਪੂਜਬਨਾ
(ਸਮੂੰਹ)
ਇਕਬਿਤਨਆਨਪਢੈਂਇਹਭਾਂਤਿਰਿਝਾਵੈਂ।ਕੌਤਕ
ਕੋਟਕਰੈਂਗਨਿਕਾਕੁਲਨ੍ਰਿਤਤਅਗਿਸੁਰੀਧਿਦਿਖ
(ਵੇਸ)
ਵੈਂ।ਦੇਸਨਦੇਸਤੇਆਨਜੁਰੇਨ੍ਰਿਪਰਾਮਕੇਕਾਜਮਹਾਂ
ਸੁਖਪਾਵੈਂ।।੧੦।। ਸਵੈਯਾ।। ।ਆਨਬਨਾਸਪਤੀ
ਬਨਤੇਸਭਤੀਰਥਕੇਜਲਕੌਭੁਰੇਹੈਂਆਂਬਕੇਮੌ
ਰਧਰਮੇਤਿਹਊਪਰਕੇਸਰਸੋਲਿਖਪੀਤਕਰੇਹੈਂ।

੧ ਜਾਮਾਤ ਨੇ ਵਾਲੇ ਤੇ ਟੋਕੀ ਜਲ ਕਾਂਤੇ ਦਹੇ ਵਰਾਨ ਭਾਟ

੨ ਝਗਲਉਣੇਵਾਲੇ ਰਾਮਧਾਰੀਦੇ ਸਮਾਨ ੨ ਸੂਮੰਮੇ ੩ ਪੁਰਾਨੇਕੇਸੁਰਸੇਉਸਤਤਕਰਨਾਰੇ

।ਤੇ ਕੁਲ ਇਸਟ ਬਸਿਸ਼ ਸਭੈ ਪੜ ਬੇਦ ਸੁ ਮੰਤ੍ਰਨ ਪੂਤ ਖਰੇ
ਹੈਂ। ਸ੍ਰੀ ਰਘੁਬੀਰ ਅਭਿਖੇਕ ਕੇ ਕਾਜ ਸੁ ਜਗ ਕੇ ਮੰਡਲ ਆ
ਰਾਜਤਿਲਕ
ਨ ਧਰੇ ਹੈਂ।੧੧॥ ਸੈਯਾ। ।ਪੀਤ ਦੁਕੂਲ ਧਰੇ ਰਘੁਨੰ
ਦਨ ਰਾਜ ਕੇ ਕਾਜ ਖੁਸੀ ਮਨ ਮਾਹੀ। ਤੇਲ ਸੁਗੰਧਿ ਮਿਲੈ
ਹਰਦੀ ਬਟਨੇ ਨਿਜ ਮਾਤ ਲਗਾਵਤ ਬਾਂਹੀ। ਜਾਨਕੀ ਫੂਲ
ਸੀ ਫੂਲਤ ਡੋਲਤ ਰਾਮ ਸੋਂ ਨੈਨ ਮਿਲੇ ਮੁਸਕਾਂਹੀ। ਬਾਹਰ
ਭੀਤਰ ਭੌਨ ਭੰਡਾਰ ਮੇ ਯਾ ਸੁਖ ਕੀ ਪਰਮਾਵਧਿ ਨਾਹੀ।੧੨
ਹਦ ਵ ਬੰਨਾ
।ਸੈਯਾ। ।ਆਹਿ ਬਡੇ ਚਤੁਰਾਨਨ ਸੇ ਸਿਵ ਸੇ ਮਘਵਾ ਸੁ
ਬ੍ਰਹਮਾ
ਰਲੋਕ ਬਤਾਵੈ। ਕੰਚਨ ਕੇ ਮਨਿ ਕੇ ਰਚਬਾਘੂ ਬਿਤਾਨਨ ਲੋ
ਸੋਨਾ　ਮਣੀਆ
ਕਨ ਲੋਕ ਫਿਰਾਵੈ। ਸ੍ਰੀ ਅਜਨੰਦਨ ਕੇ ਸੁਖ ਸੋਂ ਕਨਿਕਾ ਸੁ
ਦਸਰਥ
ਪਨੇ ਹੂੰ ਨ ਦੇਖਨ ਪਾਵੈ। ਚਾਹਤੇ ਸ੍ਰੀ ਰਘੁਬੀਰ ਸੇ ਪੂਤ ਕੋ
ਕਬ ਰਾਮ ਜੁਬਰਾਜ ਕਰਾਵੈ।੧੩॥ ਸੈਯਾ। ।ਆਨੰਦ
ਕਰੇਂਗੇ
ਏਕ ਬਢ੍ਯੋ ਪੁਰ ਮੇ ਘਰ ਹੀ ਘਰ ਹੋਤ ਕੁਲਾਹਲ ਭਾਰੀ।
ਆਨੰਦ ਦੀ ਧੁਨਿ
ਗਾਵਤ ਗੀਤ ਬਜਾਵਤ ਦੇਤ ਚਲੀ ਸਭ ਆਵਤ ਨਾਗਰ
ਸ਼ਹਿਰਣੀਆ　ਗਾਲ੍ਹਾ　ਚਤੁਰ
ਨਾਰੀ। ਜਾਨਕੀ ਰੂਪ ਨਿਹਾਰਤ ਦੇਤ ਅਸੀਸ ਸਭੈ ਫਲੀਓ
ਇਸਤ੍ਰੀਆ
ਰਘੁਬਾਰੀ। ਰਾਮ ਕੋ ਰਾਜ ਰਹੋ ਤਬ ਲੌਂ ਜਬ ਲੌਂ ਜਗ ਗੀ
ਵਗਦੀ
ਰਾ ਬਹੈ ਜਮੁਨਾ ਰੀ।੧੪॥ ਸੋਰਠਾ। ।ਫੂਲੇ ਅੰਗਨ
ਮਾਤ ਇਹ ਬਿਧਿ ਪੁਰਬਾਸੀ ਸਬੈ। ਲੋਚਨ ਸਕਲ ਕ੍ਰਿ
ਹੋਏ
ਤ ਦੇਖ ਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਕੋ।੧੫॥ ਸੋਰਠਾ। ।ਸੁਨੀ ਕੇਕ

੪੦ ਈ ਬਾਤ ਰਾਮਹਿ ਰਾਜ ਬਿਦੇਸ ਸੁਤਾ ॥ ਨੈਕੁ ਨ ਨੈਨ ਸਿਰਾਤ
ਰਹੋਂ ਰੂਠ ਦ੍ਵੈ ਬਚਨ ਸੋਂ ॥੧੬॥ ਸ੍ਵੈਯਾ ॥ ਰਾਮਹਿ ਰਾਜ
ਦੇਸ ਬਸੈ ਸੁਤ ਸੋਚ ਕੀਯੋ ਯਹ ਬਾਤ ਨ ਰੰਚ ਗੀ ॥ ਏਕ ਉਪਾ
ਕਰੋਂ ਜੁ ਫਿਰੈ ਮਤਿ ਦ੍ਵੈ ਬਰ ਦੈ ਲੇਉ ਮਾਂਗ ਸੁਰੰਗੀ ॥ ਭੂਖਨ
ਗਹਨੇ
ਡਾਰ ਨ ਅਚਿਰ ਲੇਤ ਹੈ ਜਾਤ ਸੁਸਾਤ ਸੁਪਾਇਨ ਨੰਗੀ ॥ ਦੌ
ਕਪੜੇ ਕਾਹਲੀ
ਰਲੀ ਪਿਯ ਪੈ ਬਰ ਮਾਗਨ ਮਾਨਹੁ ਕਾਲਕਰਾਲ ਭੁਜੰ
ਸਪਣੀ
ਗੀ ॥੧੭॥ ਸ੍ਵੈਯਾ ॥ ਜਾਇ ਜੁਹਾਰ ਕੀਯੋ ਨ੍ਰਿਪ ਸੋਂ ਤਿ
ਨਮਸਕਾਰ
ਨ ਦ੍ਵੈ ਬਰ ਦੈ ਤੁਮ ਤੇ ਅਬ ਪਾਊਂ ॥ ਕੌਨ ਸਮੈ ਸੁਨ ਸ੍ਰੀ ਰਘੁ-
ਬੀਰ ਹਿ ਰਾਜ ਦੈ ਮਾਨਨਿ ਨੈਨ ਸਿਰਾਊਂ ॥ ਰੂਠ ਰਹੀ ਮਨ ਮੈਂ
ਇਸਤ੍ਰੀ ਸੀਤਲ
ਕਯੋ ਭੂਪਤਿ ਆਨੰਦ ਆਜ ਨ ਯਾਹਿ ਰੁਠਾਊਂ ॥ ਮਾਂਗ ਕਹੋ
ਤੁਸਾਹੋਂ
ਬਨਬਾਸ ਦੈ ਰਾਮਹਿ ਹੌ ਅਪਨੇ ਸੁਤ ਰਾਜ ਦਿਵਾਊਂ ॥੧੮
॥ ਸ੍ਵੈਯਾ ॥ ਰੂਠ ਰਹੀ ਪਤਿ ਸੋਂ ਤਬ ਬੋਲੈ ਜਬ ਕੇਕਈ
ਮਾਂਗ ਦੇਉ ਬਰ ਲੀਨੋ ॥ ਦੈਨ ਕਹੇ ਜੁ ਹੁਤੇ ਅਜ ਨੰਦਨ ਪ੍ਰਾ
ਦਸਰਥ
ਨ ਸੰਗ ਤੇ ਈ ਅਬ ਦੀਨੋ ॥ ਏਕ ਬਬੀ ਮੁਖ ਤੇ ਜੁਗ ਸ
ਖੁਸ਼ੀ ਦੋ
ਧਨਿਕਾਰ ਮਨੋ ਨ੍ਰਿਪ ਕੇ ਸੁਖ ਛੀਨੋ ॥ ਬੋਲਕਿ ਬੋਲ ਕੁਬੋ
ਲ ਕੁਨਾਰ ਪਯੂਖ ਕੇ ਕੁੰਭ ਹਲਾਹਲ ਕੀਨੋ ॥੧੯॥
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਜਹਰ ਵਾ ਵਿਖ
ਸ੍ਵੈਯਾ ॥ ਹੇ ਸੁਨ ਕੇਕਈ ਹੇ ਸੁਨਿ ਪਾਪਨਿ ਹੇ ਸੁਨੇਰ
ਕ੍ਰੋਧ ਭਰੀ
ਹੇ ਰਿਸਓ ਸੁਖ ਭਾਰੋ ॥ ਬੋਲਤ ਬੋਲ ਨ ਬੋਲ ਬਕ੍ਯੋ ਮੁਖ
ਫਾਟਿ ਹਿਯੋ ਨਹਿ ਜਾਤ ਤਿਹਾਰੋ ॥ ਖਾਇ ਤਵਾਰ ਧਰੋ ਏਧ
ਘੇਰਲੀ

ਰਿਹਾਰਵਿਹਾਸਸਿਹਾਸਿਵਹਾਮੁਖਚਾਰੋਹੋ।ਫੇਰਸੋਕਾਹੇ

ਸੂਰਜ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਬ੍ਰਹਮਾ

ਤੇਪੁਨਨਿਕਾਰਤਸੂਧੇਹੀਜੀਕਿਨਲੇਤਹਮਾਰੋ।੨੦॥

ਸਵੈਯਾ॥ ।ਜੈਸੇਤਰਫੈਰਨਮੈਭਟਘਾਇਲਜੈਸੇਕਰ

ਜਖਮੀ

ਸਾਇਲਸਿੰਘਰਬਾਧੋ।ਜੈਸੇਬਿਨਨੀਰਬਧਿਮੀਨਦਸਾ

ਹਰਨ ਵਿਸਾ

ਮਨਿਕਾਲਕਰਾਲਭੁਜੰਗਨਖਾਯੋ।ਜੈਸੇਸਸਿਰਾਹਕ

ਸੂਪ ਚੰਦ੍ਰਮਾ

ਸੇਨਤਜੈਸੇਪੁਨਜੈਸੇਅਧਕਾਸਗਰੇਦੁਖਪਾਯੋ।ਜੌ

ਗ੍ਰਹਣ

ਨਚਲੇਗਵਿਜੈਸੇਜਲਮੈਨ੍ਰਿਪਕੇਕਈਕੇਡਰਸੋਤਰਫ

ਸੂਰਜ

ਯੋ।੨੧॥ ਕਬਿੱਤੁ॥ ।ਕੀਜੀਏਸਮਾਜਸਭੁਦੇਸਨ

ਕੇਰਾਜਆਜਹੌਭਿਖਾਰੀਭਯੋਅਬਰਾਮਭੀਖਹੌਲਹੋ

ਮੰਗਤਾ

।ਜੈਸੇਕਹੋਤਿਹਾਰੇਨਾਉਭੂਪਮਾਂਗਮਾਂਗਖਾਉਜੋਪੈਰ

ਮਸੰਗਤੇਅਨੇਕਦੁਖਮੈਸਹੋ।ਜੌਨਹੌਸੁਹਾਉਸੰਗਰ

ਮਲੈਬਿਦੇਸਜਾਉਪੁਨਜਾਤਿਨਾਰਿਸੁਨਿਬਾਤਏਕਹੋ

ਕਹੌ।ਰਾਜਤੇਰੇਪੂਤਕੋਨਕੀਜੀਏਕੁਸੂਤਪੂਤਰਾਮਕੋ

ਕਹਾਂਪਰਾਧਰਾਮਧਾਰਹੀਰਹੋ।੨੨॥ ਸਵੈਯਾ॥

।ਕੈਸੇਦੁਖਪਾਵਤਹੌਬਰਦੇਤਸੁਮੋਹਿਕਹੋਪ੍ਰਭੁਤੇਅ

ਬਦੇਈ।ਰਾਜਨਜਿਜਮਾਹਿਹੁਤੇਬਰਮਾਂਗਲਿਏ

ਤੁਮਤੇਅਬਤੇਈ।ਜੇਨਰਬੋਲਨਿਬਾਹਤਹੈਸਿਰਅ

ਨਪਰੀਧਰੀਸੋਦਿਹਿਖੇਈ।ਕੈਅਬਫੇਰਿਕਹੋਮੁਖ

ਸਹਾਰੀ

ਕੇਕਈਮੈਬਰਤੇਹਿਨਦੇਨਕਹੇਈ।੨੩॥ ਦਸਰਥੋਵਾ

ਚੂ॥ ਸ੍ਵੈਯਾ॥ ॥ਜਾਨਤ ਹੌ ਜੀਯ ਮੇ ਸੁਨ ਕੇਕਈ ਭੂਖਨ
ਭੌਨ ਪਟੰਬਰ ਲੈਹੈ ਹੋ॥ ਜਾਂ ਮੁਖ ਕੈ ਬਰ ਮਾਂਗਤ ਹੌ ਸੁਨ ਤਾ
ਮੁਖ ਲੋਚਨ ਤੂੰ ਨ ਸਿਰੈਹੈ ਹੋ॥ ਜਾ ਦਿਨ ਰਾਮ ਬਸੈ ਬਨ ਤਾਂ ਦਿ
ਉਸ ਮੂੰਹ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਮੇਰਾ ਮੁਖ ਨਾ ਵੇਖੇਂਗੀ
ਨ ਮੋਹਿ ਕਹੂੰ ਸੁਪਨੇ ਹੂੰ ਨ ਪੈਹੈ ਹੋ॥ ਤੇਰੋਈ ਪੂਤ ਸੁਨੈ ਯਹਿ ਬ
ਤ ਪਿਸਾਚਨਿ ਗਾਂਉ ਮੈ ਪਾਂਉ ਨ ਦੈਹੈ ਹੋ॥੨੪॥ ਕੇਕਈ ਉ
ਪੇਤਨੀ
ਵਾਚੂ॥ ॥ਸ੍ਵੈਯਾ॥ ॥ਬੇਲਨਿ ਬਾਹੁਨ ਕੇ ਹਰਿਚੰਦਨਿ
ਹਾਰਹੁ ਤੈਂ ਨ ਰਤੀ ਸੁਖ ਛੀਜੈ॥ ਔਰ ਦਧੀਚ ਸੁਰੰਕ ਬ
ਲੀ ਬਲ ਬਾਵਨ ਪਾਵਨ ਜ੍ਯੋਂ ਜਸੁ ਲੀਜੈ॥ ਰਾਜਨ ਪੂ
ਪਵਿਤ੍ਰ
ਤ ਸਮਾਨ ਦੋਊ ਪੁਨਿ ਏਕ ਸੋਂ ਨੇਹੁ ਨ ਏਕ ਸੋਂ ਕੀਜੈ॥ ਕੌਨ
ਸੀ ਹਾਨਿ ਭਈ ਤੁਮ ਕੋ ਛਿਤ ਏਕਹਿ ਦੈ ਬਨ ਏਕਹਿ ਦੀਜੈ
ਰਾਜ
॥੨੫॥ ਕਬਿਤੁੰ॥ ॥ਪ੍ਰਾਨ ਚਾਹੈਂ ਪ੍ਰਾਨ ਲੈ ਨਿਦਾਨ ਜਿਨ
ਓੜਕ
ਕਰੈਂ ਬਰਦੈਨ ਕਹੇ ਸਾਚ ਪੈ ਤੂੰ ਬੋਰਤ ਸਮਾਜ ਕੌ॥ ਦੇਖਿ
ਡੋਬਦੀ ਹੈ
ਰਿਖਿਰਾਜ ਕੁਲ ਪੂਜ ਬਾਲਮੀਕ ਆਜ ਬੋਲਨ ਗਏ
ਹੈਂ ਰਾਮਚੰਦ ਜੂ ਕੋ ਰਾਜ ਕੌ॥ ਭਲੇ ਪਗ ਧਾਰੇ ਹੈਂ ਪਾਇ ਆਇ
ਸ ਸਿਧਾਰੋ ਬਨ ਭਰਥ ਬੁਲਾਈਏ ਜੀ ਰਾਜਾ ਰਾਜ ਸਾਜ
ਕੌ॥ ਰੋਯੋ ਬਿਕਰਾਲ ਕਾਲ ਬ੍ਯਾਲ ਖਾਯੋ ਲੋਟੈ ਧਰ ਦੇਖੋ
ਸ੍ਰਮ
ਕਢਿ ਰਾਮ ਹੈ ਬਧਾਂਊ ਐਸੀ ਲਾਜ ਕੌ॥੨੬॥ ਦੋਹਰਾ
॥ਵਹਿ ਸਾਪਨਿ ਯਹਿ ਸਾਧੁ ਨ੍ਰਿਪ ਪਰ੍ਯੋ ਅਟਪਟੇ ਕਾ
ਮਾ ਫਿਕਟੈ ਜਹਿ ਮਰਿ ਜੀਯੈ ਸੁਧਾ ਰਾਮ ਲੈ ਨਾਮ॥੨੭
ਅੰਮ੍ਰਤ

ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਇਕ ਤ੍ਰਿਯ ਉਹਿ ਅਬ੍ਰਿਹਾਰ ਸਬਹੀ ਜੁਗ ਕਵਿ
ਇਸਤ੍ਰੀ
ਰਾਮ ਕਹਿ ਪਤਿ ਹਤਿ ਪੂਤ ਨਿਕਾਰ ਆਨੰਦ ਕਰ ਜਿਯ
ਜਲ ਪਿਓ॥੨੮॥ ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਸੋਚ ਕਹਯੋ ਮਨ ਮੈ
ਤਬ ਭੂਪਤਿ ਕੇਕਈ ਤੇ ਬਰ ਕਾਹੇ ਤੇ ਮਾਂਗੋ ਕੌਨ ਸਮੈ ਜੁ
ਗ ਬਜ੍ਰ ਪਰੇ ਯਹਿ ਹੈਨ ਭਲੀ ਸੁ ਬਿਚਾਰਨ ਲਾਗੋ॥ਆ
ਇ ਗਈ ਫਿਰਿ ਕੈ ਮਨ ਮੈ ਰਿਖਿ ਸ੍ਰਾਪ ਦਿਯੋ ਸੋਈ ਆਵ
ਸੁਧ ਸ੍ਰਵਣ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ
ਤ ਆਗੋ॥ਯਾਂਹੀ ਤੇ ਰਾਮ ਬਿਯੋਗ ਛੁਟੈ ਤਨ ਜਾਨਤ ਹੌਂ-
ਘਰ ਤੇ ਸੁਖ ਭਾਗੋ॥੨੯॥ ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਤੌਲਗ ਸੀ-
ਗ ਲੀਏ ਰਘੁਬੀਰ ਗਹਿ ਆਪ ਬਸਿਸਟ ਧਰੇ ਕਰ ਬਾਂਹੀ
॥ਬੇਦ ਸੁ ਪੰਜ ਪਢੈ ਦਿੱਜ ਮੰਗਲ ਗਾਮਹਿ ਫੂਲ ਭਈ ਮ
ਬ੍ਰਾਹਮਣ
ਨ ਮਾਂਹੀ॥ਚੰਦ੍ਰ ਮੁਖੀ ਬਨਿਤਾ ਚਢ ਕੋਠਨ ਦੇਖ ਸਰੂਪ
ਇਸਤ੍ਰੀ
ਸਬੈ ਬਲ ਜਾਂਹੀ॥ਬਾਜਤ ਢੋਲ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਬਡੀ ਧੁਨਿ ਭੂ
ਤਰਿ ਕੀ ਧੁਨਿ ਕੀ ਸੁਧਿ ਨਾਹੀ॥੩੦॥ ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਦ੍ਵੁ
ਘਰ ਕੇ ਅੰਦ੍ਰ ਕੀ
ਵਾਰ ਕੁਲਾਹਲ ਭੌਨ ਸੁਨਯੋ ਤਬ ਕੇਕਈ ਰਾਜਹਿ ਯੌਂ ਸ
ਦਰਵਜੇ ਆਨੰਦ ਦੀ ਧੁਨ ਘਰ
ਮਝਾਵੈ॥ਆਯੋ ਹੈ ਰਾਜ ਕੇ ਕਾਜ ਬਡੋ ਸੁਤ ਜਾਇ ਬਸੈ
ਰਾਮ
ਬਨ ਆਇਸ ਪਾਵੈ॥ਦੈ ਦੋਉ ਹਾਥ ਕ੍ਰਿਪਾਲਹਿ ਮਾਰਤ
ਜਿਉਂ ਤੇ ਯਾ ਅਬ ਉਤੇ
ਭੌਹਨ ਸੋ ਕਹਯੋ ਜੇ ਤੁਧ ਭਾਵੈ ਜੋ ਮੁਖ ਰਾਮਹਿ ਰਾਜ ਕੋ
ਬੋਲਬ ਸੋ ਮੁਖ ਕਯੋਂ ਬਨਬਾਸ ਪਠਾਵੈ॥੩੧॥ ਸਵੈਯਾ
॥ ਯੋ ਕਹਿ ਮੌਨ ਭਜੀ ਅਜਨੰਦਨ ਕੇਕਈ ਰਾਜ ਰਾਮੂ
ਚੁਪ

ਜ ਸੀਪਾਈ ਹੈ ਤਤ ਕਾਲ ਤਜਯੋ ਪਤਿ ਲੋਟਤ ਆਨਦਿ ਅ
ਜ ਹਿਏ ਨ ਸਮਾਈ ॥ ਦੌਰ ਕੈ ਪੌਰ ਮੈ ਬੋਲ ਬਸਿਸਹਿ ਰਾਮ
ਚਿਤੈ ਯਹ ਬਾਤ ਸੁਨਾਈ ॥ ਮੋਹਿ ਦਿਯੇ ਬਰ ਦ੍ਵੈ ਇਨ ਕੇ ਬ
ਨ ਮੋ ਸੁਤ ਕੋ ਅਪੁਨੀ ਠਕੁਰਾਈ ॥੩੨॥ ਸਵੈਯਾ ॥
ਬਾਤ ਸੁਨੇ ਕੁਲ ਪੂਜ ਰਹਯੋ ਚਕ ਸ੍ਵਾਸ ਭਰਯੋ ਮੁਖ ਰਾਮ
ਨਿਹਾਰੀ ॥ ਆਇ ਸੋ ਹੋਇ ਕਹੌਂ ਨ੍ਰਿਪ ਸੋਂ ਚਲ ਔਰ ਹੁਤੀ
ਅਬ ਔਰ ਬਿਚਾਰੀ ॥ ਬੋਲ ਉਠੀ ਮੁਖ ਸੋ ਤਬ ਕੇਕਈ
ਸਾਚ ਕਹੋਂ ਮੋਹਿ ਸੌਂਹ ਤਿਹਾਰੀ ॥ ਭੂਪ ਕਰੀ ਜਿਨ ਮੋਹਿ
ਮਿਲੇ ਬਨ ਜਾਇ ਬਸੈ ਕਹੁ ਜਾਇ ਪੁਕਾਰੀ ॥੩੩॥
ਸਵੈਯਾ ॥ ਜੋ ਰਿਸਿ ਕੈ ਗਈ ਭੀਤਰਿ ਭੌਨ ਸੁਤੇ ਬਨ ਭੂ
ਪਤਿ ਸੌਨ ਮਿਲਾਏ ॥ ਬੈਠ ਪ੍ਰਨਾਮ ਕਿਯੋ ਤਿਹ ਠਾਂ ਤਿਨ
ਤਾਤ ਕੇ ਬੋਲ ਲੈ ਮਾਥ ਚਢਾਏ ॥ ਸੋਕ ਭਰੇ ਰਿਖਿ ਲੋ
ਗਨ ਜੋ ਕਹਿ ਰਾਜ ਰਹਯੋ ਬਨ ਬਾਸ ਪਠਾਏ ॥ ਰਾਜ
ਨ ਰਾਜ ਦਿਯੋ ਲਘੁ ਬੀਰਹਿ ਯੋਂ ਰਘੁਬੀਰ ਫਿਰੇ ਘ
ਰ ਆਏ ॥੩੪॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਆਇ ਕੈ ਧਾਮ ਬੁਲ
ਇ ਸਬੈ ਦਿਜ ਦਾਨ ਦਿਯੋ ਜੁ ਹੁਤੋ ਘਰ ਮਾਂਹਿ ॥ ਸੀਯ ਸੋਂ
ਬਾਤ ਕਹੀ ਸਭ ਰਾਮ ਸੁਨੇ ਦੁਖ ਸੋਂ ਦੋਊ ਨੈਨ ਬਹਾਈ ॥
ਕਾਹੇ ਕੋ ਰੋਵਤ ਹੈਂ ਸੁਨ ਮਾਨਨਿ ਜੋ ਕਛੁ ਅੰਕ ਲਿਖੇ ਨ
ਮਿਟਾਹੀਂ ॥ ਸਾਸੁ ਕੀ ਸੇਵ ਭਲੇ ਕਰੀਓ ਅਰ ਹੌਂ ਹੂੰ ਚਲ

ਐਸੇ ਹੈ ਬਿਦਾ ਕੋ ਭਤ ਹਾਂਹੀ ॥੩੫॥ ਸੈਯਾ ॥ ॥ਔਰਕ
ਪੈ ਨਰ ਹੈ ਮਨੁ ਹੋਇ ਤੋ ਜਾਹਿ ਪਿਤਾ ਘਰ ਆਜ ਪਠਾਊ
॥ਐਸੇ ਸੁਖ ਤੇ ਹਿਤ ਕੈ ਸੁਨ ਸੁੰਦਰਿ ਸੋ ਸੁਖ ਆਇਸ ਦੇ
ਹਿ ਬਨ ਜਾਊਂ ॥ ਹੌ ਬਸਿ ਕੈ ਬਨ ਭੂਪਤਿ ਕੇ ਸੁਨ ਕੇਕਈ ਕੇ
ਰਿਨ ਤੇ ਛੁਟਕਾਊਂ ॥ ਕਾਲ ਹੀ ਰਾਜ ਕਰੋਂ ਮਿਲ ਤੋ ਸੰਗ
ਭ੍ਰਾਤ ਕੇ ਬੋਲ ਕਿਏ ਫਿਰ ਆਊਂ ॥੩੬॥ ਦੋਹਰਾ ॥
॥ ਬਿਦਾ ਭਏ ਬਨ ਕੋ ਸੁਗੋਪਾਲ ਪੂਤ ਕੇਕਈ ਹੇਤ ॥ ਸ੍ਰੀ
ਰਘੁਪਤਿ ਭੁਜ ਠੋਕ ਕੈ ਖਿਦਾ ਜੁ ਇਨ ਕੋ ਦੇਤ ॥੩੭॥
॥ ॥ਸੈਯਾ॥ ॥ਦੇਵਨ ਕੇ ਦੁਖ ਕੋ ਸਿਯ ਕੇ ਸੁਖ
ਕੋ ਅਰ ਬਾਲੀ ਕੇ ਪ੍ਰਾਨਨ ਹੀ ਕੋ ॥ ਰਾਵਨ ਕੇ ਦਸ ਸੀਸ
ਨ ਕੋ ਅਰ ਈਸ ਕੇ ਬੋਲਨਿ ਹੀ ਬੋਲ ਕੈ ਨੀਕੋ ॥ ਬਿਰਮ
ਰੀਛ ਮੁਨੀਸ੍ਵਰ ਕੇ ਜਸ ਬੋਲ ਬਿਭੀਖਨ ਲੰਕ ਪਤੀ
ਕੋ ॥ ਤਾਤ ਬਿਦਾ ਦਈ ਰਾਮ ਹਿ ਜੀ ਸੰਗ ਰਾਮ ਦਈ ਤ
ਬਹੀ ਸਭ ਹੀ ਕੋ ॥੩੮॥ ॥ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਕਟਿ ਨਿ
ਖੰਗ ਕਸਿ ਧਨੁਖ ਕਰ ਲਛਮਨ ਅਤਿ ਰਨਧੀਰ ॥
ਔਰ ਹੁਤੀ ਔਰੈ ਭਈ ਅਬ ਚਲੀਏ ਰਘੁਬੀਰ ॥੩੯
॥ ॥ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਕਹੀ ਬੀਰ ਸੋਂ ਬਾਤ ਨਿਕਟ ਬੋਲ
ਰਘੁਬੀਰ ਮਨਾ ਤੁਮਹਿ ਕਹਿਯੋ ਨਹਿ ਤਾਤ ਰਾਜ
ਕਰੋ ਘਰ ਹੀ ਰਹੋ ॥੪੦॥ ਸੈਯਾ ॥ ॥ਦਾਸ ਕਰੈ ਬਿ

ਨਤੀ ਸੁਨ ਨਾਥ ਹੌ ਸਾਥ ਤਜੌਂ ਨਹਿ ਪਾਇ ਗਹੌ ਹੌ ਤੁਮਰਾ
ਜ ਕੀ ਬਾਤ ਕਹੀ ਸੁ ਕਹੀ ਅਬ ਫੇਰ ਕਹੌ ਤਬ ਦੇਹੁ ਨ ਹੌ ॥ ਅ
ਬ ਮੋਹਿ ਬਡੋ ਦੁਖ ਹੈ ਸਭ ਅੰਗਨ ਜੀਵਤ ਲੌ ਇਕ ਬਾ
ਤ ਕਹੌ ॥ ਬਨ ਮੈ ਚਲਤੇ ਬਨ ਡੀਲ ਕੀ ਛਾਹ ਰਹੌ ਤਰ ਹੈ
ਘਰ ਹੈ ਨ ਰਹੌ ॥੪੧॥ ॥ਸੈਯਾ॥ ॥ਸਾਰ ਸਬੈ ਤੂ
ਏ ਬਨ ਕੇ ਦੁਖ ਬੀਰ ਸਹੌਂ ਰਘੁਬੀਰ ਕੀ ਦੇਹੀ ॥ ਪਾਇ
ਨ ਕੋ ਚਲਬੋ ਛਿਤ ਕੰਕਰ ਧਾਮ ਰਹੋ ਪਿਤ ਕੀ ਸੁਧ ਲੇ
ਪ੍ਰਿਥੀ ਰੋੜੇ
ਹੀ ॥ ਤਾਲ ਤਮਾਲ ਪਖਾਨ ਨਦੀ ਅਹਿ ਸਿੰਘ ਧਰਾਧ
ਰ ਹੈਂ ਹਿ ਸਨੇਹੀ ॥ ਤੂ ਸੁਕੁਮਾਰ ਸਬੈ ਅੰਗ ਤੇ ਮੁਖ ਦੇਖ
ਸੁ ਮੋਹਿ ਬਡੋ ਦੁਖ ਏਹੀ ॥੪੨॥ ॥ਸੈਯਾ॥ ॥ਜਾ
ਨਤ ਹੋ ਸਬ ਕੇ ਜਿਯ ਕੀ ਪ੍ਰਭੁ ਸੰਗ ਤਜੇ ਮੁਹ ਕੌਂ ਲਿਬ
ਏ ਹੈ ॥ ਜੌ ਹਠ ਕੈ ਤਜ ਜੈਹੋ ਮੁਹਿ ਰਾਘਵ ਸੋ ਹਠ ਕੈ ਸੰਗ
ਪਾਨ ਪਠੈ ਹੈ ॥ ਜੋ ਦੁਖ ਨਾਥ ਕਹੋ ਤੁਮਰੇ ਸੰਗ ਤੇ ਸੁਖ
ਸੋ ਦਿਨ ਰੈਨ ਸਬੈ ਹੈ ॥ ਗ੍ਰਾਮਹਿ ਛਾਡ ਕਹੋ ਕਬਹੂ ਅਬਲੈਂ
ਅਰ ਆਗੇ ਹੂੰ ਕੇ ਸੁਖ ਪੈਹੈ ॥੪੩॥ ॥ਸੈਯਾ॥ ॥ਜਾ
ਨ ਕੇ ਪ੍ਰੀਤ ਭਲੀ ਰਘੁਬੀਰ ਕਹੀ ਸੁਨਿ ਬੀਰ ਕਰੀ ਕਠਨਾ
ਈ ॥ ਤੇ ਸੰਗ ਮੋਹਿ ਨ ਹੈ ਬਨ ਕੇ ਦੁਖ ਹੈ ਹਿਯ ਮੈ ਸਿਯ ਕੀ
ਦੂਰਿ ਤਾਈ ॥ ਰੋਵਤ ਨੈਨਨ ਤੇ ਜਲ ਢਾਰਿ ਅਜੈਂ ਘਰ
ਚਿੰਤਾ
ਹੈ ਨ ਚਲੇ ਬਨ ਧਾਈ ॥ ਸੌਂਪ ਚਲੇ ਨਿਜ ਮਾਤ ਕੇ ਹਾਥ

ਸੁ ਰਾਮ ਬਿਚਾਰ ਇਹੈ ਠਹਿਰਾਈ ॥੪੪॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੁਨ
ਸੀਤਾ ਬਿਲਖੀ ਬਦਨ ਸੰਗ ਛੁਭਾਵਤ ਮੋਹਿ ॥ ਸੇਖ ਅਸੇ
ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਸੇਸਨਾਗ ਅਣ
ਖ ਧਰਾ ਧਰੀ ਕੈਸੇ ਭਾਵਤ ਹੈ ਤੋਹਿ ॥੪੫॥ ਸੀਤ ਉਵਾਚ
ਗਿਣਤ
॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਰਵਿ ਪਾਵਕ ਸਿਯ ਰਾਹਿ ਤਪੈ ਤਪ
ਸੂਰਜ ਅਗਨੀ ਸੀਤਲ ਸੂਰਜ
ਨ ਜੈਸੇ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ॥ ਸਿੰਧ ਸੁਕਾਹਿ ਸੁਬਾਹਿ ਤੌ ਨ ਸੰਗ ਤਜ
ਸੀਯ ਰਹੈ ॥੪੬॥ ਕਬਿਤੁੰ ॥ ਦੇਖੇ ਮੁਖ ਜੀਓ-
ਬਿਨ ਦੇਖੇ ਨੈਨ ਸੀਓ ਦੇਊ ਪਨੀਓ ਜਲ ਪੀਓ ਤਾਤ ਮਾਤ ਧਾਮ ਕੇ
ਰਹੈ ॥ ਐਸੀ ਬਿਪਰੀਤ ਬਾਤ ਔਰ ਹੂ ਸੋ ਕਹੋ ਨਾਥ ਸਾਥ ਜੇ
ਨ ਗਹੋ ਪ੍ਰਾਨ ਆਨ ਜਮ ਸੋ ਗਹੈ ॥ ਕੌਨ ਕਾਜ ਆਜ ਪੁਰ
ਹੂਤ ਕੇ ਸਮਾਜ ਮੇਰੇ ਰਾਮ ਪ੍ਯਾਰ ਨਾਹੀ ਸੋਈ ਰਾਜ ਨਾਗ
ਇੰਦ੍ਰ
ਲੋਕ ਦਹੈ ॥ ਜੋ ਭਾਕੀ ਜੁਗਤਿ ਮੈ ਤੋ ਆਜ ਹੂੰ ਤੇ ਜਾਨੀ ਰਾਨੀ
ਕੌਸਲਿਆ ਕੇ ਪਾਸ ਪਟਰਾਨੀ ਹੋਇ ਸੋ ਰਹੈ ॥੪੭॥

॥ ਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ਉਵਾਚ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਭੂਖ ਸਹੈ ਨਿਸ ਰੂ
ਰਾਤ
ਖ ਬਸੈ ਨ ਮਯੂਖਨ ਰੌਰਵਿ ਕੀ ਦੁਖ ਪਾਵੈ ॥ ਪਾਇ ਰ
ਕਿਰਨਾ ਸੂਰਜ
ਲੇ ਸਰਤਾ ਗਿਰਿ ਕਾਨਨ ਮੇਹ ਤੁਸਾਰ ਪਰੈ ਨ ਜਨਾਵੈ ॥ ਸਾ
ਨਦੀ ਪਰਬਤ ਜੰਗਲ ਮੀਂਹ ਬਰਫ
ਸ ਕੇ ਧਾਮ ਲੈ ਜਾਤ ਕ੍ਰਿਸੋਦਰ ਿਹਾਰ ਪਰੈ ਤੁਹਿ ਕੌਨ ਉਠ
ਵੈ ॥ ਹੈ ਬਨ ਕੋ ਬਸ ਬੋ ਦੁਖ ਕੇ ਸੁਨਿ ਤੋਹਿ ਚਲੇ ਕਹਿ ਕੈਸੇ ਬ
ਨਆਵੈ ॥੪੮॥ ॥ ਸੀਤ ਉਵਾਚ ॥ ॥ ਕਬਿਤੁੰ ॥
॥ ਪਾਤ ਫਲ ਖਾਊਂ ਸਿੰਧ ਸਾਂਪ ਤੇ ਡਰਾਊ ਨਾਹੀ ਪਾਛੇ

੫੯ ਨਿਜ ਭਾਊ ਕਠਨਾਈ ਅਭਿਜੀ। ਸਵੈ॥ ਦ ਕਠੰ ਚਹੂ ਆਂਉ

ਨੇੜੇ ਦਬਾਵ

ਧੂਪ ਲਾਗੇ ਹਾਂ ਕਊ ਬਾਊ ਨਾਥ ਸੰਗ ਪਰੈ ਆਪਦਾ ਅਨੇ

ਪਥਾਰਲਾ

ਕ ਦੁਖ ਹੈ ਸੋ ਹਾਂ ਜੈਨ ਮੈ ਸੁਹਾਂਉ ਮੁਖ ਦੇਖੇ ਦੂਰ ਚਲੀਜੈ

ਉ ਬਸੈ ਏਕ ਠਾਂਉ ਚਲੇ ਚਲੈਂ ਰਹੇ ਹੈਂ ਰਹੋਂ ਜੂਠਨ ਚਬਾਉ

ਨਹੀ

ਜੈਨ ਦੇਹੂ ਮਰ ਜਾਉ ਰਾਮ ਸਾਥ ਪੈ ਨ ਤਜੌ ਜੈ ਰਘੁਨਾਥ ਬਾਤ

ਹੈ ਕਹੋਂ। ੪੯॥ ॥ਲਛਮਨ ਉਵਾਚ॥ ॥ਸਵੈਯਾ॥

॥ਭ੍ਰਾਤ ਕਹਯੋ ਬਨਬਾਸ ਭੂਮੈਂ ਭ੍ਰਮ ਮੋਹਿ ਕਹੋ ਬਨੈ ਹੈਂ ਫਿਰ

ਪਿਤਾ

ਆਉਂ ਕਿ ਤਾਤ ਬਾਤ ਸੁਨੋ ਮੇਰੇ ਨਾਥ ਹੋ ਭੈਹਨ ਕੋ ਨੈਕੁਅ

ਇਸ ਪਾਊਂ ਸੀਸ ਸੋਂ ਰਾਜ ਕਰੈ ਜੁਗ ਲੌ ਪਥ ਤੇ ਭਰ

ਤੈ ਮਿਲਹੈਂ ਉਲਟਾਊਂ ਜੂਝ ਮਰੋ ਕਿ ਕਰੇਂ ਪ੍ਰਭੁ ਕਾਰਜ

ਤੌ ਅਪਨੋ ਮੁਖ ਆਨ ਦਿਖਾਊਂ। ੫੦॥ ॥ਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ਉਵਾ

ਚ॥ ॥ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਏਕ ਪਰੈ ਦੁਖ ਸੋ ਸਿਰ ਲੈ ਸਹਿ

ਏ ਦੁਖ ਜਾਨਤ ਆਦ ਛਠੀ ਹੈ। ਜਾਇ ਕੈ ਬਯਾਹੁ ਜੈਸ

ਛਾਤੀ ਨਾਲ

ਕਿਓ ਭਾਈ ਭੁਲਾਇ ਕੇ ਅੰਕਨ ਬਾਹ ਲਠੀ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਰ

ਮਥੇ ਲੇਖ ਹਾਥ ਲਈ

ਘੁਬੀਰ ਕਹੈ ਦੁਖ ਕੀ ਉਰ ਮੈ ਰਹੂੰ ਚਰਨ ਤੇਜ ਭਠੀ ਹੈ। ਤੁ

ਤ ਕੀ ਸੋ ਗਤਿ ਮਾਤ ਕੀ ਜੈ ਮਤਿ ਭ੍ਰਾਤ ਚਲੇ ਅਬ ਨਾਹਿ

ਹਠੀ ਹੈ। ੫੧॥ ॥ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਬੀਰ ਰਹਿ ਜੋ ਕਹੋ ਤੂੰ ਘਰ

ਲਛਮਨ

ਹੀ ਰਹੁ ਸੋ ਮੋਹਿ ਯੌ ਕਹਿ ਕੈ ਸਮਝਾਵੈ। ਹਉ ਬਨ ਜਾਉ

ਰਹੋ ਤੁਮ ਹੀ ਘਰ ਤਾਤ ਨ ਦੇਖ ਬਡੋ ਦੁਖ ਪਾਵੈ। ਜੋ ਸਿਧ

ਸੋ ਫਿਰ ਬਾਤ ਕਹੋਂ ਘਰ ਆਪਰ ਹੈ ਸੰਗ ਪ੍ਰਾਨ ਪਠਾਵੋ ਹੈ ਬਿ
ਹ ਭਾਂਤ ਕਸੂਤ ਸਬੈ ਪੁਨ ਤਾ ਪਰ ਰਾਮ ਸਪੂਤ ਕਹਾਵੋ ॥੫੨
॥ ॥ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਲਛਮਨ ਸੀਯ ਬਿਨਤੀ ਕਰੀ ਸੁਨ ਕਰ
ਘਵਰ ਨਧੀਰਾ ਦੁਖ ਅਧੀਰ ਕਯੋ ਹੈ ਸਕੈ ਕਰ ਦੀਪਕ
ਰਘੁਬੀਰ ॥੫੩॥ ॥ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਦੇਖੀ ਫਟਕ (ਗਬ) ਪਿਛੋ (ਪਰਛਾਵੇਂ) (ਦਾਗ)
ਰ ਸੰਗਾ ਨ ਛਾਡੂੰ ਤ ਬੀਰ ਤ੍ਰਿਯਾ ਵੇਦਨ ਸੋਂ ਕਰ ਜੋਰ ਸੀਰ
ਘੁਪਤਿ ਬਿਨਤੀ ਕਰੈ ॥੫੪॥ ਸੈਯਾ॥ ॥ਸ੍ਰੀ ਸਖਿ
ਤੁ ਪ੍ਰਭੁ ਸੀਤਲਤਾ ਭੁਜ ਰਾਹੁ ਸਖੇ ਲੁ ਘੁਤਾ ਕਛ ਪਾਉ
(ਸੁਰਜ) (ਰਸਤਾ) (ਮਿਤ੍ਰ) (ਛੁੱਟ)
॥ਬੀਰ ਸੁਮੀਰ ਹਰੋ ਤਨ ਪੀਰ ਅਧੀਰਨ ਹੋਉ ਕਹੋਂ ਨਕ
(ਪੌਣ)
ਹੂੰ ਗਿਓ ਬਨ ਤੂੰ ਨਿਜ ਕਾਹਿ ਕਹੂ ਗਿਰਤੇ ਤਜ ਮਾਰਗ ਜ
(ਨੇੜੇ)
ਹੁ ਅਗਾਉ ॥ਜਾਨਕੀ ਸੰਗ ਕਹੈ ਚਲਬੇ ਅਬ ਕੋ ਮਲਬੇ
ਹੁ ਧਰਾ ਤੁਰ ਤਾਉ ॥੫੫॥ ॥ਸੈਯਾ॥ ॥ਰਾਜਹਿ ਨੈ
ਰੂ ਭਈ ਸੁਧਿ ਤੌ ਲਗ ਬੋਲ ਉਠੇ ਜਲ ਬੂੰਦ ਮੋਰੀਆ
ਬਹੈ ਤਨ ਛਾਡਿ ਚਲੈ ਦ੍ਵਿਦ ਕੇ ਦੁਖ ਰਾਮਾ ਬਿਨਾ ਕਿਹ ਭਾਂ
(ਸੁਵਾ)
ਤਿ ਭਰੈ ॥ਸਭ ਜੇ ਘਰ ਮੈ ਹਯ ਹੈਂ ਰਥ ਸਿੰਧੁਰ ਲੈ ਬਨ ਮੇ
(ਘੋੜੇ)
ਬਸ ਰਾਜ ਕਰੋ ॥ਭਾਈ ਕੈ ਕੋਊ ਆਨ ਕਹੈ ਰਹੇ ਰਾਘਵਰ
ਜ ਸਿੰਘਾਸਨ ਫੇਰ ਧਰੋ ॥੫੬॥ ਸੈਯਾ॥ ॥ਤਾ ਤਦ
ਉਰ ਭੂਤ ਾ ਚਢ ਸ੍ਰੀ ਰਘੁਬੀਰ ਸੁ ਮਾਤ ਕੇ ਮੰਦਿਰ ਆਏ
ਸੰਗ ਲੀਏ ਲਘੁਬੀਰ ਸੀਯਾ ਨਰ ਹੇ ਘਰ ਤੇ ਬਹੁਤੇ ਸ

ਮਝਾਇਓ ਧਾਇਕੈ ਪਾਇ ਗਏਹ ਕਹਿ ਬਾਤ ਸੁਨੀ ਤਿਨ ਕੋ
ਕੈ ਕਠਿ ਲਗਾਇਓ ਦੇਖਹੁ ਕਾਲ ਭੁਜੰਗ ਤੇ ਸੋ ਜਗ ਮ
ਸਰਪ
ਨ ਸਕੋ ਜਭ ਦੀ ਸੁ ਭੁਵਾਇਓ ॥੫੭॥ ਕੌਸਲਿਆ ਉਵਾਚ
॥ ॥ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਪੂਤ ਰਹੋ ਬਲ ਜਾਂਉ ਪਿਓ ਜਲ
ਬਾਤ ਸਬੈ ਸਮੁਝਾਇ ਕਹੋ ਸੁਨ ਮਾਤ ਬੁਲਾਇ ਕੈ ਰ:
ਜਕੋ ਮੋਹ ਕਹਯੋ ਬਹੁਰੋ ਬਨ ਬਾਸ ਗਹੋ ਧਰ ਸੀਸ
ਲਈ ਸੁਕਰੀ ਅਬ ਹੀ ਤੁਮ ਦੇਹ ਬਿਦਾ ਨ ਬਿਲੰਬ ਰਹੋ
॥ਸੁਭ ਚੰਦਨ ਅਛਤ ਭਾਲ ਲਗਾਇਕੈ ਦੇਹੁ ਅਸੀਸ ਖ
ਚਾਵਲ ਮਸਤਕ
ਵਾਇ ਦਹੋਂ ॥੫੮॥ ॥ਕਬਿਤੰ॥ ॥ਬੈਠੋ ਬਲ ਜਾਉ
ਦਹੀ
ਮਾਤ ਲੋਚਨ ਸਿਰਾਤ ਗਾਤ ਲਛਮਨ ਸੀਤਾ ਸੰਗ ਰ
ਠੰਢੇ — ਸ਼ੀਰ
ਘਦ ਸੁਹਾਏ ਹੈ ॥ ਰੂਖੇ ਸੇ ਬਦਨ ਤੁਮ ਤੀਨੋ ਕੁਮਲਾਨੇ
ਖੁਸ਼ਕ ਮੂੰਹ
ਫੂਲ ਕਹੋ ਕਾਟ ਡਾਰੀ ਤੁਮੈ ਕੌਨੈ ਬਿਲਖਾਏ ਹੈ ॥ ਰਾਜਾ ਕ
ਕਲਪਾਏ
ਬਚਨ ਬਨ ਬਾਸ ਆਗਿਆ ਰਾਜ ਬੋਲ ਸੁਨ ਬੂਢ
ਕੈ ਭਲੇ ਉਠ ਧਾਏ ਹੈ ॥ ਖੇਲ ਰਸ ਮਾਤੇ ਤਬ ਬੋਲੇ ਹੂੰ ਨ ਅ
ਵਤ ਹੋ ਵਾਰ ਫੇਰ ਡਾਰੀ ਆਜ ਆਪ ਹੀ ਤੇ ਆਏ ਹੈ ॥੫
ਵਰੀ
੯॥ ॥ਕਬਿਤੰ॥ ॥ਤਬ ਤੋਨ ਦੇਖੇ ਜਬ ਰਾਜ ਰਿਖ
ਵਿਸ਼ਵਾਮਿ
ਸੰਗ ਰਾਮ ਲਛਮਨ ਹੂੰ ਕੇ ਲੈ ਸਿਧਾਰੇ ਅਰਿ ਨਾਸ ਕੋ॥
ਸ਼ਤ੍ਰੂ
ਬਹੁਰੋ ਪਰਸਰਾਮ ਸੰਗ ਬਕ ਬਾਦ ਭਯੋ ਤਰਸ ਤਰ
ਝਗੜਾ
ਲੈਨ ਕੀਨੋ ਬਿਧਿ ਤਾਸ ਕੋ ॥ ਰੋਵਤ ਪੁਕਾਰ ਰਾਮ ਕਿ ਨ ਬ

ਪਠਾਇਮਾਬੋਰਾਮਜਾਨਕੀਕੋਲੇਤਊਰਧਉਸਾਸਕੋਸੁ
ਦਰਸਪੂਤਮੇਰੇਬਨੇਸੂਤਮੌਨਦੇਖੇਭਰਭਰਨੈਨਾਜਾਤਚ
ਲੇਬਨਬਾਸਕੋ।੬੦॥ ।ਸਵੈਯਾ। ।ਕੇਕਈਕੇਬਸ
ਹੈਬਿਖਕੋਘਟਪੀਨਿਬਰਯੋਕਿਧੋਪੀਵਤਹੈ।ਕੀਓਤ
ਹੀਕੋਬੋਲਲਰਯੋਉਰਨਾਗਸੋਕਾਟਿਗਯੋਅਬਖੀਵ
ਤਹੈ।ਜੀਯਜਾਨਤਹੋਂਕਹੂ [ਸਰਪ] ਐਸੀਭਈਗਤਿਜੈਸੇਬਿਨ [ਮਸਤ]
ਤੇਲਹਿਦੀਪਤਹੈ।ਸਖੀਕੈਸੇਕੈਰਾਮਹਿਜਾਨਕਹੇ
ਬਨਦੇਹਛੁਟੀਕਿਧੌਜੀਵਤਹੈ।੬੧॥ ਕਬਿਤੁ।
।ਭਸਮਲਗਾਊਤਾਤਚੰਦਨਉਤਾਰੋਗਾਤਕੁੰਡਲਉਤ
ਰੇ [ਪੁਤ੍ਰ] ਮੁੰਦ੍ਰਾਕਾਨਪਹਿਰਾਇਦੈਹੋਂ।ਜਟਾਊਸਵਾਰੋਕੇਸਰੋ
ਰਖਕੈਕਰੋਂਭੇਸਜਾਨਕੀਲਖਨਕੋਹੌਂਕੰਬਾਊਸਿਵਾਇ
ਦੈਹੋਂ।ਖਪਰਲੈਹਾਥਭੀਖਹੌਂਊਮਾਂਗਆਨਦੇਊਦੇਖੇ
ਮੁਖਜੀਓਨਹੀਂਪ੍ਰਾਨਨਿਬਹਾਇਦੈਹੋਂ।ਇਤੀਸਬਕ
ਰੇਪੇਨਨੈਨਨਤੇਟਰੋਂ।ਰਾਮਰਹੌਂਤਾਂਹੀਬਾਗਮੈਂਜੁਦੂਰ
ਈਬਨਾਇਦੈਹੋਂ।੬੨॥ ।ਕਬਿਤੁ। ।ਜਾਨਕੀ-
ਤਿਹਾਰੇਸੰਗਜਾਨਤਨਏਕਦੁਖਯਾਂਕੇਸਬਲਾਤਬੇਟ
ਬਨਹੂੰਮੈਂਸਹੀਂਚਾ।ਪਾਇਨਕੋਚਲਬੋਜਹਾਂਲੌਂਯਾਂਪੇ
ਚਲਯੋਜਾਇਆਗੇਜਿਨਜੈਸੇਯਾਂਕੇਸੰਗਨਿਰਬਾਹੀ
ਚਾਲਛਮਨਜੂਕੋਮੁਖ [ਮਤ] ਭੂਖੇਨਰਹਨਦੀਜੇਆਛੈਕੋਊ

ਇਤਤੌਂਸੰਦੇਸਨਕੋਕਹੀਓ॥ਉਤਰਤਜਨੇਕਾਹੂਗਾਉਕੇ
ਨਿਕਟਮੇਰੇਪੂਤਬਨਬਾਸੀਮੇਰੀਸੁਧਿਲੀਏਰਹੀਓ॥
੨॥ ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਕੈਸੇਦੁਖਸਹਓਜਾਇਕੌਨੰਸੋਪੁਕਾ
ਰੋਂਕੈਸੀਉਰਲਾਗੀਆਗਸੁਨਤਅਰਾਨਕੀ॥ਯਾਂਹੀਕੋਬੁ
ਲਾਇਤੁਲੇਰਾਜਲੈਬਿਠਾਇਰਾਜਾਕਾਜਕਰੋਰਾਜਨਿ
ਤਬੂਝੀਕੁਲਭੂਪਨਕੀ॥ਰਾਨੀਪਛੁਤਾਇਮਰੁਜਾਇਹ
ਹੂਬੋ ਸੁਤਜ
ਇਹਾਇਦੇਖੋਕੈਕਈਕੋਦੇਤਬਰਨੈਕੁਭੂਪਹਾਨਕੀ॥
ਕੈਸੇਰਹੀਦੇਹਜਰਖੇਹਨਉਡਾਨੀਰਾਮਬਿਦਾਹੋਤਰਾਮ
ਚੰਦ੍ਰਲਛਮਨਜਾਨਕੀ॥੬੪॥ ॥ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਏਕ
ਕਾਮਕਰੋਮੇਰੇਦੁਖਕੌਜੌਹਰੋਰਾਮਤਾਤਮਾਤਆਇ
ਸੈਭੇਦਹੂੰਨਕਹਓਹੈ॥ਤਾਂਤੇਸੀਯਸੰਗ॥ਬੀਰਲਛਮਨ
ਲੈਕੇਪੂਤਮੇਰੇਧਾਮਰਹੋਯਾਮੈਮੀਤਧਨਰਹਓਹੈਹੋ
ਹੂੰਮੁਖਪਾਊਤੁਮੈਕਾਹੂੰਨਦਿਖਾਊਂਰਾਜਾਦਸਰਥਜੂਕੇਜ
ਨੇਬਡੇਬਨਗਹਓਹੈ॥ਭੂਪੇਨਸਨਾਊਂਨਬੁਲਾਊਂਹਉਭ
ਰਥਜੂਕੌਦੇਖੇਮੁਖਲੋਚਨਸਿਰਾਨੇਸਗਰਹਓਹੈ॥੬
ਠਦੇ
੫॥ ਰਾਮਚੰਦ੍ਰਉਵਾਚ॥ ਸੈਯਾ॥ ॥ਮੈਧਰਕੈਸ
ਭਸੀਸਲਈਬਤੀਆਤੁਮਰੀਅਪਨੇਮਨਮੈ॥ਅਬ
ਦੇਹਬਿਦਾਤੁਮਹੂਤਜਮੋਹਧਰੋਂਪਗਸੀਸਚਲੋਛਿਨ
ਮੈ॥ਘਰਬੈਠਰਹੌਸਬਲੋਕਕਹੈਅਜਹੂਮਨਰਾਜ

ਧਾਸਨ ਮੋ॥ ਸੁਨਸਾਚ ਕਹੋਂ ਤੁਮ ਸੋ ਜਨਨੀ ਤਨ ਤੋ ਫਿਰ ਹੈ
ਮਨ ਹੈ ਬਨ ਮੈ॥੮੬॥ ਕੌਸਲਿਆ ਉਵਾਚ॥ ਸਵੈਯਾ॥
॥ ॥ਆਜ ਰਹੋ ਮੇਰੇ ਨੈਨ ਸਿਰਾਹਿ ਕਹੋ ਕਹਿ ਭੂਪਤਿ ਕੋ ਸ
ਸੀਤਲ
ਮਝਾਂਉ॥ ਕੈਕਈ ਕੌਂ ਇਹ ਭਾਂਤ ਦੀਏ ਬਰ ਰਾਮ ਰਹੈ ਘਰ
ਹੌਂ ਬਰ ਪਾਂਉ॥ ਮੋਹਿ ਗਏ ਬਨ ਹੀ ਬਨ ਹੈ ਤੁਮ ਖੇਦ ਤਜੋ ਇ
ਬਨਵੀਂ ਹੀ
ਕ ਬਾਤ ਸੁਨਾਂਉ॥ ਜੌਂ ਘਟ ਪ੍ਰਾਨ ਰਹੈ ਸੁਨਿ ਮਾਤ ਤੌ ਕਾਲ ਹੀ
ਪਾਇਨ ਸੀਸ ਛੁਆਂਉ॥੮੭॥ ॥ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਰਾਮ
ਹੈ ਸੁ ਚਲੇ ਸੰਗ ਲਛਮਨ ਚਲੇ ਸੀਤਾ ਚਲੀ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਾਨ ਬੈ
ਠ ਰਹੇ ਨ ਪਰਾਤ ਹੈ॥ ਸਘਨ ਅਧੇਰੋ ਬਨ ਕੈਸੇ ਕੈ ਬਿਹੈ
ਰੈ ਰਾਮ ਤੁਮ ਤੋ ਨਗਰ ਹੂੰ ਕੀ ਬੀਥੂੰ ਨ ਭੁਲਾਤ ਹੈ॥ ਕਬਹੂੰ
ਗਲੀਆਂ
ਨ ਮਾਰਗ ਚਲੇ ਹੋ ਸੁਕੁਮਾਰ ਦੋਊ ਨੈਕ ਹੂੰ ਕੇ ਸ੍ਰਮੁ ਪਾਇ ਗ
ਥਕੇਵਾਂ
ਤ ਕੁਮਲਾਤ ਹੈ॥ ਖਾਇਕੈ ਤਵਾਰ ਰਾਨੀ ਬੂਡੀ ਦੁਖ ਸਿ
ਸੀਰ ਘੇਰਨੀ
ਧੁ ਧਾਰ ਪਾਰ ਕੋ ਲਗਾਵੈ ਪੂਤ ਐਸੇ ਕੀਏ ਜਾਤ ਹੈ॥੮
ਪਵਾ
੮॥ ॥ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਸੂਰ ਜੈਸੇ ਸੁਮੇਰੁ ਕੇ ਨਛੱਤ੍ਰ ਧ੍ਰੂਵ
ਤਾਰਾ
ਫੇਰ ਕੇ ਜੈਸੇ ਪਾਰਦ ਪਰੇਰ ਕੇ ਜੈਸੇ ਸਾਗਰ ਮਥੈ ਕੇ ਕੋ
ਕਵਲ ਚੰਦ੍ਰਮਾ
ਜੈਸੇ ਗਿਹ ਰਾਸ ਕੇ ਭ੍ਰਮਰ ਕੰਜ ਬਾਸ ਕੇ ਬਿਯੋਗੀ ਤੀ
੧੨ ਰਾਸ਼ਾਂ ਭੌਰਾ ਕਲੀ ਸੁਗੰਧ
ਯ ਪਾਸ ਕੇ ਜੈਸੇ ਬਲੀ ਦੇਤ ਰੈਰ ਕੇ ਕੋ ਚਾਪ ਸਰ ਲੱਛ
ਕੰਗਾਲ ਧਨੁਖ ਬਾਨ ਨਿਸ਼ਾਨਾ
ਕੋ ਸੁ ਮੰਤ੍ਰੀ ਨ੍ਰਿਪ ਪੱਛ ਕੇ ਜੈਸੇ ਬੀਰਭਦ੍ਰ ਜੱਛ ਕੇ ਉਨੀਦੇ
ਪਰਜੰਕ ਕੋ॥ ਫੇਰ ਸਮਝਾਏ ਮਾਨੇ ਛੂਟੇ ਸਿਧ ਪਾਏ ਤੈਸੇ

ਰਾਜਾ ਕੇ ਪਠਾਏ ਬਨ ਧਾਏ ਤਜ ਸੰਕ ਕੋ ॥੯॥ ਕਬਿੱਤ
॥ ॥ਛੂਏ ਪਾਇ ਤੇਰੀ ਪਰੀ ਚਲੇ ਸਿਯ ਰੋਵੈ ਖਰੀ
ਭਲੀ ਦਾਸੀ ਜਾਨ ਮੋਹਿ ਚਿਤ ਅਭਿਲਾਖੀਯੋ ॥ਭ੍ਰਾਦਤੀ-
ਜੇ ਭ੍ਰਾਤੀਆ ਲੈ ਚਲੀ ਹੁਤੀ ਕਾਂਖ ਰਾਪ੍ਰ ਤੇਊ ਸੌਂਪੀ ਕ
ਬਗਲ ਦਬਾਕੇ
ਯੋ ਇਨੈ ਨੀਕੇ ਕਰਿ ਰਾਖੀਯੋ ॥ਤਾਕੇ ਪਾਛੇ ਸਾਰਕਾ ਨੂੰ
ਕੇ ਸੂਕ ਹੰਸ ਬੂਝੇ ਮੋਰ ਰੇ ਚਕੋਰ ਮੋਹਿ ਤੋਰ ਜਿਨ ਨਾਖੀ
ਤੋਤਾ
ਯੋ ॥ਤੁਮ ਹੋ ਹਮਾਰੇ ਅਬ ਹੌਂ ਚਲੀ ਤਿਹਾਰੇ ਧਾਮ ਮੇਰੀ
ਮ ਰਾਮ ਪੀਛੇ ਰਾਮ ਰਾਮ ਭਾਖੀਯੋ ॥੧੦॥ ਸਵੈਯਾ
॥ ॥ਬੀਰ ਚਲੋ ਸੰਗ ਹੈ ਸੁਕੁਮਾਰ ਸੁ ਸੋਕ ਭਰਯੋ ਘ
ਕੋਮਲ
ਰ ਮਾਹਿ ਪਿਤਾ ਹੈ ॥ਮਾਤ ਇਤੈ ਬਿਲਲਾਤ ਪਰੀ ਨਸੁ
ਹਾਤ ਕਛੂ ਬਿਧਿ ਸੋ ਨ ਬਸਾਹੈ ॥ਤਾਂ ਪਰ ਔਰ ਚਲੀ ਸੰ
ਗ ਨਾਰਿ ਸੁਕੋ ਬਰਨੈ ਕਵਿ ਯਾ ਦੁਖ ਦਾਹੈ ॥ਸੂਰ ਸਸੀ
ਸੂਰਜ ਚੰਦ੍ਰਮਾ
ਸਿਵ ਸਾਕ੍ਰਿ ਬਿਨਾ ਯਹਿ ਸਾਥ ਭਲੇ ਰਘੁਨਾਥ ਨਿਬਾਹੈ
॥੧੧॥ ॥ਕਬਿੱਤ॥ ॥ਰੋਵੈ ਭ੍ਰਾਤ ਤੇਰੀ ਠੌਰ ਠੌਰ ਰੋਵੈ ਮ
ਤ ਠਾਂਢੀ ਪੌਰ ਰੋਵਤ ਚਲੇ ਹੈ ਦੋਊ ਰਾਜ ਤੇ ਰਿਸਾਨਕੀ
ਆਏ ਅਬ ਮਿਲਨ ਸੁਮਿਤ੍ਰਾ ਜੂ ਕੇ ਰਾਮਚੰਦ ਸੋਈ
ਰੋਇ ਉਠੀ ਬਾਤ ਸੁਨਤ ਅਚਾਨਕੀ ॥ਪਾਇ ਪਰ ਕ
ਹਯੋ ਤੁਮ ਖੇਦ ਜਿਨ ਕਰੋ ਮਾਤ ਤਾਤ ਕੋ ਨ ਦੋਸ ਬਾਤ ਬਿ
ਧਿ ਕੇ ਬਿਧਾਨ ਕੀ ॥ਤਾਂਹੀ ਛਿਨ ਸੀਸ ਨਾਇ ਠਾਢੇ ਭਯੇ

ਲਛਮਨ ਕੋ ਗੋਇ ਕੈ ਸੁਧਾਇ ਪਾਇ ਆਇ ਗਹੇ ਜਾਨਕੀ।
੧੨॥ ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਬੋਲਿਓ ਲਛਮਨ ਤੈਂ ਹੂੰ ਜਾਤ ਮਾਤ
ਜਾਹੁ ਪੂਤ ਨੀਕੇ ਕਰ ਸੇਵਾ ਕੀਜੋ ਰਘੁਕੁਲ ਭਾਨਕੀ॥ ਇ
ਨੈਨ ਖਿੜਓ ਦਲ ਸੇਜ ਕੇ ਬਿਛੌਂਏ ਪਾਛੇ ਜੂਠਨ ਕੇ ਖੈਂਓ
ਬਾਤ ਇਹੈ ਹੈ ਸੁਜਾਨਕੀ॥ ਜਾਕੇ ਅਪਰਾਧ ਸੀਯ ਛਿਮ
ਹੂੰ ਕਰ ਜੋਰ ਰਘੁਬੀਰ ਹੈ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਜਨ ਹੇਤ ਕੌਨ ਕਾਨਕੀ॥
ਵਈ ਬਨ ਕੋਟ ਖੇਰੇ ਪਿਤਾ ਸੰਗ ਰਾਮ ਤੇਰੇ ਰਾਖਹੈ ਨ ਦੂਖ
ਤੇਦਿ ਮਾਤਾ ਤੇਰੀ ਜਾਨਕੀ॥੧੩॥ ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਦੂਟਜ
ਨਿ ਨੈਨਾ ਬਿਨ ਦੇਖੇ ਰਘੁਬੀਰ ਮੁਖ ਜਾਨਕੀ ਨ ਦੇਖੈਂ ਹੌਨ
ਛੌ ਨਾਲ ਛਮਨ ਕੋ॥ ਰਾਜਾ ਕੇ ਭੂਬਚਨ ਬਗਾਊ ਨ ਵਿਖਾ
ਬਾਲਕ
ਊ ਮੂਖ ਚਲੇ ਸੰਗ ਚਲੋਂ ਭੀਖ ਮਾਂਗੋ ਜਨ ਨਕਾ ਕੋ ਰਾਜ
ਤ੍ਰਿਨਕ ਤ੍ਰਿਨ
ਜਾਰੋ ਤਨ ਕੇ ਪਟੰਬਰ ਨ ਫਰ ਮੇਲ ਕੰਬਾ ਹੌ ਊ ਜੋਗਨਿ
ਰੇਸਮੀ ਬਸਤ੍ਰ
ਬਿਯੋਗੀ ਕਰੋਂ ਮਨ ਕੋ॥ ਕਪਿਤ ਸੁਮਿਤ੍ਰਾ ਹੈ ਪਵਿਤ੍ਰ ਪੁਤ੍ਰ
ਦੇਊ ਤਾਮੇ ਕੈਸੇ ਜਾਨਕ ਔਰ ਰਾਮ ਤੁਸੈ ਆਜ ਬਨ ਕੋ॥੧੪
॥ ॥ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਗਰੂੜ ਅੰਵਧ ਪੰਛੂੰ ਤੈਸੇ ਗੀ ਸੁਹਾਇ
ਔਧੀ ਖਤ
ਲਛਮਤ ਕੀ ਅੰਵਧਿ ਹਣੀ ਚੰਦ ਉਰ ਆਨੀ ਏ॥ ਧਰਮ
ਲਛਮੀ
ਅਵਧਿ ਰਾਜ ਪ੍ਰਭਿ ਸਤ ਸੁਨੋ ਕਾਨ ਜਲਕੀ ਅਵਧਿ
ਸ਼ਾਪਿ ਸਰ
ਸਾਤੋ ਸਮੁੰਦ ਬਖਾਨੀਏ॥ ਪਾਨਕੀ ਪਰਖੂ ਖੂ ਪਾਨ ਤੇ
ਅੰਮ੍ਰਿਤ
ਜਕੀ ਅਵਧ ਭਾਨ ਵੇਦ ਸਹਾਦੇਵ ਠਕੁਰਾਈ ਹਰਿਨ
ਸੂਰਜ

ਨੀਏ॥ਰਾਮ ਕੇ ਬਿਛੋਹੇ ਦੁਖ ਤਾਤ ਮਾਤ ਪੋਹੇ ਜੈਸੇ ਤਾਂਦੁ
ਖ ਕੀ ਅਵਧਿ ਨ ਆਜ ਕਛੁ ਜਾਨੀਏ॥੭੫॥ਸੈਯਾ
॥ ॥ਆਜ ਜਹਿ ਤੇ ਸੁਖ ਰੂਖ ਕੋ ਕਾਟ ਮਹਾਂ ਦੁਖ ਬੇਲ ਧ
ਰਾ ਪਰ ਬੋਈ॥ਕਾਹੂ ਕੇ ਦੋਸ ਨਹੀ ਕਵਿ ਰਾਮ ਲਿਖੇ ਬਿ
ਹਿਰਦੇਰਾਮ
ਧਿ ਅੰਕ ਬਚੈ ਅਬ ਸੋਈ॥ਸੂਰ ਫਿਰੈ ਸਿਰ ਖਾਹਿ ਹਲਾ
ਜਹਰ
ਹਲ ਜੋ ਬਿਧਨਾ ਬਲਵਾਨ ਨ ਹੋਈ॥ਤੋ ਕਹਿ ਕੇਕਈ ਕੇ
ਬ੍ਰਹਮਾ
ਬਸਿ ਪੈ ਕਵਿ ਰਾਮ ਸੇ ਪੂਤ ਨਿਕਾਰਤ ਕੋਈ॥੭੬॥
ਸੈਯਾ॥ ॥ਏ ਬਨ ਬਾਸ ਚਲੇ ਦੋਊ ਸੁੰਦਰ ਕੌਤਕ ਕੋ
ਸਿਯ ਸੰਗ ਜੁਟੀ ਹੈ॥ਪ੍ਰਾਇਨ ਪਾਇਨ ਕੇਸ ਚਲੀ ਅ
ਰਲੀ ਪੈਰ ਪਾਂਓ
ਜਹੂੰ ਨਹਿ ਰਾਵ ਕੀ ਜੀਵ ਛੁਟੀ ਹੈ॥ਹਾਥ ਧਰੇ ਕਟ ਭ੍ਰੂ
ਮਦ ਲਕ
ਸ੍ਰਤਰਾ ਮਾਹਿ ਨਾਥ ਕੋਹੋ ਕਹਿ ਕੁੰਜ ਕੁਟੀ ਹੈ॥ਰੋਵਤ ਰਾਘ
ਪੜਾਦੀ ਕੁਟੀਆ
ਵਨੌਵਤ ਸੀ ਮੁਖ ਮਾਨਹੁ ਮੋਤਨ ਮਾਲ ਟੁਟੀ ਹੈ॥੭੭॥
ਆਸੂੰ
ਸੈਯਾ॥ ॥ਰਾਊਤ ਜਨੋ ਸੁ ਚਲੇ ਰਥ ਬੈਠ ਸੁਏ ਪੁਰ ਕੇ
ਸਹਿ
ਜਨ ਸੰਗ ਸਬੈ ਹੈ॥ਏਕ ਕਹੈਂ ਬਿਪਰੀਤ ਬਨੀ ਦੋਊ ਬੰ
ਧ ਕਹਾ ਪੁਰ ਆਜ ਨ ਐਹੈ॥ਏਕ ਕਹੈਂ ਜਹਿੰ ਰਾਮ ਤਹ
ਹਮ ਫੇਰੇ ਹੂੰ ਤੇ ਫਿਰ ਧਾਮ ਨ ਜੈਹੈ॥ਗਾਤ ਸਹੈ ਦੁਖ ਬਾਤ
ਤਹੈ ਬਨ ਭ੍ਰਾਤਨ ਕੇ ਸੰਗ ਪਾਤ ਚਬੈਹੈਂ॥੭੮॥ ਸੈਯਾ
॥ ॥ਰਾਮ ਕਹ੍ਯੋ ਫਿਰ ਜਾਹੁ ਸਬੈ ਮਿਲ ਰਾਜ ਹਿ ਦੇ
ਸੰਦੇਸ ਹਮਾਰੋ॥ਧੀਰ ਧਰੋ ਨ ਭਰੋ ਜਲ ਨੈਨਨ ਹੈ ਸ

ਬ ਸਾਚ ਸਨੇਹੁ ਤਿਹਾਰੋ ਕੌਨ ਸੁਨੈ ਯਹਿ ਬਾਤ ਭੁਰਾਤ ਚਲੇ
ਰੋਂਦੇ
ਅਸੂਆਂ ਮਨ ਮੋਹਤ ਵਾਰੋ ॥ ਗਾਂਵ ਉਜਾਰ ਭਯੋ ਹਟਤਾਰ
ਰਲੇ ਰਵਿ ਰਾਮ ਭਯੋ ਅੰਧਿਆਰੋ ॥੭੯॥ ਸੈਯਾ ॥ ਰੈ
ਸੂਰਜ ਰਾਤ੍ਰ
ਨ ਬਸੇ ਤਿਹ ਠਾਂ ਜਿਯ ਜਾਨ ਏ ਆਵਤ ਜਾਤ ਸਬੈ ਪੁਰ ਲੋ
ਲੋਕ
ਈ ॥ ਆਦਿਕ ਰਾਤ ਉਠੇ ਰਘੁਬੀਰ ਕਹਯੋ ਸੁਨ ਬੀਰ ਪ੍ਰ
ਜਾ ਸਬ ਸੋਈ ॥ ਸਾਰਥੀ ਸੋ ਸਮਝਾਇ ਕਹਯੋ ਰਥ ਲੈ ਘ
ਰ ਜਾਹੁ ਜੁ ਸੋਰ ਨ ਹੋਈ ॥ ਯੌਂ ਕਹਿ ਕੈ ਸਿਯ ਸੰਗ ਲਈ ਦੋ
ਊ ਬੀਰ ਚਲੇ ਨਹਿ ਜਾਨਤ ਕੋਈ ॥੮੦॥ ॥ਸੈਯਾ॥
॥ਭੋਰ ਭਏ ਸਭ ਲੋਕ ਕਹੈਂ ਰਘੁਬੀਰ ਕਹਾ ਮੁਖ ਜਾਇ ਨਿ
ਹਾਰੈਂ ॥ ਦੇਖ ਫਿਰੈਂ ਚਹੂੰ ਓਰਨ ਦੌਰ ਗਿਰੇ ਧਰਨੀ ਮਨ ਰੋ
ਇ ਬਿਚਾਰੈਂ ॥ ਗੈਲ ਗਹੀ ਰਥ ਕੀ ਸੁ ਚਲੇ ਸਬ ਲੀਕ
ਰਾਹ ਟੁਕੜੇ
ਫਿਰੀ ਘਰ ਜਾਇ ਸੰਭਾਰੈਂ ॥ ਦੇਖਹਿ ਜੋ ਫਿਰ ਗਾਉ ਮੈਂ
ਆਇ ਤੋ ਹਯਾਂ ਸਬ ਰੋਵਤ ਰਾਮ ਪੁਕਾਰੈਂ ॥੮੧॥ ਸੈਯ
॥ ॥ਰਾਜ ਸਮਾਜ ਉਤਾਰ ਸਬੈ ਰਘੁਰਾਜ ਕਹੀ ਅ
ਬ ਹੈ ਸਬ ਫੀਕੋ ॥ ਲੈ ਬਟ ਦੂਧ ਬਨਾਇ ਜਟਾ ਸਿਰ ਬੀ
ਬੋਹੜ
ਰਹਿ ਭ੍ਰਿਤ ਬਨਾਵਤ ਨੀਕੋ ॥ ਦੇਖਹੁ ਕਾਲ ਬਲੀ ਕਹਿ ਰ
ਮਛੁਰਾਇ ਸਿੰਘਾਸਨ ਸੌਂਜ ਪਤੀ ਕੋ ॥ ਮਾਨ ਸਭੇ ਸੋ-
ਸਾਮਗ੍ਰੀ ਕੇ ਪਤੀ
ਮਨ ਮੈ ਪਛੁਤਾਇ ਸੁਰਾ ਅਹਿ ਭੇਖ ਕਿਯੋ ਤਪਸੀ ਕੋ
॥੮੨॥ ॥ਕਬਿਤ੍ਰ॥ ॥ਰੋਵਤ ਪੁਰਖ ਨਾਰੀ ਜੋ ਰੀ

ਜਤੀ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਰੋਵੈਂ ਗਿਰ ਰੂਖ ਅਰ ਜੇਤੇ ਹੁਤੇ ਦ੍ਰੋਹਾਟ (ਦੁਕਾਨਦਾਰ)
ਕੇ ਰੋਵੈਂ ਖਗ ਰੋਵੈਂ ਮ੍ਰਿਗ ਰੋਵੈਂ ਦਤ ਮਰਾਲ (ਹੰਸ) ਭ੍ਰਿੰਗ ਰੋਵੈਂ ਇਤ੍ਰ
ਨ ਪਢਤ ਕਬਿੱਤ ਸੇਟ ਭ੍ਰਾਟ ਕੇ ਰਾਮ ਕੇ ਬਿਛੋਹੇ ਦੂਖਐ
ਸੀ ਭਾਂਤ ਪੋਹੇ ਸੋਤੇ ਟਾਰੇ ਨਟ ਰੱਤ ਪਰੇ ਪੇਰ ਸੋ ਕਾਪਟ ਕੇ
ਬੀਰ ਤੀਆ ਸੰਗਨੀ (ਮਸੋਏ) ਬਿਯੋਗੀ ਜੋਰੀ ਭਏ ਜਹਿ ਬਾਤ
ਸੁਨ ਰੋਵਤ ਬਟੋਹੀ (ਮਾਰਗ ਚਲਣੇ ਵਾਲੇ ਮੁਸਾਫਰ) ਸਭ ਬਾਟ ਕੇ ॥੯੩॥ ਮਾਤ ਉਵਾਚ
॥ ॥ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਭੋਰ ਹੂੰ ਕੇ ਭੂਖੇ ਹੈਂ ਹੈਂ ਪਿਆਸ ਮੁਖ
ਸੂਕੇ ਹੈਂ ਹੈਂ ਪਾਇਕ ਕੰਜ (ਤੋਹ) ਦੂਖੇ ਹੈਂ ਹੈਂ ਚਾਲੇ ਮਗ ਰਾਤ ਕੇ
ਸੂਰ ਕੀ ਕਿਰਨ ਲਾਗੇ ਲਾਲ (ਚਰਨ ਕਮਲ) ਕੁਮਲਾਨੇ ਹੈਂ ਹੈਂ ਕੰਟਕ ਲਾਪ
ਟਾਨੇ ਝਗਾ ਫਾਟੇ ਹੈਂ ਹੈਂ ਗਾਤ ਕੇ ॥ ਏਰੀ ਅਲੀ ਹੈ ਗਈ ਸ
ਝ ਹੈਂ ਹੈ ਕਾਹੂੰ ਬਨ ਮਾਂਝ (ਸੀਰ) ਹੁਈ ਹੈਨ ਬਾਝ ਤੀਏ (ਸਖੀ) ਕਐ ਨ ਟਏ
ਭ੍ਰਾਤ ਕੇ ਤਜ ਕੇ ਪਧਰੈਨਾ ਕਾਹੂੰ ਰੂਖਨ ਕੀ ਛਾਯਾ ਤਰੇ ਸੋ
ਏ ਹੈਂ ਹੈਂ ਛੈਨਾ ਪੇ ਬਿਛੌਨਾ ਕਰ ਪਾਤ ਕੇ ॥੯੪॥ਕਬਿੱਤੁ
॥ ॥ਰੋਵੈ ਸਬ ਗਾਉ ਬਾਸੀ ਰਾਨੀ ਰਨਵਾਸ ਦਾਸੀ
ਦੇਹ ਤੇ ਉਦਾਸੀ ਮਾਨੋ ਕਾਰੇ ਨਾਗ (ਸਰਪ) ਡਸਿਓ ਛੂਟੇ ਕੇਸ
ਬਿਕਰਾਲ ਆਪ ਆਪ ਕੋ ਬਿਹਾਲ ਕਾਹਿ ਕੌਨ ਪੂਛੈ
ਸਬਹੂੰ ਕੋ ਰਸ ਹੈ ਗਯੋ ਸਬਹੀ ਕੇ ਪ੍ਰਾਨ ਹਰਿ ਤਾਪਸੀ
ਕੇ ਬੇਖ ਕਰ ਜਾਨਕੀ ਸਮੇਤ ਰਾਮ ਜੌਲੌ ਕੋਸ ਹੈ ਗਯੋ
ਤੌਲੌ ਰਹੇ ਪ੍ਰਾਨ ਵ ਸਰਬ ਜੂ ਕੇ ਨੀਕੇ ਪਾਛੇ ਰਾਮ ਨਾਮ

ਲੇਤ ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਰਾਮ ਹੈ ਰਹਿਓ ॥੯੫॥ ਸਵੈਯਾ ॥
ਖਾਇ ਤਵਾਰ ਪਰਿਓ ਧਰ ਭੂਪਤਿ ਬੋਲ ਬਕਿਓ ਬਹੁ
ਤ ਪੁਕਾਰੋ ॥ ਔਰ ਨ ਰਾਮ ਕੋ ਨਾਮ ਲਿਓ ਤਬ ਬਾਰ ਦੁਤੀ
ਨਕ ਨੈਨ ਉਘਾਰੋ ॥ ਪ੍ਰਾਨ ਛੁਟੇ ਹੂੰ ਨ ਰਾਮ ਛੁਟਿਓ ਅਰ ਸੀ
ਨ ਸਕੇ ਘਟ ਤੇ ਕਰ ਨਿਆਰੋ ॥ ਜਿਓਂ ਨਭ ਤੇ ਗਿਰਿ ਟੂਟਤ ਪ
ੈ ਛਿਤ ਜੋਤ ਕਛੂ ਕਰ ਹੈ ਭ੍ਰੁਨ ਸਾਰੋ ॥੯੬॥ ॥ਸਵੈਯਾ॥
॥ ਦੈ ਮੁਹਿ ਪੀਠ ਚਲੇ ਰਘੁਨਾਥ ਉਸਾਸ ਛਡਿਓ ਨ੍ਰਿ
ਪਤਾ ਹੀ ਛਿਨਾ ॥ ਬਿਧਿ ਕਿਓ ਅਜ ਨੰਦਨ ਆਜ ਜਿਓ ਜੈ
ਪਲ ਬੀਤਤ ਹੈ ਰਘੁਬੀਰ ਬਿਨਾ ॥ ਤਬ ਰਾਮਹਿ ਰਾਮ
ਪੁਕਾਰ ਪੁਕਾਰ ਹੇ ਰਾਮ ਹੇ ਰਾਮ ਤੂੰ ਆਵ ਘਨਾ ॥ ਜਿਨ
ਕੇ ਸੁਤ ਰਾਮ ਸੇ ਬੰਧੁ ਪਰੈ ਭ੍ਰਾਈ ਨ ਆਇ ਹੀ ਤੇ ਮਰ ਜਾਂ
ਇ ਕਿਨਾ ॥੯੭॥ ॥ਸਵੈਯਾ॥ ॥ ਆਉ ਬਸੀਠ ਤੇ ਕਹ
ਿਨ ਰਾਮਹਿ ਲੋਮਸ ਤੇ ਬਰਨੇ ਅਧਿਕਾਈ ॥ ਰਾਮ ਕੇ
ਕਾਜ ਤਪਿਓ ਤਪਤੀ ਛਿਨ ਆਪਨੇ ਕਾਜ ਨ ਛੂਨ ਛਵਾਈ
॥ ਭ੍ਰਾਤ ਸੋਈ ਪੁਨ ਮਾਤ ਸੋਈ ਸੋਈ ਪੂਤ ਸਖੀ ਸੁਨ ਹੈ
ਸੋਈ ਭ੍ਰਾਈ ॥ ਰਾਮ ਬਿਯੋਗ ਬਿਸੂਰ ਬਿਸੂਰ ਤ੍ਰਿਦੇ ਛ
ਤਿਆ ਜਿਨ ਦੇਹ ਗਵਾਈ ॥੯੮॥ ॥ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ
ਰਾਮ ਗੀਤੇ ਰਾਮ ਚੰਦ੍ਰ ਬਿਯੋਗ ਦੁਤੀਆ ਅੰਕ ॥੨॥੨
੦੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ॥ਇਹ ਬਿਧਿ ਭੂਪਤਿ ਦੇਹ ਤਜ ਸੁ

ਰੁਪ੍ਰਤਿਭੁਵਨਪਯਾਨਾਨੇਹਨਿਬਾਹਨਕੋਪੁਰਖਦਸਰ
ਇੰਦ੍ਰ ਲੋਕ
ਥਤੇਨਹਿਆਨਾ॥੧॥ ॥ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਮੰਤ੍ਰੀਸਭਬਿ
ਲਖਾਹਿਛੂਟਯੋਰਾਜਰਘੁਵੰਸਤੇ॥ਰਾਮਚੰਦ੍ਰਘਰ
ਰੁਦਨ ਕਰਕੇ
ਨਾਹਿਭਰਥਬਿਦੇਸੀਮ੍ਰਿਤਕਨ੍ਰਿਪ॥੨॥ ਸੈਯਾ॥
॥ ॥ਬੈਠਿਬਿਚਾਰਬਸਿਸ੍ਟਕਿਯੋਉਤਨੈਨਵਹੈਇਤ
ਮੰਤ੍ਰਿਕਰੈ॥ਲਿਖਯੌਂਰਘੁਬੀਰਹਿਬੋਲਤਹੈਸੁਨਰਾ
ਜਸਿੰਘਾਸਨਪਾਂਇਧਰੈ॥ਅਬਜੋਇਹਭਾਂਤਿਕੀਬ
ਤਸਬੈਭਰਥੈਲਿਖਿਹੈਸੋਈਬੀਚਮਰੈ॥ਕਹੋਕੌਨਉ
ਪਾਇਕਰੌਜਿਹਤੇਘਰਰਾਜਰਹੈਦੁਖਰਾਮਹਰੈ॥੩॥
॥ ॥ਸੈਯਾ॥ ॥ਆਇਗਈਸਬਕੇਮਨਮੈਭਰ
ਥੈਲਿਖਕੈਇਹਭਾਂਤਪਠਾਵੋ॥ਸ੍ਰੀਰਘੁਬੀਰਭੁਜ
ਧਰੁਰਾਜਬਿਚਾਰਤਭੂਪਤਿਨੈਨਸਿਰਾਵਾ॥ਤਾਂਹੀਤੇ
ਰਾਮਕੋ ਰਾਜ ਦੇਨਾ ਰਾਜਾ ਬਿਚਾਰਤਾ ਹੈ ਸੀਤਲ
ਬੇਗਬਿਸਾਰਸਬੈਸੁਖਆਵਹੁਪੂਤਬਿਲੰਬਨਲਾ
ਤੇਰੀ
ਵੋਤੋਹਿਕੋਰਾਮਕੇਪਾਇਨਸੌਂਪਬਸੇਬਨਮੈਤੁਮ
ਹੂਸੁਖਪਾਵੋ॥੪॥ ॥ਕਬਿਤੁ॥ ॥ਰਾਜਾਬਿਨਭੁ-
ਏਰਾਂਕਸੁਨੇਦੂਤਚਾਰਬਾਂਕਇਹਾਕੇਕਸੂਤਫੰਕੇਏਕ
ਕੰਗਾਲ ਰਤੂਰ
ਨਸੁਨਾਇਬੋ॥ਜੌਤੌਤੋਹਿਆਪਨਤੇਬੂਝੈਰਾਜਾਰਾ
ਮਨੀਕੇਸਭਹੀਕੋਭੂਸਬਸਮਾਜਰਾਜਗਾਇਬੋ॥
ਔਰਕੋਊਕਬਹੂੰਕਦਾਰਫਿਰਾਬੇਲਾਗੀਦੁਖਪਾ
ਕੌਲ

ਛੈਨੈਨ ਸੈਨ ਸਮਝਾਇਬੋ ਸ੍ਰੁਨਤ ਹੈ ਰਾਜਕੋ ਕੁਸਾਜ ਪੈਰੋ ਐਂ ੬੧
ਆਜ ਲਾਖ ਫੇਰ ਘੇਰ ਸੋਂ ਭਰਥੱ ਘਰ ਲਿਆਇਬੋ ।੫।।
ਛਪੈ।। ।।ਸ੍ਰੀਸੋਤ ਸ੍ਰੀ ਰਘੁਬੰਸ ਮੌਰ ਮੁਕਟਾਮਣਿ ਉਦ
ਕਲਯਾਨ
ਭਟਾ ਔਰ ਰੰਜਿਨਸੀ ਭਰਥ ਦਾਨਿ ਭਿਛਕਨ ਕਲਪਬਟਾ
ਸਤ੍ਰੁ ਨਾਸਕ
ਤੇਜ ਪੁੰਜ ਰਣ ਧੀਰ ਛਿਪਤਿ ਖੰਡਨ ਸੁਤ ਬਲਭਟਾ ਧ
ਰਮਕਰਮ ਮੈ ਸੁਰਸ ਭ੍ਰੋਨੇਕ ਬਹੂ ਨ ਪਾਪ ਨਿਕਟਾ ।ਰਾਜਾ-
ਸੇਸਟ
ਧਿਰਾਜ ਦਸਰਥ ਬਚਨ ਲਿਖ ਬਸਿਸ੍ਟ ਮੁਨਿ ਸੌ ਕਹਯੋ ।ਸੁ
ਨ ਨੈਤ੍ਰ ਖਾਤ ਸੋ ਦਤ ਉਠਤ ਪਤ੍ਰੀ ਲੈ ਮਹਾ ਪਗਾ ਧਰ ਹ੍ਯੋ ।੬
ਨ੍ਹਾਉਂਦਿਆ
।। ।।ਸੈਯਾ।। ।।ਔਰ ਬਨਾਇ ਲਿਖੀ ਪਤ੍ਰਿਆ ਬ
ਤਿਆ ਰਿਖ ਜੇ ਸਤ੍ਰ ਪਾਛੈ ਈ ਭਾਖੀ ।ਹਾਥ ਦਈ ਸੁਰ ਲੈ
ਧਰ ਸੀਸ ਗਨੇਸ ਮਨਾਇ ਭਯੋ ਅਭਿਲਾਖੀ ।ਭੂਪਤਿ ਕੋ
ਨਹਿ ਦਾਹੁ ਦਿਯੋ ਬਿਨ ਪੂਤ ਕੀਯੋ ਸਸਿ ਸੂਰਜ ਸਾਖੀ ।ਰਾਮ
ਸਨੇਹ ਛੁਟੀ ਨ੍ਰਿਪ ਦੇਹ ਸੁ ਪਾਛੈ ਤੂ ਮੇਲ ਸੁਨੇਹ ਮੈ ਰਾਖੀ ।੭
ਤੇਲ
।। ।।ਕਬਿੱਤ।। ।।ਚਲੀ ਜਬ ਪਾਤ੍ਰੀ ਕਾਂਪੀ ਦੂਹਨ ਕੀ
ਛਾਤੀ ਆਈ ਆਗਮ ਜਨਾਯੋ ਰਾਮ ਭਰਥ ਕੁਮਾਰ ਕੋ ।ਕ
ਹਨ ਭਰਥ ਲਾਗਿ ਜੇ ਬੋਲ ਨੈਬ ਮਡਿਨ ਸੋ ਪਠਿਯੋ ਲੈ ਆਏ
ਜੈਤਸੀ
ਕੋਊ ਤਾਤ ਸਮਾਚਾਰ ਕੋ ।ਪਵਨ ਪਚੰਡ ਘਨ ਘੋਰ ਉਠੇ ਰ
ਪਿਤਾ ਤੀਖਨ
ਹੂ ਓਰ ਜੰਬਕ ਪੁਕਾਰਤ ਹੈ ਆਜ ਭੂਨ ਸਾਰ ਕੋ ।ਜੇਤਕ ਕੀ
ਗਿਦੜ ਸਵੇਰ
ਹਤ ਰਾਜਾ ਦਸਰਥ ਨੀਕੇ ਹੂ ਜੋ ਨੀਕੇ ਰਾਮ ਚੰਦ੍ਰ ਮੁਖ ਹੂ ਜੋ

ਪਰਵਾਰਕੋ॥੮॥ ।ਸੋਰਠਾ॥ ।ਤਬਲਗਿ ਆਯੋ ਦੂਤ
ਲੈ ਪਾਤੀ ਪਹੁਚਯੋ ਤਹਾਂ ਦੇਖ੍ਯੋ ਭਰਥ ਸਪੂਤ ਪੂਛੈ ਬਾਤ
ਪ੍ਰੇਮਸੋਂ॥੯॥ ।ਸ੍ਵੈਯਾ॥ ।ਰਾਮਕਹੋ ਸੁਖ ਸੋਂ ਘਰਹੈਂ
ਸੋਈ ਰਾਮਾ ਬਿਰਾਜਤ ਭੂਤਲ ਮੋ ।ਸਬ ਦੇਸ ਸਬੈ ਬਰਖਾ
ਬਲਮੈ
ਬਰਸੈ ਅਰੁ ਭੂਪਤਿ ਹੈ ਆਪਨੇ ਬਲ ਮੈਂ ।ਤਬ ਦੂਤ ਬਨਾ
ਭਾਵ ਮਰਗਿਆ
ਇਕਹੀ ਬਤੀਆ ਮਨ ਧੀਰਜ ਟੂਟ ਗਯੋ ਪਲ ਮੈਂ ।ਛਬਿ
ਸੋਭਾ
ਛੀਨ ਭਈ ਛਿਨ ਮੈ ਮੁਖ ਕੀ ਜਨੁ ਤੋਰ ਸਰੋਜ ਧਰਯੋ ਜਲ
ਕਮਲ
ਮੈਂ॥੧੦॥ ।ਸ੍ਵੈਯਾ॥ ।ਧਾਇ ਚਲ੍ਯੋ ਉਤ ਸਾਹ ਬ
ਢ੍ਯੋ ਮਨ ਰਾਮਕੋ ਰਾਜ ਸੁਨੇ ਸੁਖ ਪਾਯੋ ।ਜਾਇ ਸੁਨੇ ਸਬ
ਕੇ ਮੁਖਤੇ ਚਢ ਰਾਜ ਸਿੰਘਾਸਨ ਛਤ੍ਰ ਤਨਾਇਓ ।ਆਇ
ਕੇ ਗਾਂਉ ਮੈ ਪਾਉ ਦਯੋ ਮਨ ਸੋਕ ਬਢਯੋ ਸੁਭ ਸੌਨ ਨਪਾ
ਸਗਨ
ਯੋ ।ਕੈ ਰਘੁਬੀਰ ਨਹੀ ਘਰ ਮੈ ਪਿਤ ਕੈ ਮਰਕੈ ਸੁਰਲੋ
ਚੁੱਪ
ਕ ਸਿਧਾਯੋ॥੧੧॥ ।ਕਬਿੱਤ॥ ।ਲੋਗ ਬੈਠੇ ਮਾਨੋ
ਮੋਨਿ ਕਹੂੰ ਨ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਧੁਨਿ ਦੇਖੀਏ ਨ ਕਹੂੰ ਰਾਜਧਾਮ ਨ
ਧੁਜਾ ਲਸੈ ।ਹਾਥੀ ਹਥਿਆਤ ਨਹੀ ਬਾਜੀ ਹਿਨਨਾਤ ਨ
ਸੁੰਞ ਰੋਣਾ
ਹੀ ਨਾਚਤ ਨ ਗਾਵਤ ਸੁਆਨੋ ਬਿਨ ਜੀ ਬਸੈ ।ਦੂਤ ਕਹੀ
ਸੁਨੀ ਬਾਤ ਈਹਾਂ ਉਤ ਪਾਤ ਕਛੂ ਬੀਰ ਬਿਨ ਮੇਰੇ ਕੌਨ ਕ
ਹੋ ਜਲ ਕਯੋ ਧਸੈ ।ਪੀਐ ਨ ਬਛੇਰੂ ਦੂਧ ਗੈਰੂ ਰੰਗ ਰੋ
ਲੇਸ ਬਰਾਮਰਾਜ ਹੋਇ ਤੋ ਪਖੇਰੂ ਬਨ ਕੇ ਹਸੈ॥੧੨॥

॥ਕਬਿਤ੍ਰੂੰ॥ ॥ਦੇਖਕੈਭਰਥਸਭਨਾਇਰਹੇਸੀਸਕਾਹੂੰ
ਪਾਇਹੂੰਨਛੁਏਕੋਊਦੇਤਨਅਸੀਸਕੋ॥ਹਾਟਹਟਤਾਰਕ
ਹੀਸੂਨੀਚਟਸਾਰਪਰੀਦ੍ਵਾਰਦੈਕਿਵਾਰਸਬਜਪੈਜਗਦੀ
ਸਕੋ॥ਏਕਮਨਕਰੇਧਾਰਪਾਂਉਨਹੀਪਾਊਭਾਈਬੂਝ
ਪੂਛਤ
ਤਲਜਾਊਕਹਾਭਯੋਦੇਸਈਸਕੋ॥ਆਇਭੌਨਮਾਤਬੂਝੈ
ਸਮਾਚਾਰਤਾਤਕੇਕਹੈਨਬੇਗ॥ਪਾਪਨੀਹੌਜਾਨਿਵਾਊਸੀ
ਸਕੋ॥੧੩॥ ॥ਕਬਿਤ੍ਰੂੰ॥ ॥ਮਾਤਤਾਤਕਹਾਂਪੂਤਹੈ
ਸੁਰੇਸਜਹਾਂਤਹਾਕੈਨਕਾਜਗਯੋਦੇਹਛੂਟੀਪੂਤਪੀਰ
ਤੋ॥ਕੈਨਸੋਸਪੂਤਤੁਮਜਬਹੀਤੇਬਛੇਭਾਈਰਾਮਹੈਸੁ
ਕਹਾਂਬਨਗਏਨ੍ਰਿਪਤੀਰਤੋ॥ਭੂਪਤਿਪਠਾਯੋਨਾਹੀਮ
ਰੇਬਰਪਾਯੋਮੈਤੋਰਾਜਤੁਮੈਰਾਖਯੋਛੀਨਲੀਨੋਰਘੁ
ਬੀਰਤੋ॥ਕਹਾਂਹੋਇਮੋਤੇਅਬਹੌਹੂੰਗਯੋਤੋਤੇਤੂੰਜੋਪੇ
ਟਆਸਦੌਰੀਪਾਲਯੋਪੂਤਤ੍ਯਾਰਯੋਛੀਰਤੋ॥੧੪॥
ਕਬਿਤ੍ਰੂੰ॥ ॥ਕਹਾਭਯੋਮੋਤੇਅਬਹੌਹੂੰਗਯੋਤੋਤੇਤੂੰਜੋ
ਪੇਟਿਆਸਦੌਰੀਪਾਲਯੋਪੂਤਤ੍ਯਾਰਯੋਅਕਿਤੋ॥ਕੈਨਕਾ
ਜੋਰਾਜਸੁਨਪਾਪਨੀਅਕਾਜਕੀਨੋਲਾਜਬਿਨਜੀਵ
ਤਨਧਰਮਨਸੰਕਤੋ॥ਐਸੋਕਾਮਕੀਨੋਤੈਤੋਰਾਮੇਬਨ
ਬਾਸਦੀਨੋਮਾਰਯੋਪਤਿਪਲਮੇਕਤਰਤਕਲੰਕਤੋ॥
ਰਾਮਧਿਬਤਾਊਬੂਝੇਬਾਟਕੇਬਟਾਊਪਟਫਾਰਹੋਊਜੋ

ਗੀਭੀਖ ਮਾਗੈ ਰਾਇ ਰੰਕ ਤੋ॥੧੫॥ ॥ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਰਾ
ਮ ਕੋ ਰਾਜ ਸੁਨੇ ਸਹਸ ਫਨ ਭੂਮਿ ਕੋ ਭਾਰ ਬਿਸਾਰ ਦਯੋ ਹੈ॥ਜ
ਸੇਸਨਾਗ
ਨ ਸਪੂਤ ਭਯੋ ਕੁਲ ਮੈ ਗਾਵਿ ਕੈ ਜਸ ਦੇਵਨ ਮਾਹਿ ਛਯੋ ਹੈ॥ਰ
ਵਨ ਕੇ ਦੁਖ ਤੇ ਅਸੁਰਾ ਪਤਿ ਢੋਲ ਬਜਾਇ ਨਿਚੀਤ ਭਯੋ ਹੈ॥
ਇੰਦ੍ਰ
ਪਾਪਨਿ ਕੇ ਛਲ ਤੇ ਛਿਨ ਮੈ ਬਨ ਮੈ ਸੋਈ ਤੋ ਰਘੁਬੀਰ ਗਯੋ
ਹੈ॥੧੬॥ ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਤੌਲਗ ਆਨ ਬਸਿਸ੍ਟ ਕਹੀ ਤੁਮ ਤ੍ਰਿ
ਪਿਤਾ
ਤੋ ਕੋ ਦਾਹ ਕਰੋ ਸੁਤ ਮੇਰੋ॥ਬੇਦ ਬਿਚਾਰ ਕਿਯੋ ਬਿਧਿ ਸੋ ਪੁਨ
ਸਸਕਾਰ
ਹੋਇ ਕਹਯੋ ਕਹੁ ਰਾਮਨ ਨੇਰੋ॥ਲੈ ਕਰ ਬੀਰਨ ਬਾਜ ਪਦਾਤ
ਹਸਤੀ ਘੋੜੇ ਪੈਦਲ
ਚਲਯੋ ਤਜ ਦੇਸ ਫਿਰਯੋ ਨਹਿ ਫੇਰੋ॥ਪ੍ਰਾਨ ਤਜੋਂ ਕਿ ਭਜੋਂ ਰਘੁ
ਬੀਰਹਿ ਨੀਰ ਪੀਓਂ ਨ ਬਿਨਾ ਮੁਖ ਹੇਰੋ॥੧੭॥ ॥ਸਵੈਯਾ॥
ਪਾਨੀ ਦੇਖੇ
॥ਤੌਲਗ ਸ੍ਰੀ ਰਘੁਬੀਰ ਪਖਾਨ ਸਿਲਾ ਕਹੁ ਤਾਰ ਧਸੇ ਬ
ਅਹਿਲਿਆ
ਨ ਮਾਹੀ॥ਆਨ ਬਸੇ ਗੁਰ ਕੇ ਦਿਨ ਦ੍ਵੈ ਪਿਤ ਕੀ ਗਤਿ ਕੌਨ ਭੁ
ਈ ਪਛਤਾਹੀ॥ਰਾਮ ਕਹੀ ਸੁਧ ਲੇਹੁ ਸਬੈ ਯਹਿ ਕੈ ਕਈ ਨਿ
ਦਾਨ ਹੋਇ ਕਿ ਨਾਹੀ॥ਛੱਤ੍ਰ ਧੁਜਾ ਸਭ ਰਾਜ ਸਮਾਜ ਸੁ ਪ
ਤੁਰਤ ਨੰਗੇ
ਇਨ ਆਵਤ ਪਾਗ ਬਿਨਾਹੀ॥੧੮॥ ॥ਦੋਹਰਾ॥
॥ਆਇ ਸਜਬ ਰਘੁਪਤਿ ਦਈ ਦੋਊ ਸਭਾ ਸਿਰ ਨਾਇ॥
ਭਟ੍ਟ ਨ ਬੂਝ ਧਸਿ ਕੋਟਕ ਮੈ ਭਰਥ ਨਿਹਾਰਯੋ ਜਾਇ॥੧੯
ਜੋਧੇ ਸੈਨ
॥ ॥ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਅਤਿ ਦੁਰਬਲ ਸਬ ਗਾਤ ਰਾਮ ਪ੍ਰੇਮ
ਨਿਰਾਸਾ ਸਰੀਰ
ਰਤ ਰਾਮ ਕਵਿ ਲੋਚਨ ਸਲਿਲ ਚੁਚਾਤ ਬੀਰ ਬਿਰਹਿ ਪ੍ਰ
ਜੋਰੰ

ਨਤਾਤਦੁਖਾ॥੨੦॥ ॥ਸੈਯਾ॥ ॥ਦੂਤਕਹੈਫਿਰਲੈਬਤਿ
ਯਾਂਸਬਲੋਗਨਰਾਮਜੂਯੌਂਸਮਝਾਵੈ॥ਰਾਜਕੀਬਾਤਖ
ਰੀਬਿਪਰੀਤਭਈਲੈਮਨਕੇਕਈਨੰਦਨਆਵੈ॥ਆਵਨਦੇ
ਹੁਕਹਯੋਬ੍ਰਹੁਰੋਜਿਨਸੋਜਸਰਾਮਕਹੋਕਬਪਾਵੈ॥ਮਾਤਕੇ
ਮੋੜ੍ਹ ਮਤ
ਬੋਲਨਅੰਕਤਜੈਨਿਜਬੀਰਲਰੈਸੁਰਲੋਕਬਸਾਵੈ॥੨੧
॥ ॥ਸੈਯਾ॥ ॥ਜਿਹਠੌਰਤੇਡੀਠਪਰੇਰਘੁਬੀਰਪ
ਦੇਖੈ
ਰਯੋਧਰਤਾਂਹਿਰਹੀਸੁਧਿਨਾਹੀ॥ਜਯੋਂਸਿਕਤਾਜਰਤੇਪ
ਰੇਤ
ਰਮੀਨਜਰੈਨਪਰੈਪਲਪ੍ਰਾਨਉਡਾਹੀ॥ਚੇਤਉਠੇਸੁਮੁਹੇ
ਜਲ
ਭੁਟਜਯੋਮੁਖਰਾਮਕਹੈਦੋਊਨੈਨਚੁਰਾਹੀ॥ਬੇਗਹੀਬੇਗ-
ਜਲਦੀ
ਪ੍ਰਨਾਮਕਰੈਇਹਭਾਂਤਿਗਹੀਰਘੁਬੀਰਕੀਛਾਹੀ॥੨੨॥
ਸੈਯਾ॥ ॥ਦੇਖਕੈਰੂਪਕਹਯੋਨਪਰੈਅਬਫਾਟਤਹੈਦੁ
ਖਸੋਛਤਿਆਂ॥ਤਬਦੌਰਕੈਰਾਮਉਠਾਇਭੁਜਾਭਰਲੈ
ਉਰਲਾਇਕਹੀਬਤਿਆਂ॥ਸੁਤਕਾਹੇਕੋਬੇਖਕੀਯੋਇ
ਹਿਰਦ ਭੇਖ
ਹਭ੍ਰਾਤਸੁਜੀਵਤਹੀਰਘੁਕੇਨਤਿਆ॥ਪਿਤਪ੍ਰਾਨਤਜੇ
ਪੋਤ੍ਰਾਦਜਰਥ
ਹਮਹੂਤਜਹੈਨਹਿਧਾਮਰਲੇਸੰਗਬੀਰਤਿਯਾ॥੨੩॥
ਲਛਮਨ ਸੀਤ
॥ ॥ਸੈਯਾ॥ ॥ਸੋਗਕੀਯੋਸੁਨਭੂਪਤਿਕੀਗਤਿ
ਸੀਯਸਮੇਤਸਬੈਬਿਲਖਾਹੀ॥ਕੌਨਬਡੇਅਪਰਾਧ
ਭੁਲਨ ਕਰੇ
ਕੀਏਹਮਜਾਦੁਖਤੇਸੁਪਨੇਸੁਖਨਾਂਹੀ॥ਤਾਤਕੋਕਾਲ
ਭਯੋਹਮਰੇਦੁਖਸੋਹਮਹੂੰਬਨਮੈਬਿਲਲਾਹੀ॥ਆਨ

ਕਟੰਬ ਗਹੀ। ਬਿਪਦਾ ਅਬ ਜਾਇ ਗਹੋਂ ਕਿਸ ਕੀ ਪਰ
ਛਾਂਹੀ।੨੪।। ।।ਸ੍ਵੈਯਾ।। ।।ਰੋਇ ਚਲੇ ਪਿਤ ਕੇ ਜਾ
ਦੇਨ ਦਯੋ ਬਿਧਿ ਸੋ ਪੁਨ ਸੋਚ ਕਰੈਂ। ਦੁਹ ਬੀਰਨ ਜਾਇ ਕੈ
ਪਾਇ ਗਹੇ ਰਘੁਬੀਰ ਜੀਐਮਨ ਸੋਕ ਹਰੈ। ਚਾਲਿਐ ਪ
ਰ ਲੈ ਸਿਯ ਸੰਗ ਅਬੈ ਹਮ ਕੋਟਕ ਬਾਰਨ ਪਾਇ ਪਰੈ।
ਬਨ ਭੂਪ ਕਹਯੋ ਸੁ ਕੀਓ ਤੁਮ ਹੂੰ ਪ੍ਰਭ ਧਾਮ ਚਲੋ ਤ੍ਰਿਨ ਦ
ਸ ਮਰੈ।੨੫।। ।।ਸ੍ਵੈਯਾ।। ।।ਅਰ ਜੋ ਮਨ ਮੈ ਬਨ ਮੈ
ਰਹਿ ਹੈ ਤਊ ਛਤ੍ਰ ਧੁਜਾ ਸਿਰ ਚੌਰ ਢਰੈ। ਰਥ ਬੈਠ ਸਬੈ ਭ
ਟ ਸੈਨਿ ਫਿਰੈਂ ਪ੍ਰਭੁ ਕੀ ਰੁਚਿ ਜੋ ਸੋਈ ਦਾਸ ਕਰੈ। ਪਗ
ਕੀ ਰਜ ਕੇ ਹਮ ਹੈਂ ਸਬ ਸੇਵਕ ਰਾਜ ਤੁਮੇ ਮੁਹਿ ਦੇਹੁ ਮਰੈ
ਤਿਨ ਪਾਇਨ ਕਾਟ ਕਰੋਂ ਸੁਤ ਖੰਡਿ ਜੁ ਰਾਜ ਸਿੰਘਾਸਨ ਜ
ਇ ਧਰੈ।੨੬।। ।।ਕਬਿਤੁ।। ।।ਲੀਨੇ ਲਛਮਨ ਸੰ
ਗ ਹੈ ਬਿਮੁਖ ਕੀਨੇ ਕੌਨ ਕਿਧੋ ਹੌਂ ਨ ਦਾਸ ਸੁਨ ਨਾਥ ਮੇਰ
ਭਾਤਿ ਕੌ। ਕਰਾਂ ਭੁਯੋ ਜੌਂ ਹੌਂ ਦਿਨ ਚਾਕਿ ਦ ਬਿਦੇਸ ਗਯੋ
ਹ ਛਾਡ ਦੀਯੋ ਤੁਮ ਜਾਨਿਓ ਹੀਨ ਮਤ ਕੋ। ਤਾਂ ਪਰ ਤੌਐ
ਰ ਉਤਪਾਤ ਕੀ ਹੈ ਬਾਤ ਮਾਤ ਰਾਜ ਮੋਹਿ ਰਾਖਯੋ ਪਤਿ ਕੀ
ਨੈਨ ਭਰਤਿ ਕੋ। ਤੇਹੀ ਭਲੇ ਜੀਓ ਰਾਮ ਦੇਖੇ ਪਾਨੀ ਪੀ
ਮੋਹਿ ਦੀਜੈ ਭੀਖ ਸੰਗ ਹੋਤ ਭਿਖਾਰੀ ਰਘੁਪਤਿ ਕੋ।੨੭
।। ।।ਸ੍ਵੈਯਾ।। ।।ਪਤਿ ਕੇ ਹਤਿ ਕੇਕਈ ਰਾਜ ਲਿਯੋ

ਸੁਤਕੋ ਯਹਿ ਬਾਤ ਸੁਨੀ ਸਬਹੀ। ਤਬ ਭੂਪਤਿ ਦੇਹ ਤਜੀ
ਛਿਨ ਮੇ ਰਘੁਬੀਰ ਗਏ ਬਨ ਕੇ ਜਬਹੀਂ। ਅਬ ਜੌ ਸੁਰ ਰਾਜ
ਇੰਦ੍ਰ ਲੋਕ
ਕੋ ਰਾਜ ਮਿਲੈ ਸੋਈ ਕਾਮ ਨ ਆਵਤ ਹੈਂ ਕਬਹੀਂ। ਮਨ ਲਾ
ਜ ਮਰੋਂ ਰਘੁਰਾਜ ਸੁਨੋ ਸੋਈ ਰਾਜ ਜਰੋਂ ਜਹਿ ਰਾਮ ਨਹੀ
॥੨੮॥ ॥ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਇਹਿ ਬਿਧਿ ਬਿਨਤੀ ਕਰ ਭ
ਰਥ ਰਹੇ ਚਰਨ ਲਪਟਾਇ। ਛਿਮਾ ਕਰਹੁ ਘਰ ਫਿਰ ਚ
ਲਹੁ ਸੀਯ ਲਛਮਨ ਰਘੁਰਾਇ।੨੯॥ ॥ਸੋਰਠਾ॥
॥ਜੌਨ ਚਲਹੁ ਘਰ ਆਜ ਸੁਨਹੁ ਬਾਤ ਪ੍ਰਭੁ ਕਾਨ ਦੈ। ਜ
ਤ ਬੀਸ ਤੇ ਰਾਜ ਤ੍ਰਮ ਬਨ ਮੈ ਹਮ ਪਿਤਾ ਢਿਗਾ।੩੦॥
ਮਰਾਂਗਾ ਅਰਥਾਤ ਪਰਲੋਕ ਮੈ
॥ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਬੋਲੇ ਰਘੁਬੀਰ ਸੁਨ ਬੀਰ ਮਨ ਧੀਰ ਧ
ਰ ਧੀਰ ਸਧੀ ਸੁਧੀ ਕਹਿ ਆਗੇ ਕੋ ਉਪਾਇ ਕੋ। ਜੀਵਤ
ਜਰੂਰ
ਹੀ ਰਾਜਾ ਰਾਜ ਕਾਜ ਕੋ ਬੁਲਾਇ ਪਾਛੇ ਕਹਿਓ ਜਾਇ ਬ
ਸੋ ਬਨ ਸੁਨਾਓ ਬੋਲ ਮਾਇ ਕੋ। ਰਾਜ ਕੋ ਸਮਾਜ ਤੇਰੋ ਦੀ
ਨੋ ਹੈ ਭਰਥ ਜੂ ਕੇ ਸੁਨ ਸੁਖ ਪਾਯੋ ਬੋਲ ਕਹਿਓ ਸਤ ਭਾ
ਆਦ੍ਰ ਸਮੇਤ
ਇ ਕੋ। ਐਸੀ ਕਹਿ ਗਏ ਤਾਤ ਤੈਸੀ ਕੀਨੀ ਬਨੈ ਬਾਤ ਅ
ਇਸ ਕੋ ਮੇਟ ਸੁਤ ਤੌ ਆਗੈ ਧਰੈ ਪਾਇ ਕੋ।੩੧॥ ॥
॥ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਤੇਰੀ ਪ੍ਰੀਤ ਜਾਨੀ ਤੈ ਨ ਪੀਓ ਘਰ ਪਾਨੀ
ਅਰ ਮੋ ਬਿਨ ਬਿਹਾਨੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਦੇਸ ਦੇਸ ਕੀ। ਮਾਇ
ਨ ਕੇ ਪਾਇ ਲਾਗਿਓ ਤਾਤ ਕਾਜ ਕੀਏ ਭਾਗਿਓ ਛਾਡ ਦੀਨੀ

੬੮ ਬਾਤਸੁਖਲਾਲਚਕਛੇਸਕੀ।ਦੇਖੋਲਛਮਨਯਾਂਤ੍ਰ
ਰਥਜੂਕੋਨੇਹੁ ਅਬ ਰਾਜਕੌਨ ਛਾਡੈ ਬਿਨ ਸੀਤਤਦਿਨੇ
ਸੂਰਜ ਕੀ
ਕੀ।ਸੁਨੋਰਘੁਰਾਈਜਹਾਂਰਾਮਨਸਹਾਈਤਹਾਂਕੌਨੈਨ
ਜਰਾਈਠਕੁਰਾਈ ਅਮੂਰੇਸਕੀ।੩੨॥ ।ਕਬਿੱਤ੍ਰ।
ਇੰਦ੍ਰ
।ਜਾਇਲਛਮਨਜੂਕੇਪਾਂਇਗਹੇਤੇਹੀਛਿਨਬੀਰਸਮ
ਝਾਇਲੈ ਲਿਵਾਇ ਚਲਧਾਮਕੋ।ਭ੍ਰਾਤ ਬੋਲਕੀਨੋਤੁਮ
ਲੈਰਥ
ਬਡੋਜਸੁਲੀਨੋਬਨੁਆਇਫਲਖਾਇਦੁਖਦੀਓ ਸੀਯ
ਬਾਮਕੋ।ਜੋਕਹੋਤੌਜਾਇਘਰਕੈਕਈਨਿਕਾਰੋਂਕਹੋਂਮ
ਇਸਤ੍ਰੀ
ਰੇਂਆਜਕਰੋਹੋਂਪਰਸਰਾਮਕਾਮਕੋ।ਮੋਹਿਬਨਛੋਡੇ
ਪਰਸਰਾਮਨੇਮਾਤਾਮਾਰੀ
ਭਾਵੈਂਸੰਗਲੈਸਿਧਾਰੇਪ੍ਰਨਪਲਮੈਨਿਕਾਰੋਜੋਨਸੁਨੈ
ਰਾਜਰਾਮਕੋ।੩੩॥ ।ਸੈਯਾ। ।ਮੋਹਿਕਹੀਮਾ
ਭਲੋਯਾਹੀਮਾਹਿਜਾਨਬੀਰਰਾਜਤੋਲੋਂਕਰੋਜੌਲੋਮੇ
ਰੋਬਨੈਆਇਬੋ।ਮਾਨੇਰਾਖਬਾਤੀਰਾਜਾਅਜਜੂਕੇ
ਬੋਲੀਦੇਆਸਰੇ
ਨਾਤੀਕਹੂਐਸੋਈਲੂਪੇਰਜਾਤੇਮੋਹਿਬਨਜਾਇਬੋ
ਕੋਟੈ
।ਸੁਨਪ੍ਰਭੁਮੇਰੇਕਹੋਂਪਾਇਛੂਟੈਂਤੇਰੇਸੋਤੇਰਾਜਕਾ
ਰਾਮਬਿਨਕਠਨਚਲਾਇਬੋ।ਤਾਤਦੁਖਮਾਤਦੁਖ
ਬਡੋਰਘੁਨਾਥਦੁਖਏਕਲੋਭਰਥਘਰਘੇਰਘੇਰ
ਖਾਇਬੋ।੩੪॥ ।ਸੈਯਾ। ।ਜਾਨਕੇਪ੍ਰੀਤਸਹ
ਰਘੁਬੀਰਸੁਬੀਰਕੋਲੈਮੁਖਨੀਰਪਖਾਰੋ।ਪਾਗ

ਬੰਧਾਇ ਸੋ ਬੋਧ ਕੀਯੋ ਏਈ ਪਾਵਰੀ ਲੈ ਨ੍ਰਰਾਜ ਹਮਾਰੋ
ਦਿਲਾਸਾ ਦਿਤਾ
॥ਕੈਕਈ ਨੰਦਨ ਸਾਦ੍ਰ ਕਹੌ ਤੂਹਿ ਪ੍ਰਾਨ ਸਮਾਨ ਕਰੋ ਅਬ
ਭਰਥ
ਨਾਰੋ॥ ਬੋਰੇ ਈ ਦ੍ਵੋਸਨ ਆਨ ਮਿਲੌ ਸਬ ਸੋਂ ਜਸ ਸੋਂ
ਦਿਨਾ
ਰਹਿਯੋ ਉਜਿਆਰੋ॥੩੫॥ ਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ਕੋ ਸੰਦੇਸ ਮਾਤ
ਨਕੋ॥ ॥ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਸਬਹੀ ਕੋ ਕਹੀਓ ਸਭ ਮਾਇ
ਨਕੇ ਪਾਂਇ ਲਾਗ ਕਹੀਓ ਸੰਦੇਸ ਸਬ ਨੀਕੇ ਰਘੁਨਾਥ
ਕੀ॥ ਛੋਹ ਮੋ ਚਲਤ ਫਿਰ ਗਾਉਕੇ ਰਹਤ ਜਾਤ ਦੈਸੀਏ
ਛਾਵੇਂ
ਈ ਰੂਤ ਜੈਸੀ ਪੋਖੀ ਮਾਤ ਹਾਥ ਕੀ॥ ਕਹੀਓ ਸੁਮਿਤ੍ਰਾ
ਸੀਰ
ਜੂਕੇ ਲਛਨ ਨੀਕੇ ਅਹੈ ਸਮਾਚਾਰ ਸੀਕੇ ਪਰਛੋਹੀ ਕ
ਪਰਛਾਵ
ਰੀ ਸਾਥ ਕੀ॥ ਜੌਕਦਾਚ ਬੂਝੈ ਕੈਸੀ ਰੈਂਸ ਸੋ ਰਹਤ ਬੀ
ਰ ਸੁਨੈ ਦੁਖ ਪੈਹੈਂ ਜਟਾ ਕਹੋ ਜਿਨ ਮਾਥ ਕੀ॥੩੬॥
ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਸੁਨਹੁ ਭਰਥ ਸਿਖਿਆਨ ਤੁਮ ਤੋਹਿ ਕਹੌ
ਸਮਝਾਇ॥ ਜਾਂਤੇ ਸੁਖ ਸੰਪਤ ਬਢੈ ਸੋ ਹੌ ਦੇਉ ਬਤਾ
ਇ॥੩੭॥ ॥ਰਾਮ ਉਪਦੇਸ ਭਰਥ ਸੋਂ॥ ॥ਸੋਰਠ
॥ ॥ਜੌ ਸੁਖ ਚਾਹੋ ਰਾਜ ਲੋਕ ਸੁਖੀ ਪਰਲੋਕ ਗਤਿ
ਤੌ ਬਾਤੈ ਕਰ ਆਜ ਸੁਨਹੁ ਭਰਥ ਰਘੁਨਾਥ ਕੀ॥੩੮
॥ ॥ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਤਾਤ ਮਾਤ ਸੇਵ ਬਡੇ ਭ੍ਰਾਤ ਕੀ
ਭਗਤਿ ਪਰਭਾਤ ਉਠ ਕੀਜੀਓ ਭੂਰੋ ਸੋ ਹਰਿ ਨਾਮ ਕੋ॥
ਬ੍ਰਾਮਨ ਕੋ ਦਾਨ ਸਬਹੀ ਕੋ ਸਨਮਾਨ ਸੁਨ ਬੇਦ ਕੈ ਪੂਰ
ਆਦਰ

ਨ ਆਉ ਕੀਜੈ ਨਰ ਬਾਮ ਕੋ ॥ ਰਾਜ ਅੰਸ ਲੀਜੋ ਦੁਖੀ
ਜਾਨ ਕਹੂ ਔਰ ਦੀਜੋ ਸੁਖੀ (ਇਸਤ੍ਰੀ) ਦੇਖ ਭੌਨੇ ਜਿਨ ਕਰੋ ਏਕ
ਬਾਮ ਕੋ ॥ ਐਸੀ ਭਾਂਤਿ ਜੀਜੇ ਸਬਹੀ ਕੋ ਸੁਖ ਦੀਜੋ ਬੀ
ਰ ਮੇਰੇ ਆਗੇ ਪਾਛੈ ਬੋਲ ਬਾਂਧਿ ਗਾਂਠ ਰਾਮ ਕੋ ॥੩੯
॥ ॥ਕਬਿੱਤ੍ਰ॥ ॥ਨੀਚ ਸੋਂ ਨ ਪ੍ਰੀਤ ਕੀਜੋ ਕੁਲ ਕੋ ਨ
ਛੋਡ ਦੀਜੋ ਬੀਰ ਸੁਨ ਲੋਭ ਜਿਨ ਕਰੋ ਪਰਨੀਰ ਕੋ ॥ ਅ
ਨੰਦੀਅ ਮਾਤ (ਮਤ) ਸੁਨ ਬਾਤ ਘਰ ਬਾਢੈ ਧਨੁ ਤਉਏ ਤਓਏ (ਬਿਗਸੀ) ਨੀ
ਕੇ (ਇਸਤ੍ਰੀ) ਹੂਜੈ ਔਬਿੰਦ ਯਾ ਪਰ ਪੀਰ ਕੋ ॥ ਬੈਰਨ ਕੋ ਸੂਰ ਕੂਰ
ਮੰਤ੍ਰ (ਕਟਨੇਵਾਲਾ) ਨਿਕਾਰ ਦੀਜੋ ਪੀਜੋ ਨ ਅਪੇਦ ਖ ਪਰੇ ਹੂਜੋ ਧੀ
ਰ ਕੋ ॥ ਦਾਨ ਪੁਰਹੂਤ (ਇੰਦ੍ਰ) ਸੋਂ ਨ ਦੂਤ ਬਸ (ਅਸੋਗਧਾਨ) ਹੂਜੈ ਭਾਈ ਭਰਥ
ਸਪੂਤ ਕਾਮ ਏ ਕੀਜੋ ਰਘੁਬੀਰ ਕੋ ॥੪੦॥ ॥ਕਬਿੱਤ੍ਰ
॥ ॥ਜੈਸੇ ਜੰਤ੍ਰੀ ਸੰਗਾਤੇ ਕੁਮੰਤ੍ਰੀ ਜਾਏ ਅੰਨਿਗਾਤੇ ਜ
ਏ ਪਾਪ ਨੀਰ ਰੀਗਾਤੇ ਧਨੁ ਬਢਏ ਜੂ (ਕਾਮ) ਪ੍ਰਹਾਰਤੇ ਜ
ਏ ਕੁਲ ਕਪੂਤ ਤੇ ਜਾਏ ਦਾਰਦ ਸਪੂਤ (ਜੂਆ) ਤੇ ਜਾਏ ਬਾਮਨ ਕੇ
ਪੂਤ ਬਿਨਾਂ ਪਢੇ ਚਟਸਾਰ ਤੇ ॥ ਦੇ ਖੇਤ ਬਿਨ ਖੇਤੀ ਜੈਸੇ
ਸਾਵਨ ਮੈ ਰੇਤੀ (ਰੇਤ) ਔਰ ਬਾਤੈ ਕਹੋ ਕੇਤੀ ਜੈਸੇ ਤ੍ਯਾਰ ਲੋਭ
ਧਾਰਤੇ ॥ ਸਾਵਧਾਨ ਹੂਜੋ ਤਾਹਿ ਦੇਸਤੇ (ਭਣ) ਨਿਕਾਰ ਦੀਜੋ ਬੂ
ਤ ਜੈਹੈ ਰਾਜ ਐਸੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਦੁਰਾਚਾਰਤੇ ॥੪੧॥ ਸੈਯਾ
॥ ॥ਪਾਂਇ ਛੁਏ ਸੁਨ ਸੀਖ ਸਬੈ ਪ੍ਰਭੁ ਏਨ ਬਿਸਾਰ

ਰਲੈਕਬਹੀਆਪ ਪਾਂਵਰੀ ਮੂੰਡ ਸੁ ਸਾਵਰੀ ਮੂਰਤ ਦੇਖਕ
ਪੌਏ ਬਿਛੋਰੇਂ ਅਬਹੀ ਆਅਬੱਜਾਭਾਰਮੌਏ ਸਿਰ ਹਾਥ ਤਬੈਧ
ਰ ਆਇਸ ਸੀਸ ਚਲੈਏ ਜਬਹੀ ਾਲਿ ਸੂੰਰਸਿਧਾਸ
ਗ ਬੀਰ ਬਿਦਾ ਕਰ ਰਾਮ ਧਸੇ ਬਨ ਮੈਂ ਤਬਹੀ ਾਹ ॥੪੨॥
ਸੈਯਾ॥ ॥ਬੀਰ ਹਿਛਾਨ ਚਲੈਏ ਘਰ ਕੋ ਧਰ ਆਇਸ ਮਾਂ
ਸੀਸ ਨ ਜਾਇ ਮਿਟਾਯੋ ॥ਗਾਉ ਮੈਂ ਜਾਇ ਨ ਪਾਂਉ ਧਰੋ ਦਿ
ਗਏ ਨੰਦ ਗਾਉ ਸੁ ਜਾਇ ਬਸਾਯੋ ॥ਮੂੰਡ ਜਟਾਧਰ ਭੇਸ ਤ
ਕਾਮਰਾਉਨਾ
ਪੋਧਨ ਹੇ ਸੁਖ ਭੂੰਡ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਬਹਾਯੋ ॥ਰਾਮ ਸਨੇਹ ਧਰੇ ਸ
ਨਮੇਤ ਨਕੋ ਤਨ ਕੋ ਨ ਸਨੇਹ ਲਗਾਯੋ ॥੪੩॥ ॥ਕਬਿਤੁ॥
ਚੌਰਾ
॥ਵਹੁ ਜੁ ਸਿੰਘਾਸਨ ਹੇ ਆਪਦਾ ਬਿਨਾਸਨ ਕੋ ਤਾਹੀ ਪਰ ਪ
ਰਾਮਜੀਕਾ
ਵਰੀ ਲੈ ਰਾਖੀ ਸਿਰਨਾਯੋ ਹੈ ॥ਰਾਜ ਭਯੋ ਅਟਲ ਸੁ ਕਾਹੇ ਤੇ
ਹੇ ਕਵਿਰਾਮ ਰਾਮ ਸਿਖ ਦੀਨੀ ਹੀ ਸੁ ਕੀਨੀ ਸੁਖ ਪਾਯੋ ਹੈ ॥
ਤਾਹੀ ਕੇ ਵਿਯੋਗ ਭੋਗ ਛਾਡੇ ਏਨ ਸਭਾ ਰਮੋ ਨੈਕੁ ਜੈਸੇ ਭਾਰ ਕ
ਚਰੀ ਨ ਭੋਗੀ ਫਿਰ ਆਯੋ ਹੈ ॥ਜੋਗੀ ਹੈ ਨ ਹਸਯੋ ਸੁਰਲੋਰ
ਕੁੰਜ ਸਰਪ
ਜੈਸੁ ਬਸਏ ਘਰ ਆਪਨੇ ਨ ਧਸਯੋ ਦੇਸ ਸੋ ਭੁਜੰਗ ਬਸਾਯੋ
ਹੈ॥੪੪॥ ॥ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਭਰਤ ਭੂਕਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰੀ
ਭੋ
ਰਘੁਪਤਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਰਕਾਰ ॥ਤਰਕ ਤਕਾਰ ਨ ਸੁਖ ਨਦ ਈਸ
ਤ
ਭੇ ਭਰਤ ਕੁਮਾਰ ॥੪੫॥ ॥ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਇਹ ਬਿਧਿ ਭ
ਰਤ ਸਦਾ ਰਹੈ ਤਜਯੋ ਤੀਸਰੋ ਕਾਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੰਭਾਰੈ ਰਾਜ

ਰੈਰਤ ਸੰਭਾਰੈ ਰਾਮਾ।੪੬॥ ।ਸੋਰਠਾ। ।ਭਰਤ ਸਦ
ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਸੁਨਹੁ ਦਸਾਰ ਘੁਬੀਰ ਕੀ।ਜਿਹ ਜਿਹ ਬਨ ਮੈ
ਸਤ ਸੋਈ ਬਤਾਵਤ ਰਾਮਕਵਿ।੪੭॥ ।ਕਬਿਤ੍ਰੁੰ।
।ਊਚੇ ਬਟ ਤਾਲ ਜਹਾਂ ਛੋਟੇ ਨ ਤਮਾਲ ਸਾਲ ਸੰਬਲ ਬਿਸ
ਬੋਹੜ ਨਾਮ ਬ੍ਰਿਛ ਕ ਹਟੇ ਨਾਮ ਨਾਮ ਸਿਧੇ ਬਹੁਤੇ
ਲ ਗਾਤਿ ਹੈ ਨ ਕਾਲ ਮਦਕੀ।ਕਹੂੰ ਲਾਲ ਲਾਲ ਕਹੂੰ ਘੁ
ਗਾਰੀ ਪ੍ਰਵਾਲ ਕਚਨਾਲ ਨਿੰਬੂ ਚੰਦਨ ਸੇ ਮਾਨੋ ਬਾਸ ਬੰ
ਰਤਕ ਢਾਲੀਆ
ਕੀ।ਲੂੰਪ ਕਰਸਾਲ ਨਾਲ ਕੇਲ ਸੋ ਕਨੇਲ ਹੀ ਸੋ ਭਾਗੀ ਤ
ਰਬਲੀ ਅੰਬ ਨਰੇਲ
ਸੋ ਕੌਨ ਗਨੈ ਜਾਂਤੈ ਮੂਲ ਕੰਦ ਕੀ।ਮਾਨੋ ਅਹਿ ਦੇਸ ਕਿ
ਅਪੇਰਾ ਸਪ
ਧੂ ਹਕਾਰੇ ਭੇਸ ਡੋਲੈ ਸੂਰਜ ਨ ਜੋਤ ਤਹਾਂ ਚਾਂਦਨੀ ਨ ਚੰਦ ਕ
ਅਮਾਸਿਆ ਦਾ ਹਨੇਰਾ
।੪੮॥ ।ਕਬਿਤ੍ਰੁੰ। ।ਐਸੇ ਬਨ ਕਰੈ ਗੌਨ ਰਾਮ
ਚਲਨਾ
ਫ ਬਿਨਾ ਕੌਨ ਚਲੇ ਜਬ ਪੌਨ ਊਚੇ ਪਾਤ ਖਰਕਤ ਹੈ।ਸੋ
ਖੜਕਦੇ ਸਿੰਮਲ
ਰ ਖਜੂਰ ਜਾਇ ਪੂਰ ਰਹੀ ਸੂਰ ਮਗਤਾਂਹੀ ਕੇ ਤੁਰੰਗ ਤ
ਘੋੜੇ
ਹਾਂ ਦੇਖ ਰਬਕਤ ਹੈ।ਫੂਲ ਫੂਲ ਰਾਤੇ ਮਾਨੋ ਰਾਤੀ ਜੋਤ
ਰੇ ਕੇਊ ਤੋਰ ਕੇਊ ਛੂਏ ਤਾਂਤੇ ਐਸੇ ਝੂਲਕਤ ਹੈ।ਤੂਲ ਹੈ ਨ
ਜਾ ਨੇ ਕਵਿ ਰਾਮ ਗਵਿ ਪੌਰੇ ਮਾਨੋ ਡਾਰਤ ਹੈ ਲਾਚ ਕੀ ਫੁ
ਹਾਰ ਚਿਲਕਤ ਹੈ।੪੯॥ ।ਕਬਿਤ੍ਰੁੰ। ।ਊਬਟ ਨਰੈਂ-
ਲ ਸਦਾ ਸਿੰਘਨ ਕੀ ਸੈਲ ਬਨਜਾਰੇ ਕੈਸੇ ਬੈਲ ਮਾਨੋ ਡੋਲੈ
ਫਕਰਤ ਸੋ।ਔਰ ਸੋਕ ਰੀ ਕੁਰੰਗ ਆਧੇ ਅੰਗ ਪਰੇ ਕਹੂੰ
ਬਣੂਨਾ
ਸੁਰੰਗ ਭੂਮਿ ਕਹੂੰ ਦੇਖੇ ਬਿਲੂ ਲਾਤ ਸੋ।ਮੋਰਨ ਕੇ ਸੋਰ ਸੁ
ਕੱਟੇ

ਨ ਫਨਿ ਮਨਿ ਡਾਰ ਮੂੰਡ ਦੀਆ ਸੋ ਬੁਝਾਇ ਧਰੇ ਹੈਂ ਅੰਧੇਰੀਕ
ਤੁ ਸੋਾਰੀ ਧਨ ਕੀ ਮਾਲ ਕਹੂੰ ਜੰਬੁਕ ਕਰਾਲ ਕਹੂੰ ਨਾਚਤ
ਗਿਦੜ
ਬਿਤਾਲ ਲੈ ਕਪਾਲ ਜਲ ਜਾਤ ਸੋਾਪ ੫੦॥ ॥ਕਬਿਤੁ॥
ਮਸ਼ਾ ਕਮਲ
॥ਕਹੂੰ ਬਨ ਕੋਲ ਕਹੂੰ ਰੋਝਨ ਕੇ ਟੋਲ ਕਹੂੰ ਭੀਲਨ ਕੇ ਬੋਲਤ
ਲਮੱਢੀਂਗ
ਹਾ ਬਾਤ ਨ ਅਨਿਦ ਕੀ ਮਾਨਸ ਕੇ ਨਾਤੇ ਬਨ ਮਾਨਸ ਹਜੂਰ ਕ
ਬਨਮਾਨੂ
ਹੂ ਬਾਂਦਰ ਲੰਗੂਰ ਨੇਉਰਾਈ ਬਿੜਿ ਮਦ ਕੀ ਕਹੂੰ ਚਕੂ ਦੂਕ
ਚਕਵੇ
ਕਹੂੰ ਭੂਤਨ ਕੀ ਹਾਕ ਕਹੂੰ ਕਬੇ ਕਾਕ ਮਾਨੋ ਸੂਰ ੦੦ ਪੂਤ ਬੰਦ
ਆਵਾਜ
ਕੀ ਜਾਨਕੀ ਡਰਾਤ ਬੀਚ ਬੀਚ ਚਲੀ ਜਾਤ ਤਊ ਨੈਨਾ ਮੂੰਦ
ਲੀਏ ਕਟਿ ਗਹੀ ਰਾਮਚੰਦ ਕੀ ॥੫੧॥ ॥ਕਬਿਤੁ॥
ਕਮਰ ਫੜਕੇ
॥ਐਸੀ ਭਾਂਤ ਚਲੇ ਜਾਤ ਕੋ ਹੈ ਜਾ ਸੋ ਕਰੈ ਬਾਤ ਗਾਤ ਕੁਮਲ
ਸਰੀਰ
ਨੋ ਜਨੋ ਹੈ ਪੋਖੇ ਪਰ ਮਾਤ ਕੋ ਜਾਨਕੀ ਨਿਹਾਰ ਭਰ ਸ੍ਵਾਸ ਮ
ਪਾਲੇ ਹੋਏ
ਨ ਹੋਏ ਧਮਾਰ ਕੈਸੀ ਕੁਸਗਾਤ ਹਮੇ ਲਾਗੇ ਦੁਖ ਤਾਤ ਕੋ ਤੀਨੋ
ਬੈਠ ਜਾਤ ਜਹਾਂ ਗੋਖਰੂ ਗਡਾਤ ਮੁਸਕਾਤ ਨ ਜਨਾਤ ਸਮ
ਭੁਖਨ
ਰ ਸੁਨੇ ਪ੍ਰਾਤ ਕੋ ਸੁਰਿ ਜਲ ਨਾਤ ਟੂਟੇ ਫਲ ਫੂਲ ਖਾਤ
ਰਾਮ ਰਾਤ ਪਰੇ ਸੋਵਤ ਬਿਛੌਨਾ ਕਰ ਪਾਤ ਕੋ ॥੫੨॥
॥ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਰਘੁਪਤਿ ਐਸੇ ਬਨ ਫਿਰਤ ਦੇਖੇ ਨਗਰ
ਨ ਠੌਰ ਆਸਨ ਸੁਨ ਐ ਅਗਸਤ ਕੇ ਚਲੇ ਹੁਲਾਸਨ ਦੌਰ॥
੫੩॥ ॥ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਜਿਹ ਕਹੈ ਸਮੁਝਾਇ ਲੋਪਾ
ਮੁੰਦ੍ਰਾ ਤਾਸ ਤ੍ਰਿਯਾ ਪ੍ਰਭ ਸੀਸ ਧਰ ਪਾਇ ਆਇਸ ਲੈ
ਅਗਸਤ ਦੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਆਗਿਆ

ਢਿਗ ਬੈਠੀਓ॥੫੪॥ ॥ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਰਾਮ ਮਿਲੇ ਮਨਿ
ਸੋ ਪਰ ਪਾਇ ਨ ਲਾਇ ਰਹੇ ਛਤੀਆਂ ਦੁਖ ਖੋਯੋ॥ ਹੇ ਸੁਤ
ਕੌਨ ਯਹਿ ਬੇਖ ਕੀਯੋ ਨ੍ਰਿਪ ਜੀਵਤ ਹੈ ਕਿ ਬਡੇ ਮਰਿ ਸੋ
ਅਗਰਿਆ
ਯੋ॥ ਬਾਤ ਕਹੀ ਸਮਝਾਇ ਸਭੈ ਰਘੁਬੀਰ ਮਨੋ ਤਨਤੀ
ਰ ਗਡੋਯੋ॥ ਪੂਤ ਫਰੋਹ ਸਿਹ ਠੌਰ ਸਭੈ ਮਿਲ ਸ੍ਵਾਸ ਭਰੇ ਮਨ
ਤੇ ਅਤਿ ਰੋਯੋ॥੫੫॥ ॥ਅਬ ਪੰਚਬਟੀ ਕੋ ਬਰਨਨ
॥ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਏਕ ਘਟੀ ਨ ਘਟੀ ਸੀਯ ਕੇ ਦੁਖ ਰਾਮ
ਪਾਣੀ ਘਟਨਾ
ਰਹੇ ਮੁਨਿ ਕੇ ਨਿਕਟੀ॥ ਘਟ ਕੇ ਸੁਤ ਸੋ ਤਹਿ ਨਾਰਿ ਜੁਟੀ
ਅਗਸਤ ਜੁੜੀ
ਮਨੋ ਧੂਰਜਟੀ ਨਹਿ ਕਾਮ ਛਟੀ॥ ਦੁਪਟੀ ਫਟ ਜਾਤ ਜਥ
ਸਿਵਜੀ ਪੜਦਾ
ਤਮ ਕੀ ਪ੍ਰਗਟੀ ਘਟ ਮੈ ਗੁਰੁ ਗਯਾਨ ਗਟੀ॥ ਕਰ ਬੇਕ
ਹਨੇਰਾ ਅਗਿਆਨ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚਾਰ
ਦੁ ਮੁਕਤਿ ਹਟੀ ਬਰਟੀ ਤਹ ਪਰ ਨ ਕੁਟੀ ਰਘੁਨਾਥ ਬਣੋਟੀ
ਦੁਕਾਨ ਬਣਾਈ ਪੜਾਂਦੀ ਬਣਾਈ
੫੬॥ ॥ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਜਹ ਸਿੰਘ ਕੁਰੰਗਨ ਬੈਰ ਗਏ
ਸ਼ੇਰ ਹਰਨ ਗਿਆ
ਮ੍ਰਿਗ ਸੰਤਤ ਸਿੰਘਨ ਦੂਧ ਜਟੀ॥ ਸੋਊ ਨੈਕੁ ਨ ਦੇਖਤ ਜ
ਸੰਤਾਨ
ਤ ਲਟੀ ਅਹਿ ਮੋਦਤ ਮੋਰਨ ਪੂੰਛ ਤਟੀ॥ ਬਢ ਕੇਹਰ
ਪਿਆਰ ਵ ਮੁੜਕੇ ਸਰਪ ਸੌਂਦੇ ਹੈ ਕਿਨਾਰੇ ਸ਼ੇਰ
ਕੰਧ ਅਜਾ ਲਪਟੀ ਨਹਿ ਭੂਖ ਲਗੇ ਕਬਹੂੰ ਝਪਟੀ॥ ਜਿ
ਮੋਢੇ ਬਕਰੀ
ਨ ਕੀ ਦੁਖ ਫਾਸ ਕਹੂੰ ਨ ਕਟੀ ਤਿਨ ਕੇ ਸਿਰ ਹੈ ਸੁਖ ਸਾਂਤਿ ਸਟੀ
ਪਈ
॥੫੭॥ ॥ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਜਿਨ ਕੀ ਧੁਨਿ ਨੈਨਨਿ ਜੋਤ ਘ
ਟੀ ਤਿਨ ਕੇ ਸੰਗ ਮੁਕਤਿ ਫਿਰੈ ਲਪਟੀ॥ ਜਿਨ ਕੇ ਰਿਦ ਰੀ
ਬ ਮਹਾਂ ਚਿਕਟੀ ਕਰ ਸ੍ਵਛ ਚਲੇ ਮਾਨੋ ਦੂਧ ਘਟੀ॥ ਮਲਿ
ਰੀਝ ਪੀਣ ਦੀ ਨਿਰਮਲ

ਬ੍ਰਿੰਦ ਜਹਾਂ ਜਹਿ ਬੇਦ ਪਟੀ ਸੁਕ ਸਾਰਸ ਹੰਸ ਚਕੋਰ ਰਟੀ ॥ ਨਿ
ਤੋਤੇ ਮੈਨਾ ਚਾਟੜੇ ਭਾਵ
ਸ ਬਾਸਰ ਕਾਮ ਕਮਾਨ ਟੁਟੀ ਸੀਯ ਤੇ ਰਤਿ ਸੀ ਛਬਿ ਜਾਤ
ਦਿਨ ਜੋ ਛਬ
ਲਟੀ ॥ ੫੮ ॥ ॥ ਸ੍ਵੈਯਾ ॥ ॥ ਸਭ ਕੇ ਮੁਖ ਨਿਰਤ ਤਬ ੦
ਨਚਦੇ
ਡ ਨਟੀ ਸੁ ਅਗਸਤ ਪਦਾਵਤ ਧਾਬ ਛਟੀ ॥ ਤਪ ਤੇਜ ਨ ਤੇ
ਸਰੁਸਤੀ
ਰਵਿ ਜੇਤ ਹਟੀ ਕਪਟੀ ਨ ਰਹੈ ਤਹਿ ਏਕ ਘਟੀ ॥ ਹਰਿ ਪ੍ਰੂਜ
ਨਕੀ ਜਹਿ ਆਰੰਭ ਟੀ ਭਰ ਨੈਨ ਨਿਹਾਰ ਰਮਾ ਲਪਟੀ ॥ ਜ
ਬੇਟੀ ਲਛਮੀ
ਹਿ ਈਧਨ ਚੰਦਨ ਕੀ ਖਪੁਟੀ ਕਵਿ ਰਾਮ ਕਹੈ ਸੋਈ ਪੰਚ
ਛਕੜਾ ਛੜਕਾ
ਬਟੀ ॥ ੫ ॥ ੫੯ ॥ ॥ ਸ੍ਵੈਯਾ ॥ ॥ ਕਾਲ ਬਲੀ ਕਵਿ ਰਾ
ਮ ਸੁਨੇ ਦੁਖ ਸੀ ਰਘੁਬੀਰ ਕੀ ਬਾਤਨ ਕੋ ॥ ਜਬ ਤਾਤ ਕਹੇ
ਰਲ ਹੀ ਨਿਕਸੇ ਨ ਰਹੇ ਬਿਲਲਾਤ ਸੁ ਮਾਤਨ ਕੋ ॥ ਅਬ
ਔਰ ਕੀ ਕੌਨ ਕਹੈ ਸੁਰ ਭੂਪਤਿ ਹੈ ਤਕੀਆ ਜਮ ਲਾਤਨ ਕੇ
ਆਸਾ
॥ ਅਨ ਕੰਚਨ ਧਾਮ ਤਜੇ ਬਨ ਮੈ ਜਬ ਰਾਮ ਕਿਯੇ ਪਗ ਪਾ
ਤਨ ਕੋ ॥ ੬੦ ॥ ॥ ਕਬਿੱਤੁ ॥ ॥ ਐਸੀ ਭਾਂਤਿ ਰਹੈ ਦੇਸ ਰ
ਘੇ ਦੂਰ ਕਹੈਂ ਦੁਖ ਸੁਖ ਨਿਰਬਾਹੇ ਸਧੋ ਮੇਹ ਛਾਹ ਘਾਮ
ਕੋ ॥ ਦੁਖੀ ਜਾਨ ਕਾਮਧੇਨੁ ਛੀਰ ਨਿਧਿ ਸੈਨ ਜਾਕੇ ਹੰਸ ਰੌਨ
ਬ੍ਰਾਮਾ
ਸੰਭੂ ਸਿਵ ਸੇਵੇ ਜਾਕੇ ਨਾਮ ਕੋ ॥ ਲਛਮਾਨ ਗਹੇ ਪਾਂਇ ਸੁਨੇ
ਰਘੁਰਾਇ ਪ੍ਰਭੁ ਜਾਨਤ ਹੋ ਜਾਤ ਬਨ ਆਏ ਜਾਂਹੀ ਕਾਮ ਕੋ
॥ ਸੋਈ ਕਯੋ ਨ ਕਰੋ ਦੁਖ ਦੇਵਨ ਕੇ ਹਰੋ ਰਾਮ ਬੀਛ ਕਯੋ ਕੁ
ਬੋਲ ਸੋਈ ਸੌਂਪੋ ਦੇਵ ਬਾਮ ਕੋ ॥ ੬੦ ॥ ॥ ਸ੍ਵੈਯਾ ॥
ਸਿਵ

੭੬ ।ਜਬ ਲੌਂ ਰੁਚਿ ਹੇਤ ਬਸੈਂ ਰਘੁਬੀਰ ਰਹੇ ਰਿਖ ਕੇ ਬਹੁਤੈ
ਸੁਖ ਪਾਯੋ ।ਬਾਤ ਕਹੀ ਬਨ ਆਨਿ ਚਲੈਂ ਮੁਨਿ ਪਾਇ ਛੁ
ਤੋਰ
ਵੈ ਅਤਿ ਮੋਹ ਬਢਾਯੋ ।ਜਾਨਕੀ ਜਾਇ ਕੇ ਪਾਂਇ ਛੁਏ ਸਿ
ਯ ਕੇ ਬਿਛੁਰੇ ਰਿਖਿਣੀ ਦੁਖ ਪਾਯੋ ।ਅੰਗ ਸੁਬਾਸ ਦਈ
ਕਰੂਈ ਪਟ ਮੋਤਿਨ ਹਾਰ ਗਰੇ ਪਹਿਰਾਯੋ ।੬੨॥ ॥
ਕੈਧੀ ਬਸਤ੍ਰ
ਸਵੈਯਾ ।ਵਾ ਮਹਿ ਏਕ ਸੁ ਮੰਤ੍ਰ ਦਯੋ ਰਿਖਿ ਜਾ ਰਿਪੁ
ਫੇਰ
ਕੇ ਸਿਰ ਭੂਇ ਨ ਪਰੈਗੋ ।ਕਾਟੇ ਹੂੰ ਤੇ ਉਪਜੈ ਪਲ ਮੈ ਕਹੁ
ਸੋ ਤੁਮ ਤੇ ਕਿਹ ਭਾਂਤਿ ਟਰੈਗੋ ।ਤਾਰਿ ਰਿਪੁ ਕੇ ਸਿਰ ਕੋ ਯਹਿ
ਸਤ੍ਰੁ
ਬਾਨ ਸੁਨੋ ਪ੍ਰਭ ਜੂ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਹਰੈਗੋ ।ਜੈਸੇ ਮ੍ਰਿਗ ਤ੍ਰਿਣ
ਨ ਸੋ ਮ੍ਰਿਗਰਾਜ ਭੁਜੰਗਨ ਸੋ ਖਗਰਾਜ ਲਰੈਗੋ ।੬੩॥
ਸਰਪ ਗਰੁੜ
॥ ।ਸਵੈਯਾ ।ਜਾਇ ਬਸੇ ਅਬ ਤਾ ਬਨ ਮੈ ਮਾਨੋ
ਸਾਵਨ ਮੇਘਨ ਕੀ ਅਨੁਹਾਰੀ ।ਆਪਨੇ ਹਾਥ ਬਨਾਇ
ਅਨੁਸਾਰ
ਕੁਟੀ ਸੀਯ ਸੋ ਮਿਲ ਬੀਰ ਹਿ ਔਰ ਸਵਾਰੀ ।ਲੰਕਨਿ
ਸਾਚਰ ਰਾਵਨ ਕੇ ਦਿਨ ਰੈਨ ਹੁਤੇ ਤਿਹ ਠੌਰ ਰਖਵਾਰੀ ।ਕੈ
ਰਾਖਸ
ਸੇ ਕੈ ਵਾ ਮਹਿ ਜਾਇ ਕਹਯੋ ਸੁਨ ਸੂਪਨਖਾ ਇਕ ਬਾਤ
ਨਿਆਰੀ ।੬੪॥ ।ਸਵੈਯਾ ।ਜਾਂ ਬਨ ਕੇ ਹਮ ਹੈਂ ਪ੍ਰ
ਤਿਪਾਲਕ ਤਾਂ ਬਨ ਮੈ ਤਪਸੀ ਫਿਰ ਆਏ ।ਰਾਜ ਤਜ
ਯੋ ਅਬ ਜੋਰ ਲਿਯੋ ਲਘੁ ਮੁੰਡਿ ਜਟਾ ਨਖ ਹੈਨ ਬਢਾ
ਏ ।ਰੂਪ ਅਨੂਪ ਮਹੇ ਦੋਊ ਬੀਰਨ ਨੈਕੁ ਡਰੈ ਬਹੁ ਡੇਰ

ਪਾਇਓ ਜੇ ਪਹਿਲੇ ਤ੍ਰਿਸਰਾਦਿਕਨ ਕੋ ਇਕ ਭਾਜ ਗਏ ਇਕ ਦੂ
ਰ ਬਸ ਜਾਏ ॥੬੫॥ ॥ਕਬਿੱਤ੍ਰ॥ ॥ਬਾਤ ਸੁਨ ਜਰੀ
ਸੰਗ ਚਲੀ ਖੀਝ ਭਰੀ ਆਂਖੇਂ ਰੱਤ੍ਰੀ (ਲਾਲ) ਲੋਹੂ ਭਰੀ ਰੋਖ ਹ
ਠੋ ਨਖ ਸੂਪ ਕੋ ਅੰਗ ਅੰਗ ਬਨੀ ਮਾਨੋ ਲਿਖੀ ਚਿਤ੍ਰ
ਧਨੀ ਕ੍ਰਾਟੀ ਮਨ ਹੀ ਮੋਰਾਨੀ ਆਜ ਬਰੋਂ ਕਾਮ ਭੂਪ ਕੋ
(ਕਾਮਦੇਵ) ਬੈਰੀ ਸਦ ਜੋਗ੍ਰਾਮੋ ਤਾ ਕੇ ਤੈਸੇ ਪਾਛੇ ਲਾਗ੍ਯੋ ਜੈਸੇ ਪਾ
ਹੋ ਜਾਇ ਭ੍ਰਾਗਮੋ (ਕਾਮ) ਦੇਖ ਸੁੰਦਰ ਸਰੂਪ ਕੋ ॥ ਲਾਂਬੀ ਠੋਗ੍ਰ (ਕਦਮ)
ਭਰੀ ਠੌਰ ਠੌਰ ਗਿਰ ਪਰੀ ਰਾਮ ਦੇਖੇ ਜਿਹ ਘਰੀ ਦੇਖ
ਰਹੀ ਮੁਖ ਭੂਪ ਕੋ ॥੬੬॥ ॥ਕਬਿੱਤ੍ਰ॥ ॥ਪਰੀ ਕਾ
ਮ ਬਸ ਤਾ ਕੀ ਸੁੱਧ ਜਾਂ ਕੇ ਮੂੰਡ ਦਸ ਕੀਨੇ ਹਉ ਭਉ ਚਿ
ਤ ਚਾਉ ਏਕ ਬੀਂਦੁ (ਤੂਹ) ਸੋ ਦੀਪ (ਰਾਵਨ) ਸੁਤ ਨੈਨ ਦੈ ਸੁਨੈਨ ਲਿ ਚਲ
ਇ ਰਹੀ (ਛਪਿ) ਜਾਨਕੀ (ਕਜਲ) ਨਿਹਾਰ ਮਨ ਰਹੀ ਨ ਅਨੰਦ ਸੋਂ ਅਮੋ
ਦੇਦ ਬਧੂ ਐਸੀ ਸੁਨੀ ਨਾਹਿ ਕ੍ਰਧੂ (ਕਦੀ) ਪ੍ਰਭੁ ਧਿਆਨ ਤੇ ਜਗ
ਇ ਗਾਹਿ ਪਾਂਇ ਬੈਨ ਮਦ ਸੋ ਪਾਨ ਖਾਇ ਖਾਇ ਮੁਸਕ
ਇ ਮੁਸਕਾਇ ਪਾਂਇ ਪਰ ਕੈ ਨਿਸਾਚਰੀ (ਰਾਖਸੀ) ਸੁ ਬੋਲੀ ਰਾਮ
(ਤਸਕੇ) ਚੰਦ ਸੋ ॥੬੭॥ ॥ਕਬਿੱਤ੍ਰ॥ ॥ਕੌਨ ਦੇਸ ਰਾਜ ਤਜ
ਤਾਪਸੀ ਕੋ ਭੇਖ ਸਜ ਰੂਪ ਦੇਤ ਤੁਮ ਸੇ ਨ ਦੇਖੇ ਜੁਗ ਚ
ਰੋਮੋ ਹੈ ਜੁ ਨਾਰਿ ਸੰਗਿ ਸੋਊ ਰਾਜਾ ਕੀ ਕੁਮਾਰ ਕੋ ਘ
ਰ ਤੇ ਲਿਆਏ ਹੋ ਕਿ ਪਾਈ ਹੈ ਉਜਾਰ ਮੈਂ ਤੋ ਕਹਾ ਪਰੀ

ਅਬ ਜਾਹੁ ਭਲੀ ਕਰ ਹਮ ਰਾਜਾ ਹੈਂ ਕਿ ਰੰਕ ਹੈ ਕਹੂੰ ਤੇ ਪਾਈ ਮ-
ਰਿ ਮੋ ਕਹੋ ਕਹਾਂ ਜਾਂਉ ਮੋਹਿ ਹੈ ਨ ਕਾਹੂੰ ਠਾਉ ਨਾਥ ਤੁਮੈ ਆ
ਜ ਬਰੌ ਆਈ ਧਾਰ ਤੇ ਬਿਚਾਰ ਮੋ।੮॥ ॥ਕਬਿੱਤੁ॥
॥ਬੋਲੇ ਤਾਰ ਕਾਰ ਰੱਛ ਜੱਛ ਮੱਛ ਕੇਤ ਨਾਰਿ ਕਿਧੌ ਤ੍ਰਿਪੁਰਾ
(ਤੁਚਕਾਦੇ ਸਤ੍ਰ) (ਕਾਮ ਕੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ੧) (੨) (੩)
ਰਿ ਲੋਕ ਛਾਡ ਛਿਤ ਪਾਈ ਹੈ। ਕਿਧੌ ਰੰਭਾ ਉਰਬਸੀ ਮੈਨ-
(ਧਰਤੀ) (ਅਪਛਰਾਂ)
ਕਾ ਸੁਕੇਸੀ ਕੋਊ ਤਿਨ ਮੈਂ ਕਿ ਮਘਵਾ ਪਠਾਈ ਮੋਪੈ ਆਈ
(ਅਪਛਰਾ ਕੇ ... ਹੈਂ) (ਭੇਜੀ)
ਹੈ। ਡੋਲਤ ਅਕੇਲੀ ਕੋਊ ਸੰਗ ਨ ਸਹੇਲੀ ਸਮਝਾਇ
ਕਹੋ ਕੌਨ ਤੇਰੋ ਤਾਤ ਮਾਤ ਭਾਈ ਹੈ। ਸੀਤਾ ਤਬ ਬੋਲੀ ਤੁਮ
ਗਿਆਨ ਪੋਥੀ ਖੋਲੀ ਯਾਹਿ ਕੋਊ ਬਨ ਆਪਦਾ ਭੁਲੀ ਲੈ
ਮੁਹਿ ਲਾਈ ਹੈ।੯॥ ॥ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਨਭ ਤੇ ਨ ਆ-
(ਆਕਾਸ)
ਈ ਹੌਂ ਸੁਰੇਸ ਨ ਪਠਾਈ ਪ੍ਰਭੁ ਭੂਪ ਦੇਖ ਕਾਮ ਕੀ ਚਲਾਈ
(ਇੰਦ੍ਰ)
ਜਾਨ ਲੀਜਿਏ। ਰਾਜਨ ਕੇ ਰਾਜਾ ਨਾਉ ਰਾਵਨ ਸੁਭਾਈ ਮੈ
ਰੇ ਤੁਮੈ ਨ ਸੁਨਾਯੋ ਕਾਹੂ ਜਾਕੇ ਜਿਆਏ ਜੀਜਿਏ। ਸਿਵ ਕੀ ਬ-
ਡਾਈ ਤੇ ਦੁਹਾਈ ਜਾਂਕੀ ਤੀਨ ਲੋਕ ਸੋਈ ਬਸੈ ਜਾਹਿ ਫੇਰ
ਦੇਸ ਬਾਪ ਦੀਜਿਏ। ਗਹੋ ਬਾਹਿ ਨਾਹਿ ਸੋਵੌਂ ਚਾਂਪੇ ਪ-
(ਪਤੀ)
ਗ ਛਾਂਹ ਜੈਸੇ ਸੀਤਾ ਘਰ ਮਾਹਿ ਤੈਸੇ ਦੂਜੀ ਮੁਹਿ ਕੀਜਿ-
ਏ।੧੦॥ ॥ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਸਮਾਚਾਰ ਜਾਨੇ ਮੁਸਕ-
(ਹਸਨੇ)
ਨੇ ਕਹਯੋ ਬਾਤ ਸੁਨ ਤੈ ਨ ਪਹਿਚਾਨੇ ਹਮ ਬੈਠੇ ਜੋਗ ਭੇਸ-
ਮੈ ਤੇ ਨ ਸੁਨੀ ਬਾਤ ਰਘੁਬੰਸ ਮੈ ਜੋ ਹੋਤ ਜਾਤ ਆਨ ਤੀ

ਅਸੋ ਨ ਬੋਲੈ ਧਰਨ ਬਿਦੇਸ ਮੈਂ ।ਤਾ ਮੈ ਏਕ ਰਾਮ ਮੋਰੇਸ
ਉ ਹੌ ਲਜਾਊਂ ਭ੍ਰਾਰੀ ਤਾ ਮੈ ਤੀਅ ਸੰਗ ਜਾਹਿ ਛਾਡ੍ਰ ਆਜ
ਕੇ ਸਮੈ ।ਭੂਲੀ ਸੁਧਿ ਆਈ ਲਛਮਨ ਮੇਰੋ ਭ੍ਰਾਈ ਦੌਰ
ਤਾਹਿ ਬਰਜਾਈ ਫਾਹਿ ਜੋ ਪਰੈ ਕਲੇਸ ਮੈਂ ॥੭੧॥ ॥
ਕਬਿੱਤੁ ॥ ॥ਚਲੀ ਤਬ ਧਾਇ ਲਛਮਨ ਪਾਇ ਛੂਏ ਜ
ਇ ਬੋਲੀ ਮੁਸਕਾਇ ਏਕ ਬਾਤ ਕਹੋ ਭ੍ਰਾਵਤੀ ।ਬਰਬੇ
ਕੇ ਕਾਜ ਰਾਮ ਤੁਮ ਪੈ ਪਠਾਈ ਹੌ ਗਜ਼ਾਨਨ ਮਨਾਇਅ
ਗਣੇਸ
ਈ ਤਾਂਤੇ ਉਤ ਲਾਵਤੀ ।ਕਹਯੋ ਸੋਈ ਕੀਜੋ ਨ ਪਤਆਹੁ
ਕਾਹਲੀ ਕਰਨੀ
ਜਾਹੁ ਬੂਝ ਲੀਜੋ ਭੂਪ ਬਸ ਭਈ ਨਾਹੀ ਤੁਮੈ ਨ ਸਤਾਵ
ਦੁਖ ਦਿੰਦੀ
ਤੀ ।ਰਾਵਨ ਸੋ ਭ੍ਰਾਈ ਲੰਕ ਹੈ ਮੋਂ ਕੀ ਬਨਾਈ ਜਿੰਨ ਬਨ
ਸੋਨੇਦੀ
ਹੀ ਮੈ ਆਈ ਨਿਧਿ ਫੇਰੋ ਜਿਨ ਆਵਤੀ ॥੭੨॥ ॥
ਮਤ
ਸਵੈਯਾ ॥ ॥ਤੋਹਿ ਕਹੋ ਸੁਨ ਬਾਤ ਨਿਸਾਚਰਿ ਤੂੰ ਜਨਨੀ
ਮਤਾ
ਮੇਰੀ ਹੈ ਤਬ ਹੀ ਤੋ ।ਕਾਮ ਕੇ ਭਾਉ ਧਰੇ ਮਨ ਮੋ ਰਘੁਬੀਰ
ਕੇ ਤੀਰ ਗਈ ਜਬ ਹੀ ਤੋ ।ਕੈ ਅਬ ਜਾਹਿ ਤਹੀ ਪ੍ਰਭੁ ਪੈ
ਰਲ ਆਸ ਤਜੋ ਹਮਰੀ ਅਬ ਹੀ ਤੋ ।ਜੋ ਚਲੈ ਪੂਰਬ ਕੋ
ਤਟਨੀ ਨਟਨੀ ਉਲਟੀ ਨ ਬਹੀ ਕਬ ਹੀ ਤੋ ॥੭੩॥ ॥
ਨਦੀ
ਸਵੈਯਾ ॥ ॥ਧਾਈ ਚਲੀ ਬਹੁਰੋ ਨ ਚਲੈ ਬਸੁਦੇਵ ਪਹ
ਸੇ ਸਿਯ ਸੋਂ ਰਘੁਰਾਈ ।ਆਇ ਕਹਯੋ ਨ ਬਰੈ ਬਲਿਜ
ਉ ਸੁ ਆਰੋ ਹੂੰ ਕੀ ਤਿਨ ਆਸ ਚੁਕਾਈ ।ਜਾਹਿ ਤਹੀ ਅ

ਬਕੇਬਕਹੈ ਤ੍ਰਹਿ ਦੇਉ ਪਤੋਕਹੀਰ ਸਾਮਝਾਈ।ਸੀਗਰਿ
ਖੀਸੁਰਕੇਬਲਮੈ ਤ੍ਰਮਤਾਰਿਕਾ ਮਾਰ ਪਤਾਰ ਪਠਾਈ
ਪਤਛਾੜਕੇ ਨਰਕ ਵ ਪਤਾਲ
॥੭੪॥ ॥ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਆਇਕਹੀ ਸੋਈ ਬਾਤ ਸੁਨੀ
ਸਬ ਸੋਨ ਬਰੈ ਤਿਨ ਔਰ ਬਤਾਈ।ਜਾਇਕਹੋ ਸੰਗ
ਪ੍ਰਾਨਨ ਲੈ ਰਘੁਨਾਥਕਹੂ ਮੁਹਿ ਔਰ ਜਨਾਈ।ਬਾਰ
ਛੈ ਸੰਤ ਫਿਰੀ ਇਤਨੇ ਉਤਰਾਮ ਭਲੀ ਉਪਮਾ।ਜਿਸ-
ਆਈ।ਮਾਨਹੁ ਬੀਰਨ ਕੂਲ ਦੋਊ ਭਰ ਰੋਖ ਬਡੇ ਨਦ
ਕਨਾਰੇ ਨਦੀ
ਨੌਉਰਲਾਈ॥੭੫॥ ॥ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਤਿਨਹੂ ਖਿਰ
ਬੇੜੀ
ਹੀ ਏਨ ਦੋਊ ਬਿਭਚਾਰੀ ਪਤਿਰਹੀ ਨ ਹਮਾਰੀ ਤਬ ਆ
ਪੇਰੂ ਪਛੈਗਈ।ਪਾਇਕੈ ਪਤਾਲ ਧਰ ਸੀਸ ਤੋ ਆ
ਤਾਮਸੀ
ਕਾਸਰਕ ਏਰ ਏਰ ਬਾਹਕੇ ਸਭੇਦ ਭੇਦ ਲੋਗਈ।ਬਾਦ
ਹੀ ਦਿਵਾਨੀ ਕਹੂ ਐਸੀ ਬੋਲੀ ਬਾਨੀ ਜਾਂਤੇ ਜਾਨਕੀ ਕ੍ਰ
ਨੀ ਮਾਨੋ ਕਾਂਪੈ ਜੂਹੀ ਹੈ ਗਈ।ਤਾਮੇ ਲਪਟਾਨੀ ਜੈਸੇ ਸੇ
ਜੂਨ
ਕਰਾਭੁਵਾਨੀ ਕਹੇ ਨਾਥ ਯਾਂਕੇ ਹਾਥ ਤੇ ਸੁਪ੍ਰੀਤਿ ਰੀਤ ਖੇਰ
ਈ॥੭੬॥ ॥ਹਾਥਨ ਮੈ ਨਰ ਮੂਕਿ ਨ ਫੇਰ ਸੁਜਾਨਕੀ ਕੋਕ
ਰਪਾਵਨ ਲਾਗੀ।ਮੋਹਿ ਕਿਉ ਚਕ ਰੋਰ ਤਬੈ ਅਜਹੂੰ
ਚਕਈ ਦੀ
ਦੁਖਸੋਂ ਛਿਨ ਏਕ ਨ ਦਾਗੀ।ਰਾਮ ਸੋਂ ਬਾਤ ਕਹੀ ਹਰੂਏ
ਹੌਲੀ
ਸਿਯ ਯਾਹਿ ਬਰੋ ਅਜਹੂ ਅਨੁਰਾਗੀ।ਸੌਂਤ ਸੋ ਹੌਂ ਸਿ
ਸੌਂਕਨ
ਰਪਾਇਰਹੋਂ ਅਰੀ ਤੂੰ ਯਾਹਿ ਭੂਪ ਤਜੇ ਨ ਅਭਾਗੀ॥

੬॥ ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਰਾਮ ਹਸੇ ਸਿਯ ਕੋ ਮੁਖ ਦੇਖ ਕਹ
ਯੋ ਨ ਕਛੂ ਯਹਿ ਬਾਤ ਨਈ ਹੈ॥ਤੂੰ ਨ ਹੁਤੀ ਰਿਖ ਕੇ ਸੰਗਿ ਮੇ
ਬਨ ਮੇ ਇਕ ਐਸੀ ਈ ਮਾਰ ਲਈ ਹੈ॥ਯਾਹਿ ਬਧੋ ਜਿਨ ਸੀ
ਰਘੁਬੀਰ ਸੁ ਸੈਨ ਬਨੈ ਕੋਊ ਸੈਨ ਗਈ ਹੈ॥ਨਾਕ ਛਿਨ
ਇਕ ਲੰਕ ਚਲਾਇ ਸੁ ਲੰਕ ਨਿਸੰਕ ਚਲਾਇ ਦਈ ਹੈ॥੭
੮॥ ॥ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਕਾਟ ਲਏ ਪੈ ਨਾਕ ਸੋ ਨਾਕ ਬਨਾਇ ਸਧੀ
ਰਘੁਰਾਇ ਕੈ ਬਾਤ ਭੁਸਾਕੀ॥ਸੋਊ ਚੁਰਾਤ ਗਈ ਫਿਰ
ਕ੍ਰੋਧ
ਰਾਵਨ ਜਾਇ ਪਰੀ ਜੈਸੇ ਭੀਤ ਭੁਸਾਕੀ॥ਬਾਤ ਸੁਨੇ ਤ
ਕੰਧ ਰੇਤਲੀ
ਨ ਆਗ ਉਠੀ ਫਿਰ ਨਾਰਿ ਕਹੈ ਤਜ ਬਾਤ ਭੁਸਾਕੀ॥ਰ
ਮ ਸੋ ਬੈਰ ਕਰੀਏ ਬਕਹਾਂ ਤੁਮ ਜੋਰਤ ਕ੍ਯੋਂ ਨਹਿ ਨਾਕ ਸੁਸਾਕੀ
ਤੁੱਟਣ
॥੯॥ ॥ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਏਕ ਨਿਸਾਚਰ ਹਸ ਪਰੇ ਤੂਲੀ
ਰਾਖਸ਼
ਕਹੀ ਰਘੁਰਾਇ॥ਨਾਕ ਕਾਟ ਵੈਰੀ ਹੁਤੀ ਆਈ ਨਾਕ ਕਟ
ਇਆ॥੧੦ ॥ ॥ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਏਕ ਕਹੈ ਤੁਮ ਹਸੋ ਕਿਨ
ਮੌਤ
ਕਹੋ ਬਾਤ ਸਮਝਾਇ॥ਬੁਢੀਆ ਮੁਏ ਨ ਰੋਈਐ ਪੈ ਜਮ
ਗੀਧੋ ਜਾਇ॥੧੧॥ ॥ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਨੈਕੁ ਨ ਨੈਨ ਸਿ
ਹਿਲ ਜਾਵੇਗਾ
ਰਾਹਿ ਧੌ ਤਲਫੈ ਲੰਕਾਪਤੀ॥ਜੈਸੇ ਬੋਰੇ ਜਲ ਮਾਹਿ ਜੇ
ਠੇ ਮੀਨ ਦਾਦਰ ਬਸੈ॥੧੨॥ ॥ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਕਹਾਂ ਜਾਊ
ਡੱਡੂ
ਕਹਾਂ ਕਰੋਂ ਆਗ ਜੋ ਜਰਾਵੈ ਜਾਰੋ ਸਿੰਧੁ ਸਭ ਬਾਹੁ ਕੈਸੇ ਬੂ
ਤ ਮਾਰੋਂ ਜਾਇ ਕੈ॥ਬੂਢੀਆ ਬਬਾਤ ਕੁਸਰਾਤ ਹੈ ਨ ਦੇਖੋ ਜਿਸ

ਹੰਮਾਨਸ ਜਨੈਵੈਂ ਜੋਰ ਜੋਗੀ ਬਨ ਆਇਕੈ ਕਾਲ੍ਹੀ
ਪਠੈਰੈਂ ਸੇਖਨਾਗਹੀਕੋ ਮਾਰੋਂ ਛਿਤ ਲੈ ਪਤਾਲ ਡਾਰੋਂਕ
ਹੈਂ ਮਰੋਂ ਬਿਖਖਾਇਕੈ ਕੈਸੇ ਜੀਓਂ ਆਜ ਮੋਹਿ ਕੈਸੇ ਤੁ
ਵੈ ਰਾਜ ਜੋ ਲੈ ਤਾਪਸੀ ਬਿਛੋਰ ਸੀਯਾ ਲ੍ਯਾਊਂ ਨਰੂਰ
ਇਕੈ ॥੮੩॥ ॥ਕਬਿਤ੍ਰੁੰ॥ ॥ਐਸੇ ਸੋਚ ਕਟੈ ਕੂਤੈ ਮਨ
ਹੀ ਮੈ ਆਰੈ ਤਬ ਮੇਘਨਾਦਿ ਆਦਿ ਬਾਤ ਕਹੀ ਹੈ ਉਪ
ਇਕੀ ॥ ਬੇਲੈ ਖਰ ਦੂਖਰ ਤ੍ਰਿਮੁੰਡ ਸੰਗ ਦੀਨੇ ਕੂਰ ਬਰੋਂ ਜ
ਇ ਮਾਰੇ ਸੋਈ ਬਾਤ ਤਿਨੈ ਜਾਇ ਕੀ ॥ ਪਾਛੈ ਨਾਕ ਜੋਰਬੇ
ਕੇ ਕਾਜ ਪਾਰਿਹਾਰੇ ਸਬ ਕੈਸੇ ਜੁਰੈ ਰਾਮ ਬਾਤ ਕਹੋ ਸਤ ਭ
ਇਕੀ ॥ ਆਵੈ ਜੋ ਪਿਨਾਕੀ ਤਊ ਜੁਰ ਹੈ ਨ ਤਾਂ ਕੀ ਦਸ ਮੂੰਡ
ਤੈਨ ਹੋਇ ਯਾਹਿ ਕਾਟੀ ਰਘੁਰਾਇਕੀ ॥੮੪॥ ॥ਕਬਿ
ਤ੍ਰੁੰ॥ ॥ਆਨ ਫਿਰਿ ਗਾਜੇ ਕਈ ਭਾਂਤਨ ਬਜਾਇ ਬਾਜੇ
ਖਰ ਦੂਖਰਾਦਿ ਰਾਮਚੰਦ ਦੇਖ ਕੈ ਹਸੇ ॥ ਇਨਹੀ ਸੋ-
ਲਰਬੇ ਕੇ ਕਾਜ ਹਮ ਆਏ ਭਲੇ ਰਾਜਨ ਕੇ ਰਾਜਾ ਤੁਮ
ਰਾਵਨ ਭਏ ਭਸੇ ॥ ਬਾਜੂ ਰਥ ਬਾਰਨ ਪਦਾਤ ਕੋਊ ਨਾ
ਹੀ ਏਊ ਬੈਠੇ ਜੋਗ ਭੇਸ ਮੁਸਕਾਇ ਬਨ ਮੈ ਧਸੇ ॥ ਏ
ਕ ਬਾਨ ਕਸੇ ਹਰਿਲੋਕ ਏਕ ਬਸੇ ਏਕ ਜੋ ਨਿਸੰਕ ਨਸੇ
ਲੰਕ ਬਸੇ ਤੈਨ ਘਰ ਬਸੇ ॥੮੫॥ ॥ਸੈਯਾ॥
॥ਬਾਤ ਸੁਨੀ ਸਬ ਬੋਲ ਬਡੇ ਭਟ ਔਰ ਉਪਾਇ ਕਹੋ ਸੁਕ

ਕੈਂ ਉਨਿ ਲਾਖਨ ਮੈਂ ਨਹਿ ਏਕ ਦਿਖੈ ਦੂਖ ਹੈ ਛਤਿ ਯਾਂ ਕਿ ੮੩
ਹ ਭਾਂਤਿ ਭਏ ਤੌ ਜੁਰੀ ਆਇ ਇਹ ਲੋਕ ਮਰੀਚ ਪ੍ਰਸੈ ਸੇ ਕੀ
ਧੈ ਮ੍ਰਿਗ ਸੋ ਬਨ ਜਾਇ ਰਹੌ ਕਰ ਭੇਸ ਤਪੋਧਨੁ ਕੋ ਕ ਤ੍ਰਿਖਾ
ਨੁ ਮਾਂਗਤ ਹੋਂ ਸੀਆਹਿ ਕੇ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਹਰੌ ॥੮੬॥ ॥ਦੋ
ਸੀਤ
ਹਰਾ॥ ॥ਭਲੀ ਭਲੀ ਕਹਿ ਕਹਿ ਉਠੇ ਮਨ ਮੈ ਸਬ ਪ
ਛਤਾਇ ॥ਰਾਜ ਛਤ੍ਰ ਜੋਰੀ ਬਨੈ ਤਾਂ ਘਰ ਰੂਪ ਕਨਾਹਿ
॥੮੭॥ ॥ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਛੁਟੀ ਧਰਮ ਕੀ ਬਾਤ ਜਹਾਂ
ਗਈ
ਤਪੋਧਨੁ ਪ੍ਰਸੁ ਕਿਓ ॥ਕਾਹੇ ਕੀ ਕੁਸਰਾਤ ਮਨ ਪਾਪੀ
ਹਰਨ ਸੁਖ ਹੈ
ਤਨ ਤਾਪਸੀ ॥੮੮॥ ॥ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਸੁਨੀ ਬਾਤ
ਮੰਦੋਦਰੀ ਬੋਲੀ ਬਚਨ ਰਿਸਾਤ ॥ਖਰ ਦੂਖਰ ਪਲ ਮੈ
ਕ੍ਰੋਧ
ਹਤੇ ਤਹਾਂ ਨਹਿ ਕਓ ਜਾਤ ॥੮੯॥ ॥ਸਵੈਯਾ॥ ॥
ਪਤੀ
ਏਕ ਪਟੀ ਦਸ ਕੰਧ ਗਟੀ ਨ ਘਟੀ ਘਟ ਕੀ ਸਠ ਅ
ਨਿਰਵੇਦੀ
ਵ ਘਟੀ ॥ਹਰਿ ਧੂਰਿ ਜਟੀ ਕਮਠੀ ਖਪਟੀ ਸਮ ਤੋਰ
ਆਪਖਾ ਸਿੰਦ ਧੁਨਖ
ਰਟੀ ਜਨ ਬਾਚ ਕਟੀ ॥ਨ ਠਟੀ ਰਤਿ ਨਾਥ ਛਟੀ ਤਿਨ ਸੋ
ਕਾਮ
ਨਿਤ ਨਾਚਤ ਮੁਕਤ ਨਟੀ ਸੁ ਹਟੀ ॥ਸੁਨ ਕੰਤ ਕਰੀ ਭੁਰ
ਨੀ ਨਕਟੀ ਸੋਈ ਰਾਮ ਬਿਰਾਜਤ ਪੰਚਬਟੀ ॥੯੦॥

॥ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਹਾਥਨ ਜੋਰਿ ਨਿਵਾਇ ਸਿਰੋਧਰ
ਨਾਥ ਸੁਨੇਤ ਕਹੋਂ ਇਕ ਬਾਤੋ ॥ਰਾਜਨ ਕੇ ਮੁਕਟਾਮਨਿ
ਰਾਵਨ ਪਾਵਨ ਰਾਮ ਸੋਂ ਕੋ ਨ ਸੌ ਨਾਤੋ ॥ਦੇਖਹੁ ਕਿਯੋਂ ਨ

੮੪ ਬਿਚਾਰ ਭੁਜਾ ਬਲ ਚੌਦਹ ਲੋਕ ਡਰੈ ਦਿਨ ਰਾਤੋ। ਬਾਤ
ਪੁਰਾਤਨ ਯੌਂ ਸੁਨਿਏ ਘਟ ਕੇਹਰਿ ਸੋ ਨ ਲਰੈ ਗਜ ਮਾ
ਤੋ।੮੧॥ ॥ਸ੍ਵੈਯਾ॥ ॥ਮੂਰਖ ਨਾਹਿ ਦਸੋ ਸਿਰ
ਸੌਂ ਸਖੀ ਜਾਨਤ ਹੌਂ ਦਿਨ ਆਵ ਘਟੈ ਹੈਂ। ਲੋਚਨ ਬੀ
ਸ ਨ ਸੂਝਤ ਨਾਹਿਨ ਹਾਥਨ ਬੀਸ ਹਥਿਆਰ ਜੁਟੇ ਹੈਂ।
ਪੂਤ ਸਪੂਤ ਭਯੋ ਮਘਵਾਜਿਤ ਸਭ ਸੋਂ ਕੌਨ ਸੇ ਦਾਨ
ਮੇਘਨਾਦ
ਬਟੇ ਹੈਂ। ਸੁੰਦਰ ਦ੍ਵੈ ਭੁਜ ਨੈ ਸਕ ਸੋ ਤਨ ਯਾਂਹੀ ਤੇ ਜਾਨ
ਤ ਕਾਮ ਲਟੇ ਹੈਂ।੮੨॥ ॥ਸ੍ਵੈਯਾ॥ ॥ਭੂਪ ਅਪ
ਵਨ ਰਾਵਨ ਨੀਚ ਮਰੀਚ ਸੋਂ ਬਾਤ ਕਹੀ ਸਮਝਾਈ।
ਹੈ ਦੋਊ ਬੀਰ ਸਰੋਵਰ ਤੀਰ ਕੁਟੀ ਕਰਿ ਤੇਜ ਤਹਾਂ ਨ
ਸਮਾਈ। ਨਾਰਿ ਅਨੂਪ ਮਹਾ ਤਿਹ ਸੰਗ ਭੁਲਾਵਹਿ-
ਭੁਲਾਵੈ
ਆਇਸ ਸੀਸ ਚਢਾਈ। ਛਾਡ ਸਯਾਨ ਪਯਾਨ ਕਰੋ-
ਜਿਨ ਪੌਨ ਤਜੈਂ ਭਜ ਪਾਨ ਪੁਜਾਈ।੮੩॥ ॥
ਆਗਿਆ
ਸ੍ਵੈਯਾ॥ ॥ਜਾਨਕੇ ਬਾਤ ਮਰੀਚ ਮਹਾ ਮੁਨਿ ਦੇ
ਤੇ ਬਾਸ ਛੁਟਯੋ ਅਬ ਜੀਕੋ। ਰਾਮ ਜੋ ਬੈਰ ਕੀਏ ਸੁਖ
ਹੈ ਨ ਲਏ ਦਸ ਕੰਧ ਕਲੰਕ ਕੋ ਟੀਕੋ। ਉੱਤਰ ਦੇਤ ਉ
ਰਤੁ ਹੈ ਸਿਰ ਯੋਂ ਤਰਫੈ ਜੈਸੇ ਮੀਨ ਥਲੀ ਕੋ। ਸੋਨੇ ਕੀ
ਦੇਹ ਭਈ ਤੋ ਕਹਾ ਸੁ ਤਊ ਮ੍ਰਿਗ ਮੋਦਕ ਸਿੰਘ ਬਲੀ
ਲਡੂ
ਕੋ।੮੪॥ ॥ਸ੍ਵੈਯਾ॥ ॥ਜਾਤ ਬਿਲੈ ਨ ਰਿਸਾਤ ਬ

ੲ. ਪੁਨ ਔਰ ਤੁਮਭੀ ਪਾਠ ਹੈਂ।

ਨੈ ਨਿਵਰਤ ਬਨੈ ਨਹਿ ਹੈ ਦੁਚਿਤਾਈ। ਹੈ ਉਤਪਾਤ ਕੀਬ
ਤ ਸਹੀ ਜੌ ਪੈ ਰਾਵਨ ਰਾਮ ਤੇ ਪਾਨ ਉਬਾਈ। ਤਉ ਮਨ ਲਖੋ
ਪਛਤਾਤ ਅਬੈ ਤਜ ਲੰਕਪਤੀ ਗਹੁ ਰਾਮ ਕੇ ਪਾਈ। ਨਾ
ਦੋ ਭਯੋ ਮ੍ਰਿਗ ਸ੍ਵਾਂਗ ਲਿਯੋ ਤਿਨ ਕੂਦਤ ਫਾਂਧਤ ਚਾਲ ਦਿ
ਖਾਈ।। ੯੫ ।। ।ਦੋਹਰਾ। ।ਫਿਰ ਬੋਲੀ ਮੰਦੋਦਰੀ
ਭ੍ਰਮ ਲਾਨੀ ਸਭ ਗਾਤ। ਜਿਯੋਂ ਰੋਵੈ ਤਮ ਰਾਤ ਕੋ ਜਾਨਤ ਰ
ਫਿਕੀ ਬਾਤ।੯੬।। ।ਸੋਰਠਾ। ।ਕੁੰਭਕਰਨ ਬਸਿ
ਸੈਨ ਤੁਮ ਰਾਜਾ ਬਸਿ ਮੋਹਿੰ ਕੋ। ਦੇਵਰ ਕਹੂੰ ਕਹੈ ਨ ਲੰਕ
ਪੰਕ ਗਾਹਿਰੇ ਗੜੀ।੯੭।। ।ਸੋਰਠਾ। ।ਅਜਹੂੰ ਚੇ
ਤ ਸੰਭਾਰ ਪਿਯ ਤ੍ਰਿਯ ਬੈਨਨ ਮਨ ਧਰੋ। ਪਾਪ ਬੀਜ-
ਜਿਨ ਡਾਰ ਛਾਂਹ ਦੁਹੇਲੀ ਬੈਸੁ ਸੀ।੯੮ ।। ।ਸਵੈਯਾ।
।ਬੋਲ ਰਯੋ ਸਿਵ ਕੋ ਸੁਨ ਰੇ ਪਤਿ ਤਾਹੀ ਕੇ ਸੰਗ ਸੁਹਾਗ
ਹਮਾਰੋ। ਭੂਤਲ ਬਾਸ ਰਹਯੋ ਕੁਲ ਕੋ ਅਬਿ ਤੋਂ ਭ੍ਰਮ ਕੇ ਜ
ੜ ਮੂਲ ਉਖਾਰੋ। ਛੀਨ ਭਯੋ ਤਪ ਤੋਹਿ ਨ ਸੂਝਤ ਜਯੋਂ ਤ
ਊਪਰ ਤੇ ਅੰਧਿਆਰੋ ਹੈ ਸਠ ਕੈਤ ਰਹੋ ਹਟ ਕੇ ਨ ਭੁਲੋ
ਘਟ ਤੇ ਪਟ ਰਾਮ ਬਿਸਾਰੋ।੯੯।। ।ਕਬਿਤੁ।
।ਰਾਮ ਸੋ ਨ ਬੈਰ ਕਰ ਪਾਪ ਜੀਅ ਮੈ ਨ ਧਰ ਮਾਨਿ ਮੰਨ
ਅਰ ਬਾਤ ਕੀਜੈ ਨ ਨਿਦਾਨ ਕੀ। ਅਜਹੂੰ ਲੌ ਭ੍ਰਮ ਸਰਬ ਠ
ਗੁਨੀ ਕੀ ਬੋਹੀ ਬਾਤ ਨਾਕ ਕਾਟੀ ਕਾਟੀ ਏਕ ਪੈ ਨਹਿ ਅ

ਨਕੀ॥ਕੇਤੇ ਬਲੀ ਮਾਰੇ ਖਰ ਦੂਖਨ ਪਛਾਰੇ ਅਬ ਤੂੰ ਪੈ ਚ
ਲਓ ਜੋਗੀ ਯਹ ਬਾਤ ਨ ਸੁਹਾਨ ਕੀ॥ਜਾਹਿ ਜੌਨ ਮਾਨੈ ਕੌਤ
ਹੂ ਕੀ ਬਲਾਇ ਜਾਨੈ ਔਰ ਸਬ ਕੀਜੋ ਏਕ ਹਰੋ ਜਿਨ ਜਾਨ
ਕੀ॥੧੦੦॥ ॥ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਨਾਰਿ ਕੀਨ ਮਾਨੀ ਬਾਤ ਦਿ
ਨੀ ਸੋ ਬਹੈ ਰਾਤ ਬੋਡੇ ਉਤਪਾਤ ਹੋਨਹਾਰ ਚਲਓ ਧਾਇ
ਕੈ॥ਆਪ ਬਨਓ ਜੋਗੀ ਆਗੇ ਕੀਨੋ ਹੈ ਮਰੀਚ ਮੁਨਿ ਦੇ
ਖੋ ਕਵਿਰਾਮ ਮ੍ਰਿਗ ਸੋਨੇ ਕੋ ਬਨਾਇ ਕੈ॥ਕਹੂੰ ਪਾਤ ਖਾਤ
ਕਹੂੰ ਊਚੇ ਕੂਦ ਜਾਤ ਨੈਨ ਬਾਤ ਕਹੂੰ ਕਹੂੰ ਆਗੇ ਨੀਚੇ ਸੋਹੈ
ਆਇ ਕੈ॥ਕਹੂੰ ਚਲੇ ਦੌਰ ਬੈਠੇ ਪਾਤਨ ਕੀ ਓਰ ਕਹੂੰ ਜਾਨ
ਕੀ ਨਿਹਾਰ ਰੂਪ ਰਹੀ ਹੈ ਭੁਲਾਇ ਕੈ॥੧੦੧॥ ॥ਦੋਹਰਾ
॥ ॥ਜਨਕ ਸੁਤਾ ਮਨ ਮੈਂ ਕਹੈ ਕਓ ਮ੍ਰਿਗ ਪਕਰਓ ਜਾ
ਇ॥ਕਠਿਨ ਕਠਿਨ ਈ ਕਓ ਟਰੈ ਬਿਨੁ ਰਘੁਬੀਰ ਸਹਾਇ
੧੦੨॥ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਕੰਚਨ ਮ੍ਰਿਗ ਕੇ ਹੇਤੁ ਹੈਂ ਜਾਚੈ ਰਘੁਨ
ਬ ਕੋ॥ਜੋ ਬਨਬਾਸ ਸੁਖ ਦੇਤ ਅਬ ਜਾਨਤ ਪਰ ਪੀਰ ਕੋ
॥੧੦੩॥ ॥ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਕੀਨੋ ਸੋਈ ਕਾਮ ਆਗੇ
ਆਪ ਪਾਛੇ ਰਾਮ ਬ੍ਰਿਲਿ ਜਾਇ ਕਵਿਰਾਮ ਐਸੋ ਰੂਪ ਦੇ
ਖ ਜੀਜਿਏ॥ਲੀਨੀ ਗਹਿ ਬਾਹਿ ਪ੍ਰਭੁ ਤੰਓ ਤੰਓ ਮੁਸਕ੍ਰਾ ਰਾਇ
ਹਿ ਸੀਤਾ ਕਹਾ ਚਲੇ ਜਾਹਿ ਨਾਥ ਕੈ ਕੁ ਕਓ ਕੀਜਿਏ
ਭੂਜਨ ਕੀ ਓਟ ਪਾਤ ਹਾਥਨ ਸੋ ਟਾਰ ਕਹੀ ਬਾਤ ਮਿਰ

ਕੰਚਨ ਕੋ ਨੀਕੇ ਦੇਖ ਲੀਜੈ ਏਹੀ ਨੇ ਬਲ ਹੋਨਾ ਤੁਮ ਕੋ ਹਰਿ
ਸੋਹ
ਕੋ ਤੌਨਾ ਜਾਹਿ ਸਾਰੰਗ ਕੋ ਛੌਨਾ ਸੁ ਖਿਲੌਨਾ ਕਰ ਦੀਜੈ
ਹਰਨਕਾ ਬਾਰਾ
॥੧੦੪॥ ॥ਕਬਿੱਤ੍ਰ॥ ॥ਭੁਯੋ ਚਿਤ ਭੰਗ ਅੰਗ ਅੰ
ਗ ਸਭ ਕਾਂਪ ਮੇ ਰਾਮ ਜੈਸੇ ਸਿਵ ਸੰਗ ਮਾਨੋ ਦੂਸਰੋ ਅ
ਨੰਗ ਹੈ ॥ ਮਾਰੋ ਬਿਨ ਆਨ ਦੀਨੋ ਧਨੁਖ ਨਿਖੰਗ ਤਾਂ ਕੋ ਕ
ਕਾਮ ਤਰਗਸ
ਗਨ ਪਛਾਨੈ ਜਾਨੈ ਹਠ ਹੀ ਮੈ ਰੰਗ ਹੈ ॥ ਕਹੀ ਰਘੁਬੀਰ
ਤੂੰ ਸੁਰੰਗ ਦੇਖ ਭੂਲੈ ਜਿਨ ਭੁਜੈ ਸੁਖ ਆਜ ਤੇ ਤੁਰੰਗ
ਪੀਠ ਤੰਗ ਹੈ ॥ ਕੀਨੋ ਦੁਖ ਪੰਗ ਸੁਨ ਜਾਨਕੀ ਕੁਰੰਗ
ਹਰਨ ਦੇ
ਨੈਨੀ ਹੋਇ ਨ ਕੁਰੰਗ ਜਹਿ ਬੋਤੇ ਹੀ ਕੁਰੰਗ ਹੈ ॥੧੦੫॥
ਨੇਤ੍ਰਾਂ ਵਾਲੀ ਹਰਨ
ਸਵੈਯਾ ॥ ॥ਜੋਰ ਬਡੋ ਜਿਯ ਮੈ ਤਬ ਹੀ ਮ੍ਰਿਗ ਕੰਚ
ਨ ਕੋ ਨ ਰਚੋ ਜਗ ਸਾਂਈ ॥ ਜੌਨ ਬਧੋ ਸਿਯ ਪ੍ਰਾਨ ਤਜੈ
ਅਰ ਮੈ ਅਬ ਲੌ ਕਬਹੂੰ ਨ ਰੁਸਾਈ ॥ ਬੀਰ ਗਹਿ ਬੋਲ ਕਹ
ਲਛਮਨ
ਯੋ ਸੁਖ ਸੌਂ ਦਿਨ ਕਾਟਤ ਹੈਂ ਬਨ ਮੈ ਅਬ ਤਾਂਈ ॥ ਜਾਨਕੀ
ਆਨ ਕੀ ਦੇਖਤ ਹੋਂ ਤਉ ਛਾਡਤ ਹੋਂ ਤੁਮਰੀ ਸਰਨਾਈ ॥
ਹੋਣੀ
੧੦੬॥ ॥ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਆਇਸ ਨੈਕੁ ਸੁਨੋਂ ਪ੍ਰਭੁ ਕੋਸ
ਲਿਕੇ ਰਤ ਕੇ ਮ੍ਰਿਗ ਜਾਇ ਉਖਾਰੋਂ ॥ ਕਾਹੇ ਕੋ ਨਾਥ ਕਰੈ ਸ
ਕੌਸ਼ਲਿਆ
ਮ ਕੈ ਤੁਮ ਜਾਹਿ ਕਹੋ ਛਿਨ ਹੀ ਮਾਹਿ ਮਾਰੋਂ ॥ ਜੌ ਛਲ ਸੋ
ਜਤਨ
ਹਿ ਛਲ ਲਾਇ ਚਲੈ ਬਿਨ ਵਾਰਿ ਹਰੇ ਲਹਿ ਹੌਂ ਪਰਾਧਾਰੋਂ ॥
ਬੀਰ ਸਹੀ ਸੀਯ ਸੋਹਿ ਕਹੀ ਅਬ ਹੈ ਤੁਮ ਕੋ ਕਿਹ ਭਾਂਤਿ
ਸਚ

੯੪ ਪਲੋਕੈਂ ॥੧੦੭॥ ॥ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਕੰਚਨ ਕੋ ਮ੍ਰਿਗ ਤੈਂ
ਵੇਖਾਂ ਸੋਨੇ ਦਾ ਹਰਨ
ਅਵਿਲੋਕਨ ਬ੍ਰਿਛ ਰਚਿਓ ਦ੍ਰੁਮ ਕੇ ਫਲ ਹੈ ॥ਕਿ ਕਲੰਕ ਬਿ
ਬ੍ਰਾਹਮਣ
ਨੋ ਰਘੁਰੇ ਕੁਲ ਕੋ ਕਿ ਨਿਸਾਚਰ ਕੋ ਬਨ ਮੈਂ ਛਲ ਹੈ ॥ਕਿ
ਧੋ ਰਾਵਨ ਤੇਜ ਬਢਿਓ ਸਮ ਪਾਵਕ ਤਾਹਿ ਸਮਾਪਤਿ ਕੋ
ਜਲ ਹੈ ॥ਕਹਿ ਰਾਮ ਚਲੇ ਸਿਯ ਛਾਡ ਕੁਟੀ ਪਿਯ ਕੋ ਨਿਕ
ਛੁਟ੍ਰਿਯ ਕੋ ਬਲ ਹੈ ॥੧੦੮॥ ॥ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਕਥੀ
ਇਸਤ੍ਰੀ
ਤੇ ਕਪਟ ਮ੍ਰਿਗ ਆਇਬੋ ਨਾਮ ਤ੍ਰਿਤੀ ਅੰਕਾੜ ॥੧੦੮॥
॥ ॥ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਲੈਕਰ ਤੀਰ ਸਰਾਸਨ ਸ੍ਰੀ ਰਘੁਬੀ
ਧਨੁਖ
ਰ ਚਲੇ ਸਿਯ ਬੋਲ ਅਰੇ ਹੈਂ ॥ਫਾਂਦਤ ਖੇਤਨ ਲੈ ਨਿਕਸ
ਯੋ ਤਿਨ ਹੂੰ ਮੁਨਿ ਏਕ ਬਿਨੋਦ ਕਰੇ ਹੈਂ ॥ਪੌਨ ਭਖੇ ਤਬ
ਦੇਖਾਹਿ ਬਾਨ ਗਿਰਾਇ ਦਿਯੋ ਬਿਨ ਪ੍ਰਾਨ ਪਰੇ ਹੈਂ ॥ਜਾ
ਨਕੀ ਤੌ ਮ੍ਰਿਗ ਹੇਤ ਹਰੇ ਤਿਨ ਤੋਰ ਪਖਾਰ ਬਨਾਇ ਧਰੇ
ਸਬਜ਼
ਹੈਂ ॥੧॥ ॥ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਹਰਿਓ ਕੋ ਰਾਮ ਨਾਮ
ਲਛਮਨ ਕੇ ਪੁਕਾਰ ਲੀਨੋ ਬਾਰ ਬਾਰ ਮੁਖ ਸੁਨਿਓ ਸੁ
ਅਰਨਕੀ ॥ਮ੍ਰਿਗ ਹੀ ਕੇ ਹੇਤੁ ਮਨ ਨੈਨ ਕਾਨ ਏਕ ਠਾ
ਨ ਸਾਵਧਾਨ ਠਾਢੀ ਉਤ ਕੈਕੈ ਧਯਾਨ ਜਾਨਕੀ ॥ਬਡੋ
ਉਧਾਰ ਕਰਕੈ
ਉਤਪਾਤ ਰਾਮ ਗਾਤ ਕੀਨ ਕੁਸ ਘਾਤ ਤਾਂ ਕੋ ਫਲ ਲਾਗ
ਸਿਰ
ਯੋ ਬਾਤ ਕਰੀ ਨ ਧਯਾਨ ਕੀ ॥ਛੋਟੈ ਧਰ ਮੀਜੇ ਕਰ ਤ
ਮਰੋੜ ਕੇ ਹਥ
ਤ ਬਿਧ ਪੀਰ ਹਰ ਪ੍ਰਾਨ ਕਯੋਂ ਨ ਲੇਤ ਦੇਹ ਲਾਗ ਤਬਿ

ਜਾਨਕੀ॥੨॥ ਕਬਿਤ੍ਰ॥ ॥ਬੋਲ ਲਛਮਨ ਜੂ ਸੋ ਕਹੀ
ਸਬ ਬਾਤ ਸੀਅ ਜਾਹੁ ਅਬ ਬੀਰ ਸੁਧਿ ਲੇਹੁ ਬੀਰ ਪ੍ਰੀਤ
ਭ੍ਰਾਤਾ
ਕੀ॥ ਸੋਕ ਤਜ ਮਾਤ ਐਸੋ ਕੌਨ ਤੀਨ ਲੋਕ ਮਾਹਿ ਟੇਢੀ ਕ
ਰ ਭੌਹੈ ਓਰ ਦੇਖੈ ਰਘੁਬੀਰ ਕੀ॥ ਸੁਰੰਦ੍ਰ ਸਿਵ ਸੇਖ ਸਿੰਧੁ
ਇੰਦ੍ਰ ਸੇਸ਼ਨਾਗ
ਚੰਦ੍ਰ ਮਾ ਬਿਰੰਚ ਜਮ ਨਰਪਤਿ ਸੇਵੈ ਰੁਜੇ ਜਾਕੇ ਪਗ
ਧੂੜ
ਤੀਰ ਕੀ॥ ਮਾਰ ਮ੍ਰਿਗ ਕੰਚਨ ਕੋ ਐਹੈ ਮ੍ਰਿਗ ਰਾਜ ਰਾਮ
ਕਾਹੇ ਕੋ ਹੈ ਹੋਤ ਸਫਰੀ ਬਿਨਾ ਹੀ ਨੀਰ ਕੀ॥੩॥ ॥ਸੈਯਾ
ਮਛਲੀ
॥ ॥ਘਾਤ ਕਰੇ ਰਘੁਨਾਥ ਬਿਨਾ ਤਨ ਤੂ ਮੁਹਿ ਬਾਤ ਨ
ਹੀ ਸਮਝਾਵੈ॥ ਵੈ ਪਦ ਕੰਜ ਬਿਨਾ ਨਿਰਖੇ ਘਰੀ ਚਾਰ
ਚਰਨ ਕਮਲ
ਭਈ ਕਹਿ ਕੌਨ ਗਿਆਵੈ॥ ਹੈ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਪ੍ਰੀਤਿ ਸਚੀ ਪ੍ਰਭ
ਸ਼ਾਂਤਿ
ਸੋ ਸੁਨਿ ਤਾਂਹਿ ਤੇ ਜਾਨਕੀ ਤੋਹਿ ਪਠਾਵੈ॥ ਲੈਕਰ ਬਾਨਕ
ਖੰਗ ਕਸੇ ਕਰਿ ਦੂਰ ਹੀ ਤੇ ਪਗ ਕੋ ਸਿਰ ਨਾਵੈ॥੪॥
॥ਸੈਯਾ॥ ॥ਏਕ ਬਿਚਾਰ ਕਿਯੋ ਮਨ ਮੈ ਸਿਯ ਰੇਹਨ
ਤੇ ਪ੍ਰਭੁ ਪੈ ਅਬ ਧਾਊਂ॥ ਹੈ ਬਨ ਮਾਹਿ ਨਿਸਾਚਰ ਕੇ ਛ
ਲ ਮਾਤ ਕੇ ਬੋਲਨ ਕੌ ਉਲਟਾਊਂ॥ ਰੇਖ ਕਰੀ ਚਹੂੰ ਓ
ਰ ਕਹੇ ਸੁਨ ਯਾ ਤਜ ਪਾਉ ਨ ਦੇਹ ਅਗਾਊਂ॥ ਜੋ ਬਿ
ਧਿ ਲੌ ਇਹ ਬੀਚ ਪਰੈ ਜਰ ਛਾਰ ਉਡੈ ਤਨ ਕੀ ਤੁਰਤਾਂ
ਬ੍ਰਹਮਾ ਖਾਕ
ਊਂ॥੫॥ ॥ਸੈਯਾ॥ ॥ਜੌਂ ਕਹਿ ਕੇ ਸੋਈ ਜਾਤ ਭਏ ਬ
ਸੀਘ੍ਰ
ਨ ਢੂੰਢਤ ਰਾਮ ਧਰੀ ਕੁਨ ਪਾਯੋ ਤੌ ਲਗ ਰਾਵਨ ਹੈ

ਜੁਗੀਆ ਸਿਯ ਕੇ ਢਿਗ ਗੋਰਖਨਾਥ ਜਗਾਯੋ ॥ ਜਾਨ-
ਅਤੀਤ ਭਰੇ ਕਰ ਤੰਦੁਲ ਰੇਖ ਤੇ ਬਾਹਰ ਪਾਉ ਨ ਨਾਯੋ
ਰਾਵਣ
ਸੋ ਨ ਰਹੈ ਬਿਨ ਭੀਖ ਚਲ੍ਯੋ ਸੋ ਕਹਿ ਦਾਸ ਬਧ੍ਯੋ ਅਬ ਲੋ
ਨਹਿ ਖਾਯੋ ॥ ੬ ॥ ॥ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਰਾਜ ਕਰੋ ਤੁਮ ਭੂਖ
ਲਗੀ ਹਮ ਖੱਪਰ ਔਰ ਕੇ ਆਗੇ ਧਰੈਂਗੇ ॥ ਭਾਮਨਿ ਭੀ
ਭਿਖ੍ਯਾ ਦੇਨੇ ਕਾ ਪਾਤ੍ਰ
ਖ ਬਧੀ ਕਿਹ ਕਾਮ ਸੁ ਤੋਹਿ ਤਜੇ ਹਮ ਹੂੰ ਨ ਮਰੈਂਗੇ ॥ ਜਾ
ਨਤ ਹੋ ਜਿਯ ਮੇ ਸੁਨ ਸੁੰਦਰਿ ਤੋ ਸੰਗ ਰਾਮ ਨ ਆਇ ਲ
ਰੈਂਗੇ ॥ ਯੋ ਸੁਨ ਹੈ ਕੋਊ ਭੀਖ ਬਿਨਾ ਗਯੋ ਤਾਂ ਦਿਨ ਭੋਜਨ
ਹੂ ਨ ਕਰੈਂਗੇ ॥ ੭ ॥ ॥ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਯੋਂ ਤਰਪਾਇ ਪਿਸ
ਰ ਕਹੈ ਬਿਧਿ ਜਾਨਤ ਮੂੰਡ ਕਲੰਕ ਦਿਯੋ ॥ ਰਘੁਬੀਰ ਹਿ
ਜਾਰ ਚੱਲੈ ਤਜ ਤੰਦੁਲ ਤਾਂ ਦਿਨ ਹੈ ਕਿਹ ਕਾਮ ਜਿਯੋ ॥
ਅਬ ਯੋਂ ਚਲਹੈ ਜਗ ਮੈ ਯਹਿ ਬਾਤ ਨ ਹੈ ਘਰ ਰਾਮ
ਨ ਬੀਰ ਤ੍ਰਿਯੋ ॥ ਤਬ ਪੀਆ ਬਿਨਾ ਸਿਯ ਏਕ ਅਤੀਤ
ਦੂਸਰਾ
ਹਿ ਭੀਖ ਦਈ ਨ ਸੰਬੋਧੁ ਕਿਯੋ ॥ ੮ ॥ ॥ਕਬਿੱਤ॥
ਆਨ
॥ਰੇਖ ਛਾਡ ਜਾਉ ਤੋ ਡੁਰਾਉਂ ਲਛਮਨ ਜੀ ਤੇ ਭੀਖ ਬਿਨ
ਦੀਨੇ ਭੀਖ ਮੀਚ ਹੈ ਨ ਪਾਵਤੀ ॥ ਕੋਊ ਮੰਦ ਭਾਗੀ ਯਹਿ
ਰਾਮ ਕੇ ਨ ਆਗੇ ਆਯੋ ਦਰਸਨ ਪਾਵਤੋ ਹੈ ਵੇਤੁ ਨਾਸ
ਕਾਵਤੀ ॥ ਤੀਤ ਮੇਟ ਦੇਉ ਫਿਰ ਡੀਡੁਹੀ ਮਿਲਾਇ ਲੇਉ
ਲਕੀਰ ਰੇਖਾ
ਪੈਹੈ ਬਾਤ ਸੋਈ ਭਗਵੰਤ ਜੂ ਕੋ ਭਾਵਤੀ ॥ ਦੇਖ ਕੇ ਦਿਵਾਮ

ਕੈਨ ਜਾਨਕੀ ਸੋਂ ਕਹੈ ਯਾਹਿ ਭਾਂਤਿ ਹੀਐ ਮੈਂ ਬੋਲਕੈ ਜੰਜਾਰ ਨ
ਚੁਕਾਵਤੀ॥੯॥ ॥ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਤੌਂਹੀ ਲੌ ਆਇਸ ਥੋ
ਭੁਸਮਕਰ ਦੇਂਦੀ ਜੋਗੀ
ਲਉ ਨ ਏ ਤੁਮ ਆਇਸ ਦੇਹ ਕਛੂ ਨ ਹਮਾਰੋ ਹੈ ਉਤ ਜਾਂ
ਆਗਿਆ
ਉ ਕਹਾਂ ਬਸ ਹੈ ਉਪਜੀ ਨ ਦਯਾ ਜੋਏ ਮਾਹਿ ਤੁਮਾਰੋ॥
ਭੀਤ ਮਿਟਾਵਤ ਹੀ ਸੁਨ ਸੁੰਦਰ ਸੂਰ ਸਸੀ ਗਿਰ ਹੈ ਨਭ
ਚੰਦ
ਤਾਰੋ ਯੌਂ ਨਹਿ ਜਾਨਤ ਸੋ ਸਠ ਰਾਵਨ ਮਾਂਗਤ ਭੀਖ ਕਿ
ਮੀਰ ਪੁਕਾਰੋ॥੧੦॥ ॥ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਤਾਂਹੀ ਕੇ ਹੇਤ ਲ
ਈ ਕਰਿ ਭੀਖ ਦਈ ਤਜ ਫੂਲ ਨਕੀ ਨਵ ਲਾਸੀ॥ ਬੋਲ
ਰਹਯੋ ਅਬ ਬੀਰਤ ਪੋਧਨ ਲੈ ਜਬ ਲੌਂ ਨਹਿ ਰਾਮ ਬਿ
ਲਾਸੀ॥ ਆਇ ਰਸੋ ਦ੍ਰਿਗ ਹੀ ਕਪਟੀ ਜਿਯ ਮਾਨਹੁ
ਫੂਲ ਕਨੇਰ ਪਲਾਸੀ॥ ਭੀਤ ਮਿਟੀ ਪਗ ਸੋਂ ਜਬ ਹੀ
ਛਡਰੇ ਦੇਵੇ ਫੁਲ ਕੇਸੂ
ਤਬ ਰਾਹੁ ਗ੍ਰਸੀ ਮਨੋ ਚੰਦ ਕਲਾਸੀ॥੧੧॥ ॥ਸਵੈਯਾ
॥ ॥ਤ੍ਰਿਭ੍ਰਕਟੀ ਕਿਧੌਂ ਔਧ ਦਸਾਨਨ ਕੈ ਸਿਵ ਬੋਲ ਜੰ
ਉਸ
ਜੀਰ ਛੁਟੀ॥ ਕਿਧੌਂ ਰਾਮ ਕਿ ਧੌਂ ਕਹਿ ਰਾਘਵ ਕੇ ਸੁਖ ਕੇ-
ਸਰ ਕੀ ਜਨ ਪਾਲ ਫੁਟੀ॥ ਕਿਧੌਂ ਦੇਵਨ ਕੀ ਦੁਖ ਫਾਂਸ
ਤਲਾਵ ਪੌੜੀਆ
ਛੁਟੀ ਸਿਯ ਕੇ ਪਗ ਲਾਗਤ ਰੇਖ ਤੁਟੀ॥ ਮਨੋ ਰਾਵਨ
ਛੁੱਟੀ
ਰਾਹੁ ਮੂਏ ਕਿ ਕਲਾ ਕਟ ਪੂਰਨ ਸੋਂ ਪਰਵਾ ਝਪਟੀ॥੧੨॥
ਚੰਦ ਪੂਰਨਮਾਸੀ ਏਕਮ
॥ ॥ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਗੀਤੇ ਸੀਤਾ ਹਰਨ ਨਾਮ ਚਤੁਰ
ਥੋ ਅਧਿਆਇ॥੪॥ ੩੨੨॥ ॥ਕਬਿਤੁ॥ ॥ਹਾਥ ਗਹਿ

ਲੀਨੋ ਨ ਜਭੀਖ ਕੋ ਸੁਭਾਰ ਦੀਨੋ ਐਸੋ ਕਾਮ ਕੀਨੋ ਜੈਸੋ
ਕੋਊ ਨ ਕਰੰਤ ਹੈ। ਹਾਇ ਰਘੁਬੀਰ ਰਨਧੀਰ ਪਰਪੀ
ਰ ਹਰ ਆਜ ਤੌ ਬਿਰਹਿ ਮੂਰਿ ਭੂਮ ਮੈ ਪਰੰਤ ਹੈ। ਹਾਇ
ਲਛਮਨ ਮੇਰੀ ਢਿਗ ਤੇ ਕਯੋਂ ਗਯੋ ਹਾਇ ਹਾਇ ਕਰ ਜ
ਨਕੀ ਪੁਕਾਰ ਜੌਂਐ ਜਰੰਤ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀਕ ਤੇ ਬਿਛੋਰੀ ਰਾਮ ਛ
ਰੋ ਮ੍ਰਿਗ ਬਾਤ ਥੋਰੀ ਜੁਰੀਆ ਅੱਘੋਰੀ ਮੋਹਿ ਝੋਰੀ ਮੈ
ਧਰੰਤ ਹੈ।੧॥ ।ਕਬਿਤ੍ਰ। ।ਹਾ ਸੁਰੇਸੂ ਹਾ ਬਿਰੰਚ (ਭੁਆਲਕ)
ਛੋ ਮੁਖ ਸਸੀ ਗਨੇਸ ਜਾਨਤ ਦਿਨੇਸ ਹੂੰ ਕੋ ਬੋਰੁਐ ਕਹੂੰ ਪੋ (ਇੰਦ੍ਰ) (ਬ੍ਰਹਮਾ)
ਤ ਹੈ। ਸਾਚ ਕਹਯੋ ਜਾਨਕੀ ਸੁ ਕਾਹੇ ਕੋ ਛੁਡਾਵੈ ਦੇਵ ਰਾਮ (ਸਾਮਕਾਰਤਕ) (ਸੂਰਜ)
ਕਵਿ ਕਾਮ ਆਜ ਉਨਹੀ ਕੋ ਹੋਤ ਹੈ। ਲੈ ਉਡਯੋ ਲੰਕੇਸ ਸ
ਤਜ ਤਾਪਸੀ ਕੋ ਭੇਸ ਭੁਜ ਬੀਸ ਦਸ ਸੀਸ ਕਰ ਥੋਰਯੋ
ਭੂਲ ਰੋਤ ਹੈ। ਬਿਦਾ ਭਯੋ ਭਾਗ ਔਮੰਦੋਦਰੀ ਸੁਹਾਗ
ਕਹਯੋ ਰਾਮ ਰਾਮ ਰਾਜ ਅਬ ਤੇਰੋ ਨਉਦੋਤ ਹੈ।੨॥
।ਦੋਹਰਾ। ।ਇਹ ਬਿਧਿ ਸਿਯ ਰਾਵਨ ਹਰੀ ਰਾਮਚ (ਪ੍ਰਕਾਸ਼)
ਦ੍ਰੇ ਮਿਗ ਪਾਨ। ਬਹੁਤ ਸੁਖੀ ਅਬ ਇਕ ਦੁਖੀ ਕਥਾ
ਆਨਕੀ ਆਨ।੩॥ ।ਸੋਰਠਾ। ।ਯੋਂ ਜਾਨਤ ਸ
ਭ ਕੋਇ ਯਾਹਿ ਮਗ ਤਜ ਸੁਰ ਮਗ ਗਾਹਯੋ। ਜਨਕ ਸੁ
ਤਾ ਨਹਿ ਹੋਇ ਮਨਹੁ ਮਰੀਚ ਲੈ ਨਭ ਉਡੀ।੪॥ ।ਸੈਯ
॥ ।ਉਤ ਮਾਰ ਕੁਰੰਗਹਿ ਰਾਮ ਫਿਰੇ ਬਨ ਤੇ ਘਰ ਕੋ

ਸੰਗ ਬੀਰ ਲਏ ॥ ਇਤ ਰਾਵਨ ਆਨ ਕੁਰੰਗ ਕਿ ਰਾਘ
ਬਦਰੰਗ
ਰੀ ਚਾਰ ਭਈ ਸਿਯ ਚੋਰੀ ਗਏ ॥ ਸੋਈ ਦੂਰਹਿ ਤੇ ਨਾਹਿ
ਲੀਨ ਪਰੀ ਜਹ ਜੋਵਤ ਹੀ ਮਨ ਨੈਨ ਦਏ ॥ ਤਾਹਿ ਆਇ
ਦੇਖਕੇ
ਰਹੇ ਪਛੁਤਾਇ ਦੋਊ ਜਹ ਰੇਖ ਕਰੀ ਪਗ ਸੋਹਰਏ ॥੫
ਹੌਲੀ
॥ ॥ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਜਾਨਕੀ ਨ ਪਾਈ ਹੋਇ ਉਠੇ ਰਘੁ
ਰਾਈ ਕਹਿ ਬੀਰਹਿ ਸੁਨਾਈ ਆਈ ਬਾਤ ਪਾਨ ਅੰਤ
ਕੀ ਖਾਇਕੈ ਤੁਰੰਤ ਸੁਕੁਮਾਰ ਕਹੈ ਬਾਰ ਬਾਰ ਫੂਲੀ
ਪੋਰਲੀ ਕੋਮਲ
ਬੇਲ ਕੇਊ ਰਾਜ ਲੈਗਯੋ ਬਸੰਤ ਕੀ ਦੇਖ ਬਨ ਹਾਰ
ਝਕਗਏ
ਰੇ ਕੈ ਸਕ ਪੁਕਾਰ ਫਿਰੇ ਮੋਨੇ ਮੁਨਿ ਗਈ ਫਨਿ ਬਾਸਕ
ਅਨੰਤ ਕੀ ਦੇਖਿ ਉਤੀਨ ਓਰ ਧਾਮ ਪਾਛੇ ਬੋਲ ਉਠੇ
ਸੇਸਨਾਗ
ਰਾਮ ਚੌਬੀ ਓਰ ਦੇਖੀ ਭਾਵੈ ਦੇਹ ਸੀ ਅਕੰਤ ਕੀ ॥੬॥
॥ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਬੇਨੀ ਸੇਸ ਨਾਗ ਮੁਖ ਰੋਹਨੀ ਸੁਹਾਗ
ਸੂਤ ਚੰਦ
ਦੋਊ ਲੋਚਨ ਕੁਰੰਗ ਤੋਹ ਭ੍ਰਿੰਗ ਦੁਖ ਦੈਗਏ ਕੋਕਿਲ ॥
ਹਰਨ ਭੁਵਨੇ
ਸੋ ਬੈਨ ਚਲੈ ਚਾਲ ਗਜ ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਰਾਜ ਕਟਿ ਆਜ
ਹਾਥੀ ਲੱਕ
ਕਰ ਕੰਜਨ ਮੈ ਰੰਗ ਗਏ ਕਦਲੀ ਸੁ ਜੰਘ ਅੰਗ ਜੇਤ
ਹਥ — ਕਵਲ ਰਲ ਗਏ ਕੇਲਾ
ਕੇ ਅਨੰਗ ਹੰਸ ਪਾਇਨ ਕੇ ਪਾਇ ਮੇਰੇ ਪਾਛੇ ਕਰ ਸੈਂ
ਕਾਮ ਲੁਤ
ਗਏ ਕਹੈ ਰਘੁਰਾਈ ਛਬਿ ਜਾਨਕੀ ਚੁਰਾਈ ਸੋਈ ਜ
ਨਕੀ ਕੋ ਮਾਰ ਭਾਈ ਤੇਈ ਬਾਂਟ ਲੈਗਏ ॥੭॥ ॥ਕਬਿੱਤੁ
ਢੇਰ
॥ ॥ਹੈਗਏ ਨਿਰਾਸ ਆਸ ਗਈ ਸਿੰਧ ਪਾਰ ਤਜ ਪ

ਤਕੇ ਅਵਾਸ ਦੁਖਸੁਨੋ ਦੋਊ ਬੀਰਕੋ। ਚਕਵਾ ਚਕੋਰਨ
ਭੁਰੰਗ ਸਿੰਧਮੋਰਨਕੋ ਬੂਝੈ ਸਿਯ ਸੋਧ ਬੂਝੈ ਰੂਖ ਪੰ
ਬਿਛ
ਖਤੀਰਕੋ। ਫੂਲੇ ਜਲਜਾਤ ਜਲਜਾਤ ਨਾਤ ਨੀਰ ਗਾ
ਕਮਲ ਫੁਲੇ ਅਛ   ਭਸਮ   ਨਾਤਿਆਂ
ਤਲਾਗੇ ਬਾਤ ਜੈਸੇ ਤਾਤੇ ਰੇਤ ਕਨ ਨੀਰਕੋ। ਲੋਚਨਹੂ
ਪਵਨ
ਹਾਤ ਨਾਹੀ ਸੁਪਾਨ ਅਧਰਮਾਹੀ ਅਗਿਨਾ ਬਿਹੀਨਐ
ਇਸਤ੍ਰੀ
ਸੋ ਅਗਿ ਰਘੁਬੀਰਕੋ। ੮॥ ॥ਸੈਯਾ। ॥ਘਾਸ
ਲਾਇ ਲਗਾਇਨ ਰੰਦਨਕੋ ਤਰੁਤੇ ਨਫੂਲਾਇ ਫਨੀਮ
ਬ੍ਰਿਛ
ਨਿਕੋ। ਅਰੁ ਬੀਰ ਉਸੀਰਹਿ ਦੂਰ ਕਰੇ ਨ ਬੁਝੈ ਦਖਪਾ
ਖਸ
ਵਕਕੋ ਕਨਕੋ। ਨਲਨੀ ਦਲਪਾਤ ਸੋਂ ਬਾਤ ਕਹੀ ਉਤ
ਕਹੀ ਕਮਲਨੀ
ਪਾਤ ਬਡੋ ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਮਨਕੋ। ਸੁਨ ਆਗ ਬਡੀ ਉਪਜੀ
ਨ ਬੁਝੈ ਇਨ ਦਾਰ ਦੈ ਫੂਕ ਸਮੀਰਨਕੋ। ੯॥ ਸੈਯ
ਕਖ ਲਕੜੀ   ਪੌਣ
॥ ॥ਸ੍ਰੀ ਰਘੁਬੀਰ ਅਧੀਰ ਤਿਆ ਬਿਨ ਨੀਰ ਭਰੇ
ਅੰਜੁਰੀ ਅਸੁਰੋ ਵੈ। ਬੀਰ ਦਈ ਬਹੁ ਭਾਤਨ ਧੀਰ ਨ
ਬੂਕ
ਪੀਰ ਘਟੈ ਪ੍ਰਹਮੀ ਤਨ ਜੋਵੈ। ਕੈ ਪਾਹਿਲੈ ਡਰਜਾਨ
ਪ੍ਰਿਥਮੀ
ਬਿਓਭ ਸੁ ਦੈ ਕੁਚ ਬੀਚਨ ਹਾਰ ਸਮੋਵੈ। ਕੈਓ ਅਬਪ
ਗਸਿਯਾ ਬਿਨ ਸ੍ਰੀਪਤਿ ਵਾਰ ਸਿਆ ਪਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬਿਲਸੋਵੈ
ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਕੇ ਪਾਰ   ਉਰਾਰ
॥੧੦॥ ॥ਸੈਯਾ। ॥ਆਬਿਬੇਕ ਸੁਰਾਮ ਕਿਓਨ ਬਿ
ਬੇਕ ਬਿਦਾ ਰਘੁਨਾਥ ਹਿਤਾਤ ਦਿਆ। ਤਜ ਸੀਪਤਿ
ਦੰਪਤਿ ਏਕਹਿ ਬੇਰ ਅਵਾਸ ਤਜੇ ਬਨਬਾਸ ਲਿਆ।
ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਰਸ   ਘਰ

॥ਜੈਨ ਕੇ ਨਿਸ ਬਾਸਰ ਕੇ ਮਿਲਬੇ ਹਿਤਿ ਰਾਖ੍ਯੋ ਹੁਤੋ ਬਿਨ
ਰਾਤ ਦਿਨ
ਹਾਰ ਹੀਆ॥ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਬਿਯੋਗ ਦਿਓ ਬਿਧਿ ਆਪ ਸੁ
ਹਿਰਦਾ
ਫਾਰ ਸੀਯਾਪਤਿ ਪਾਰ ਸੀਆ॥੧੧॥ ਸ੍ਵੈਯਾ॥ ॥
ਉਰਾਰ
ਬ੍ਯਾਕੁਲ ਡੋਲਤ ਹੈ ਬਨ ਬੀਥਿਨ ਬੂਝਤ ਲੋਗਨ ਰਾਮ ਸਿ
ਗਲੀਆਂ
ਦੇਸੋ॥ ਚੰਪਕ ਚੰਦਨ ਤਾਲ ਤਮਾਲ ਬਿਆਲਨ ਸੋਂ ਬਿਰ
ਸਰਪ ਵ ਪੌਣ ਪ੍ਰਬਤ
ਬੂਝਤ ਜੈਸੋ॥ ਭੂਜੰਗ ਕੈਜ ਕਦੰਬ ਕੂਰਬਾਨ ਭ੍ਰਿੰਗਨ ਕੋਕਿ
ਹਾਥੀ ਕਮਲ
ਲ ਕੁੰਡ ਭਰੇ ਸੋ॥ ਜਾਨਕੀ ਹਾਥਨ ਲਾਗਤ ਰਾਮ ਕੇ ਹਾਥ
ਤਲਾਬ
ਸੋ ਹਾਥ ਮਰੋਰਤ ਕੈਸੋ॥੧੨॥ ॥ਕਬਿਤੁ॥ ॥ਦੇਖ
ਮ੍ਰਿਗ ਕਹੈ ਮ੍ਰਿਗ ਨੈਨੀ ਸੀਆ ਕਹਾਂ ਚੰਦ ਮੁਖੀ ਚੰਦ ਦੇਖ
ਕਹੈ ਮਾਨੋ ਮਤਿ ਬਾਵਰੀ॥ ਗਾਦੇ ਬਨ ਗੌਨ ਕਰ ਧੂਪ ਛਾ
ਭੂਮ
ਪੌਨ ਪੂਛ ਧਾਇ ਧੌਣਇ ਪੂਛੈ ਗਿਰ ਕੂਪ ਸਰ ਬਾਵਰੀ॥
ਬੌਲੀ
ਸਦਾ ਸੀਲ ਵੰਤ ਹੈ ਅਨੰਤ ਭਗਵੰਤ ਮਨ ਕੀਨੋ ਹੈ ਬਿ
ਰਗ ਦੁਖ ਕੇ ਹਰ ਕੀ ਬਾਵਰੀ॥ ਕੈਤੋ ਵਹਿ ਰਾਜ ਕੇ ਸਮਾ
ਸੋਗ
ਜ ਰਘੁਰਾਜ ਤਬ ਵੈਸੀ ਬਾਉ ਹੁਤੀ ਅਬ ਐਸੀ ਬਹੀ
ਬਾਵਰੀ॥੧੩॥ ॥ਕਬਿਤੁ॥ ॥ਏਹੋ ਲਛਮਨ ਤੇਹਿ
ਪਵਨ
ਬੂਝਤ ਹੋ ਬਾਰ ਬਾਰ ਦੇਖ ਸੀਅ ਗਈ ਕੈਸੀ ਬਾਤ ਭਈ
ਜਾਨਕੀ॥ ਆਹਟ ਨ ਪਾਯੋ ਪਗ ਖੋਜ ਨ ਚਲਾਯੋ ਹ
ਨੁਕਸਾਨ ਵ ਖੜ੍ਹਕਾ ਪੈਰਾਂ ਦਾ
ਮਾਰੀ ਭੂਲ ਗਈ ਅਬ ਕੋ ਮਿਲਾਵੈ ਜਾਨਕੀ॥ ਕੈ
ਜਾਨਕੇ
ਨੇ ਹਰਿ ਲੀਨੀ ਮਾਰ ਡਾਰੀ ਕਹਾ ਕੀਨੀ ਕਾਹੂ ਕੀਨੀ ਬਾਤ

ਐਸੀ ਹੈ ਅਜਾਨਕੀ ਕਿ ਜਾਨਕੀ ਕਾਜੈ ਦੁਖ ਕਹੌਂ ਗ
ਹੋ ਕੌਨ ਕੀ ਸਰਨ ਆਜ ਭੂਲੇ ਹੈ ਮਰਨ ਬਾਤ ਜੀਅ ਤੇ
ਪ੍ਰਾਣ
ਨ ਜਾਨਕੀ ॥੧੪॥ ॥ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਬਿਰਹੀ ਬਿਹਾ
ਜਨਕ ਵਾਲੀ
ਲ ਮਨ ਜਨਕ ਸੁਤਾ ਕੇ ਦੁਖ ਤਨ ਕੇ ਨ ਨੀਂਦ ਪਰੈ ਜਾਗੇ
ਚਾਰੋ ਜਾਮ ਕੋ ਭੋਜਨ ਬਿਸਾਰ ਜੀਅ ਜਪ ਐਕ ਕਰੈ ਨਾਮ
੪ ਪਹਿਰ
ਸੀਅ ਡਾਰ ਰਹੇ ਦੇਹ ਮਾਨੋ ਦੁਖੀ ਬਡੇ ਘਾਮ ਕੇ ਜਾਹਿ
ਧੁਪ
ਨਿਸ ਕਾਤ ਸੋਊ ਦੁਖ ਪਾਤ ਜਾਤ ਜਰ ਬਾਤ ਕਹੈ ਕੌਨ ਐ
ਨੈਣ
ਸੇ ਹਾਬ ਲਾਗੇ ਕਾਮ ਕੇ ਦੇਖਤ ਬਟਾਊ ਆਪ ਰੋਵਤ
ਰੁਆਊ ਤਹਾਂ ਜਰੈ ਘਾਸ ਛਾਊ ਜਹਾਂ ਪਰੇ ਪਾਇ ਰਾਮ
ਪਿਲਛੀ ਦੇ ਘਾਸ ਕੀ ਜੁੜ ਕਰੇ
ਕੋ ॥੧੫॥ ॥ਸੈਯਾ॥ ॥ਜਾਨਕੀ ਕੇ ਹਰਿ ਕਾਨਨ ਕੇ
ਬਨ
ਰਗਾਏ ਸਰ ਤੀਰ ਤ੍ਰਿਖਾ ਜਲ ਕੀ ਕਦਿ ਰਾਮ ਸੁਨੈ ਕਤ
ਪੁਕਾਰ ਤਲਾਵ
ਏ ਦ੍ਰਿਗ ਸੀਤਲ ਸੰਪਤਿ ਦੇਖ ਰਤੇ ਪਦਕੀ ਆਭਿ
ਕਮਲ ਫੁਲ ਭਉਰੇ
ਲੈ ਸਰਾਏ ਅਬ ਏ ਦਿਨ ਨਾਥ ਨਹੀ ਛਬਿ ਤੇਂ ਕਲਨੀ ਦਲ
ਬੰਦ ਫੁਲ ਅਸਤ ਹੋਏ ਕਮਲਾਂ ਦੇ ਪਤ੍ਰਾਂ ਦੀ
ਕੀ ਮਾਨੋ ਸਾਈ ਬਿਓਗ੍ਰ ਪਰੇ ਮੁਰਛਾਇ ਡਲੀ ਮੁਖ ਮੇ
ਲ ਹਲਾਹਲ ਕੀ ॥੧੬॥ ॥ਸੈਯਾ॥ ॥ਦੀਪ ਬਿਹੀ
ਜੇਹਰਕੀ
ਨ ਪਰੇ ਦੁਖ ਸੇਜ ਕੁਹੂ ਕਨ ਸੀਤ ਘਟਾ ਘਨ ਕਾਰੋ ਦੇਹ
ਹਨੇਰਾ
ਛੂਟੈ ਨਹਿ ਨੀਂਦ ਜੁਟੈ ਨ ਫੁਟੈ ਨਿਸ ਈ ਅਸ ਗਾਢ ਅੰਧੇਰੋ
ਰਾਤ
॥ਨਾਰਿ ਬਿਯੋਗ੍ਰ ਤਹਾਂ ਤਮ ਰੂਪਕ ਐਸੇ ਮੇ ਡਾਰਤ ਕਾਮ
ਅੰਧੇਰਾ
ਤਫੇਰੋ ਮੂੰਦਿ ਏਈ ਲੋਚਨ ਜਾਨਕੀ ਕੋ ਮੁਖ ਦੀਸਤ ਮੋਹ ਸ
ਘੇਰਨੀ

ਦੀਨੁ ਉਜਾਰੋ ॥੧੭॥ ॥ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਰੋਵਤ ਨੈਨ ਨਿਨੀਰ ਬਹਾ
ਚੰਦ੍ਰਮਾ
ਏ ਧਾਏ ਔਰ ਸੁਮੀਰ ਉਸਾਸਨ ਲੇਤੋ ॥ਮਾਸਨ ਮਾਸ ਨਮਾ
ਪਵਨ ਬਲ
ਸੋਤ ਤੇ ਸਬ ਤੇਜ ਗਯੋ ਸਿਯ ਕੇ ਬਿਛੁਰੇ ਤੋ ॥ਜਾਨਕੀ ਨਾਮ ਪ੍ਰ
ਮਾਸਾਭਰ
ਕਰਤ ਅਹੰਤ ਬੋਲ ਬਕੇ ਸੁਨਏ ਨ ਕਹੇਤੋ ॥ਸ੍ਰੀ ਰਘੁਬੀਰ ਹੀ
ਗੀਬਦੁਖੀ
ਰ ਸੁਨਿ ਬੀਰ ਬਕੇ ਭ੍ਰਮ ਕੈ ਭਯੋ ਬਜ੍ਰ ਹਿਏ ਤੋ ॥੧੮॥ ਸਵੈਯਾ
ਜੇਤਨ ਕੇ ਮਿਤ ਬੇਦ ਪੁਰਾਨ ਬਿਖਯੌ ਨ ਕਹੂੰ ਨ ਬਿਚਾਰ ਸਦਾਰ
ਯੋ ਤ੍ਰਾਹ ਕੇ ਹੇਤੁ ਚਲ੍ਯੋ ਤਜ ਨਾਰ ਸੁ ਮੈ ਮਤਿ ਹੀਨ ਕਹੂ
ਨ ਬਿਚਾਰਯੋ ॥ਯਾਹੀ ਤੇ ਕੇਕਈ ਮਾਇ ਕਰੀ ਸਭ ਨੀਤਿ ਸੁ
ਹੈ ਘਰ ਤੇ ਬਨ ਟਾਰਯੋ ॥ਰਾਜ ਕੀ ਲਾਇਕ ਹੈ ਨ ਮਹਾ ਜਨ
ਲੋਕਹਿ ਕੈ ਰਘੁਨਾਥ ਪੁਕਾਰਯੋ ॥੧੯॥ ॥ਦੋਹਰਾ॥
॥ਮੋਹਨ ਤਾਪਨ ਬਸਿਕਰਨ ਉਦਮਾਦਨ ਉਚਾਟਾ ॥ਪੰਚਬਾ
ਨ ਮਨ ਮਥਨ ਕੇ ਬਿਰਹਨ ਤਨ ਬਾਇ ਕਾਟਾ ॥੨੦॥ ॥ਸਵੈਯਾ
ਕਾਮਦੇਵ
॥ ॥ਕਾਮ ਚਲਾਏ ਦਏ ਸਰ ਪਾਂਚ ਸੁ ਪੰਥਨ ਲੋਤਨ ਅ
ਹਿ ਗਡੇ ਰੇ ॥ਤੇ ਸਿਯ ਕੇ ਬਿਰਹਾ ਗਨਿ ਮੈਂ ਜਰੇ ਸੋ ਮਨ ਸੋਸ
ਬਿਯੋਗ ਅਗਨੀ
ਭੁ ਆਯੁਧ ਤੇਰੋ ॥ਹੇ ਬਿਪਰੀਤ ਭਈ ਬਿਨ ਬਾਮ ਕੇ ਬਿ
ਰਹਾਂ ਅਬ ਜਾਹਿ ਨ ਘੇਰੋ ॥ਔਰ ਸੁਖੀ ਜਗ ਹੋਇ ਬਡੇ
ਜਸ ਮੂਢ ਮਨੋਜ ਦੁਖੀ ਇਕ ਮੇਰੋ ॥੨੧॥ ॥ਕਬਿੱਤ॥
॥ਜਾਨਕੀ ਬਿਨਾ ਹਿ ਆਜ ਦਹੂੰ ਓਰ ਉਠੀ ਜਵਾ ਕਹਾਂ ਜਾਂ
ਭੁਗ ਜੀਆ ਬਡੀ ਦੁਚਿਤਾਈ ਹੈ ਤਾਂ ਪਰ ਸੁਰਤਿ ਲੋਕ੍ਰ

ਕੇ ਨਿਰਵਾਰੈ ਕੌਨ ਪਾਊਨ ਸੰਦੇਸ ਜਲ ਯਾਹੈ ਕਠਨਾਈ ਹੈਂ
ਦੇਹ ਜਰੀ ਜਾਤ ਅਬ ਜੀਵਤ ਹੌਂ ਕੋਊ ਧਰੀ ਏਤੇ ਪਰ ਬਾ
ਨ ਸੋਕ ਮਾਨ ਤੈ ਚਢਾਈ ਹੈ। ਕਹਯੋ ਰਘੁਰਾਈ ਦੂਖਦਾਈ
ਰ੍ਤੁ ਰਾਈ ਕੂਰ ਮਾਰੇ ਪਰ ਮਾਰ ਬੋਨ ਸੂਰ ਕੀ ਬਡਾਈ ਹੈ
।੨੨॥ ।ਸੈਯਾ। ।ਜਾਂ ਦਿਨ ਸਿੰਧ ਮਥਯੋ ਨਿਕਸਯੋ
ਸੋਂਠ ਤਾਂ ਦਿਨ ਤੇ ਕੂ ਧਰੀ ਕਹਿ ਕੋਹੀ। ਰਾਹੁ ਗਿਲਯੋ ਉਗ
ਸੂਰਖ
ਲਯੋ ਫਿਰ ਬਾਦ ਕਲੰਕ ਸੰਭਾਰ ਜਰਾਵਤ ਮੋਹੀ। ਆਜ
ਭੁਵੰਡ ਚਢਾਇ ਕਰੈ ਸਤ ਖੰਡ ਸਸੀ ਛਿਨ ਮੈ ਅਬ ਤੋਹੀ
।ਹੈ ਨ ਕਛੂ ਸਗਾਮ ਕਹਯੋ ਜੋ ਤੂੰ ਜਾਨਕੀ ਕੀ ਮੁਖ ਛਾ
ਹ ਨ ਹੋਈ।੨੩॥ ।ਸੈਯਾ। ।ਰੀ ਦਿਨ ਸੋਂ ਲਪਟਾਇ
ਰਹੀ ਅਹਿ ਮਾਲ ਕੀ ਜ੍ਵਾਲ ਨਿਸੰਕ ਦਹਯੋ ਹੈ। ਯੌਨ ਪੁਰੀ
ਸਰਪ
ਬ ਫਨੀ ਉਰ ਤੇ ਜਬ ਹੈ ਨਿਕਸਯੋ ਤੱਬ ਗੈਲ ਗਹਯੋ ਹੈ।
ਸਰਪ ਰਾਹ
ਚਾਟ ਸੁਧਾ ਭ੍ਰਮਤਾ ਫਿਨ ਦੈ ਬਿਖਬਾਰ ਭੁਜੰਗਮ ਦੇਸ ਰ
ਅੰਮ੍ਰਿਤ
ਹਯੋ ਹੈ। ਬੀਰ ਪਟੀਰ ਸਮੀਰ ਉਸੀਰਹਿ ਨੀਰਹਿ ਸੀਤਲ
ਚੰਦਨ ਪਵਨ ਖਸ
ਕੌਨ ਕਹਯੋ ਹੈ।੨੪॥ ।ਸੈਯਾ। ।ਦਾਹ ਕਰੈ ਨਭ ਮੇ
ਆਕਾਸ਼
ਪਰ ਜਰੈ ਨ ਟਰੈ ਜਮ ਸੋ ਚਕਈ ਮੁਖ ਦੇਖੋ। ਔਰ ਚਕੋਰ
ਅੰਗਾਰ ਚੁਗੈ। ਜਿਯ ਸੀਤਲ ਜਾਨ ਸੁ ਕੌਨ ਕੇ ਲੇਖੋ। ਮਾ
ਨਹੁ ਭੌਰ ਪਿਓ ਬਿਖ ਕੰਜਨ ਬੂਡਤ ਹੈ ਜਲ ਯਾਹਿ ਪਰੇਖੋ
ਕਮਲ
।ਨਾਉ ਸੁਧਾਕਰ ਲੋਗ ਕਹੈ ਕਵਿਰਾਮ ਕਹੈ ਭ੍ਰਮ ਕੌਨ ਕੇ

ਚੰਦ ਦਾ ਅਰਥਾਤ ਕਿਰਨਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੀਯਾਂ

ਪੇਖ੍ਯੋ॥੨੫॥ ॥ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਸਿੰਧੁ ਮਥਯੋ ਜਨੁ ਤੂੰ ਇਕ
ਸਯੋ ਬਡ੍ਵਾਨਲ ਦਾਹ ਕੇ ਦਾਨ ਪਠਾਯੋ॥ਕੈ ਸਿਵ ਕੰਠ ਹ
ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਦੀ ਅਗਨ ਦਾ ਨਾਮ
ਲਾਹਲ ਹੈ ਤਿਨ ਐਂਚ ਸੁਧਾ ਸਮ ਆਪ ਬਨਾਯੋ॥ਸ੍ਰੀ ਰ-
ਸੀਖੀਅ
ਘੁਬੀਰ ਕਹਯੋ ਸੁਨ ਬੀਰ ਤੂੰ ਬੂਝ ਸਸੀ ਕਿਧੌਂ ਰਾਹੁ ਡਰਾਯੋ
ਲਛਮਨ
॥ਨਾਉ ਸੁਧਾਧਰ ਹੈ॥ਬਿਖ ਕੋ ਘਰ ਨਾਇ॥ਬਿਰੰਚ ਕਲੰਕ
ਬ੍ਰਹਮਾ
ਲਗਾਯੋ॥੨੬॥ ॥ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਏ ਬਿਲਲਾਤ ਫਿਰੈਂ ਇ
ਰੁਦਨ
ਹ ਭਾਂਤਿ ਸੁਹਾਤ ਨਹੀ ਕਛੁ ਖਾਨ ਨ ਪਾਨੀ॥ਰਾਵਨ ਕੇ ਸੰਗ
ਜਾਤ ਉਤੈ ਅਤਿ ਜਾਨਕੀ ਰਾਮ ਕਹੈ ਬਿਲਖਾਨੀ॥ਸੋ ਵਹਿ
ਨਾਮ ਸੁਨਯੋ ਖਗ ਰਾਜ ਜਟਾਉ ਉਠਯੋ॥ਜਿਯ ਮੈ ਇਹ ਅ
ਜਟਾਉ
ਨੀ॥ਮਾਰ ਫਿਰੌਂ ਕਿ ਕਰੌਂ ਪ੍ਰਭੁ ਕਾਰਜ ਕੈ ਜਸ ਲੈ ਦਿਉ ਦੇਹ
ਪੁਰਾਨੀ॥੨੭॥ ॥ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਦੂਰ ਰਹਿ ਤੇ ਦਸਕੰਧ ਕਹੈ
ਗ੍ਰਿਧ
ਜਾਹਿ ਕੌਨ ਬਲੀ ਹਠ ਠਾਨਤ ਹੈ॥ਹਰਿ ਬਾਹਨ ਹੈ॥ਸਿਵ ਕੇ
ਗਰੁੜ
ਸੁਤ ਹੈ ਸੁਨ ਹੋਇ ਸੁ ਮੋਹਿ ਪਛਾਨਤ ਹੈ॥ਗਿਰਿਰਾਜ ਜਨ
ਗਨੇਸ ਹਿਮਾਲਾ
ਹੈ ਕਨਕਾਚਲ ਹੈ ਬਿਧਿ ਲੌ ਬਲ ਕੇ ਜਗ ਜਾਨਤ ਹੈ॥ਅ
ਸੁਮੇਰ ਪਰਬਤ
ਬ ਮੋਹਿ ਕਛੂ ਸਮਝਯੋ ਨ ਪਰੈ ਭਾਈ ਕਾਹੇ ਕੋ ਕਾਲ ਪਛਾ
ਭੇਜਿਆ
ਨਤ ਹੈ॥੨੮॥ ॥ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਤੌਹੀ ਲੌ ਆਇ ਸੁਨਾਇ
ਕਹਯੋ॥ਧ੍ਰਿਗ ਤੋ ਤਨ ਕੋ ਮਨ ਕੋ ਪਰ ਤੀਆ ਕੋ॥ਤਾਂ ਪਰ-
ਪਰਾਈ
ਮੋਹਿ ਜਰਾਵਤ ਹੈਂ ਅਹਿ ਆਂਖ ਦਿਖਾਇ ਜਰਾਇ ਦਿਯ
ਸਰਪ
ਕੋ ਹੌ ਗਰੁੜਾਸਨ ਰਾਮ ਕੇ ਸੇਵਕ ਰੇ ਛਲ ਕੈ ਕੋਊ ਲੇਤ

ਤੈ ਆਕੈ ਨੈ ਤਜ ਦੇਹ ਕਿ ਰਾਖ ਸਨੇਹ ਕਿ ਤੂੰ ਰਨ ਮਾਂਝ ਕਿ
ਕਾਹੂ ਮਿਆਨੋ ॥੨੯॥ ॥ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਜੋ ਲਗ ਬਾਣ
ਨ ਬਾਤ ਕਹੈ ਫਿਰ ਫੈਲ ਲਗਾ ਕ੍ਰੋਧ ਹਿਏ ਨ ਸਮਾਨੋ ਤੌਰ ਧੁ
ਜਾ ਰਥ ਕੀ ਪ੍ਰਭੁ ਮੈ ਮੁਖ ਚੌਰ ਸੋ ਚੋਂਚ ਭੁਜਾ ਲਪਟਾਨੋ
ਕਸਤੇ ਮੈਂ ਭੁੰਜੇ ਚਬਕਾ ਕਿਥਨ
ਜਸਤ ਹੈ ਦਸ ਸੀਸ ਕਹੀ ਯਹਿ ਚਾਹਤ ਮੀਚ ਜਟਾਉ ਪ੍ਰ
ਰਾਨੋ ਹੈ ਨ ਭਲੀ ਅਤਿ ਜਾਹਿ ਰਹੀ ਪਤਿ ਸਿੰਘ ਅਜਾ ਕ
ਬਕਰੀ
ਹੁ ਖਾਤ ਲਜਾਨੋ ॥੩੦॥ ॥ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਚੋਂਚ ਚਪੇਟਨ
ਰਾਵਨ ਕੇ ਅੰਗ ਪਾਇਨ ਕੇ ਨਖ ਘਾਇਨ ਭਾਂਨੋ ॥ਔਰ ਕ
ਹੀ ਮੁਖ ਕੀ ਬਹੁਤੇ ਸੁਨ ਆਜ ਲਵੈ ਸੁਖ ਸੀਪਤ ਠਾਂਨੋ ॥
ਹਾਰ ਪਰੇ ਰਹਿ ਤ੍ਰਾਰ ਦਿਯੋ ਸੁ ਤੌ ਆਪ ਗਿਰਯੋ ਰਿਪ ਕੇ
ਲਗ ਖਾਂਡੋ ॥ਘਾਉ ਲਗੇ ਰਘੁ ਰਾਜ ਕੇ ਕਾਜ ਜਟਾਉ
ਖੰਡੇ
ਕੀਆਉ ਘਟੀ ਰਨ ਮਾਂਡੋ ॥੩੧॥ ॥ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਸੀ
ਜੁਧ ਕਰਨੇ ਸੇ
ਅ ਹਰੇ ਦਸ ਕੰਧ ਚਲਯੋ ਮਗ ਗੀਧ ਮਿਲਯੋ ਸੁ ਸਨ
ਮੁਖ ਜੂਝਯੋ ॥ਲੰਕਪਤੀ ਗਹਿ ਬਾਨ ਬਿਖੰਧਰ ਔਰ ਕੁ
ਵੈਤ ਅਰੀ ਪਰ ਟੂਟਯੋ ॥ਜੁਧ ਮਹਾਂ ਜੁਗ ਜਾਮ ਕਰਯੋ
ਦੋਪਹਿਰ
ਤਬ ਹਾਰ ਪਰਯੋ ਕਹਿ ਰਾਮ ਸੁ ਹੂਟਯੋ ॥ਲੈ ਛਕ ਘਾਉ
ਥਕ ਗਯਾ ਲਖਾਂ
ਲਗੇ ਪਰਤ ਛਕ ਪੰਛ ਗਏ ਪਰ ਪੰਛ ਨ ਛੂਟਯੋ ॥੩੨॥
ਪਰਤਖ ਖੰਡ ਪੰਖ
॥ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਰਾਖ ਲਈ ਨ ਦਸਾਸਨ ਤੇ ਸੀਯ ਮੈ
ਰਾਵਨ
ਜੀਯਤ ਸਭ ਪੌਰਖ ਕੀਨੋ ॥ਔਰਨ ਸੰਗ ਗਯੋ ਘਰ ਲੈ

ਫੇਰ ਜੋਧ ਕਹ੍ਯੋ ਨ ਬੋਲਤ ਜਸ ਲੀਨੋ ਯਾ ਲੌ ਰਹੀ ਸੁਧ ਰਾ
ਮਰੋ ਭੂਪ ਨਿਹਾਰਤ ਨੈਨਨਿ ਕੈ ਸੁਖ ਦੀਨੋ ਭਾਗ ਬਿਹੀਨ
ਜਟਾਉ ਕੀ ਦੇਹ ਹੁਤੇ ਨ ਛੁਟੈ ਮਨ ਕੇ ਦੁਖ ਤੀਨੋ ॥੩੩॥
ਕੈਸਾ ॥ ॥ਸੀਰਧ੍ਵਜ ਬੀਰ ਅਧੀਰ ਕੀ ਧੀਰ ਬਿਰ
ਤ ਹੀ ਬਨ ਸੌ ਧ੍ਰਤ ਆਯੋ ਨੀਰ ਭਰੇ ਦ੍ਰਿਗ ਜਾਨਕੀ ਕੇ
ਲਭੁਏ
ਦੁਖ ਔਰ ਬਿਹੰਗ ਨਿਹਾਰ ਸੁਨਾਯੋ ਭੂਜ ਚਾਹੇ ਨ ਕਹੇ
ਪੰਖੀ ਜਟਾਉ
ਮੁਖ ਤੇ ਖਗ ਨੈਨ ਕੀ ਸੈਨ ਨਗੀ ਸਮੁਝਾਯੋ ਮੂੰਡ ਧੁਨੈ
ਜਬ ਫੇਰ ਗ੍ਰਿਧੈ ਨਿਜ ਦੇਹ ਕੇ ਘਾਉ ਜਟਾਉ ਦਿਖਾਯੋ ॥੩੪
ਦੇਖੇ
॥ ॥ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਤਬ ਰਘੁਪਤਿ ਖਗਪਤੀ ਸੋ
ਜਟਾਉ
ਬੋਲੇ ਮਨ ਧਰ ਸੋਗ ॥ਸ੍ਵਾਮ ਧਰਮ ਜਸ ਲੈ ਚਲੇ ਰਨ ਜੂ
ਝੇ ਪਰਲੋਕ ॥੩੫॥ ॥ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਅਬ ਦੀਜੈ ਏ
ਕ ਬਾਤ ਮਾਗਤ ਤੁਮ ਪੈ ਜੋਰ ਕਰ ॥ਸੁਰਪਤਿ ਪੁਰ ਹੈ ਤ
ਰਾਵਣ ਜੋੜਕੇ ਇੰਦ੍ਰ ਨਗਰ
ਤਿਨ੍ਹੈ ਹਰਨ ਸਿਯ ਜਿਨ ਕਹੋ ॥੩੬॥ ॥ਕੈਸਾ॥
॥ਗੀਧ ਚਲੇ ਜਮਲੋਕ ਸਦਾਰ ਅਬੈ ਪਰਲੋਕ ਧਮੋ
ਈ ਰਹੈਗੋ ॥ ॥ਹ੍ਵੈ ਰਹੀ ਓਛ ਚੁਪ ਕੈ ਤਬ ਬੋਲੈ ਪਿਤ ਬਾਤ
ਸੁਨੈ ਦੁਖ ਦੇਹ ਦਹੈਗੋ ॥ਜੌ ਲਗ ਜੂਝ ਕੁਟੰਬ ਸਮੇਤ ਉਸ
ਸੌਨ ਸੌ ਸਿਵਲੋਕ ਗਹੈਗੋ ॥ਸੀਯ ਕੋ ਲੈ ਗਯੋ ਰਾਵਨ ਜੀ ਵਿ
ਨੀਵੇਂ ਸਾਹ ਭਰਨਾ
ਨ ਰਾਵਨ ਤਾਤ ਸੌ ਬਾਤ ਨ ਜਾਤ ਕਹੈਗੋ ॥੩੭॥ ॥ਕੈਸਾ॥
॥ਦਾਹੁ ਜਟਾਉ ਕੋ ਦੈ ਦੇਉ ਬੀਚ ਧਸੈ ਬਨ ਮੈਂ ਮਨ ਸੋਕ ਤ
ਸਸਕਾਰ

ਕੌਸਿਯਕੇ ਬਿਛੁਰੇ ਮਨਕੇ ਸੁਖ ਜੋ ਸਬ ਸੂਕ ਗਏ ਦੁਖ
ਹੋਤ ਹਰੋ ਜਾਹਿ ਰੀਛ ਲੰਗੂਰ ਬਡੇ ਕਪਿ ਹੈਂ ਤਾਹਿ ਕੰਦਰ
ਅੰਦਰ ਜਾਇ ਪਰੋ ਤਹਿ ਫੂਲਕੇ ਬਾਗ ਮੇ ਭਾਗ ਭਰੇ
ਅਨੁਰਾਗ ਰਤੇ ਹਨੁਮਾਨ ਖਰੋ ॥੩੮॥ ॥ਕਬਿੱਤੁ॥
ਪ੍ਰੇਮੀ
॥ਦੇਹ ਧਰੇ ਮਾਨੋ ਰਤਿ ਕੰਤ ਸੰਗ ਲੈ ਬਸੰਤ ਡੋਲਤ ਅਕੇ
ਲੇ ਬਲ ਜੱਧੈ ਐਸੀ ਚਾਲ ਕੋ ਕਿਧੌਂ ਏਈ ਪੂਰਨ ਅਨੰ
ਤ ਕਵਿ ਰਾਮ ਕਹਿ ਕਿਧੋ ਰਾਜ ਹੰਸ ਛੂਟੇ ਮਾਨਸਰ ਤਾਲ
ਕੇ ਤਾਪਸੀ ਕੋ ਭੇਖ ਕੀਏ ਰਾਮ ਰੂਪਵੰਤ ਕਿ ਮੁਕਤਿ ਫ
ਲ ਦੋਊ ਟੂਟੇ ਪੁਨਿ ਤਰੁ ਡਾਲ ਕੋ ਦੂਰ ਹੀ ਤੇ ਦੇਖ ਕਹੋ
ਅੰਜਨੀ ਕੇ ਪੂਤ ਕਿ ਸਪੂਤ ਕਾਹੂ ਰਾਜਾ ਕੇ ਕਿ ਕਾਲ ਬ
ਹਨੂਮਾਨ ਕੀ ਮਾਤਾ
ਲੀ ਬਾਲ ਕੋ ॥੩੯॥ ॥ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਲਛਮਨ ਸੰ
ਬਾਲੀ ਕੇ
ਗ ਬੂਝੈ ਕਮਲ ਕਦੰਬ ਕਹੂ ਦੇਖੀ ਸੀਅ ਕਾਨਨਿ ਤਰ
ਕੁਲੀ ਕੰਨਕ ਕੀ ਚੰਦ੍ਰ ਮੁਖੀ ਪਿਕ ਬੈਨੀ ਸੁੰਦਰ ਕੁਰੰ
ਵੇਲ ਸੋਨਾ ਕੋਕਿਲਾ
ਗ ਨੈਨੀ ਕਦਲੀ ਸੀ ਜੰਘ ਕਟ ਕੇਹਰਿ ਤਨਕ ਕੀ ਸੀ
ਹਰਨ ਕੇਲਾ ਸ਼ੇਰ ਸੂਖਮ
ਫਲ ਔਰੰਜ ਹੈ ਮਨੋ ਜੇਤੀਅ ਵਾਰੋ ਛਬ ਦੇਹ ਆਹਿ ਕੇ
ਨਲੇਰ ਕੁਚ ਕਾਮਦੇਵ ਸਰਪ ਸੂਖਮ
ਸ ਭੌਹ ਉਪਮਾ ਧਨੁਕ ਕੀ ਕੇਤਕੀ ਚੰਬੇਲੀ ਗਾਇ
ਬੇਲ ਹੈ ਇਕੇਲੀ ਕੋਊ ਸੰਗ ਨ ਸਹੇਲੀ ਦੇਖੀ ਜਾਨਕੀ
ਜਨਕ ਕੀ ॥੪੦॥ ॥ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਬਨ ਕੇ ਕੁਰੰਗ ਤੇ
ਮਹਾਂ ਕੁਰੰਗ ਕੀਨੇ ਅਬ ਕਹਾਂ ਸੁਖ ਦੈਨੀ ਸੀਅ ਕਹੂ

ਸੋਧ ਆਇ ਦੀਓ ਕਾਰੇ ਪਿਕ ਬੈਨ ਕਹੂੰ ਪਿਕ ਬੈਨੀ ਹੂੰ ਕੀ ਸੁ
ਧ ਕੰਜ ਮੁਖੀ ਖੰਜਰੀਟ ਨੈਨ ਕੋ ਬਤਾਇ ਦੀਓ ॥ ਐਹੋ ਰਾਜ ਹੰਸ
ਕਮਲ ਅਮੋਲੇ
ਹੰਸ ਗਾਵਨੀ ਗਵਨ ਕੀਨੋ ਪੌਨ ਅੰਗ ਬਾਸ ਨੈਕ ਇਤ ਹੂੰ
ਪਠਾਇ ਦੀਓ ॥ ਚੰਪਕ ਬਰਨੇ ਕਹੂੰ ਦੇਖੀ ਸੁਨੀ ਚੰਪਕ ਰਏ
ਬ ਬਨ ਆਜ ਅਬ ਜਾਨਕੀ ਬਤਾਇ ਦੀਓ ॥੪੧॥ ॥ਦੋ
ਹਰਾ॥ ॥ਦੇਖਤ ਬਨ ਇਹ ਬਿਧਿ ਦੁਖੀ ਮਤਿ ਗਾਤਿ ਡ
ਗ ਮਨ ਗਮਾਨਾ ॥ਬਿਕਲ ਬਚਨ ਸੁਨ ਰਾਮ ਕੋ ਬੋਲੇ ਸੀ
ਹਨੁਮਾਨਾ ॥੪੨॥ ॥ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਕ੍ਰਿਤਕਾਰਿ ਦਸ ਕਿ
ਹ ਤੇ ਸਕੌਨ ਬੰਸ ਪ੍ਰਗਟੇ ਦੈਤ੍ਰਿਆਰਿ ਕੈ ਭੂਮ ਬਰਨ ਸੁਰੇਸ ਨ
ਰ ਬਿਯੋਗੀ ਬਨ ਫਿਰੈ ॥੪੩॥ ॥ਸੈਯਾ॥ ॥ਸੂਰਜ
ਤੇ ਰਘੁ ਬੰਸ ਕਹੈ ਜਗ ਤਾਂ ਕੁਲ ਮੇਂ ਪੁਰ ਔਧ ਰਹਾਂਹੀ
ਅਯੁਧਿਆ
॥ਰਾਮ ਹੈ ਨਾਮ ਪਿਤਾ ਪਠਏ ਬਨ ਰਾਜ ਧਰਮੋ ਲਘੁ ਬੀ
ਰ ਕੀ ਬਾਂਹੀ ॥ਕਾਨਨ ਮੈ ਤ੍ਰਿਯ ਸੰਗ ਹੁਤੀ ਸੁ ਹਰੀ ਕਿਨ
ਬਨ ਚੁਰਾਈ
ਹੂੰ ਹਮ ਢੌਂ ਬਿਲਖਾਂਹੀ ॥ਬਾਤ ਹੁਤੀ ਸੁ ਕਹੀ ਤੁਮ ਸੋਂ ਅ
ਰ ਮੋਹਿ ਕਛੂ ਕਰਵੀ ਸੁਧ ਨਾਂਹੀ ॥੪੪॥ ॥ਕਬਿਤੁ॥
॥ਪਾਛੇ ਲਛਮਨ ਕਹੀ ਬਾਤ ਸਮਝਾਇ ਸਬ ਏਈ ਰਾਮ
ਸਿਵ ਸਨਕਾਦਿ ਮਿਲ ਗਾਏ ਹੈਂ ॥ਏਈ ਰਘੁਨਾਥ ਤੀਨੋ
ਲੋਕਨ ਕੇ ਨਾਥ ਕਾਂ ਪਿਛੀਰ ਨਿਧਿ ਜਾਚੇ ਬਿਧਿ ਤਾਤੇ ਛਿ
ਬ੍ਰਹਮਾ
ਤਿ ਆਏ ਹੈਂ ॥ਸੂਰਨ ਕੇ ਸੂਰ ਏਊ ਪੂਰਨ ਹੈਂ ਰਾਮ ਰੰਣ ਮਾ
ਪ੍ਰਿਥਵੀਪਰ

ਤੇ ਅੰਧਿਆਰ ਅਰ ਕੰਦਰ ਪਠਾਏ ਹੈਂ। ਤਾਰਕਾਨਿ ਪਾਤ੍ਰੀ
ਖਰਦੂਖਨ ਕੇ ਘਾਤੀ ਅਬ ਰਾਵਨ ਕੀ ਛਾਤੀ ਕੋ ਦਰਨ ਕੋ
ਪਠਾਏ ਹੈਂ।੪੫॥ ।ਸਵੈਯਾ। ।ਹਮ ਤੋ ਤੋ ਅਪਨੀ ਸ
ਫੇਰਹੌ
ਬ ਬਾਤ ਕਹੀ ਤੁਮ ਸੋ ਤੁਮ ਹੂੰ ਹਮ ਸੋਂ ਨ ਕਹੋ ਕਪਿ ਕੋ
·. ਸਭੁ ਬਾਤ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ ਸੋ ਹੈ ਕਿਹ ਕਾਰਨ ਤੇ ਇਹ ਭ੍ਰਾਂਤ ਫਿਰੋ
ਸੰਗਵੇਹੋ
।ਮੇਰੋ ਨਾਉਂ ਹਨੂੰ ਕਪਿ ਰਾਜ ਸੁਗ੍ਰੀਵਹਿ ਆਨ ਮਿਲਾਂ
ਉ ਜੋ ਬਾਂਹ ਗਹੋ। ਨਿਜ ਬੀਰ ਛਿਨਾਇ ਲਈ ਤੀਅ ਰਾਜ
ਗਰੀਬ ਨਿਵਾਜ ਹੋ ਲਾਜ ਬਹੋ।੪੬॥ ।ਸਵੈਯਾ। ।
ਦੇਖਤ ਸ੍ਰੀ ਰਘੁਬੀਰ ਕੋ ਰੂਪ ਬਨੀ ਕਛੁ ਪ੍ਰੀਤ ਹਨੂੰ ਜਿ
ਯ ਐਸੀ। ਪੰਕਜ ਭੌਰਨ ਜ੍ਯੋਂ ਘਨ ਮੋਰਨ ਚੰਦ ਚਕੋ
ਕਵਲ ਬਦਲ
ਰਨ ਹੂੰ ਨਹਿ ਵੈਸੀ। ਕਾਮ ਬਸੰਤਹਿ ਭੂਮਿ ਅਨੰਤਹਿ ਕੀ
ਸੇਸਨਾਗ
ਤਹਿ ਨਾਰਿ ਪਤਿ ਬ੍ਰਤ ਤੈਸੀ। ਪਾਇ ਗਹੇ ਰਘੁਰਾਇ
ਕੇ ਧਾਇ ਉਠਾਇ ਕੇ ਅੰਕ ਭਰੇ ਬਿਧਿ ਜੈਸੀ।੪੭॥
ਸਵੈਯਾ। ।ਆਇ ਮਿਲੇ ਭਲੀ ਭਾਂਤਿ ਹਨੂੰ ਪੁਨ ਵਾ
ਸਹਿ ਆਨ ਸੁਗ੍ਰੀਵ ਮਿਲਾਇਓ। ਨਾਰਿ ਵਿਯੋਗ ਬਡੋ
ਦਹੂੰ ਓਰ ਕਹੈ ਸੁਨ ਕੈ ਬਹੁਤੇ ਪਛੁਤਾਇਓ। ਬਾਲੀ ਕੀ ਮੌ
ਮੌਤ
ਚ ਕਹੀ ਰਘੁਬੀਰ ਗਹਿ ਛੇਦਨ ਕੋ ਤਰੁ ਸਾਤ ਬਤਾਇਓ।
ਭੂਲ ਗਯੋ ਅਪਨੋ ਦੁਖ ਤਾਛਿਨ ਬਾਨਰ ਕੇ ਦੁਖ ਨੈਨ
ਬਹਾਇਓ।੪੮॥ ।ਸਵੈਯਾ। ।ਸ੍ਰੀ ਰਘੁਬੀਰ ਕਹ

ਐਸੇ ਸਭੈ ਸੈਂ ਗਾਮ ਸੀ ਅਕੋ ਸੋਧ ਕਹੂੰ ਨਹਿ ਪਾਇਓ ਢੂੰਡਕਿ ੧੦੫
ਕੈ ਹੀਰ ਬਾਨਨ ਬੇਹੋਤ ਤਾਂ ਦੁਖ ਤੈ ਜਨ ਨਹੂੰ ਬਿਸਰਾਇਓ ਗੀ
ਧੁਜ ਟਾ ਉਰ ਗੀ ਬੇਨ ਬੈਨਨ ਮੈਨਨ ਸੋ ਨ ਕੁ ਛਰ ਬਤਾਇਓ ਗਾ
ਸੋ ਸੁਨ ਕੈ ਹਨੂਮਾਨ ਉਮੈ ਕਰ ਜੋਰ ਦੋਊ ਸਿਰ ਨਾਇ ਸੁਨਾਯੋ
॥੪੯॥ ॥ਸ੍ਵੈਯਾ॥ ॥ਇਕ ਨਈ ਨਿਧਿ ਬਾਰ ਕੇ ਦ੍ਵਾਰ ਸ
ਕੀ ਸੁਕ ਮਰਤ ਉਸਾਂ ਨ ਦਖਾਈ ਸਹਿ ਨਿਸ ਚਰ ਕੈ ਐਗ
ਸੋ ਮੁਖ ਰਾਗ ਮਨੇ ਸਜਿ ਕੀ ਭਿਜਿਆ ਰੀ ਭੂਖਨ ਭਾਰਤ
ਰਾਮ ਪੁਕਾਰਤ ਆਰਤ ਮੈਂਗਾ ਬਿਦਾਰਤ ਭੁਰੀ ਆਏ ਬਤਿ
ਆ ਸੁਨ ਕੇ ਕਪਿ ਪੀਰ ਹਪ੍ਰਾਨ ਬਕਹੀ ਵਹਿ ਨਾਰਿ ਹਮਾਰੀ
॥੫੦॥ ॥ਸ੍ਵੈਯਾ॥ ॥ਕੰਕਨ ਕੁੰਡਲ ਟੀਕ ਸੁ ਬੇਸਰ
ਕੈਠ ਸਿਰੀ ਮਨ ਬੰਧਨ ਭੀਨੋ ਸਸੈ ਫੂਲਰੀ ਸਿਰ ਫੂਲ ਬ
ਰਾਕੁ ਟਿ ਕਿੰਕਨ ਨੂਪਰ ਘੁੰਘਰ ਨਵੀਨੋ ਪਾਇਲ ਡਾਰ ਉਤ
ਲਿ ਸੈ ਕਛੁ ਜੇ ਹਨੂਮਾਨ ਸਕੋਤਰ ਬੀਨੋ ਭੂਤਲ ਡਾਰ ਚ
ਲੀ ਸਿਯ ਜੇ ਮਹਿ ਭੂਖਨ ਕੇ ਤੇਈ ਭੂਖਨ ਦੀਨੋ ॥੫੧॥
ਸ੍ਵੈਯਾ॥ ॥ਦੇਖਿ ਬਿਖਾਦ ਕੀਓ ਰਘੁਬੀਰ ਲਗਾਇ ਹਿ
ਏ ਛਤਿਆ ਪਛੁਤਾਹੀਂ ਬਾਰਿ ਭਰੇ ਦ੍ਰਿਗ ਯੋਂ ਛਬਿ ਹੈ ਜਨ
ਮੀਨ ਸਰੋਵਰ ਮੈ ਝੁਲਕਾਹੀ ਜਾਨਕੀ ਅੰਗਨ ਤੇ ਬਿਛੁ
ਰੇ ਮਨੋ ਮੂਕ ਭਏ ਕਹਿ ਯੋਂ ਬਿਲਖਾਹੀਂ ਬੀਰ ਬਿਚਾਰ ਕ
ਹੋ ਤੁਮ ਹੂੰ ਸਿਯ ਕੇ ਏ ਈ ਭੂਖਨ ਹੋਹਿ ਕਿ ਨਾਹੀ ॥੫੨॥

।।ਕਬਿੱਤੁ।। ।।ਜਾਨਕੀ ਕੇ ਨੂਪਰਨ ਦੇਖੇ ਜਾਨੋ ਤਾਂ ਤੇ ਕੁੰਡਲ
ਨ ਜਾਨਤ ਹੋਂ ਬੀਰ ਪਾਇ ਛੁਵੈ ਰਘੁਰਾਇ ਕੋ।।ਹਾਥ ਜੋ ਨਿ
ਰੇ ਨੈਨ ਫੂਟੀਓ ਹਮਾਰੇ ਤਾਂ ਤੇ ਕੰਕਨ ਨ ਦੇਖੇ ਬੋਲ ਕਹੋ ਸਤ
ਭਾਇ ਕੋ।।ਪਾਇਨ ਕੇ ਪਰਬੇ ਕੋ ਜਾਤੇ ਦਾਸ ਲਛਮਨ ਯਾਂ
ਯਥਾਰਥ
ਤੇ ਪਹਿਚਾਨਤ ਹੋਂ ਭੂਖਨ ਜੇ ਪਾਇ ਕੋ।।ਬਿਛੂਆ ਹੈ ਏਈ
ਅਰ ਝਾਂਝਰ ਹੈ ਏਈ ਜੁਗ ਨੂਪਰ ਹੈਂ ਤੇਈ ਰਾਮ ਜਾਨਤ
ਜੁਰਾਇ ਕੋ।।੫੩।। ।।ਦੋਹਰਾ।। ।।ਨਾਰਿ ਬਿਰਹਿ ਦੋਊ
ਸੰਤਾਪਕੇ
ਦੁਖੀ ਉਤ ਕਪਿ ਇਤ ਰਘੁਬੀਰ।।ਬਿਨ ਉਪਾਇ ਦੁਖ ਕ
ਯੋ ਟਰੈ ਅਰਿ ਮਾਰਨ ਰਨਧੀਰ।।੫੪।। ।।ਸੋਰਠਾ।।
।।ਭੂਤਲ ਬਾਲ ਪਛਾਰ ਸਪੱਤ ਤਾਲ ਭੇਦਨ ਕਯੋ।।ਕਪਿ
ਪ੍ਰਿਥੀ ਸੁਗ੍ਰੀਵ
ਪਤਿ ਮਿਲਵਹੁ ਨਾਰਿ ਹਨੂਮਾਨ ਸਾਰੀ ਕਹੀ।।੫੫।।
।।ਕਬਿੱਤੁ।। ।।ਦੀਨੇ ਦੁਖ ਭਾਰੇ ਇਹ ਬਾਲ ਮਾਰ ਡਾਰੇ ਸ-
ਭਿ ਅਤਿ ਹੀ ਸੰਘਾਰੇ ਹਾਥ ਲਗੇ ਰਿਖਿ ਸ੍ਰਾਪ ਕੋ।।ਰਾਜ
ਛੀਨ ਲੀਨੋ ਬਿਨ ਨਾਰਿ ਕਪਿਰਾਜ ਕੀਨੋ ਰਾਮ ਕੇ ਚਲਾਏ
ਦਾਮ ਬਿਨ ਤੋਲ ਨਾਪ ਕੋ।।ਸੋਈ ਕਾਮ ਕੀਜੈ ਤਾਹਿ ਮਾਰਿ
ਸੁਖ ਦੀਜੈ ਜਸ ਲੀਜੈ ਬਲ ਜੱਯੈ ਅਬ ਚਰਨ ਪਰਤਾਪ
ਕੋ।।ਆਵਤ ਭਰੋਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਕਹਾਂ ਪਯੈ ਤੋ ਸੋ ਹਨੁਮਾਨ ਕਹੈ
ਜਾਨਤ ਹੌਂ ਬੀਤੇ ਦਿਨ ਪਾਪ ਕੋ।।੫੬।। ।।ਕਬਿੱਤੁ।।
।।ਪਾਛੇ ਸੀਅ ਸੋਧ ਕੋ ਪਠਾਓ ਹਨੁਵੰਤ ਨਲ ਨੀਲ ਜਾਮ

ਵੰਤ ਬੋਲ ਕੀਨੋ ਨ ਛੰਦ ਮੈਂ ਕੋ ਯਾਹਿ ਜੁ ਸੁਗ੍ਰੀਵ ਦਿਰ੍ਹੋ ਪਾ
ਛੂਲ
ਇਨ ਕੇ ਠਾਢੇ ਰਾਮ ਰਾਜਾ ਹੁਤੇ ਬਾਨਰ ਅਠਾਰਹ ਪਦਮ ਕੋ
ਇਕ ਬਿਨ ਬਾਲੀ ਯਾਂ ਕੋ ਜੀਤੈ ਨ ਕ੍ਰਿਪਾਲੀ ਯਾਹਿ ਅੰਸ ਐ
ਸਿਵ
ਸਮਾਲੀ ਕੋ ਦਲ ਯਾਂ ਇੰਦ੍ਰ ਜ ਮੈਂ ਕੋ ਸੋਈ ਮਾਰ ਲੀਜੈ
ਸੂਰਜ
ਯਾਂ ਕੋ ਰਾਜ ਯਾਹਿ ਦੀਜੈ ਆਜ ਰਾਵਰੇ ਭਰੋਸੇ ਤਾਸੋਂ ਕੋ
ਏਕ ਧਾਮ ਮੈਂ ਕੋ ॥੫੭॥ ॥ਕਬਿਤ੍ਰ॥ ॥ਹੈਗਏ ਕ੍ਰਿਪਾ
ਖੜ੍ਗਾਵਜ੍ਰਧ
ਲ ਸੁਨੇ ਬਚਨ ਰਸਾਲ ਚਲੇ ਸਾਤ ਤਾਲ ਭੇਦਨ ਸੁਗ੍ਰੀਵ
ਹਿ ਲਵਾਇਕੈ ॥ ਕਪਿ ਹੂ ਬਿਚਾਰੀ ਕੰਪਿ ਮਾਰ ਲਿਆਊਂ ਨ
ਸਾਥ ਲੈਕੇ
ਗੀਰਿਧੈ ਜੁਝ ਮੇਰੈ ਰਾਮ ਆਗੇ ਧਨੇ ਧਾਇ ਖਾਇਕੈ ॥
ਕਹਯੋ ਰਘੁਬੀਰ ਤੁਮ ਦੇਉ ਕਪਿ ਏਕ ਭੂਪ ਕੈਸੇ ਮਾਹਿ ਚਾ
ਨੇ ਤਾਂ ਕੋ ਕੈਸੇ ਮਾਰੋਂ ਧਾਇਕੈ ॥ ਟੀਕੇ ਕੀਨੋ ਭਾਲ ਗਰੇ ਲਾ
ਮਾਥਾ
ਲ ਫੂਲ ਮਾਲ ਕਹਯੋ ਜੀਤ ਅਰ ਪੌਢ ਪਾਛੇ ਪਲਕਾਂ
ਪਲੰਘ
ਬਿਛਾਇਕੈ ॥੫੮॥ ॥ਕਬਿਤ੍ਰ॥ ॥ਕਹੀ ਲਛਮਨ ਬ
ਤ ਸਾਤ ਨਕੀ ਸੁਨ ਬੀਰ ਧੋਖੇ ਕਛੂ ਨਾਹੀ ਰਘੁਬੀਰ ਜੂ ਕੇ
ਬਲ ਮੈਂ ॥ ਏਕ ਹੀ ਜੋ ਬਾਨ ਏਕੈ ਬਾਰ ਸਾਤੋ ਤਰੁ ਬੇਧੈ ਨੇ
ਕ ਚੂਕ ਗਏ ਤੇਈ ਮਾਰੈ ਤਾਂਹਿ ਪੱਲ ਮੈਂ ॥ ਰਾਮ ਮੁਸਕਾਨੇ
ਸਮਾਚਾਰ ਮੈਂ ਨ ਜਾਨੈ ਅਬ ਬਚਨ ਬਿਕਾਨੇ ਜਗ ਜੀ ਬੇ
ਈ ਮਹੱਲ ਮੈਂ ॥ ਤੀਰ ਕਾਢ ਤਬ ਹੀ ਧਨੁ ਖਮੁ ਖਦੀਨੋ ਤ
ਹਾਂ ਜਾਇ ਨਿਜ ਕਾਨੇ ਚਾਲ ਪਰੀ ਬਾਲ ਦੱਲ ਮੈਂ ॥੫੯॥

॥ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਜੋਤਿ ਖਿਤਾ ਜਲ ਪਾਇ ਕੈ ਜੋ ਸਨ ਪੰਕਜ
ਕੋਕ ਗੀਤ ਬਸਾਯੋ ਸੀਅ ਬਿਨਾ ਸੁਪਨੇ ਪਰ ਨਾਰਹਿ
ਜੋ ਅਪਨੇ ਮੁਖ ਮੈ ਨ ਦਿਖਾਯੋ॥ ਔਰ ਸਜੀ ਭ੍ਰਿਗ ਨੰਦ
ਨਕੇ ਫਿਰਿ ਜੈ ਨਹਿ ਰੇਖਕੇ ਬੋਲ ਸੁਨਾਯੋ॥ ਤੇ ਜਹਿ ਬਾ
ਨ ਪਤਾਲ ਧਸੈ ਇਨ ਤਾਲਨ ਭੇਦ ਸੁ ਖੈਂਚ ਚਲਾਯੋ॥੬੦
॥ ॥ਕਬਿੱਤ॥ ॥ਸਾਤੋ ਸਿੰਧੁ ਸਾਤੋ ਲੋਕ ਸਾਤੋਂ ਰਿਖ ਹੈਂ
ਸੁ ਸੋਕ ਸਾਤੋ ਰਵਿ ਘੋਰੇ ਬੋਰੇ ਦੇਖੇ ਨ ਤੁਰਾਤ ਹੈ॥ ਸਾਤ ਦੀ
ਪੈ ਸਾਤੋ ਈਤਿ ਕਾਂਪਯੋ ਈਕਰਤ ਔਰ ਸਾਤੋ ਮੰਤ੍ਰ ਰਾਤ੍ਰ
ਦਿਨ ਪਾਨ ਹੈ ਨ ਗਾਤ ਮੈ॥ ਸਾਤੋ ਚਿਰੰਜੀਵ ਸੁਰ ਰਾਇ
ਉਠੇ ਬਾਰ ਬਾਰ ਸਾਤੋ ਸੁਰ ਹਾਇ ਹਾਇ ਹੋਤ ਦਿਨ ਰਾਤ ਮੈ
ਸਾਤਹੂੰ ਪਤਾਲ ਕਾਲ ਸਬਦ ਕਰਾਲ ਕਾ ਮਤੇ ਦੇ ਸਾਤ
ਤਾਲ ਚਾਲ ਪਰੀ ਸਾਤ ਸਾਤ ਮੈ॥੬੧॥ ॥ਕਬਿੱਤ॥
॥ਫੂਲੇ ਕਪਿ ਰਾਇ ਉਰ ਆਨੰਦ ਨ ਮਾਇ ਰਘੁਰਾਇ ਪਾਇ
ਛੁਇ ਕਰ ਜੋਗ ਸਿਰ ਧਯੋ ਹੈ॥ ਬੋਲਯੋ ਹੂੰ ਮਨ ਏਈ ਬਾਲੀ ਕੇ
ਦਿਨ ਕਾਲ ਜਾਨਤ ਸੁਗੀਵ ਰਾਜ ਆਜ ਹੀ ਤੇ ਪਾਯੋ ਹੈ॥
ਰੈ ਕਯੋ ਉਤ ਬਾਲੀ ਅਸਿ ਮਾਲੀ ਕਿਕ ਪਾਲੀ ਕੋਊ ਲੋਕ
ਪਾਲੀ ਭੂਮਿ ਸਿਰ ਨਦੇ ਖਬੈਕੇ ਆਯੋ ਹੈ॥ ਦੂਤ ਕਹੀ ਬਾਤ ਜ
ਟਾਂਹੂੰ ਨਿਛਾਰ ਗਾਤ ਐਸੇ ਬੀਰ ਜੁਗ ਜੰਗ ਜੋਰ ਬੀਰਹ
ਜਨਾਯੋ ਹੈ॥੬੨॥ ॥ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਤਾਲ ਭਿੜੇ ਮਨ ਚਾ

ਲ ਪਰੀ ਅਬ ਜਾਨਤ ਕਾਲ ਕੀ ਬਾਤ ਨ ਜੀ ਕੀਓ ॥ ਔਰ ਜਿ
ਤੇ ਭਟ ਸ੍ਰੰਗ੍ਰ ਘਨੇ ਸਭ ਕੇ ਮੁਖ ਕੀ ਛਬਿ ਦੇਖਤ ਫੀਕੀ ॥ ਤੇ
ਟ ਚਲਿਓ ਸੁਤ ਭੌਨ ਤੇ ਭਾਗਹਿ ਦੇਖਤ ਹੀ ਭੁਜ ਸਿਯ ਪਤੀ
ਕੀ ॥ ਬਾਲਿ ਕਹੈ ਅਬ ਕੇ ਰਨ ਮੈ ਅਪਨੀ ਕਛੁ ਬਾਤ ਨ ਦੇ
ਖਤ ਨੀਕੀ ॥ ੬੩ ॥ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ॥ ਆਨ ਗਹਿਓ ਨਿਜ
ਬੀਰ ਬਲੀ ਰਿਸ ਜਾਹੁ ਕਹਾਂ ਅਬ ਤੋਹਿ ਪਛਾਰੋਂ ॥ ਤੂੰ ਇਨ
ਕੈ ਬਲ ਕੂਦਤ ਹੈ ਏਈ ਆਇ ਲਰੈਂ ਇਨ ਤੇ ਨਹਿ ਹਾਰੋਂ ॥ ਬੀ
ਰ ਜੁਰੇ ਰਘੁਬੀਰ ਕਹੀ ਅਬ ਮਾਰ ਸੁਗ੍ਰੀਵਹਿ ਤੋਹਿ ਪਛਾ
ਰੋਂ ॥ ਹੀਨ ਭਯੋ ਬਲ ਬੋਲ ਉਠਿਓ ਅਬ ਹੌ ਦੁਹੂ ਭ੍ਰਾਤ ਨ ਰਾ
ਮ ਸੰਭਾਰੋਂ ॥ ੬੪ ॥ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ॥ ਦੂਰਹੂੰ ਤੇ ਦੋਊ ਬੀਰ
ਨ ਕੋ ਰਨ ਦੇਖਤ ਬੀਰ ਸੁਗ੍ਰੀਵ ਕੀ ਦਾਰਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਰਘੁਬੀ
ਰ ਕੋ ਸਾਥ ਨਿਹਾਰ ਕੇ ਵਾਰਤ ਕੰਕਨ ਕੁੰਡਲ ਹਾਰਾ ॥ ਅ
ਜ ਹੀ ਤੇ ਪਤਿ ਸੋਂ ਰਤਿ ਹੈ ਇਤ ਤੇ ਉਤ ਢੂਲਤ ਡੋਲਤ ਤਾ
॥ ਜੋ ਸਖਿ ਬਾਲੀ ਕੀ ਜੀਤਿ ਸੁਨੋਂ ਨਿਜ ਪ੍ਰਾਨ ਕਰੈਂ ਜੈਸੇ ਅ
ਰਕੇ ਪਾਰਾ ॥ ੬੫ ॥ ॥ ਕਬਿੱਤੁ ॥ ॥ ਬੀਰ ਹਿ ਨਿਕਾਰ
ਦੀਨੋ ਮੋਹਿ ਛੀਨ ਲੀਨੋ ਇਨ ਨੀਤ ਰੀਤ ਛਾਡ ਸਭ ਕਰੀ ਹੈ
ਅਨੀਤ ਹੈ ॥ ਮੂੰਡ ਤੇ ਬਿਸਾਰ ਰਾਮ ਤਪੈ ਜੈਸੇ ਜੇਠ ਘਾਮ
ਕੀਨੋ ਅਭਮਾਨ ਬੇਦ ਬੂਡੇ ਐਸੀ ਬੀਤ ਹੈ ॥ ਤੇਰਚੀ ਧਾਮ
ਬਾਤ ਬਡੇ ਉਤ ਪਾਤ ਆਜ ਪਾਪੀ ਬਲੀ ਜੀਤੈ ਸਖੀ

ਬਡੀ ਬਿਪਰੀਤ ਹੈ ॥ ਦੇਖੋ ਹਾਇ ਹਾਇ ਰਘੁਰਾਇ ਸੋ ਸਹਾ
ਇ ਪਤਿ ਆਂਜ ਜੈਂ ਨ ਜੀਤ ਹੈ ਤੋ ਕਬਹੂੰ ਨ ਜੀਤ ਹੈ ॥੬੬
॥ ॥ਸੈਯਾ॥ ॥ਤੌ ਲਗ ਸ੍ਰੀ ਰਘੁਬੀਰ ਸੁਗ੍ਰੀਵ ਕੋ ਪਛ
ਕਰਯੋ ਪ੍ਰਤਿ ਪਛ ਸੰਘਾਰਯੋ ॥ ਜੈਸੇ ਛਤੀਆਂ ਚਢ ਕੂਦਤ
ਹੈ ਸੋਈ ਏਕ ਹੀ ਬਾਨ ਧਰਾ ਪਰ ਡਾਰਯੋ ॥ ਪੌਨ ਚਲੇ ਜੈਸੇ
ਪਰੈਂਡ ਬਡੇ ਕਦਲੀ ਤਰੁ ਮੂਲ ਸਮੂਲ ਉਖਾਰਯੋ ॥ ਜੀਤ
ਉਤਾਇਲ ਸੋਂ ਇਕ ਬਾਨਰ ਏਕ ਪਰਯੋ ਰਨ ਘਾਇਲ ਹ
ਸੀਘ੍ਰ
ਰਯੋ ॥੬੭॥ ॥ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਇਹਿ ਬਿਧਿ ਜੀਤ ਸੁਗ੍ਰੀ
ਵ ਰਘੁਪਤਿ ਚਰਨ ਪ੍ਰਤਾਪ ਤੇ ॥ ਕਟੀ ਪਰਮ ਦੁਖ ਸੀਂਵ
ਹਦ
ਰਾਮ ਰਾਜ ਬਸ ਸੁਖ ਲਹਯੋ ॥੬੮॥ ॥ਸੋਰਠਾ॥
॥ਕਪਿ ਪਤਿ ਕਾਮ ਸਵਾਰ ਬਾਲੀ ਅਧ ਸਸਕਤ ਪਰ
ਸੁਗ੍ਰੀਵ
ਯੋ ॥ ਤਬ ਤਾਹੀ ਕੀ ਨਾਰਿ ਰਘੁਪਤਿ ਸੋਂ ਬਿਨਤੀ ਕਰੈ ॥
੬੯॥ ॥ਸੈਯਾ॥ ॥ਬਾਲ ਬਡੇ ਬਲ ਵੰਤ ਬੁਲਾਇਲ
ਯੋ ਮਾਰ ਕਰੀ ਮੁਕਤਾਹਲ ਲੇਹੀ ॥ ਆਸ ਕੇ ਕਾਜ ਸੌਂਵ
ਤਾਈ ਮੋਤੀ ਆਰੀ
ਸਮਿਗਾਵਲ ਘੇਰ ਹਨੀ ਮਿਲ ਮਾਰਤ ਜੇਹੀ ॥ ਕੇਹਰਿ
ਕੇ ਹਤਿ ਤੋਲ ਭੁਜਾ ਬਲ ਰਾਜ ਅਨੀਤ ਬਡੀ ਅਬ ਏਹੀ
॥ ਬਾਨਰ ਬ੍ਰਿਧ ਪਤਿ ਹੀ ਗਿਨਤੀ ਬਿਨਤੀ ਕਰੈ ਬਾਲ ਕੀ ਬ
ਲ ਸਨੇਹੀ ॥੭੦॥ ॥ਸੈਯਾ॥ ॥ਜੌ ਯਹਿ ਕਾਮ ਹੁਤੇ
ਸੁਨ ਰਾਘਵ ਚਾਹਤ ਹੋ ਤੁਮ ਰਾਵਨ ਮਾਰਯੋ ॥ ਆਰੋਖੀ

ਕਯੋਂ ਨ ਕਹੀ ਸਮਝਾਇ ਤੈਂ ਬਾਤ ਸੋ ਬਾਨਰ ਬਾਂਦਿ ਬਿਦਾਰਯੋ

ਬਿਅਰਥ

।ਦੇਖ ਲੀਯੋ ਨ ਭੁਜਾਬਲ ਨਾਹਿ ਕੋ ਨੈਕ ਬਲੀ ਤੁਮ ਹੂੰ ਨ ਪ

ਪਤੀ

ਰਾਯੋ।ਤਾਂਹੀ ਕੇ ਜੀਤਬੇ ਕੋ ਹਨੂੰ ਬਾਲਕ ਔਰ ਸੁਗ੍ਰੀਵ ਸੋਂ

ਭੀਰ ਬਿਚਾਰਯੋ।੭੧॥ ।ਕਬਿੱਤੁ। ।ਜਾਨਕੀ ਕੋ ਲਯਾ

ਇ ਪ੍ਰਭੁ ਪਾਇਨ ਮਿਲਾਇ ਲੰਕ ਰਾਇ ਸੋਂ ਤਿਹਾਰੇ ਹੇਤੁ ਨੈ

ਕੁ ਹੂੰ ਨ ਤੋਰਤੋ।ਆਪਨ ਨ ਜਾਤੋ ਸਿੰਧੁ ਸਆਰ ਸੈਂ ਨ ਨਾਤੋ

ਜੈਸੇ ਬਾਤ ਸੁਨੈ ਤੁਮੈ ਭੇਟ ਭੇਟ ਦੈ ਨਿਹੋਰਤੋ।ਔਰ ਜੋ ਤਿਹਾ

ਖੁਸਾਮਦ

ਰੇ ਜੀਅ ਮਾਰਬੇ ਕੀ ਹੁਤੀ ਰਿਸ ਏਕ ਹਾਬ ਦੇ ਸੁ ਜਲ ਨਿ

ਸਮੁੰਦ੍ਰ

ਧਿ ਮਾਹਿ ਬੋਰਤੋ।ਬੀਸ ਸੁ ਅੰਸੁ ਮਾਲੀ ਰਾਮ ਪ੍ਰੀਤਿ ਕਯੋਂ ਨ

ਸੂਰਜ

ਪਾਲੀ ਨਾਹਿ ਬਾਲੀ ਤਾਕੇ ਮਾਰਬੇ ਕੋ ਸੈਨਾ ਹੂੰ ਨ ਜੋਰਤੋ।

੭੨॥ ।ਕਬਿੱਤੁ। ।ਦਾਰਿਦ ਉਡਾਇਬੇ ਕੋ ਪਾਰਸ ਪ

ਗਾਰ ਜੈਸੇ ਪਾਰਦ ਕੇ ਮਾਰਬੇ ਕੋ ਸਿਧ ਬੂਟੀ ਬਾਹ ਕੋ।ਜੈਸੇ

ਪਾਰੇ

ਆਹਿਰਾਜਨ ਕੋ ਆਜ ਖਗਰਾਜ ਜਰਜਰਾਜ ਕੋ ਕੁਰੰਗਰਾਜ ਬੈਰ

ਰਵਿ ਛਾਹੂੰ ਕੋ।ਸਿੰਧੁ ਕੇ ਕਸੂਤ ਜੈਸੇ ਘਟ ਪੂਤ ਤੈਸੇ ਹੁਤੇ

ਅਗਸਤ

ਕੈਸੇ ਸਮਝਾਂ ਉਲੇਤ ਰੋਸ ਮੇਰੋ ਮਹਾ ਹੂੰ ਕੋ।ਕਰੋ ਨ ਬਡਾਈ-

ਰਾਮ ਰਾਵਰੀ ਦੁਹਾਈ ਤੈਸੇ ਰਾਵਨ ਕੇ ਮਾਰਬੇ ਕੋ ਹਾਬ ਹੁਤੇ

ਨਾਹਕੋ।੭੩॥ ।ਕਬਿੱਤੁ। ।ਲਾਰਿਕੇ ਛਿਨਾਇ ਨੌ-

ਸ਼ਾਲ ਗਰਦਨ

ਰਿ ਨੈਕ ਭੁਨ ਨਿਵਾਈ ਨਾਬ ਇਨ ਕੀ ਖਿਸੀ ਕੋ ਦੇਸ ਦੇਸ

ਰੋਈ ਅਤ ਹੈ।ਭਾਜ ਭਾਜ ਗਯੋ ਰਨ ਸਾਮੁਹੇ ਨ ਭਯੋ ਮਾ

੧੧੨ ਨੈ ਲਾਜ ਬੇਰਖਾਈ ਅਰੁ ਜੀਬੋ ਜੋਈ। ਅਤਿ ਹੈ। ਤੁਮ ਜ
ਦਸੀਦਾ ਹੈ
ਬੁਪਾਇ ਤਬ ਹੀ ਰਢਾਇ ਲੁਨਾਏ ਰਾਮ ਨਾਉ ਨੈਕੁ ਕੀ
ਜੈ ਬੀਰੁਧੈਂ ਬਿਗੋਈ। ਅਤਿ ਹੈ। ਭੁਲੀਨ ਤੁਮੋਂ ਕੀ ਬਾਤ ਏ
ਕ ਕਹੋਂ ਜੈਸੀ ਬੁਰੀ ਭੁਯਾਂਹੂ ਸੈਂ ਜੈਸੀ ਤਾਕੀ ਚੈਂਕੀ ਸੋਈ
ਅਤਿ ਹੈ।੧੪॥ ।ਸੈਯਾ। ।ਕਾਹੇ ਕੋ ਛਾਤ੍ਰ ਦਿਖੋਤ
ਸ਼ ਰਾਵਨ ਰੇ ਪਾਤਿ ਕਓੈ ਤ ਬਹੀ ਨ ਬਿਚਾਰਓ। ਨੋਤ ਫਿਰ
ਇਸਨਾਨ
ਧੋ ਲੀਏ ਸਾਤ ਸਮੁੰਦ੍ਰਨ ਭੂਲ ਗਏ ਘਰ ਆਇ ਸੰਭਾ
ਰਓ। ਅਗਿ ਦਕੇ ਪਲਨਾ ਝੂਝਆ ਕਰ ਬਾਧ ਕਈ ਦਿ
ਝੂਲਨਾ
ਨ ਲਾਤ ਨ ਮਾਰਓ। ਤਾਂ ਹੀ ਕੇ ਹੇਤ ਭੂੰਲੇ ਰਘੁਬੀਰ ਬਿਨ
ਅਪਰਾਧਹਿ ਬਾਲਿ ਸੰਘਾਰਓ।੧੫॥ ।ਸੈਯਾ।
।ਜੀਵਤ ਹੈ ਜਗ ਮੈਂ ਜਸ ਸੋਂ ਬਲ ਸੋਂ ਪਤਿ ਪੌਰਖ ਪੂ
ਰ ਰਹਓ ਹੈ। ਹਾਰ ਭਈ ਨ ਕਹੂੰ ਰਨ ਮੈਂ ਭਜ ਕੈ ਨਹਿ ਔਰ
ਕ ਸੰਗ ਗਹਓ ਹੈ। ਨਾਰਿਨ ਬੇਦ ਕਹੀ ਕਬਹੂੰ ਗਿਰ ਕ
ਨ ਰਾਜ ਸਦਾ ਨਿਬਹਓ ਹੈ। ਜੌ ਬਿਧਿ ਇਹ ਸੁਖ ਤੇ ਹਿ
ਦੀਏ ਤ ਸ ਰਾਮ ਕੇ ਹਾਥ ਤੇ ਕਾਲ ਕਹਓ ਹੈ।੧੬॥
ਸੈਯਾ। ।ਜੀਵਤ ਹੈ ਇਹ ਲੋਕ ਸੁਖੀ ਰਨ ਜੂਝ ਐ
ਸੁਰ ਲੋਕ ਗਇਓ। ਪਤਿ ਦੇਹ ਛੁਟੈ ਨ ਰਹੈ ਬਿਧਿ ਲੋਂ ਪ੍ਰ
ਲਭ ਬਡੇ ਤੁਮ ਰਾਮ ਹਣਏ। ਬਿਪਰੀਤ ਬਡੀ ਹਮ ਕੇ
ਸੁਨਿ ਨਾਰਿ ਕੇ ਪਾਇਨਿ ਸੰਗ ਨ ਪਾਨ ਦਏ। ਅਬ ਐ

ਪੂਤ ਸਮੇਤ ਸੁ ਨਾਰਿ ਕੀ ਛਾਹਿ ਬਿਨਾ ਪਰਧੀਨ ਭਏ ॥੭੭॥
॥ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਅਬ ਹੌ ਚਲਿਓ ਅਕਾਸ ਪ੍ਰਾਨ ਬਚਿਓ ਕਪਿ ਰ-
ਛਿਸੋਂ ॥ਛਾਡਿਓ ਜਸ ਤ੍ਰਿਅ ਪਾਸ ਪ੍ਰਾਨ ਤਾਸੋਂ ਖਿੜਕਾ ਪਿਕਹੌ॥
੭੮॥ ॥ਸ੍ਵੈਯਾ॥ ॥ਨਾਰਿ ਛਿਨਾਇ ਦਯੋ ਦੁਖ ਮੋਹਿ ਤੂੰ
ਬਾਨਰ ਕਿਓ ਤਬ ਹੀ ਨ ਬਿਚਾਰਿਓ॥ਬਾਲਿ ਸੋ ਪ੍ਰਾਨ ਚਲਿਓ ਕ-
ਹਿ ਬਾਤ ਮਿਲਿਓ ਨਹਿ ਰਾਮਹਿ ਹੌਂ ਨ ਉਬਾਰਿਓ॥ਜਾਹੁ ਨਹੀ
ਮੁਹਿ ਔਰ ਬਡੋ ਦੁਖ ਦੇਖਹੁ ਰਾਘਵ ਨਾਉ ਸੰਭਾਰਿਓ॥
ਬੀਰ ਹੁਤੇ ਹਨੁਮਾਨ ਹੁਤੇ ਨਲ ਨੀਲ ਹੁਤੇ ਘਟ ਮੋਹਿ ਨਿਹਾਰ-
ਯੋ॥੭੯॥ ॥ਸ੍ਵੈਯਾ॥ ॥ਬਾਲਿ ਸਿੰਘਾਰ ਬਲੀ ਅਸਰ
ਰ ਛੁਡਾਇ ਲੈ ਨਾਰਿ ਦਈ ਕਪਿ ਰਾਜੈ॥ਆਨ ਸਭੈ ਭਟ ਪਾ-
ਇ ਪਰੇ ਤਿਨ ਮਧ ਸਿੰਘਾਸਨ ਰਾਮਾ (ਸੁਗ੍ਰੀਵ) ਬਿਰਾਜੈ॥ਅੰਗਦ ਕੋ
ਫਿਰ ਬਾਪ ਤਹੀਂ ਬਨ ਰਾਜ ਦੀਓ ਭਰ ਨੈਨ ਨ ਲਾਜੈ॥ਬੈਰ ਹੂ
ਤਾਇ ਮਿਲਾਇ ਸੁਗ੍ਰੀਵਹਿ ਬੋਲਿ ਉਠੇ ਰਘੁਬੀਰ ਸਦਾ ਜੈ
੮੦॥ ॥ਸ੍ਵੈਯਾ॥ ॥ਔਧ (ਅਜੁਧਿਆ) ਕਹਾਂ ਨਿਜ ਦੇਸ ਨਰੇਸ (ਰਾਜਾ) ਕਹਾਂ
ਪ੍ਰਭ ਕੋ ਬਨਬਾਸ ਪਠਾਵੈ॥ਕਿਓ ਦਸ ਸੀਸ ਹਰੈ ਸਿਯ ਕੋ ਕ-
ਹਿ ਕੰਚਨ ਕੋ ਮ੍ਰਿਗ ਹੈ ਮੁਨਿ ਧਾਵੈ॥ਕਿਓ ਸੁਤ ਪੌਨ (ਹਨੂਮਾਨ) ਸੋ ਪ੍ਰੀਤ (ਮੀਤ)
ਬਨੈ ਰਘੁਬੀਰ ਕੋ ਪਾਂਇ ਸੁਗ੍ਰੀਵ ਮਿਲਾਵੈ॥ਬਾਲਿ ਮਰੈ
ਕਪਿ ਰਾਜ ਕਰੈ ਅਸ ਰਾਮ ਬਿਨਾਂ ਬਿਧਿ ਕੌਨ ਬਨਾਵੈ॥੮੧
॥ ॥ਸ੍ਵੈਯਾ॥ ॥ਇਤ ਰਾਮ ਸੁਗ੍ਰੀਵ ਸਮੀਰ (ਪੌਨ) ਕੇ ਪੂਤ ਦਿ-

ਮੋਦ ਬਢ੍ਯੋ ਨਿਤ ਨੇਹੁ ਨਯੋ ॥ ਉਤ ਲੈ ਪਹੁਚ੍ਯੋ ਸਿਯ ਕੋ ਦਸ
ਕੰਧ ਧਸ੍ਯੋ ਗਢ ਲੰਕ ਨਿਸੰਕ ਭਯੋ ॥ ਰਿਖਿ ਗੌਤਮ ਕੋ ਪ
ਕਰ੍ਯੋ ਪਹਿਲੇ ਤਿਨ ਰਾਵਨ ਕੋ ਇਕ ਸ੍ਰਾਪ ਦਯੋ ॥ ਬਲ ਸੋ
ਪਰ ਨਾਰਿ ਭਜੈ ਜਬ ਹੀ ਤਨ ਛਾਰ ਉਡੈ ਕਹਿ ਕੈ ਸੁ ਗਯੋ ॥੮
੨॥ ॥ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਸੋਈ ਤਾ ਡਰ ਤੇ ਡਰ ਪੈ ਜਿਯ ਮੈ ਨਸ
ਕੈ ਛੁਇ ਸੋ ਬਲ ਸੋਂ ਕਬ ਹੀ ॥ ਜਬ ਕਾਮ ਕੋ ਭਾਉ ਧਰੈ ਮਨ
ਮੈ ਤਬ ਅਗਿ ਜਰੈ ਛਿਨ ਜਯੋ ਤਬ ਹੀ ॥ ਸਿਯ ਰਾਮ ਬਿਨਾ
ਸਿਵ ਸਕ੍ਰ ਨ ਪੂਜਤ ਸੋ ਜਗ ਜਾਨਤ ਹੈ ਸਬ ਹੀ ॥ ਜੈਸੇ ਰੀ-
ਗ ਚਲੀ ਧਸ ਪੂਰਬ ਕੋ ਫਿਰ ਪਛਮ ਕੋ ਨ ਬਹੀ ਕਬਹੀ ॥
੮੩॥ ॥ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਰਾਜ ਸਮਾਜ ਦਿਖਾਇ ਸਬੈ ਸਿ
ਯ ਰਾਵਨ ਤੋ ਬਹੁ ਭਾਂਤ ਨਿਹੋਰੀ ॥ ਭੂਖਨ ਭੌਨ ਭੰਡਾਰਨ ਕੌ
ਪਰ ਪਾਇ ਰਹ੍ਯੋ ਤਿਨ ਡੀਠ ਨ ਜੋਰੀ ॥ ਜੋਂ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਿਅ
ਰੂਪ ਰਚੀ ਕਵਿ ਰਾਮ ਤਿਨੋ ਨ ਰਵਿ ਕੀ ਛਬਿ ਥੋਰੀ ॥ ਛਾਡ
ਸੋਸੀ ਕਬਹੂੰ ਨ ਹਸੀ ਭ੍ਰਕੁਟੀ ਸਰਸੀ ਪਰਸੀ ਨ ਚਕੋਰੀ ॥
ਰੌਂਦੂਆ ਕਹੀਆ
॥੮੪॥ ॥ਕਬਿਤੁ॥ ॥ਸੂਰ ਹੂੰ ਨ ਹੇਰੀ ਐਸੀ ਰਾਨੀ ਸ
ਭ ਮੇਰੀ ਸੁਨ ਤੇਤੋ ਤੇਰੀ ਚੇਰੀ ਸਬ ਆਜੁ ਹੀ ਕਰਤ ਹੌਂ ॥
ਦਾਸੀ
ਦੇਵਨ ਕੀ ਬੇਟੀ ਪਟ ਰੂਪ ਹੂੰ ਲਪੇਟੀ ਰਤਿ ਲੇਟੀ ॥ ਜਿਨੈ ਦੇ
ਕਾਮ ਕੀ ਇਸਤ੍ਰੀ
ਖ ਮਾਥੇ ਤਿਨ ਕੇ ਧਰਤ ਹੌਂ ॥ ਜਾਨਕੀ ਸਯਾਨੀ ਤੇਤੋ ਮਾਹਿ
ਮਾਨੇ ਜਾਨੀ ਕਛੁ ਅਪਨੀ ਬਿਰਾਨੀ ਤਾਂਤੇ ਆਇ ਕੈ ਜਰਤ

ਹੌਾਈਸੇ ਸੀਸ ਚਢੇ ਪੁਨ ਲੈ ਅਸੀਸ ਬਢੇ ਦੇਖਤੇ ਈ ਦਸਸੀ
ਸਨ (ਸਿਰ) ਸੋ ਪਾਇਨ ਪਰਤੰੁ ਹੌਂ ॥੯੫॥ ॥ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਜੈਸੇ ਅੰ
੧ਧੇ ਰੂਪ ਬਿਨ ਗਾਂ੨ਠ ਧਨ ਜੂਪ ਕੀ ਜੈਸੇ ਹੀਨ ਭ੍ਰਨੈ੩ ਆਸ ਹੈ ਸਰੂ
ਪ ਜਲ ਪਾਨ ਕੀ ਮੂੰ੪ਕ ਜੈਸੇ ਰਾਗ ਬਿਨ ਥਾਂ੫ਬ (ਰਸੀ) ਚਾਂਪ ਬਾਨ
ਬਿਨ ਕਾਂ੬ਨ ਬਾਹਿਰੇ ਕੋ ਆਸ (ਭ੍ਰੀਗਾ) ਹੈ ਨ ਰਾਗ ਤਾਨ ਕੀ ਚਾਂ੭ਤ੍ਰਿਕ ਜ
ਸੋ ਕਾਤਕ ਕੇ ਮੇਘ ਤੇ ਨਿਰਾਸ ਹੋਤ ਜਾਂਚਿੱਕ ਤਜਤ ਆਸ
ਕ੍ਰਿਪਨ ਕੇ ਦਾਨ ਕੀ ਕੈ ਛੋਂ ਸਮਝਾਊਂ ਤੋਹਿ ਕਹਾਂ (ਮੰਗਤਾ) ਲੌ ਬਤਾ
ਊ ਐਸੀ (ਸੂਮ) ਛਾਡੁ ਰਾਮ ਆਸ ਰਾਜਾ ਜਨਕ ਕੀ ਜਾਨਕੀ ॥੯੬
॥ ॥ਸੈਯਾ॥ ॥ਤ੍ਰੂ ਗਾਢ ਲੰਕ ਬਸੀ ਸੁਨ ਜਾਨਕੀ ਜਾਹਿ
ਨਿਸੰਕ ਹ੍ਵੈ ਦੇਵਨ ਦੇਖੋ ਸੋ ਡਰ ਤੇ ਡਰਪੈ ਸੁਰਰਾਜਨ (ਇੰਦ੍ਰ) ਸੇਵਤ
ਨੈਨ ਲਗਾਇ ਨ ਮੇਖੋ ਸੂਰ ਸਸੀ (ਚੰਦ) ਜਮ ਔਰ ਸਮੀਰ (ਪੌਨ) ਨ ਪੀ
ਵਤ ਨੀਰ ਬਿਨਾ ਪਗ (ਪਾਲਕ) ਪੇਖੋ ਸੇਵਤ ਪੌਰ (ਡਿਉਢੀ) ਸਬੈ ਜਬ ਏਤ
ਬ ਰਾਮ ਕਹੋ ਤਪਸੀ (ਹਰਨ) ਕਿਹ ਲੇਖੋ ॥੯੭॥ ॥ਸੈਯਾ॥
ਅਗਿ ਅਨੰਗ (ਕਾਮ) ਗਹੈ ਤ੍ਰੂ ਗਾਹੈ ਅਰ ਪਛਮ ਗੰਗ ਵਹੀ ਜਿਆ
ਆਵੈ ਸੀਤਲ ਆਗ ਕਹੈ ਕੋਊ ਸਾਚ ਗਹੈ ਮ੍ਰਿਗ ਗੋਦ ਲੈ
ਸਿੰਘ ਖਿਲਾਵੈ ਮੇਰੁ ਚਲੈ ਧ੍ਰੂ ਅਸੋਂ ਸੁਨ ਸੁੰਦਰ ਔਰ ਬ
ਸੰਤ ਸਮੀਰ ਜਰਾਵੈ ਹੋਇ ਬਡੀ ਬਿਪਰੀਤਿ ਸਬੈ ਪਰ-
ਸੀਤ ਹਿਰਾਮਨ ਦੇਖਨ ਪਾਵੈ ॥੯੮॥ ॥ਸੈਯਾ॥
ਸੋ ਫਿਰ ਉੱਤਰ ਦੇਤ ਨ ਨੈਕ ਦਸਾਸਨ ਕੋ ਅਤਿ ਸੋਚ ਭਯੋ ਅਮ

ਨ ਮੈ ਕਹਿ ਤੈ ਬਿਨ ਪ੍ਰੀਤ ਨਹੀ ਬਨ ਮੈਂ ਕਹਿ ਆਇ ਸਕੈ ਪਰ
ਯੋ ਕਹਿ ਰਾਖਸ ਨਾਰਿ ਅਪਾਵਨ ਭ੍ਰਾਤਰ ਪਾਵਨ ਕੈ ਤਿ
ਅਪਵਿਤ੍ਰ
ਹ ਸੰਗ ਗਯੋ ॥ ਸੋ ਅਸੋਕ ਬਨੀ ਮਹਿ ਲੰਕ ਧਨੀ ਸਿਯ
ਮਾਨਹੁ ਸੋਕ ਕੋ ਬੀਜ ਬੋਯੋ ॥੮੯॥ ॥ਸੈਯਾ॥ ॥
ਦਾੜਿਨ ਕਾਢ ਬੁਰੀ ਸਭ ਭਾਂਤਿ ਡਰਾਵਨ ਕੈ ਕਿਯੋ ਏਕ ਮ
ਤੋਰੀ ॥ ਯਾਹਿ ਚਬਾਹੁ ਬਿਲੰਬ ਕਹਾਂ ਇਨ ਲੰਕ ਪਤੀ ਸੰ
ਸਭਾਤ
ਗ ਡੀਠਨ ਜੋਰੀ ॥ ਏ ਬਤਿਆਂ ਸੁਨਕੈ ਦਰਕੈ ਛਾਤਿ ਆ
ਫਿਰੀ ਫੁਟੈ ਫਟੈ
ਪਛਤਾਤ ਕਹੈ ਦ੍ਰਿਗ ਫੇਰੀ ॥ ਬੈਨ ਦਿਨਾ ਪਿਯ ਰਾਮ ਬਿ
ਜਿਯ ਸਾਚਾ ਕਿ ਨਾ ਸਿਯ ਕੋ ਸਭ ਬੇਰੀ ॥੯੦॥ ॥ਸੈਯ
॥ ॥ਜੀਤ ਸੁਰੇਸ ਮਹੇਸ ਕੋ ਪੂਤ ਗਨੇਸ ਕੋ ਦੰਤ ਉਪ
ਇੰਦ੍ਰ ਸ਼ਿਵ
ਰ ਲਿਯੋ ॥ ਜਮ ਕੇ ਬਸਿ ਕੈ ਪੁਨ ਬਾਹਨ ਕੋ ਜਿਨ ਤੇ ਗ
ਖਾਨ ਕੁਬੇਰ ਕਿਯੋ ॥ ਦਸ ਮੂੰਡਨ ਸੋ ਜਿਨ ਦਾਨ ਦਿਯੋ ਸਿ
ਸ਼ਿਵ ਧਨੁਖ
ਵ ਸੋ ਛਿਨ ਮਾਹਿ ਬਿਝਾਇ ਲਿਯੋ ॥ ਸੋਈ ਰਾਵਨ ਪਾਇ
ਪਰਯੋ ਗਹਿ ਤੈਂ ਨ ਉਠਾਇ ਦੁਹੂੰ ਕਰ ਮਾਨ ਦਿਯੋ ॥੯੧॥
॥ ॥ਸੈਯਾ॥ ॥ਜੋ ਰਘੁ ਪਾਇ ਰਹੀ ਬਹੁ ਭਾਂਤਨ ਔਰ
ਬਿਭੂਤਿ ਦਿਖਾਇ ਰਹੀ ॥ ਜਿਯ ਮੈ ਸਭ ਜਾਨਤ ਯੌਂ ਠਕੁ
ਇਤ ਦੀਪ ਸਮੀਪ ਜਸੋਵਤ ਗਹੀ ॥ ਯਹਿ ਪੂਰਬ ਪਛਿਮ
ਉਤਰ ਯੌਂ ਦਿਸ ਦਛਨ ਬਾਤ ਸੁਨੀ ਸਬਹੀ ॥ ਰਹਿ ਰਾਮ
ਨ ਕਹੂ ਏਕ ਛਿਨਾ ਨ ਲਗੀ ॥ ਸਿਯ ਡੂਲਤ ਹੈ ਕਬਹੀ ॥

॥ਸ੍ਵੈਯਾ॥ ॥ਨਾਹਿਬਿਨਾਸਿਯਜੀਦੁਖਪਾਵਤਸੋਪ੍ਰਭ
ਸੀਅਬਿਨਦੁਖਪਾਵੈ॥ਹੇਤਬਡੋਦੁਹੂੰਓਰਨਸੌਂਜੋਈਸੈ
ਹੁਤੁਮੈਕਪਿਰਾਮਸੁਨਾਵੈ॥ਜੈਸੋਛਬਿਛੀਨਸਸੀਬਿਨੁਰੈ
ਨਬਿਭਾਵਰੀਸਾਵਰੀਦੇਹਬਨਾਵੈ॥ਕਾਲਬਿਤੀਤਭਯੋ
ਰਾਤ
ਇਹਰੀਤਿਸੁਕੋਪਸੁਗ੍ਰੀਵਹਿਰਾਮਬੁਲਾਵੈ॥੯੩॥
॥ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਸੰਤਸੁਨਹੁਮਨਲਾਇਕਥਾਜੁਕੁਢੰਅ
ਗੇਭੁਸ਼ੀ॥ਪਰਸਰਾਮਕੇਪਾਇਹਨੂੰਮਾਨਲੰਕਾਗਯੋ॥
ਮੂੜ
੯੪॥ ॥ਇਤਿਸ੍ਰੀਰਾਮਗੀਤੇਬਾਲੀਬਧ ਪੰਚਮੋ
ਅੰਕਾ॥੫॥੪੧੨॥ ॥ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਦੂਤਦੌਰਤ
ਇਸਮਝਾਇਲੈਛਡਾਇਆਇਕਾਲਇਤਬੀਤੋ
ਲਾਲ
ਅਬਆਗੇਕੋਉਪਾਇਕੋ॥ਰਾਜਤੁਮੈਪਾਯੋਬਾਲੀਸੁ
ਰਗਪਠਾਯੋਤੁਮੈਬਾਤਭੂਲਗਈਸੁਧਸੀਤਾਹੀਕੋਜ
ਇਕੋ॥ਆਪਹੀਨਆਯੋਕੋਊਉਤਰਪਠਾਯੋਨਹੀਲ
ਯੋਹੈਬਿਲੀਬੋਲਕੀਜੈਸਤਭਾਇਕੋ॥ਸੋਇਸੁਤਜਾਮਨੀ
ਰਾਤੀ
ਮਿਲੇਜੈਸੇਘਨਦਾਮਨੀਹੈਕਾਮਨੀਕੇਪਾਇਕਾਮਭੂ
ਇਸਤ੍ਰੀ
ਲਯੋਰਘੁਰਾਇਕੋ॥੧॥ ॥ਸ੍ਵੈਯਾ॥ ॥ਬਾਤਸੁਨੇ
ਕਪਿਰਾਇਰਹੇਚਕਰਾਜਸਮਾਜਲਿਯੇਸੰਗਆਯੋ
ਦੇਖਤਹੀਮੁਸਕਾਇਦਿਯੋਪ੍ਰਭੁਦੌਰਕੈਪਾਇਨਸੀ
ਸਛਾਯੋ॥ਸੰਗਲੀਏਨਲਨੀਲਹਨੂੰਕਪਿਕੋਟਿਕ
ਕਈਂਕੋ ਕਿ

ਕੋਟਿਕ ਝੂੰਡ ਮਿਲਾਯੋ ਛਿਨ੍ਹ ਬਿਲੰਬ ਕਯੋ ਅਬਹੀ ਸਿ-
ਯ ਸੋਧ ਜਟਾਊ ਕਹਾਂ ਹੈ ਬਤਾਯੋ ॥੨॥ ॥ਸਵੈਯਾ॥ ॥
ਸ੍ਰੀ ਰਘੁਬੀਰ ਕਹੀ ਭੁਜ ਦੰਡ ਉਠਾਇ ਅਖੰਡਲ ਜਯੋਂ ਬ
ਇੰਦ੍ਰ
ਲ ਸੈਂ ॥ ਤੁਮ ਸੇ ਬਲਵੰਤ ਪ੍ਰਚੰਡ ਮਹਾਂ ਕਪਿ ਕੋ ਜੁ ਲਿਸੈਕ
ਹੈ ਬੋਕ ਧਸੈਂ ॥ ਰਨ ਮੰਡ੍ਰ ਘਮੰਡਿ ਨ ਪੰਡ੍ਰ ਕਰੈ ਮੁਖ ਪੈ
ਬਹੁਤ
ਜਬ ਸਾਰਕੀ ਧਾਰ ਲਸੈਂ ॥ ਕਪਿ ਰਾਜ ਕਹੀ ਸੋਈ ਏਕ
ਸੁਗ੍ਰੀਵ
ਹਨੂੰ ਜੋ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰ ਯਾਂਤ ਨ ਰਾਮ ਹਸੈਂ ॥੩॥ ॥ਕਬਿਤ॥
॥ ॥ਹਨੂੰ ਪ੍ਰਭ ਸੇਵਕ ਨ ਨੈਂਤ ਕੈ ਨਾਥ ਯਾਹਿ ਅੰਜਨੀ ਕੋ ਪੂ
ਤ ਪੈ ਸਪੂਤ ਮਨ ਪੂਤ ਕੀ ॥ ਚਢੇ ਰਨ ਰੋਖ ਧਾਰ ਕੇ ਭੂਤ ਸੇ
ਪ੍ਰਿਤ੍ਰ
ਗਿਰਾਵੈ ਅਰਿ ਏਕ ਬਾਰ ਬਾਗ ਜਾਇ ਗਾਹੇ ਪੁਰਹੂਤ ਕੀ
ਸਤ੍ਰ ਇੰਦ੍ਰ
॥ ਪਰਿ ਦੁਖ ਪਾਰ ਕਰੈ ਬੀਰਨ ਕੇ ਕਾਮ ਰਘੁਰਾਇ ਕੇ ਸ
ਹਾਇ ਕਰਬੇ ਕੌਂ ਬਡ੍ਹੋ ਭੂਤ ਕੀ ॥ ਸੀਤਾ ਸੋਧ ਲਿਆਇਬੇ
ਤਮਾਸ਼ਾ
ਕੋ ਸਿੰਧ ਫਾਧਿ ਜਾਇਬੇ ਕੋ ਪਾਇਕ ਸੋ ਰਾਮ ਯਾਹਿ ਲਾ
ਦਾਸ
ਇਕ ਹੈ ਦੂਤ ਕੀ ॥੪॥ ॥ਕਬਿਤ੍ਰ॥ ॥ਔਰ ਚਹੂੰ
ਰ ਕੋ ਪਠਾਊਂ ਕਪਿ ਜੂਥ ਸੀਯ ਸੋਧ ਕੋ ਮੰਗਾਊਂ ਤਬ ਕੈ
ਠ ਪਾਨੀ ਧਸੈਹੈ ॥ ਕੌਨ ਮੰਦ ਭਾਗੀ ਸੁਨ ਰਾਮ ਕਾਮ ਬੈਠ
ਰਹੇ ਆਪਨੇ ਹੀ ਹਾਥ ਕਾਟਿ ਆਪਨੀ ਨਕਾਸਿ ਹੈ ॥ ਕ
ਹੇ ਰਘੁਬੀਰ ਸੁਨ ਬੀਰ ਸੁਤੋ ਤੇਰੇ ਹਾਥ ਤੇਰੇ ਈ ਭਰੋਰੇ
ਸੇ ਮੀਚ ਰਾਵਨ ਕੋ ਗਸੈ ਹੈ ॥ ਲੰਕ ਗਾਢ ਜੈਬੇ ਕੋ ਨਿਸੰਕ
ਮੌਤ

ਲੰਕ ਬਾਂਧਿ ਅਕਲੰਕ ਬਲ ਜਾਂਕੋ ਹਨੂੰਮਾਨ ਏਕ ਬਾਸਿ ਹੈ
ਲਕ ਬਹੁਤ
॥੫॥ ॥ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਏਕ ਕਪਿ ਪੂਰਬ ਪਛਾਂਹ ਏਕ
ਪਛਮ
ਸਿੰਧ ਮਾਹਿ ਉਤਰ ਕੀ ਛਾਂਹਿ ਏਕ ਪਠਏ ਬਿਚਾਰ ਕੈ ਤਾਂ ਤੇ
ਉਤੇ ਨਵਾਇ ਸੀਸ ਚਲੇ ਜਗਦੀਸ ਜੂ ਕੋ ਬੀਸਨ ਕੇ ਈ
ਲੂ ਏਕ ਏਕ ਲੈ ਪਚਾਰ ਕੈ ਦੱਛਨ ਭੁਜਾ ਕੋ ਠੋਕ ਦੱਛਨੇਸ
ਵੰਗਾਰ ਸਜੀ ਰਤੂਰ
ਮੀਰ ਸੁਤ ਦੱਛਨ ਕੇ ਜੈ ਬੇਰੇ ਜਗਾਯੋ ਕਿਲਕਾਰ ਕੈ ਤਾਂ ਲੈ
ਪਵਨ ਪੂਛ
ਪ੍ਰਕਾਸਿ ਪੂਤ ਅਕਲੰਕ ਜਾਨਕੀ ਕੋ ਸੋਧ ਲੰਕ ਧਾਸਿਆ
ਪਵਿਤ੍ਰ
ਉਦੈ ਨਿਸੰਕ ਆਰਿ ਮਾਰ ਕੈ ॥੬॥ ॥ਸੈਯਾ॥ ॥ਦੇਖ
ਹਨੂੰ ਗਦ ਲੰਕ ਬਿਨਾ ਤ੍ਰੋਹਿ ਸਾਰ ਕੋ ਹੈ ਗਦ ਔਰ ਜੋ ਹੋਈ
॥ਤਾ ਕਹੁ ਔਰ ਅਨੇਕ ਖਰੇ ਕਪਿ ਜਾਂਹਿ ਕੋ ਹੈਂ ਕਰੈ ਕਾਰਜ
ਸੋਈ॥ਰਾਘਵ ਰਾਵਨ ਮਾਰਬੇ ਕੌ ਸਿਯ ਸੋਧ ਕੋ ਤੂੰ ਸੁਰ ਲੈ
ਬਧਿ ਦੋਈ॥ਕੂਰ ਕਹੋ ਨਹਿ ਰਾਮ ਹਜੂਰ ਹੈ ਤੋ ਸਮ ਸੂਰ
ਬ੍ਰਾਮ
ਨ ਦੇਖਤ ਕੋਈ ॥੭॥ ॥ਸੈਯਾ॥ ॥ਰਾਮ ਹਿ ਰਾਜ
ਵਿਯੋਗ ਮਕੇ ਅਰੁ ਬਾਲੀ ਕੀ ਬੰਦ ਤੇ ਨਾਰਿ ਛੁਡਾਵੈ ਜੋਏ
ਸੀਏ ਪੀਰ ਸਹੈ ਰਘੁਬੀਰ ਪੈ ਧੀਰ ਬਡੇ ਸੁਖ ਤੇ ਨ ਸਨ
ਹੈ॥ਬਾਦਿ ਜਨੈ ਜਨਨੀ ਜਗ ਤੇ ਦੁਖ ਮੈ ਪ੍ਰਭੁ ਮੀਤ ਕੇ ਕਾ
ਮ ਨ ਆਵੈ॥ਔਰ ਰਚੇ ਉਪਚਾਰ ਧਰੇ ਸੁਨ ਕਾਮ ਕੇ
ਇਲਾਜ
ਕਾਮ ਕੋ ਕੌਨ ਨ ਧਾਵੈ ॥੮॥ ॥ਸੈਯਾ॥ ॥ਜਾਹਿ ਨਸ
ਹਿ ਬਕਾਮ ਕੇ ਸੇਵਕ ਜਾਨਤ ਤਾਂਹਿ ਨ ਕੀ ਸੁਧ ਜੋਂ ਜੋ॥

ਬਾਤ ਬਿਚਾਰ ਕਹੈ ਹਸਿ ਕੈ। ਬਿਨ ਦਾਮਨ ਤਾਂਹੀ ਕੇ ਹਾਥ ਬਿ
ਕੱਯੋ ਹੈ ਇਹ ਭਾਂਤ ਕੀ ਬਾਤ ਚਹੂੰ ਜੁਗ ਤਾਂ ਪਰ ਰਾਮ ਸੋ
ਠਾਕੁਰ ਪੱਯੋ॥ ਆਇ ਹਨੂੰ ਸਭ ਕਾਮ ਕਰੈ ਭਟ ਲਾਖ
ਨਮੈ ਜਬ ਏਕ ਬੁਲੱਯੋ॥ ੯॥ ॥ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਰੋਮ
ਰੋਮ ਫੂਲ ਰਹੇ ਠੋਕ ਭੁਜ ਠਾਢੇ ਭਏ ਰਾਮ ਮੁਸਕਾਨੇ ਦੇ
ਹਸਕੇ
ਖ ਰੂਪ ਹਨੂਮਾਨ ਕੋ। ਸੀਤਾ ਜੀ ਕੋ ਸੋਧ ਹਮ ਆਜ ਹੀ ਤੇ
ਪਾਯੋ ਮਾਨੋ ਦੇਖਤ ਹੈਂ ਡੀਲ ਜਾਂ ਕੋ ਸਿੰਧੁ ਫਾਂਧੁ ਜਾਨ ਕੋ।
ਕਦ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਕੂਦ
ਜੈਸੋ ਹੈ ਰਘੁਬੀਰ ਮਿਲੁ ਬੀਰ ਸੋ ਬਿਰਾਰੈ ਤੈਸੋ ਲੈ ਭੁ ਫੇਕ
ਪਿਛਾਂ ਸੁਫਵਯਾਂ ਅਸਮਾਨ ਕੋ। ਹਾਥ ਜੋਰ ਕਹੈ ਲੰ
ਕ ਬਾਰਧ ਕੇ ਪਾਰ ਅਬ ਕੀਜੈ ਨ ਅਵਾਰ ਦੀਜੈ ਆਇ
ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਦੇਰ
ਸਨਿਦਾਨ ਕੋ॥ ੧੦॥ ॥ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਜੌ ਕਹੋ ਤੋ ਰੀਤੇ
ਬਾਲਨ ਖਾਲੀ
ਸਿੰਧੁ ਕਰੋ ਜਲ ਪੀਓ ਮੁਨਿ ਔਰ ਜੋ ਕਹੋ ਤੋ ਬੀਰ ਪਾਨੀ
ਅਗਸਤ ਕੀ ਤਰਹ
ਰਾਖੋਂ ਨਾਮ ਕੋ। ਕਹੋ ਜਾਇ ਲੰਕ ਮਾਰੋਂ ਭੀਤਨ ਸੋਂ ਭੀਤ
ਕੰਧਾ
ਕਹੋ ਰਾਵਨ ਸਮੇਤ ਪਗ ਸਾਊਂ ਪਗ ਬਾਮ ਕੋ। ਦੇਖ ਕੇ
ਇਸਤ੍ਰੀ
ਅਨੀਤਾ ਮੇਰੇ ਮਰਤਨ ਪੀਤੁ ਜੋਈ ਕਹੋ ਸੋਈ ਕਰੋਂ ਨ
ਪਿਤਾ
ਥ ਨੈਕ ਭਰੋ ਹਾਮ ਕੋ। ਸੁਨੋ ਮੇਰੇ ਮੀਤਾ ਸੁਖ ਸੋਈ ਏ ਅ
ਚੀਤਾ ਕਹੋ ਸੀਤਾ ਸੋਧ ਲਿਆਊਂ ਕਹੋ ਸੀ ਮਿਲਾਊਂ ਰਾਮ
ਕੋ॥ ੧੧॥ ॥ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਖੇਦ ਮਾਰੇ ਖੇਦ ਬਿਨੁ ਖੇਟ
ਜਿਨ ਕਰੇ ਨਾਥ ਸੀਤਾ ਲੈ ਕੇ ਸਾਤ ਏ ਪਤਾਲ ਹੂੰ ਜੋ ਜਾਇ

ਗੋ ਛੁਵਤ ਤਿਹਾਰੇ ਪਾਇ ਕਹਾਂ ਲੌ ਪਰਾਇ ਮੋਤੇ ਤੌ ਕਹ

ਭੁਜੰਗ

ਬਸਾਇ ਆਇ ਸੀਸ ਪਗ ਨਾਇ ਗੋ ਕੂਪ ਸੂਰ ਲੋਕ ਸਿ

ਸਕਤ

ਧੁ ਅਚਲ ਸੁਮੇਰ ਬਿੰਦੁ ਰਾਵਨ ਪਰੇਵਾ ਹਨੂੰ ਬਾਜ ਜਿਓ ਉ

ਬੀਧਿਆ ਗਲ

ਡਾਇ ਗੋ ਨਾਇ ਮਾਥੋ ਕਹੈ ਨਾਥ ਕਹਿਓ ਤਾਕੇ ਪਾਛੇ ਰਘੁ

ਨਾਥ ਮੇਰੇ ਹਾਥ ਕੀ ਸੁ ਭਲੀ ਮਾਰ ਖਾਇ ਗੋ ॥੧੨॥

॥ਕਬਿਤੁ॥ ॥ਕਹਿਓ ਹਨੁਮਾਨ ਤਾਕੋ ਕਹੋ ਪਰਮਾਨ ਪ੍ਰ

ਭੁ ਸੁਨੀਏ ਸ੍ਰਵਨ ਦੈਹੋਂ ਤੁਮਹਿ ਬਤਾਇ ਦਿਓ ਜਰ ਤੋਰ

ਮਨ ਭਾਲ ਸਾਤੋ ਸਿੰਧੁ ਆਲ ਬਾਲ ਦੇਸ ਔਧਿ ਦੇਸ ਤੋ

ਪਾਨੀ ਦੀ ਆਸ ਬਿਰਛ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਹਦੀਏ

ਲ ਚਢਕੇ ਨਿਵਾਇ ਦਿਓ ਪਾਤ ਮੇਘ ਸੇਤ ਕਾਰੇ ਫੂਲ

ਜੇ ਅਕਾਸ ਤਾਰੇ ਭਾਰੇ ਫਲ ਸੂਰ ਸਸਿ ਤੇਊ ਤੌ ਝੁਕਾਇ

ਚੰਦ੍ਰਮਾ

ਦਿਓ ਹੈਂ ਤੇ ਸਾਖਾ ਮਿਗ੍ਰ ਮਿਗ੍ਰ ਰਾਜੁ ਰਘੁਰਾਜੁ ਐਸੇ

ਸ਼ੇਰ

ਬ੍ਰਿਛ ਮਤ ਰੂਤੇ ਤੁਹਾਰੀ ਸੀਤਾ ਤੂੰ ਮੈ ਲਿਆਇ ਦਿਓ ॥੧੩॥

ਅਕਾਸ਼ ਕੇ ਬਿੱਚ

॥ ॥ਕਬਿਤੁ॥ ॥ਕਹੋ ਸੀਅ ਲਿਆਊਂ ਕਹੋ ਸੀਅ ਕੇ

ਸੰਦੇਸ ਕਹੋ ਰਾਵਨ ਸਮੇਤ ਲਿਆਊਂ ਬੇਗ ਸਿਖ ਦੀਜੀ

ਏ ॥ਕਹੋ ਤਾਂਹੀ ਛੂੰਢਕੇ ਕੁਟੰਬ ਲੈ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਬੋਰੋਂ ਲੈ ਆਊਂ

ਮੰਦੋਦਰੀ ਕੇ ਜਾਨੀਐ ਸੋ ਕੀਜੀਏ ॥ਕਹੋ ਦਸ ਸੀਸ ਭੁ

ਜ ਬੀਸਨ ਬਧੋਰੋਂ ਆਰੀ ਕਹੋ ਜਾਇ ਘੇਰੋਂ ਗਾਦ ਬਿਨ

ਛਿਨ ਕਰਾਂ ਪਖੰਡ

ਹੀ ਪਤੀਜੀਏ ॥ਰਾਮ ਹਨੂੰਮਾਨ ਕੋ ਨਿਸੰਕ ਪਾਨ ਦੀਜੈ ਰ

ਮ ਕਹੋ ਤੂੰ ਜਾਇ ਤਾਹ ਲਿਆਊਂ ਢੂੰਢ ਲੀਜੀਏ ॥੧੪॥

॥ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਦੇਖਹਨੂੰ ਕਪਿ ਰੂਪ ਸਿਯਾ ਰਘੁਬੀਰ ਕੀ
ਬਾਂਦਰ
ਜਿਯ ਮੇ ਡਰ ਪੈਹੈ ॥ ਮਾਨਸ ਕੀ ਕਹਿ ਤੋਟ ਪਰੀ ਜਬ ਦੂਤ
ਕਿਯੇ ਕਪਿ ਰੀਛ ਲਜੈਹੈ ॥ ਦੇਵਨ ਕੋ ਮਗ ਹੈ ਨ ਜਹਾਂ ਰਜ
ਲਜਾ ਰਸਤਾ
ਨੀਕ ਸੁ ਏਕ ਹਿ ਕੋ ਸੁ ਬੁਝੈਹੈ ॥ ਹੈ ਪਰਬੀਨ ਤਊ ਸਿਯ ਕੋ
ਚਤੁਰ
ਬਿਨ ਚੀਨ ਦੀਏ ਪਰਤੀਤਿ ਨ ਐਹੈ ॥੧੫॥ ॥ਸਵੈਯਾ॥
ਨਿਸ਼ਾਨੀ
॥ ॥ਭੂਖ ਲਗੀ ਬਨ ਕੇ ਫਲ ਤੋਰਤ ਯਾਹਿ ਭਖੇ ਮੁਖ ਮੈ
ਧਰ ਲੀਜੋ ॥ ਏਕ ਨਿਦਾਨ ਕੀਏ ਬਿਨੁ ਹੇ ਕਪਿ ਸੀਅ ਬਿਨਾ
ਪਰਤੀਤ ਨ ਕੀਜੋ ॥ ਏ ਮਨ ਬੇਗ ਨ ਰੀਝਤ ਜੇ ਪਹਿਚਾਨ
ਗੁੰਦੇ ਹੋਏ ਵ ਲਗੇ ਹੋਏ
ਤ ਜਾਨਕੀ ਔਰ ਨ ਬੀਜੋ ॥ ਹੈ ਬਨ ਮੇ ਖਿਚਿਤ ਹੀਰਾਨ ਦੂਰੀਜ
ਕੰਦਰਾ
ਹਹੈ ਸੁੰਦਰੀ ਮੁੰਦਰੀ ਤਹਿ ਦੀਜੋ ॥੧੬॥ ॥ਸਵੈਯਾ॥
ਸੀਤਾ
॥ਏਕ ਕਰੋ ਬਿਨਤੀ ਤੁਮ ਸੋ ਸੁਨ ਕੇ ਰਘੁਨਾਥ ਬੁਰੋ ਜਿਨ
ਮਾਨੋ ॥ ਏਕ ਫਲੰਗ ਕਰੋ ਤਜ ਸੰਕ ਨਿਸੰਕ ਸੁ ਲੰਕ ਧਸੋ
ਛਾਲ
ਮੁਹਿ ਜਾਨੋ ॥ ਹੋ ਹਨੁਮਾਨ ਅਜਾਨ ਨਹੀ ਪ੍ਰਭੁ ਦੇਖਨ ਕੇ ਸਭ
ਠੌਰ ਸਯਾਨੋ ॥ ਮੰਜੁਲ ਵੈ ਪਦ ਕੰਜ ਕਹੋਂ ਬਿਨ ਹੋ ਸਿਯ ਕੋ ਕਿ
ਨਿਰਮਲ ਵ ਉਜਲ
ਹ ਭਾਂਤਿ ਪਛਾਨੋ ॥੧੭॥ ॥ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਸਾਚ ਕਹੀ ਇਹ
ਬਾਤ ਤਊ ਸਿਯ ਕੀ ਦੁਤਿ ਹੌ ਕਿਹ ਭਾਂਤਿ ਸੁਨਾਊਂ ॥ ਜੋ ਉਪ
ਮਾ ਕਵਿ ਦੇਤ ਸਬੈ ਤੇਈ ਠੌਰ ਕਹੌਂ ਤਬ ਔਗ ਲਜਾਊਂ ॥
ਹੌ ਕਪਿ ਢੂੰਡ ਰਹਓ ਜਗ ਮੈ ਛਬਿ ਅੰਗਨ ਕੀ ਸਮ ਕੋ ਨ
ਹਿ ਪਾਊਂ ॥ ਸੋ ਦੁਖ ਤੇ ਜਿਹ ਭਾਂਤਿ ਸਿਯਾ ਸੋਈ ਚੀਨ੍ਹ ਹਨੂੰ ਸ
ਚਿੰਨ੍ਹ

ਭੁ ਤੋਹਿ ਬਤਾਊਂ ॥੧੮॥ ॥ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਜਹਾਂ ਨ ਹੁਲਾ
ਪ੍ਰਸੰਨਤ
ਸ ਤਾਂਤੇ ਸ੍ਵਾਸਨ ਅਵਾਸ ਤਹਾਂ ਨੀਰ ਬੀਰ ਬਾਤ ਸੁਨ ਲੀ-
ਗਰਮ ਸ੍ਵਾਸ
ਜਿਏ ਨਿਦਾਨ ਕੀ। ਜਾਕੇ ਦ੍ਰਗ ਕਾਜਰ ਸੋ ਮਿਲੀ ਪੱਕ ਬੀ
ਸੁਰਮਾ ਵ ਕਾਜਲ ਚਿਕੜ
ਕ ਮਾਂਹਿ ਤਹਾਂ ਦੇਖੀਓ ਨਿਸੰਕ ਬ੍ਰਿਖ ਧੂਕਲ ਭਾਨ ਕੀ ਜ
ਰੋਗ ਸੂਰਜ
ਕੇ ਨਿਸ ਧਾਮ ਮੁਖ ਦੀਪ ਹੀਰੇ ਦੀਪੇ। ਬਿਨੁ ਫੂਲ ਅੰਗ ਬ
ਰਾਤ ਦੀਵਾ
ਸੁ ਤਹਾਂ ਰਾਨੀ ਹਨੂੰਮਾਨ ਕੀ। ਜਹਾਂ ਮੁਖ ਮੂਕ ਰਾਮ ਰਾਮ
ਗੰਧ ਚੁਪ
ਹੀ ਕੀ ਕੂਕ ਜਹਾਂ ਸੋਵੈ ਸੁਖ ਧੂਪ ਤਹਾਂ ਹੈ ਅਚੂਕ ਜਾਨਕੀ
ਅਨਤੋਲ
॥੧੯॥ ॥ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਜਾਕੇ ਬਾਧੇ ਕੇਸ ਤਨ ਤਾਪ
ਸੀ ਕੇ ਭੇਸ ਸੁਨ ਬਾਨਤ ਨਰੇਸ ਦ੍ਰਿਗ ਨੀਰ ਉਰ ਧੋਵਤੀ
ਛਾਤੀ
ਭੂਖਨ ਮਲੀਨ ਪੀਯ ਹੀਨ ਸੁਖ ਛੀਨ ਜਾਕੀ ਹੈ ਹੈ ਦਸ
ਦੀਨ ਨਿਸ ਨੀਂਦ ਹੂੰ ਨ ਸੋਵਤੀ। ਅੰਗਨ ਭੁਖਾਈ ਫੂਲ ਸੇ
ਜ.ਨ ਤੁਸਾਈ ਜਾਂਕੀ ਤਾਂਕੋ ਜਾਨ ਲੀਜੈ ਨਾਰਿ ਨੀਚੇ ਮੁਖ ਜੋ
ਵਹੀ
ਵਤੀ। ਹਨੂੰ ਸੁਨ ਮੀਤ ਸੀਆ ਪਾਇਬੇ ਕੀ ਰੀਤਿ ਲਿਕ
ਜਾਕੀ ਭੀਤਿ ਭੀਤਿ ਰਾਮ ਰਾਮ ਕਹਿ ਰੋਵਤੀ ॥੨੦॥
ਕੰਧ ਕੰਧ
॥ਸ੍ਵੈਯਾ॥ ॥ਰਾਵਨ ਪਾਪ ਕੇ ਜਾਲ ਫਸਓ ਬਿਧਿ ਤਾਂ ਮ
ਹਿ ਪਾਉ ਸੰਭਾਰ ਕੈ ਦੀਜੋ। ਬਾਤ ਬਿਨਾ ਮਿਰਜਾਦ ਕਰੋ ਜਿ
ਮਤ
ਨ ਕ੍ਰੋਧ ਕਰੈ ਤੁ ਕਰੈ ਸਹ ਲੀਜੋ। ਦੇਖ ਫਲਿਓ ਬਨ ਦੇਖਵ
ਹਓ ਜਿਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਜਓ ਜਸੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਜੋ। ਕਾਦਰ ਸੂ
ਲ ਨਿਹਾਲ ਕਰੋ ਮੁਹਿ ਜਾਹਿ ਹਨੂੰ ਅਤਿ ਕਾਲ ਨ ਕੀਜੋ।
ਦੇਰ ਚਿਰ

੨੧॥ ॥ਸ੍ਵੈਯਾ॥ ॥ਪਾਨ ਲਏ ਦੋਊ ਪਾਨ ਧਰੇ ਸਿਰ
ਪਾਇ ਛੁਏ ਰਘੁਨੰਦਨ ਜੂ ਕੋ॥ ਔਰ ਕਰੀ ਬਿਨਤੀ ਬਹੁ ਭ੍ਰ
ਤਿ ਨ ਦੇਹਿ ਧਰੀ ਪ੍ਰਭ ਪਾਇ ਕਨੂੰ ਕੋ॥ ਆਪਨ ਜਾਨ ਧਰੇ
ਰਹੀਓ ਜਿਅ ਹੋ ਕਪਿ ਸਤ੍ਰੁ ਜ ਕਹੌਂ ਤੁਹਿ ਕੂਬੋ॥ ਨਿੱਤ ਕ
ਰੈ ਸੁਧ ਚਿੱਤ ਕੇ ਸਾਬਸੁ ਚਿੱਤ ਚਲਿਓ ਸੰਗ ਮਿਤ ਹਨੂੰ ਕੇ
॥੨੨॥ ॥ਸ੍ਵੈਯਾ॥ ॥ਛਾਡ ਚਲਿਓ ਸੁ ਮਹੇਸ ਕੋ ਅ
ਸ ਗਨੇਸ ਮਨਾਇ ਚਲਿਓ ਢਿਗ ਧੈ ਭੁਜ ਪੀਠ ਸੋ ਠੋਕ
ਨਿਹਾਰ ਹਨੂ ਮੁਖ ਲੋਚਨ ਚਾਰੁ ਚਲਿਓ ਜਲ ਧੈ ਮੁੰਦ੍ਰੀਕ
ਰ ਸੌਂਪ ਕਹੇ ਮੁਖ ਬੈਨ ਸੁ ਦੇਹ ਬਿਨਾ ਕਪਿ ਪ੍ਰਾਨ ਨ ਦ੍ਵੈ ਜ
ਬਲੌ ਮਮ ਦੇਹ ਉਤੈ ਨਹਿ ਖੇਹ ਤੂ ਆਨ ਦੈ ਸੋਧ ਸਿਯਾ
ਪਗ ਛ੍ਵੈ॥੨੩॥ ॥ਸ੍ਵੈਯਾ॥ ॥ਬਾਂਧ ਮੁਠੀ ਦੋਊ ਪਾ
ਇ ਲਗਾਇ ਸੁ ਬੀਰ ਬਡੋ ਰਘੁਬੀਰ ਕੀ ਧਾਕੋ॥ ਪੂੰਛ
ਉਠਾਇ ਲਿਟਾਇ ਦਈ ਕਟਿ ਲੋਚਨ ਮੂੰਦਿ ਨ ਨੀਰਹਿ ਤਾਕੋ
ਰਾਮ ਕੋ ਨਾਮ ਲਿਓ ਮੁਖ ਤੇ ਜਿਯ ਮੈਂ ਧਰ ਧੌਰ ਖਤਾਹਿ
ਕ੍ਰਿਪਾ ਕੋ॥ ਬਾਰ ਲਗੀ ਨਹਿ ਪੌਨ ਕੇ ਪੂਤ ਹਿ ਪਾਰ ਭਯੋ
ਲਘੁ ਬਾਰਧ ਬਾਕੋ॥੨੪॥ ॥ਸ੍ਵੈਯਾ॥ ॥ਰਾਮ ਕੇ
ਕਾਮ ਕਰੋ ਜਿਯ ਤੇ ਇਹ ਤੇ ਸੁਭ ਕੌਨ ਸੀ ਔਰ ਘਰੀ ਛ
ਬਿ ਬਾਰਧ ਬਾਰਦ ਏਕਹਿ ਸੌ ਕਹਿ ਵਾਮ ਤਹਾਂ ਭ੍ਰਕੁਟੀ
ਨ ਤਰੀ॥ ਨਿਧਿ ਨੀਰ ਕੇ ਪਾਰ ਪਰਿਓ ਪਲ ਮੈਂ ਪਗ ਕੀ

ਅਗਰੀ ਜਲੂ ਮੈਂ ਨ ਪਰੀ॥ ਕਪਿ ਨਾਉ ਹਨੂ ਜਿਨ ਕੋ ਤਿਨ ਤੇ
ਨਾਮ
ਰਘੁਬੀਰ ਕੇ ਨਾਉ ਕੀ ਨਾਉ ਕਰੀ॥ ੨੫॥ ॥ਸ੍ਵੈਯਾ॥
ਨਾਮ ਬੇੜੀ
॥ਸਿੰਧ ਕੇ ਫਾਂਧ ਬੇ ਕੋ ਸੁਰਪਤਿ ਫਨੀਪਤਿ ਹੂ ਮਨ ਤੌ ਨ ਹਿ ਕੀਨੋ
ਲੋਰਤਿ ਨਾਵਲ ਪੌਨ ਰਹੇ ਕਵਿ ਰਾਮ ਗੁਬਿੰਦ ਹਿ ਅੰਤ ਨ
ਲਛਮੀ
ਲੀਨੋ॥ ਸੋ ਹਨੂਮਾਨ ਕਹੂੰ ਨ ਗਨੈ ਬਲ ਨਾਉ ਕਰਯੋ ਜੁ ਸੁਨ
ਯੋ ਪਰਤੀਨੋ॥ ਜਾਨਤ ਹੌਂ ਜੁ ਦਈ ਮੁੰਦਰੀ ਪਦ ਰਾਮ ਕਹੂ
ਜਨ ਟਾਮਨ ਕੀਨੋ॥ ੨੬॥ ॥ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਸਿੰਧੁ ਕੇ ਕ
ਦੂਣਾ
ਰਾਰ ਨਿਜ ਪੌਰਖ ਸੰਭਾਰ ਕਿਲਕਾਰਿ ਐਸੋ ਉਠਯੋ ਨਭ
ਕਿਨਾਰੇ ਪੁਰਸਾਰਥ ਅਕਾਸ
ਮੰਡਲ ਭ੍ਰਰਾਯੋ ਹੈ॥ ਕਮਠ ਕੇ ਭਾਲ ਪਰ ਫਨਿ ਫਨਿ ਮਾ
ਕਛੂ ਮੱਥਾ ਸੇਸਨਾਗ
ਲ ਧਰਿ ਦੇਸ ਦੇਸ ਚਾਲ ਭੂਮ ਚਾਲ ਸੋ ਜਨਾਯੋ ਹੈ॥ ਮਹਿ
ਭੂਚਾਲ
ਮਾ ਅਪਾਰ ਯਾਂ ਕੇ ਬਲ ਕੋ ਨ ਪਾਰ ਉਰ ਰਾਖਸੀ ਕੇ ਮਾਰ
ਨੋਕਰੀ
ਪੁਰ ਰਾਖਸ ਕੇ ਆਯੋ ਹੈ॥ ਕੀਨੀ ਮਨ ਸੰਕ ਨਾਹਿ ਕੰਚਨ
ਲੰਕਾ
ਕੀ ਲੰਕ ਯਾਹਿ ਹੈ ਨਿਸੰਕ ਧਸਯੋ ਭੂਪ ਧਾਮ ਕੋ ਬਨਾਯੋ ਹੈ॥
ਮਛਰ
੨੭॥ ॥ਸ੍ਵੈਯਾ॥ ॥ਕੀਚਨ ਕੇ ਗਾਦ ਲੰਕ ਭ੍ਰਯੋ ਪੁਨਰ
ਮਸੋਂ ਬੈਰ ਕਲੰਕ ਯਹੈ ਹੈ॥ ਦੇਖ ਫਿਰਯੋ ਸਭਿ ਕੇ ਘਰ ਭੀ
ਤਰਿ ਸੀਤਾ ਹਿ ਸੋਧ ਕਹੂੰ ਨ ਲਹੈ ਹੈ॥ ਜੇ ਰਘੁਬੀਰ ਕਹੇ ਮੁ
ਹਿ ਚਿੰਨ੍ਹ ਸੁ ਏਕ ਨਹੀ ਹਨੂੰਮਾਨ ਕਹੈ ਹੈ॥ ਝਾਰਨ ਮੈ ਕਿ ਪਹ
ਰਨ ਮੈ ਕਿ ਪੌਢਨ ਕੇ ਹਿਤ ਬੀਚ ਰਹੈ ਹੈ॥ ੨੮॥ ॥
ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਏਕ ਜੀਹ ਪਾਇ ਪੁਨ ਸਾਰਦਾ ਸਹਾਇ
ਜੀਭ

✱ ਪਣਤੂ ਬ੍ਰਾਮਣੋ ਅਰਥ ਵੇਦ ਸੋ ਦੇਹ ਕਹੀਏ ਤੁ ਅੰਗ ਜੋ ਨੀ ਸੂਛਮ ਸੇ ਸੂਛਮ ਉਤ੍ਰੈ ਦੇਵਲਾ ਸਰੂਪ

ਨਾਹੀ ਰਾਵਨ ਕੇ ਨਗਰ ਕੀ ਕੈਸੇ ਛਬਿ ਗਾਈਏ ਫੂਲੀ ਫੂ
ਲੀ ਫਾਲੂ ਤਰੁ ਬੈਠੇ ਅਲ ਮਾਲ ਅਤਿ ਸੁੰਦਰ ਕਿ ਲਾਲ
ਤਾਲ ਪਾਲ ਸੋ ਰਿਝਾਈਏ ਬਾਪੀ ਭੂਪ ਕੁੰਡਨ ਮੈ ਭੂਨ
ਨਿ ਕੇ ਝੁੰਡ ਬੈਠੇ ਕੀਨੇ ਵਖ ਰੁੰਡ ਹੋਇ ਤੈ ਜਤਾਈਏ ਬਾਰ
ਨ ਤੁਰੰਗ ਰਥ ਕੰਚਨ ਕੇ ਧਾਮ ਪਰ ਕੌਨ ਸੀ ਬਿਭੂਤ ਛਾਡ
ਕੈਨ ਸੀ ਬਤਾਈਏ ॥੨੯॥ ॥ਕਬਿਤੁ॥ ॥ਜਾਹੀ ਪੌ
ਰ ਜਾਇ ਤਹਾਂ ਕੌਤਕ ਲੁਭਾਇ ਤਾਲ ਆਵਜ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਬੀ
ਨ ਬਾਜਤ ਸੁਹਾਵਨੋ ॥ ਸੂਰ ਸਸਿ ਬਰਨ ਬਿਰੰਚਿ ਸੁਰਰਾਜ
ਆਜ ਕੌਨ ਇਹ ਲਾਇਕ ਜੁ ਪਾਵੈ ਇਹਾਂ ਆਵਨੋ ॥ ਔਰ
ਕਹੂ ਭੂਪ ਕਰ ਅੰਜਨੀ ਕੋ ਪੂਤ ਜਾਇ ਪਹੁੰਚੇ ਤਹਾਂ ਬੋ
ਜਹਾਂ ਖਾਸ ਰਾਮੀ ਵਿਛਾਵਨੋ ॥ ਦੇਵਨ ਕੀ ਬੇਟੀ ਦੇਖ ਸੰਗ
ਤੀਆ ਲੇਟੀ ਤਹਾਂ ਸੀਤਾ ਕੇ ਭਰਮ ਹਨੂੰ ਲਾਗੇ ਪਛਤਾ
ਵਨੋ ॥੩੦॥ ॥ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਰਾਮ ਤਜੈ ਕਿਹ ਪਾਪ ਕੁ
ਜੈ ਗਤਿ ਰੂਪ ਨਿਹਾਰ ਭਈ ਦੁਚਿਤਾਈ ॥ ਕੈ ਤਨ ਛਾਡ ਗ
ਈ ਨਭ ਕੋ ਕਿ ਇਹੈ ਸਿਯ ਹੈ ਕਪਿ ਸੋ ਠਹਿਰਾਈ ॥ ਦੇਖ
ਮੰਦੋਦਰ ਕੀ ਛਬਿ ਕੋ ਮੁਰਝਾਇ ਰਹ੍ਯੋ ਮਨ ਮੈ ਫਿਰ ਆ
ਈ ॥ ਲੰਕ ਪਤੀ ਪਰਜੰਕ ਪਰ੍ਯੋ ਸੋਊ ਏਕ ਨ ਅੰਕ ਕ
ਰੈਂ ਨ ਦਿਠਾਈ ॥੩੧॥ ॥ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਕਾਹੂ ਕਹੀ ਸਿ
ਯ ਕੀ ਤਹਿ ਬਾਤ ਕਿ ਆਨ ਅਸੋਕ ਬਨੀ ਮਾਹਿ ਰਾਖੀ

ਦੈ ਤਬ ਪੀਠ ਕਹਯੋ ਖਗਰਾਜ ਬਿਭੂਤ ਸਬੈ ਸਸਿ ਸੂਰ
ਜ ਸਾਖੀ ਹੈਂ ਜਸ ਰਾਮ ਕੋ ਦੂਧ ਮਨੋ ਜਮ ਕਾਢ ਪਰੈ ਯ
ਹਿ ਰਾਵਨ ਮਾਖੀ ॥ ਫੂਲ ਰਹਯੋ ਸੁਨ ਕੈ ਹਨੂਮਾਨ ਭਯੋ ਪ
ਰੀ ਦੇਖਨ ਕੋ ਅਭਿਲਾਖੀ ॥੩੨॥ ॥ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਸ੍ਰੀ
ਰਾਮ
ਰਘੁਬੀਰ ਕੋ ਸੀਸ ਨਿਵਾਇ ਗਯੋ ਕਪਿ ਰਾਇ ਜਹਾਂ ਸੁ
ਧ ਪਾਈ ॥ ਰੰਗ ਪਰਕ ਮੌਲ ਸਿਰੀ ਬਟ ਤਾਲ ਲਵੰਗ ਲਤ
ਕਰਨਾਲ ਸੁਹਾਈ ॥ ਕੰਜ ਕਦੰਬ ਜੁਹੀ ਕਦਲੀ ਸੁਰਦ
ਕਰਨਾਲ ਕਮਲ ਨਾਮ ਹੈ ਕੇਲੇ
ਰੂਮ ਬੇਲ ਇਲਾ ਅੰਬਰਾਈ ॥ ਕੇਤਕੀ ਹਾਰ ਸਿੰਗਾਰ
ਅਨਾਰ ਲਾਚੀਆਂ ਅੰਬਾਂ ਦੀ ਪੰਗਤੀ ਦਵੇਲ ਫੁਲਾਂ ਦਾ ਬੂਟਾ
ਗੁਲਾਲ ਸਰੋਵਰ ਕੂਪ ਮਹਾ ਸੁਖਦਾਈ ॥੩੩॥
ਸਵੈਯਾ ॥ ॥ਮੋਰ ਚਕੋਰ ਕਪੋਤ ਕਹੂੰ ਸੁਕ ਸਾਰਸ ਚ
ਕਬੂਤਰ
ਕ੍ਰਹੰਸ ਲੁਭਾਨੋ ॥ ਖੰਜਨ ਚੰਡੂਲ ਇਲੀ ਬੁਕ ਬਾਨਰ ਨੀ
ਮਮੋਲੇ ਬਗਲੇ
ਰ ਕਪਿੰਜਲ ਔਰ ਬਖਾਨੋ ॥ ਅੰਗ ਕੁਰੰਗ ਸਦਾ ਪ੍ਰਫੁ
ਜਲ ਜੋਕੇ ਦਸੋਰ ਹਰਨ
ਸੈਂ ਸਬ ਸੇਵਤ ਤਾਂ ਬਨ ਕੋ ਲਪਟਾਨੋ ॥ ਏ ਸਖ ਜਾਨਕੀ
ਰਾਮ ਬਿਨਾ ਕਰਿ ਕਾਮ ਨ ਸੇਵਤ ਜਾਗਤ ਜਾਨੋ ॥੩੪॥
॥ ॥ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਦੇਖ ਹਨੂੰ ਚਿਤ ਚੌਕ ਰਹਯੋ ਯਹਿ ਦੇ
ਅਸਚਰਜ
ਵਨ ਕੇ ਪਤਿ ਕੋ ਬਨ ਹੈ ॥ ਕਿਧੋਂ ਉਜਲ ਨੀਰ ਸਿਲਾ ਕਿ
ਇੰਦ੍ਰ
ਰਿਹੈ ਕਿਧੋਂ ਸਾਵਨ ਕੋ ਉਮਡਯੋ ਘਨ ਹੈ ॥ ਅਥੋ ਕੈ ਨਿਜ
ਪਾਵਸ ਕੋ ਯਹਿ ਰੂਪ ਕਿ ਰਾਮ ਅਸਾਵਸ ਕੇ ਮਨ ਹੈ ॥
ਅਬ ਮੋਹਿ ਕਹੂੰ ਸਮਝਯੋ ਨ ਪਰੈ ਕਿ ਇਹੈ ਕਮਲਾਪ

ਤਿਕੋ ਤਨ ਹੈ॥੩੫॥ ॥ਸ੍ਵੈਯਾ॥ ॥ਤਾ ਬਨ ਮੈ ਕ-
ਪਿ ਪੈਠ ਗਯੋ ਬਿਗਸ੍ਯੋ ਜਬ ਜਾਨਕੀ ਢੂੰਢਤ ਪਾਈ॥
ਬ੍ਰਿਖ ਅਸੋਕ ਤਰੇ ਮਨ ਸੋਕ ਮਨੋ ਇਹ ਤੇ ਉਪਜੀ ਦੁਚਿਤ
ਚਿੰਤਾ
ਈ॥ ਨਾਰਿ ਨਿਵਾਇ ਰਹੀ ਜੁਗ ਜੰਘ ਪਖੈ ਨ ਖਸੋ ਪ੍ਰਹ
ਪੁਟੈ ਨਹੁਵਾਨਾਲ
ਮੀ ਜਿਯ ਆਈ॥ ਵਾਮ ਵਿਯੋਗ ਕਹੈ ਜਨ ਸੁੰਦਰ ਬੈਠ
ਪ੍ਰਿਥਮੀ
ਧਰਾ ਜਨਨੀ ਦੁਖਦਾਈ॥੩੬॥ ॥ਸ੍ਵੈਯਾ॥ ॥
ਤਾਹਿ ਮਹੀਰੁਹ ਊਪਰ ਬੈਠ ਸੁਕਾਢ ਲਈ ਮੁੰਦਰੀ ਮੁ
ਬ੍ਰਿਛ
ਖਤੋ॥ ਸੋਈ ਡਾਰ ਦਈ ਹਰਿ ਏਕਹਿ ਬਾਤ ਸਿਯਾ ਬਰ
ਹੌਲੀ
ਮਾਤ ਮਹਾ ਦੁਖਤੋ॥ ਤਬ ਦੇਖ ਬਿਚਾਰ ਕਿਯੋ ਚਿਤ ਚੌ
ਕ ਜਿਓ ਤਾ ਜਿਓ ਅਬ ਯਾ ਮੁਖਤੋ॥ ਸਖੀ ਰਾਮ ਮਿਲ
ਬਕੀ ਆਸ ਭਈ ਯਹਿ ਆਨ ਪਰੀ ਕਤ ਤੇ ਦੁਖਤੋ॥੩
੭॥ ॥ਕਬਿਤੁ॥ ॥ਪ੍ਰਾਨਨਿ ਕੇ ਕਾਢਬੇ ਕੋ ਕਰਕੀ ਕਿ
ਕਟਾਰੀ
ਧੌਂ ਕਰਕੀ ਹੈ ਵੈਸੇ ਹੀ ਲਗੇ ਹੈ ਨਗ ਵੈਸੇ ਈ ਹੈ ਸੁੰਦਰੀ
ਹਥਵੀ
॥ਬਨ ਕੋ ਨ ਪੰਥ ਮਹਾ ਬਨ ਪਬ ਛਾਡ ਕੇ ਪ੍ਰਿਨਾਨੀ ਬਨ
ਰਸਤਾ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਦਾ ਰਸਤਾ ਜੇਲ੍ਹਾਕਾ ਮਾਰਗ ਲਿਆਵੀ
ਪਾਤਨ ਕੀ ਭੁੰਦਰੀ॥ ਪ੍ਰਭੁ ਹੈ ਸਮੁੰਦਰੀ ਸਮੁੰਦਰੀ ਹੈ
ਪ੍ਰਭੁ ਆਪ ਕੌ ਨ ਧੋ ਪਹਾਰਨ ਮੈ ਛਾਡ ਆਈ ਹੂੰ ਦਰੀ
ਗੁਫਾ
॥ਮੇਰੇ ਮਨ ਉਤਰੀ ਤੂੰ ਕੈਸੇ ਕਰ ਉਤਰੀ ਹੈ ਮੁੰਦਰੀ ਤੂੰ ਕੈ
ਸੇ ਕਰ ਉਤਰੀ ਸਮੁੰਦਰੀ॥੩੮॥ ॥ਕਬਿਤੁ॥ ॥
ਬਿਨ ਕਹੇ ਪੌਨ ਕੌ ਨ ਗੌਨ ਯਾਨ ਗਾਰ ਬੀਚ ਰੌਨ ਆਇ ਸੌ

ਇਹੋ ਰਾਹ ਪਾਥੁ ਨਾਥੁ ਕੀ ਜੀਅ ਮੈ ਨਰਹੀ ਭਈ ਨਰਹੀ
ਜਲ ਸਮੁੰਦ੍ਰ
ਨ ਕਹਾਂ ਕਰੈ ਬਿਧਿ ਬਿਰਹੀਨ ਕੈ ਕੈ ਬਿਧਿ ਕੇ ਅਕਾਥ ਕੀ
ਬਿਰਹੀ
ਮਕਰੰਦ ਇਹੈ ਜਿਯ ਜਾਨੀ ਮਨ ਸਾਥ ਕੀ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਕਥਿ
ਨਾਮਕਾਵਿਕਾ ਹੈ
ਨਾਥ ਬੂਝਬੇ ਕੀ ਮਨ ਸਾਥ ਕੀ ਦੇਖ ਨੈਨ ਹਾਥ ਕੀ ਨਸੁ
ਮਨਦੇ ਨਾਲਦੀ ਹੈ
ਧ ਪਾਇ ਹਾਥ ਕੀ ਸੁਰਧੁਨਾਥ ਹਾਥ ਕੀ ਨਿਸਾਨੀ ਜਬ
ਮੁੰਦਰੀ
ਹਾਥ ਕੀ ॥੩੯॥ ॥ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਦੇਖ ਰਹੀ ਚਹੂੰ ਓਰ
ਲਛੀ
ਨ ਤਾਹਿ ਸੁ ਕੇਊ ਨ ਮਾਨਸ ਦੇਤ ਦਿਖਾਈ ॥ ਸੋਰ ਬਿਚਾਰ
ਕੀਏ ਬਹੁ ਭਾਂਤਿ ਕਰੀ ਮੁੰਦਰੀ ਨਭ ਤੇ ਉਤ੍ਰ ਆਈ ॥ ਤੌ ਹੀ
ਲੌ ਬੋਲ ਉਠੇ ਮੋ ਕਪਿ ਧੌਂ ਮੁਹਿ ਰਾਮ ਦਈ ਸੁਭ ਮੈ ਪਹੁ
ਚਾਈ ॥ ਦੂਤ ਹਨੂੰ ਮੇਰੋ ਨਾਉ ਹੈ ਮਾਤ ਪਰੌ ਪਗ ਜੀ ਨਕ
ਰੌ ਦੂਰਿ ਤਾਈ ॥੪੦॥ ॥ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਤਬ ਜਿਯ ਮੈ ਸਿ
ਯ ਸੁਖ ਕੀ ਓਰ ਰਾਮ ਦੂਤ ਯਹਿ ਆਹਿ ॥ ਮਾਨਸ ਕੀ ਕਹਿ
ਤੇ ਟਹੀ ਮਿਲਨ ਕਹ ਜੋ ਹੈ ਤਾਹਿ ॥੪੧॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ॥
ਬਹੁਰੇ ਕੀਓ ਬਿਚਾਰ ਪਾਨ ਨਾਥੁ ਅਤਿ ਚਤੁਰ ਹੈ ॥ ਕੀਨੋ ਕ
ਰਾਮ
ਪਿ ਪਤਿ ਹਾਰ ਮਾਨਸ ਕੇ ਰਾਖਸ ਭਖੈ ॥੪੨॥ ॥ਕ
ਦੂਤ
ਬਿਤੁ ॥ ॥ਦੂਜੇ ਭਲੀ ਕਰੀ ਮੇਰੇ ਜੀ ਕੀ ਸੂਲ ਹਰੀ ਪਭੁ
ਮਾਨਸ ਜੋ ਹੋਤੇ ਤਾਸੋਂ ਕੈਸੇ ਮੁਖ ਜੋਰਤੀ ॥ ਰਾਮ ਦੂਤ ਸੁਨੇ
ਤੇਰੀ ਘਰੀ ਮਾਰ ਡਾਰੋ ਮੋਹੁ ਤੋ ਡਾਹੀ ਕੋ ਜਿਵਾਇ ਬੇ ਕੋ ਕੈ
ਨ ਕੇ ਨਿਹੋਰਤੀ ॥ ਐਸੇ ਕਹੇ ਪਾਛੇ ਮੁੰਦਰੀ ਕੋ ਛਾਤੀ ਲਾ-

ਇਰਹੀ ਮੇਰੇ ਮਿਲੇ ਪ੍ਰਾਨ ਨਾਥ ਨੈਕੁ ਨ ਬਿਛੋਰਤੀ ॥ਕਬ-
ਹੂੰ ਉਘਾਰੇ ਢਾਪੇ ਨਿਧੁਨੀ ਕੇ ਧਨ ਕੀ ਜ੍ਯੋਂ ਨੈਨਨ ਕੇ ਨੀਰ ਭ੍ਰ
ਰ ਅਚੂਰ ਨਿਚੋਰਤੀ ॥੪੩॥ ॥ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਬੂਝਤ ਹੈ
ਤਾਂਹੀ ਸੋ ਸੰਦੇਸੋ ਸੀਅ ਬਾਰ ਬਾਰ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਭੁ ਪ੍ਰਾਨ ਨਾਥ ਸੁ
ਖ ਸੋ ਰਹਤੁੰ ਹੈਂ ॥ਲਛਮਨ ਨੀਕੇ ਕਹਾਂ ਛਤ੍ਰ ਕਹਾ ਕਹ੍ਯੋ ਤੋ
ਸੋ ਮੇਰੀ ਸੁਧ ਲੈਬੇ ਕੋ ਕਬਹੂੰ ਉਮਹਤ ਹੈਂ ॥ਕਿਧੌ ਮੇਰੇ ਔ
ਗੁਨ ਬਿਚਾਰੇ ਹੈਂ ਬਿਸਾਰ ਦੀਨੀ ਕਿਧੌਂ ਮੇਰੋ ਨਾਮ ਲੈ ਉਸਾ
ਸ ਭਰਤੁੰ ਹੈਂ ॥ਬੋਲੇ ਹਨੂੰਮਾਨ ਐਸੇ ਮੁੰਦਰੀ ਨ ਕਹੈ ਮਾਤ ਤੇ
ਰੇ ਪਾਛੈ ਯਾ ਕੋ ਰਾਮ ਕੰਕਨ ਕਹਤੁੰ ਹੈਂ ॥੪੪॥ ॥ਦੋਹਰਾ
॥ ॥ਭੁਜਾ ਭਈ ਅਤਿ ਦੂਬਰੀ ਕੰਕਨ ਕੀਨੀ ਛਾਪ ॥ਹ
ਨੂੰਮਾਨ ਸਾਚੀ ਕਹੈ ਕੌਨ ਹਮਾਰੇ ਪਾਪ ॥੪੫॥ ॥ਕ
ਬਿੱਤੁ॥ ॥ਤੇਰੇ ਪਾਛੈ ਤੇਰੇ ਦੁਖ ਤੇਰੋ ਜਪੈ ਨਾਮ ਮੁਖ ਦੂ
ਜ ਕੀ ਸੀ ਕਲਾ ਕੇਹੂੰ ਦੇਹ ਨਿਬਹਤੁੰ ਹੈਂ ॥ਸੁਨੀਏ ਨ ਤੇਰੀ
ਬਾਤ ਤਾਹੀ ਕੇ ਅਟਪਟਾਤ ਤ੍ਰਲਫਤ ਗਾਤ੍ਰ ਬੀਜੁਰੀ ਸੀ
ਚਮਕਤ ਹੈ ॥ਕੰਕਨ ਕਰੀ ਹੈ ਛਾਪ ਸੋਊ ਹੈ ਢਿਲ ਢਿਲਾ
ਤ ਪ੍ਰਾਨ ਨਾਥ ਹੂੰ ਕੋ ਚਿੰਤਾ ਗਹੇ ਹੀ ਰਹਤ ਹੈ ॥ਛੀਨ ਰਘੁ
ਰਾਈ ਸੁਨ ਸੀਅ ਮੇਰੀ ਮਾਈ ਜੈਸੇ ਪਛਵ ਪਛਾਂ ਐ
ਸੇ ਬਿਧ ਉਲਹਤ ਹੈਂ ॥੪੬॥ ॥ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਤਬ ਬੋ
ਲੀ ਤ੍ਰਿਜਟੀ ਸੁਮਤਿ ਸੁਨ ਜਾਨਕੀ ਅਰੇਤਾਤ੍ਰ ਜੁ ਰਾਮ

ਸੰਗਉਠਚਲੀਘਰਤਜਬਨਕਿੰਹਹੇਤਾ॥੪੭॥ ॥
ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਤੂੰਨਸੰਗਹੁਤੀਤਬਇਤੀਓਨਹੁਤੀਕਹਾਂ
ਤੋਬਿਨਾਅਕੇਲੇਰਾਮਚੰਦਕਛੂਡਰਤੋ॥ਤਾਂਪਰਮਨਾਇ
ਰਹੇਰਾਖਬੇਕੋਪਾਇਰਹੇਪਾਛੇਸਭਮੰਦਰਕੇਲੋਗਤੇ
ਸੌਲਰਤੋ॥ਕਹੂੰਬਨਜਾਇਕਹੂੰਕੰਦਮੂਲਖਾਇਸੰਗ
ਲਛਮਨਲੈਕੈਸੁਖੀਦੁਖੀਦਿਨਭਰਤੋ॥ਕਾਹੇਕੀਭਲ
ਈਜਬਨਾਰਿਮੂਹਲਾਈਆਜਤੇਰੋਦੁਖਕਾਹੇਕੋਹਨੂੰਸੇ
ਮੋਸੇਮਰਤੋ॥੪੮॥ ॥ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਸੁਨਰੇਨਿਡਰ-
ਆਜਰਹਿਤੀਜੌਂਘਰਨਾਰੀਭੀਤਰਤੇਪਕਰਨਿਸਾਚਰ
ਰਾਛਸ
ਨਲਿਆਵਤੋ॥ਬਿਛੁਰੇਤੇਪੀਅਕਹੁਕੈਸੀਮਰੀਹੋਤੀ
ਔਤੁਮਸੁਖੀਹੋਤੇਰਘੁਬੀਰਸੁਖਪਾਵਤੋ॥ਜਾਨਤੀਤੌ
ਇਸਤ੍ਰੀ
ਤਬਢਿਗਮੋਸੀਨਜੋਹੋਤੀਤੇਰੇਔਰਹਨੂਮਾਨਬਿਨਲੀ
ਕਾਕੌਨਆਵਤੋ॥ਤੇਰੀਓਉਪਾਧਜੋਤੂੰਸੰਗਹੀਨਹੋਤੀ
ਤਬਰਾਵਨਪੈਜੋਗੀਰਾਮਚੰਦਕੋਚੁਰਾਵਤੋ॥੪੯॥
॥ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਸੁਨਤ੍ਰਿਜਟੀਸੀਤਾਂਕਹੇਮੁਰਮਨਜਾਨੈ
ਭੇਦ
ਕੋਇ॥ਪੀਅਦੁਖੀਬਨਮੈਰਹੈਤੀਅਸੁਖੀਘਰਹੋਇ
॥੫੦॥ ॥ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਔਰਕਹੋਂਇਕਬਾਤਜਾਹਿਸ
ਮਝੇਹੋਸੰਗਿਚਲੀ॥ਸੁਨਹੁਧਰਮਕੀਭ੍ਰਾਤਤ੍ਰਿਜਟੀਸਭ
ਤੇਸੌਕਹੌਂ॥੫੧॥ ॥ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਮੂੰਡਤੇਪਿਤਾਬਰ
ਸਿਰ

ਨ ਭਾਰ ਹੈ ਉਠਾਯੋ ਰਾਮਦੂਸਰੋ ਜਟਾਕੋ ਰਾਖਯਾਤੇ ਅਰੁ
ਲਾਇਰੋਗੋ।ਕਠਿ ਖੜਗ ਭਾਰ ਕਰ ਧਨੁਖ ਧਰੋਈ ਭਾਰ ਕ
ਤਲਵਾਰ ਸਭ
ਰਿਸੋ ਨਿਖੰਗ ਅੰਗ ਅੰਗ ਮੁਰਝਾਇਰੋਗੋ।ਮੇਰੇ ਘਰ
ਤ੍ਰਾਸ
ਰੋਕੋ ਨਿਪ੍ਰਟ ਛਾਤੀ ਭਾਰ ਹੈ ਹੈ ਇਹੇ ਮੈ ਬਿਚਾਰੀ ਇਨ ਪੈ
ਵਸੇਸ
ਨ ਸਮੋਏ ਜਾਇਰੋਗੋ।ਭੂਖ ਹੈ ਕਿ ਰੁਖ ਹੈ ਕਿ ਨ ਆਇ ਮੂਰਝ
ਇਹੈ ਸੁਯਾਂਤੇ ਸੰਗ ਚਲੀ ਯਾਹਿ ਭਾਰ ਨ ਸਹਾਇਰੋਗੋ।੫
੨॥ ।ਦੋਹਰਾ। ।ਤਬ ਤ੍ਰਿਜਟੀ ਪਾਇਨ ਲਗੀ ਚ
ਤੁਰ ਜਾਨਕੀ ਆਹਿ।ਜੋ ਲਆਯੋ ਕਪਿ ਰਾਮ ਤੇ ਪੁਨ ਸੀ
ਯ ਬੂਝਤ ਤਾਹਿ।੫੩॥ ।ਸੋਰਠਾ। ।ਜਿਨ ਸੌਂ ਬ
ਹੁਤ ਸਨੇਹ ਰਾਮਚੰਦ ਮਨ ਤੇ ਕਰਹਿ।ਤਿਨਹੂੰ ਕੀ ਗਤਿ
ਏਹੁ ਬੂਝ ਕਾਹਿ ਰਾਮ ਸੰਗ ਤਜ ਰਹੀ।੫੪॥ ।ਸਵੈਯਾ
॥ ।ਰਾਜ ਬਿਭੂਤਿ ਬਿਰਛਿਨ ਏਕ ਤਤਛਿਨ ਰਾਮਹਿ
ਸੋਹਣਾ ਚਤੁਰ
ਪੀਠ ਦਈ।ਮਨ ਭਾਵਨ ਕੋ ਪਹੁੰਚਾਵਨ ਕੇ ਮਿਸ ਪੌਰ ਹੂ
ਤੇ ਤੇ ਬਹਾਨੇ ਦਰਵਾਜੇ
ਲੌ ਨਹਿ ਸੰਗ ਭਈ।ਪੁਨ ਮੈ ਬਨ ਮੈ ਤੁਮ ਮਾਰਗ ਮੇ ਸੁ
ਸਰੋ ਮੁੰਦਰੀ ਬਿਪਰੀਤ ਨਈ।ਹਮ ਤੀਨ ਹੁਤੇ ਸੁ ਪਾਤਿ
ਖੰਤਿ ਕੀਤਿ ਹੂ ਲੋਗਨ ਤੇ ਪਰਤੀਤ ਗਈ।੫੫॥ ॥
ਕਬਿਤੁ॥ ।ਪਹਿਲੇ ਤੋਂ ਤੁਮੈ ਸੁਨ ਮੁੰਦਰੀ ਪ੍ਰਬੀਨ ਰ
ਘੁਬੀਰ ਜੂ ਕੀ ਮੂਰਤਿ ਹੌ ਨੀਕੇ ਕੈ ਨਿਹਾਰਤੀ।ਪਾਛੇ ਤੇ
ਤੇ ਦੇਖਤੀ ਹੌ ਆਪਨੋ ਸਰੂਪ ਸਬ ਔਰ ਹੈ ਕੇ ਦੌਹੈ ਕ

ਹੋਨ ਕਯੋ ਹੌ ਮਾਰਤੀ।ਪਾਛੈ ਰਹੀ ਸੋਚਰਤੀ ਅ ਮੇਰੇ ਧਿਆਨ
ਹੂ ਤੇ ਪੀਸ ਮੋ ਸੇ ਹੈ ਗਏ ਹੈਂ ਰਾਮ ਆਂਸੁਨ ਕੋ ਢਾਰਤੀ।ਦੇ
ਕਪੋਲ ਹਾਥ ਰਹੀ ਨਾਥ ਕਹਿ ਸ੍ਵਾਸ ਭਰੇ ਮਾਥੇ ਲਿਖੇ ਅੰ ਲੇਖ
ਕ ਨ ਬਿਧਾਤਾ ਨ ਨਿਵਾਰਤੀ॥੫੬॥ ॥ਕਬਿਤ੍ਵ॥
ਬ੍ਰਹਮ
ਬੋਲਯੋ ਹਨੁਮਾਨ ਮਾਤਾ ਜਾਨਕੀ ਨਿਵਾਰ ਸੋਕ ਜਾਹੀ ਦਿਨ
ਜਾਇ ਤੇਰੀ ਸੋਧ ਹਿ ਸੁਨਾਇ ਹੌ॥ ਰਾਵਨ ਕੇ ਮਾਰਬੇ ਕੋ ਉਮ
ਕਰਹਯੋ ਹੈ ਮਨ ਤਾਹੀ ਦਿਨ ਸਭਨ ਰਢਾਇ ਲਿਆਇ ਅ
ਇ ਹੌ॥ ਔਰ ਜੋ ਕਦਾਚ ਮੋ ਸੋਂ ਬਹੁਰੋਂ ਕਹੈਂਗੀ ਰਾਮ ਸੀਤਾ ਕੋ
ਲੈ ਆਉ ਤਬ ਛਿਨ ਮੈ ਲੈ ਜਾਇ ਹੌ॥ ਰਾਮ ਹਿ ਲੈ ਆਇ ਕੈ
ਸੁ ਤੋਹਿ ਪਹੁਰਾਇ ਹੌ ਤੂੰ ਮਾਨ ਮੇਰੀ ਬਾਤ ਹਨੂੰ ਤਾ ਦਿਨ ਕ
ਹਾਇ ਹੌ॥੫੭॥ ॥ਕਬਿਤ੍ਵ॥ ॥ਔਰ ਜੋ ਤੂੰ ਕਹੈ ਮੋਹਿ
ਅਬ ਹੀ ਲੈ ਜਾਉਂ ਤੋਹਿ ਲੰਕ ਹੀ ਕੋ ਲੈ ਗਾਨ ਕਊਂ ਕੌਤਕ ਦਿ
ਖਾਇ ਕੈ॥ ਰਾਵਨ ਹਿ ਮਾਰੋਂ ਪੁਰ ਭਲੀ ਭਾਂਤਿ ਜਾਰੋਂ ਭੂੰਡ ਮੁੰ
ਡਨ ਬਿਥਾਰੋਂ ਆਜ ਰਾਮ ਬਲ ਪਾਇ ਕੈ॥ ਔਰ ਜੋ ਕਹੈ ਤੋ
ਗਾਢ ਲੰਕ ਨ ਕੋ ਮੂਲ ਹੂ ਤੇ ਲੈ ਉਪਾਰਿ ਚਲੋਂ ਨਭ ਮੰਡਲ ਉ
ਡਾਇ ਕੈ॥ ਤ੍ਰਾ ਪਰ ਜੋ ਮੋ ਸੋਂ ਰਘੁਬੀਰ ਜੂ ਖਿਝੈਂਗੇ ਤਬ
ਬੀਚ ਪਰ ਮਾਤਾ ਮੋਹਿ ਲੀਜੋ ਬਖਸਾਇ ਕੈ॥੫੮॥
॥ਕਬਿਤ੍ਵ॥ ॥ਜਾ ਦਿਨ ਤੇ ਕਪਟੀ ਲੈ ਆਯੋ ਤੂੰ ਮੇ ਮੂੰਢ
ਮਤ ਤਾ ਦਿਨ ਤੇ ਜਾਨੀ ਲੰਕਾ ਨਗਰੀ ਉਦਾਸ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਜੋ ਕ

ਊ ਦਿਨ ਚਟਕੀ ਲੌਂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਜਾਕੋ ਕੈਸੇ ਜੈਸੇ ਸਾਝ ਸ੍ਰਮੇ-

ਦਿਨਤਕੀ ਧੂਪ

ਦਿਨਕੋ ਹੁਲਾਸ ਹੈ।ਧੂਆਂਕੇ ਸੇ ਧੌਲ ਹਰਿ ਮਿਟੇ ਈਸੇ ਦੇ

ਖੀ ਅਤਿ ਰਤ ਧਰੀ ਦੇਕ ਪਾਛੇ ਰਵਿਕੋ ਪ੍ਰਕਾਸ ਹੈ।ਜਾ

ਕੀ ਬਨੈਗੀ।ਸਿਵ ਜੂਕੀ।ਬਿਗਾਰੈ ਗੀ ਰਘੁਬੀਰ ਕੋਪ।ਸਿ

ਧ ਮਿਤ੍ਰ ਰਾਵਨ ਗਿਰਾਸ ਹੈ।।੫੯॥ ।ਦੋਹਰਾ। ॥

ਸੁਖ ਪਾਯੋ ਜਿਯ ਜਾਨਕੀ ਭਲੇ ਦੂਤ ਯਹਿ ਆਇ।ਸੂਰੇ

ਸਰਜਨ ਮੇਘ ਕਪਿ ਬਰਖ ਜੁਜਾਏ ਤਾਹਿ।।੬੦॥ ॥

ਸੋਰਠਾ।ਸੁਨਹੁ ਬੀਰ ਹਨੁਵੰਤ ਤੇਰੇ ਬਲ ਸਾਰੇ ਸਬੈ।ਰ

ਮਰਿਦ ਬਲਵੰਤ ਕਯੋ ਤੁਮੈ ਸੋ ਕੀਜਿਏ।੬੧ ।ਕਬਿ

ਤੁ। ।ਸੂਰ ਸਸਿ ਮੇਘ ਪੌਨ ਇੰਦ੍ਰ ਜਮ ਸਿੰਧੁ ਕੌਨ ਆ

ਇਸ ਕੋ ਮੇਟੈ ਤੀਨੋ ਲੋਕ ਐਸੋ ਕੋ ਰਚੈ।ਜੋ ਕਦਾਚ ਮੇਟੈ

ਕੋਊ ਤਾਕੀ ਆਉ ਮੇਟੈ।ਬਿਧਿ ਲੋਕ ਕਹੈ ਪਾਪੀ ਪਰ ਲੋ

ਉਮਰ

ਕ ਦੁਖ ਮੈ ਪਚੈ।ਤਾਂਤੇ ਬੇਗ ਜਾਹਿ ਲੰਕ ਲੋਗ ਨ ਪਤਿਆ

ਹਿ ਜਿਨ ਪਾਪ ਛਲ ਕਪਟਨ ਏਕ ਇਨਤੇ ਬਚੈ।ਇਨ

ਕੇ ਮਿਲੇ ਤੇ ਹੌਂ ਹੂੰ ਹੈ ਗਈ ਕਠੋਰ ਜਾਂਤੇ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਾਨ ਰਹੇ

ਸੁਨ ਰਾਮ ਦੁਖ ਨ ਤਚੈ।੬੨॥ ।ਕਬਿਤੁ। ।ਨ

ਨਿਕਲੇ ਵਤਆਰੇ

ਬਪਰ ਪੀਰ ਕਹੋ ਕਬਿਤੇ ਬਿਸਾਰੀ ਕਪਿ ਬੀਰ ਰਘੁਬੀ

ਰ ਪਦ ਕੇ ਲੌਂ ਲੰਕ ਆਏ ਹੈਂ।ਕਹੂ ਆਸ ਲਾਰੇ ਕਹੂ-

ਆਰਜੁ ਸੁ ਪਬ ਜਾਰੇ ਪਾਛੇ ਤੌਂ ਪਤਆਨੇ ਪ੍ਰਾਨ ਆਰੇ

ਬੱਡੇ

ਨ ਪਠਾਇ ਹੈਂ।ਬਾਸੀ ਹੈ ਨਿਕਟ ਕੇ ਉਦਾਸੀ ਸੇ ਤੌਂ ਨਾਹਿ
ਮੋ ਸੋਂ ਦਾਸੀ ਸੀਯ ਕੇ ਸੰਦੇਸੇ ਬਹੁਰੇ ਨ ਪਾਇ ਹੈ।ਬਾਤ ਕ
ਹੈ ਰੌਂ ਕੀ ਕਿਧੋਂ ਕਹੀ ਹੋਇ ਨੈਕੀ ਰਾਮ ਪ੍ਰਾਨਨਿ ਕੀ ਚੌਕੀ
ਸੇ ਪੈਕ ਬਲੋਂ ਦਿਵਾਇ ਹੈਂ।੬੩॥ ॥ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥
ਬਿਰਹ ਕੀ ਜ੍ਵਾਲ ਮੈ ਨ ਜਾਤ ਜਰ ਮੇਰੋ ਤਨ ਨੈਨਨ ਕੇ ਨੀ
ਰਹੂ ਮੇ ਬੂਡ ਨ ਮਰਤ ਹੌ।ਰਾਵਨ ਕੇ ਤ੍ਰਾਸਨ ਉਸਾਨਨ ਪ
ਨ ਜਾਤ ਦੇਹ ਛਾਡ ਛਾਡ ਜੀ ਸੋਂ ਨਿਤ ਹੀ ਲਰੰਤ ਹੌ।ਛਤੀ
ਆ ਕੀ ਬਤੀਆ ਕਹਾਂ ਲੌਂ ਕਹੌਂ ਪ੍ਰਾਨਨਾਥ ਰਾਮ ਬਿਨ ਨੈ
ਕ ਹੂੰ ਨ ਕਹੇ ਬਿਰਰੰਤ ਹੌ।ਐਹੇ ਮੈ ਲੋਭੇਸ ਮੇਰੇ ਕਹੀਓ
ਸੰਦੇਸ ਕਪਿ ਆਸ ਬਸ ਪਰੀ ਤਾਂ ਤੇ ਜੀਬੋ ਈ ਕਰਤ ਹੌਂ
॥੬੪॥ ॥ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਕੰਚਨ ਕੇ ਮ੍ਰਿਗ ਕਾਜ ਹਨੂੰ
ਮਹਾਰਾਜ ਹਿ ਜੌਂ ਤਬ ਹੌਂ ਨ ਪਠਾਵੌ।ਕਾਹੇ ਕੋ ਹੋਇ ਇਤੀ
ਬਿਪਰੀਤ ਜੌਂ ਰੇਖ ਮਿਟਾਇ ਕੈ ਪਾਂਉ ਨ ਧਾਰੋ।ਏ ਦੋਊ ਮੈ
ਅਪ੍ਰਾਧ ਕਰੇ ਛਮ ਯੋ ਰਘੁਬੀਰ ਨ ਫੇਰ ਪਚਾਰੋ।ਸੋ ਅ
ਫੇਰਾਰਾਗੀ
ਬਲੌਂ ਦੁਖ ਪਾਵਤ ਹੋ ਜਬ ਪਾਇ ਨਿ ਦੇਖੌ ਤੌ ਪ੍ਰਾਨ ਨਿਕਾ
ਰੋ।੬੫॥ ॥ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਫੰਦ ਦੇਖ ਚਕਈ ਮਿਲ
ਨ ਸਰ ਫੂਲੇ ਐਸੇ ਬਿਪਰੀਤ ਕਾਲ ਹੈ ਸੁ ਦੇਹ ਕਹੀ ਅਤੂ
ਹੈ।ਬਾਤੀ ਸੇਝ ਬਾਤੀ ਘਨਸਾਰ ਨੀਰ ਚੰਦਨ ਸੋਂ ਬਾਰ
ਵਟੀ ਕਾਫੂਰ
ਲੀਜੀਅਤ ਨ ਅਨਲ ਰਹੀ ਆਤਿ ਹੈ।ਸੰਗੀ ਕੇ ਦੁਭਾਲ
ਅਗਨ

 ਦੇਖ ਕੁੰਜਨ ਕੇ ਫੂਲ ਦੇਖ ਰੂਖਨ ਕੇ ਮੂਲ ਦੇਖ ਸੂਲ ਸਹੀ
ਅਤਿ ਹੈਂ।ਹਮੈ ਪਲ ਭਾਰੀ ਰਾਮ ਪਲੋਂ ਨ ਸੰਭਾਰੀ ਕਪਿ
ਐਸੇ ਗਾਢ ਲੀਕ ਐਸੀ ਭਾਂਤਿ ਰਹੀ ਅਤੁ ਹੈ।੬੬॥
ਦੋਹਰਾ॥ ।ਹਨੂੰਮਾਨ ਦੁਖ ਪਾਇ ਅਤਿ ਲੋਚਨ ਜਲ ਨ
ਰਹਾਇ।ਰਾਮਚੰਦ ਬਿਨ ਸਿਯ ਦੁਖੀ।ਸਿਯਾ ਬਿਨ ਉਤ
ਰਘੁਰਾਇ।੬੭॥ ।ਸੋਰਠਾ॥ ।ਤੁਮ ਹਿ ਭਈ ਪ
ਰਤੀਤਿ ਜਬ ਮੁੰਦਰੀ ਤੋ ਕੋ ਦਈ।ਦੂਤਹਿ ਦ੍ਵੈ ਬਿਪਰੀਤੁ
ਇਕ ਪਾਤੀ ਅਰੁ ਪਤ ਬਿਨਾ।੬੮॥ ।ਕਬਿਤੁ॥
।ਜਾਨਕੀ ਨੂੰ ਜੀਆ ਆਨੌ ਭਲੋ ਹੈ ਸਮਾਨੋ ਕਪਿ ਜਾਹਿ
ਤੇ ਪਠਾਯੋ ਰਾਮ ਜਾਨੈ ਯਾਕੀ ਮਾਤਿ ਕੋ।ਚੋਟੀ ਮੈਂ ਲਪੇਟ
ਏਕ ਮਨਿ ਹੀ ਸੁਕਾਢ ਦੀਨੀ ਦੀਜੋ ਰਾਮ ਹਾਥ ਜੋ ਬਖਆ
ਤੇਰੀ ਰਾਤਿ ਕੋ।ਦੂਸਰੋ ਸੰਦੇਸੋ ਚਿਤ੍ਰਕੂਟ ਤੁਮ ਮੇਰੇ ਹਿ
ਤ ਕਾਨੇ ਕੀਓ ਕਾਕ ਸੀਕ ਬਾਨ ਲੈ ਸੁਗਾਤਿ ਕੋ।ਤਿਲ
ਕ ਬਨਾਯੋ ਨਿਜ ਹਾਥ ਮੇਰੇ ਮਾਥ ਕਪਿ ਤੀਨੋ ਪਤੇ ਦੀ
ਨੇ ਤਿਨ ਤੀਨੋ ਲੋਕ ਪਾਤਿ ਕੋ।੬੯॥ ।ਸਵੈਯਾ॥
।ਜਾਹਿ ਹਨੂੰ ਅਖਛਾਹਿ।ਬਿਲੰਬ ਚਲਯੋ ਤਿਨ ਦੂਰ ਹੁ
ਤੇ ਸਿਰਨਾਯੋ।ਆਇ ਗਈ ਫਿਰਕੈ ਮਨ ਮੈਂ ਕਛੁ ਫ
ਅਪਨੋ ਬਲ ਮੈਨ ਜਨਾਯੋ।ਕਿਆ ਚਲਹੈ ਜਗ
ਮੈਂ ਯਾਹਿ ਬਾਤ ਕਿ ਰਾਮ ਕੇ ਦੂਤ ਕੋਊ ਕਪਿ ਆਯੋ ਰ

ਵਨਜੋ ਜਬ ਜਾਇ ਮਿਲੈ ਤਬ ਕਹੌ ਮਿਟ ਹੈ ਮਨ ਕੋ ਪਛੁ
ਤਾਓ॥੧੦॥ ॥ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਚੰਚਲ ਜਾਤ ਸੁਭਾਉ
ਹਨੂਮਾਨ ਚਿਤ ਯੌਂ ਧਰਯੋ॥ ਸੂਰਨ ਕੇ ਸਤਭਾਉ ਕਾਇ
ਰ ਬਕ ਮੁਖ ਹੀ ਰਹੈ॥੧੧॥ ॥ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਜੋ ਖਿ
ਝਹੈ ਰਘੁਬੰਸ ਮਣਿ ਆਤੇ ਜਸ ਲੈ ਜਾਉਂ॥ ਪ੍ਰਾਨ ਰ
ਹੈ ਕੈ ਜਸ ਰਹੈ ਦੋ ਮੈ ਏਕ ਕਮਾਂਉਂ॥੧੨॥ ॥ਕਬਿੱਤੁ
॥ ॥ਬਾਗ ਤੋਰ ਖਾਇ ਸਭ ਅਪਨੋ ਜਨਾਇ ਤਾਂ ਕੋ ਏ
ਕ ਪੂਤ ਘਾਇ ਤਬ ਸਿੰਧੁ ਪਾਰ ਜਾਇ ਹੌਂ॥ ਲੰਕ ਹਿਜ
ਰਾਇ ਕੈ ਕਲੰਕ ਹਿ ਚਢਾਇ ਬਡੋ ਊਧਮ ਮਚਾਇ ਰਾਮ
ਰੌਲਾ
ਦੂਤ ਹਿ ਕਹਾਇ ਹੌਂ॥ ਰਾਵਨ ਕੋ ਸਾਵਨ ਕੇ ਮੇਘ ਜਯੋਂ ਭ
ਵਾਇ ਰਾਮ ਚੰਦ ਹਿ ਸੁਨਾਇ ਬਡੋ ਬਾਂਦਰ ਕਹਾਇ ਹੌਂ॥
ਔਰ ਜੋ ਕਹੈਂਗੇ ਬਿਨ ਕਹੇ ਕਿਉਂ ਕਰੀ ਰੇ ਤਬ ਮੇਰੇ ਕੁ
ਹਾਂ ਜੈਹੈ ਨਾਮ ਸੀਤਾ ਕੇ ਬਤਾਇ ਹੌਂ॥੧੩॥ ॥ਕਬਿ
ਤੁ॥ ॥ਜੌ ਹੌਂ ਜੀਅ ਕੌਂ ਬਿਚਾਰ ਜਾਨਕੀ ਸੌਂ ਕਹੌਂ ਅ
ਬ ਤੌ ਹੀ ਮਰੈਗੀ ਯਾਹਿ ਜਾਨਤ ਨ ਬਾਲ ਕੋ॥ ਆਇ
ਸਾਥਿਨ ਜੋ ਕਹੈਂ ਦੇਖਨ ਤੇ ਡਰੈਂ ਤਬ ਕਹੈ ਹਨੂਮਾਨ ਹੈ
ਕਹੌਂ ਤੌ ਏਕ ਛਲ ਕੋ॥ ਢੀਲੇ ਢੀਲੇ ਪਾਇਨ ਸੌਂ ਸੀਤਾ
ਜੂ ਸੌਂ ਕਹਯੋ ਜਾਇ ਭੂਖ ਲਗੀ ਬਿਨਾ ਕਹੇ ਬਾਗ ਮੈਂ ਕ
ਯੋ ਫਲ ਕੋ॥ ਬੋਲੀ ਸੀਅ ਜੈਸੇ ਤੇਰੇ ਜੀਅ ਕੌਂ ਨ ਜੂਖੋ
ਪਛੂ

ਹੋਇ ਤੈਸੇ ਤੇਰ ਖਾਹ ਕੋਊ ਏਕ ਆਧ ਫਲਕੋ॥੧੪॥

॥ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਸਿਯ ਸੁਧੀ ਸਭ ਭ੍ਰਾਤ ਕਪਿ ਪਤਿ

ਲ ਸਮਝੈ ਨਹੀ॥ ਚਕ ਮਕ ਕੀ ਸੀ ਆਗ ਹਨੂਮਾਨ ਅ

ਚੁਕ ਏਕ ਅਗਨੀ ਪਥਰ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ॥

ਭਿਆ ਲਈ॥੧੫॥ ॥ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਇਕ ਚੰਚਲ

ਕਪਿ ਜਾਤ ਅਤਿ ਆਇਸ ਕੀਓ ਸਹਾਇ॥ ਪਟਕ ਪੂੰ

ਛ ਠਾਢੇ ਭਏ ਰਾਮ ਤੇਜ ਸੁਲਗਾਇ॥੧੬॥ ॥ਕਬਿੱ

ਤ੍ਰ॥ ॥ਪੈਠੋ ਬਨ ਤੇਹੀ ਖਿਨ ਮਨ ਕੀਨ ਹੋਸ ਰਾਖੀ ਮ

ਰੇ ਰਖਵਾਰੇ ਸਭ ਊਚੀ ਕਿਲਕਾਰ ਕੀ॥ ਭਾਗੇ ਇਕ ਤ੍ਰੂ

ਤਰੂ

ਟੇ ਰੂਖ ਮੂਲ ਤੇ ਉਪ੍ਰਾਟੇ ਫਲ ਤੋਰੇ ਮੀਠੇ ਖਾਏ ਹਰੀ ਠੌਰ

ਪੁਟੇ

ਹੀ ਸੂ ਛਾਰ ਕੀ॥ ਆਨ ਪੁਰਹੂਤ ਨਿਜ ਹਾਥ ਬਨ ਸਵਾਰੀ

ਐਸੀ ਰਾਵਨ ਕੀ ਬਾਰੀ ਪਾਤ ਪਾਤ ਡਾਰ ਡਾਰ ਕੀ॥ ਦੂ

ਤ ਕਹੀ ਬਾਤ ਮਹਾਰਾਜ ਉਤਪਾਤ ਭਏ ਆਯੋ ਕਪਿ ਏ

ਕ ਤਿਨ ਮਾਰੇ ਹਮ ਮਹਾਰ ਕੀ॥੧੭॥ ॥ਕਬਿੱਤ੍ਰ॥

॥ਹਰੇ ਹਰੇ ਆਯੋ ਪੇਡ ਹਰੇ ਏ ਹਰਾਯੋ ਏਕ ਤਾਕੇ ਮਾਰ

ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ

ਬੇਕੇ ਹਮ ਬਡੀ ਹਾਲ ਹੂਲ ਕੀ॥ ਪਾਛੇ ਉਨ ਪੈਠ ਸੋਏ ਫਿ

ਸੋਰ ਸਭ

ਰਾਇ ਸਭ ਮਾਰ ਡਾਰੇ ਭਾਗੇ ਹਮ ਆਏ ਬਾਤ ਭਈ ਐ

ਸੇ ਸੂਲ ਕੀ॥ ਜਾ ਕੀ ਛਬਿ ਦੇਖੈ ਬਨ ਨੰਦਨ ਸੇ ਮੀਰੈ ਅ

ਇੰਦ੍ਰ ਦੇ ਬਾਗ ਦਾ ਨਾਮ

ਖ ਸੀਚੈ ਮੇਘ ਮਾਲੀ ਸੋਈ ਬਾਰੀ ਨਿਰਮੂਲ ਕੀ॥ ਧ

ਸਤੋ ਕਹੀ ਹੈ ਬਾਤ ਬਾਗ ਮੈ ਨ ਰਹਯੋ ਪਾਤ ਆਸ ਜਿਮ

ਮਤ

ਛਕੋ ਮਹਾਰਾਜ ਫਲ ਫੂਲ ਕੀ।।੭੮।। ।।ਕਬਿੱਤੁ।।
ਜੋਰਾਵਰ ਧਾਰ ਪੇਡ ਖਰੇਈ ਸੁਬਰ ਗਾਢੇ ਬਿਟਪ ਅਬਰ
ਕਟਤੇ ਦਲਦਾਨ ਬਿਛ
ਬਰ ਅਬਿਰ ਛੁਵਤ ਹੈਂ।ਕੌਂਬੀ ਮੈਨ ਆਵੈ ਜਿਨੈ ਬਾਉ ਨ ਹਿ
ਜਾਨੀ
ਲਾਵੈ ਬਲਵਾਨ ਨ ਝੁਲਾਵੈ ਏਤੇ ਮਾਨ ਦਿਢੀ ਆਤਿ ਹੈਂ।ਸਿ
ਰੋ ਮਨ ਬਾਗਨ ਬਗੀਚਨ ਬਨਨ ਬੀਰ ਹੁਤੇ ਰਖਵਾਰੇ ਤ
ਹਾ ਪੰਛੀ ਕੀ ਨ ਗਾਹਿ ਹੈਂ।ਚਰਫਤ ਵੁਖਾਰੇ ਹਨੂੰਮਾਨ ਕੇ ਉਖ
ਰੇ ਐਸੇ ਰੂਖ ਉਖਰਤ ਜੈਸੇ ਊਖ ਉਖਰਤ ਹੈਂ।।੭੯।।
।।ਕਬਿੱਤੁ।। ।।ਕੌਨ ਕਪਿ ਆਯੋ ਜਿਨ ਊਧਮ ਮਚਾਯੋ
ਐਸੋ ਜਾਇ ਮੇਘਨਾਦ ਜਿਨ ਮੋਹੇਂ ਬਾਂਧ ਲਿਆਈਐ।।
ਕਾਕੋ ਕਹੇ ਕੀਨੋ ਉਤਪਾਤ ਯਾਹਿ ਬੂਝੋ ਬਾਤ ਤਾਂਤੇ ਏਕ ਦ
ਰਵਾਹਿ ਮੋਹਿ ਦਿਖਰਾਈਐ।।ਔਰ ਜੋ ਕਦਾਚ ਕਾਹੂ ਦੇਵਤ
ਕੋ ਹੋਇ ਛਲ ਤੌਂ ਤੋ ਤਾਹਿ ਨੀਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਫਾਸ ਸੋ ਫਸਾਈਐ
।।ਮਾਰਯੋ ਜਿਨ ਅਛਮਤਿ ਵਹੀ ਬਲੀ ਹੋਇ ਤਾਸੋਂ ਸਾਵਧ
ਅਛੈਕੁਮਾਰ
ਨ ਹ੍ਵੈ ਕੈ ਬੇਟਾ ਜੀਤ ਧਾਰ ਆਈਐ।।੮੦।। ।।ਕਬਿੱਤੁ
।। ।।ਚਲਯੋ ਤਬ ਧਾਇ ਨਾਦ ਬਾਜੇ ਸੂਰ ਸਾਜੇ ਸਭ
ਜਾਇ ਫਿਰ ਦੇਖੋ ਕਛੂ ਮੇਰ ਸੋ ਬਨਾਯੋ ਹੈ।।ਘਰੀ ਦ੍ਵੈ ਕ
ਲ ਰੇਏਈ ਮਰੇ ਉਤ ਕੌਨ ਮਰੇ ਹਾਰ ਪਰੇ ਬ੍ਰਹਮ ਮੰਤ੍ਰ
ਪਢ ਕੈ ਚਲਾਯੋ ਹੈ।।ਮਾਨੀ ਬ੍ਰਹਮ ਆਨ ਬੋਲੇ ਕਹਾਂ ਪ
ਵੈ ਜਾਨ ਕਪਿ ਯੌਂ ਨ ਜਾਨੈ ਮੂਢ ਬਪੁ ਆਪ ਤੇ ਬੰਧਾਯੋ

ਹੈ।ਯਾਕੋਫਲ ਆਗੇ ਧਰ ਲਾਗੇ ਜਾਨ ਜੈਹੈਂ ਸਭ ਬਾਂ
ਧ ਹਨੂੰਮਾਨੈ ਕੋ ਸੁ ਮੇਘਨਾਦ ਲਿਆਵੈਗੋ ਹੈ॥੯੧॥ ॥ਦੋਹਰ
ਾ॥ ॥ਪੁਰਜਨ ਸੁਰਜਨ ਮਨ ਹਰਖ ਦੇਖ ਹਨੂੰ ਮੁਸਕਾਹਿ
॥ਇਹਿ ਬਿਧਿ ਬਾਂਧੇ ਕਪਿ ਸਹਿਤ ਰਾਵਨ ਕੀ ਢਿਗ ਜਾਹਿ
॥੯੨॥ ॥ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਰਾਵਣ ਲੰਕਾ ਸਿਰ ਮੌਰ ਦੇਖਹ
ਨੂੰ ਤਨ ਯੌਂ ਕਹੈ॥ਯਾਹਿ ਚਿੰਤਾ ਕੀ ਠੌਰ ਮਨ ਜਾਨੈ ਮੁਖ ਤੇ ਹ
ਸੈ॥੯੩॥ ॥ਪ੍ਰਤਿਉੱਤਰੰ॥ ॥ਕਬਿੱਤ੍ਰ॥ ॥ਕੌਨ ਹੈਂ
ਰੇ ਕਪਿ ਹੌਂ ਰੇ ਕੌਨ ਕਪਿ ਹਨੂੰਮਾਨ ਕਾਂ ਕੋ ਸੁਤ ਬੂਝ ਨੀਕੇ
ਅਜਨੀ ਕੇ ਪੂਤ ਹੌ॥ਕੌਨ ਕਾਜ ਬਾਗ ਤੋਰ ਡਾਰਯੋ ਸੁਤਮ
ਰਯੋ ਮੇਰੋ ਭੂਖ ਲਾਗੀ ਤੋਰਯੋ ਅਰਿ ਮਾਰਬੇ ਕੋ ਭੂਤ ਹੋਂ॥
ਮੇਰੇ ਆਗੇ ਸੂਰ ਹੈ ਕਹਾਵਤ ਕਹਾਊਂ ਕਯੋਂ ਨ ਤੋ ਸੋ ਗਿਰ
ਤੋਰਬੇ ਕੋ ਬਜ੍ਰ ਪੁਰਹੂਤ ਹੌ॥ਕਯੋਂ ਹੈ ਲੰਕ ਆਯੋ ਰਘੁ
ਬੀਰ ਹੈਂ ਪਠਾਯੋ ਕਹੂੰ ਲਾਗਤ ਹੈਂ ਸੇਵਕ ਹੌਂ ਦੂਤਨ ਸੌਂ ਦੂ
ਤ ਹੌਂ॥੯੪॥ ॥ਕਬਿੱਤ੍ਰ॥ ॥ਜਾਨਕੀ ਲੈ ਜਾਤੇ ਤੋਤੇ
ਲੈਕੇ ਨ ਸਕਤੇ ਮੂੜ ਆਪਨੋ ਹੈਂ ਤਨ ਆਪ ਕਾਹੇ ਕੋ ਬੰਧ
ਵਤੋ॥ਕੈਸੇ ਮੇਘਨਾਦਿ ਆਦਿ ਜੀ ਸੌਂ ਛਾਡ ਦੇਤੋ ਅਰਿ
ਲਰਬੇ ਕੋ ਤੋ ਸੌਂ ਸੂਰ ਅਜ ਕਹਾਂ ਪਾਵਤੋ॥ਤੇਰੀ ਬੀਸ ਬ
ਧਨ ਕੀ ਹਉਸ ਨ ਰਹਿਨ ਦੇਤੋ ਲੈਕ ਰਾਮਚੰਦ ਜੂ ਕੀ ਅ
ਇਸ ਜੋ ਪਾਵਤੋ॥ਕਾਂਸੋ ਕਹੋਂ ਜਾਇ ਜੈਸੀ ਮਨ ਕੀ ਸਮ

ਝਿ ਮਨ ਹਾਇ ਹਾਇ ਨੀਕੇ ਰਣ ਕੌਤਕ ਦਿਖਾਵਤੋ ॥੮੫॥
॥ ॥ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਬੋਲੇ ਬਾਕ ਚਾਲ ਯਾਹਿ ਸੂਝਤ ਨਕ
ਬਕਬਾਣੀ
ਲ ਨਿਜ ਕਹੋ ਤੋ ਬਿਚਾਰ ਕਪਿ ਕੌਨ ਭ੍ਰਾਤਿ ਮਾਰੀਐ ਇ
ਕ ਕਹੈ ਬੰਦ ਕੀਜੈ ਏਕ ਕਹੈਂ ਦੀਜੈ ਬਿਖ ਜੀਜੈ ਤਬ ਕੋ-
ਊ ਦਿਨ ਐਸੀ ਭਾਂਤਿ ਟਾਰੀਐ ॥ ਬੋਲਯੋ ਹਨੂਮਾਨ ਹੌ ਤੋ
ਐਸੇ ਨ ਮਰੋਂ ਰੇ ਜੈਸੇ ਤੁਮ ਹੋ ਕਹਤ ਮੇਰੋ ਬਚਨ ਬਿਚਾ
ਰੀਐ ॥ ਪਤਿ ਹੀ ਸੁ ਗਈ ਅਬ ਹੌਂ ਹੂ ਮਰਯੋ ਚਾਹਤੁ ਹੌ
ਤੂਲ ਤੇਲ ਸੌਂ ਲਪੇਟ ਦੇਹ ਮੇਰੀ ਜਾਰੀਐ ॥੮੬॥ ॥
ਰੂਈ
ਕਬਿੱਤ ॥ ॥ਔਰ ਭਾਂਤਿ ਕੇਹੂ ਜਬ ਮਾਰਯੋ ਨ ਮਰਤ
ਤਬ ਤੈਸੋ ਈ ਬਿਚਾਰਯੋ ਜੈਸੇ ਹਨੂਮਾਨ ਕਹਯੋ ਹੈ ॥ ਤੂਲ
ਸਨ ਤੇਲ ਸੋ ਲਯਾਏ ਮੇਲ ਘ੍ਰਿਤ ਬਾਕੀ ਖਾਸਗੀ ਫੂਲੇ
ਲ ਪਟ ਆਨਯੋ ਜਹਾਂ ਰਹਯੋ ਹੈ ॥ ਦੇਖੋ ਕਾ ਵਿਰਾਮ ਕਹੂ ਭੁ
ਵੀ ਸੋ ਚਲਤ ਨਾਹਿ ਜਾਤੇ ਘਰ ਜਰੈ ਇਨ ਸੋਈ ਬਯੋਤ-
ਰਹਯੋ ਹੈ ॥ ਪੌਨ ਪੂਤ ਤੈਂ ਜੋ ਕਹੌ ਰਾਮ ਪੁਰਹੂਤ ਮੇਰੋ ਦੂਤ
ਸੋਈ ਕਪਿ ਤਿਨ ਜਾਇ ਲੰਕ ਦਹਯੋ ਹੈ ॥੮੭॥ ॥ਕਬਿੱ
ਤੁ ॥ ॥ਬ੍ਰਹਮ ਫਾਂਸ ਛੋਰ ਦੀਨੀ ਆਗੇ ਕਪਿ ਰਯੋਭ
ਰਾ ਆਪ ਫੂਕ ਲੀਨੀ ਕਹਯੋ ਰਾਵਨ ਗਵਾਰ ਕੋ ॥ ਜੈਸੇ
ਇੰਦ੍ਰ ਬਰਨ ਕੁਬੇਰ ਜਮ ਜੀਤਯੋ ਤੈਸੇ ਮੋਹੂ ਜੀਤਯੋ ਚਾ
ਹਤ ਹੈਂ ਰੁਦ੍ਰ ਅਵਤਾਰ ਕੋ ॥ ਬਾਗ ਤੋਰਯੋ ਤੇਰੋ ਪੂਤ ਮਾਰ

ਐਸੋ ਬ੍ਰਧ ਦੇਖੀ ਤੇਰੀ ਰਾਮਾ ਹਿ ਕੈਸੇ ਜੀਤ ਹੈਂ ਨ ਜੀਤ੍ਯੋ ਏਪ
ਤਿਹਾਰ ਕੋ ॥ਦੇਖ ਅਬ ਰੰਕ ਲੰਕ ਜਾਰਤ ਨਿਸੰਕ ਤੇਰੀ-
ਤਊ ਨ ਬੂਝੈਗੀ ਜੌਂ ਲੌਂ ਆਇਹੈ ਕ੍ਰਪਾਰ ਕੋ ॥੮੮॥
॥ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਐਸੀ ਰਿਸ ਆਵਤ ਹੈ ਤੋਹਿ ਕੋ ਜਰਾਇ
ਜਾਉਂ ਜਾਨਕੀ ਲੈ ਜਾਉਂ ਅਬ ਯਹੈ ਹੌਂਸ ਰਹੀ ਹੈ ॥ਕਹਾ
ਕੋ ਰਾਮਚੰਦ ਅੰਗਦ ਸੁਗ੍ਰੀਵ ਜਾਮਵੰਤ ਨਲ ਨੀਲ ਜੁ
ਰ ਏਕ ਬਾਤ ਕਹੀ ਹੈ ॥ਸੀਤਾ ਸੋਧ ਲਿਆਇ ਜਾਇ ਰਾਵ
ਨ ਪਚਾਰ ਮਾਰੈਂ ਬੱਜ੍ਰੰ ਭੁਜ ਦੰਡ ਸੋ ਪਕਰ ਮਾਰੋ ਮਹੀ ਹੈ ॥
ਐਸੀ ਜੌ ਨ ਹੋਤੀ ਤੋ ਰੇ ਛਾਡ੍ਤ ਨ ਹੋਤੀ ਕੋਊ ਹੈ ਨ ਬਸਵ
ਸੈ ਰਾਮਰਾਜ ਗਾਹ ਗਹੀ ਹੈ ॥੮੯॥ ॥ਕਬਿੱਤੁ॥
॥ਰਾਮ ਬਲ ਪ੍ਰਥਮ ਗਨੇਸ ਕੋ ਮਨਾਇ ਚਲਿਓ ਜਾਤ
ਹੀ ਤੋ ਕਲਸ ਜਰਾਇ ਆਰਿ ਧਾਮ ਕੋ ॥ਸਿੰਘ ਪੌਰ ਜਾ
ਰੀ ਊਚੇ ਚੌਪਖਾ ਅਟਾਰੀ ਭਲੀ ਕਰੀ ਰਾਮਦੂਤ ਇਨ੍ਹੂ
ਰਲਾਏ ਰਾਮ ਕੋ ॥ਰਾਵਨ ਨਿਹਾਰ ਰਹਿਓ ਸਭਾ ਮੈ ਪੁਕਾ
ਰ ਰਹਿਓ ਬਡੋ ਦਿਨ ਮੇਲੇ ਇਨ ਏਕ ਦੂਤ ਰਾਮ ਕੋ ॥ਪਾਇ
ਨ ਹਜੂਰ ਤਿਨ ਸੂਰਨ ਕੋ ਕੌਨ ਗਨੈ ਜਾਕੈ ਪ੍ਰਤਿਹਾਰਕ
ਦੂਤ
ਪਇਤੇ ਬਡੇ ਕਾਮ ਕੋ ॥੯੦॥ ॥ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਯਾਤੇ
ਕਹਿਓ ਲੰਕ ਪਤਿ ਸੁਨੋ ਹਨੂਮਾਨ ਕਪਿ ਰਾਮਚੰਦ ਹੀ ਕੋ
ਏਕ ਤੈ ਹੀ ਖਾਯੋ ਲੋਨ ਹੈ ॥ਸਾਚੀ ਕਹਿ ਕੋ ਤੂੰ ਅਟਤਾ

ਹੈਂ ਉਮਾਪਤਿ ਕੇ ਤੌਊ ਤੌਊ ਹੈਂ ਭਗਤ ਤੇਊ ਸੈਂ ਨਾਤੇ ਪਾਲੀ ਯੌਨ ਾ ।
ਹੋ ਜੀਅ ਮੈਂ ਨ ਕ੍ਯੋਂ ਧਕਾਰਿ ਜਾਹਿ ਅਬ ਕੇ ਹੂੰ ਟਾਰਿ ਨਾ
ਰ ਜਰਾਵੈ ਜਿਨ ਸਾਧ੍ਯੋ ਹਮ ਸੌਂ ਨ ਹੋ ਬੋਲ੍ਯੋ ਤਬ ਜੌਊ
ਰੂਪ
ਸਿਵ ਭ੍ਯੋ ਤੋ ਕਹਾ ਦ੍ਰਗ੍ਯੋ ਰਾਮ ਕੋ ਪਿਆਰੋ ਛੁਦ੍ਰ ਮਹਾਂ
ਤਛ
ਦ੍ਰ ਕੋ ਨ ਹੈਂ ॥੮੧॥ ॥ਕਬਿਤੁ॥ ॥ਜਾਨੀ ਜਬ ਬਾਤ
ਤਬ ਰਾਜਾ ਬਿਲਲਾਤ ਤ੍ਯੋਂ ਲੈ ਮੋਤੇ ਅਪਰਾਧ ਭਯੋ ਤ
ਕੋ ਫਲ ਪੇਖਿਯੋ ਸਕਿਰ ਇਕਾਦਸ ਮੈ ਦਸੋ ਸੀਸ ਕਾ
ਕਾਟ ਪੂਜੇ ਦਸ ਰਹ੍ਯੋ ਏਕ ਕਾਸੋ ਆਭਿਖੇ ਕਿਯੋ ਤਾਂਤੇ
ਲੰਕ ਸਾਰੀ ਸੇਵਾ ਮਾਨੀ ਨ ਹਮਾਰੀ ਅਬ ਆਗੇ ਊਕੂ
ਸਲ ਜਬ ਹੈ ਹੈ ਤਬ ਲੇਖਿਯੋ ਜਾਨਤ ਹੋਂ ਮੇਰੋ ਪ੍ਰਭ
ਮੋਹਿ ਸਮਝਾਵਤ ਹੈ ਰੂਦ੍ਰੰਨ ਕੇ ਖ੍ਰਦ੍ਰਨ ਮੈ ਭੇਦ ਕੋ ਨ ਦੇਖਿ
ਯੋ ॥੮੨॥ ॥ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਇਹ ਬਿਧਿ ਰਾਵਨ ਲੰਕ
ਪਤਿ ਮਨ ਹਿਰ ਹ੍ਯੋ ਮੁਰਝਾਇ ਜਾਹਿ ਜਹਿ ਕਪਿ ਜਾਂ
ਤ ਫਿਰੈ ਤਹੀ ਨਿਰਖ ਮਰ ਜਾਇ ॥੮੩॥ ॥ਕਬਿਤੁ
॥ ॥ਪੂਛ ਪਰ ਜਾਰੇ ਤੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹਨੂਮਾਨ ਮਾਨੋ-
ਬਨ ਦਵ ਅਨਿਲ ਸਿਧੁ ਅਕੁਲਾਤ ਹੈ ॥ ਕਿਧੌਂ ਮੇਘ ਸੰਗ ਕੇ
ਟ ਬੀਜੁਰੀ ਕੇ ਪੁੰਜ ਕਿਧੌਂ ਤੀਜੇ ਨੈਨ ਸੋ ਤ੍ਰਿਨੈਨ ਮੈ ਨ ਉਤ
ਸ਼ਿਵ ਕਾਮ
ਪਾਤ ਹੈ ॥ ਕਿਧੌਂ ਹੇਮ ਗਿਰ ਨਭ ਮੰਡਲ ਸੋ ਤੋਲੈ ਕਿਧੋ ਸੁ
ਸੁਮੇਰ ਪਰਬਤ
ਰਜ ਸੋ ਮਿਲ੍ਯੋ ਇੰਦ੍ਰ ਧਨੁਖ ਸੁਹਾਤ ਹੈ ॥ ਔਰ ਛਬਿ ਰਾ

 ਮਕਾਰਿ ਮਾਨੋ ਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ਭੂਰ ਰਾਵਨ ਪ੍ਰਚੰਡ ਕੋ ਪ੍ਰਤਾਪ
ਭਾਜਓ ਜਾਤ ਹੈ।੯੪॥ ॥ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਛਾਰ ਛਾਰ ਛੋ
ਬਾਲਕਾ
ਰਨ ਭੌਹੋਰਨ ਸੌਜ ਭਾਰ ਛਾਪਿ ਜਲ ਜੌਹਰ ਹੁਤਾਸਨ ਕੇ ਝਾ
ਭੌਰੇ ਸਮਗ੍ਰੀ(ਸੇਜਾਂ) ਜਲ ਕੀਆ ਜਲ ਅਗਨੀ
ਸਤੋ ਜਾਨਤ ਬੁਝਾਈ ਛਿਨ ਹੀ ਛਿਨ ਦੈ ਸਾਈ ਲਾਈ
ਹਨੂੰਮਾਨ ਕੀ ਬੁਝੈ ਨ ਪ੍ਰਸ ਪਾਸ ਤੋ ਸੋਨੇ ਕੀ ਅਟਾਰੀ ਢ
ਰ ਸਾਰੀ ਪਰ ਜਾਰੀ ਜੈਸੇ ਘਾਸ ਕੀ ਅਟਾਰੀ ਜਰ ਗਈ
ਚਿਤ੍ਰਸਾਲਾ ਸਭੀ
ਫਿਰ ਬਾਸ ਤੋ ਦਾਤਨ ਜੁਬਾਇ ਹਾਇ ਪਕਰਓ ਨ ਜਾਇ
ਕਪਿ ਭਾਜ ਗਈ ਰਾਨੀ ਸਭ ਰਾਵਨ ਕੇ ਪਾਸ ਤੋ।੯੫॥
॥ ॥ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਲਾਗੀ ਚਹੂੰ ਓਰ ਆਗ ਸੂਤੇ ਸਭ-
ਉਠੇ ਜਾਗ ਛੂਤੇ ਕਾਹੂ ਕੇ ਨ ਪਾਗ ਏਕ ਰਲੇ ਜਾਤ ਹੈਂ ਭੂਤੇ
ਛੂਟੇ
ਹੈ ਰਹੇ ਤੇ ਅਛੂਤੇ ਨ ਗਹਿਨ ਪਾਇ ਹਨੂੰਮਾਨ ਜੂਤੇ ਗਹ
ਛੋਟੇ
ਏ ਦਾਤਨ ਸੇ ਪੋਤ ਹੈਂ ਕੀਨੋ ਜਿਨ ਛਾਨ ਪ੍ਰਤੋ ਜਮਹੂ
ਘਾਸ ਪੁਤ੍ਰੀਨ
ਤੇ ਜਮਦੂਤੇ ਖੇਤ ਮੂੰਡ ਆਜ ਹੂੰ ਤੇ ਨ ਸਿਰਾਤ ਹੈ।ਪਰੀ
ਛੋਟੇ
ਦੈਨ ਹੂੰ ਤੇ ਰੌਰ ਹੈ ਗਏ ਕਪੂਤ ਸਭ ਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ਦੂਤ ਇੰਦ੍ਰ
ਹੂਤੇ ਨ ਡਰਾਤ ਹੈ।੯੬॥ ॥ਸੈਯਾ॥ ॥ਜਾ ਛਿਨ ਰਾਮ
ਸੋਂ ਬੈਰ ਕੀਓ ਸਠ ਤਾ ਦਿਨ ਤੇ ਮਤ ਹੈ ਗਈ ਕਾਚੋ ਲੰਕ
ਪਤੀ ਗਾਹਿ ਮੈ ਸਿਯ ਆਨ ਸੁ ਦੈ ਕਰਤਾਰ ਦੁਹੂੰ ਕਰਨ
ਹਾਥ ਕਰਤਾਰ
ਰੋ ਪੂਛਿ ਸੋ ਲਾਇ ਜਰਾਇ ਦਏ ਹਨੂੰਮਾਨ ਸੁਨਾਰ ਕੇ ਢ
ਰਤ ਸਾਰੋ ਰਾਵਨ ਕੇ ਪਰਪੰਚਨ ਤੇ ਜਰੇਂ ਕੰਚਨ ਕੇ ਗ
ਸੁਨਾਰੇ ਕੇ ਸਾਰੇ

ਨਿਰਰਿ ਨ ਬਾਰੋ॥੯੧॥ ॥ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਫੂਲਗਯੋ ਅ
ਮਰੇਸੁ ਦਿਨੇਸ ਖਗੇਸ ਜਲੇਸ ਸਸੀ ਸਬ ਹੋਤ ਸੁਰ
ਇੰਦ੍ਰ
ਜ ਬੰਸਾ ਸਿਰੋਮਾਣਿ ਹੈ ਸੁਨ ਸ੍ਰੀ ਰਘੁਬੀਰ ਭਏ ਜਬ ਹੀ
ਤੇਜ ਸੋ ਮਾਣਿ ਕੌ ਫਣਿ ਰਾਜ ਨਿਹਾਰ ਡਰੈ ਨ ਰਤੀ ਤਮ
ਰੂਪ ਮਹੀ ਤੋ ਜਾਰ ਕੈ ਲੰਕ ਨਿਸੰਕ ਭਯੋ ਕਪਿ ਰਾਵਨ ਕੇ
ਕ ਭਯੋ ਤਬ ਹੀ ਤੋ॥੯੨॥ ॥ਕਬਿਤੁੰ॥ ॥ਖਾਸੀ-
ਰਿਤੁ ਸਾਰੀ ਰਿਤੁ ਹੀਰਨ ਸਵਾਰੀ ਧਾਇ ਤੇਈ ਤੋਂ ਜਰ
ਈ ਜਰ ਗਈ ਲੇਤ ਸਾਸ ਤੋ ਲੋਕ ਭਾਗੇ ਜਾਤ ਪਾਛੇ
ਓਢਨਿ ਜਰਤ ਜਾਤ ਕੈਸੇ ਸੁਖ ਪਯੌਂ ਬਿਨਾ ਲੰਕ ਪ-
ਦੂਪਟਾ ਚਾਦਰ
ਤੀ ਨਾਸਤੋ ਚੌਹਟਾ ਬਾਜਾਰ ਜਰੇ ਬੀਥੀ ਚਟਸਾਰ ਜ
ਗਲੀ ਪਾਠਸਾਲਾ
ਰੇ ਘੋਰ ਹਥਿਆਰ ਜਰੇ ਕਪਿ ਕੇ ਬਿਲਾਸ ਤੋ ਜਰੀ
ਹਨੂੰਮਾਨ ਪਰ ਜਾਰੀ ਸੀਤਾ ਹੂੰ ਕੇ ਸਤ ਛਾਰ ਵੈ ਨ ਗਈ
ਸੁ ਵਿਭੀਖਨ ਕੇ ਵਾਸਤੋ॥੯੩॥ ॥ਕਬਿਤੁੰ॥
॥ਪਾਵਨ ਪਵਨ ਪੂਤ ਦੂਤ ਰਘੁਬੀਰ ਜੀ ਕੋ ਤੀਰ ਦ
ਸਕੰਧ ਕੇ ਨ ਨੈਕ ਸਕੁਚਾਤ ਹੈ॥ ਰਾਮ ਬਲ ਦੀਠ ਨੈਕ
ਤਕਰਾਰੀ
ਨੀਰੇ ਨ ਕਰਤ ਢੀਠ ਬੋਲੇ ਹਨੂੰਮਾਨ ਕੇ ਨ ਪੱਟਕਤ ਪ
ਹਿਲਦਾ
ਤ ਹੈ॥ ਸਬੈ ਸਾਹਿ ਰਹੇ ਟੇਰ ਉਤਰ ਨ ਕਹੈ ਯੌਂ ਹੂੰ ਕਹੈ ਕੋ
ਪੁਤ੍ਰ
ਹੂੰ ਜਾਇ ਬੋਲੇ ਦੌਰ ਫਾਰ ਖਾਤ ਹੈ॥ ਮਨ ਮੇ ਨ ਸੰਕਾ ਸਾ
ਕੁ ਐਸੋ ਗਦ ਬੰਕਾ ਐਸੀ ਲੰਕਾ ਐਸੀ ਜਾਰੇ ਸੀਤ

 ਸਤੰਕਾ ਦੀਏ ਜਾਤ ਹੈ॥੧੦੦॥ ਕਬਿਤੁ॥ ਜੈਸੇ
ਸੀ ਭਾਂਤਿ ਜਾਰੀ ਲੰਕ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਪਖਾਰੀ ਪੂੰਛ ਸਮਾਧਾ
ਨ ਹੋਤ ਜਾਨਕੀ ਕੋ ਸਿਰ ਨਾਯੋ ਹੈ॥ ਬਾਗ ਮੈਂ ਉਖਾਰਯੋ
ਵਾਕੋ ਬੇਟਾ ਏਕ ਮਾਰਯੋ ਮਾਤ ਗਾਊ ਪਰ ਜਾਰਯੋ ਐਸੋ
ਨਗਰ
ਬਚਨ ਸੁਨਾਯੋ ਹੈ॥ ਰਾਮ ਕਾਮ ਕੀਨੋ ਔਰ ਮੈਂ ਹੂੰ ਜਸ
ਲੀਨੋ ਰਘੁਬੀਰ ਕੋ ਰਤਨ ਦੀਨੋ ਹੋਂ ਸੁ ਪਹੂਚਾਯੋ ਹੈ॥
ਮੁਖ ਮੋ ਦਿਖਾਇ ਏਕ ਦਾਂਤ ਕੋ ਮਨਾਇ ਤਬ ਹਨੂਮਾ
ਨ ਫਾਂਧ ਸਿੰਧੁ ਰਾਮ ਢਿਗ ਆਯੋ ਹੈ॥੧੦੧॥ ਕ
ਬਿਤੁ॥ ਦੂਰ ਹੀ ਤੇ ਦੇਖ ਰਘੁਬੀਰ ਸੁਖ ਪਾਯੋ ਕ
ਹਯੋ ਦੇਖੋ ਹਨੂਮਾਨ ਆਯੋ ਲਾਗਤ ਸੁਹਾਵਨੋ॥ ਖੇਤ
ਨ ਊਪ੍ਰਭਤ ਹੈ ਬੋਲੇ ਤਾਹਿ ਮਾਰਤ ਹੈ ਜਨ ਤੇ ਹੋ ਸੀਤਾ
ਪੁੰਦਾ
ਸੋਧ ਆਜ ਹਮੇ ਪਾਵਨੋ॥ ਆਬੇ ਚਰਨਾਰਬਿੰਦ ਊਪ
ਰ ਲੁਠਾਇ ਰਘੁਰਾਇ ਸੁ ਉਠਾਇ ਕੀਯੋ ਛਾਤੀ ਸੋਂ ਲ
ਗਾਵਨੋ॥ ਬੋਲਯੋ ਪੌਨ ਪੂਤ ਮੈ ਸਪੂਤੀ ਕੌਨ ਕਰੀ ਨਾ
ਥ ਪਾਇ ਜਿਨ ਤੇ ਧਰੀ ਦ੍ਵੈਕ ਮੋਹਿ ਨ ਉਠਾਵਨੋ॥੧੦੨॥
ਕਬਿਤੁ॥ ਧੀਓਨ ਸਮੁੰਦ ਬਾਰ ਲੰਕ ਨ ਕਰੀ ਉਜਾ
ਰ ਜਾਨਕੀ ਨ ਲਯਾਯੋ ਕੌਨ ਕਾਜ ਕੀਓ ਜਾਇਕੈ॥ ਤੋਂ ਤੇ
ਮੇਰੇ ਅੰਗ ਕੈਸੇ ਸੀ ਅੰਗਾਸੋ ਮਿਲੇ ਰਾਮ ਰਾਵਨ ਕੇ
ਸੀਸਨ ਬਖੇਰੇ ਆਗੇ ਆਇ ਕੈ॥ ਕਹਾਂ ਭਯੋ ਸਿੰਧੁ ਫਾਂ

ਧਿ ਗਯੋ ਸੀਅ ਦੇਖ ਆਯੋ ਮਾਰਯੋ ਅਛੈ ਲੰਕ ਗਢ ਦੀਓ
ਅਛੈਕੁਮਾਰ
ਹੈ ਜਰਾਇ ਕੈ ਸੀਤਾ ਕੋ ਰਤਨ ਦੀਨੋ ਪ੍ਰਾਨ ਕੋ ਪਤਨ ਰਾਖ
ਨਾਸਤੇ
ਯੋ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ ਸੀਦੇ ਸੇ ਰਘੁਨਾਥ ਮੁਸਕਾਇਕੈ ।੧੦੩॥
।ਸ੍ਵੈਯਾ। ।ਐਸੇ ਹਨੂ ਕਹਯੋ ਸ੍ਰੀ ਰਘੁਬੀਰ ਕਹੂ ਸੁ
ਧਿ ਹੈ ਸਿਯ ਕੀ ਛਿਤ ਮਾਹੀ। ਹੈ ਪ੍ਰਭੁ ਲੰਕ ਕਲੰਕ ਬਿ
ਨਾ ਸੁ ਬਸੈ ਤਹ ਰਾਵਨ ਬਾਗ ਕੀ ਛਾਹੀ। ਜੀਵਤ ਹੈ ਕ
ਹਿਬੇ ਹੀ ਕੋ ਨਾਥ ਸੁ ਕਯੋਂ ਨ ਮਰੀ ਹਮ ਤੇ ਬਿਛੁਰਾਹੀਂ।
ਪ੍ਰਾਨ ਬਸੈ ਪਦ ਪੰਕਜ ਮੈ ਜਮ ਆਵਤ ਹੈ ਪਰ ਪਾ
ਵਤ ਨਾਹੀ।੧੦੪॥ ।ਸ੍ਵੈਯਾ। ।ਧਾਂਧਿ ਗਯੋ ਸ
ਤ ਜੋਜਨ ਸਿੰਧੁ ਧਯੋ ਤਿਹ ਧਾਮ ਹਨੂੰ ਤਨ ਹੇਰੋ। ਧਾਂ
ਸ ਪਰੇ ਦੁਖਿਆਂ ਲਗੀ ਨਹਿ ਫੂਕ ਕੈ ਲੰਕ ਨਿਸੰਕ
ਨਿਬੇਰੋ। ਖਾਈ ਸੋ ਕੰਠ ਭਿਵਨ ਭਜਯੋ ਤੋਰੀ ਜਿਯੋ ਸੀ
ਤੋਹੇ
ਰਘੁਬੀਰ ਕ੍ਰਿਦੇ ਤਨ ਤੇਰੋ। ਜੈਸੇ ਕਛੂ ਸਿਯ ਜੈ ਕੇ ਕੀ
ਰਖਯੋ ਨਿਧਿ ਤੀਰ ਗਯੋ ਬਲ ਮੇਰੋ।੧੦੫॥ ।ਸ੍ਵੈਯਾ
ਸਮੁੰਦ੍ਰ
॥ ।ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਆਨ ਸੁ ਜਾਨ ਮਹਾਂ ਰਘੁਬੀਰ ਸੁਨੇ ਧ
ਸੁਗ੍ਰੀਵ
ਨੁਮਾਨ ਸੁਨਾਵੈ। ਤੌ ਲਗ ਤਾਲ ਤਮਾਲ ਬਿਸਾਲ ਪ
ਖਾਨ ਸੋ ਸਿੰਧੁ ਨੀਰ ਪਟਾਵੈ। ਜੌ ਲਗ ਜਾਨਕੀ ਕੈ
ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਬੰਧੇ
ਨ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਕੋ ਲੰਕ ਸੁ ਆਸ ਲਗੌ ਨਨ ਪਾਵੈ। ਢਾਟਕ ਕੈ
ਤਾਕੂਕੇ
ਕਪਿ ਜੂਥਨ ਕੋ ਬਹੁਰੋ ਬਿਧਿ ਬਾਂਧ ਕਿਆ ਧਬੰਧਾਵੈ

॥੧੦੬॥ ।ਦੋਹਰਾ। ।ਜੁਗਲ ਸਿੰਧੁ ਕੀ ਕਹਿ ਕ
ਥਾ ਪਤਿਬ੍ਰਤ ਜੋ ਸੁਖਦਾਇ।ਤਬ ਸੀਤਾ ਕੇ ਅੰਗ ਕੀ
ਕਹਤ ਹਨੂੰ ਸਿਰਨਾਇ।੧੦੭॥ ।ਕਬਿੱਤ। ।ਦੂ
ਬਰੀ ਤੋ ਐਸੀ ਦੇਖੀ ਸੁਨੋ ਰਘੁਰਾਇ ਜਾਕੇ ਆਗੇ ਦੂਜ
ਲਿਸੀ
ਸਸ ਕੀ ਕਲਾ ਤੋ ਅਤਿ ਪੀਨ ਹੈ।ਪੀਰੀ ਇਹਿ ਭਾਂਤਿ
ਦੀਰਘ ਵ੍ਰਪੁਸ਼
ਜਾ ਤੇ ਹਰਦੀ ਕਸੁੰਭ ਰੰਗ ਆਂਸੂਨ ਕੇ ਆਗੇ ਮੇਹ ਸਾ
ਹੰਝੂਆਂ
ਵਨ ਕੇ ਹੀਨ ਹੈ।ਬਿਰਹਿ ਕੇ ਸ੍ਵਾਸਨ ਕੇ ਆਗੇ ਅਗਿ-
ਐਸੇ ਜੈਸੇ ਮਹਾਂ ਹਿੰਮ ਬੋਲ ਮੁਖ ਸ੍ਵਾਸਨ ਅਧੀਨ ਹੈ
ਬ੍ਰਤ
।ਜਨਕ ਸੁਤਾ ਕੋ ਏਕ ਪਤਿ ਬ੍ਰੱਤਿ ਸੀਲ ਸੁਨ ਔਰ ਦੇਖ
ਸੁਭਾਵ
ਦੇਖ ਮੈ ਤੋ ਵਾਰੇ ਪ੍ਰਤੀਨ ਹੈ।੧੦੮॥ ।ਦੋਹਰਾ।
।ਹਸਿ ਬੋਲੇ ਰਘੁਬੰਸ ਮਣਿ ਪਵਨ ਪੂਤ ਪਰਬੀਨ
।ਬੂਝਤ ਤੌਂ ਕਹਿ ਲਛਮਨਹਿ ਕਥਾ ਕਹੌਂ ਅਬ ਤੀਨ
੧੦੯॥ ।ਸੋਰਠਾ। ।ਰਾਵਨ ਨਗਰ ਸਮੇਤ ਅ
ਰ ਜਲਨਿਧਿ ਕਪੈ ਤਰਗ ਜੋ ਅਗਨਿ ਲੰਕ ਕੋ ਦੇਤ
ਲੰਕਾ ਪਤਿ ਰੂਪ ਕਪੈ ਕਰੀ।੧੧੦॥ ।ਸੈਯਾ।
ਜਾਨਤ ਹੋਂ ਹਮ ਤੌਂ ਕਪਿ ਹੈਂ ਚਢ ਬ੍ਰਿਖਨ ਕੇ ਫਲ ਕੇ ਅਨੁ
ਰਾਗੀ।ਔਰ ਬਡੋ ਯਾਹਿ ਪੌਰਖ ਹੈ ਇਹ ਬਾਰਤ ਤੋਰ
ਤਾਲੀ
ਪਰੇ ਤਰੁ ਲਾਗੀ।ਸ੍ਰੀ ਰਘੁਬੀਰ ਕੇ ਨਾਮਹਿੰ ਲੈ ਭ
ਬਿਰਛ
ਵ ਪਾਰ ਪਰੈ ਜਗ ਸੋ ਵਡਭਾਗੀ।ਤਾਂਹੀ ਕੋ ਧਿਆ

ਨਕੀਓ ਮਨ ਮੇ ਮੁਹਿ ਬਾਰਧਿ ਨਾਂਖਤ ਬਾਰਨ ਲਾਗੀ।
ਲੰਘਾਵੇ ਵਿਚ
੧੧੧॥ ।ਦੋਹਰਾ। ।ਕਹਤ ਬਡਾਈ ਆਪਨੀ ਹ
ਨੂੰਮਾਨ ਸਭੁ ਰਾਤ।ਸਿੰਧੁ ਕਥਾ ਕਹਿ ਲੰਕ ਕੀ ਕਹਿਤ ਕ
ਮਸੋਂ ਬਾਤ।੧੧੨॥ ।ਸਵੈਯਾ। ।ਕੋ ਪਭੁ ਏ ਤਹਿ
ਪਾਵਕ ਕੇ ਪ੍ਰਭੁ ਕੰਚਨ ਕੇ ਗੜ੍ਹ ਐਸੇ ਜਲਾਯੋ।ਸੀਰ
ਘੁਬੀਰ ਵਿਯੋਗ ਭਰੇ ਪੁਨ ਜਾਨਕੀ ਸਾਸਨ ਪੌਨ ਪੂ
ਜਾਯੋ।ਤੇਲ ਸੋ ਤੂਲ ਭਿਜੈ ਘਿਤ ਸੋ ਪਟ ਤਾਂਹਿ ਕੇ ਊ
ਰੂੰਈ
ਪਰ ਹੌ ਧਰ ਆਯੋ।ਦੇਖਹੁ ਨਾਥ ਬਡੋ ਯਹਿ ਕੌਤਕ
ਲੋਗ ਕਹੈ ਹਨੂਮਾਨ ਜਰਾਯੋ।੧੧੩॥ ।ਦੋਹਰਾ।
।ਅਬ ਰਾਵਨ ਕੇ ਨਗਰ ਕੀ ਕਥਾ ਕਹਿਤ ਹਨੂੰਮਾਨ।
ਸੁਨਤ ਰਾਮ ਚਿਤ ਚੌਂਪ ਸੋਂ ਸੰਤ ਸੁਨਹੁ ਦੈ ਕਾਨ।੧੧੪
॥ ।ਕਬਿਤ੍ਰੁੰ। ।ਕਥਾ ਹੈ ਨਿਦਾਨ ਕੀਨ ਰਤੁੰਨ ਸਨ
ਅਤਿ
ਮਾਨ ਕੀ ਨ ਬਾਨ ਨ ਕਮਾਨ ਕੀ ਨ ਕਥਾ ਰਾਗ ਤਨ ਕੀ।
ਕਹੀ ਨ ਗ੍ਰਾਮਾਨ ਕੀ ਨ ਕਹੂੰ ਚਦ ਜਾਨਕੀ ਨ ਚੌਰ ਖਪ
ਮਾਨ ਕੀ ਨ ਕਥਾ ਖਾਨ ਪਾਨ ਕੀ।ਬੇਦਨ ਪੁਰਾਨ ਕੀ
ਨ ਮੁਨਿਏ ਸਿਆਨ ਕੀ ਹੌ ਝੂਠ ਜੌ ਕਹੌਂ ਤੋ ਸੌਂਹ ਰਘੁ ਕੁ
ਰਾਮ ਜੀ
ਲ ਭਾਨ ਕੀ।ਰਾਮ ਡਰ ਰਾਵਨ ਕੇ ਨਗਰ ਦਗਰ ਘਰ
ਸੜਕ
ਬਗਰ ਬਜਾਰ ਆਜ ਕਥਾ ਭਾਜ ਜਾਨਕੀ।੧੧੫॥
ਮੰਡੀਆਂ
॥ ਦੋਹਰਾ। ।ਇਹਿ ਬਿਧਿ ਸਭ ਸੁਖ ਸੋਂ ਬਰਨ

ਸੁਨੇ ਰਾਮ ਪਰਬੀਨਾ॥ ਹਨੂੰਮਾਨ ਸੋਂ ਯੌਂ ਕਹਯੋ ਜਯੋਂ ਹੈ ਦੈਤ੍ਯੋਂ
ਅਰਥਾਤ ਤੂੰ ਝੂਠੀ ਹੋਯ
ਤੀਨਾ ੧੧੬॥ ॥ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਗੀਤੇ ਹਨੂੰਮਾਨ ਕੀ
ਕਾਜਾਰ ਆਈ ਬੋਛਨਮੋ ਅੰਕਾ ੬॥ ੫੨੬॥ ॥
ਕਬਿੱਤ॥ ॥ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਚਕੋਰ ਜੈਸੇ ਭ੍ਰਮਰੀ ਬਸ ਤੋਰ ਘ
ਨ ਘੋਰਨ ਸੋਂ ਮੋਰ ਵੇਦਨਾ॥ ਪ੍ਰਭੁ ਖਪਾਨੋਂ ਸੋਂ ਜੈਸੇ ਊਖ
ਪੂਖੂ ਪਾਨ ਦੂਲ ਜਲ ਭੂਖ ਭੂਪ ਦੇਸ ਕਾਦਿ ਜਸ ਸੁਨੇ
ਪੂਰਨਮਾ
ਬਾਮਨ ਕੇ ਦਾਨ ਸੋਂ॥ ਜੈਸੇ ਬੇਦ ਗਯਾਨ ਨਿਰਪੇਖ ਸਨਮ
ਨ ਜੈਸੇ ਕਾਨਨ ਕੇ ਤਾਨ ਜਯੋਂ ਸਰੋਜ ਤੋਰ ਭਾਨ ਸੋਂ॥ ਜੈਸੇ
ਬੀਰ ਬੀਰ ਸੋਂ ਜਯੋਂ ਬਾਰਧਕੇ ਨੀਰ ਸੋਂ ਤਯੋਂ ਐਸੀ ਪ੍ਰੀ
ਤ ਲਾਗੀ ਰਘੁਬੀਰ ਹਨੂੰਮਾਨ ਸੋਂ॥ ੧॥ ॥ਦੋਹਰਾ
॥ ॥ਤਾਂ ਪਾਛੇ ਕਪਿ ਕਟਕ ਕੀ ਅਟਕ ਚੁਕੀ ਬਾਦਿ
ਮਾ ਸੀ ਰਘੁਪਤਿ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਕਹਯੋ ਅਬ ਬਿਲਬ ਕ੍ਰਿਹ
ਕਾਮਾ॥ ੨॥ ॥ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਸਭੈ ਚਲੇ ਕਪਿ ਨਾਥ ਸੁ
ਭ ਦਿਨ ਘਰੀ ਨਿਛੱਤ੍ਰ ਬਲਾ॥ ਰਾਮ ਲਖਨ ਪੁਨ ਸਾਥ
ਸਮੀ ਬਿਜੈ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਦਿਨਾ॥ ੩॥ ॥ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਕਿ
ਖ ਕਟਕ ਭਟ ਭੀਰ ਪੂੰਛ ਪਟਕ ਚਿਤ ਹਰਖ ਸੋਂ॥ ਚਲੁ
ਰਘੁਪਤਿ ਕੈ ਤੀਰ ਹਨੂੰਮਾਨ ਬਿਨਤੀ ਕਰੈ॥ ੪॥ ॥
ਸੈਯਾ॥ ॥ਨਾਥ ਚਲੇ ਉਮਡੇ ਕਪਿ ਰਾਇ ਸੁਲਾਇ
ਕਹੈ ਸਭ ਜੁੱਧ ਅਨੀ ਕੀ॥ ਹਾਲਤ ਨਾਉ ਚਟੇ ਗਜ ਕੇ
ਸੈਨਾ ਬੋਲੀ

ਤ੍ਰਿਮ ਦੇਖਤ ਹੌਂ ਗ੍ਯਾਤਿ ਯਾਂ ਧਰਨੀ ਕੀ ਭੂਲਤ ਬ੍ਯੋਮ ਅਪ
ਅਕਾਸ਼
ਰੀਜਨ ਰਤ ਗਈ ਦਬ ਧੂਮ ਪ੍ਰਭਾਤ ਮਨੀ ਕੀ ਭਾਰ ਤੇ
ਸੂਰਜ
ਕਛੁੰ ਪਕੇ ਸਿਰ ਊਪਰ ਫੈਲ ਰਹੀ ਫਨਿ ਮਾਲ ਫਨੀ ਕੀ
ਸੇਸਨਾਗ
॥੫॥ ॥ਕਬਿੱਤ੍ਰ॥ ॥ਕਹ੍ਯੋ ਰਘੁਬੀਰ ਸੁਨ ਬੀਰ ਹ
ਨੂਮਾਨ ਕਪਿ ਜੂਥ ਇਨ ਬਾਤਨ ਕੋ ਲਾਗਤ ਸੁਹਾਵਨੋ॥
ਭੂਮਿ ਭਾਰ ਟੀਬੇ ਕੋ ਕਿ ਸੁਰ ਥਾਪਬੀਬੇ ਕੋ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਕੀ
ਰਛੀਬੇ ਕੋ ਕਿ ਪਨ ਕੇ ਸੁਕਾਵਨੋ॥ ਭੂਰਮ ਕਲੇਸ ਕੇ ਕਿਸੋ
ਰ ਦੇਸ ਦੇਸ ਕੋ ਕਿ ਹਲ ਹੂਲ ਆਗੇ ਕਰ ਊਧੂਮ ਮਚਾਵ
ਨੋ॥ ਤੇਰੇ ਭੁਜ ਦੰਡ ਕੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਕੇ ਭਰੋਸੇ ਮੋਹਿ ਰਾਵਨ ਕੋ
ਮਾਰ ਜਸ ਦੁੰਦਭੀ ਬਜਾਵਨੋ॥੬॥ ॥ਦੋਹਰਾ॥
॥ਕਰੀ ਵਡਾਈ ਦਾਸ ਕੀ ਆਪਨ ਸ੍ਰੀ ਰਘੁਬੀਰ॥ ਬਾਨ
ਪੁਰ ਪਟਨ ਨਗਰ ਤਜਿ ਨਿਜਕ ਆਨੇ ਨਿਧਿ ਨੀਰ॥੭॥
ਨੇੜੇ ਲਾਏ ਸਮੁੰਦ੍ਰ
॥ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਦੇਖਿ ਗਾਊ ਕੀ ਨਾਰਿ ਨਿਜ ਮਾਨਸ ਕੇ ਧੋ
ਖੈ ਹੋ॥ ਰਾਜ ਸਮਾਜ ਬਿਸਾਰ ਚਲੇ ਭਰਨ ਹੈ ਤਾਪਸੀ॥
੮॥ ॥ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਤੇ ਕਪਿ ਕਹੈਂ ਬਿਬੇਕ ਤੁਮ ਪਤ
ਪਜਾਨਤ ਨਹੀ॥ ਜੋ ਰਘੁਪਤਿ ਹੈ ਏਕ ਆਰਿ ਭੁਲਬ ਬ
ਨ ਦਵ ਅਨਲ॥੯॥ ॥ਕਬਿੱਤ੍ਰ॥ ॥ਕਹਾਂ ਭਯੋ
ਸੈਨ ਸੰਗ ਬਾਰਨ ਤੁਰੰਗ ਰਥ ਰਾਮ ਰਘੁਜਾਨ ਛੱਡਰ ਾ
ਮੀਕਰ ਪਾਲਕੀ ਹੂਦਾ ਕਮਾਨ ਬਾਨ ਰਾਨ ਰਨ ਸੂਲ
ਸੈਨਾ ਕੀ

ਨਾਹੀਕਾਹੂੰਕੇਤ੍ਰਿਸੂਲਹੈਨਦੇਖੀਛਬਿਢਾਲਕੀ।ਰੀਛ
ਕਪਿਸੰਗਭ੍ਰਿਤਰਾਜਾਕੇਜਟਾਂਹੈਮੁੰਡਰਾਵਨਸੋਬੈਰਸ਼ਿ
ਧੁਬਾਧਯੋਬਡੇਸਾਲਕੀ।ਤਊਏਕਰਾਮਹੀਤੇਪੂਰਨ
ਹੈਕਾਮਸਭਕਰੈਂਗੇਰਸੋਈਅਰਿਸੈਨਾਮਹਾਂਕਾਲਕੀ
॥੧੦॥ ॥ਕਬਿੱਤ੍ਰੰ॥ ॥ਐਸੀਭਾਂਤਿਸੀਗਿਕਪਿਰਾ
ਜਾਜਾਮਵੰਤਨਲਨੀਲਬਾਲੀਪੂਤਪੌਨਪੂਤਸੋਸੁਗ
ਅੰਗਦ
ਯੋਹੈ।ਏਕਨਕੇਹਾਥਗਹਿਏਕਨਸੌਂਬਾਤਕਹਿਏਕਨ
ਕੇਆਗੇਅੰਗਏਕਨਨਚਾਯੋਹੈ।ਜੀਯਮੈਤੌਜਾਨੈ
ਪੀਰਬਡੇਧੀਰਨਮੈਧੀਰਬੀਰਰਘੁਬੀਰਤੀਰਬਾ
ਰਧਕੇਆਯੋਹੈ।ਕਹੈਲਛਮਨਯਾਕੀਦੇਖਿਓਢਿਠ
ਈਰਾਮਚੰਦਜੂਕੇਆਗੇਸਿਧੁਗਰਬਜਨਾਯੋਹੈ।੧੧
॥ ॥ਲਛਮਨੋਵਾਚਾ।ਕਬਿੱਤ੍ਰੰ॥ ॥ਆਗੇਨਮਿਲਨ
ਆਯੋਭੇਟਮਾਨਹੂੰਨਲਆਯੋਸੀਸਆਨਚਰਨਕਮਲ
ਨਛੁਹਾਯੋਹੈ।ਕਹੋਤੋਗੁਸਾਂਈਯਾਂਹਿਬਾਂਧਦੀਏਕੈਸੇਬ
ਲੈਜੌਲੌਐਸੇਮੂਰਖਨਨੀਕੇਸਮਝਾਯੋਹੈ।ਆਇਸਜੋ
ਪਾਊਯਾਮੈਂਛਾਰਹੀਉਡਾਊਰਾਮਤੋਲੌਂਆਗਬਾਨਲੈ
ਕਮਾਨਸੋਚਢਾਯੋਹੈ।ਬਾਮਨਕੋਰੂਪਧਰਰਾਮਚੰਦ
ਜੂਤੇਤਰਕਾਂਪਤਅਸੀਸਦੈਕੈਬਚਨਸੁਨਾਯੋਹੈ।੧
੨॥ ॥ਸਾਗਰੋਵਾਚ॥ਕਬਿੱਤ੍ਰੰ॥ ॥ਫੇਰਨਧੀਰਤੂ

ਮੈਂ ਭੀਰ ਮੈਂ ਸਹਾਈ ਹੋਤ ਮੋਤੇ ਕਹਾਂ ਚੂਕ ਪਰੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕੈ
ਸੁਨਾਈਏ ॥ ਸੀਤਾ ਦਸਕੰਧ ਹਰੀ ਕੌਨ ਜਾਨੈ ਕਹਾਂ ਧਰੀ
ਛਪੀ ਹੋਇ ਸੋ ਮੈਂ ਤਬ ਤੁਮ ਕੋ ਬਤਾਈਏ ॥ ਕਹੋ ਸੂਕ ਜਾ
ਊ ਸੈਨਾ ਉਤਰੈ ਬਿਨਾ ਹੀ ਨਾਉ ਕਹੋਂ ਲੰਕ ਘੇਰੋਂ ਨੈਕੁ ਆ-
ਇਸ ਜੋ ਪਾਈਏ ॥ ਕਾਰਨ ਕਰਨ ਹੌ ਤੋ ਸਾਗਰ ਸਰਨ-
ਆਯੋ ਲਾਗਤ ਚਰਨ ਮੋਹਿ ਕਾਹੇ ਕੋ ਜਰਾਈਏ ॥੧੩॥
॥ਰਾਮਚੰਦ੍ਰੋਵਾਚ॥ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਤੇਰੇ ਈ ਤੋ ਊਪਰ ਹ੍ਵੈ ਕੈ
ਗਯੋ ਸੀਯ ਕੋ ਪਾਪੀ ਤਾਸੋ ਜਾਇ ਆਗੇ ਲਰ ਝਗਰ
ਛੁਡਾਵਤੋ ॥ ਔਰ ਤੋ ਮੈਂ ਨ੍ਹਕੂੰ ਬਨ੍ਹਕੂੰ ਕਛਪ ਕਠੋਰ ਹੁਤੇ ਮ
ਤੈਨੂੰ ਈ ਬੈਂਕੋ
ਛੰ ਬਡ਼ਵਾਗਨਿ ਹੈ ਤਾਹਿ ਕੋ ਪਠਾਵਤੋ ॥ ਪਰਬਤ ਸੰਪ
ਖੰਭਾਂਵਾਲੇ
ਛੰ ਹੈ ਭੁਜੰਗਨ ਕੇ ਲਛੰ ਹੈ ਮਿਲਾਇ ਏਕ ਠੌਰ ਨਭ ਸਾਮੁ
ਹੇ ਉਡਾਵਤੋ ॥ ਔਰ ਸਭ ਰਹੀ ਤੇਰੀ ਮਾਨਤੇ ਤੋ ਕਹੀ ਸਿਧੁ
ਸੀਤਾ ਜੂ ਕੇ ਕਾਜ ਜਾਂਇ ਸ੍ਰੀ ਪਤਿ ਜਗਾਵਤੋ ॥੧੪॥
॥ਸਾਗਰੋਵਾਚ॥ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਜੌ ਹੌ ਊਰੇ ਜਾਊਂ ਤਊ ਤੂ
ਮਤੇ ਡਰਾਊ ਨਾਥ ਏਕ ਹਾਥ ਚਰਦੇ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਲੈ ਉਤਪਤ
ਹੈ ॥ ਔਰ ਇਨ ਮਛੰ ਕਛੰ ਉਰਗ ਹੁਤ ਸਨ ਤੇ ਸੁਨੇ ਬਲਿ
ਜਾਊਂ ਲੰਕਪਤੀ ਜੀਤਓ ਜਾਤ ਹੈ ॥ ਏਕਾਗਿਰ ਸਹੀ ਹੈ
ਸਪਛੰ ਤਾਂ ਕੇ ਪਛੂਨ ਕੇ ਕਾਟਬੇ ਕੋ ਇੰਦ੍ਰ ਬਜ੍ਰ ਲਿਏ ਅ
ਖੰਭਾਂਦੇ
ਕੁਲਾਤ ਹੈ ॥ ਸ੍ਰੀਪਤਿ ਬਤਾਵਤ ਹੋ ਮੋਹਿ ਬਾਹਿ ਕਾਵਤ

ਹੌ ਸੋ ਮੈ ਨਹੀ ਸੋ ਤੋ ਅਬ ਰਾਵਰੋ ਈ ਗਾਤ ਹੈ॥੧੫॥
॥ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਇਹ ਬਿਧਿ ਬਿਨਤੀ ਕਰਉ ਦਧ ਰਹੇ
ਚਰਨ ਲਪਟਾਇ॥ ਕਹੁ ਲਛਮਨ ਬਾਹਿ ਕੀਜੀਏ ਪ੍ਰਭੁ
ਲੀਜੀਏ ਉਠਾਇ॥੧੬॥ ॥ਰਾਮ ਚੰਦ ਉਵਾਚ॥ ਸੋ
ਰਠਾ॥ ॥ਮੁਸਕਾਨੇ ਰਘੁਬੀਰ ਬੋਲੇ ਚਤੁਰ ਸਰਤਾਪ
ਤੀ॥ ਬਾਂਹ ਹੋਹਿ ਨਿਧਨੀਰ ਜੋ ਮਾਨੈ ਪਤਿ ਜੌਖ ਸਬਾ॥੧
੭॥ ॥ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਆਜ ਤੇ ਤਿਹਾਰੇ ਬੂਝ ਬਸੈ ਸ-
ਹਿ ਭੂਖ ਮੂਲ ਸੋਈ ਸੂਲ ਕੀਬੋ ਪੈਂਡੇ ਗਾਤ ਹੀ ਬਨਾਇਬੋ
॥ਬਾਤ ਹੈ ਨ ਆਰਸ ਕੀ ਰੀਤ ਨ ਸਪਾਰਸ ਕੀ ਲਾਖ ਵੇ
ਰ ਏਕ ਬਾਰ ਪਾਰ ਤੇਰੇ ਜਾਇਬੋ॥ ਕਹੇ ਲਛਮਨ ਤੋਸੋਂ
ਰਾਮ ਹੈਂ ਕਹਤ ਸਿਧੁ ਆਜੁ ਜਸੁ ਲੇਹੁ ਐਸੋ ਸਮੋ ਕਬ
ਪਾਇਬੋ॥ ਨਾਤੋ ਰਾਜਾ ਸਗਰ ਕੀ ਸੰਤਤ ਕੋ ਜਾਨਤੋ ਹੋ
ਬਿਨਾ ਸਮੁ ਖੋਦੈ ਵੈਸੇ ਤੁਰਤ ਪਟਾਇਬੋ॥੧੮॥ ॥
॥ਕਬਿੱਤੁ॥ ਮਾਨੀ ਬਾਤ ਸੀਸ ਧਰ ਚਲਿਓ ਪਰਨਾਮ
ਕਰ ਸੁਨੀ ਹਨੂੰਮਾਨ ਰਾਮ ਐਸੇ ਠਹਿਰਾਈ ਹੈ॥ ਕਹੀ ਬੂ
ਝੀ ਭਾਈ ਬਾਤ ਪੌਰਖ ਕੀ ਗਾਈ ਸਬ ਜਾਇਕੈ ਅਮੰਦ ਤੈ ਨਲ ਨੀ
ਲ ਸੋ ਜਨਾਈ ਹੈ॥ ਜਗ ਮੇ ਚਲੈਗੀ ਬਾਤ ਸੈਨ ਕਾਂ ਕਪਿ
[illegible] ਰਾਮ ਬੂਝ ਸਿੰਧੁ ਬਾਹ ਹ੍ਵੈ ਕੈ ਪਹੁਚਾਈ ਹੈ॥ ਹੋਤੋ
ਏਕ ਬਾਲਕ ਨ ਮੋਹਿ ਕਛੂ ਤਾਲਕ ਪੈ ਦੇਖੋ ਤਾਤ ਤੁਮ-

ਹੂੰਕੋ ਕੈਸੀ ਲਘੁਤਾਈ ਹੈ ॥੧੯॥ ॥ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥
ਸਬੈ ਏਕ ਜਾਤ ਮੁਖੁ ਰਾਤੇ ਮਾਨੋ ਹੈ ਗਿਸਾਤ ਤਾ ਪਰ ਸੁਨ
ਈ ਬਾਤ ਹਨੂੰਮਾਨ ਕੋ ਪਠੀ ਆ ਅੰਗਦ ਸੁਗ੍ਰੀਵ ਏਊ ਵੇ
ਊ ਗਏ ਰਾਮਾਢਿਗ ਸੁਨੋ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿਧੁਕ ਗੀ ਬਾਤ
ਜੋ ਪਠੀ ॥ ਨਾਥ ਹਮ ਸਾਗਰ ਕੀ ਗੈਲ ਕੈਸੇ ਚਲੈਂ ਅਰ
ਤੁਮਹੂ ਬਿਚਾਰੋ ਯਾ ਮੈ ਕੌਨ ਬਾਤ ਓਪਠੀ ਆ ਕਿਧੋਂ ਯਾਕੇ
ਸਤ੍ਰਾਈ
ਬਾਧਬੇ ਕੋ ਹੈ ਨਬਲ ਟਿਤ ਹਮ ਕਿਧੋਂ ਹਨੂੰਮਾਨ ਹੂੰ ਕੇ ਅੰ
ਜੋ ਪਤਿ ਲੋ ਪਠੀ ॥੨੦॥ ॥ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਦੇਖੇ ਐਸੀ
ਛਿਪਨ
ਭਾਂਤਿ ਸਭ ਰਾਮਚੰਦ ਬੋਲੇ ਤਬ ਮੇਹੂੰ ਤੇ ਕਠਿਨ ਹੈ ਸੁਗ੍ਰੀ
ਵ ਉਰ ਆਨ ਹੈ ਮੋਹਿ ਤੋ ਤਿਹਾਰੇ ਸੁਖ ਸੁਖ ਹੈ ਸਦਾ
ਸੂਧੇ ਸਾਗਰ ਬੰਧਬੇ ਕੋ ਲ ਯਾ ਕੀ ਕਰ ਕਾਨ ਹੈ ਮੇਰੇ
ਜੀ ਅਹੂਤੀ ਯਾਹਿ ਕਾਹੇ ਕੋ ਬੰਧਾਊ ਅਪਰਾਧ ਹੈ ਨ
ਕੈ ਟਯਾ ਕੀ ਸੀ ਮੇਰੀ ਬਾਨ ਹੈ ॥ ਯਾ ਕੀ ਤੋ ਸਹਲ ਆਗੇ
ਸੁਖਾਲ
ਰਾਵਨ ਕੇ ਬੰਧਬ ਕੀ ਕਹੀ ਐ ਲਛਮਨ ਨਾਥ ਦਯਾ ਕੈਨ
ਮਾਨ ਹੈ ॥੨੧॥ ॥ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਸੀਤਾ ਬਿਛੁਰਨ ਦੁ
ਖ ਉਦਧਿ ਪੈਰਤ ਗਏ ਨ ਪਾਰ ॥ ਯਾਕੇ ਪਾਰਤ ਕੌਨ ਬ
ਮਸਤ ਜੋਜਨ ਪਰਮਾਨ ॥੨੨॥ ॥ਸੋਰਠਾ॥ ॥
ਰਘੁਪਤਿ ਕਹਿਓ ਸੁਨਾਇ ਉਤ ਸਾਗਰ ਇਤ ਸੁਭਟ ਜ
ਬਾਨਰ ਮਨ ਪਖਾਨ ਲਿਆਇ ਬਾਂਧਹੁ ਸੇਤ ਬਿਲੰਬ ਤਜਾ

੨੩॥ ॥ਕਬਿਤੁ॥ ॥ਚਲੇ ਕਪਿ ਜੂਥ ਮਨ ਆਨਿ
ਦ ਸੌਂ ਭੂਥ ਅਤਿ ਸਿੰਧੁ ਬਾਤ ਮਾਨੀ ਅਬ ਕਰੀਏ ਉਪਾ
ਇ ਕੋ॥ ਐਸੇ ਤੀਨੋ ਲੋਕ ਮਾਹਿ ਰਾਮ ਕਵਿ ਦੇਖ੍ਯੋ ਸੁਨ੍ਯੋ
ਦੇਵ ਨਰ ਚਲੈ ਆਜ ਆਇਸ ਮਿਟਾਇ ਕੋ॥ ਸਿੰਧੁ ਦੂ-
ਖ ਸਹ੍ਯੋ ਬੋਲ ਇਨਹੀ ਕੋ ਰਹ੍ਯੋ ਭਾਈ ਭਯੋ ਨਿਰਧਾਰ ਯ
ਹਿ ਬੋਲ ਰਘੁਰਾਇ ਕੋ॥ ਹਨੂਮਾਨ ਜਾਨ ਜੀਅ ਬਾਤ ਪਰਮ
ਨ ਯਾਹਿ ਬਾਰਧ ਪਟਾਏ ਬਿਨਾ ਆਜ ਪਾਰ ਜਾਇ ਕੋ॥ ੨
੪॥ ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਬਿਦਾ ਭਏ ਨਿਧਿ ਨੀਰ ਭੋਰ ਜਗਾਵ
ਤ ਰਾਮ ਕਹਿ॥ ਸੁਖ ਸੋਏ ਰਘੁਬੀਰ ਕਪਿ ਭਟ ਅਤਿ
ਫੂਲਤ ਚਲੇ॥ ੨੫॥ ॥ਕਬਿਤੁ॥ ॥ਚਿਰਈ ਚਹੁ
ਚੁਹਾਨੀ ਪਾਰੀ ਪੀਅਰਾਨੀ ਅਤਿ ਆਧਿ ਬਾਟ ਚਕਵ
ਔਰ ਕਈ ਮਿਲਤ ਹੈ॥ ਅਮਲ ਅਕਾਸ ਭਯੋ ਕਮਲ
ਫੂਲਨ ਲਾਗੇ ਜੁਮੰਲ ਭਵਰ ਰਸ ਮਾਤੇ ਅਕੁਲਾਤ ਹੈ
ਸਮੂਹ
ਭੂਮੀ ਪਤਿ ਜੇਤ ਕੁਮਲਾਨੀ ਤਮਚਰ ਬੋਲੇ ਚੋਰ ਬਾਟ
ਚੰਦ੍ਰਮਾ
ਕੁਕੜੂਟ ਰਾਤ ਕੇ ਫਿਰਨਵਾਲੇ
ਭਾਗੇ ਸੰਖ ਸਬਦ ਸੁਹਾਤ ਹੈ॥ ਜਾਗੇ ਰਾਮ ਕਾਮ ਕੀ-
ਕਮਾਨ ਟੂਟੀ ਛੂਟ੍ਯੋ ਬਲ ਲਟੀ ਸੀ ਤਰਯਾ ਬੀਰ ਤੇ
ਤਾਰੇ
ਉ ਛਪਿ ਜਾਤ ਹੈਂ॥ ੨੬॥ ॥ਕਬਿਤੁ॥ ॥ਕੌਤਕ
ਕੇ ਕਾਜ ਰਘੁਰਾਜ ਬੈਠੇ ਸਿੰਧੁ ਕੂਲ ਜਹਾਂ ਨਲ ਨੀਲ
ਲੇ ਲੈ ਆਵਤ ਪਹਾਰ ਕੋ॥ ਏਕ ਤੂਮ ਡਾਰੈ ਰੂਖ ਮੂਲ

ਤੇ ਉਪਾਰੈ ਏਕਵਾਰ ਏਕ ਪਾਰ ਏਕ ਪਾਟੈ ਮਾਝ ਧਾਰਕੋ॥ ੧੫੨
ਸਾਧੈ ਬੀਚ
ਤੈਸੇ ਤੈਸੇ ਸਭ ਰਾਹਿ ਅਪਰਾਧ ਸਾਗਰਕੋ ਨਾਹਿ ਕਰੁਨ
ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ਰਾਮ ਯੌਂ ਕਰੈ ਵਿਚਾਰਕੋ॥ ਤੌ ਲੌ ਜੁਰ ਆਇਕ
ਪਿਰਾਇਕਰ ਸੀਸ ਨਾਇ ਬਚਨ ਸੁਨਾਇ ਐਸੇ ਰਾਘ
ਵ ਕੁਮਾਰਕੋ॥੨੭॥ ॥ਸ੍ਵੈਯਾ॥ ॥ਬਾਂਧਤ ਸੇਤਜ
ਹਾਂ ਰਘੁਨਾਥ ਲਜੌਂ ਹੇ ਸੇ ਨੈਨ ਕਿਏ ਪਛੁਤਾਹੀ॥ ਬਾਤ
ਸੁਨੀ ਬਰਬਾਨਰ ਬੀਰਨ ਧੀਰ ਤਜੀ ਪ੍ਰਭੁ ਪੈ ਚਲ ਜਾ
ਹੀ॥ ਨੈਨਨ ਕੀ ਕਰੁਨਾ ਰਘੁਬੰਸ ਸਿਰੋਮਣਿ ਜੌ ਨਹਿ
ਦੂਰ ਕਰਾਹੀ॥ ਤੌ ਕਰਨਾ ਕੇ ਕਿਯੇ ਕਰੁਣਾਨਿਧਿ ਪਾਥ
ਰ ਪਾਂਤਨ ਪੰਥ ਮਿਲਾਹੀ॥੨੮॥ ॥ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥
ਬਾਨਰ ਅਪਾਰ ਲੈ ਲੈ ਆਵਤ ਪਹਾਰ ਕਿਲਕਾਰ ਰ
ਘੁਬੀਰ ਸੋ ਸੁਨਾਇ ਕਹੈ ਬਤੀਆਂ॥ ਤਾਂਹੀ ਕੋ ਬੁਲਾਇ
ਰਘੁਰਾਇ ਪੀਠ ਠੋਕ ਕਹੈ ਜਾਹੁ ਜਾਹੁ ਚਲੇ ਹਸ ਕਾਢ
ਕਾਢ ਦਤਿਆਂ॥ ਰਾਜਾ ਕੇ ਕੁਮਾਰ ਹਮੈ ਭਾਰਤ ਦੈ ਸਿੰਧੁ
ਧਾਰ ਦੇਖੀ ਹੈ ਗੁਸਾਈ ਏਈ ਰਾਵਨ ਕੀ ਛਤਿਆਂ॥ ਸ
ਮੁੰਦ ਕਸੂਤਨ ਕੀ ਸਾਖਾ ਮ੍ਰਿਗ ਪੂਤਨ ਕੀ ਲੀਕਾਪ
ਤਿ ਦੂਤਨ ਪਠਾਈ ਲਿਖ ਪਤਿਆਂ॥੨੯॥ ॥ਕ
ਬਿੱਤੁ॥ ॥ਏਕ ਕਪਿ ਵਾਰ ਏਕ ਪਾਰ ਏਕ ਸਿੰਧੁ ਧ
ਰਹਾਰ ਬਾਰ ਕੀਏ ਮਿਲ ਪਾਟੈ ਨਿਧਿ ਨੀਰਕੋ॥ ਏਕ

ਦ੍ਰੁਮ ਡਾਰ ਏਕ ਡਾਰਤ ਪਹਾਰ ਏਕ ਭ੍ਰਾਰੇ ਭਾਰੇ ਪਾਵੈ ਨਜ
ਨਾਵੈ ਨਿਜ ਪੀਰ ਕੋ ॥ ਏਕ ਜੇ ਉਦਾਰ ਭਰ ਛਾਰ ਦੋਊ ਹਾਥ
ਯਾਹਿ ਰਾਵਨ ਲਿਲਾਰ ਯੌਂ ਸੁਨਾਵੈ ਰਘੁਬੀਰ ਕੋ ॥ ਏਕ ਕਿ
ਲਕਾਰ ਕਿਲਕਾਰ ਉਠੈ ਬਾਰ ਬਾਰ ਏਕ ਸ੍ਰਮ ਦੇਹ ਕੇ ਸੁ
ਨਾਵੈ ਭਟ ਭੀਰ ਕੋ ॥ ੩੦ ॥ ॥ਕਬਿਤ੍ਰੁ॥ ॥ਆਨੋ[1] ਛੀਰ
ਨਿਧਿ ਮੈ ਛਿਪਾਨੇ ਰਮਾ ਜੀ ਸੋਂ ਪਤਿ ਤਾਂਤੇ ਬੀਰ ਭੀੜ ਕ
ਲਛਮੀ
ਰ ਆਪੇ ਬਾਂਟ ਲੀਜਿਐ ॥ ਕਿਧੋਂ[3] ਸੀਤਾ ਛਲਬੇ ਕੋ ਫੰਦਾ
ਕਟ ਬਾਂਧਤ ਹੈ ਕਿਧੋਂ ਜੁਰ ਮੇਘਨ ਕੇ ਭ੍ਰਿਕੁਟਨ ਸੋਂ ਪੀਜਿਐ
॥ ਕਿਧੋਂ[4] ਨਭ ਫੂਟੋ ਕਿਧੋਂ[5] ਫੂਟੋ ਬ੍ਰਿੰਦ ਦਿਗਜ ਕੋ[6] ਛੇਹੋ ਸੇ
ਖਨਾਗ ਸਮੇ ਹੈ ਤੋ ਸੈਨ ਕੀਜਿਐ ॥ ਕਿਧੋਂ ਤੂੰਟ[7] ਗਏ
॥ ਪਛਿ ਰਾਵਨ ਕੇ ਉਜਾਹਿ ਬਾਂਧੇ ਹੁਤੇ ਸਾਤ ਛਾਬਿ-
ਕਹੋ ਕੈਨ ਦੀਜਿਐ ॥ ੩੧ ॥ਕਬਿਤ੍ਰੁ॥ ॥ਦੋਰ ਦੋਰ
ਆਇ ਰਘੁਰਾਇ ਜੀ ਸੋਂ ਕਹੈ ਕਪਿ ਏਕ ਕੀ ਕਹਾ ਹੈ ਕ
ਹੋ ਸਾਤੋ ਬਾਂਧੇ ਛਿਨ ਮੈ ॥ ਰਾਵਨ ਪਤਾਪ ਆਜ ਤੇਊ ਤੋ ਪ
ਗਾਰ ਲਆਵੈ ਸੂਢੇ ਖੰਸੇ ਦੂਬਰੇ ਜੋਰੇ ਗੀ ਹੁਤੇ ਬਨ ਮੈ ॥
ਲੰਗਾੜੇ
ਰਲੀਏ ਗੁਸਾਂਈ ਅਬ ਲੰਕ ਗਾਢ ਤੋਰ ਡਾਰੈਂ ਰਾਵਨ ਕੇ
ਮਿਲੇ ਗਹਿ ਜੈਹੈ ਹੌਸ ਮਨ ਮੈ ॥ ਬੋਲੀ ਰਘੁਬੀਰ ਬੀਰ
ਪ੍ਰਬਿਹ ਬਢਾਏ ਜਾਹੁ ਕੈਸੇ ਜੈਸੇ ਕ੍ਰਿਪਨ ਬਢਾਵੈ ਧਨੁ
ਧਨੁ ਮੈ ॥ ੩੨ ॥ ॥ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਸੇਤ ਸਕਲ ਪੂਰ

ਨਭਯੋ ਚਲੇ ਰਾਮਬਲਵੰਡਾ॥ਇਕ ਪੂਲ ਪਰ ਪੂਲ
ਕਤ ਚਲੇ ਇਕ ਨਭ ਮਗ ਪਰਚੰਡਾ॥੩੩॥ ॥ਸੋਰਠ
॥ ॥ਲੇ ਅਛੂਤ ਫਲ ਏਕ ਰਾਮ ਸਮਰਪਯੋ ਸਿੰਧੁ ਕੋ
ਦੇਖਹੁ ਰਾਜ ਬਿਬੇਕ ਬਾਂਧਤ ਫਿਰ ਪੂਜਤ ਪ੍ਰਗਟਾ॥੩
੪॥ ॥ਕਬਿਤੁ॥ ॥ਸਿੰਧ ਪਾਰ ਪਰੇ ਸਭ ਆਨਿ
ਦਸੌਂ ਭਰੇ ਕਪਿ ਗਾਜੇ ਸੰਖ ਬਾਜੇ ਅਬ ਲੰਕਾ ਪਰਧੁ
ਤੁਨਾਏ
ਵਨੀ॥ਬਡੇ ਬਡੇ ਸੂਰ ਜੇ ਲੰਗੂਰ ਤੇ ਹਜੂਰ ਆਏ ਏਕ
ਕਹੈ ਰਾਵਨ ਕੀ ਬਨੈ ਮਤ ਆਵਨੀ॥ਤਾਹੀ ਕੇ ਨਗਾਰਜ
ਇਬੋ ਲੈ ਤਾਹਿ ਫਾਰ ਖਾਇ ਖਾਸਗੀ ਰਸੋਈ ਏਕ ਬ
ਰਤੋ ਲੁਟਾਵਨੀ॥ਬੋਲੇ ਹਸ ਰਾਮ ਤੁਮ ਭੂਖੇ ਹੋ ਰਹਤ
ਨਾਥ ਫਸਲ ਕੋ ਲੂਟ ਘਾਰ ਜੂਠੋ ਆਨ ਪਾਵਨੀ॥੩੫॥
ਰਸੋਈ
॥ ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਇਤਿ ਕਪਿ ਭਟ ਉਤਰੇ ਉਦਧ ਕੂਸ
ਲਛਮ ਸਭ ਗਾਤ॥ਉਤ ਰਾਵਨ ਸੋ ਜੋਰ ਕਰ ਕਹਿਤ
ਬਿਭੀਨ ਬਾਤ॥੩੬॥ ॥ਬਿਭੀਖਨੋਵਾਚ॥ਸੋਰਠਾ॥
॥ ਜੌਨ ਕਰਹੁ ਰਿਸ ਨਾਥ ਤੌ ਸੇਵਕ ਬਿਨਤੀ ਕਰੈ॥
ਧਰੋ ਚਰਨ ਪਰ ਮਾਥ ਰਾਮ ਬੈਰ ਕੁਲ ਛੈ ਕਰਨ॥੩੭
॥ ॥ਕਬਿਤੁ॥ ॥ਸੀਤਾ ਈ ਕੀ ਬਾਤ ਤਾਂਤੇ ਏਤੋ ਉਤ
ਪਾਤ ਕੀਜੈ ਮੇਰੇ ਯਾਂਤੇ ਨਾਥ ਮੇਰੀ ਬਾਤ ਨਾ ਖਿਰਾਈਓ
॥ਨਗਰ ਕੇ ਬਾਸਨ ਕੋ ਸੌਂਹ ਦੈ ਦੈ ਬੂਝੋਂ ਤੁਮ ਕੋਊ ਯੌਕਾ

ਤ ਹੈ ਜੁ ਰਾਮਚੰਦ ਹਾਰੀ ਆਤੀ ਨ ਲੋਕ ਸੀਪਤ ਸਮਾਜ ਰਾ
ਤੇਜ ਪਧਰ ਸੋਈ ਸੋਕ ਹੰਤ ਹੈ ਜੁ ਮੂਲ ਤੇ ਉਪਾਰੀਆ
ਰੋ ਹੈ ਹੂ ਜਾਊਂ ਸੀਅ ਲੈਕੈ ਰਾਮ ਛਾਉ ਜੋ ਪੈ ਮਿਲੈ ਮ
ਸੰਤ ਕਰੋਧ ਸਗਨ
ਰ ਡਾਰ ਹੈ ਤੋ ਮੋਹਿ ਮਾਰ ਡਾਰੀਆ ॥੩੯॥ ।ਕਬਿਤੁ
॥ ।ਜੌਲੌ ਨਲ ਨੀਲ ਜਾਮਵੰਤ ਹਨੂਮਾਨ ਡੌਹ ਅੰਗ
ਦ ਸੁਗ੍ਰੀਵ ਗ੍ਰੀਵ ਫੇਰ ਕੈ ਨ ਬੰਕ ਕੀਆ ਜੌਲੌ ਰਘੁਬੀ
ਗਰਦਨ
ਰ ਜੂਕੇ ਕੋਪ ਨ ਘਟਾਈ ਓਪਮੇਰ ਸੀ ਬਡਾਈ ਜੋ ਪੈ
ਭਈ ਹੈ ਨ ਟੰਕ ਕੀਆ ਜੌਲੌ ਰਣ ਜੋਗਨੀ ਨ ਗੀਧਨੀ
ਮਾਸ ੪
ਅਘਾਈ ਜੌਲੌ ਫਿਰੀ ਨ ਦੁਹਾਈ ਠਕੁਰਾਈ ਕਾਲ ਰਿ
ਕ ਕੀਆ ਤੌਲੌ ਹੈ ਉਪਾਇ ਜਾਇ ਗਹੋ ਸਰਨਾਇ ਜੌਲੌ
ਰੀਛ ਕਪਿ ਭਾਰੀ ਨ ਬਿਦਾਰੀ ਛਬਿ ਲੰਕ ਕੀਆ ॥੩੯॥
॥ ।ਕਬਿਤੁ। ।ਜੌਲੌ ਰਘੁਨਾਥ ਜੂ ਕੇ ਹਾਥਨ ਤੇ
ਛੂਟੇ ਬਾਨ ਆਨ ਦਸ ਸੀਸਨ ਕੀ ਰਾਵਨ ਨ ਹਾਨ ਕੀ
।ਸੁਨ ਲੈ ਨਿਫੋਟ ਓਟ ਬਜ੍ਰ ਹੀ ਨ ਬਚੈ ਕੋਊ ਲਾਗੈ ਛੇਦ
ਓਟ ਕ
ਰੋਟ ਸਾਵਧਾਨ ਕੋ ਅਚਾਨਕੀ ।ਜਾਇ ਗਹਿ ਪਾਇ
।ਸਿਰ ਨਾਇ ਹਾਥ ਜੋਰ ਕਰ ਚੂਕ ਪਰੀ ਪਰੀ ਅਬਲੀ
ਜੈ ਨਾਥ ਜਾਨਕੀ ।ਮੇਰੋ ਕਹਯੋ ਮਾਨ ਕਰ ਹਾਨਿ ਹੀ ਕਿ
ਹਾਨਿ ਜਾਹਿ ਲੀਨੇ ਸੀਯ ਸੰਗ ਹੈ ਨ ਹਾਜਤ ਜਮਾਨ ਕੀ
ਜਾਮਨ
॥੪੦॥ ।ਸਵੈਯਾ। ।ਓਟ ਕਹਾਂ ਭਟ ਸੌਕਰ ਹੈਰ

ਨਰੋਟ ਪਰੇ ਫਿਰ ਬੈਠ ਰਹੈਂਗੋ॥ ਵੈ ਜਬ ਬਾਨ ਸਮੀਰਸ
ਪੌਨ
ਮਾਨ ਚਲੈ ਘਨ ਜ੍ਯੋਂ ਚਲ ਦੇਸ ਗਹੈਂਗੋ॥ ਏ ਪਰਧਾਨ
ਮੰਤ੍ਰੀ
ਮਹਾਂ ਕਪਟੀ ਤੁਮ ਸੋ ਨਹਿ ਬਾਤ ਦੁਖਾਇ ਕਹੈਂਗੋ॥ ਜਾ
ਨਤ ਹੋਂ ਸਿਵ ਕੋ ਬਲ ਹੈ ਸੋਊ ਰਾਮ ਕੇ ਕੋਪ ਨ ਲਾਜ ਬਚੈ
ਗੋ॥੪੧॥ ॥ਰਾਵਨੋਵਾਚ॥ ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਤਬ ਬੋਲ
ਯੋ ਰਾਵਨ ਕੁਮਤਿ ਨਿਰਖ ਭੁਜਾ ਪਰਚੰਡ॥ ਅਨੁਜੋ ਤਨ
ਛੋਟਾ ਭ੍ਰਾਤ
ਜ ਹੋਤੇ ਨਹੀ ਤੋ ਕਰਤੋ ਸਤ ਖੰਡ॥੪੨॥ ॥ਸੋਰਠਾ॥
॥ਸੁਨ ਮੂਰਖ ਮਮ ਭ੍ਰਾਤ ਲੰਕਾ ਪਤਿ ਤੋ ਸੋਂ ਕਹੈ॥ ਕਹੋ ਪ੍ਰ
ਰਾਤਨ ਬਾਤ ਪ੍ਰਣ ਕਰ ਰਣ ਛੋਡੋ ਨਹੀ॥੪੩॥ ॥ਸ੍ਵੈ
॥ ॥ਸਿੰਧੁ ਗਹੈ ਬੜਵਾਨਲ ਕੋ ਜਲ ਛਾਰ ਭਯੋ ਨਹਿ
ਛਾਰ ਦਯੋ ਹੈ॥ ਸੇਖ ਅਸੇਖ ਧਰੀ ਬਸੁਧਾ॥ ਫਿਰ ਯੋਂ ਨ ਕ
ਹਯੋ ਸਿਰ ਭਾਰ ਭਯੋ ਹੈ॥ ਕੰਠ ਹਲਾਹਲ ਹੈ ਸਿਵ ਕੇ ਅਜ
ਬਿਖ
ਹੂੰ ਸਸਿ ਮੇ ਮ੍ਰਿਗ ਅੰਕ ਛਯੋ ਹੈ॥ ਇ ਜਬ ਯੋਂ ਪ੍ਰਨ ਕਯੋ ਨ
ਦਾਗ
ਬਹੈ ਤਬ ਰਾਵਨ ਕੇ ਬਲ ਟੂਟ ਗਯੋ ਹੈ॥੪੪॥ ਸੈਯਾ॥
॥ ਜਾਨਤ ਜਾਨਕੀ ਹੈ ਜਨਨੀ ਜਗ ਆਜ ਤਜੇ ਮਨ
ਕੋ ਨਹਿ ਭਾਵੈ॥ ਸੇਸ ਕੋ ਈਸ ਸੁਰੇਸ ਕੋ ਠਾਕੁਰ ਹੈ ਰਘੁਬ
ਰ ਇਹੈ ਜਿਯ ਆਵੈ॥ ਤਾਂਹਿ ਕੇ ਹਾਥ ਮਰੈ ਦਸਕੰਧਰ ਐ
ਧਤੂੰ ਮੋਹਿ ਕਹਾ ਸਮਝਾਵੈ॥ ਐਸੀ ਕਛੂ ਜਿਯ ਮਾਹਿ
ਧਰੀ ਜਕ ਤੂੰ ਸੰਗ ਰਾਵਨ ਪ੍ਰਾਨ ਪਠਾਵੈ॥੪੫॥

ਬਿਭੀਖਨੋਵਾਚ ਸ੍ਵੈਯਾ॥ ॥ਬਾਤ ਕਹ੍ਯੋ ਕਛੁ ਚਾਹਤ ਹੋ
ਸੋਈ ਸਾਧ ਬਿਭੀਖਨ ਲਾਤਨ ਮਾਰ੍ਯੋ ਸੋ ਫੇਰਕੈ ਇਕ
ਬਾਤ ਕਹੈ ਪ੍ਰਭੁ ਤੈ ਸਾਤੈ ਸਭ ਕ੍ਰੋਧ ਤਿਆਗ੍ਯੋ ਹੈ ਉਰ
ਮੈ ਰਘੁਬੀਰ ਕੋ ਠੌਰ ਹਨੀ ਸੋਈ ਤੋ ਕੁਲ ਤੇ ਸੁਖ ਪਾਯੋ
ਯੋਂ ਕਹਿ ਕੈ ਉਠ ਠਾਢੋ ਭਯੋ ਤਬ ਰਾਮ ਕੇ ਪਾਇਨ ਕੋ
ਗ ਧਾਯੋ॥੪੬॥ ॥ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਦੁਖ ਪਾਯੋ ਪੌਰ
ਖਨਹੀ ਲੋਚਨ ਜਲ ਨ ਰਹਾਇਆ ਘਰੁ ਛਡ੍ਯੋ ਬਨ ਕੋ
ਭਜ੍ਯੋ ਅਬ ਰਘੁਬੀਰ ਸਹਾਇਆ॥੪੭॥ ਸੋਰਠਾ॥
॥ਜਾਂ ਕੇ ਕੋਊ ਨਾਹਿ ਤਾਤ ਮਾਤ ਸੁਨ ਸਜਨ ਜਨਾਂ ਤਾਕੇ-
ਘਰ ਬਨ ਮਾਹਿ ਰਘੁਪਤਿ ਚਰਨ ਪ੍ਰਤਾਪ ਬਲ॥
੪੮॥ ॥ਸ੍ਵੈਯਾ॥ ॥ਦੂਰ ਤੇ ਦੇਖ ਕਹ੍ਯੋ ਕਪਿ ਮੰਤ੍ਰ ਬ
ਹੈ ਰਿਖਨਾਰਦ ਕੈ ਰਵਿ ਜੋਤੀ॥ਕੈ ਧਰ ਦੇਹ ਹੁਤਾਸਨ
ਆਵਤ ਸਕ੍ਰ ਕਿਧੋਂ ਛਬਿ ਹੈ ਸਗਿ ਰਤੀ॥ਜੋ ਸੀਅ ਦੂਤ
ਕਹੈ ਤੇ ਸਹੀ ਪਰ ਤਾਂ ਕਹਿ ਮਾਨਸ ਦੇਹ ਨ ਹੋਤੀ॥ਰਾਮ
ਕੇ ਪਾਇਨ ਲਾਗ੍ਯੋ ਈ ਚਾਹਤ ਰਾਵਨ ਹੈ ਕਿਧੋਂ ਰਾਵਨ
ਗੋਤੀ॥੪੯॥ ॥ਸ੍ਵੈਯਾ॥ ॥ਰਾਵਨ ਕੇ ਡਰੁ ਛਾਡ ਚ
ਲ੍ਯੋ ਗਹਿ ਮੋਹ ਤਜ੍ਯੋ ਜਨ ਜਾਤ ਜਤੀ ਸੋਂ ਧਾਇ ਬਿ
ਭੀਖਨ ਪਾਇ ਗਹ੍ਯੋ ਸਿਰ ਨਾਇ ਕਤੀ ਬਿਨ੍ਹੋ ਹੈ ਨਰਤੀ
ਸੋਂ ਲੇਤ ਉਸਾਸ ਚਲ੍ਯੋ ਪ੍ਰਭੁ ਪਾਸ ਸੁ ਧਾਸ ਗਹੇ ਤਿ

ਦੈਤ ਬਤੀ ਸੌ । ਬਾ ਪਾਰਿਓ ਰਘੁਬੀਸ । ਸਿਰੋਮਣਿ ਨੈਨ
ੀ ਸੈਨਨ ਲੈਕੇ ਪਤੀ ਸੌਂ ॥੫੦॥ ॥ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਰਾਵ
ਨੇ ਦਸ ਸੀਸ ਉਤਾਰ ਵਡੇ ਸ੍ਰਮ ਸੌ ਸਿਵ ਤੇ ਪਦ ਲੀਨੋ
ੀਤ ਲੀਓ ਸੁਰ ਰਾਜ ਕੋ ਰਾਜ ਸੁਦੇਵਨ ਕੋ ਨ ਰਤੀ ਭ
ੋ ਕੀਨੋ । ਬਾਸਰ ਰੈਨ ਡਰੈ ਚਤੁਰਾਨਨ ਸੇਵਤ ਪੌਰ ਮਿ
ੋ ਪੁਰ ਛੀਨੋ । ਪਾਇ ਗਹੇ ਜਬ ਹੀ ਰਘੁਰਾਇ ਲਜਾ
ੋ ਭਿਭੀਖਨ ਕੋ ਸੋਈ ਦੀਨੋ ॥੫੧॥ ॥ਮੰਦੋਦਰੀ ਬਿ
ਾ ॥ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਜਾਹਿ ਸੁਨਕੈ ਮੰਦੋਦਰੀ ਤਲਫੈ ਬਿ
ਜਲ ਮੀਨ । ਰਾਮ ਬਚਨ ਨ ਬੂਝਕੈ ਨਹੀ ਜਾਨਤ ਹੈ ਪ੍ਰਬੀ
॥੫੨॥ ॥ਸੋਰਠਾ॥ ਲਿਪਟੈ ਕੰਤ ਅਜਾਨ ਸਿਵ
ਅਤਿਸੈ
ਬਲ ਕੂਦਤ ਫਿਰੈ । ਪ੍ਰਗਟ ਸਹਸ ਬਰ ਭੁਜਨ ਦੀਪਕ
ਰਨ ਸੌਂ ਕਹੈ ॥੫੩॥ ॥ਕਬਿਤੁ॥ ॥ਗਹੀ ਸਰਨ
ਜਾਇ ਰਾਖੀ ਨ ਬਡਾਈ ਨੈਕ ਬੀਰ ਦੁਖਦਾਈ ਤਿਨ
ਰ ਮੂੰਨ ਸੰਕ ਕੀ । ਤੇਰੀ ਪ੍ਰਭੁਤਾਈ ਖਾਰੇ ਸਮੁੰਦ ਬਾ
ਲ ਲਾਜ ਬੇਰ ਖਾਈ ਡਾਰਨਾਰ ਪਰਜੰਕ ਕੀ । ਤਾਂ
ਰਘੁਰਾਈ ਪੀਠਿ ਬਹੁ ਤੇਜ ਨਾਈ ਰਹੇ ਛਾਤੀ ਸੋਂ ਲ
ਈ ਸੋ ਬਡਾਈ ਪਾਤਿ ਰੰਕ ਕੀ । ਐਸੇਂ ਕਹੈ ਲੁਗਾਈ ਤੇ
ਾ ਮੂਨ ਸੁਨਾਈ ਕੰਤ ਸਨੀਠ ਕਰਾਈ ਤੇਰੇ ਭਾਈ ਪ
ਲੰਕ ਕੀ ॥੫੪॥ ॥ਸੁਗ੍ਰੀਵ ਵਾਚ ॥ਸਵੈਯਾ॥

ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ

੧੬੪ ਸ੍ਰੀ ਰਘੁਬੀਰ ਕੇ ਤੀਰ ... ਕਪਿਰਾਜ ਕਹੈ ਇਕ ਬਾ

ਹੀ ਤੁਮ ਲੰਕ ... ਬਿਭੀਖਨ ਕੋ ਬਖਸੀ ਅਬ ਹੀ ਅ

ਕਹੋ ਹੈ ... ਰਾਜ ਜੋ ਪੈ ਰਾਵਨ ਆਨ ਮਿਲੈ ਸੰਗ ਜਾ

ਹੈ ... ਕਹਾਂ ਪ੍ਰਭੁ ਪਾਇ ਗਹੌਂ ਤਬ ਮੈਂ ਹੂੰ ਬਿਰਦ ਧਰੀ

ਧਾਮ ਮੈਂ ਵਹਿ ਔਧ ਬਸੈ ਸਿਯ ਸੋਂ ਬਨ ਹੌਂ ॥੫੫॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਗਹਿਓ ਬਿਭੀਖਨ ਪਾਇ ਗਹਿ ਲੈ

ਲੀਨੋ ਕਪਿ ਰਾਜਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਰਘੁਪਤਿ ਲਿਖਾਦਈ ਭਰ

ਨੈਨਨ ਲਾਜਾ ॥੫੬॥ ॥ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਜੌਂ ਪ੍ਰਸੰਨ

ਰਾਇ ਕ੍ਰਿਤਕ ਲੰਕ ਗਾਢਿ ਥਾਪਹੋ ਆਗੇ ਅੰਗ

ਇ ਦਸ ਮੁਖ ਕੋ ਸਮੁਝਾਇਹੈ ॥੫੭॥੫੬੦॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਗੀਤੇ ਸਿੰਧੁ ਸੇਤ ਬਾਂਧ ਪਾਰ ਜਾ

ਸਪਤਮੋ ਅੰਕ ॥੭॥ ॥ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਰਾਮ

ਲਛਮਨ ਸਹਿਤ ਕਪਿਪਤਿ ਲੀਓ ਬੁਲਾਇ

ਹੈ ਲੰਕਾ ਪਤੀ ਕੈ ਤੂੰ ਸਤ ਭਾਇ ॥੧॥ ॥

॥ ॥ਸਭ ਕਪਿ ਕਟਕ ਉਦਾਧਿ ਉਤਰ ਕੇ ਕਰ

ਬਖਾਨ ॥ ਕਪਿਪਤਿ ਅੰਗਦ ਨੀਲ ਨਲ ਜਾ

ਹਨੂਮਾਨ ॥੨॥ ॥ਰਾਮ ਚੰਦ ਉਵਾਚ ॥ ਸੋਰਠਾ

ਅੰਗਦ ਲੀਓ ਬੁਲਾਇ ਕਹੀ ਬਾਤ ਰਘੁਬੀ

॥ਜਾਹਿ ਅਜਹੁ ਸਮੁਝਾਇ ਆਨਿ ਮਿਲੈ ਲੰਕ

।ਸੋਰਠਾ। ।ਭਈ ਸੁ ਕਾਣੀ ਬਿਹਾਇ ਅੰਗਦ ਤੂੰ
ਜਾਇ ਕਹ੍ਯੋ ਅਬ ਯੌਂ ਕਹਿ ਰਘੁਰਾਇ ਦੂਤ ਪਠਾਏ
ਸੁਤਾ॥੪॥ ।ਕਬਿੱਤ੍ਰ। ।ਮੇਰੇ ਪਾਛੈ ਤਬੀ ਕਿ
ਨ ਜਾਨੈਂ ਕਰੀ ਐਸੇ ਸਿੰਧੁ ਕੇ ਭੂਰੋ ਜੋ ਕਿਧੌਂ ਰਾਜ ਅ
ਨਤੇ ਕਿਧੌਂ ਕੁੰਭਕਰਨ ਮੇਘਨਾਦ ਆਦਿ ਦੀਨੋ ਮੀ
ਧੌਂ ਸਿਵ ਜੋਰ ਰਾਜ ਕਿਧੌਂ ਮਦਪਾਨ ਤੇ ਤੋਕੋਂ ਛਿ
ਕੀਨੀ ਸਭ ਜਾਨਕੀ ਲੈ ਮਿਲੋ ਅਬ ਜਾਇ ਕਹੋ ਬੀਰ
ਲੇਹੁ ਰੇ ਸਜਾਨ ਤੇ ਨਤੇ ਸੁਨ ਭਾਈ ਲਛਮਨ ਕੀ
ਈ ਹੋਤ ਕਹਿ ਲਪੇਟ ਲੈਹੈਂ ਉਪਜੈਗੋ ਜੁ ਭੂਨਤੇ ਬੁਰੇਜ
॥ ।ਅੰਗਦੋਵਾਚ। ।ਕਬਿੱਤ੍ਰ। ।ਚਲਯੋ ਸਤ
ਰ ਰਘੁਰਾਇ ਪਾਇ ਛੂਹੇ ਕਹਯੋ ਨਾਥ ਜਾਹਿ ਬਾਤ
ਉਤਰ ਤੈਂ ਆਇ ਦਯੋ। ਜੈਂਕ ਦਾਰ ਮੇ ਸੌ ਬੂਰੌ ਬੋ
ਦਸਕੰਧ ਤਾਕੇ ਦਸੋਂ ਮੂੰਡ ਜੌਂ ਕਹੋ ਤੌ ਤੂਮ ਪੈ ਰਖ
ਯੋ ਜੋ ਕਹੋ ਤੌ ਲੀਜੈ ਗਹਿ ਲਿਆਊ ਦਿਖਰਾਊ
ਇ ਤਾਕੇ ਪਰਵਾਰ ਮਾਰ ਸਮੁੰਦ ਬਹਾਇ ਦਯੋ। ਜੋ
ਤੌ ਜਾਨਕੀ ਸਮੇਤ ਬਨ ਲਿਆਊਂ ਤੁਮ ਜੋ ਕਹੋ ਤੌ
ਲੰਕ ਸਮੇਤ ਲੰਕ ਉਠਾਇ ਦਯੋ।੬॥ ।ਰਾਮਚੰ
ਵਾਚ। ।ਕਬਿੱਤ੍ਰ। ।ਬੀਰ ਸੁਨ ਬਾਤ ਜਿਨ ਕਰੋ
ਪਾਤ ਤਬ ਬੀਸ ਬਾਤੈਂ ਕਹੈ ਹਮ ਊਨੀ ਸੌ ਕਾਜ

ਹੈਂ ਨ ਕਹ੍ਯੋ ਤੇਰੋ ਮਾਨੈ ਸੀਅ ਆਨੈ ਹਮ ਜਾਹਿ ਫਿ
ਜਹੂੰ ਲੌਂ ਤੂੰ ਕਿ ਤੇਰੇ ਬੀਰ ਹੂੰ ਕੋ ਰਾਜ ਹੈ।। ਔਰ ਕਹੂ
ਰਾਰ ਬੂਝੈ ਜੋ ਹਮਾਰੀ ਤੋਹਿ ਨੀਕੇ ਸਮਝਾਏ ਤੋ ਪਰੇ
ਕ ਸੋ ਬਾਜ ਹੈ।। ਦੀਜੀਏ ਬਤਾਈ ਐਸੇ ਕਹ੍ਯੋ ਰਘੁ
ਰਾਈ ਕਹੂੰ ਮਿਲਬੇ ਕੋ ਸਾਜ ਕਿ ਲਰਾਈ ਕੋ ਸਮ
ਹੈ।।੭।। ।।ਸ੍ਵੈਯਾ।। ।।ਨਾਇ ਰਹ੍ਯੋ ਸਿਰ ਅ
ਗਦ ਬੀਰ ਮਨਾਇ ਗਨੇ ਸਹਿ ਬਾਲ ਦੁਟੈਨਾ।। ਭੂ
(ਪੁਤ੍ਰ)
ਟਾਧਤ ਲੋਕ ਨਿਹਾਰ ਨਿਸੰਕ ਭਯੋ ਮਨ ਰੰਚਕ
।।ਆਇ ਗਈ ਸੁਧ ਤਾਂ ਦਿਨ ਕੀ ਜਬ ਬਾਪ ਕੇ ਜੀ
ਤ ਹੋਤੋ ਹੋ ਛੌਨਾ।। ਤਾਂਹਿ ਪੇ ਆਜ ਰਹ੍ਯੋ ਬਿਧਿ
(ਛੋਟਾ)
ਪਲਨਾ ਪਰ ਬਾਂਧ ਕਿਯੋ ਜੋ ਖਿਲੌਨਾ।। ੮।।
ਕਬਿੱਤ੍ਰ।। ।।ਅੰਗਦ ਨਿਹਾਰ (ਦੇਖ) ਏਕ ਪਰੀ ਹੈ ਪੁਕਾ
ਏਕ ਬਾਰ ਬਾਰ ਗਏ ਅਬ ਆਵਤ ਸੁ ਦੇਖਸੌ।। ਭ
ਗਦ ਚਲੇ ਏਕ ਕਹੈ ਭਾਗ ਭਲੇ ਨਾਹੀ ਦੇਸ ਨਾਸ
ਭਾਈ ਰਾਵਨ ਕੇ ਦੇਖਸੌ।। ਏਕ ਜੋ ਸਿਆਨੇ ਭਰ ਮਾਟੀ
ਲ ਆਨੇ ਲੈ ਚਢਾਏ ਧਾਮ ਧਾਮ ਫੇਟ ਬਾਂਧ ਠਾਢੇ
ਖਸੌ।। ਕਾਂਪਿਓ ਰਨਬਾਸ ਸ੍ਵਾਸ ਛਾਰੈ ਤ੍ਰਾਸ ਭਯੋ
(ਠਕੁਰਾਣੀ)
ਆਯੋ ਕਪਿ ਦਹੈ ਭਯੋ ਅਜੋਨੀ ਕੀ ਕੈ ਦੇਖਸੌ।।
।। ।।ਕਬਿੱਤ੍ਰ।। ।।ਹੈਂ ਗਈ (ਹਨੂਮਾਨ) ਉਜਾਰ ਕਿਲਕ

ਛੀਕ ਪੈਠਯੋ ਜਬ ਦੈ ਰਹੈ ਕਿਵਾਰ ਸਬ ਕਹੈ ਬਾਤ ਤੋਬੀ
ਆ ਕਰਿਨ ਕੇ ਧਾਮ ਕਿਹ ਕਾਮ ਜਹਾਂ ਏ ਉਪਾਧਿ ਰਾ
ਮ ਰਾਜ ਭਯੋ ਜਹਾਂ ਸੋਏ ਖਾਇ ਲੋਬੀਆ ਭਾਂਵੈ ਰਾ
ਦ ਤੇਰੈ ਭਾਵੈ ਨਾਉ ਸੀਲੈ ਬੇਰੈ ਕਪਿ ਉਤਰ ਜੋ ਦੇਇ ਯਾ
ਹਿ ਕਹੈ ਆਜ ਕੋ ਬੀਆ ਲਾਟ ਪਾਟ ਕੀਏ ਤਬ ਰਹੀ-
ਪਤਿ ਜੈਹੈ ਅਬ ਹਾਟ ਹਾਟ ਭਾਰ ਪਰੀ ਘਾਟ ਹੈ ਨ ਧੋਬੀ
ਆ ॥੧੦॥ ॥ਕਬਿਤੁ॥ ॥ਏਕ ਹੋਰੁ ਆਯੋ ਤਿਨ
ਪੈਠ ਸੋ ਜਰਾਯੋ ਬਾਉਰੀ ਸੋ ਕਟਕ ਧਾਯੋ ਜਿਨ ਸਿੰਧੁ
ਨੀਰ ਪਰਿਕਰੀ ਕਹਿ ਏਕੋ ਬੀਸ ਪੈ ਨ ਸੂਝ ਤਹੈ ਏਕ
ਆਂਖ ਦੇਖਤ ਹੈ ਬਾਤ ਕੋ ਉਰਝ ਕੇ ਕਲੰਕ ਕੀ ਦੀਨੀ
ਸ੍ਰੀ ਪਿਨਾਕਿ ਪਿ ਜਾਨਕੀ ਮੇ ਕਹਾ ਸਿਧਿ ਰਾਵਨ ਸੋ
ਕਹੈ ਐਸੀ ਬਾਤ ਕਯੋ ਨ ਸੰਕ ਕੀ ਸੇਵਕ ਕੇ ਆਇ
ਸੋ ਭਾਂਧਯੋ ਕਰੈ ਰੈਨ ਦਿਨ ਠਾਕੁਰ ਕੇ ਆਏ ਠਕੁਰਾ
ਈ ਜੈਹੈ ਲੰਕ ਕੀ ॥੧੧॥ ॥ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਇਹਿ
ਬਿਧਿ ਪੁਰਬਾਸੀ ਸਬੈ ਕਹੈ ਪੈਠ ਘਰ ਮਾਹਿ ॥ਕਥ
ਸੁਨਹਿ ਹਨੂਵੰਤ ਕੀ ਜਹਿ ਜਹਿ ਅੰਗਦ ਜਾਹਿ ॥੧੨
॥ ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਕਛੂ ਰਾਖ ਕਛੂ ਦੌਰ ਪੌਰ ਜਾਇ ਠਾ
ਢੇ ਭਯੋ ਮਾਬੋ ਚੰਦਨ ਖੌਰ ਰਾਮ ਤੇਜ ਮਾਨੋ ਦਿਪੇ ॥੧੩॥
॥ ਕਬਿਤੁ॥ ॥ਏਕ ਓਰ ਦੇਵਤਾ ਬਿਛੌਨਾਂ ਠਾਢੇ ਕਰੈ

ਸੇਵ ਏਕ ਓਰ ਕਿੰਨਰ ਸ੍ਵਾਸਨ ਭਰਤੈਂ ਹੈਂ। ਏਕ ਓਰ ਚਾਰ
ਡਾਗਅਇਕ
ਨ ਪਢਤ ਏਕ ਓਰ ਮਤ ਬਾਰਨ ਕੇ ਜੂਥ ਸਿਰ ਧੁਨਏਬ
ਹਾਥੀ
ਕਰਤ ਹੈਂ। ਏਕ ਓਰ ਪੰਡਿਤ ਪ੍ਰਬੀਨ ਕਵਿ ਬਾਜੀ ਰਥ ਬਿ
ਖਭ ਮਹੱਖ੍ਰੂ ਮਲ ਸਾਰੰਗ ਲਰਤੈਂ ਹੈਂ। ਐਸੋਈ ਸਮ
ਮੋਟੇ ਪਹਿਲਵਾਨ ਸ਼ਿਗ
ਜੇ ਕੌਨ ਕਾਜ ਰਾਜਾ ਰਾਮਾ ਬਿਨ ਰਾਮ ਰਾਮ ਰਾਵਨ ਸੋ ਸੁ
ਰਾਈ ਮਰਤ ਹੈਂ।੧੪॥ ॥ਰਾਵਨੋਵਾਚ੍ਯ॥ਕਬਿਤੁ
॥ ॥ਰੂਪ ਪਯੋ ਨਿਵਾਇ ਨਾਰ ਹਾਥ ਜੋਰ ਛਰੀਦਾਰ
ਰਾਜਨ ਕੇ ਰਾਜਾ ਬਾਤ ਕਹੌ ਸਤਭਾਇ ਸੌਂ। ਬਾਂਦਰ ਕੇ
ਰੂਪ ਏਕ ਦ੍ਵਾਰੇ ਠਾਢੋ ਨਾਥ ਤੁਮ ਜੋ ਕਹੋ ਤੋ ਜਾਇ ਕ
ਹੈਂ ਆਇ ਲਾਗੈ ਪਾਇ ਸੌਂ। ਸੀਤਾਪਤਿ ਹੂੰ ਕੋ ਦੂਤ ਜ
ਨੀਅਤ ਮੰਹਾਰਾਜ ਸਭਾ ਕੇ ਨਿਹਾਰ ਬੇ ਕੋ ਭਯੋ ਰਿ
ਤ ਚਾਇ ਸੌਂ। ਹਨੂਮਾਨ ਤੇ ਚਉਨੋ ਜੈਸੇ ਸਾਸਿ ਚੌਥ ਪ੍ਰ
ਨੇ ਦੌਰ ਬਾਤ ਕਹੀ ਦਰਵਾਨ ਲੈਕ ਰਾਇ ਸੌਂ।੧੫॥
ਰਾਵਨੋਵਾਚ੍ਯ॥ਕਬਿਤੁੱ॥ ॥ਰਾਵਨ ਬਿਚਾਰੀ ਹਮ
ਬਾਤ ਹੀ ਵਿਸਾਰੀ ਰਾਮ ਵਹੈ ਕਪਿ ਲੈਕ ਗਾਢ ਬਹੁ
ਰੇ ਪਠਾਯੋ ਹੈ। ਕਿਧੌਂ ਮੇਰੇ ਲੋਗ ਯਾਹਿ ਚਹੂੰ ਓਰ ਰੋ
ਕਤ ਹੈ ਤਾਂਤੇ ਦੁਖ ਪਾਇ ਪਰਵਾਨਗੀ ਕੋ ਆਯੋ ਹੈ।
ਦੇਖੋ ਇਨ ਦੀਠ ਡੀਠ ਬੇਦ ਸੋ ਦਿਖਾਯੋ ਤਬ ਆਪ-
ਹੈਂ ਨ ਜਰਯੋ ਮੇਰੋ ਨਗਰ ਜਰਾਯੋ ਹੈ। ਕਹਯੋ ਬੋਲ ਕੇ

ਹੁ ਆਇ ਗਯੋ ਕਹਯੋ ਕ੍ਰੋਰੇ ਸਠ ਦੂਸਰੋ ਉਪਾਇ ਮਰ-
ਬੇਕੋ ਗਾਢ ਲ੍ਯਾਯੋ ਹੈ॥੧੬॥ ॥ਕਬਿਤੁ॥ ॥ਅੰਗ
ਦ ਪਠਾਯੋ ਰਾਮ ਜਾਤੇ ਭੁਰਯੋ ਲੰਕ ਰਾਮ ਜਾਕੋ ਨਾਮ-
ਸੂਰਨ ਮੇ ਪ੍ਰਿਥਮੇ ਸੁਨੀਜਿਯੋ॥ ਮਤ ਧੀਰ ਹਾਰੇ ਰਿਪ
ਬੀਰ ਰਨਧੀਰ ਬੀਰ ਮਾਰੇ ਜਾਕੇ ਮਰੀਏ ਜਿ ਆਇ ਜ
ਕੇ ਜੀਜਿਯੋ॥ ਹਨੂੰ ਜਾਕੇ ਰੋਮ ਸਾਨੀ ਬਨੇ ਅਭਿਮਾਨੀ
ਗਯਾਨੀ ਕਹਾਂ ਲੌ ਬਖਾਨੀ ਜਾਂਕੇ ਬਲ ਕੀ ਕਹੀਜਿਯੇ
॥ਰਾਵਨ ਸੰਕਾਨੋ ਆਯੋ ਫੈਲ ਪਿਜਾਨੋ ਜੈਸੇ ਦੂ
ਧ ਕੇ ਜਰੇ ਤੇ ਛਾਛ ਫੂਕ ਫੂਕ ਪੀਜਿਯੇ॥੧੭॥ ॥
ਅੰਗਦੋ ਵਾਚ॥ ਕਬਿਤੁ॥ ॥ਸੀਤਾ ਜਬ ਹਰੀ ਬੁਰੇ
ਬੁਰਾਈ
ਕੀਨੋ ਤਿਹ ਘਰੀ ਐਸੀ ਕਬਹੂੰ ਨ ਕਾਹੂੰ ਕਰੀ ਜੈਸੀ-
ਕਰ ਸੋਇ ਰੋ॥ ਤਾਂ ਪਰ ਨੰਦੁ ਸਰਾਤ ਔਰ ਸੁਨੇ ਉਤ ਉਪਦ੍ਰਵ
ਪਾਤ ਹਨੂਮਾਨ ਆਯੋ ਫਾਹਿ ਸਮਝਾਇ ਰੋਇ ਰੋ॥ ਹੋ
ਕਹੋ ਉਪਾਇ ਫਹਿ ਕੋਹੇ ਲੰਕ ਛਾਇ ਤਾਹਿ ਦੇਹੁ ਦਿਖ
ਰਾਇ ਦੁਖ ਕਾਲ ਜਾਇ ਪੋਇ ਰੋ॥ ਦੇਖੋ ਹਾਇ ਹਾਇ
ਤਾਂ ਕੀ ਕੈਸੀ ਪਤਿ ਜਾਇ ਭ੍ਰਾਈ ਰਾਮ ਨਾਮ ਦੀਪਕ
ਪਤੰਗ ਪਰਯੋ ਹੋਇ ਰੋ॥੧੮॥ ॥ਰਾਵਨੋਵਾਚ॥
ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਜਾਂ ਦਿਨ ਤੇ ਗਰ ਫਾਂਸ ਪਰੀ ਕਪਿ ਤਾਂ
ਦਿਨ ਤੇ ਮੁਖ ਆਜ ਦਿਖਾਯੋ॥ ਜਾਤੁ ਹਨੂੰ ਪਤਿ ਰਾਖ

ਤੈ ਅਬ ਨੌ ਹਿਯ ਭੇਖ ਨਹੀ ਉਪਜਾਯੋ॥ਰਾਮਹਿ ਸੋਧ
ਕਹੋ ਸਿਯ ਕੋ ਅਰ ਕ੍ਰੋਧ ਬਢਾਇ ਜੁਝਾਇ ਬਢਾਯੋ॥
ਜੌ ਬਲ ਤੌਨ ਬਿਲੰਬ ਕਰੈ ਸੁਨ ਦੰਭ ਬਿਨਾਂ ਰਨ ਖੰਡ
ਗਢਾਯੋ॥੧੯॥ ॥ਅੰਗਦੋ ਵਾਚ॥ਕਬਿੱਤ॥
॥ਅੰਗਦ ਬਿਹਸ ਕਹੀ ਬਾਤ ਸੁਨ ਰਾਜਾ ਮੀਚ ਆ
ਪਨੀ ਬਤਾਈ ਉਨ ਤੈ ਸੋ ਫਲ ਪਾਯੋ ਹੈ॥ਬ੍ਰਧ ਮਫਾ
ਸ ਪਰੀ ਮਾਰ ਖਾਈ ਪੌਛ ਜਰੀ ਯਾਹਿ ਬਾਤ ਸੁਨ ਬਾਂ
ਦਰਨ ਮੁਹ ਨ ਲਗਾਯੋ ਹੈ॥ਵੰਕੇ ਪਰ ਪੂਛ ਪਰ ਰੀ
ਛਕ ਤੋਹ ਸੇ ਰਾਮ ਲਾਜ ਗਾਤ ਪਰੀ ਫਿਰ ਸਭਾ ਮੈਨ
ਭਾਯੋ ਹੈ॥ਲੰਕ ਸੰਕ ਮੌਛ ਅਛ ਬਾਗ ਸਾਗ ਤੋਮੇ
ਚੀਨ ਹਨੂੰ ਵਹਿ ਔਰ ਯਾਹਿ ਔਰ ਕਾਪਿਆਯੋ ਹੈ॥
੨੦॥ ॥ਕਬਿੱਤ॥ ॥ਏਕ ਦੂਤ ਆਯੋ ਕਹੋ ਸੁਨੇ
ਤੇ ਪਠਾਯੋ ਰਾਮ ਲੰਕ ਜਾਰ ਗਯੋ ਤਾਤੇ ਕਾਪਿ ਨ ਖਿ
ਸਾਯੋ ਹੈ॥ਛਲ ਛੰਦ ਸੇ ਕੀਜੈ ਭੁਜ ਬਲ ਨ ਬਸਾਇ ਰੀ
ਕ ਕਹਾ ਲੰਕ ਪਤੀ ਜਾਂਸੋ ਪਾਖੰਡ ਚਲਾਯੋ ਹੈ॥ਵਾਂ
ਕੀ ਐਸੀ ਗਾਤਿ ਜਾਕੇ ਡਰ ਤ੍ਰਸੈ ਹੈ ਨ ਮਾਤਿ ਹਨੂੰਮਾ
ਨ ਲੈ ਲੈ ਨਾਮ ਮੋਹੂ ਕੋ ਬੁਲਾਯੋ ਹੈ॥ਜੀਅ ਮੈ ਵਿਚਾ
ਰ ਮੋਹਿ ਨੀਕੇ ਕੈ ਨਿਹਾਰ ਬੂਝ ਅੰਗਦ ਤੂੰ ਰਾਮਚੰਦ ਕ
ਹੇਕੇ ਪਠਾਯੋ ਹੈ॥੨੧॥ ॥ਰਾਵਨੋ ਵਾਚ॥ਦੋਹਰਾ॥

॥ ਭਟਨਜੀਅਸਮਣੀਤਬਬਾਹਿ ਸਾਤ੍ਰਿ ਚੰਚਲਕਾ
ਜਾਤਾ।ਪੈ ਜਾਕੀ ਕਛੂ ਬਾਤ ਤੇ ਛਤਿਆਂ ਆਧਿਕ ਸਿਰ
ਤਾ।੨੨॥ ।ਸੋਰਠਾ। ।ਛਾਮੋਕੋ ਪਸੁਭਾਉ ਬੈਠ
ਯੋ ਤਬ ਸਭਾ ਮੈ।ਕਹੋ ਮੋਸੋ ਸਤ੍ਰਭਾਉ ਰਾਮਚੰਦਲ
ਛਮਨ ਕਹਾ।੨੩॥ ।ਅੰਗਦੋਵਾਚ।ਸੋਰਠਾ।
।ਸੁਨ ਤ੍ਰਿਗ ਕਿਯੋ ਪ੍ਰਣਾਮ ਰਾਜਾ ਤੇ ਮੁਖ ਧੀਨ ਹੋ।
ਜਿਹ ਤੇ ਲਛਮਨ ਰਾਮ ਨਿਕਸਤ ਚੌਦਹਿ ਲੋਕ ਪ
ਸਤ ਪਾਤਾਲ ਔਰ ਸਤ ਆਕਾਸ ਮਿਲਕੇ ਚੌਦਾ ਲੋਕ ਹੋਤੇ ਹੈਂ।
ਤਿ।੨੪॥ ।ਸੋਰਠਾ। ।ਗਿਆਨ ਕਥਾ ਬਿਸਥ°
ਰ ਜਲ ਥਲ ਘਟ ਘਟ ਰਾਮ ਹੈ।ਉਤਰੇ ਜਲਨਿਧਿ
ਸਮੁੰਦਰ
ਵਰ ਅਰ ਭੂਮ ਸੋਹ ਸਪੌਰਕ ਹੀ।੨੫॥ ।ਕਬਿੱਤੁ।
॥ ਅੰਗਦ ਪ੍ਰਬੀਨ ਬੁਧ ਪੌਰਖਨ ਹੀਨ ਤਬ ਮੇਰੇ
ਪਾਛੇ ਹਰੀ ਵਾਹਿ ਕਬਿਤ ਸੁਨਾਯੋ ਹੈ।ਪਾਛੇ ਕਹੀ ਬ°
ਤ ਰਾਜਾ ਬਲੋ ਉਤਪਾਤ ਕੀਨੋ ਰਾਮਚੰਦ ਜੂ ਸੋ ਬੈਰ ਮ
ਨ ਤੇ ਬਢਾਯੋ ਹੈ।ਯਾਹੀ ਮੈ ਸਮਝ ਤੈਤੋ ਰੇਖਾ ਨ ਮਿਟਾ
ਇ ਸਕੀ ਤਾਕੇ ਏਕ ਦੂਤ ਫਾਂਧ ਨੀਰਨਿਧਿ ਆਯੋ ਹੈ।
ਟਪਕੇ
ਔਰ ਜੋ ਕਦਾਚ ਰੁੱਦ੍ਰ ਹੂੰਕੋ ਅਭਿਮਾਨ ਹੈ ਤੋ ਰੁੱਦ੍ਰ ਹੂੰਕੇ
ਸ਼ਿਵ
ਭੂਤ ਰੁੱਦ੍ਰ ਕੌਨ ਕੋ ਬਨਾਯੋ ਹੈ।੨੬॥ ।ਰਾਵਨੋਵ
ਪੁੱਛ
ਾਚ ਦੋਹਰਾ। ।ਲੰਕਾਪਤਿ ਜੋਯ ਮੇ ਕਹੈ ਰਿਸਕੈ
ਨੇ ਉਤਪਾਤ।।ਬਿਨ ਬੋਲੇ ਛਤਿਯਾਂ ਜਰੈ ਉਰਗਾ ਚਤ੍ਰੁ

ਃ ਰਿਸਾਤ ਪਾਠ ਹੈ

ਧਰ ਬਾਤਾ॥੨੭॥ ॥ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਤਬ ਬੋਲ੍ਯੋ ਲੰ
ਕੇਸ ਜੋਰ ਪ੍ਰਬੀਰ ਮਹਾਂ ਬਲੀ॥ਅੰਸਤ ਕਹੇ ਕਪਿ ਤੈਂ
ਸਾਥਿਨ ਸੁਧ ਸੀਤਾ ਨਹੀਂ॥੨੮॥ ॥ਕਬਿੱਤੁ॥
॥ਰਾਤ੍ਰੂ ਚਰ ਕਹਾਵਤ ਹੈ ਬਾਨਰ ਪਠਾਵਤ ਹੈ ਮੇਰੀ ਜਾਨ
ਕੀਕੋ ਏਈ ਅਬ ਤੋ ਲੈ ਜਾਇਗੋ॥ਜਾਨਤ ਹੋ ਸਭਨ ਕੋ
ਕਾਲ ਨਿਜ ਬਾਨ੍ਯੋ ਇਤ ਤਬ ਹੀ ਰਹੈਗੋ ਜਬ ਭਲੀ ਮਾਂ-
ਰ ਖਾਇਗੋ॥ਮਾਤੇ ਗਜ ਰਾਜਨ ਕੇ ਕੁੰਭਨ ਬਿਦਾਰ ਜੋ
ਵੈ ਲੋਹੂ ਸੋ ਮਿਲਾਇ ਮੋਤੀ ਕੇਹੂਰ ਚਬਾਇਗੋ॥ਤਿਨ
ਹੀ ਕੀ ਦਾੜ੍ਹਨ ਕੋ ਮਾਸ ਲੀਓ ਚਾਹੈ ਕਪਿ ਐਸੋ ਰਾਮਚੰ
ਦ ਆਇ ਲੰਕ ਪਛੁਤਾਇਗੋ॥੨੯॥ ॥ਅੰਗਦੋ-
ਵਾਚ॥ਕਬਿੱਤੁੰ॥ ॥ਕੌਨੈ ਸਿਖ ਦੀਨੀ ਤੇਰੀ ਦੇਖੀ ਮਤ
ਹੀਨੀ ਜਾਤੇ ਐਸੀ ਬਾਤ ਕੀਨੀ ਛਾਰੀ ਸੁਖ ਕੀਤੋ ਹਾਨ
ਕੀ॥ਸੂਰ ਸਸਿ ਸੇਵੈ ਪੌਰ ਆਵਤ ਬਿਰੰਚ ਦੌਰ ਔਰ ਪੁ-
ਰਹੂਤ ਕੈ ਨ ਰਹੀ ਬਾਤ ਮਾਨ ਕੀ॥ਦੇਖਤ ਸਮਾਜ ਐਸੋ
ਆਜ ਹੂੰ ਨ ਕਾਲ ਮੂਦ ਐਸੋ ਚੇਤ ਕਾਲ ਬਾਤ ਜੈਸੇ ਹੈ
ਸਜਾਨ ਕੀ॥ਜਾਨਕੀ ਨ ਸ੍ਰਤ ਤੈਸੀ ਜਾਨਕੀ ਲਾਗੀ ਪ°
ਬਜਾਨ ਕੀ ਲੈ ਆਏ ਸੋਈ ਜਾਨੀ ਬਾਤ ਜਾਨ ਕੀ॥੩੦
॥ ॥ਰਾਵਨੋਵਾਚ॥ਕਬਿੱਤੁੰ॥ ॥ਅੰਗਦ ਤੂੰ ਕਾਹੇ ਕੋ
ਸੂਤ ਨੀਕੇ ਸਮਝਾਇ ਮੋਹਿ ਬਾਲੀ ਬਲ ਦੇਤ ਜੀ ਕੋ

ਏਕਲੋਤੇ ਸੁਤ ਹੋ ਕੈਨ ਬਾਲੀ ਕੋ ਕਹੋ ਨ ਔਰ ਸੋ ਤੈ
ਕਹੋ ਪੜ੍ਹੋ ਸੋ ਕਹੌ ਤਾਰੇ ਰਾਮ ਭੂਲਿ ਲੈ ਜਾਤ ਹੈ ॥ ਸਾਰ ਕੈ ਜਾਨੇ
ਕਹੋ ਜਾਨੋ ਵਹਿ ਜੀਵਤ ਹੈ ਕੈ ਸੋ ਜੀਏ ਰਾਮ ਕੋ ਧ
ਕੌਨ ਕੌਨ ਪਾਤ ਹੈ ਤੈਨ ਬੈਰ ਲੀਯੋ ਆਪ ਮਿਲੇ ਈ
ਤੇ ਜੀਓ ਆਗੇ ਤੇਰੋ ਬੈਰ ਮੇਘਨਾਦ ਲੀਏ ਨ ਪਰਤ
ਹੈ ॥੩੧॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਬਾਲੀ ਕੀ ਚੋਰ ਸੁਤਾਨ
ਹੁਤੀ ਅਰੁ ਤਾਂ ਪਰ ਰਾਮ ਕਿਯੋ ਛਲ ਮਾਰਿਓ ਹੋ ਖਲ
ਦੇਤ ਬਡੋ ਜਗ ਮੈ ਬਿਪਰੀਤ ਬਡੀ ਵਹਿ ਲਾਗੇ ਤੇ ਹਰ
ਯੋਂ ਕੈ ਵਹਿ ਬੂਡਿ ਕਿ ਮੇਰੇ ਹੀ ਲੋਗਨ ਸੋਂ ਸੋ ਪ੍ਰਗਟ
ਨ ਬੈਰ ਬਿਚਾਰਯੋ ਜਾਨੀ ਨ ਜਾਇ ਕਹੂੰ ਸਿਵ ਕੀ ਗ
ਤਿ ਕਿੰਵਕ ਕਹੋ ਸੁਖ ਸੋ ਬਿਧਿ ਵਕਿਓ ॥੩੨॥ ਅਟਿ
ਵੈਵਚਾ ਕਾਬਿਤ੍ਰਾ ॥ ਕਾਮ ਹੀ ਕੇ ਕੋਪ ਪਰ ਰਨ ਖਸ
ਕੀ ਘਟੀ ਰੂਪ ਔਰ ਹਿਰਨਾਛ ਹੂੰ ਕੀ ਦੀਯੋ ਜੋਰ ਤੇ ਲ
ਹੈ ॥ ਕਾਮ ਹੀ ਕੇ ਕੋਪ ਮਧੁ ਕੈਟਭ ਸੇ ਘਾਰੇ ਅਰੁ ਤਾਂਹੀ
ਤੇ ਬਿਭੂਰੇ ਸੁਲ ਕਾਮ ਸੇਨ ਮੇਲ ਹੈ ॥ ਕਾਮ ਹੀ ਕੇ ਕੋਪ
ਮ੍ਰਿਗ ਮਾਰਯੋ ਨਾਕ ਕਾਟੀ ਅਰੁ ਖਰ ਦੂਖਨਾਦਿ ਕੇ ਲ
ਗਾਯੋ ਛਾਤੀ ਸੇਲ ਹੈ ॥ ਤਾਂਹੀ ਕਾਨਤੀ ਮੇ ਮ੍ਰਿਗਰਾਜ
ਸਾਖਾ ਮ੍ਰਿਗ ਮਾਰਯੋ ਕਾਮ ਕੋਪ ਮੇਰੇ ਜਾਨੇ ਤੋ ਕੋ ਦਾਸੀ
ਖੇਲ ਹੈ ॥੩੩॥ ਰਾਵਨ ਨੇ ਵਚ ਕਾਬਿਤ੍ਰਾ ॥

੧੭੪ ॥ਜਾਨੀਐ ਹਮਾ ਨਿਰਾਧਾਰ ਅਗਾਧ ਤੁਹੀ ਬਿਚਾਰ ਬਾਪ-
ਜਿਨ ਮਾਰਿਓ ਤਾਕੀ ਐਬ ਬਡਾਈ ਕੈ ਜਿਯੋ ਆਸਿ ਪ੍ਰਭੂ
ਤੁਕੇ ਕੋ ਕੀਨੋ ਹੈ ਕਸੂਤ ਜਿਨ ਸੁਨਕੈ ਕਪੂਤ ਤਾਕੋ ਦੂਤ
ਹ੍ਵੈਕੈ ਜੀਜਿਯੋ ਸਤ ਕੋ ਨ ਛਾਡ੍ਯੋ ਅਜਹੂੰ ਬੀਰਨ ਮਾਂਡਤ ॥੦
ਸੋ ਮੇਰੀ ਓਰ ਹ੍ਵੈਕੈ ਸੈਨ ਸੰਗ ਸਤ੍ਰੁ ਲੀਜਿਯੋ ਬਨੀ
ਹੈ ਰੇ ਬਾਤ ਨੈਕ ਬਾਤ ਹੂੰ ਕੇ ਮਾਨੇ ਨਿ ਜਤਾਤ ਬੈਰ ਲੈਕੇ
ਪਿਤਾ
ਜਸ ਸੁਧਾ ਕੌਨ ਪੀਜਿਯੋ ॥੭੪॥ ॥ਕਬਿਤ੍ਤ॥
ਅੰਮ੍ਰਿਤ
॥ਔਰ ਜੋ ਹਨਾਇ ਜੇਤੇ ਐਸੇ ਕੀਟ ਭੁਇ ਕੇਤੇ ਤੇਰੇ ਸਿ
ਲੇ ਲੈਕਾ ਪਤਿ ਕਬਹੂੰ ਨ ਹਾਰ ਹੈ ॥ ਬੇਰੀ ਇਹ ਦਬ
ਤਾਕੋ ਦਾਵਨ ਅਨਿਲ ਅਰ ਤੋ ਸਮੀਰ ਪਾਏ ਤੇ ਘਨੇਰੀ
ਅਗਨ ਪਵਨ
ਘਾਰ ਜਾਰ ਹੈ ॥ ਭਟ ਹੈ ਕਿ ਭਾਟ ਹੈ ਬਢਾਵਤ ਹੈ ਰਾਮ ਜ
ਸ ਸੋਊ ਹਮ ਮਾਨੀ ਕਹਾਂ ਸੋਹੂ ਆਨ ਮਾਰ ਹੈ ॥ ਜੋ ਬਿਆ
ਰ ਬੇਗ ਸੋ ਨਿਬਾਹਤੇ ਚਲੈ ਤੌ ਤਬ ਰੂਖ ਨ ਗਿਰਾਇ ਹੈ
ਨਬਿਰਕੇ ਉਪਾਰ ਹੈ ॥੭੫॥ ਅੰਗਦ ਕੋ ਵਾਚ ॥ਕਬਿ
ਤੁੱ॥ ॥ਹਸਿਓ ਮੁਸਕਾਨੀਐ ਤੇਰੋ ਪੌਰਖ ਤੋ ਜਾਨੀਐ ਤ
ਬ ਬੋਲਿਓ ਸੁਨ ਬੋਲੋ ਬਿਨਹੀ ਔਰੋ ਜਰੱਤ ਹੈ ॥ ਬਾਪ
ਤੇ ਨ ਬਲੀ ਹੌਨ ਸਿੰਧ ਤੇ ਅਚਲ ਰਾਮ ਤੇਊ ਮਾਰਿਓ-
ਬਾਪ ਐ ਤੇ ਤੌ ਸੁਨੇ ਨ ਡਰੱਤ ਹੈ ॥ ਹੋਤ ਤੌ ਸਮਝਾਇ ਬੇਕੇ
ਕਾਜ ਤੋ ਪੈ ਆਯੋ ਅੰਧ ਤੂ ਤੋ ਮੋਹਿ ਪਹਿਚਾਨਤੇ ਲਾਓ ਹੈ

ਈ ਕਰਤ ਹੈ ਮਾਨਤ ਨ ਬਾਤ ਤੇਰੀ ਭੂਲੇ ਮੈਨ ਪਾਤ ਮੂਢ
ਆਪ ਤੇ ਸੁਚਤ ਨਾਹੀ ਮੋਹੂ ਲੈ ਮਰਤ ਹੈ ॥੩੬॥
॥ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਮੋਹਿ ਦਲ ਦੇਤ ਹੈ ਸੁ ਤੇਰੋ ਕਹਾ ਹੇਤੁ ਹੈ
ਤੁ ਤੀਨ ਲੋਕ ਲੈ ਕੈ ਸੰਗ ਕਯੋਂ ਨ ਸੁਹਾਤ ਹੈ ॥ ਘਰ ਮੇ ਬਿਰਾਜ
ਤ ਹੈ ਬਿਭੀਖਨ ਜੈਸੇ ਰਾਜਤ ਹੈ ਤੈਸੇ ਜੈਸੇ ਲਛਮਨ ਬਨ ਕੇ ਨਪ
ਤੈ ਹਨੂੰਮਾਨ ਹੂੰ ਕੇ ਆਏ ਸਾਤੋ ਭੂਲੀ ਹੁਤੀ ਅਬ ਸੋਕ
ਭੂਲ ਜੈਹੈ ਕੇਊ ਐਸੇ ਇਤ ਰਾਤ ਹੈ ॥ ਛਤ੍ਰ ਬਕ ਬਾਦਸਾ
(ਕੁਰਮਣਾ)
ਹੀ ਮਾਤ ਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਤੁਤੇ ਆਇ ਦੇਸ ਦੇਸ ਠੌਰ ਠੌਰ ਬ
ਖਾਨੇ ਜਾਤ ਹੈ ॥੩੭॥ ॥ਰਾਵਨੋ ਵਾਚ ਕਬਿੱਤੁ॥
॥ਕੀਟ ਕੇ ਅਲੂਪ ਕੀ ਕਪਿ ਬਾਲੀ ਬੰਸ ਘਾਤੀ ਤੀਨ ਲੋ
(ਕੌਣ) (ਬੋਲਣਵਾਲਾ)
ਕ ਮਾਹਿ ਐਸੋ ਕੌਨ ਮੋਹਿ ਗਹਿ ਬਾਂਧ ਹੈ ॥ ਜਾਕੇ ਬਲ ਤੂ
ਦਤ ਹੈ ਸੋਈ ਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ਬਨ ਆਇ ਮੋਹਿ ਦੇਖ ਕੈ ਸੁ ਕੈਸੇ
ਬਾਨ ਸਾਧ ਹੈ ॥ ਏਕ ਹੀ ਪ੍ਰਹਾਰ ਸਿੰਧੁ ਧਾਰ ਮੇ ਲੈ ਬੋਰੈ
ਕਪਿ ਕੀਚ ਪੈ ਹੈ ਆਪਨੇ ਜੁ ਮੋਸੇ ਬੈਰ ਨਾਧ ਹੈ ॥ ਦੇਨੋ
(ਕਰੇਗਾ)
ਅਰ ਦੇਵ ਸਭ ਕਰੈ ਜਾਕੀ ਸੇਵ ਸੋਈ ਰਾਵਨ ਤਿਹਾਰੇ
ਜੈਬੇ ਕੌਨ ਨਮੇ ਗਾਧ ਹੈ ॥੩੮॥ ॥ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਜ
(ਗਿਆ ਜਾਵੇਗਾ)
ਬ ਰਾਵਨ ਐਸੇ ਕਹਯੋ ਮੋਹਿ ਨ ਬਾਂਧੈ ਕੋਇ ॥ ਤਬ ਅੰ
ਗਦ ਹਸ ਤਸ ਪਰੈ ਰਾਮ ਕਰੈ ਸੋ ਹੋਇ ॥੩੯॥ ॥ਅੰ
ਗਦੋ ਵਾਚ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਦਹੈ ਸੁਨਾਊਂ ਆਜ ਜੈਸੇ ਰਾਵਨ

ਮੇ ਸੁਨੋ ਰਾਮਚੰਦ ਕੋ ਕਾਜ ਫਿਰ ਬੋਲੈ ਪੂਰੋ ਕਰੈ ॥੪੦॥
॥ਕਬਿਤ੍ਰ॥ ॥ਏਕ ਕੋ ਸਹੰਸ ਬਾਹੂ ਬਾਂਧ ਲੈ ਗਯੋ ਅ
ਵਾਸ ਐਸੋ ਤ੍ਰਾਸ ਦੀਨੋ ਤੋਹਿ ਕੈਸੇ ਕੈ ਸੁਨਾਈਏ ॥ ਦੂਸਰੇ
ਘਰ
ਕੋ ਰਾਜਾ ਬਲ ਬਾਂਧ ਲੈ ਗਯੋ ਪਤਾਲ ਦਾਸਨ ਕੇ ਆਗੇ
ਲਾਰੇ ਜੇਤ ਤਬ ਪਾਈਏ ॥ ਤੀਸਰੇ ਕੋ ਬਾਲੀ ਮੇਰਾ ਪਿਤ
ਮੇਰੇ ਕਾਜ ਲਿਆਯੋ ਛੌਨਾ ਲੈ ਖਿਲੌਨਾ ਬਾਂਧ ਪਾਲਨੇ
ਬਾਲਕ ਮੰਮੂਨ
ਝੁਲਾਈਏ ॥ ਰਾਵਨ ਸੁਨੇ ਅਨੇਕ ਤਿਨ ਮੇ ਤੂੰ ਕੌਨ ਏਕ
ਗਾਰਬ ਕੀ ਟੇਕ ਮੇਰੇ ਆਗੇ ਨ ਜਨਾਈਏ ॥੪੧॥
ਰਾਵਨੋ ਵਾਚ ॥ਕਬਿਤ੍ਰ॥ ॥ਭਾਈ ਕੁੰਭਕਾਨ ਸਨਮਾ
ਨ ਜਾਕੋ ਕਰੈ ਬਿਧਿ ਬਲ ਕੋ ਪ੍ਰਮਾਨ ਤਾਕੋ ਕੈਸੇ ਉਰ ਆ
ਨੀਏ ॥ ਪੂਤ ਮੇਘਨਾਦ ਜਿਨ ਇੰਦ੍ਰ ਆਦਿ ਜੀਤੇ ਸਭ ਔ
ਰਨ ਕੋ ਜੁਧ ਦੇਖ ਕੈਸੇ ਕੈ ਬਖਾਨੀਏ ॥ ਧਾਰ ਤਰਵਾਰ
ਨ ਬੱਜ੍ਰ ਪੇ ਸਭਾਰੀ ਜਾਇ ਐਸੋ ਚੰਦ੍ਰਹਾਸ ਜਾਕੋ ਤੇਜ
ਖੜਗ
ਨ ਤੁ ਮਾਨੀਏ ॥ ਐਸੋ ਰਾਜਾ ਰਾਵਨ ਕੋ ਤੂੰ ਨ ਪਹਿਚਾਨ
ਤ ਹੈ ਆਜ ਜਾਕੋ ਪੌਰਖ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਮਾਹਿ ਜਾਨੀਏ ॥੪੨
॥ ॥ਕਬਿਤ੍ਰ॥ ॥ਇੰਦ੍ਰ ਮੇਰੇ ਮਾਲੀ ਅੰਸੁਮਾਲੀ
ਸੂਰਜ
ਦਰਬਾਰ ਪਾਲੀ ਤਾਰਾ ਪਤਿ ਛੱਤ੍ਰ ਹਾਥ ਲੀਏ ਹੀ ਰਹਤ ਹੈ
ਚੰਦ੍ਰਮਾ
॥ਬਰਨ ਸਮੀਰ ਮੇਰੇ ਮੰਦਰ ਬੁਹਾਰਤ ਹੈ ਨੀਰ ਅਰਧ
ਪਵਨ ਪਾਣੀ ਛਿੜਕਦਾ
ਤੁ ਪਾਛੇ ਜਗ ਮੇ ਬਹਤ ਹੈ ॥ ਪਾਕ ਕਰੈ ਪਾਵਕ ਪਬੀ
ਅਗਨਿ

ਨ ਬੀਨ ਲੀਨੇ ਰਿਖ ਨਾਰਦ ਔ ਬਾਕ ਪਤਿ ਸਭਾ ਮੈ ਰਹੰ ੧੧
ਸਾਰਦਾ
ਤ ਹੈ ॥ ਸੁਨੋ ਰਾਮ ਦੂਤ ਧਾਰ ਏਤੀ ਹੈ ਬਿਭੂਤ ਮੇਰੇ ਰਾਵ
ਅੰਗਦ
ਨ ਸਪੂਤ ਬਿਧਿ ਆਪਨ ਕਹੰਤ ਹੈ ॥੪੩॥ ॥ਅੰਗ
ਆਪਬੀ
ਦੋਵਾਚ॥ ॥ਕਬਿਤੁੰ॥ ॥ਜੇਤੀ ਤੈਂ ਬਿਭੂਤ ਕਹੀ ਸੰ
ਭੋ ਅੰਗ ਸਭੈ ਸਹੀ ਔਰ ਕੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਕੀ ਚਲਾਇ ਸਕੈ
ਬਾਤ ਕੋ ॥ ਦਾਨ ਸਨਮਾਨ ਭੁਜ ਪੌਰਖ ਪ੍ਰਮਾਨ ਸੂਰ ਔ
ਰ ਬਲ ਕੌਨ ਗਨੈ ਤੇਰੇ ਬਡੇ ਭ੍ਰਾਤ ਕੋ ॥ ਰਾਖਸ ਸਹਾਇਕ
ਹੋ ਸਭੈ ਸੁਰ ਨਾਇਕ ਹੋ ਦੇਵਨ ਬਿਗਾਰੈ ਤੇ ਸੋ ਮਾਨ ਸਕੈ
ਜਾਤ ਕੋ ॥ ਰਾਵਨ ਪ੍ਰਬੀਨ ਪਰ ਏਕ ਮਤਹੀਨ ਤੇਰੋ ਰਾਜੁ
ਰਾਮਚੰਦ ਬਿਨ ਜੈਸੇ ਚੰਦ ਪ੍ਰਾਤ ਕੋ ॥੪੪॥ ॥ਰਾਵ
ਨੋਵਾਚ॥ ਸੈਯਾ॥ ॥ਦੇਵਨ ਕੋ ਪਤਿ ਤਾਹੂੰ ਕੋ ਹੌਂ ਪਤਿ
ਬੈਰੀ ਅਧੀਰਨ ਕੋ ਦਿਨ ਸੌਂ ॥ ਪਿਤੁ ਜੁ ਕਿਯੋ ਮੁਹਿ ਭਾ
ਰਤ ਹੈ ਲਘੁ ਮਾਨਤ ਹੈਂ ਜਿਯ ਮੈ ਤਿਨ ਸੌਂ ॥ ਅਬ ਜੌ ਲ
ਛੋਟੇ
ਗ ਤੋਹਿ ਨ ਮਾਰਤ ਹੌਂ ਤਬ ਲੌ ਛਤਿਆਂ ਪਰ ਹੈ ਰਿਨ ਸੌਂ
ਕਰਜ਼ਦਾਰ
॥ਸੁਨੋ ਰਾਮ ਕੇ ਦੂਤ ਨ ਯੌਂ ਰਿਸ ਆਵਤ ਮਾਰ ਪ੍ਰਲੈ ਕਰੌ
ਮੂਰਖ ਗੁਸਾ
ਜੋ ਜਬਿਨ ਸੌਂ ॥੪੫॥ ਅੰਗਦੋਵਾਚ॥ ਕਬਿਤੁੰ॥
॥ਜਾਨਕੀ ਲੈ ਚਲੋ ਹੋ ਤੌ ਸਦਾ ਫੂਲ ਫਲੇ ਹੋ ਤੌ ਹਾਥ ਤੇ
ਰੇ ਗਹਿ ਰਘੁਨਾਥ ਸੌਂ ਮਿਲਾਇ ਹੋ ॥ ਪਾਇਨ ਲਗਾ
ਇ ਅਪਰਾਧ ਹੂੰ ਛਿਮਾਇ ਔਰ ਸੀਤਾ ਪੈ ਕਹਾਇ ਗ

ਫਲੰਕਾਹਿ ਦਿਵਾਇਹੌਂ ਜੌਂ ਪੈਰਨ ਬਾਤ ਤੈਂ ਨ ਦੇਖੋ ਕੂ
ਸੌਰਾਤ ਤੇਰੋ ਏਕ ਰਾਮਾ ਬਿਨ ਮਾਸ ਗੀਧਨ ਖਵਾਇ
ਸੁਖ
ਹੌਂ ਸੂਨੇ ਬੀਸ ਡੀਠ ਤੋਹਿ ਦੂਹੂੰ ਭਾਂਤਿ ਡੀਠ ਹੌਂ ਹੀ ਅੰਗ
੨੦ ਅਖਾਂਵਾਲੇ
ਦ ਬਸੀਠ ਭੂਮਿ ਪੀਠਹਿ ਲੁਠਾਇਹੌਂ ॥੪੬॥ ॥ਰਾ
ਵਕੀਲ ਲੁਟਾਂਵਾਂਗਾ
ਵਨੋ ਵਾਚ ॥ ਸ੍ਵੈਯਾ ॥ ॥ਸੀਸ ਗਏ ਕਪਿ ਸੀਨ ਕਰੋ
ਅਰੁ ਲੰਕ ਗਏ ਉ ਕਲੰਕ ਸਹੌਰੋ ॥ ਗਾਉ ਜਰੇ ਅਬ
ਹੀ ਉਜਰੋ ਅਰ ਰਾਮ ਬਿਭੂਤਹਿ ਆਨ ਗਹੌਰੋ ॥ ਬੀਰ
ਬਭੀਖਨ ਕੋ ਬਖਸੀ ਏਈ ਬੋਲ ਸੁਨਾਇ ਕੈ ਲੈ ਗਦ
ਹੌਰੋ ॥ ਅੰਗਦ ਪੈ ਅਬ ਜਾਨਕੀ ਲੈ ਪ੍ਰਭੁ ਚੂਕ ਪਰੀ-
ਜਲਾਉਨਾ
ਮੁਖ ਤੇ ਨ ਕਹੌਰੋ ॥੪੭॥ ॥ਅੰਗਦੋ ਵਾਚ ॥ ਸ੍ਵੈਯਾ
॥ ॥ਰਾਮ ਕੇ ਦੇਖਤ ਜੌਂ ਸਿਯ ਕੀ ਪਰਛਾਹੀ ਕੌ ਲੈ ਚ
ਪਰਛਾਂਵ
ਲੌ ਤੈਂ ਬਲ ਤੇਰੋ ॥ ਜੌਂ ਛਲ ਕੈ ਨਹਿ ਰੇਖ ਮਿਟਾਵਤ ਤੌ
ਹਮ ਜਾਨਤ ਤੋਹਿ ਨ ਬੌਰੋ ॥ ਚੇਤ ਅਜੌਂ ਚਿਤ ਮੇ ਸਠ
ਰਾਵਨ ਪਾਵਨ ਰਾਮ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਅਜੌਰੋ ॥ ਦੋ ਮਾਹਿ ਏ
ਕ ਕਰੋ ਨਿਰਧਾਰ ਤੈਂ ਕੈ ਸਿਯ ਦੇਹ ਕੈ ਸੀਸ ਦਸੌਰੋ ॥੪
੮॥ ॥ਰਾਵਨੋ ਵਾਚ ॥ ਕਬਿਤੁ ॥ ॥ਬਾਹਨ ਸਮੇਤ ਬੀ
ਸ ਬਾਂਹਨ ਸਮੇਤ ਬੀਸ ਏਤੋ ਬੀਸ ਬਾਹਨ ਦੁਬਾਹਨ
੨੦ ਭੁਜਾ
ਸਮਾਨ ਕੀ ॥ ਵਾਕੇ ਸੰਗਿ ਬਾਨਰ ਹੈਂ ਮੇਰੇ ਸੰਗਿ ਬਾਨਰ ਹੈ
ਬਾਨਰ ਕੀ ਚਮੂ ਸਬ ਕਰੌਂ ਏਕ ਬਾਨ ਕੀ ॥ ਵਾਂਕੇ ਸੰਗਿ ਲ

ਮਨ ਮੇਰੇ ਕੋਟ ਲਛਮਨ ਤੀਨ ਲੋਕ ਕਾਨਕੀ ਨ ਕਾਂਨ
ਰੈ ਆਨਕੀ ॥ ਦੇਹ ਦੇਉ ਜਾਨਕੀ ਔ ਗਹਿ ਦੇਉ ਜਾ
ਢਲੀ ਜਾਨ
ਕੀ ਹੋ ਮੇਰੀ ਮਤਿ ਜਾਨਕੀ ਨ ਜਾਨ ਦੇਉ ਜਾਨਕੀ ॥
ਲੀ ਜਾਏ ਜਾਨ ਪਛਾਨਦੀ ਸੀਤਾ
੯॥ ॥ਅਗਦੋ ਵਾਚ ॥ ਕਬਿਤੁ ॥ ॥ ਬਾਹਨ ਹਜ
ਸਹਸ੍ਰਬਾਹੂ
ਤੇਰੇ ਜੋਰ ਜੁਗ ਬਾਹਨ ਸੋ ਭਯੋ ਨਿਰਬਾਹਨ ਸੁ ਰਾਮ
ਪਰਸਰਾਮ
ਤਭ੍ਰਾਨਕੀ ॥ ਜਾਕੇ ਏਕ ਬਾਹਨ ਸੋ ਦਸੋ ਸੈ ਸੀਸ ਬ
ਸੇਸਨਾਗ
ਤਾਸੋ ਮੂਢ ਲਰੈ ਕੈਸੀ ਜਾਨੀਏ ਸਮਾਨਕੀ ॥ ਭੂਮ
ਧਨੁ
ਤ ਕਾਨਕੀ ਨ ਕਾਂਨਿ ਕਪਿ ਤੇਰੇ ਸੈਲ ਮਾਰਤ ਲੰਕਾਰ
ਧਨਾ ਦਿਸੋ ਅਚਾਨਕੀ ॥ ਹੋਇ ਠੌਰ ਜਾਨਕੀ ਨ ਬ
ਗੀ ਅਜਾਨਕੀ ਸੁ ਜਾਨਕੀ ਹੂ ਜੈਹੈ ਤੇਰੀ ਹਾਨਕੀ
ਸੀਤਾ
ਨਕੀ ॥ ੫੦॥ ॥ ਰਾਵਨੋ ਵਾਚ ॥ ਕਬਿਤੁ ॥
ਹਨੂਮਾਨ ਆਯੋ ਤਿਨ ਐਸੋ ਨ ਖਿਝਾਯੋ ਮੋਹਿ ਬਾਂ
ਰਕੇ ਮਾਰੇ ਮੇਰੋ ਪੌਰਖ ਪਰਾਤ ਹੈ ॥ ਲੰਕਾ ਉਨ ਜਾ
ਈ ਯਾਹਿ ਛਾਤੀ ਕੇ ਜਰਾਵਤ ਹੈ ਕ੍ਰੋਧ ਕੀਏ ਕ੍ਰੋਧ ਸੀ
ਭਏ ਸੀ ਅਰਾਤ ਹੈ ॥ ਸੀਤਾ ਭ੍ਰਮ ਭੀਖ ਸੀ ਜੁ ਮਾਂ
ਠੰਢਾ
ਤ ਹੈ ਬਾਰ ਬਾਰ ਮੈ ਹੂੰ ਭੀਖ ਪਾਈ ਰੰਕ ਰੰਕ ਕੈ ਨ
ਤ ਹੈ ॥ ਬਲ ਹੈ ਤੌ ਆ ਜੁ ਕਰੈ ਸੂ ਪੇਰਨ ਆਇ ਬ
ਕਾਇਰ ਜਯੋ ਰਾਮ ਤੇਰੇ ਕਾਹੇ ਬਿਲਲਾਤ ਹੈ ॥ ੫੧
ਅਗਦੋ ਵਾਚ ॥ ਕਬਿਤੁ ॥ ॥ ਅਰੇ ਲੰਕ ਪਤਿ ਮੂ

ਫ ਮਾਤਿ ਬਿਨਾਰਤੀ ਅਬ ਸਤੀ ਕੋ ਸੋਭਾਗ ਸੁਤੁ ਕਾਹੇ
ਹਠ
ਕੋ ਕਰਤ ਹੈ।ਘਰ ਬੈਠੇ ਆਯੋ ਰਾਮ ਸੀਅ ਦੈ ਸ
ਕਾਮ ਬਿਨਾ ਆਈ ਲੈ ਬੁਰਾਈ ਕਾਹੇ ਕੋ ਮਰਤ ਹੈ।ਪ
ਪਕਰ ਭਾਰੇ ਪਾਠੇ ਸਮਝੇ ਸਭਾਰੇ ਪ੍ਰਭੁ ਤੇ ਤੋ ਸਭ ਤ
ਰੇ ਕਹਯੋ ਕਾਨ ਨ ਧਰਤ ਹੈ।ਕੌਤਕ ਦਿਖਾਊ ਚਲ ਪ
ਤਮਾਸ਼ਾ
ਬਰ ਪਯੋਨਿਧਿ ਮੇ ਪਾਥਰ ਤਰਤ ਆਜ ਤੂੰ ਕਯੋਂ ਨ
ਸਮੁੰਦ੍ਰ
ਰਤ ਹੈ।੫੮॥ ॥ਕਬਿਤੁ॥ ॥ਪਰੇ ਰਨ ਗਾਢੇ
ਦੁ ਹੋਇਗੋ ਨ ਆਛੇ ਜੋ ਤੂੰ ਠਾਢੇ ਪੈ ਬਜਾਇ ਢੋਲ
ਸੁਹਾਈ
ਖਕ ਪੁਕਾਰ ਹੈ।ਬਿਨਾ ਜਾਨੈ ਤੈ ਤੋ ਰਾਮਚੰਦ ਸੋ ਬਿਰ
ਰੀ ਅਬ ਜਾਇ ਮਿਲੋ ਰਾਮਚੰਦ ਤੇ ਸੋ ਨ ਬਿਗਾਰ ਹੈ
ਬਾਪ ਕੇ ਸਿਧਾਰੇ ਹੌ ਚਰਨ ਜਾਇ ਲਾਗ ਯੋ ਦੀਨੋ ਰਾ
ਜ ਮੋਹਿ ਕਹਯੋ ਰਾਮ ਮਿਲੋ ਈ ਤੇ ਹਾਰ ਹੈ।ਹਨੂੰ ਬਿਨ
ਮੋ ਬਿਨ ਜੋ ਐਹੈ ਔਰ ਕੋਊ ਕਪਿ ਪ੍ਰਭੂ ਕੇ ਖਿਸਾਈ
ਹੈ ਤੋਹਿ ਮਾਰ ਡਾਰ ਹੈ।੫੯॥ ॥ਕਬਿਤੁ॥ ॥ਜੋ
ਲੌ ਰਘੁਨਾਥ ਜੂ ਕੇ ਨੀਕੇ ਨਾ ਬਿਲੋਕਯੋ ਮੁਖ ਤੌ ਲੌ ਰੀ
ਦੇਖਣ
ਨ ਪਾਇਨ ਸੌ ਪ੍ਰੀਤਿ ਜੋਰੀਅਤਿ ਹੈ।ਕੋਟਿ ਸਸ ਕੋ
ਟਿ ਰਵਿ ਕੋਟਿ ਮੇਘ ਰਾਮ ਕਾਂਤਿ ਕੋਟਿ ਕਾਮ ਛਬਿ
ਕੀ ਮੇ ਚੋਰੀ ਅਤਿ ਹੈ।ਸਦਾਈ ਹਸੋ ਹੈਂ ਨੈਨ ਲਿਪਟੈ
ਜੋ ਹੈਂ ਮਨ ਮੋਨ ਸੋ ਹੈਂ ਭ੍ਰਿਗੁ ਪਾਤ ਮਾਨੋ ਭੋਰੀ ਅਤਿ ਹੈ

ਖਹੂਪਾ ਆਪਨੇ ਤੂੰ ਮਨ ਕੇ ਕਹੈ ਗੋ ਧ੍ਰਿਗ ਵੈ ਸੀਤ ਤੀਯਾ ਐ
ਸੇ ਪੀਯ ਸੌਂ ਬਿਛੋਰੀ ਅੱਤਿ ਹੈ।।੫੪।। ।।ਰਾਵਨੋਵਾਚ॥
ਕਬਿੱਤੁ।। ।।ਐਸੋ ਤੇਰੋ ਰਾਮ ਹੈ ਤੌ ਆਇ ਗਢ ਲੰਕ ਬ
ਸੈ ਹਸੈ ਖੇਲੈ ਬੈਰੁ ਤਜੈ ਹੌਂ ਹੂੰ ਨ ਲਰੱਤ ਹੌਂ ਮੋਤੇ ਜਿਨ ਕ
ਰੈ ਏਕ ਦੀਪ ਦੇਉ ਰਾਜ ਕਰੈ ਸੀਤਾ ਬਿਨ ਤਾ ਕੇ ਬਸਾਹ ਬੈ
ਸਕ ਕਰਤ ਹੌਂ ਮੋ ਪਰ ਪਲਾਨਤ ਹੈ ਬਬ ਕੇ ਨ ਜਾਨਤ
ਚੜ੍ਹਾਈ
ਹੈ ਅੰਗਦ ਬਿਨਾਹੀ ਆਗ ਯਾਹੀ ਤੇ ਜਰੱਤ ਹੌਂ ਰੁਦ੍ਰਪ
ਰਵਰ ਸੌਂ ਪਹਾਰ ਕੋ ਉਚਾਇ ਬਾਰ ਬਾਰ ਭੂਮ ਤੇ ਉਠਾਇ
ਭੂਮਹੀ ਧਰੱਤ ਹੌਂ।।੫੫।। ।।ਅੰਗਦੋਵਾਚ।। ਸਵੈਯਾ
।। ।।ਰਾਵਨ ਰਾਜ ਸਮਾਜ ਰਹੇ ਪਰ ਸੀ ਰਘੁਬੀਰ ਹਿ
ਸੀਯ ਦੀਏ ਤੋ ਔਰ ਬਢੋ ਜਸ ਹੈ ਅਬ ਲੌ ਬਿਪਰੀਤਿ
ਬਢੀ ਸਿਰ ਬੈਰ ਲੀਏ ਤੋ ਜਾਨਤ ਹੌ ਜੁ ਬਸੈ ਦਿਗਪੀ-
ਸੁਰ ਲੋਕ ਬਸਾਓ ਪਿਤੁ ਬੈਰੁ ਕੀਏ ਤੋ ਜੋ ਜਗ ਮੈ ਅ
ਪਕੀਰਤਿ ਹੈ ਸਠ ਮੀਚ ਭਲੀ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਜਿਯੇ ਤੋ।।੫
ਜੋਉਹਤੇ
੬।। ਨਿੰਦਿਆ ।।ਰਾਵਨੋਵਾਚ।। ਕਬਿੱਤੁ।। ।।ਤੇਰੋ ਪ੍ਰਭੁ ਲੋਕ
ਜੁ ਨਿਸੰਕ ਚਲਯੋ ਆਵਤ ਹੈ ਕੌਨ ਕਾਜ ਆਯੋ ਕਿਧੌ
ਕਾਹੂੰ ਕਛੂ ਹਰਯੋ ਹੈ।। ਸਿੰਧੁ ਕੋ ਪਟਾਵਤ ਹੈ ਬਾਨਰ ਪ
ਸਾਧਨ
ਠਾਵਤ ਹੈ ਸੋਤੋ ਕਪਿ ਬਾਲਕਨ ਖੇਲਬੇ ਕੋ ਕਰਯੋ ਹੈ।।
ਮੇਰੋ ਨਾਉ ਜਾਨਤ ਕਿ ਨਾਹੀ ਕਪਿ ਕਹਯੋ ਕਯੋਂ ਨ ਜਾਨਤ

ਕੀਐ ਨਾਹੀ ਕਛੂ ਨਐ ਨਾਮ ਪਰਯੋ ਹੈ॥ ਲੰਕਾ ਪਤਿ ਰਾ
ਨ ਕਹਤ ਹੈਂ ਕਯੋਂ ਜਾਹੈ ਝੂਠ ਅਬ ਤੀਨੋ ਲੋਕ ਮੇ ਬਿਭੀ
ਨ ਕੋ ਧਰਯੋ ਹੈ॥ ੫੭॥ ॥ਅੰਗਦੋਵਾਚ ਸ੍ਵੈਯਾ॥
ਲੈ ਚਲ ਜਾਨਕੀ ਹੌਂ ਹੂੰ ਚਲੋਂ ਸੰਗ ਰਾਵਨ ਆਜ ਲੌ ਰੰ
ਗ ਰਹਯੋ ਹੈ॥ ਨਾਤਰੁ ਮੂੰਡ ਗਿਰੇ ਈਸੇ ਦੇਖਤ ਮੂੰਡ ਨ ਸੋ
ਕਹਾਂ ਬੈਰੁ ਪਰਯੋ ਹੈ॥ ਰਾਮ ਕੋ ਦੂਤ ਪਠੇ ਤੋ ਹੂੰ ਕੋ ਚਾਹਤ
ਈ ਮੈ ਮੂੰਡ ਕਲੰਕ ਸਹਯੋ ਹੈ॥ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਕੋ ਤੂੰ ਹੈ ਜਾ
ਜੀਵਤ ਤਾਤ ਮੈ ਤੋ ਸੌ ਪੁਕਾਰ ਕਹਯੋ ਹੈ॥ ੫੮॥ ॥
ਰਾਵਨੋਵਾਚ॥ ਕਬਿਤੁ॥ ॥ਮੇਰੇ ਬਲ ਮਾਹਿ ਕਛੁ ਤੋ
ਹਿ ਕੋ ਹੈ ਭ੍ਰਮ ਸੁਨ ਬਾਨਰ ਅਧਮ ਸਭ ਮੇਰੇ ਈ ਅ
ਛੋਟਾ ਵ ਨੀਚ
ਨ ਹੈ॥ ਕਾਲ ਜਗ ਬਆਲ ਬੇਦ ਸਾਲ ਨੇ ਬਆਲ ਖਾ
ਤ ਸੂਰਜ ਤਪਤ ਮੰਦ ਮੰਦ ਬਲ ਛੀਨ ਹੈ॥ ਆਠੋ ਲੋਕ
ਪਾਲਨ ਕੀ ਸਦਾਈ ਮੁਕਟ ਮਾਲ ਸੇਵਤ ਚਰਨ ਪ੍ਰ
ਭਾਸ ਪੁਰ ਤੀਨ ਹੈ॥ ਲਾਜ ਬੇਰ ਖਾਈ ਦੇਤ ਬਾਨਰ ਪ
ਈ ਫਾਂਕੀ ਬਡੀ ਜੜ੍ਹਤਾਈ ਕਾ ਪਿਲੇਖੇ ਪਰਬੀਨ ਹੈ॥
੫੯॥ ॥ਅੰਗਦੋਵਾਚ॥ ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਕਹਿਤ
ਵਡਾਈ ਆਪਨੀ ਤੋਹਿ ਨ ਹੋਤ ਗਿਲਾਨਾ॥ ਅਪਨੀ
ਆਪਨੀ ਹੀ ਕਰੈ ਰਾਵਨ ਉਲਟੀ ਜਾਨਾ॥ ੬੦॥
ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਅੰਗਦ ਜੀ ਆ ਰਿਸ ਮਾਰ ਬਹੁਤ ਕ

ਹੀ ਲੰਕਾ ਪਤੀ ॥ ਬਹੁਰੋ ਰਾਮ ਸੰਭਾਰ ਕੋਪ ਨੈਨ ਰਸ ਘੋਰ
ਯੋ ॥ ੬੧ ॥ ਕਬਿਤੁ ॥ ਰਾਮ ਕੋ ਤੋਰ ਰਹਯੋ ਬਲ
ਲਛਮਨ ਹੂੰ ਸੌਂ ਦਲ ਏਕ ਪ੍ਰਭੁ ਬਾਨ ਕੇ ਸੁਭਾਇ ਐਸੋ
ਪਰਯੋ ਹੈ ॥ ਤਾਰਕਾ ਨ ਪਾਤੀ ਤਾਕੇ ਸ੍ਰੋਣਤ ਮੇ ਨਾਇਲੀ
ਨੇ ਮਾਰ ਮ੍ਰਿਗ ਕੰਚਨ ਕੋ ਮਾਨੋ ਜਸ ਪੂਰ (ਨਹੁੰ) ਕਰਯੋ ਹੈ ॥ ਸੂਪਨ
ਖਾ ਹੂੰ ਕੋ ਨਾਕ ਕਾਟੈ ਕੀਨੋ ਅਪੋਸਾਨ ਮਾਰ ਖਰਦੂਖਨ
ਅਘਾਇ ਪੇਟ ਭਰਯੋ ਹੈ ॥ ਆਚਮਾਨ (ਸਨਾਨ) ਸਿੰਧੁ ਸੇਤ ਪੀਬੇ
ਕੋ ਨ (ਤ੍ਰਿਪਤ) ਨੀਰ ਲੇਤ ਕਹਤ ਮੰਦੋਦਰੀ ਕੇ (ਚਰਨਾਮ੍ਰਿਤ ਪੀਕ) ਨੈਨਨ ਮੇਂ ਧਰਯੋ ਹੈ
॥ ੬੨ ॥ ਰਾਵਨੋ ਵਾਚ ॥ ਕਬਿਤੁ ॥ ਰਾਵਨ ਕਹ
ਤ ਸੁਨ ਕੰਟਕ ਅਲਾਪੀ ਤੋਹਿ ਦੂਤ ਜਾਨ ਛਾਡਤ ਹੌਂ ਮ
ਰਬੋ ਨ (ਕੌਡਾ) ਕਹਯੋ (ਕਹਨਾ) ਹੈ ॥ ਨਾਤੋ ਭੁਜ ਦੰਡ ਬਲ ਖੰਡ ਖੰਡ ਕੀਨੋ
ਹੁਤੇ ਜਾਹਿ ਪ੍ਰਾਨ ਲੈਕੇ ਅਜ ਹੂੰ ਲੌ ਰੰਗਾ ਰਹਯੋ ਹੈ ॥ ਅੰ
ਗਦ ਬ੍ਰਿਠਾਯੋ ਮੇਰੇ ਮਾਲਬੇ ਕੋ ਗਮਾਨ ਕਾਢਯੋ ਸੀਤਾ ਕੇ
ਹਰਤ ਨੈਕੁ ਗਮਾਨ ਕੋ ਨ ਰਾਹਯੋ ਹੈ ॥ ਬੈਠੋ ਘਰ ਗਾਜਤ
ਹੈ ਬੋਲਤ ਨ ਲਾਜਤ ਹੈ ਰਾਮ ਕੋਪ ਆਗੇ ਕੋਨ ਕਾਲ
ਧਾਰ ਬਚਯੋ ਹੈ ॥ ੬੩ ॥ ਅੰਗਦੋ ਵਾਚ ॥ ਕਬਿਤੁ ॥
॥ ਜਲ ਮੈ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਗਹਿ ਮਹਾਂ ਘਸਮਾਨ ਕੀਨੋ ਮੰ
ਰੁ ਮਧੁ ਕੈਟਭ ਸੇ (ਜੁਧ) ਖੇਹ ਮੈ ਰਲਾਯੋ ਹੈ ॥ ਬਹੁਰੋ ਕਿ ਬ
ਲਿ ਪੈਠ ਮਾਰਯੋ ਜਿਨ ਸੰਖਾਸੁਰ ਤਾਂਡੇ ਬੇਦ ਆਨ ਕੇ
(ਪਤਾਲ ਜੱਲ)

ਬਿਧਾਤਾ ਕੋ ਦਿਵਾਏ ਹੈਂ ਜਾਇ ਕੈ ਪਤਾਲ ਜਿਨ ਮੁਰ ਸੇ
ਮਰੋਰ ਮਾਰੇ ਯਾਹੀ ਤੇ ਮੁਰਾਰੀ ਨਾਮ ਜਗ ਮੇਂ ਕਹਾਏ ਹੈਂ
ਨਖਨ ਸੋਂ ਫਾਰੇ ਹਰਨਾਖਸ ਸੇ ਤੈ ਨ ਸੁਨੇ ਐਸੇ ਬਲੀ ਮ
ਰਕਾਲ ਧਾਰ ਮੇਂ ਬਹਾਏ ਹੈਂ ॥੬੪॥ ॥ਰਾਵਨੋ ਵਾਚ॥
ਕਬਿਤ॥ ॥ਤੇਰੇ ਬਨਬਾਸੀ ਰਾਮ ਕਹਾ ਹੈਂ ਕਰਤ ਕਾਮ
ਬੈਰਨ ਕੋ ਮਾਰਤ ਹੈ ਸਦਾ ਯੇਹ ਬਾਨ ਹੈ ॥ ਕੌਨ ਮਾਰੇ ਤੈ ਨ
ਸੁਨੇ ਸਾਖਾ ਮ੍ਰਿਗਰਾਜ ਬਾਲੀ ਕੌਨ ਜਾਨੈ ਕਪਿਨ ਸੋਕ
ਕੀ ਪਹਿਚਾਨ ਹੈ ॥ ਅੰਗਦ ਕਹਤ ਰਾਜਾ ਬਾਲ ਬਲੀ-
ਐਸੋ ਜਬ ਤੂੰ ਨ ਜਾਨੈ ਬਾਲ ਬਲ ਔਰ ਕੌਨ ਜਾਨ ਹੈ ॥ ਸੋ
ਤੇ ਹੁਤੇ ਛੌਨਾ ਮੇਰੋ ਕੀਨੋ ਹੈ ਖਿਲੌਨਾ ਜਿਨ ਤਾਕੋ ਬਿਸਰ
ਯੋ ਤੋਹਿ ਨੈਕੁ ਨ ਗਿਲਾਨ ਹੈ ॥੬੫॥ ॥ਕਬਿਤ॥
॥ਅੰਗਦ ਸੁਨਾਇ ਮੋਹਿ ਪਿਤਾਈ ਕੀ ਸੌਂਹ ਹੈ ਤੋਹਿ ਰਾਮ ਦ
ਲ ਕੇਤੇ ਕਪਿ ਕੀਨੇ ਇਕ ਠੌਰ ਹੈ ॥ ਤਾ ਮੇ ਕੇਤੇ ਬੂਢੇ ਕੇਤੇ ਬ
ਲਕ ਤਰਨ ਕੇਤੇ ਤਾ ਮੇਂ ਸੂਰ ਕੇਤੇ ਤਾ ਮੈਂ ਕੇਤੇ ਸਿਰ ਮੋਰ
ਹੈ ॥ ਤਾ ਮੈਂ ਕੇਤੇ ਸਿੰਧੁ ਕੇ ਫੰਧੱਯਾ ਕੇਤੇ ਹੈਂ ਤਰੱਯਾ (ਗਾਜ਼ੇ) ਤਾ ਮੇ ਕੇ
ਤੇ ਰਨ ਭੂਮਿ ਦੇਖ ਜੁਧ ਦੌਰ ਹੈਂ ॥ ਕਹੋ ਅਨੁਮਾਨ ਇਹ
ਆਯੋ ਹਨੂਮਾਨ ਸੁ ਤੌ ਵੈਸੋ (ਕਾਇਰ) ਵਹੈ ਅਹੈ ਕਿਧੌਂ ਪਾਰ ਸਤ (ਅਟੰਕ ਬਲਵਾਨ)
ਔਰ ਹੈਂ ॥੬੬॥ ॥ਅੰਗਦੋ ਵਾਚ॥ ਕਬਿਤ॥ ॥ਜੈਹੀ
ਹਨੂਮਾਨ ਬਨ ਤੋਰ ਤਰੁਵਰ ਵਾਸੋ ਕੀਓ ਮਾਰ ਝੂਕ ਝੋਰ ਲੀ
(ਉਜਾੜ) (ਉਦਿਆਨ)

ਕ ਰੰਕ ਕੀਸੀ ਨਗਾਰੀ ॥ ਜੇਹੀ ਹਨੂੰਮਾਨ ਅਛਮਾਰ ਸਬਕੋ
ਪੱਛ ਲੱਛ ਲੱਛ ਬੱਛਨ ਕੇ ਭਰ ਗਿਰ ਦਗਾਰੀ ॥ ਸੋਈ ਹ
(ਪਖੀ)
ਨੂਮਾਨ ਸੁਤ ਭਾਨ ਕੇ ਕਟੱਕ ਮਾਹਿ ਭਟ ਨਗਨ ਤਕੋ ਊ
(ਫੌਜ)
ਕਪਿ ਸੈਨ ਸਗਾਰੀ ॥ ਰਾਮ ਕੀ ਰਜਾਇ ਸਤੇ ਪਾਇ ਸ
ਪਰਮ ਪਦ ਭਯੋ ਪ੍ਰਤਿਹਾਰ ਜਸੁ ਚਢ੍ਯੋ ਲੋਕ ਨਗਾ-
(ਦੂਤ) (ਸੇਵਕ)
ਰੀ ॥੯੭॥ ॥ਰਾਵਣੋ ਵਾਚਾ ਕਬਿੱਤ੍ਰ॥ ॥ਏਕ ਬਾ
ਰ ਕੇਹੂ ਤੇਰੇ ਰਾਮ ਹੂ ਕੋ ਪਾਊਂ ਕਪਿ ਨੀਕੇ ਸਮਝਾਊ ਬਾਤ
ਬੈਰ ਕੀ ਨ ਦੂਰੀ ਹੈ ॥ ਸਮੁੰਦ ਪਟਾਵਤ ਹੈ ਬਾਨਰ ਪਠਾ
ਤ ਹੈ ਸੋਰ ਹੀ ਮਚਾਵਤ ਹੈ ਕੌਨ ਬਾਤ ਫੂਰੀ ਹੈ ॥ ਅਗਾਦ
ਹਮਾਰੀ ਪ੍ਰੀਤ ਮਾਨਸ ਸੌ ਐਸੀ ਜੈਸੀ ਕੱਕਰੀ ਕੋ ਸਾ
(ਖਰਬੂਜਾ)
ਥਿ ਨ ਪੈਨੀ ਧਾਰ ਛੂਰੀ ਹੈ ॥ ਤਾਂਤੇ ਮੇਰੇ ਬਚਨ ਸੁਨਾਇ ਰ
ਰ ਪਾਇ ਕਹਿ ਸੀਤਾ ਕੀ ਸੰਹਾਂਲ ਧੁਨਿ ਰਾਵਨ ਕੀ ਬੁਰੀ
(ਸੌਖਾ)
ਹੈ ॥੯੮॥ ॥ਅੰਗਦੋ ਵਾਚਾ ਕਬਿੱਤ੍ਰ॥ ॥ਰਾਮਚੰਦ ਜੀ
ਸੋ ਜੈਸ ਮਾਨਸ ਕਹਤ ਤੈਸੇ ਗੰਗਾ ਕੋ ਕਹੈ ਰੀ ਨਦੀ ਰੰਭ
ਤੀ ਯ ਜਾਨਹੈ ॥ ਐਸੇ ਐਰਾਪਤਿ ਹੂੰ ਕੋ ਬਾਰਨ ਕਹੈ ਰੀ ਅ
(ਹਾਥੀ)
ਰ ਮੇਰ ਜਾਨੇ ਮਧ ਦੇਸ ਦੇਸਨ ਮੈ ਮਾਨ ਹੈ ॥ ਕਾਲ ਹੀ ਕਹੈ
ਰੀ ਤੂੰ ਸਮੇਰ ਭੂਧਰ ਹੈ ਔਰ ਬਾਸਕ ਭੁਜੰਗ ਧੂਅ ਤਾ
(ਪਹਾੜ)
ਰ ਕਰ ਠਾਨ ਹੈ ॥ ਬੇਦਾ ਬਿਨ ਬੂਝੇ ਤੂੰ ਧਨੰਤਰ ਕਹੈ ਰੀ ਜੈ
ਸੇ ਤੈਸੇ ਹਰਿ ਲੋਕ ਸਾਤ ਲੋਕ ਮੈ ਬਖਾਨ ਹੈ ॥੯੯॥

 ਸ੍ਵੈਯਾ॥ ॥ਜੋ ਨਿਜ ਬੂਡਤ ਹੈ ਸਭ ਦੇਸਨ ਔਰ ਛੂਏ
ਤਿਨ ਸੰਗ ਬੂਡਾਹੀ॥ ਤੇ ਈ ਤੋ ਪਾਥਰ ਸਿੰਧ ਤਰੇ ਤਿਨ
ਊਪਰ ਕੋਟਨ ਕੋਟ ਤਰਾਹੀ॥ ਮੂੜ੍ਹ ਪਖਾਨ ਸਿਲਾ ਸਰ
ਤਾ ਪਤਿ ਬਾਨਰ ਹਾਥਨ ਕੇ ਭੁਜਨ ਨਾਹੀ॥ ਰੇ ਦਸਕੰਧਨ
ਸੂਝਤ ਤੋਹਿ ਯਹੈ ਰਘੁਨਾਥ ਪ੍ਰਤਾਪ ਕੀ ਛਾਹੀ॥੪੦॥
॥ ॥ਰਾਵਨੋਵਾਚ॥ ਕਬਿੱਤ੍ਰੰ॥ ॥ਸੀਤਾ ਕੇ ਬਿਛੋਹਰ
ਤੀ ਰਾਮ ਮੈਨ ਰਯੋ ਬੰਸ ਦੂਜੇ ਲਛਮਨ ਮੇਘਨਾਦ ਤੇ
ਕਯੋਂ ਜੀਤ ਹੈਂ॥ ਕਪਿਨ ਕੇ ਰਾਜਾ ਏਕ ਸੁਨਯੋ ਮੈ ਸੁਗ੍ਰੀ
ਵ ਸੁ ਤੌ ਬਾਲੀ ਐਸੋ ਮਾਰਯੋ ਜੁਰ ਗਏ ਤੌ ਅਨੀਤ ਹੈ॥
ਰਯੋ ਜੁ ਬਿਭੀਖਨ ਸੁ ਕੌਨ ਗਨਤੀ ਮੈ ਨਲ ਨੀਲ ਰਨ
ਪੌਰਖ ਕੀ ਕੌਨ ਪਰਤੀਤ ਹੈ॥ ਹਨੂਮਾਨ ਬਾਂਧ ਮਾਰਯੋ
ਅੰਗਦ ਨਿਹਾਰਯੋ ਨੀਕੇ ਮੋਹੂ ਕੌਨ ਮਾਰ ਹੈ ਸੁ ਬਡੀ-
ਬਿਪਰੀਤਿ ਹੈ॥੪੧॥ ॥ਅੰਗਦੋਵਾਚ॥ ਕਬਿੱਤ੍ਰ
ਅਸਚਰਜ
॥ ॥ਅਜਹੂ ਲੈ ਕ੍ਰੋਧ ਤਜ ਪ੍ਰਭੂ ਕੇ ਚਰਨ ਭਜ ਯਾਂ
ਹੀ ਤੇ ਸਮਝ ਤੇਰੀ ਬੀਸ ਬੇਲ ਫਲੀ ਹੈ॥ ਰਾਵਨ ਬਿਭੂ
ਤ ਕੇ ਭਰੋਸੇ ਜਿਨ ਭੂਲੋ ਆਜ ਯਹੈ ਛਲ ਜਾਤ ਹੈ ਨ
ਕਾਹੂ ਯਹਿ ਛਲੀ ਹੈ॥ ਤੂੰ ਤੋ ਹੈ ਬਕੰਤ ਐਸੋ ਮੋਹਿ ਕੌਨ
ਮਾਰ ਸਕੈ ਕੋ ਹੈ ਰੇ ਅਮਰ ਅਰੁ ਆਈ ਸੁਧ ਭਲੀ
ਹੈ॥ ਐਸੇ ਕੇ ਜੁ ਤੋਤੇ ਹਾਰੇ ਰਾਮ ਕੀ ਬਲਾਇ ਮਾਰੈ ਤੇ

ਤੇ ਮਾਰਬੇਕੋ ਤੇਰੋ ਪਾਪ ਮਹਾਂ ਬਲੀ ਹੈ॥੭੨॥ ॥ਅੰਗ
ਦੋਵਾਚ॥ਕਬਿੱਤ੍ਰ॥ ॥ਰਾਵਨ ਕਹਤ ਮੈ ਤੋ ਰਾਮ ਬ
ਲੁ ਜਾਨ੍ਯੋ ਏਕੁ ਜਾ ਜੋਰੇ ਪੁਰਾਨੇ ਸਿਵ ਧਨੁਖ ਰਫ੍ਯੋ ਹੈ
॥ਦੂਜੇ ਸਪਤ ਤਾਲ ਛੇਦੇ ਹੈਂ ਕਰ ਮਕਾਲ ਕਾਯੋ ਹੂੰ ਬਨਰ
ਈ ਸੂਦ੍ਰੋ ਸਾਖਾ ਮ੍ਰਿਗ ਧਾਯੋ ਹੈ॥ਛਾਖਰ ਨਿਹੋਰੇਕ (ਅਨਿਛੱਤ)
ਰ ਤੇਰੋ ਮੇਰੇ ਪਾਂਇ ਪਰ (ਬਾਲੀ) ਲੈ ਲੈ ਕਪਿਰੀਛ ਨੀਰ ਬਾਂਧ
ਧ ਪਟਾਯੋ ਹੈ॥ਅੰਗਦ ਬਿਕਲ ਫਾਂਕੇ ਏਈ ਚਾਰੋ ਬ (ਸਮੁੰਦ੍ਰ)
ਲ ਤਾਂਕੇ ਆਇ ਲੰਕ ਚੌਗੁਨੋ ਚਵਾਉ ਤੈ ਚਲਾਯੋ ਹੈ
॥੭੩॥ ॥ਕਬਿੱਤ੍ਰ॥ ॥ਔਰ ਏਕ ਪੈਂਡੇ ਚਲੀ ਜਾ
ਤੀ ਤਾਰਕਾ ਨਿਪਾਤੀ ਤਾਂਕੇ ਮਾਰੇ ਸੂਰਨਕੇ ਫਲੋ ਉਪ
ਹਾਸ ਹੈ॥ਕੰਚਨਕੇ ਲੋਭ ਮ੍ਰਿਗ ਕੰਚਨਕੋ ਮਾਰ੍ਯੋ ਮੁ
ਨਿ ਧਹੈ ਬਹੂ ਔਰ ਕਪਿ ਪੌਰਖ ਬਿਸ੍ਵਾਸ ਹੈ॥ਮੇਰੇ
ਭੁਜ ਦੰਡਕੇ ਪ੍ਰਤਾਪਕੋ ਨ ਜਾਨੈ ਰਾਮ ਇੰਦ੍ਰ ਜਮ ਬਰ
ਨ ਕੁਬੇਰ ਮਾਨੈ ਤ੍ਰਾਸ ਹੈ॥ਤਾ ਪਰ ਤੋ ਲੰਕ ਕੋਨਿ ਸੰਕਰ
ਲਯੋ ਆਵਤ ਹੈ ਪ੍ਰਾਨ ਤੇ ਉਦਾਸ ਪੈ ਨ ਸੀਤਾ ਤੇ ਉਦਾ
ਸ ਹੈ॥੭੪॥ ॥ਅੰਗਦੋਵਾਚ॥ਕਬਿੱਤ੍ਰ॥ ॥ਕੌਨ
ਬਕਬਾਦ ਕਰੈ ਰਾਵਨ ਮਾਰ੍ਯੋ ਜੋ ਈ ਮਰੈ ਤਾਂਤੇ ਕਹੈ ਅੰ
ਗਦ ਤੂ ਸਾਵਧਾਨ ਹੂਜੀਓ॥ਰਾਮਕੇ ਬਚਨ ਤੈ ਤੋ ਨੈਕੁ
ਨ ਵਿਚਾਰੇ ਮਨ ਕੌ ਲੌ ਸਮਝਾਉ ਹੌਨ ਐਹੌ ਬਾਰ ਦੂਜੀ

ਾਜਾਤ ਹੌਂ ਪੁਕਾਰੇ ਤੈਂ ਤੌਂ ਦਸੌਂ ਸੀਸ ਹਾਰੇ ਅਬ ਤੀਨੋ
ਲੋਕ ਜੋਰ ਭੁਟ ਕੋਟਿ ਸਿਵ ਪੂਜੀਓ ਆਨਦ ਤ੍ਰਿਲੋਕ
ਛਾਯੋ ਤੌ ਕੋ ਪਰਲੋਕ ਭਾਯੋ ਈਹਾਂ ਪਰਲੋਕ ਬਿਨੈ ਔਰ
ਨ ਕਹੂ ਜੀਓ ॥੧੫॥ ॥ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਤਬ ਅੰਗ
ਦ ਮਨ ਮੈ ਕਹੈ ਕਰੈ ਏਕ ਬਲ ਆਜ ॥ਇਤ ਦਾਨਵ ਦ
ਲ ਪੌਚ ਰਹੈ ਉਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਰਘੁਰਾਜ ॥੧੬॥ ॥ਸੋ
ਹਾਰ
ਰਠਾ॥ ॥ਤਬ ਕਪਿ ਰੋਪਯੋ ਪਾਉਂ ਪ੍ਰਗਟ ਸਭਾ ਮੈਂ
ਯੌਂ ਕਹਯੋ ॥ਸੁਨ ਲੰਕਾ ਕੇ ਰਾਉ ਹੈ ਜੁ ਉਠਾਵੈ ਸੂਰਮਾ॥
੧੭॥ ॥ਰਾਵਨੋਵਾਚ॥ ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਕਹੈ ਨਿਸਾ
ਦੈਤ
ਚਰ ਕੋਪ ਪਕਰ ਉਪਾਰੋ ਚਰਨ ਕੋ ॥ਆਜ ਘਟਾਵੈ
ਓਪ ਜਾਇ ਕਹੈ ਰਘੁਨਾਥ ਕੋ ॥੧੮॥ ॥ਸੋਰਠਾ॥
ਤਬ ਲਾਗੇ ਦਸ ਬੀਸ ਕਨਕ ਖੰਭ ਜੀਮੋ ਨਾ ਲੰਕਾਪਤਿ
ਧੁਨਿ ਸੀਸ ਕਹੈ ਬਹੁਤ ਲਾਗੇ ਸੁਭਟ ॥੧੯॥ ॥ਸੋਰ
ਠਾ॥ ॥ਤਬ ਘਰ ਮੇ ਇਤ ਰਾਤ ਅਬ ਸਬ ਬਲ
ਹੀ ਕੋ ਪਰਯੋ ॥ਮਨੋ ਬੇਲ ਸੌਂ ਪਾਤ ਯੌਂ ਕਾਂਪੇ ਨਿਸਚ
ਰ ਸਬੈ ॥੨੦॥ ॥ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਜੀਤੇ ਸੁਭਟ ਬਿ
ਸਾਲ ਬਡਓ ਨ ਕੋਊ ਲੰਕ ਮੈ ॥ਜਯੋ ਸੁਮੇਰ ਉਤਮਾ
ਲ ਫਿਰਤ ਚਹੂੰ ਦਿਸ ਅਚਲ ਸੋ ॥੨੧॥ ॥ਸੋਰਠ
ਪਰਬਤ
॥ ॥ਜੇ ਆਵਤ ਐਕਾਂਤ ਭੁਜਾ ਠੋਕ ਸਭ ਸੂਰਮਾ॥
ਆਕੂਲ

ਤੇਰੋ ਮਨ ਦਬ ਜਾਤ ਜਿਓ ਪੰਖੀ ॥ ਗਿਰਿ ਪਰ ਬਸੈ ॥੯੨
ਪਰਬਤ
॥ ॥ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਲਗੇ ਚਰਨ ਸਭ ਸੂਰ ਰਘੁਪ
ਤਿ ਚਰਨ ਪ੍ਰਤਾਪ ਤੇ ॥ ਰਾਵਨ ਮਰੈ ਬਿਸੂਰ ਹਨੂੰਮਾਨ
ਸੂਰ
ਪਾਸਰਾ ਨਹੀਂ ॥੯੩॥ ॥ਅੰਗਦ ਵਾਚ॥ਸੋਰਠਾ
॥ ॥ਤਬ ਬੋਲਿਓ ਸੁਤ ਬਾਲ ਬਲ ਦੇਖਿਓ ਕਛੁ ਦੂ
ਤ ਕੋ ॥ ਅਜਹੂੰ ਮੂੜ੍ਹ ਸੰਭਾਲ ਚਲਹੁ ਸਰਨ ਤਿਨ ਦੀ
ਤ ਧਰ ॥੯੪॥ ॥ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਛਾਡਿ ਕੁਹਾਰੀ ਬਾਂ
ਕਪਟ
ਧ ਜਨਕ ਸੁਤਾ ਆਗੇ ਕਰਹੁ ॥ ਬੈਰ ਰਾਮ ਸੋਂ ਨਾਧ ਜ
ਬ ਸੇਵਕ ਤੇ ਜੀਤੀਓ ॥੯੫॥ ॥ਸੋਰਠਾ॥ ॥
ਕਾਗਦ ਚਰਨ ਸਮਾਨ ਅਛੱਰ ਸਬਦ ਨ ਲਗੇ ॥ ਕ
ਹੋ ਉਡੋ ਅਸਮਾਨ ਕਹੋ ਪਖਾਰੋ ਸਿੰਧੁ ਮੈਂ ॥੯੬॥ ॥
ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਤਿਨ ਸੋਂ ਕੈਸੀ ਰੀਸ ਜੇ ਪਤਿ ਚੌਦਹਿ ਲੋ
੭ ਅਕਾਸ਼ ੭ ਪਤਾਲ ੧੪
ਕ ਕੋ ॥ ਤੇ ਰਘੁਪਤਿ ਜਗਦੀਸ ਤੂੰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਜਾਨੈ ਨਹੀ
੯੭ ॥ ॥ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਰਹਿਓ ਲੰਕ ਤੇ ਬਾਸ ਜਿਅ
ਰਾਵਨ ਨਿਸਚੈ ਕਰਹੁ ॥ ਰਘੁਪਤਿ ਬਚਨ ਬਿਲਾ
ਸ ਨਿਰਖ ਗਹੁ ਸਿਵ ਲੋਕ ਕੋ ॥੯੮॥ ॥ਸੋਰਠਾ
ਦੇਖਕੇ
॥ ॥ਅਬ ਹਿ ਉਠਾਵਤ ਪਾਉ ਸੁਭਟ ਸਭੈ ਤਰਹ
ਰ ਕਿਯੋ ॥ ਦੂਰ ਕਰਹੁ ਚਿਤ ਚਾਉ ਚਿੱਤਾ ਚਾਉ ਮਨ
ਚਿੱਖਾ
ਮੇ ਧਰਹੁ ॥੯੯॥ ॥ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਤਬ ਬੋਲਿਓ

ਸੁਵਰਾਜ ਮਮ ਚਰਨਨ ਭਿਮ ਗਾਹਤ ਹੈ।ਚਰਨ ਰਹੇ
ਅੰਗਦ
ਰਘੁਰਾਜ ਜੈ ਚਾਹਤ ਸੁਖਬੀ ਸਕੋ।੯੦॥ ।ਸੋਰ
ਠਾ॥ ।ਅੰਗਦ ਚਰਨ ਉਠਾਇ ਚਮਕ ਚਲਯੋ ਰਘੁ
ਨਾਥ ਪੈ।ਭੂਰ ਪਲਿ ਕਰੋਰਾਇ ਸਭਾ ਉਠੀ ਮੰਦਰ ਧ
ਸਯੋ।੯੧॥ ।ਸੈਯਾ॥ ।ਬਾਲਕੋ ਪੂਤ ਸਪੂ-
ਤ ਬਡੋ ਤਜ ਲੰਕ ਬਲੀ ਰਘੁਬੀਰ ਪੈ (ਅੰਗਦ) ਆਯੋ।ਪਾਇ
ਛੁਏ ਪੁਲਕੇ ਸਭ ਗਾਤ ਕਹੀ ਬਤੀਆਂ ਉਤ ਸਾਹਬ
ਫਯੋ।ਨਾਥ ਰਿਝਯੋ ਨਿਜ ਧਾਮ ਤੇ ਰਾਵਨ ਬ੍ਰਹਮ-
ਸਰਾਪ ਬਡੋ ਦੁਖ ਪਾਯੋ।ਭ੍ਰਾਰ ਦਿਯੋ ਤੁਮ ਹੀ ਤਬ-
ਰਾਵਨ ਆਪਨ ਆਨ ਭਲੇ ਪਹੁਚਾਯੋ।੯੨॥ ॥
ਸੋਰਠਾ॥ ।ਤਬ ਅੰਗਦ ਰਨਧੀਰ ਹਾਥ ਜੋਰ ਬਿ
ਨਤੀ ਕਰੀ।ਸੋ ਕਰੀਅਹੁ ਰਘੁਬੀਰ ਜੋ ਰਾਵਨ ਪਾ
ਛੇ ਕਹੀ।੯੩॥ ।ਦੋਹਰਾ॥ ।ਜਹਿ ਬਿਨਤੀ ਰਾ
ਵਨ ਕਰੀ ਸੋ ਮੈ ਕਹਤ ਸੁਨਾਇ।ਸੁਨਤ ਰਾਮ ਲੋਚਨ
ਭਰੇ ਅੰਗਦ ਕੰਠ ਲਗਾਇ।੯੪॥ ।ਕਬਿੱਤੁ।
।ਸੀਸ ਨ ਨਿਵਾਇ ਹੌਂ ਨ ਭੂੰਡ ਬਿਸਰਾਇ ਹੌਂ ਨ ਬੈਰੀ
ਬਲ ਗਾਇ ਹੌਂ ਧੂਨੇਈ ਸੂਰ ਧਾਇ ਹੌਂ।ਆਇ ਹੌਂ ਨ
ਬਲੁਤੇ
ਤੁਮ ਪੈ ਨ ਜਾਨਕੀ ਪਠਾਇ ਹੌਂ ਜੁ ਬਾਜੀ ਰਨ ਮਾਂਝ
ਬ੍ਰਿੰਦ ਬਾਂਦਰ ਨਚਾਇ ਹੌਂ।ਤੁਮਾਹਿ ਬੁਲਾਇ ਏਕ ਏਕ

।ਬਿਰਲਾਇਕੈ ਜੁ ਮੀਚ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਹੈ ਤੋ ਤਊ ਮਰ ਜਾਬਿ
।ਬਿਹਾਲ
ਹੌ।ਜੇਤੇ ਚੰਦ ਆਏ ਧਾਰ ਏਕੋ ਨ ਪਠਾਇ ਹੌਂ ਤੋ ਤਾਹੀ
ਦਿਨ ਮਹਾਰਾਜ ਰਾਵਨ ਕਹਾਇ ਹੌਂ।੯੫॥ ।ਕਬਿੱਤ
॥ ।ਸੀਸ ਦਸ ਜਾਤ ਹੈਂ ਤੋ ਜਾਹੁ ਏਈ ਕਾਲ ਬਸ ਅੰ
ਗਦ ਧੌਂ ਜਾਇ ਕਹੁ ਕ੍ਰੋਧ ਨ ਘਟਾਇ ਹੌਂ।ਆਜ ਹੀ ਬਿ
ਭੀਖਨ ਕੌ ਦੇਹ ਜੀਤ ਲੰਕ ਸੌਂ ਜੁ ਆਇ ਬਸੈ ਐਸੇ ਉ
ਕਲੰਕ ਨ ਲਜਾਇ ਹੌਂ।ਸਿਵ ਜੌਂ ਸਹਾਇ ਕਰੈ ਭੋਲੇ ਨ
ਹੀ ਖੋਰੈ ਭਲੋ ਲੇਉ ਬੋਲ ਅਪਨੋ ਨ ਦੇਤ ਦੁਖ ਪਾਇ
ਹੌਂ।ਰਾਮ ਚੰਦ ਆਏ ਤਬ ਕ੍ਰਮੋ ਸੀ ਅਦੀਨੀ ਕਪਿਤ
ਹੀ ਕੀ ਸਭਾ ਮੇ ਐਸੋ ਨਾਉ ਨ ਧਰਾਇ ਹੌਂ।੯੬॥
।ਸੋਰਠਾ। ।ਤਿਯ ਕਰਹੈ ਪਰਬੋਧ ਅਰ ਮੰਤ੍ਰੀ ਸਿ
ਖ ਦੈਂ ਹਿਰੋ।ਸਭ ਕੇ ਬਚਨ ਨਿਰੋਧ ਰਾਵਨ ਕਛੁ ਮਾਨੈ
ਨਹੀਂ।੯੭ ।।ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਗੀਤੇ ਅੰਗਦ
ਰਾਵਨ ਸੰਬਾਦ ਨਾਮ ਅਸਟਮੋ ਅੰਕ।੮॥੬੯੫॥
॥ ।ਦੋਹਰਾ। ।ਇਤਿ ਰਘੁਪਤਿ ਕਪਿ ਕਟ
ਕ ਲੈ ਲੰਕਾ ਕੇ ਸਮੁਹਾਤ।ਉਤ੍ਰ ਰਾਵਨ ਰਿਸ ਉਮਡ
ਮਨ ਕੰਪਤ ਥਰ ਥਰ ਗਾਤ।੧॥ ।ਸੋਰਠਾ।
।ਦੇਖਹੁ ਕਾਲ ਪ੍ਰਮਾਨ ਅਸੁਰ ਦੇਵ ਸੇਵਤ ਚਰਨ।ਅ
ਬ ਅੰਗਦ ਹਨੂੰਮਾਨ ਮੋਹਿ ਤ੍ਰਸਾਵਤ ਰਾਮ ਤੋ।੨॥

॥ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਏਕ ਦੌਰ ਕਰੈਂ ਰੌਰ ਮੇਲੈਂ ਭੂਰ ਕੌਰ ਕ
ਪਿ ਏਕ ਬਾਰ ਸਿੰਧੁ ਧਾਰ ਸਭ ਕੋ ਬਹਾਇ ਦਯੋ ॥ਔਰ
ਜਿਤੀ ਭੂੰਮਿ ਬੇਦ ਪਰਯੋ ਦਲ ਏਕ ਕੇ ਖਰੋ ਤੌ ਏਕ ਬਾ
ਨ ਤਿਤੀ ਭੂਮਹਿ ਉਡਾਇ ਦਯੋ ॥ਔਰ ਜੀਅ ਆਵਤ ਹੈ
ਲੋਗਨ ਸਮੇਤ ਗਢ ਲੰਕ ਕੋ ਉਪਾਰ ਉਨ ਊਪਰ ਦਕ
ਇ ਦਯੋ ॥ਛੋਰ ਬੰਦੀ ਦੈਂਸਾਲ ਤੇ ਨਿਹਾਲ ਕਰ ਤਾਤ ਕਾਲ
ਕੈਦਖਾਨ ਛੋਡੀ
ਆਵੈ ਮਨ ਐਸੀ ਹਾਥ ਕਾਲਹਿ ਪਠਾਇ ਦਯੋ ॥੩॥
॥ ॥ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਰਿਸ ਮੈ ਜਰਯੋ ਈ ਜਾਤ ਓਨ
ਨਿ ਚਬਿ ਚਬਾਤ ਰਲਯੋ ਰਨਵਾਸ ਕੋ ਜੁਹਾਰ ਸਭਾਰ
ਲੀ ਹੈ॥ਦੇਵ ਗਏ ਦੇਵਲੋਕ ਦਾਨਵ ਭਏ ਸੁ ਸੋਕ ਆ
ਜ ਮਹਾਰਾਜ ਕੀ ਨ ਦੇਖੀ ਧੁਨਿ ਭਲੀ ਹੈ॥ਏਕ ਕਹੈਂ
ਹਮ ਤੋ ਪੁਕਾਰ ਸਿਰ ਮਾਰ ਰਹੇ ਕਾਹੇ ਕੀ ਭੁਲਾਈ ਲੀ
ਕ ਕੰਚਨ ਕੀ ਜਲੀ ਹੈ॥ਸੁਨੋ ਜੋ ਹਮ ਅੰਗਦ ਪੁਕਾਰ
ਕਹਯੋ ਰਾਵਨ ਸੋਂ ਤੋਹਿ ਛਲ ਜੈਹੈ ਸੀਜ ਮੂੰਦ ਤੈ ਨਕ
ਲੀ ਹੈ॥੪॥ ॥ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਏਕ ਹਾਥ ਧੋਪ ਦੈ
ਸੋਂ ਕੋਪ ਹਿ ਜਨਾਵਤ ਹੈ ਏਕ ਤੀਅ ਹਾਥ ਪਰ ਠੋਕ ਕੇ
ਏਕ ਭੁਜਾਲ ਸੋ॥ਦੈ ਸੋ ਸਿਵ ਬੀਦ ਦੈ ਮਰੋਰ ਅੰਗਰਾ-
ਮਾਥ
ਇ ਜੁਗ ਏਕ ਕੋ ਉਠਾਇ ਕਹਯੋ ਮਾਰੋ ਰਿਸ ਕਾਲ ਸੌਂ
ਦੈ ਕਮਾਨ ਬਾਨ ਤੀਨ ਸੋ ਤ੍ਰਿਲੋਕ ਫਾਟ ਏਕ ਮੂਛਨ ਕੋ

ਤਾਉ ਦੇਤ ਲਾਗਯੋ ਏਕ ਢਾਲ ਸੋ ਤੋਰ ਤੋਰ ਮੂਕ ਛਾਖਿ ਐ
ਸੀ ਭਾਂਤਿ ਕਛੂ ਨਿਜ ਮੰਦਰ ਕੋ ਚਲਯੋ ਬਾਕੀ ਏਕ ਅੱਛੁਮ
ਭੁਜਾ
ਲਯੋ ॥੫॥ ਕਬਿੱਤੁ ॥ ॥ਅਗਾਧ ਖਿਸ਼੍ਯੋ ਬਕਯੋ
ਦ ਕੌਨ ਕਹਿ ਸਕੈ ਦੇਵ ਬਧੂ ਰਹੀ ਚਕ ਚਾਮਰ ਸਹਿੱਤ ਹੈ
ਏਕ ਫੂਲ ਮਾਲ ਹਾਥ ਏਕ ਕੇ ਗੁਲਾਲ ਕਾਹੂ ਦੇਤ ਨ ਜਾਥ
ਬਯੋਨੇ ਬਾਰਹੋਂ ਅਦਿੱਤ ਹੈ ॥ ਜੱਛ ਰੱਛ ਕਿੰਨਰ ਭੁਜੰਗਾਨ
੧੨ ਵਾਸੁਰਜ
ਕੀ ਬੇਟੀ ਸਭ ਹੇਰਨੀ ਮਤਿ ਭਈ ਆਪ ਆਪ ਕੋ ਚਕਿੱਤ ਹੈ
॥ਚਢੈ ਗਢ ਕਹੈ ਰਾਨੀ ਨੀਕੇ ਕੈ ਨਿਹਾਰ ਚਲ ਬਾਂਦਰ ਹੈਂ ਆ
ਦੇਖ
ਵਤ ਕਿ ਬਾਂਦਰ ਅਮਿੱਤ ਹੈਂ ॥੬॥ ਕਬਿੱਤੁ ॥ ॥ਦੇਤ ਕਿ
ਲਕਾਰੀ ਸਭ ਹੀ ਤੇ ਤੀਛਨ ਭਰੀ ਯਹ ਹਾਥ ਕੋ ਉਠਾਵੈ ਤੌਨ ਭੁ
ਸ਼ੇਰ
ਕੋ ਸਸਿ ਭਾਨ ਹੈ ॥ ਰਾਤੇ ਛਿਕਰਾਲ ਨੈਨ ਕੋਪ ਮਾਨੋ ਐਨ ਬੈ
ਨ ਅੰਬਕੀ ਕਠੋਰ ਤਾ ਤੇ ਕੋਮਲ ਪਖਾਨ ਹੈ ॥ ਯਾਹੀ ਕੋ ਤੇਅ
ਸਖਤ ਪਥਰ
ਗਾਦ ਕਹਤ ਹੈ ਨ ਰਾਮ ਢਿਗ ਪ੍ਰਗਟੈ ਕਹਾਂ ਤੇ ਰਣ ਜੁੱਧ ਕੋ ਨਿ
ਦਾਨ ਹੈ ॥ ਯਾ ਕੌਂ ਪਹਿਚਾਨਤ ਹੌਂ ਲੰਕ ਜਾਰੀ ਜਾਨਤ ਹੌਂ ਅੰਜ
ਨੀ ਕੋ ਪੂਤ ਬਡੀ ਬਾਧ ਹਨੂੰਮਾਨ ਹੈ ॥੭॥ ॥ਕਬਿੱਤੁ॥
॥ਦੇਖ ਰਾਨੀ ਤਾ ਕੇ ਪਾਛੇ ਆਵਤ ਜੁ ਬਾਤ ਆਛੇ ਕਾਪੇ ਕਹੇ
ਜਾਇ ਯਾਂ ਕੇ ਬਲ ਕੋ ਨ ਪਾਰ ਹੈ ॥ ਏਕ ਬਾਰ ਮੇਰੇ ਹਾਥ ਲਾਗ
ਯੋ ਹੋ ਮੈਂ ਛਾਡ ਦੀਓ ਤਾ ਕੋ ਕਪਿ ਜਾਨੋ ਜਿਨ ਇੰਦ੍ਰ ਅਵਤਾਰ
ਸੁਗ੍ਰੀਵ
ਹੈ ॥ ਭਾਈ ਦੂਰ ਕੀਨੇ ਜਿਨ ਦੇਸ ਰਾਜੁ ਲੀਨੇ ਸਭੁ ਨੈਕ ਬੈਰ ਕੀ

ਨੈ ਜਾਂਕੇ ਬੈਰੁ ਨ ਉਧਾਰ ਹੈ॥ ਨਾਉਕ ਕਪਿ ਬਾਲੀ ਜੌਨ ਕਾਲ ਬਸ
ਭੂਅੋ ਜੌਨ ਤੇ ਭੂਅੋ ਤੌਨ ਤੋ ਤਾਂਕੋ ਪੂਤ ਅੰਗਦ ਕੁਮਾਰ ਹੈ॥੮॥ ਕਬਿ
ਤੁੱਾ॥ ॥ਜਾਤੈ ਅੰਗ ਵਡੇ ਕੇਸ ਦੇਖੀਅਤ ਰੀਛ ਭੇਸ ਜਾਂਸੋ
ਲਰਬੇਕੋ ਨ ਦਿਨੇਸ ਨ ਅਨੰਤ ਹੈ॥ ਜਾਕੋ ਕੋਪ ਰਾਨੀ ਰਨ
ਭੂਮਿ ਕੀ ਬਢਾਵੈ ਓਪ ਐਸੇ ਅਰਿ ਮਾਰੈ ਮਾਨੋ ਖੇਲਤ ਬ
ਸੰਤ ਹੈ॥ ਸੂਰਨ ਕੀ ਭੀਰ ਪਰੈ ਊਧਵ ਸਰਾਵਤ ਹੈ ਦੇਖਨ
ਕੋ ਐਸੋ ਮਾਨੋ ਕੋਊ ਬਡੋ ਸੰਤ ਹੈ॥ ਵਾਕੇ ਬਲਵੰਤ ਜਾਂਕੇ-
ਪਾਈਏਨ ਅੰਤੁ ਚਤੁਰਾਨਨ ਕੇ ਅੰਸ ਜਸੁਵੰਤ ਜਾਮਵ
ਤ ਹੈ॥੯॥ ਕਬਿਤੁੱਾ॥ ॥ਔਰ ਕਪਿ ਜੂਥਨ ਮੈਂ ਦ੍ਵੈ ਜੁ
ਰਲੇ ਆਵਤ ਹੈਂ ਬੈਰੀ ਬਨ ਦਾਹ ਕੋ ਦਾਵਾਨਲ ਪ੍ਰਬਲ ਹੈ
॥ਔਰਨ ਤੇ ਸੁਨੌਂ ਸੁਤੈ ਸੇ ਈਸੇ ਦੇਖੇ ਆਜ ਬਡੇ ਡੀਲ
ਨੂੰ ਆਇ ਰਨ ਭੂਮਿ ਕੋ ਅਚਲ ਹੈਂ॥ ਦੇਖੋ ਚਹੂੰ ਓਰਨ ਤੇ ਔਰ
ਜੇਤੇ ਆਵੈਂ ਕਪਿ ਮਾਨੋ ਕਵਿ ਰਾਮ ਭਾਦੋ ਬਾਦਲ ਕੇ ਦਲ ਹੈਂ
ਹੌਂ ਨ ਪਹਿਚਾਨਤ ਹੌਂ ਐਸੇ ਅਨੁਮਾਨਤ ਹੌਂ ਅੰਗਦ ਕਹੇ
ਹੈ ਸੋ ਸੌਂ ਏਈ ਨੀਲ ਨਲ ਹੈਂ॥੧੦॥ ਕਬਿਤੁੱਾ॥ ॥ਬ
ਡੋ ਸਨੁਮਾਨ ਜਾਂਕੀ ਕਰੈ ਸਭੁ ਕਾਨ ਅਰ ਸਭੈ ਕਪਿ ਮੰ-
ਡਲ ਕੋ ਦੇਖੀਅਤਿ ਜੀਉ ਹੈ॥ ਜਾਕੀ ਛੁਤਿ ਆਗੇ ਛਬਿ
ਔਰਨ ਕੀ ਫੀਕੀ ਲਾਗੈ ਦੇਖੋ ਕਵਿ ਰਾਮ ਮਾਨੋਂ ਪੌਰਖ
ਜੀਉ ਹੈ॥ ਜਾਂਹੀ ਕੇ ਨਿਹੋਰੇ ਡੂਬੇ ਜਾਰੇ ਰਾਮ ਮਾਰੇ ਬਾਲੀ

ਲੋਗ ਸੌਂ ਕਹਤ ਤਿਅ ਲੈ ਦਈ ਸੁਕੀਉ ਹੈ॥ਸੁਨਿਓ ਜਕੋ
ਨਾਉ ਮੇਰੇ ਦੇਸ ਦੇਸ ਗਾਉ ਸਭ ਸਾਖਾ ਮ੍ਰਿਗ ਗਾਉ ਰਹਿ
ਕਪਿ
ਮੂਰਤਿ ਸੁਗ੍ਰੀਵ ਹੈ॥੧੧॥ ਛਪਯ॥ ॥ਸਰਦ ਕ
ਮਲ ਲੋਚਨ ਬਿਸਾਲ ਆਲਿ ਮਾਲ ਆਲਿਕ ਸਨਾਸ
ਲ ਸਘਨ ਘਨ ਦੁਤਿ ਸਰੀਰ ਬਨਮਾਲ ਇੰਦ੍ਰ ਧਨੁ
ਕੋਟਿ ਮਦਨ ਛਬਿ ਰਵਿ ਪ੍ਰਕਾਸ ਲਾਵਨ ਸੁਭਗ ਤਨੁ॥
ਅਮਿਤ ਬਲ ਅਵਧੀਸ ਚਰਨ ਸੇਵਤ ਸੁਰ ਮੁਨਿ ਜਨੁ
ਸਿਰੋਮਣਿ ਅਵਤਾਰੇ ਹੈਂ
ਆਜਾਨ ਬਾਹੇ ਸਾਰੰਗ ਧਰੁ ਅਧਮ ਉਧਾਰਨ ਬਿਪਦ
ਲੰਬੀ ਬਾਂਹ
ਰਾਕਾ ਵਿਰਾਮ ਪ੍ਰਗਟ ਰਘੁਬੰਸ ਮਣਿ ਇਹ ਸੀਤਾ
ਪਤਿ ਰਾਮ ਬਰ॥੧੨॥ ਛਪਯ॥ ॥ਤਰਨ ਬੰਸ ਭੁ
ਸ੍ਰੇਸਟ
ਵੰਤ ਪ੍ਰਗਟ ਪੌਰਖ ਪ੍ਰਚੰਡ ਅਤਿ॥ਛਿਤ ਮੰਡਲ ਬ੍ਰ
ਹ੍ਮਿ ਚਕਿਤ ਨਵ ਖੰਡ ਸਚੀ ਪਤਿ॥ਕ੍ਰੋਧ ਅਨਲ ਪਰ
ਜੁਲਿਤ ਪ੍ਰਬਲ ਜਮਦਗਨ ਸੁਭਟ ਸੁਆ॥ਕਰ ਕੁਵ
ਸਤ ਖੰਡ ਉਮਡ ਘਨ ਬਰਖ ਸੁ ਮਾਤਿ ਭੂਆ॥ਅਤਿ
ਤਿ ਮੁੰਡ ਕਾਰਨ ਨਿਧਨ ਕਰ ਤ੍ਰਸੁੰਡ ਕਰ ਵਰ ਹਰਨ
ਕ ਵਿਰਾਮ ਕਾਮ ਪੂਰਨ ਸਕਲ ਸੁਈ ਸੁਈ ਰਘੁਕੁਲ
ਹਰਨ॥੧੩॥ ਛਪਯ॥ ॥ਕਨਿਕ ਬਰਨ ਛਬਿ ਮੇ
ਨੈਨ ਬਿਸੀ ਅਰ ਜਨ ਸਾਇਕਾ॥ਕਮਲ ਬਦਨ ਸੁਖਸ
ਮਖ
ਨੇ ਰਦਨ ਦੁਤਿ ਕੁੰਦ ਪਲਾਇਕਾ॥ਭ੍ਰਿਕੁਟਿ ਕੁਸਮ ਚੀਰਭ
ਦੰਦ ਚੰਬਾ ਕਲੀ

ਕਪੋਲ ਮ੍ਰਿਦੁ ਬੋਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਮਾ ਸੁਧ੍ਯਟ ਗੀਵ ਰਸ
ਵਰਨ ਮੁਕਤਾ ਬਿਧ੍ਯੰਤ ਤਮਾ ਜੰਗਏ ਪਵੀਤ ਕਟਿ
ਵਛ ਲਿਤੁ ਰਘੁਪਤਿ ਅਤਿ ਸੋਵਾਨਿ ਪੁਨਾ ਸੋਈ ਜਾਨ
ਸੁੰਦ੍ਰ
ਅੰਗ ਸੁਠ ਪ੍ਰਗਟ ਸੁਕਵਿ ਰਾਮ ਪ੍ਰਭ ਲਛਮਨਾ ੧੪
ਕਬਿਤੁ ॥ ॥ਮਾਨੋ ਕਨਿਕਾਂਚਲ ਸੌਂ ਨੀਲਗਿਰ ਚ
ਏ ਜਾਤ ਕਿਧੋ ਘਨ ਘਟ ਛਟਾ ਦਾਮਨੀ ਪ੍ਰਕਾਸਹੈ ॥ ਕਿ
ਧੋਂ ਗਹਿ ਪਾਵਸ ਕੀ ਮਾਵਸ ਮੈਂ ਪੂਨੋ ਏ ਤਨ ਕਿਧੋਂ ਗੰਗ
ਵਰਖਾ ਰਿਤੁ
ਜਮੁਨਾਂ ਤਰੰਗ ਕੇ ਬਿਲਾਸ ਹੈਂ ॥ ਕਿਧੌਂ ਦਿਨ ਰੈਨ ਆਗੇ
ਪੇ ਚਲੇ ਆਵਤ ਹੈਂ ਕਿਧੌਂ ਭ੍ਰਿੰਗ ਪੁੰਜ ਕੁੰਜ ਮਾਲ ਜਮੇ
ਬਾਸ ਹੈ ॥ ਕਿਧੌਂ ਬੜਵਾਨਲ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਇਕ ਠੌਰ ਐਸੇ ਰਾ
ਚੰਦ੍ਰ ਲਛਮਨ ਸੋਭਾ ਕੇ ਅਵਾਸ ਹੈ ॥੧੫॥ ਕਬਿਤੁ ॥
ਏਤੇ ਤੇ ਕਹੋ ਵਿਚਾਰ ਆਏ ਕਪਿ ਬੇਸੁਮਾਰ ਪੌਰਖ ਅਪ
ਰ ਕਹਾਂ ਲੌਂ ਗਨਾਊਂ ਔਰ ਕੋ ਦੂਨੋ ਕਔਨ ਆਵੈ ਸੋਰ ਸ
ਹੁਨੇ ਮਰਵੈ ਸੁਤੋ ਸਿਵ ਕੀ ਦੁਹਾਈ ਸਭ ਮੇਰੀ ਏਕ ਦੌਤ
ਕੋ ਭੀਰ ਕੇ ਪਰੇ ਤੇ ਕੁੰਭਕਰਨ ਹਿ ਜਗੈ ਹੈਂ ਜਾਇ ਜਾਕੇ ਭ
ਬਾਨਰ ਪਿੰਟੌਰਾ ਕੌਰ ਕੌਰ ਕੇ ਤਾਹੂ ਪਰ ਮੇਰੇ ਭੁਜ ਦੰਡ
ਬਚੇ ਝੁਰਕੀ
ਪਚੰਡ ਚੋਟ ਲਾਗੇ ਫੂਟ ਜੈਹੈਂ ਜੈਸੇ ਬਾਸਨ ਬਿਲੌਰ ਕੇ ॥
ਭਾਂਡੇ
੬॥ ਕਬਿਤੁ ॥ ॥ਕੌਨੇ ਕਪਿ ਰਾਜ ਨਾਰਿ ਗਾਈ ਤੇ
ਰਹੀ ਲਾਜ ਤਾਕੋ ਸ੍ਵਾਸ ਫਾਸ ਕੈ ਉਸਾਸਨ ਉਡਾਇ ਹੌਂ

ਹਾਂ ਤੈਕ ਨੀਲ ਨਲ ਮਾਰਤਨ ਏਕੈ ਪਲ ਹਨੂੰਮਾਨ ਬਾਂਧ
ਐਤੇ ਸੇ ਬਹੁਰੇ ਬੰਧਾਇ ਹੈਂ ਏਕਨ ਕੇ ਸਿਧੁ ਬੋਰ ਏਕਨ
ਕੀ ਨਾਰਿ ਤੋਰ ਏਕਨ ਮਰੋਰ ਮੂੰਡ ਕੋਟ ਲੈ ਬਨਾਇ ਹੈਂ ਭੂ
ਗਾਹ
ਜਿਨ ਏਕ ਵਾਮ ਕੌਨ ਗਨਤੀ ਮੈਂ ਰਾਮ ਤਾ ਕੇ ਭਾਈ ਭੂ
ਈ ਸੌਂ ਮਿਲਾਇ ਖਾਇ ਜਾਇ ਹੈਂ ॥੧੭॥ ਕਬਿਤੁ ॥
ਹੂੰ ਓਰ ਛੋਰ ਛੋਰ ਮਾਰੋਂਗਾ ਨ ਏਕ ਏਕ ਬਚ ਹੈ ਨ ਕੋਊ ਤ੍ਰ
ਤਿਨਕੇ
ਕੌਨ ਕਾਕੇ ਰੋਇ ਹੈ ਸ੍ਰੋਣ ਤ ਮੈਂ ਭਲੀ ਭਾਂਤਿ ਭੈਰਵ ਨ
ਊ ਜੂਥ ਜੋਗਨੀ ਅਘਾਇ ਕੈ ਪਸਾਰ ਪਾਇ ਸੋਇ ਹੈ
ਮੇਰੇ ਬਲ ਆਗੇ ਕੌਨ ਕੌਣ ਕੀਨ ਗਈ ਪਤਿ ਔਰ ਕੀ
ਹਾਸ ਕੌਨ ਕੌਨ ਕੀਨ ਖੋਇ ਹੈ ਏਤੇ ਪਰ ਰਾਮ ਕਰ ਹੈ ਸੁ
ਹੈ ਨਾਂਹੀ ਨਾਂਹੀ ਭੂਲੇ ਭਲੇ ਸ਼ਿਵ ਜੀ ਕਰੈਂਗੇ ਸੋਈ ਹੋਇ ਹੈ ॥
੮॥ ਕਬਿਓ ਬਾਚ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ॥ਯਾਹਿ ਹੰਕਾਰ ਪ
ਤਾਪ ਅਤਿਰ ਮੇਲੇ ਰਾਮ ਸੋਂ ਕੌਨ ਕਰੈ ਤਪ ਜਾਪ ਨਾਮ
ਹੇਤ ਲਜਾਮ ਰੈ ॥੧੯॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ॥ਜੋ ਕੋਊ ਭ੍ਰਮ
ਸੌ ਕਹੈ ਬਿਨੁ ਬੂਝੇ ਯਹਿ ਬਾਤ ਾ ਰਾਵਨ ਸਭ ਕੇ ਬਲ
ਲੇ ਕੌਨ ਹੇਤ ਸਕੁਚਾਤ ॥੨੦॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬੈਰੀ ਕੇ
ਬਲ ਕਹੇ ਤੇ ਸਭੈ ਸੂਰ ਤਾ ਜਾਤ ॥ ਅਬ ਰਾਵਨ ਲੈ ਬਾਪ
ਕੀ ਕਾਇਰ ਜੋ ਬਿਲਲਾਤ ॥੨੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ॥
ਫੇਰ ਪਾਛੇ ਨਿਵੈ ਸਭੈ ਬਹੁਰ ਕਹਾ ਯਹਿ ਹੇਤ ਾ ਕੈ ਡਰ ਪੈ

ਕੈ ਲਰਤ ਹੈ ਕਿਧੌ ਜਾਨਕੀ ਦੇਤਾ ॥੨੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ॥ਤ੍ਰਿ
ਕਹੁ ਫਿਰ ਸਮਝਾਈਅਹੁ ਸਨਹੁ ਸੰਤ ਮਨ ਲਾਇ ॥ ਭੁਲੀ
ਪ੍ਰਸਨ ਤੁਮਹੂੰ ਕਰੀ ਉਤਰ ਸੁਨਹੁ ਅਘਾਇ ॥੨੩॥
ਤ੍ਰਿਪਤ
ਸੋਰਠਾ ॥ ॥ਕੀਨੋ ਸ੍ਰਾਪ ਬਿਨਾਸ ਅਸੁਰ ਜੋਨਿ ਰਾਵਨ ਪ
ਰਯੋ ॥ ਹੁਤੇ ਪੁਰਾਤਨ ਦਾਸ ਭਗਤਿ ਭਾਉ ਮਨ ਮੈ ਰਹੈ ॥੨੪
॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ॥ਜੋ ਅਪਨੇ ਨਹਿ ਹੋਇ ਤਾ ਦਿਗ ਪ੍ਰਭ ਅ
ਵੈ ਨਹੀ ॥ ਜਯੋ ਖੇਲਤ ਮੈ ਗੋਇ ਬਹੋਰ ਗਏ ਖੈਂਚਤ ਫਿਰੈ
ਗੇਂਦ ਵ ਚਕਲੀ ਮੁੜਕ
॥੨੫॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ॥ਅਰ ਪ੍ਰਭ ਚਰਨ ਪ੍ਰਤਾਪ ਦਰਸ
ਨ ਹੀ ਮਨ ਫਿਰ ਰਯੋ ॥ ਸੂਕੇ ਸੰਭਾਰੈ ਆਪ ਜਲ ਤਰੰਗ-
ਜਲ ਵਿਬਰਵਿ ॥੨੬॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ॥ਸ਼ਿਸਰ ਹੋਤ ਪ
ਰਿਤ
ਤ ਦ੍ਵਾਰ ਆਂਬ ਕਟਾਹਲ ਏਕ ਸੋ ॥ ਰਾਮ ਬਸੰਤ ਨਿਹਾਰ ਜ
ਖਟੇ ਦੇਖ
ਗ ਜਾਨੈ ਮੌਸਤ ਪ੍ਰਗਟਾ ॥੨੭॥ ॥ਸੋਰਠਾ ॥ ॥ਲਗੀਸ
ਆਮਤਾ ਰੇਖ ਬਿਨ ਜਾਨੈ ਮੁਖ ਬਿਸਦ ਕੋ ॥ ਬਹੁਰ ਆਰਸ
ਦੇਖ ਦੂਰ ਕਰੈ ਕੈ ਬਿਸਤਰੈ ॥੨੮॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ॥ਔ
ਉਜਲ
ਰ ਜੁਗਤ ਸੁਨ ਲੇਹੁ ਤੁਮੈ ਸੁਨਾਵਤ ਰਾਮ ਕਹਿ ॥ ਕੈ ਫਿਰ-
ਉਤਰ ਦੇਹ ਕੈ ਸਮਝੇ ਸੁਖ ਪਾਇਕੈ ॥੨੯॥ ॥ਸੋਰਠਾ
॥ ਰਾਮੈ ਰਾਮ ਪੁਕਾਰ ਹਨੂਮਾਨ ਅੰਗਦ ਕਹਯੋ ॥ ਤਬ ਰ
ਵਨ ਰਿਸ ਮਾਰ ਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ਮਨ ਮੈਂ ਧਰੈ ॥੩੦॥ ॥ਸੋਰਠ
ਗੁਸਾ
॥ ਪ੍ਰਭ ਜਾਨੀ ਬਿਪ੍ਰੀਤਿ ਮਨ ਮੈਂ ਯੌ ਰਾਵਨ ਕਹੈ ॥ ਕਹਾਂ

ਜੁੱਧ ਕੀ ਰੀਤਿ ਜਬ ਲਗੀ ਹੈ ਜਿਯ ਮੈ ਬਸੋ ॥੩੧॥ ॥
ਸੋਰਠਾ ॥ ॥ਦੇਖਤ ਹੀ ਰਘੁਰਾਇ ਸਸਿ ਦੇਖੈ ਜੋਂ ਐਮ
ਚੰਦ੍ਰਮਾ
ਨਿ ਵ੍ਰਿਦੈ ॥ ਸਭ ਹਿਨ ਕੇ ਗੁਨ ਗਾਇ ਰਾਮ ਨਾਮ ਰਾਮਾ ਹਿ ਮਿ
ਲਯੋ ॥੩੨॥ ॥ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਜਯੋਂ ਕੋਕਿਲਾ ਸੁਜਾਨ
ਕਾਕ ਬੀਸ ਬਾਸੈਂ ਕੀਓ ॥ ਬੋਲਤ ਭੂਲ ਪਹਿਚਾਨ ਰਾਮ ਨਾ
ਮ ਐਸੇ ਗਯੋ ॥੩੩॥ ॥ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਤਬ ਲਗ ਰਾਮ
ਕਤ ਰੇਤ ਦਿਨਕਰ ਕਿਰਨ ਪ੍ਰਤਾਪ ਪਤੋ ॥ ਜਬ ਅਪਨੋ ਬਲ
ਸੂਰਜ
ਲੇਤ ਬਹੁਰ ਧੂਰ ਕੀ ਧੂਰ ਹੀ ॥੩੪॥ ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਤ
ਪਾਛੇ ਦਸਕੰਧ ਰਿਸ ਬਾਢੀ ਭੁਜ ਬਲ ਕਹੋ ॥ ਭਯੋ ਅੰਧ
ਕੋ ਅੰਧ ਤਾਹੀ ਤੇ ਨਿੰਦਾ ਕਰੈ ॥੩੫॥ ॥ਮੰਦੋਦਰੀ ਓਵ
ਰਾਦੋਹਰਾ ॥ ॥ਤਬ ਬੋਲੀ ਮੰਦੋਦਰੀ ਚਰਨ ਲਗਾ
ਯੋ ਮਾਥ ॥ ਬਚਨ ਜ ਥਾਰਥ ਮੈ ਕਹੋਂ ਸੁਨਹੁ ਲੰਕ ਕੇ ਨਾਥ
॥੩੬॥ ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਬਿਨਾ ਜਤਨ ਨਸੈਂ ਹੋਇ ਸੁਕ੍ਰਿਤ
ਕਾ ਬਿਧੰਨਾ ਲਿਖ੍ਯਾ ॥ ਐਸੋ ਰਾਜਨ ਖੋਇ ਸੁਰ ਨਰ ਮੁਨਿ
ਬ੍ਰਹਮਾ
ਬੰਦਤ ਚਰਨਾ ॥੩੭॥ ॥ਕਬਿਤੁ॥ ॥ਕੰਚਨ ਕੇ ਗਾ
ਸੋਨਾ
ਉ ਤਿਹੂੰ ਲੋਕਨ ਮੈ ਨਾਉ ਸਦਾ ਸੁਖਹੂੰ ਕੀ ਛਾਉ ਹੈ ਨ ਥੋਥ
ਪਰ ਪੰਚ ਕੋ ॥ ਭ੍ਰਿਤ੍ਯ ਸੌਂ ਤੌ ਐਸੀ ਰਤਿ ਜਾਨੇ ਸੁਰਲੋਕ ਪ
ਤਿ ਖੀਝੇ ਡਰ ਜਾਤ ਬੈਠੋ ਆਨੰਦ ਭੂਮ ਬਿਕੋ ॥ ਮੇਘਨਾਦਿ
ਆਦਿ ਦੈ ਸਹਾਯਕ ਹੈਂ ਸਭੈ ਸੂਰ ਪੂਰਨ ਭੰਡਾਰ ਮਾਨਿ ਮਾ

ਨੇ ਖਿਰ ਕੀਰ ਕੇ ਆਜ ਜੋ ਬਿਭੂਤਿ ਧਾਰ ਮਾਹਿ ਤੇਰੇ ਐ-
ਸੀ ਜੈਸੀ ਇੰਦ੍ਰ ਨ ਕੁਬੇਰ ਕੇ ਨ ਬਰਨ ਬਿਰੰਚ ਕੋ ॥੩੮॥
ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਚਹੂੰ ਓਰ ਸੈਨ ਦੀਨ ਔਰ ਨਾਰਿ ਦੂਰ
ਕੀਨ ਨਾਰਿ ਕੋ ਨਿਵਾਇ ਕਹੈ ਬਿਨਤੀ ਕਰਤ ਹੋਂ ਏਕ ਬਾ
ਤ ਮੋਹਿ ਮਾਰੀ ਦੀਜੈ ਨ ਬਿਲੰਬ ਕੀਜੈ ਕੋਊ ਦਿਨ ਜੀਜੈ
ਜਾਂਤੇ ਤਾਹੀ ਕੋ ਅਰਤ ਹੋਂ ਐਸੀ ਕੌਨ ਬਾਤ ਤਾਕੇ ਬੇਗ-
ਕਹੈ ਨ ਮਾਂਗੋ ਰਾਨੀ ਮਾਰੋ ਜੌਨ ਦੇਹੁ ਤਾਂਤੇ ਮਾਗਤ ਡਰ-
ਤ ਹੋਂ ਰਾਜ ਕਹੈ ਨ ਕਰੋ ਕਰੀਏ ਪੈ ਅਨੁਸਰੈ ਸਿਰ ਜਾਇ
ਨ ਦੈਹੋਂ ਦੇਹੁ ਪਾਇਨ ਪਰਤ ਹੋਂ ॥੩੯॥ ॥ਰਾਣੋਵ
ਾਚ ਸ੍ਵੈਯਾ॥ ॥ਜੋ ਸਿਯ ਹੈ ਸਿਰ ਕੇ ਸੰਗ ਸੁੰਦਰ ਰਾਵ
ਨ ਔ ਰਘੁਨਾਥ ਜਤੀ ਕੋ ਦੇਖ ਸੀਂਗਾਰ ਜੁਝਾਰਤ ਹੈ ਕ
ਪਿ ਜੂਥ ਰਤੀ ਛਿਨ ਏਕ ਰਤੀ ਕੋ ਰਾਮ ਕਰੇ ਜੀਤਤ ਹੈ
ਭੁਜ ਹੈ ਜੈਸੇ ਕੌਤਕ ਦੇਖਨਹਾਰ ਸਤੀ ਕੋ ਆਪ ਉਮਾ
ਪਤਿ ਬਾਂਧ ਦਿਯੋ ਸਭ ਪੌਰਖ ਦੇਖਹੁ ਲੋਕ ਪਤੀ ਕੋ॥
੪੦॥ ॥ਮੰਦੋਦਰੀ ਵਾਚ ਸ੍ਵੈਯਾ॥ ॥ਨਾਥ ਯਹੈ
ਸਭ ਬਾਤ [illegible] ਪਰ ਸਾਚ ਕਹੋ ਹੈ ਜਿਹ ਤੇ ਦੁਚਿਤਾਈਆ ਜ
ਕਹੁ ਬੇਦ ਪੁਰਾਨ ਕਹੈ ਸੋਈ ਜੋ ਯਹਿ ਰਾਮ ਤੌ ਹੈ ਨ ਭਲ
ਈਆ ਜਾਨਤ ਹੈਂ ਬੁਧਿ ਨਾਰਿ ਭੁਲੀ ਬਿਧਿ ਕਾਹੂ ਕੇ ਬਾਮ
ਨ ਹੈ ਤਾਹਕਾਈਆ ਏ ਸਭ ਦੇਤ ਕੁਬਾਦ ਈ ਜੋਰ ਕੋ ਯਹਿ

ਬਔਤ ਸੋ ਖਾਹੁ ਕਮਾਈ॥੪੧॥ ॥ਰਾਵਨੋਵਾਚ॥ ਕਬਿ
ਤ੍ਰਾਂ॥ ॥ਚਾਰੋ ਜੁਗ ਜਹੀ ਤਹੀ ਤੀਨ ਰਾਮ ਸੁਨੇ ਸਹੀ ਏ-
ਸੇ ਕੌਨ ਤੀਨ ਮੇ ਜੁ ਮੇਰੋ ਬਲ ਟੇਕ ਹੈ॥ ਏਕ ਤੋ ਪਰਸਰਾਮ ਦੂ
ਜੇ ਬਲਿਰਾਮ ਏਕ ਔਰ ਸੁਨੇ ਕੋਊ ਆਯੋ ਘਨੇ ਘਾਉ ਸੇਕ
ਹੈ॥ ਐਸੇ ਸੁਨ ਪ੍ਰਗਟ ਕਹ੍ਯੋ ਬਿਰੰਚ ਬੀਸ ਬਾਰ ਤੇਰੀ ਓਰਤੀ
ਨ ਲੋਕ ਮਾਹਿ ਕੌਨ ਦੇਖ੍ਯੋ ਹੈ॥ ਏਕ ਰਾਮ ਬੀਤ੍ਯੋ ਏਕ ਧੈ ਹੈ ਏ
ਕ ਛੇਕਤ ਹੌਂ ਰਾਖੇ ਪੁਨ ਬੋਲੈ ਸੁਤੋ ਰਾਵਨ ਹੀ ਛੇਕ ਹੈ॥੪੨॥
ਮੰਦੋਦਰੀਵਾਚ॥ ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਸੋ ਭਰਪੀ ਜਬ ਬਾਤ ਸੁਨੀ ਬਿ
ਧਿ ਆਨ ਬਨੀ ਬਿਧਿ ਤੂੰ ਭਹਕਾਯੋ॥ ਦੇਵਨ ਕੇ ਪੁਰ ਪੌਰ ਫਟੇ
ਜੁ ਛਲ੍ਯੋ ਤਹਿ ਠੌਰ ਕਹੂੰ ਨਹਿ ਪਾਯੋ॥ ਜੋ ਇਹ ਰਾਮਹਿ ਛੇਕਤ ਹੋ
ਪ੍ਰਭੁ ਤਾਹੀ ਕੇ ਹਾਥਨ ਕੌਜੇ ਨਛਿਕਾਯੋ॥ ਅਤਿਕ ਚੌਥੇ ਹਕਾਰ
ਸੇ ਕੈ ਰਿਸ ਛੇਕ ਹੈ ਰਾਵਨ ਕੇ ਯਹ ਆਯੋ॥੪੩॥ ਕਬਿੱਤ੍ਰਾਂ॥
॥ਸੋਈ ਯਹ ਰਾਮ ਤੇਰੇ ਕਾਮ ਛਾਡ ਆਯੋ ਧਾਮ ਯਾਂਕੇ ਬਲ ਬੇ
ਕ ਪਾਲ ਨਿਰਭੈ ਰਹੱਤ ਹੈਂ॥ ਸੋਈ ਰਾਮ ਛੀਰ ਸਿੰਧੁ ਕੇ ਜਗਾਏ
ਜਾਇ ਬਿਧਿ ਤੁਮ ਸੇ ਨ ਕਹੈਂ ਦੇਵ ਤੁਮ ਤੇ ਡਰੱਤ ਹੈਂ॥ ਇਨ ਹੀ
ਕੇ ਮਾਰੇ ਮਧੁ ਕੈਟਭ ਸਿਧਾਰੇ ਆਜਹੂੰ ਲੌ ਤਿਯ ਨੈਨਨ ਤੇ ਝ
ਰਨਾ ਝਰੱਤ ਹੈਂ॥ ਔਰ ਏਕ ਬੋਡੋ ਹੈ ਸੁਭਾਉ ਨੈਕੁ ਜਾਇ ਮਿਲੋ-
ਔਗੁਨੇ ਨ ਹੇਤ ਤਾਸੌਂ ਸੌਂ ਗੁਨੇ ਢਰੱਤ ਹੈਂ॥੪੪॥ ॥ਰਾਵ
ਨੋ ਵਾਚ॥ ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਰਾਮ ਕੇ ਦੂਤ ਤੋ ਬਾਤ ਕਹੀ ਸੁ ਸਹੀ ਅ

ਬ੍ਰ ਆਗੇ ਤੇ ਮੌਨ ਰਹੋਂ। ਤਿਯ ਪੈ ਪ੍ਰਿ ਪਰੀਤਿ ਕੀ ਬਾਤ ਸਹੀ ਤ
ਬ ਲੰਕ ਦਹੀ ਅਬ ਮੋਹਿ ਦਹੋਂ। ਗਾਢ ਆਨ ਬਿਭੀਖਨ ਰਾਜ ਕ
ਹੈ ਰਘੁਬੀਰ ਕੇ ਬਾਨਨ ਦੇਹ ਸਹੋਂ। ਤਿਨ ਰਾਜ ਦਈ ਉਨਹਿ ਸੀਯ
ਦਈ ਇਹ ਰਾਵਨ ਕੋ ਯਾਹਿ ਬੋਲ ਰਹੋਂ।੪੫॥ ॥ਮੰਦੋਦਰੀ
ਵਾਚ। ਸਵੈਯਾ। ॥ਆਪਨੇ ਹਾਥਨ ਆਪਨੇ ਸੀਸ ਉਤਾਰ ਉ
ਮਾਪਤਿ ਰੁੰਡ ਬਿਛਾਏ। ਤੇ ਪੁਨ ਆਪਨ ਹਾਥ ਸੁਧਾਰ ਸੁਧਾਰ
ਸ ਸਾਨਕ ਬੰਧ ਬਨਾਏ। ਬਾਤ ਕਹੋ ਬਿਨ ਕਐ ਬਨਹੈ ਸੁਨ ਮੂ-
ਢ ਜਿ ਰਾਮ ਕੇ ਬਾਨ ਗਿਰਾਏ। ਰੁੰਡ ਕਹਾਂ ਸੁਨ ਰੁੰਡ ਤੇ ਮੂੰਡਨ ਰੁ
ਢ ਕੇ ਬਾਪ ਪੈ ਜਾਹਿ ਲਗਾਏ।੪੬॥ ॥ਦੋਹਰਾ। ॥ਕੈ
ਮਿਲ ਕਰ ਮੋਰੋ ਕਹਯੋ ਕੈ ਕਰ ਮੇਰੋ ਘਾਤ। ਪਾਛੇ ਬਚਨ ਸੰਭਾਰੀ
ਅਹੁ ਕਹੋਂ ਨਿਫੋਟਕ ਬਾਤ।੪੭॥ ॥ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਤਬ ਹੀ
ਲੌਂ ਹੌਂ ਕਾਂਨ ਜਬ ਲਗ ਜਿਯ ਜੌਂ ਖੌਂ ਨਹੀ। ਫਿਰ ਕਾਸੋਂ ਪਹਿ
ਚਾਨ ਆਇ ਬਨੈ ਜੋ ਪ੍ਰਾਨ ਸੋਂ।੪੮॥ ॥ਦੋਹਰਾ। ॥ਬੇਦ ਪੁ
ਰਾਨ ਸੰਮਿਤਿ ਸਬੈ ਬੋਲਤ ਬਚਨ ਰਸਾਲ। ਰਾਮ ਬਿਮੁਖਨ
ਰ ਤੇ ਭਲੇ ਸੂਕਰ ਸ੍ਵਾਨ ਸ੍ਰਿਗਾਲ।੪੯॥ ਸੋਰਠਾ।
ਔਰ ਕਹੌਂ ਇਕ ਬਾਤ ਰਾਜਾ ਤੇ ਸਭ ਹੋਹਿਗੀ। ਜੋ ਪੈ ਤ੍ਰਐ ਉਫ
ਨਾਤ ਰਾਮ ਤੇਜ ਤੀਛਨ ਲਰੈ।੫੦॥ ॥ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਤੂੰ ਤੋ
ਭਯੋ ਰਤੁਰਾਨਨ ਕੇ ਕੁਲ ਪੌਰਖ ਮੈਂ ਨ ਕਹੂੰ ਛਤਿ ਹੈ। ਸਿਯ ਦੇ
ਹ ਸੁਖੀ ਕਰ ਬੀਸ ਬਸੈ ਜੋ ਸਹੀ ਸਿਵ ਕੇ ਪਾਇ ਸੌਂ ਰਤਿ ਹੈ।

।ਸੁਨ ਨਾਤਰ ਹੈ ਉਤਪਾਤ ਬਡੋ ਮੋਹਿ ਜਾਨਤ ਹੋ ਤਿਯ ਕੀ ਮਤਿ ਹੈ।
ਸਠ ਸੋ ਧਰਨੀ ਸਰਨੀ ਸਰਨੀ ਗਾਢ ਕੀ ਘਰਨੀ ਸਭ ਕਾਂ ਪਤਿ ਹੈ।੫੧।
ਕਬਿੱਤੁ। ।ਬਾਤ ਤੇ ਬਨੀ ਹੈ ਭਲੀ ਆ ਜਲੋਂ ਗਈ ਹੈ ਚਲੀ
ਰਾਮ ਸੋਂ ਜੁ ਬੈਰ ਯਾਹਿ ਬਾਤ ਜਾਨੀ ਹਾਨ ਕੀ।ਸੂਕੀ ਬੇਲ ਕਾਲ
ਕੀ ਜੁ ਫੂਲੀ ਲਾਗੀ ਫਲੀ ਸੁਤੋ ਜਾਂ ਦਿਨ ਤੇ ਲੰਕ ਜਾਰੀ ਬਾਤ
ਸੋ ਪ੍ਰਮਾਣ ਕੀ।ਤੋਰੋ ਨਿਜ ਲੋਕ ਦੈ ਕੈ ਆਪਨੇ ਕੁਬੋਲ ਲੈ ਕੇ
ਜਾਨਤ ਹੋ ਬਾਤ ਕਛੂ ਸਿਵ ਕੇ ਸੁਜਾਨ ਕੀ।ਚੀਨਾ ਕੇ ਤਰੰਗਾ ਸੋਂ
ਅਨੰਗ ਰਿਪੁ ਭੂਢ ਤੇਰੋ ਸੋਈ ਹੈ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਰਾਮ ਨਾਮ ਲੈ ਹੈ ਜ
ਨਕੀ।।੫੨।। ।ਕਬਿੱਤੁੰ। ।ਬਾਨਰ ਕੇ ਪੂਤ ਮਿਲ ਦ
ਲੇ ਅਦਭੂਤ ਦੇਖ ਛਿਨ ਮੈ ਕਸੂਤ ਕਰ ਡਾਰਯੋ ਹੈ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਕੋ।
ਪੁਲ ਬੰਧ ਡਾਰਯੋ
ਹਨੂਮਾਨ ਆਯੋ ਤਿਨ ਠੇਕ ਕੈ ਜਰਾਯੋ ਪੁਰ ਢੰਕੇ ਕਹੈ ਅੰਗ
ਦ ਕੀਆ ਹੈ ਕਾਮ ਛੂੰਢ ਕੋ।ਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ਜੂ ਸੋਂ ਸਭਹੀ ਕੌਂ ਬਲ ਦੀ
ਕੌਂ ਜੈਸੇ ਬਾਮਨ ਕੇ ਆਗੇ ਬੇਦ ਕੌਨ ਸੁਨੈ ਸੂਦ੍ਰ ਕੋ।ਤੇਰੇ ਜਿਯ
ਮੈ ਨ ਰਹੈ ਪ੍ਰਗਟ ਪੁਰਾਨ ਕਹੈ ਜੈਸੇ ਪ੍ਰਭੁ ਤੇਰੇ ਰੁਦ੍ਰ ਤੈਸੇ ਰਾਮ
ਰੁਦ੍ਰ ਕੋ।੫੩।। ।ਕਬਿੱਤੁੰ। ।ਜੈਸੇ ਭ੍ਰਮ ਟਾਰ ਕੈ ਮਿਲ
ਬਿਬੇਕ ਬਾਨੀ ਤਮ ਤੀਨ ਲੋਕ ਮਾਹਿ ਚੰਦ ਚਾਂਦਨੀ ਨ ਆਨ
ਅੰਧੇਰਾ
ਕੀ।ਅਰ ਭ੍ਰਮ ਲਾਨੀ ਕੁਮਦਨੀ ਛਬਿ ਪਾਇ ਸਸਿ ਸੋਕ ਕੋ
ਰੰਙਆਂ
ਨਿਕਾਰ ਫੂਲ ਜਾਤ ਹੈ ਅਚਾਨ ਕੀ।ਜੈਸੇ ਫੜੇ ਪਾਪ ਕੇ ਪਛ
ਰੇ ਦੌਰ ਬੇਦ ਬਿਧਿ ਜਾਇ ਮਿਲੈ ਤਾਪਸੀ ਕੇ ਜੋਗ ਜਗ ਜਦ

ਨ ਕੀਨ੍ਹੋ ਤੈਸੇ ਤੋਕੋ ਕੁਟੰਬ ਸਮੇਤ ਪੀਸ ਡਾਰੈਂ ਕੰਤ ਰਾਮਚੰਦ ਜੂ
ਸੋ ਮਿਲ ਜੈ ਹੈ ਯਾਹਿ ਜਾਨਕੀ ॥੫੪॥ ॥ਕਬਿਤ੍ਰ॥ ॥ਜੈਸੇ
ਪੌਨ ਪਾਨੀ ਮਿਲ ਜਾਤ ਦਾਨ ਦਾਨੀ ਐਸੀ ਬਾਨੀ ਕੋ ਤੋ ਸਦਾ ਨਿ
ਤ ਕੌ ਪ੍ਰਬੀਨ ਤੇ ਕਹੈਂ ॥ ਜੈਸੇ ਸੇ ਘਟ ਪੂਰਨ ਮੈਂ ਪਰਯੋ ਪ੍ਰਤਿਬਿ
ਬ ਰਵਿ ਫੂਟੇ ਘਟ ਮਾਹਿ ਸਠ ਸੂਰ ਨ ਅਨੇਕ ਹੈਂ ॥ ਜੈਸੇ ਰਗ
ਸੂਰਜ ਘੜਾ
ਭਾਨ ਮਿਲੇ ਬੇਦ ਕੇ ਪੁਰਾਨ ਪਦੇ ਸੁਕ੍ਰਤ ਸੌ ਦਾਨ ਤੇ ਤਰੰਗ ਜ
ਲ ਟੇਕ ਹੈਂ ॥ ਤੈਸੇ ਪੀਅ ਜਾਨਕੀ ਕੇ ਨਾਥ ਰਘੁਨਾਥ ਤੇਰੇ ਚੰ
ਦ੍ਰ ਮੌਲ ਪਾਰਬਤੀ ਨਾਥ ਨਾਥ ਏਕ ਹੈਂ ॥੫੫॥ ॥ਕਬਿਤ੍ਰ
॥ ਕੈਲੌ ਸਮਝਾਵੈ ਕੋਊ ਖੋਇ ਛਿਨ ਮਾਹਿ ਦੋਊ ਲੋਕ ਪ
ਰਲੋਕ ਗਯੋ ਗਯੋ ਸਿਵ ਹੈ ਕਹੂੰ ॥ ਮੈਂ ਹੂੰ ਸੁਨੀ ਗੌਰੀ ਵਹਿ ਰੈ
ਰਹੀ ਚਕੋਰੀ ਰਾਮਚੰਦ ਬਿਨ ਤੇਰੀ ਓਰ ਦੇਖਤ ਨ ਨੈਕ ਹੂੰ ॥
ਜੇਰਾ
ਆਵੈ ਰਘੁਬੀਰ ਮੋਹਿ ਯਹੈ ਬਡੀ ਪੀਰ ਰਨ ਤਾ ਸੌ ਕੈਸੇ
ਜੀਤ ਹੈਂ ਨ ਜੀਤੀ ਸੀਅ ਤੈ ਕਹੂੰ ॥ ਮੇਰੋ ਕਹਯੋ ਮਾਨ ਬਾਤ
ਯਹੈ ਸਾਚੀ ਜਾਨ ਮੂੜ ਜੋ ਨ ਮਾਨ ਹੈ ਤੌ ਦੁਖ ਪਾਇ ਹੈ ਅਨੇ
ਕ ਹੂੰ ॥੫੬॥ ॥ਕਬਿਤ੍ਰ॥ ॥ਲੈ ਆਯੋ ਚੁਰਾਇ ਸੀ
ਅ ਧਰਯੋ ਡਰ ਤੈਂ ਨ ਜੀਅ ਰਾਮਚੰਦ ਜੂ ਸੇ ਐਸੋ ਦੁਖ ਦੀ
ਜੀਅਤਿ ਹੈਂ ॥ ਤਾਂ ਪਰ ਨਿਸੰਕ ਪਰਯੰਕ ਪੌਢੇ ਲੰਕ ਪਤਿ
ਲੈ ਕਲੰਕ ਮੂੜ ਏਤੇ ਦਿਨ ਜੀਜੀਅਤ ਹੈਂ ॥ ਅਜਹੂੰ ਹਮਾ
ਰੀ ਮਤਿ ਜਾਨਕੀ ਦੇ ਰਾਖ ਪਤਿ ਨਾਰਿ ਹੂੰ ਕੇ ਕਹਯੋ ਕਹੂੰ ਮਾਨ
ਇਸਤ੍ਰੀ

ਲੀਜੀਅਤੁ ਹੈ।ਖ੍ਵਾਮੀ ਦੇਖ ਤੇਰੀ ਹਾਮੀ ਸੰਕਰ ਨ ਭਰੈ ਅ
ਕੌਣ
ਜ ਐਰੇ ਖ੍ਵਾਮੀ ਕਾਮੀ ਐਸੋ ਕਾਮ ਕੀਜੀਅਤ ਹੈ।ਪ੭॥
ਕਬਿਤੁ।। ।ਤਨ ਕੀਟ ਕੇਰ ਗਾਜੇ ਦੂੰਦਭੀ ਮੈ ਮਰੂਬਾ
ਜੇ ਤੇਰੇ ਜੀਅ ਐਸੀ ਬੁਧ ਮੇਰੀ ਓਰ ਲਰੈਗੋ।ਜੈਸੇ ਤੁਮ
ਦਾਨਵ ਭਏ ਹੋ ਏਕ ਓਰ ਸਬੈ ਤੈਸੇ ਦੇਵ ਏਕ ਹੋਤ ਬੀਰ
ਕੌਨ ਪਰੈ ਚੋ।ਬੋਲ ਨ ਗਾਏ ਤੇ ਸਿਵ ਕਹੈਗੋ ਤੂੰ ਬਡੋ ਪਾਪੀ
ਰਾਮ ਤੇ ਨ ਡਰਯੋ ਤੋ ਤੂੰ ਮੋਤੇ ਕਹਾਂ ਡਰੈਗੋ।ਦੂਰਿ ਜਾਹਿ ਨ
ਰਿ ਨਾਰੀ ਬੋਲ ਕੀਤੇ ਪੀਠ ਲਾਗੀ ਬੇਟਾ ਸੂਰ ਰਾਗੀ ਐ
ਪਤ ਹੀਨ ਨਿਲਜ
ਸੋ ਭ੍ਰਾਖ ਫੇਰ ਕਰੈਗੋ।ਪ੮॥ ।ਕਬਿਤੁ।। ।ਝੂਠੇ ਦੇ
ਤ ਨਵੈਂ ਨਿਧਿ ਝੂਠੇ ਈ ਮੁਕਤਿ ਬਿਧ ਐਸੋ ਕਰੁਨਾ ਕੀ ਨਿ
ਧਿ ਕੋ ਹੈ ਕਹਾਂ ਪਾਈਏ।ਝੂਠੇ ਸਭ ਤੇਰੋ ਹਠ ਦੇਵ ਬਿਨਾ ਜੈ
ਹੈ ਸਠ ਸੋਈ ਰਘੁਬੀਰ ਨੀਲ ਕੰਠ ਕੰਠ ਗਾਈਏ।ਸਿਮ
ਸਿਵ
ਰੈ ਜੁ ਏਕ ਬਾਰ ਤਾਂ ਕੋ ਰਾਮ ਬਾਰ ਬਾਰ ਬਿਸਰੈ ਬਿਸਾਰੈ ਨ
ਘੜੀ ਘੜੀ
ਹੀ ਸੋ ਕਿਉ ਬਿਸਰਾਈਏ।ਰਘੁ ਕੁਲ ਤਿਲਕ ਮਿਲਕ
ਜਾਇਦਾਦ
ਬਲ ਜਾਕੀ ਤਾਕੀ ਕਿਲਕ ਕਿਲਕ ਕੈ ਸਰਨ ਕਯੋ ਨ ਜਾ
ਖੁਸ਼ ਪਹੁੰਚਕੇ
ਈਏ।ਪ੯॥ ।ਦੋਹਰਾ।। ।ਪੁਨ ਬੋਲੀ ਮੰਦੋਦਰੀ
ਸੁਨ ਖੈ ਬਾਤ ਨਿਫੋਟਾ।ਸੀ ਰਘੁਪਤਿ ਜਸ ਸੋ ਕਹੈ ਜਬ
ਨਿਰਸੰਦੇਹ
ਰਸਨਾ ਕੋਟਿ।੬੦॥ ।ਸੋਰਠਾ।। ।ਐਸੇ ਮੁਖ ਰਸ
ਨਾ ਏਕ ਗਯਾਨ ਗਾਫਤ ਸੁਮਤਿ ਥਕੇ।ਰਘੁਪਤਿ ਚਰਨ

 ਅਨੇਕ ਤਾਂਕੋ ਸਾਖ ਭੁਜੰਗ ਪਾਤਾ॥੬੧॥ ॥ਸੋਰਠਾ
॥ ਜੌ ਖਗ ਗਗਨ ਉਡਾਨ ਬਿਨਾ ਅੰਤ ਗਿਰ ਭੁਇ ਪ
ਰਹਿ॥ਤੈਸੇ ਮਤਿ ਅਨੁਮਾਨ ਰਘੁਪਤਿ ਜਸ ਬਰਨਤ ਸ
ਬੈ॥੬੨॥ ॥ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਤੋਹਿ ਉਪਜਤ ਗਯਾਨ
ਜਾ ਮੋਹਿ ਪ੍ਰਤਾਪ ਤੇ॥ਅਬ ਨਿਸਚੈ ਜਿਯ ਜਾਨ ਰਾਮ ਬਿ
ਮੁਖ ਸੁਖ ਤੇ ਰਹੈ॥੬੩॥ ॥ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਮਹਿਮਾ ਮ
ਹਾਂ ਅਪਾਰ ਜੇ ਘਟ ਮੰਦਿਰ ਭਰ ਰਹੇ॥ਧਰੇ ਰੀਗ ਕੀ ਧਾਰ
ਸਿਵ ਅਜਹੂ ਹੈ ਧਯਾਨ ਮੈਂ॥੬੪॥ ॥ਸੋਰਠਾ॥ ॥
ਕਹਿਬੇ ਕੋ ਵਹਿ ਨੀਲ ਬਿਨਾ ਅੰਤ ਆਕਾਸ ਜਯੋਂ॥ਤਯੋਂ ਸੀ
ਤਾਕੇ ਸੀਲ ਸਾਤ ਲੋਕ ਊਪਰ ਸਦਾ॥੬੫॥ ਸਵੈਯਾ
॥ ॥ਜਾਨਕੀ ਕੇ ਸਤ ਤੇ ਧਰ ਸੇਸ ਰਹਯੋ ਛਿਤ ਕੋ ਸਿਰ
ਭਾਰ ਨ ਲਾਗੋ॥ਜਾਨਕੀ ਕੇ ਸਤ ਤੇ ਸਸਿ ਸੂਰਿ ਫਿਰੈ ਕਨ
ਕਾ ਚਲ ਸੋ ਅਨੁਰਾਗੋ॥ਜਾਨਕੀ ਕੇ ਸਤ ਤੇ ਸਿਵ ਸਾਧ ਸ
ਮਾਧ ਰਹੇ ਅਜ ਹੂੰ ਨਹਿ ਜਾਗੋ॥ਤਾਂ ਸਤ ਦੀਪਕ ਕੀ ਜੋਤਿ
ਨਿਹਾਰ ਕੈ ਰਾਵਨ ਰੰਕ ਪਤੰਗ ਜਯੋਂ ਪਾਗੋ॥੬੬॥
॥ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਮੇਰੁ ਚਲੈ ਧ੍ਰੂਵ ਸੌਂ ਛਿਤ ਮੰਡਲ ਨੀਰ ਬ
ਯਾਰ ਬਹੈ ਪਜਰੈ ਫੈਲੋ ਜੋ ਸਿਯ ਰੇਸ ਧਰੈ ਜਿਯ ਮੈਂ ਫਿਰ
ਕੈ ਭ੍ਰਿਕੁਟੀ ਤਬ ਕਾਲ ਮਰੈ ਰੋ॥ਜਾਨਕੀ ਸੀਲ ਪਤਿ ਬ੍ਰਤ
ਕੋ ਸਿਵ ਸ਼ਕ੍ਰ ਬਿਰੰਚ ਲੈ ਪਾਇ ਪਰੈ ਰੋ॥ਤੋਹਿ ਜੋ ਸ੍ਰਾਪ੍ਰਨ

ਦੇਤ ਸੁ ਤੌ ਰਘੁਨਾਥ ਕੇ ਪਾਇਨ ਤੇ ਛੁਰਪੈ ਰੋ॥੬੭॥
॥ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਪ੍ਰਭੁ ਤੇ ਬਡੇ ਸੁਸੀਲ ਤਾਂ ਕੇ ਕਾਲ ਕੀ ਨ ਦੀ-
ਲ ਤੈਰੋ ਛੀਲ ਦੇਖਬੇ ਕੋ ਕੌਤਕ ਸੇ ਰਾਮ ਹੈ॥ਲਛਮਨ ਕੋ
ਧਕਰੈ ਸੋਈ ਭ੍ਰੌਹ ਦੇਖ ਡਰੈ ਵੂੰਦ੍ਰ ਆਨ ਬੀਚ ਪਰੈ ਤਾ ਕੇ ਕੋ
ਨ ਕਾਮ ਹੈ॥ਤੇਰੇ ਅਪਰਾਧ ਸੀਯ ਮਾਨ ਹੂੰ ਨ ਲੀਨੇ ਜਾਤੇ ਭੁ
ਸਮਨ ਕੀਨੇ ਜਾਂਤੇ ਬੰਭੁ ਜੋ ਕ੍ਰੋਧ ਧਾਮ ਹੈ॥ਤਾ ਕੇ ਸ੍ਰਾਪ ਦੀਜਤ
ਹੈ ਜਾ ਕੇ ਨਾਮ ਲੀਜਤ ਹੈ ਰਾਮ ਤਜ ਸੀਚ ਕੇ ਨ ਲੇਤ ਤੇਰੋ ਨਾ
ਮ ਹੈ॥੬੮॥ ॥ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਕੈ ਤੋ ਬਚਨ ਬਿਚਾਰ ਪ੍ਰ-
ਤਿ ਕੈ ਬੂਝੇ ਪਰਧਾਨ॥ਬਿਨ ਆਈ ਮਰ ਜਾਇ ਬੇ ਕੈ ਧੋ ਕੌ
ਮੰਡੀ
ਨ ਸਜਾਨ॥੬੯॥ ॥ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਸੁਨ ਦੇਵਨ ਕੀ ਰੀਤ
ਭੀਰ ਪਰੇ ਸੇਵਤ ਚਰਨ॥ਜਬ ਦੇਖਤ ਬਿਪਰੀਤਿ ਫਿਰ ਮ
ਰਤ ਸਭ ਸਿਮਟ ਕੈ॥੭੦॥ ॥ਦੇਵ ਉਵਾਚ॥ਕਬਿੱਤੁ॥
ਇਕਠੇ
॥ਜੈਸੇ ਜੈਸੇ ਐਸੀ ਬਾਤਨ ਮੰਦੋਦਰੀ ਸੈਂਬੇ ਪੈ ਤੈਸੇ ਤੈਸੇ ਦੇਵ ਦੁ
ਖ ਪਾਵੈਂ ਕਹੈਂ ਕੈਸੇ ਸਮਝਾਈਏ॥ਜਾਂ ਕੀ ਬਾਤ ਮਾਨੇ ਸਿਯ
ਲੈ ਕੈ ਜਾਇ ਮਿਲੈ ਜਾਹਿ ਔਗੁਨ ਬਿਸਾਰ ਜਾ ਕੇ ਔਗੁਨ ਬ
ਤਾਈਏ॥ਭਾਖ ਪੇਰਨ ਸੌਂ ਕਿਹੂੰ ਜੋਰ ਹੈ ਬਨਾਯੇ ਬਿਧ ਹੋਤ
ਹੈ ਸੁ ਹੋਨ ਦੇਹ ਫੇਰ ਉਰਝਾਈਏ॥ਕੋਊ ਜਾਹਿ ਜਾਹਿ ਸਮ
ਝਾਵੈ ਰਾਂਡ ਮੌਨ ਭਜ ਤੋ ਕੇ ਔਰ ਰਾਵਨ ਕੀਓ ਹੈ ਸੋ ਸੁਨਾਈ
ਰੂਪਕਰ
ਏ॥੭੧॥ ॥ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਮਤਿ ਮਾਨੇ ਜਾਂ ਨਾਰਿ ਕੀ ਦੇਵ

ਮਨਾਵਤ ਦੇਵਾ॥ ਸੀਤਾ ਸਤ ਤੇ ਜਾਇ ਗੋ ਰਾਵਨ ਕੋ ਅਹੰ
ਅਹੰਕਾਰ
ਮੇਵਾ॥੧੨॥ ॥ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਨਿਕਲ ਮਹਿਲ ਤੇ ਆ
ਇ ਸਭਾ ਮਾਹਿ ਬੈਠਤ ਭਯੋ॥ ਮੰਤ੍ਰੀ ਚਰ ਬੁਲਾਇ ਕੈ, ਨ
ਕੌਨ ਕਾਜ ਵਿਸ੍ਰਾਮ ਕਹਿ॥੧੩॥ ॥ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਤ੍ਰਿਯ
ਇਸਤ੍ਰੀ
ਸਮਝਾਯੋ ਰੋਇ ਸਮਝ੍ਯੋ ਗਿਰਯੋ ਰਾਵਨ ਬਿਮੁਖਾ॥ ਰਾਮ
ਕਰੈ ਸੁ ਹੋਇ ਕਹੰ ਰੰਕ ਕਹਿ ਛਤ੍ਰਪਤਿ॥੧੪॥ ॥ਰਾਵ
ਕੰਗਾਲ ਰਾਜਾ ੧
ਨੋਵਾਚ॥ ॥ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਏਕ ਸੁਕ ਤਾਕੋ ਤੁਮ ਬਜਾ
੨
ਸ ਸੁਤ ਜਾਨੋ ਜਿਨ ਦੈ ਕੈ ਬਡੋ ਆਦਰ ਮਹੇਂਦ੍ਰ ਬੁਲਾ
੩
ਯੋ ਹੈ॥ ਔਰ ਬੀਰ ਪਾਛ ਜਾਂਕੀ ਸਾਛ ਦੀਜੈ ਦੇਵ ਭ੍ਰਾਤ
ਬ੍ਰਿਹਸਪਤ ੪
ਕੀ ਭੁਜ ਗਹਿ ਕੈ ਬਰਾਬਰ ਬਠਾਯੋ ਹੈ॥ ਚੌਥੋ ਏਕ ਸਾਰ
ਣ ਸੁ ਮੰਤ੍ਰ ਕੇ ਪ੍ਰਬੀਨ ਕਹ੍ਯੋ ਸਭ ਕੋ ਸੁਨਾਇ ਯਹਿ ਕੌਨ-
ਕਾਲ ਆਯੋ ਹੈ॥ ਕੋਊ ਕਹਿ ਰਾਮ ਭਜੁ ਕੋਊ ਕਹਿ ਸੀਤਾ
ਸਮਾਂ
ਤਜੁ ਤੁਮਹੂੰ ਕਹੋ ਤੌ ਕਹਾ ਕਰੌਂ ਦੁਖ ਪਾਯੋ ਹੈ॥੧੫॥
॥ਮੰਤ੍ਰੀ ਰਵਾਚ॥ ॥ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਚਰੋ ਹਾਥ ਜੋਰ ਫਿਰ ਤ
ਸੌ ਕਹੈਂ ਬਾਤ ਉਠ ਜੌ ਕਹੌਂ ਤੌ ਰਾਜਾ ਮਤਿ ਏਕ ਹੀ ਦ੍ਰਿਢ
ਈਏ॥ ਔਰ ਜੋ ਤਿਹਾਰੇ ਮਨ ਭੂਲੈ ਨਿਆਰੇ ਨਿਆਰੇ ਪੈ ਕੈਸੋ
ਸੁਨਾਈਏ
ਈ ਭਲੋ ਹੋਇ ਮੰਤ੍ਰ ਸੋਈ ਪੈ ਪਕਾਈਏ॥ ਏਕ ਬਾਤ ਤੋ ਸੋ
ਹਮ ਸਬੈ ਕਹਿ ਲੇਤ ਬੈਰੀ ਛੋਟੇ ਕਰ ਜਾਨੇ ਤੇ ਨ ਜੀਤ ਪ
ਰ ਆਈਏ॥ ਕੈਸੇ ਜੈਸੇ ਮਹਾਂ ਰੂਢ ਬੈਰੀ ਸਭ ਕੀਨੇ ਛੂੰ

ਤਊ ਸਾਵਧਾਨ ਸਦਾ ਕੀਜੈ ਤੇ ਸੁਨਾਈਐ ॥੭੬॥ ।ਦੋਹ
ਨੈ ਵਾਰਾ ਵੈਹਰਾ ॥ ।ਤਬ ਰਾਵਨ ਫਿਰ ਯੌ ਕਹ੍ਯੋ ਕੋ
ਤੁਹੂੰ ਕੀ ਬਾਤ ਜਾਂ ਸੁਨਕੈ ਮੇਰੇ ਸਦਾ ਹੋਤ ਨ ਸ੍ਰਵਨ ਸੁਖ
ਤ੍ਰਾ ॥੭੭॥ ਮੰਦੋਦਰਿ ਵਾਚ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ।ਰਾਮ ਕਥਤ ਪਿ
ਹਾਰ ਅਰਿ ਨੀਕੇ ਕਰਿ ਜੀਤਿਯੋ ॥ ਤਊ ਨ ਲੈਤ ਵਿਚਾਰੁ-
ਸਿਵ ਅਜਹੂੰ ਦੁਰਿਤੇ ਰਹੈ ॥੭੮॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ।ਪ੍ਰਲੈ ਕਾ
ਤਕੇ ਕੁਰੇਤ
ਲ ਕੇ ਹੇਤ ਬ੍ਰਹਮ ਤੁਹੂੰ ਮਹਿ ਭੇਦ ਨਹਿ ॥ ਸੋ ਤਪ ਧਨਿ
ਨਿਕੇਤ ਅਰੁ ਦਾਤਾਰ ਸਭ ਸਦਾ ॥੭੯॥ ।ਕਬਿਤੁ
॥ ਦੇਸ ਨ ਕੇ ਰਾਜ ਨਹੀ ਰਾਜ ਕੇ ਸਮਾਜ ਨਹੀ ਖੋਤ ਸੈ
ਕਣਕ ਦਾ ਖਾਤਾ
ਨਾਜ ਨਹੀ ਬ੍ਰਿਅੰਨ ਨਹੀ ਆਵਤੋ ॥ ਕੋਊ ਬੇਠੇ ਬਾਪੁਰ
ਅਨਾਜ
ਹੀ ਮੜ੍ਹਿ ਨ ਕੇ ਜਾਪ ਨਾਂਹੀ ਹਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਪਨ ਨਾਂਹੀ ਥੇਪਨ
ਹ ਲਾਵਤੋ ॥ ਸਭ ਕੀ ਪ੍ਰਤੀਤੁ ਹੈ ਜੁ ਠੌਰ ਠੌਰ ਜੀਤ ਤਊ
ਬੈਰੀ ਤੇ ਨਿਚੀਤ ਹ੍ਵੈ ਨ ਆਂਖਨ ਮਿਲਾਵਤੋ ॥ ਤਿਨਹੀ ਕੋ
ਰਾਜ ਮਹਾਰਾਜ ਸੁਨ ਤੇ ਸੋ ਕਹੌ ਜੈਸੀ ਜੈਸੀ ਖੋਤ ਕਰੈ
ਤੁਹੂੰ ਹੈ ਬਨਾਵਤੋ ॥੮੦॥ ।ਸੋਰਠਾ ॥ ।ਜੋ ਧਰ
ਮਾਹਿ ਸਮਾਜ ਸੋ ਸਭ ਹਮ ਤੁਮ ਸੋ ਕਹੌ ॥ ਅਰਜਨ ਤ
ਮਹਾਰਾਜ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦਾਨ ਸੇਵ ਨਿਪੁਨਾ ॥੮੧॥ ।ਕਬਿ
ਤੁ ॥ ।ਰਾਖਹੀ ਕੇ ਫੇਰ ਦੇਤ ਔਰ ਨ ਕੇ ਲਾਖ ਤਾਂ ਕੀਸ
ਭੁਸਮ
ਖ ਕੇ ਪੁਰਾਨ ਬੇਦ ਆਜ ਦੀਜੀਅਤ ਹੈ ॥ ਆਬ ਪਾਤਬ

੨੧ ਤ ਬਿਖੁ ਭੰਗ ਸੋਂ ਅਘਾਤ ਦੇਤ ਵਨਾ ਸੰਪ੍ਰਤ ਰੁ ਭਿਛਾਂ
ਮਾਂਗ ਲੀਜੀਅਤੁ ਹੈ ਕਾਰਨ ਕੀ ਖਾਲ ਗਰੇ ਰੰਡਨ ਕੀ
ਗਾਂਬੀ ਕੀ ਖੱਲ
ਮਾਲ ਨੈਕੁ ਗਾਲ ਕੇ ਬਜਾਏ ਹਾਲ ਡੋਲ ਦੀਜੀਅਤੁ ਹੈ
ਛੱਤੀ
॥ਬੈਲ ਧਨੁ ਬੋਨ੍ਹੋ ਘਾਰ ਪਾਤਕੇ ਨ ਦੋਨ੍ਹਾਂ ਜਹਾਂ ਪੰਨਗਾ ਕੇ
ਲੂੰਬ ਛੈਨਾ ਸੱਪ
ਛੋਨ੍ਹੰ ਕੋ ਬਿਛੋਨ ਕੀਜੀਅਤੁ ਹੈ ॥੮੨॥ ॥ਕਬਿਤੁ॥
ਬਾਰੇ
ਰੁੰਡਨ ਕੀ ਮਾਲ ਸੀਸ ਬ੍ਯਾਲ ਲੋਚਨ ਕਰਾਲ ਬੈਰੂ ਮ੍ਰਿਗ
ਚਝਾਂ ਮਥੇ ਨੇਤ੍ਰ
ਛਾਲ ਕਟਿ ਕੇਹਰ ਕੀ ਖਾਲ ਹੈਂ ਨੈਕਹੀ ਬਜਾਏ ਗਾਲ
ਸੇਰ
ਰੀਝ ਜਾਤ ਤਤ ਕਾਲ ਬਿਸ੍ਵ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲ ਪੁਨ ਕਾਲ ਹੀ
ਸ਼ਿਸ਼ੀ
ਕੇ ਕਾਲ ਹੈਂ ॥ਰਾਮ ਸੇ ਅਭੰਜਨ ਨਿਰੰਜਨ ਪ੍ਰਸੰਨ ਮੁਖ
ਰੰਜਨ ਅਨੰਗ ਅਘ ਦੀਨ ਕੇ ਦਯਾਲ ਹੈਂ ॥ਤੀਨੋ ਲੋਕ
ਕੰਮ
ਨਾਥ ਭੋਲਾਨਾਥ ਸੁਰਸਰੀ ਮਾਥ ਪਾਰਬਤੀ ਪ੍ਰਾਨਨਾ
ਗੰਗਾਜੀ
ਥ ਸਭ ਕੇ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਹੈਂ ॥੮੩॥ ॥ਕਬਿਤੁ॥ ॥ਕਾਹੂ
ਕੋ ਨ ਕਰੈ ਜਾਪ ਤਾਕੋ ਕੋਊ ਮਾਂਨ ਬਾਪ ਦਾਤਾ ਤੇ ਵਰਸ੍ਰ
ਪ੍ਰਸਦਾ ਸੁਭ ਮਤਿ ਹੈ ॥ਨੈਕੁ ਹੂੰ ਕੇ ਰੀਝੇ ਰਾਮ ਨਵੋ ਨਿਧਿ
ਡਾਰ ਦੇਤ ਮਨ ਕੇ ਬਿਚਾਰੇ ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪਹੁਚਤ ਹੈ ॥ਭਸਮ
ਚਢਾਏਂ ਬਾਏ ਗਾਲ ਸੋਂ ਰਿਝਾਏ ਬੈਲ ਦਰਸਨ ਪਾਏ ਤਾਂਕੇ
ਗਤਿ ਦੀ ਕੀ ਗਤਿ ਹੈ ॥ਮੁੰਡ ਗੰਗਾਧਾਰ ਮਾਥੇ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਲਿ
ਸਿਰ
ਲੈਨ ਧਰ ਕੰਠ ਬਿਖੁ ਧਰ ਐਸੋ ਪਾਰਬਤੀ ਪਤਿ ਹੈ ॥੮
ਜ਼ਹਿਰ
੪॥ ॥ਕਬਿਤੁ॥ ॥ਪਾਛੇ ਮਨ ਦਾਓ ਮਾਥ ਭੂਮ ਕੇ

ਤੇ ਲਾਨਾਬ ਭੁਜੇ ਨ ਮੁਕਤਿ ਤਾਂਤੇ ਜੀ ਸੌਂ ਖੀਝਿਆ ਹੈ ਹੈਂ
ਤੌ ਵਾਹੀ ਦੇਖਹੀ ਤੇ ਪਸੁ ਪੰਛੀ ਕੀਟ ਕ੍ਰਿਮ ਮਾਨੁਖ ਕੈ
ਨ ਮਰਨ ਦੀਜੀਅਤੁ ਹੈ॥ ਰਾਮ ਅਬ ਪਾਇੰਨ ਪਰ
ਨ ਮੈਂ ਤੁਰਤ ਸਹੈ ਏਕ ਨਏ ਅਪਰਾਧ ਕੀਜਿਅਤੁ ਹੈ
ਮਨ ਲੈਹੈ ਪਗ ਸੀਸਿ ਨ ਛੁਹੈ ਆਗੇ ਦੇਉ ਪਾਪ ਛ
ਤੁਮੇ ਕਹੇ ਲੀਜਅਤਿ ਹੈ॥੯੫॥ ॥ਕਬਿਤੁ॥ ॥
ਪੰਚ ਮਨੋਜ ਬੈਰੀ ਤਾਰਿਓ ਕਰ ਰਾਖ ਦੇਰੀ ਤਊ ਗਿਰਜਾ
ਕਾਮ ਭਸਮ ਪਾਰਬਤੀ
ਅਰਧੰਗੀ ਹੀ ਅਧੀਨ ਹੈ ਜਾਹੀ ਤੇ ਸੁਧਾਕਰ ਕੋ ਮਾ
ਚੰਦ੍ਰਮਾ
ਪਰ ਦੀਨੋ ਘਰ ਕਾਲ ਕੂਟ ਪੇਤੇ ਕਿ ਨ ਪਰੇ ਕੰਠ ਬੀਸ
ਸਖੀਆ - ਹਲਾਹਲ ਜੁ ਵਿਖ
ਪਲੈ ਕਾਲ ਆਗ ਹੂੰ ਕੈ ਨੈਨ ਕੀਨੋ ਰਾਮ ਤਾਂ ਕੋ ਜਟਾ
ਤੀਸਰਾ ਨੇਤ੍ਰ
ਰਾਖ ਬੈਰੀ ਜਾਨਿਓ ਨਹੀ ਹੀਨ ਹੈ॥ ਐਸੇ ਮਹਾਂ ਰੁਦ੍ਰ
ਤੇਰੇ ਕਾਲ ਕੂਟ ਹੂੰ ਸੋਈ ਹਸਕੇ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਰਾਜਨੀਤ ਕੋ ਪ
ਨ ਹੈ॥੯੬॥ ॥ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਜੋ ਬੈਰ ਨ ਤੇ ਤੁਰਪ
ਇੰਦ੍ਰਾਦਿਕ ਸਬ ਦੇਵਤਾ ਤੁਮ ਸਭ ਬਿਧਿ ਹੂੰ ਹੋ ਬਲੀ ਤ
ਤਜੇ ਅਹੰਮੇਵ॥੯੭॥ ॥ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਮਤਿ ਨ ਕੀ
ਅਹੰਕਾਰ
ਹੇ ਰੀਤਿ ਬਿਨ ਬੂਝੈ ਬੋਲੈ ਨਹੀਂ॥ ਸੁਰਗੁਰ ਬਾਂਧੀ ਨ
ਬ੍ਰਿਸਪਤ
ਤੇ ਬਿਫਲ ਤੇ ਹੋਤ ਹੈ॥੯੮॥ ॥ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਰ
ਪਤਿ ਮਾਂਗੀ ਰਾਰ ਕਪਿ ਦਲ ਲੈ ਗਢ ਲੰਕ ਪਰ॥
ਲੜਾਈ
ਕੇ ਮਤਿ ਬਿਚਾਰ ਸਮਝ ਪਰੇ ਪਲਕਾ ਸੁਖੀ॥੯੯
ਪਲੰਘ

॥ ॥ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਜੋ ਪ੍ਰਿਯਬਾਦੀ ਬੋਲਾ ਤੀਰ ਪ
ਖੁਸਾਮਦੀ ੨ ਮੂੰਹ ਦੇ ਮਿਠੇ
ਭੂ ਬੈ ਕਹੈਂ॥ ਅਬ ਤੋ ਕਰ ਲੈ ਤ੍ਰੈਬ॥ ਕਾਲ ਸਤ੍ਰੁ ਮਰਜਾ
ਗੋ॥੯੦॥ ॥ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਤਿਨਕੇ ਬਚਨ ਪ੍ਰਮਾਨ
ਭੂਪਤਿ ਮਨ ਮੈਂ ਧਰ ਗਹਿ॥ ਤਿਨ ਪਰ ਕਾਲ ਪਛਾਨ ਜ
ਰਾਜੇ ਰਕੂਤਾ
ਜੀਵਨ ਨਿਸ ਸੁਪਨ ਜਿਓ॥੯੧॥ ॥ਸੋਰਠਾ॥
ਰਾਤ
ਕਹੈ ਮੰਤ੍ਰ ਬਿਪ੍ਰੀਤਿ ਮੁਖ ਮੀਠੇ ਜਿਯ ਮੈਂ ਤ੍ਰੈਗੈ॥ ਪਰ
ਉਲਟਾ
ਪ੍ਰਭੁ ਸੀਤ ਸੂਰ ਗੁਰ ਕੇ ਮਤ ਮਾਰਿਯੇ॥੯੨॥
ਬਸਾਤ
ਰਾਵਣ ਵਾਚ॥ ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਰਾਵਨ ਤਿਨਕੇ ਬਚਨ
ਬੋਲੇ ਤਬ ਮੁਸਕਾਇ॥ ਲਾਇਕ ਬੈਰੀ ਜਾਨਿਯੇ
ਹਸਕੇ
ਬ ਕੀਜਿਯੇ ਉਪਾਇ॥੯੩॥ ॥ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥
ਬਵਿਚਾਰੇ ਸਤ੍ਰ ਰਾਮ ਕੋ ਨ ਬਲਵੰਤ ਔਰ ਕਾ ਪਹੁ
ਕੈਊ ਲਾਇਕ ਨ ਜਾਨਿਯੇ ਹੈ॥ ਜੋਗ ਰੂਪ ਰਾਜ ਨ
ਜ ਕੇ ਸਮਾਜ ਨਹੀ ਕੌਨ ਜਾਨੈ ਲੰਕਾਪਤਿ ਕਹਾਂ ਕਰ
ਲਿਓ ਹੈ॥ ਸੰਕ੍ਰਨ ਬਦਨ ਚਾਰੀ ਯਾਹੀ ਤੇ ਸਕੁਚ ਭ੍ਰਾ
ਇੰਦ੍ਰ ਬ੍ਰਹਮਾ ਤ੍ਰਾਂ
ਸੈਂ ਜਾਇ ਇਲੋਰੈਂ ਮੇ ਤੈਂ ਐਸੇ ਜੀ ਆ ਲਿਓ ਹੈ॥ ਜੈਸੇ ਸਿ
ਸ੍ਰਜਾਦ ਕੇ ਨ ਧੀਰਤਿ ਗਵਾਰ ਕੇ ਪਪੀਲਕਾ ਕੇ ਕ
ਸਿਆਰ ਕੀੜੀ
ਗਜ ਰਾਜ ਨ ਪਛਾਨਿਓ ਹੈ॥੯੪॥ ॥ਦੋਹਰਾ॥
ਹਸਤੀ ਚੜ੍ਹਾਈ ਵੰਗਾਰਾਂ
ਭੁ ਮਹਾਮ ਕੇ ਦੋਊ ਕਹੀ ਭੂਚਰ ਅਨੁਭੂਚਰ ਕੀ ਧੀਰ॥
ਮੇਰੇ ਮਨ ਰਚੈਗੀ ਸੋ ਕਰਹੋਂ ਸੁਨ ਬੀਰ॥੯੫॥

ਸ੍ਰੀਰਵਾਚ॥ ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਤਬ ਸੁਕ ਮਨਹਿ ਵਿਚਾਰ

ਥੈ ਜਬ ਬਾਰ ਬਾਰ ਕਹਤ ਹੌ॥ ਤੌ ਯਾਹਿ ਤੁਰੈ ਮਾਰ ਪਾਛੈ ਕੀ

ਠੈ ਲਗੀ॥੯੬॥ ॥ਕਬਿਤੁ॥ ॥ਸੁਨੋ ਰਾਜਾ

ਕ ਪਤਿ ਆਜ ਤੇਰੀ ਬਾਤ ਅਤਿ ਕੌਨ ਸੁਰ ਪਤਿ ਧ

ਇੰਦ੍ਰ

ਪਤਿ ਲੋਕ ਪਤਿ ਹੈ॥ ਬੀਸੋ ਭੁਜ ਬਲਵੰਤ ਦਸੋ ਸੀਸ

ਕੁਬੇਰ ਬ੍ਰਹਮਾ

ਡ ਕਰ ਪੂਜਿਓ ਪਸੂ ਪਤਿ ਐਸੀ ਤਾਸੋਂ ਆਜ ਗਤਿ ਹੈ

ਸ਼ਿਵ

ਤੀਨੋ ਲੋਕ ਚਰਨ ਕਮਲ ਤੇਰੇ ਸੇਵੈ ਔਰਿ ਅਸੁਰ ਕੀ

ਸਤ੍ਰੂ ਰਾਛਸ

ਤਿ ਚੇਰੀ ਬੋਲ ਕੀ ਬਸਤਿ ਹੈ॥ ਭਲੀ ਕਰੀ ਹਰੀ ਸੀ

ਨੌਕਰ ਦਾਸੀ

ਰਾਮ ਕੋ ਬਿਸਾਰ ਜੀਅ ਬੋਲਿਓ ਤਬ ਸਾਧੁ ਸਾਧੁ ਭ

ਸ਼ਾਬਾਸ਼ ਧੰਨ

ਤੇਰੀ ਮਤਿ ਹੈ॥੯੭॥ ॥ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਜਬ ਸੁਕ

ਬਚਨਨ ਹਸ ਜੇ ਦਈ ਵਡਾਈ ਤਾਹਿ॥ ਤਬ ਸਾਰਨ

ਸੋਂ ਕਹੈ ਘਾਂਤੇ ਐਸੀ ਆਹਿ॥੯੮॥ ॥ਸੋਰਠਾ॥

ਹੇ ਕੀ ਕੁਸਰਾਤ ਐਸੇ ਮੰਤ੍ਰ ਸਰਾਈ ਅਹਿ॥ ਪਰਾ

ਸੁਖ

ਨ ਕੀ ਬਾਤ ਅਰੁ ਪ੍ਰਭੁ ਤਜੇ ਅਨੀਤ ਹੈ॥੯੯॥

ਕਬਿਤੁ॥ ॥ਤੇ ਬਿਨਾ ਸ੍ਰੀ ਲੰਕ ਪਤਿ ਚਾਰੋ ਜੁਗ ਮੂਢ

ਤਿ ਚੀਟੀ ਚਤੁਰਾਨਨ ਲੌ ਸਦਾ ਆਨ ਰੀਤ ਨਹੈ॥ ਸੂਰ

ਕੀੜੀ

ਸਿ ਸੇਵੈ ਪੌਰ ਬਾਂਧਿਓ ਸੁਰ ਰਾਜ ਦੌਰ ਤੇਰੇਈ ਅਧੀਨ

ਲ ਨਰ ਪਤਿ ਪੌਨ ਹੈ॥ ਕੁੰਭਸੇਕਰਨ ਐਸੇ ਆਪਦਾ

ਰਾਜੇ ਕੁਬੇਰ ਦ ਰਜੇ

ਨ ਬੀਰ ਮੇਘਨਾਦ ਸੇ ਸਪੂਤ ਤੇਹਿ ਡਰ ਕੌਨ ਹੈ॥ ਧ

ਕਾਰ

੨੧੪ ਸੁਨੇ ਤਬ ਸਾਰਨ ਕੇ ਬੈਨਨ ਦਿਵਾਇ ਦਸ ਨਿਆਇ ਤੇ

ਰੇ ਬਾਰ (ਹਾਥੀ) ਪਤਿ ਕੀਨੇ ਮੈਂ ਨਹੋ ॥੧੦੦॥ ॥ਦੋਹਰਾ॥

ਸੁਨੇ (ਸੁਸ਼ਤੀ) ਮਹੋਦਰ ਹਾਥ ਤੇ ਮਨ ਮੈਂ ਫੂਲਤ ਭੂਰਾ (ਭੂਪ) ॥ ਜਬ

ਬਰਬਕ ਹੈ ਰੋਤ ਬਕਰ ਹੈ ਰਕ ਭੂਰਾ ॥੧੦੧॥ ਸੋਰ

॥ ਹਮ ਜਾਂ ਕੇ ਆਧੀਨ ਸ੍ਰੀ ਰਘੁਪਤਿ ਜਾਨਤ ਸ

ਜਾਏ ਲਕੂਟੀ (ਲਾਠੀ) ਤੇ ਦੀਨ ਕਪਿਨ ਦੇ ਬੈਠੇ ਉਠੈ ॥੧੦੨

॥ ਕਬਿੱਤ ॥ ॥ਰਾਜਾ ਤੂ ਬਡੇ ਰਸ ਰਾਜ (ਰਸ ਕੇ ਜਾਨਨੇ ਹਾਰ) ਕੀਨੇ ਤੈ

ਨੇਕ ਜਗ ਰਾਜ ਤਾਂ ਕੇ ਫਲ ਲਾਗੇ ਜੁ ਤੂੰ ਜਾਨਕੀ ਲੈ

ਆਯੋ ਹੈ ॥ ਰਾਮ ਕੋ ਸੁਭਾਉ ਸਭ ਲੋਕਨ ਮੈ ਐਸੋ ਪਰ

ਔਰ ਕੋ ਕਹੂੰ ਕਾਹੂ ਜਾਤੇ ਦੁਖ ਪਾਯੋ ਹੈ ॥ ਔਰ ਜੋ

ਲੋਕੀ ਰਖਯੋ ਚਾਹੈ ਤੇ ਤੂੰ ਰਚੈ ਅਰੁ ਤੈਂ ਹੀ ਲੈ ਨ ਰਚੈ

ਲੈ ਜੀਯ ਮੈਂ ਨ ਆਯੋ ਹੈ ॥ ਕਾਹੇ ਤੇ ਮਹੋਦਰ ਨ ਕਹੈ

ਐਸੀ ਬਾਤ ਮੰਝੀ ਹੈ ਪੁਰਾਨੇ ਅਰ ਮੇਰੋਈ ਬਢਾਯੋ (ਵਧਾਯਾ)

੧੦੩॥ ॥ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਬੀਰ ਪਾਠ ਮਨ ਮੈਂ ਕਹੇ

ਰਖ ਰਾਜ ਕੀ ਚਾਹ ਨ ਕੋਰ ਸੁਹਾਤੀ ਬਿਨ ਕਹੇ ਸੋ ਪ

ਪਰੈ ਨਿਰੋਰ ॥੧੦੪॥ (ਸ੍ਵਾਮੀ) ॥ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਕੋਟਕ ਸੋ

ਅਕਾਜ (ਕਰੋੜ) ਔਰ (ਕ੍ਰੋਧ) ਅਬਹਿ ਸਿਰ ਕਾਟੀ ਚਾਤਕੀ ਜਨ

ਲਾਜ ਰਘੁਪਤਿ ਤਜ ਔਰੈ ਭਜੈ (ਮਾਤਾ) ॥੧੦੫॥ ਕਬਿ

॥ ਐਸੇ ਤੁਮ ਬਲੀ ਭਏ ਸਾਤੇ ਲੋਕ ਛੇਦ ਰਾਏ ਬ

ਰੇ ਫਿਰੇ ਤੇ ਅੰਤ ਭੂਮਹਿ ਅਧਾਰ ਹੈ। ਹਾਲ ਹਮ ਰਾਮ ਬਲ
ਢਾਪੇ ਜੈਸੇ ਭੂੱਲ ਆਗ ਪ੍ਰਗਟ ਭੂਏ ਤੇ ਕਛੂ ਪਾਛੇ ਕੋ ਵਿ
ਚਾਰ ਹੈ। ਬੋਲ੍ਯੋ ਤਾਸੋਂ ਕੋ ਪਕਰ ਕੋਰੇ ਬਿਭੂ ਪਾਛੂ ਆਜ
ਮੇਰੇ ਜਾਨੇ ਤੂੰ ਤੋ ਬੂਢੋ ਬਾਵਰੋ ਗਵਾਰ ਹੈ। ਏਤੁ ਸੌਂ ਕਹਾਂਤ
ਇਨੈ ਸੋਹ ਦੈਕੈ ਬੂਝੋ ਰਾਜਾ ਔਰ ਕਛੂ ਮੰਤ੍ਰ ਹੈ ਕਿ ਜਹੈ ਮ
ਤ੍ਰ ਸਾਰ ਹੈ।੧੦੬॥ ।ਰਾਵਨ ਵਾਚ ਦੋਹਰਾ। ॥
ਤਬ ਬੋਲ੍ਯੋ ਸਬ ਸੌਂ ਉਲਟ ਔਰੈ ਕਛੂ ਵਿਚਾਰ। ਬਿਭੂਪ
ਛ ਯੌਂ ਕਹਿ ਤੌ ਪੈ ਅਬਧਿ ਕਹੋ ਨਿਰਧਾਰ।੧੦੭॥ ਮੰਤ੍ਰੀ
ਉਵਾਚ ਦੋਹਰਾ। ।ਪੁਨ ਬੋਲੈ ਤਾਸੌਂ ਸਭੈ ਹਾਥ ਜੋਰ
ਸਿਰ ਨ੍ਯਾਇ। ਮਹਾਰਾਜ ਜੈਂ ਕਹੀ ਜੀ ਦੇਉ ਕਹੈਂ ਸੁਨਾਇ
॥੧੦੮॥ ।ਸੋਰਠਾ। ।ਤ੍ਰਿਭਸਭ ਕੇ ਸਿਰ ਮੌਰ ਏਕ ਪ
ਛ ਬਿਨਤੀ ਕਰੈ। ਏਕ ਮੰਤ੍ਰ ਹੈ ਔਰ ਆਇ ਸਬਿਨ ਕਹੋ ਕ
ਹੈ ਸਕੈ।੧੦੯॥ ।ਸੋਰਠਾ। ।ਬੀਧ ਕਾਲ ਕੀ ਪੌਰ
ਜਿਯ ਮੈਂ ਰਿਸ ਰਾਵਨ ਕਹੈ। ਕੌਨ ਬਸੈਂ ਕੀ ਰੋਟ ਮੰਤ੍ਰੀ ਸੁਰ
ਪਤਿ ਮਾਰ ਹੈਂ।੧੧੦॥ ।ਰਾਵਨੋ ਵਾਚ ਸੋਰਠਾ। ॥
ਜੈ ਕਹਿ ਹੈ ਸਿਯ ਦੇਹ ਤੋ ਹੈ ਕਹੋ ਨ ਮਾਨ ਹੈ। ਜੁੱਧ ਸਾਮੁਹੇ
ਲੋਹੁ ਤੋ ਏ ਬਲਨ ਪ੍ਰਮਾਨ ਹੈ।੧੧੧॥ ।ਦੋਹਰਾ। ॥
ਤਬ ਬੋਲੇ ਲੀਕ ਪਤੀ ਕਹੋ ਹੂ ਸਗੀ ਬਾਤ। ਭ੍ਰਮਾ ਮੰਤ੍ਰੀ ਮੇ
ਰੇ ਸਬੈ ਰਘੁਪਤਿ ਤੇ ਨ ਡਰਾਤ।੧੧੨॥ ਮੰਤ੍ਰੀ ਉਵਾਚ

 ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਰਾਵਨਕੋ ਯਵਿਹੇਨੂ ਯਾਹੀ ਤੇ ਪ੍ਰਭੁਤਾ ਕਹੈ
ਯੋਨਹਿ ਜਾਨਤ ਪ੍ਰੇਤ ਮ੍ਰਿਗ ਪੈ ਤਾਕੇ ਸਿੰਘ ਕੋ॥੧੧੩॥
ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਤਬ ਸੁਕ ਕੋ ਬੋਲਤ ਭਯੇ ਸਬ ਕੇ ਆਗੇ ਧ
ਇਆਜ ਐਸੇ ਤਬ ਤੈਂ ਪ੍ਰਭਤਾ ਕਹੀ ਤਿਉ ਅਬ ਸਾਚ ਸੁਨਾਇ
॥੧੧੪॥ ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਤਬ ਸਾਰਨ ਕੋ ਸੁਕ ਕਹੀ ਸੁਨ
ਐਤਨਕੇ ਰਾਇ॥ ਬਰਨਨ ਕੈ ਤੁਮ ਘਰ ਗਏ ਮੋਕੋ ਦੇਤ ਬੁ
ਰਾਜਾ ਹਾਥੀ
ਲਾਇ॥੧੧੫॥ ॥ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਪੁਨ ਸੁਕ ਮਨ ਸਮ
ਝੋਤ ਬਹਿ ਜਹਾਂ ਦਿਵਸ ਤਹਿ ਰਾਤ॥ ਧਰਮ ਕਰਤ ਜੋ
ਮਾਰ ਹੈ ਯਾਂਤੇ ਭਲੀ ਨ ਬਾਤ॥੧੧੬॥ ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥
ਰਾਜਾ ਸੁਨ ਠਕੁਰ ਸੁਹਾਤੀ ਹਮ ਸਬੈ ਕਹੀ ਅਬ ਤੁਮੇ ਬ
ਰਨ ਜਥਾਰਥ ਸੁਨਾਈਏ॥ ਰਾਮ ਕੋਪ ਕੀਏ ਐ ਬਿਰ
ਬ੍ਰਹਮ
ਚ ਲੈਨ ਬਚੈ ਕੋਊ ਔਰ ਇਨ ਬੀਰ ਪ੍ਰਾਨ ਕਹਾਂ ਲੋ ਬਚਾ
ਈਏ॥ ਔਰ ਬਿਪਰੀਤਿ ਅਪਰਾਧ ਬਿਨ ਤਾਕੀ ਤੀਅ
ਉਛਲੀ ਇਸਤ੍ਰ
ਸੂਨੇ ਘਰ ਜਾਇ ਛਲ ਬਲਕੈ ਹਰਾਈਏ॥ ਭਾਵੈ ਮਾਰ
ਨਾਲੇ
ਡਾਰ ਮਹਾਰਾਜ ਗਜਰਾਜ ਸੁਨ ਮਦ ਕੇ ਭਏ ਤੇ ਕਹਾਂ
ਹਾਥੀ
ਹਰ ਜਗਾਈਏ॥੧੧੭॥ ॥ਰਾਵਨੋਵਾਚ ਕਬਿੱਤੁ॥
ਸੋਹ
॥ ਬੋਲੀਓ ਤਬ ਲੰਕਪਤਿ ਕਰੋਰੇ ਕੀਟ ਮੂਢ ਮਤਿ
ਸੀਸ
ਰਾਮ ਬਲੁ ਕਹੈ ਅਤਿ ਛਾਤੀਆਂ ਦਹਤ ਹੈਂ॥ ਬੀਸ ਭੁਜ
ਸੀਸ ਦਸ ਸੁਰਾ ਸੁਰ ਸਬੈ ਬਸਿਉ ਆਪਾਤਿ ਬਸਿ ਮੇਰੇ
ਦੇਵਤੇ ਦੈਤ ਸਿਹ

ਪ੍ਰੀਤਿ ਕੈ ਬਹੱਤ ਹੈ। ਦੇਖ ਸਬਹੀ ਕੋ ਏਕ ਮੀਚ ਹੂੰ ਕੋ ਹੋਇ-
(ਮੌਤ) ਭਰਸੇਂ ਤੇ ਕਾਲ ਬ੍ਯਾਲ ਪੌਣ ਬਾਂਧ ਐਸੀ ਰਹੱਤ ਹੈ। ਸਾਚ ਕੇ
(ਸਰਪ) ਕਹੇ ਤੇ ਰਾਜਾ ਐਸੇ ਦੂਖ ਲਾਗਤ ਹੈ ਸੁਕੰ ਤੋ ਕਹਯੋ ਹੈ ਅਬ
ਸਾਰਨ ਕਹੱਤ ਹੈ।੧੧੮॥ ।ਮੰਤ੍ਰੀ ਉਵਾਚ੍ਯ ਕਬਿੱਤੁ।
।ਨੀਤ ਕੀ ਸੁਨਤ ਬਾਤ ਕਾਹੇ ਕੋ ਰਿਸਾਤ ਪ੍ਰਭੁ ਮੰਤ੍ਰ ਸੁਨੀਏ
ਤੋ ਕ੍ਰੋਧ ਮਨ ਮੈਂ ਨ ਧਰੀਏ। ਔਰ ਸਬ ਬਾਤ ਨ ਕੈ ਪਾਇਨ
ਅਧੀਨ ਰਹੈਂ ਮੰਤ੍ਰ ਜਬ ਬੂਝੈਂ ਤਬ ਕਹੇ ਅਨੁਸਰੀਏ। ਸੂ
(ਸਾਚੇ ਅਨੁਸਾਰ) ਰ ਕੋ ਸੁਭਾਉ ਬਿਨ ਜੁੱਧ ਨ ਕਰੈ ਬਖਾਨ ਕਾਇਰ ਜਯੋਂ ਕਹਾਂ
ਘਰ ਬੈਠੇ ਸੋਚ ਕਰੀਏ। ਜੈਸੇ ਲੋ ਸਿਧ ਘਰ ਮੈ ਬਿਰਾਜ
ਮਾਨ ਮਹਾਰਾਜ ਤੈਸੇ ਲੋ ਲਾਖ ਰੁੱਢ ਕੀ ਸਹਾਇ ਹੂੰ ਤੇ ਮਰੀ
ਏ।੧੧੯॥ ।ਰਾਵਨੋ ਵਾਚ੍ਯ ਕਬਿੱਤੁ। ।ਸਾਰਨ
ਕੋ ਬਾਰਨ ਦਿਏ ਹੈਂ ਸੁਤੇ ਫੇਰ ਲੇਹੁ ਜਾਨਤ ਹੋ ਪਾਪੀ ਜ-
ਹਿਰ ਮਹੀ ਕੀ ਓਰ ਹੋ। ਕਾਹੇ ਤੇ ਕੁਮਤਿ ਸਭ ਮੰਤ੍ਰਿਨ ਮੈਂ
ਨੀਚ ਮਤਿ ਆਜ ਸੁਰਪਤਿ ਤੇ ਕਯਾ ਰਾਮਚੰਦ ਜੋਰ ਹੋ।
ਐਸੀ ਐਸੀ ਬਾਤ ਨ ਕੈ ਜਸ ਕੈ ਬਿਖਾਦ ਕਰੈ ਏ ਤੋ ਕਹੈ
ਬਡੱ ਹੂੰ ਤੇ ਸੂਮ ਨ ਕਠੋਰ ਹੋ। ਬੋਲਯੋ ਬਿਭੂ ਖਣ ਰਾਜਾ-
ਆਛੀ ਬਾਤ ਐਸੀ ਬੁਰੀ ਤੁਮ੍ਹੇ ਸੁਨਿ ਲੀਜੈ ਆਜ ਮੰਤ੍ਰ
ਕੇ ਨਿਹੋਰ ਹੋ।੧੨੦॥ ।ਮੰਤ੍ਰੀ ਉਵਾਚ੍ਯ ਕਬਿੱਤੁ।
(ਨਿਹੋਰੇ) (ਜਾ) ਸੂਰ ਜਬ ਕਰੈ ਛਲ ਤਾਹੀ ਘਰੀ ਜਾਇ ਬਲ ਨਾਤੋ ਰਾ

ਮਸ਼ੈਰ ਭਏ ਕੈਨਸੀ ਅਨੀਤ ਹੈ॥ ਰਾਜਨ ਕੀ ਰੀਤ ਰਨਮ
ਨੈ ਅਰਿ ਮਾਰੈ ਮਰੈ ਹਾਰੈ ਪਰਲੋਕ ਜਾਇ ਜਸ ਜਬ ਜੀ
ਤ ਹੈ॥ ਜਹਾਂ ਪੈ ਧਰਮ ਬਾਤ ਤਹਾਂ ਹੈ ਨ ਪਛੁੰ ਪਾਤ ਮੌਕੂ
ਕ ਗਏ ਹਮੇ ਬਡੀ ਬਿਪਰੀਤਿ ਹੈ॥ ਰਹੀ ਓ ਨਿਰੀਤ ਸਦ
ਨੀਤ ਚਲੇ ਜੈਂਸੇ ਜਬ ਨੀਤ ਨੈਕੁ ਛਾਡੈ ਤਾ ਕੀ ਕੌਨ ਪਤੀ
ਤ ਹੈ॥੧੨੧॥ ਰਾਵਨੋਵਾਚ॥ ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਸੁਨ ਰੇ ਗ
ਵਾਰ ਏਕ ਬਾਰ ਹੌਂ ਨ ਭਏ ਛੂਟ ਕਹੋ ਤੋ ਉਪਾਰ ਮੇਰੁ ਸ੍ਰਿ
ਧੁਧਾਰ ਡਾਰ ਦਯੋ॥ ਜੈ ਕਹੋ ਤੌ ਸੂਰ ਕੋ ਨਿਚੋਰ ਤੇਜ ਦੀ-
ਬੋ ਕਰੋ ਸਸਿ ਮੈਂ ਤੋ ਸੁਧਾ ਰਸ ਰਤੀ ਕੈ ਨਿਕਾਰ ਦਯੋ॥ ਦੇਵ
ਨ ਕੋ ਮਾਰ ਤਤਕਾਲ ਕਰੋ ਰੁੰਡਮਾਲ ਸਿਵ ਕੋ ਚਰਾਊ
ਹਾਥ ਕਾਲ ਹੂੰ ਕੋ ਮਾਰ ਦਯੋ॥ ਮਨ ਮੈਂ ਮਹੋਦਰ ਕਹੀ ਸੁ
ਦਿਨ ਬੀਤੇ ਅਬ ਭੂਲੇ ਕਰ ਬਾਤ ਕਹੋ ਕਹੋ ਤੋ ਵਿਸਾਰ ਦ
ਯੋ॥੧੨੨॥ ॥ਮੰਤ੍ਰੀ ਓਵਾਚ॥ ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਹਨੂਮ
ਨ ਆਯੋ ਤਿਨ ਤੋਰੀ ਸੋ ਜਰਾਯੋ ਗਾਉਂ ਬਾਂਧਯੋ ਸ੍ਵੈਤ ਤਾ
ਹੀ ਕੋ ਕਹੋ ਤੇ ਛਾਡ ਦੀਜੀਏ॥ ਬਾਲ ਸੁਤ ਧਾਯੋ ਤਾਂ ਕੋ ਪ
ਉ ਨ ਉਠਾਯੋ ਕਾਹੂ ਤਿਨ ਸੋਂ ਨ ਅੰਗਦ ਧੀਜੈ ਰਾਜਾ ਹਮਹੂੰ ਸੋ ਖੀ
ਜੀਏ॥ ਬੂਝੇ ਤੇ ਨ ਸਾਚ ਕਹੈਂ ਤੇ ਸਦਾ ਨਰਕ ਰਹੈਂ ਕਹੈਂ ਜੇ ਜ
ਥਾਰਥ ਤੇ ਐਸੀ ਮਾਨ ਲੀਜੀਏ॥ ਤੇਰੇ ਦੁਖ ਸੁਖ ਸੋਂ ਨ
ਜਾਮੋ ਨ ਧਾਯੋ ਸੋ ਨ ਦੇਉਂ ਹਮ ਕਹੀ ਜੋ ਉ ਜਾਨੀਏ ਸੁ ਕੀ

ਕਿਯੋ॥੧੨੩॥ ॥ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਸੁਨ ਰਾਵਨ ਜਿਯ
ਮੈਂ ਜਰੈ ਕੀਨੇ ਤਿਹ ਹੀ ਬਾਰ॥ ਮੰਤ੍ਰਿਨ ਕੇ ਅਰ ਨਾਰਿ ਕੇ ਦੇਖ
ਤ ਏਕ ਵਿਚਾਰ॥੧੨੪॥ ॥ਰਾਵਨੋਵਾਚ॥ਸੋਰਠਾ॥
॥ਇਹ ਮੰਤ੍ਰੀ ਕਿਹ ਕਾਮ ਪ੍ਰਭੁ ਕੇ ਹਿਤ ਸਮਝੈਂ ਨਹੀ॥ ਅ-
ਬ ਮਾਯਾ ਕੇ ਰਾਮ ਰਚ ਮੋਰੈ ਸੀਤਾ ਵਿਛੋਲੌ॥੧੨੫॥
ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਸਭ੍ਰਾ ਉਠੀ ਯਹਿ ਬਾਤ ਸੁਨੀ ਇੰਦ੍ਰਜਮ
ਲੋਕਪਤਿ॥ ਭੁਲੀ ਭਈ ਕੁ ਸਰਤ ਮੰਤ੍ਰਿਨ ਮਾਨੈ ਸੀਸ ਧ
ਵਰਨਲੁਸ਼ਰ
ਸਾ॥੧੨੬॥ ਕਬਿਤ੍ਰ॥ ॥ਤੀਯ ਲੀਨੀ ਸਾਥ ਧ-
ਰੇ ਹਾਥ ਪਰ ਹਾਥ ਕਯੋ ਨਾਥ ਬਡੀ ਬਾਰ ਲੋ ਸੁਮੰਤ੍ਰ
ਨਕੂ ਕਯੋ ਹੈ॥ ਦੈ ਤੇ ਸਭ ਬੂਢੇ ਕਛੂ ਬਾਵਰੀ ਸੀ ਕਹੈਂ
ਬਾਤ ਜਾਨਤ ਹੋ ਉਨਹੀ ਕੇ ਜਿਯ ਮੈ ਰਾਮ ਪਯੋ ਹੈ॥ ਰ
ਨੀ ਦੁਖ ਪਾਯੋ ਕਹੈ ਜੀ ਮੈ ਕਾਲ ਆਯੋ ਪਾਛੇ ਕਹੀ ਭਲੀ
ਕੀਨੀ ਭ੍ਰਮ ਤੇਤੋ ਇੰਦ੍ਰ ਕ੍ਰਯੋ ਹੈ॥ ਬੋਰੇ ਰਹਯੋ ਸਾਥ ਕੌਨ
ਬਾਤ ਕੇ ਬ੍ਰਰੋ ਮਨਾਊਂ ਰਾਮ ਗਿਨ ਗਾਊ ਰੰਕ ਭਈ ਪਤਿ
ਮਰਯੋ ਹੈ॥੧੨੭॥ ॥ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਅਬ ਆਰੋਹਣ
ਕਰੈ ਰੋ ਸੀਤਾ ਕੇ ਢਿਗ ਜਾਇ॥ ਕਥਾ ਸੁ ਆਗੇ ਹੋਇ ਰਹੀ
ਸੰਤ ਸੁਨਹੁ ਮਨ ਲਾਇ॥੧੨੮॥ ॥ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਬ
ਹੁਤ ਆਪਦਾ ਪਾਇ ਪ੍ਰਾਨ ਤਜਤ ਹੈ ਜਾਨਕੀ॥ ਤ੍ਰਿਜਟੀ
ਕਰੈ ਸਹਾਇ ਯਾਹੀ ਤੇ ਜੀਵਤ ਬਚੈ॥੧੨੯॥ ॥ਇ

ਤਿ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਗੀਤੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਉਪਦੇਸ ਨਵਮੋ ਅੰਕ॥੯॥
੯੧੩॥ ॥ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਤਬ ਰਾਵਨ ਮਨ ਮੈਂ ਕਹੈ ਕ
ਰੋਂ ਏਕ ਅਬ ਕਾਂਮ॥ ਮਾਯਾ ਕੇ ਪਰਪੰਚ ਕੈ ਰਚੌਂ ਸੁ ਛਲ
ਮਨ ਰਾਮ॥੧॥ ॥ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਤਿਨ ਕੋ ਤੁਰਤ ਬਿਨ
ਸ ਦਿਖਰਾਊਂ ਮਾਥੇ ਜੁਗਲ॥ ਸੀਅ ਕੀ ਤੋਰੈ ਆਸ ਤ
ਬ ਤਜ ਹੈ ਦਸ ਕੰਧ ਕੋ॥੨॥ ॥ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਏਮ
ਯਾ ਕੇ ਕਾਲ ਯੌਨਹਿ ਜਾਯਤ ਮੂਢ ਮਤਿ॥ ਜਓ ਝੀਵਰ
ਕੇ ਜਾਲ ਪਰਓ ਮੀਨ ਛਲ ਕੇ ਕਰੈ॥੩॥ ॥ਸੋਰਠਾ
॥ ਉਤ ਰਵਿ ਕੁਲ ਉਦੋਤ ਰਜਨੀ ਚਰ ਤਮ ਹਰਨ ਕੇ
ਗਤ ਵਿਦਾਰਨੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੂਰ
॥ਚਿਤ੍ਰ ਦੀਪ ਜਓਂ ਜੋਤ ਇਤ ਰਾਵਨ ਐਸੋ ਲਰੈ॥੪॥
ਕਬਿਤ੍ਰਾਂ॥ ॥ਜੀਅ ਮੈ ਬਿਚਾਰੀ ਜੈਸੀ ਜਾਇ ਬਨ ਕਰੀ
ਤੈਸੀ ਜਹਾਂ ਸੀਅ ਬੈਸੀ ਚਲਓ ਤਹਾਂ ਹੀ ਕੋ ਧਾਇਕੈ॥
ਤੀਅ ਲੀਨੀ ਸੰਗ ਮਾਨੋ ਰੂੰਢ ਪੈ ਅਨੰਗ ਧਸਓ ਕਾਲ
ਕਾਮ
ਗ੍ਰਸਓ ਆਜ ਕਾਲ ਲੇਤ ਹੌਂ ਉਠਾਇਕੈ॥ ਚਹੂੰ ਚਕ ਸ
ਅਜ ਕਲ
ਬਦ ਕਰਾਲ ਭਜੇ ਰਾਮ ਕਿ ਵਿਹਾਲ ਚਾਲ ਮੇਲੇ ਲੇਰੀ
ਦੁੰਦਭੀ ਬਜਾਇਕੈ॥ ਭਾਜਓ ਜਾਯ ਰਾਵਨ ਤਿਹਾਰੇ
ਡਰ ਮਹਾਰਾਜ ਰਾਮਚੰਦ ਜੂ ਸੋ ਕਾਹੂ ਐਸੀ ਕਹੀ ਜਾਇ
ਕੈ॥੫॥ ॥ਕਬਿਤ੍ਰਾਂ॥ ॥ਐਸੀ ਸੁਨ ਬਾਤ ਸਬੀ
ਫੂਲ ਰਾਏ ਗਾਤ ਕਪਿ ਰਾਮ ਸਾਥ ਭਰੇ ਭਾਰੀ ਅਬ
ਸੀਗ

ਕੈਸੀ ਕਰੋ ਹੈਂ ਆਇ ਲਛਮਨ ਮੁਸਕਾਇ ਕਹ੍ਯੋ ਪਾਂਇ ਰ ਪ
ਗਹਿ ਕੌਨ ਦੁਚਿਤਾਈ ਨਾਥ ਕਹੌ ਨਾਹੀ ਮੇਰੋ [ਹਸਕੇ] ਹੌਂ ਲੋਕ ਕਹੇ
ਕਹਿਤ ਲੰਕਪਤੀ ਭਾਗ੍ਯੋ [ਭਿਤਾ] ਮੇਰੇ ਡਰ ਮੋਕੋ [ਮੈਂ ਮਰਾਂਗਾ] ਡਰ ਦੈ ਭਏ
ਸੁ ਕੈਸੀ ਭਾਂਤਿ ਭਰੋ ਹੌਂ ਵਾਂਕੇ ਬਿਨ ਮਾਰੇ ਹੌਂ ਤੌ ਸੀਅ
ਕੋ ਨ ਲੈਹੌਂ ਅਰ ਭਾਜ੍ਯੋ ਅਰਿ ਤਾਕੀ ਤੌਨ ਪੀਠ ਚਢ
ਲਰੋ ਹੌਂ ॥੬॥ ॥ਲਛਮਨੋ ਵਾਚ॥ ਕਬਿਤ੍ਰ॥ [ਪਿਛੇ ਭਾਗ] ॥ਲ
ਛਮਨ ਕਹੀ ਸੁਨ ਸੁਭਟ ਮੁਕੰਦਿ ਮਾਨਿ ਐਸੀ ਐਸੀ
ਬਾਤਨ ਤੇ ਐਸੇ ਅਨੁਸਰੋ ਹੌਂ [ਸਿਰੋਮਣਿ] ਆਜ ਜੇ ਬਿਭੀਖਨ ਜਾਂ ਕੋ
ਪੀਠ ਸੌਂ ਲਗਾਇ ਰਾਖੇ ਤਹਾਂ ਤੇ ਧਸੀਟਤ [ਸਿਵ] ਨ ਏਕ ਅੰ
ਗ ਡਰੋ ਹੌਂ ਔਰ ਜੈ ਕਹੋ ਤੌ ਚਹੂੰ ਓਰ ਘੇਰ ਰਾਖੌਂ ਪ੍ਰਭੁ
ਜੌ ਲੌ ਤੁਮ ਆਵੋ ਤੌ ਲੌ ਠੌਰ ਤੇ ਨ ਟਰੋ ਹੌਂ ਐਸੇ ਰਘੁ
ਬੀਰ ਛੀਰ ਨੀਰ ਕੇ ਬਿਬੇਕ ਕਪਿ ਭੀਰ ਕੀ ਬਹੀਰ ਕੋ
ਸਹਾਇ ਕੈ ਨਿਕਰੋ ਹੌਂ ॥੭॥ ॥ਰਾਮਚੰਦ ਉਵਾਚ॥
ਕਬਿਤ੍ਰ॥ ॥ਤੈ ਤੌ ਬਾਤ ਕਹੀ ਤੇਰੇ ਪੌਰਖ ਤੇ ਸਹੀ ਤਊ
ਸੁਰਨ ਕੇ ਸਰਬੇ ਕੀ ਔਰੈ ਭਾਂਤਿ ਬਾਤ ਹੈ ॥ ਜੌ ਲੌ ਨ ਤੋ
ਰਾਵਨ ਕੇ ਮਾਸ ਨ ਉਡਾਊਂ ਗੀਧ ਜੋਗਨੀ ਪਿਸਾਚ [ਅਕਾਸ] ਪੇ
ਤ ਗਿਧ ਨ ਅਘਾਤ ਹੈਂ ॥ ਜੌ ਲੌ [ਇਛਾ] ਦਸ ਮੁੰਡਨ ਕੇ ਬੂੰਡ ਨ
ਬਿਥੇਰੌਂ ਧਰ ਬੀਸੋ ਭੁਜ ਦੰਡਨ ਤੇ ਲੋਹੂ ਨ ਚੁਚਾਤ ਹੈ ॥ ਜੌ
ਲੌ ਸੁਨ ਬੀਰ ਮੇਰੇ ਬਾਨ ਨਹਿ ਰਾਤ [ਰੱਤ] ਨਹੀ ਤੌ ਲੌ ਰਘੁਬੀ

ਰਕੇ ਨ ਲੋਚਨ ਸਿਰਾਤੁ ਹੈ ॥੮॥ ॥ਕਬਿਤੁ॥ ॥ਜੋ
ਸੀਤਲ
ਤੌ ਭਾਜ ਜਾਇ ਤੌ ਨ ਧੋਰੇਂ ਆਗੇ ਪਾਇ ਔਰ ਕਧਿ ਮਨੇ
ਕਰ ਤਬ ਆਗੇ ਅਨੁਸਰਹੋਂ ਦੇਖੀਏ ਬਿਨਾ ਬਿਚਾਰ
ਲਿਆਵੈ ਸੀਅ ਮੇਰੇ ਦ੍ਰਿਗ ਤਾਹੀ ਘਰੀ ਤਾਂਕੋ ਮਾਰਤੇ
ਹੀ ਘਰੀ ਮਰਹੋਂ ॥ਜੋ ਲੌ ਰਨ ਆਇ ਸਾਮੁਹਾਇ ਦੁੰਦਭੀ
ਸਾਮ੍ਹਣੇ
ਬਜਾਇ ਜੈਸੀ ਭਾਂਤਿ ਲਰੈ ਮੋਸੋਂ ਤੈਸੀ ਭਾਂਤਿ ਲਰਹੋਂ
ਤਾਂਕੋ ਨੀਕੇ ਮਾਰ ਪਾਛੇ ਰਾਜ ਦੈ ਬਿਭੀਖਨ ਕੋ ਤਾਂਕੇ-
ਪਾਛੇ ਜਾਨਕੀ ਕੀ ਮਨੋਹਾਰ ਕਰਹੋਂ ॥੯॥ ॥ਲਛ
ਸਤਕਾਰ
ਮਨ ਉਵਾਚ ॥ਕਬਿਤੁ॥ ॥ਬੋਲੇ ਲਛਮਨ ਯਹਿ
ਬੈਨ ਰੰਕ ਮਾਰੋਂ ਰਨ ਬਾਤ ਕੇ ਕਹੇ ਤੇ ਨਾਥ ਕ੍ਰੋਧ ਮੈਂ ਉਮ
ਹੁਗੋ ॥ਸਾਤੇ ਲੋਕ ਭਾਰ ਦੈਕੈ ਚਾਪਤਿ ਹੋ ਭੂਮਿ ਫਟ ਜਾ
ਇਗੀ ਪਤਾਲ ਤਬ ਸੇਸ ਸੋ ਰਿਸਾ ਹੁਗੋ ॥ਐਸੋ ਕੋਊ
ਚੌਦਹਿ ਭੁਵਨ ਮੈ ਨ ਰਚੋ ਜੋ ਤੁਮ ਭ੍ਰਿਕੁਟੀ ਚਢਾਇ ਰਨ
੭ ਆਕਾਸ਼ ੭ ਪਤਾਲ
ਜਾਂ ਸੋ ਸਮਹਾ ਹੁਗੋ ॥ਭਾਜੇ ਕੋ ਨ ਮਾਰਤ ਹੋ ਮੋਕੋ ਨ ਪ-
ਸਾਮਨੇ
ਚਾਰਤ ਹੋ ਜਾਨਤ ਹੌ ਯਾਂਕੋ ਰਾਜ ਯਾਹੂ ਕੋ ਦੈ ਜਾਹੁਗੋ
ਆਗਮਾ ਫੈਰਾਹ
॥੧੦॥ ॥ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਏ ਜੌ ਕਰਤ ਵਿਚਾਰ ਇ
ਤ ਉਪਜਤ ਜੁੱਧ ਤਰੰਗ ॥ਉਤ ਰਾਵਨ ਸਿਯ ਦ੍ਰਿਗ
ਰਾਖੇ ਲੈ ਅਪਨੀ ਤ੍ਰਿਯ ਸੰਗ ॥੧੧॥ ॥ਮੰਦੋਦਰੀ
ਇਸਤ੍ਰੀ
ਵਾਚ ॥ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਪੀਯ ਜੀਯ ਅਜਹੁ ਵਿਚਾਰ

ਮਾਮਸੀਆ ਅੰਗਨ ਭੇਦ ਨ ਗਿਆ ਘਟ ਜੀਵਰੀ ਨਿਕਾਰ
ਮੇਰੇ ਅਰ ਸੀਤਾ ਦੇ ਅੰਗਾਂ ਵਿਚ ਭੇਦ ਨਹੀ ਅਰਥਾਤ ਸਾਮਾਂ ... ਤੇਰੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਜੋ
ਘਸੀ ਭੂਪ ਬਡੂ ਸੇ ਖਡਗਾ ॥੧੨॥ ॥ਰਾਵਣੋ ਵਾਚ॥
ਕਬਿੱਤੂ ॥ ॥ਜੈਸੇ ਕਾਨਿਬਾਚਲ ਸੋ ਲੋਹ ਜੈਸੇ ਬਿਬੇਕ
ਸੁਮੇਰ
ਮੋਹ ਜੈਸੇ ਦਿਨ ਦੀਪ ਤਕੇ ਆਗੇ ਤਮ ਜਾਮਨੀ ॥ ਜਨ
ਅਨ੍ਹੇਰਾ ਰਾਤ੍ਰ
ਕ ਸੁਤਾ ਕੀ ਦੇਹ ਦਾਮਨੀ ਦਮਕ ਆਗੇ ਤੂੰ ਤੋ ਲੋਗੈ ਐਸੀ ਕਾਰੇ ਬਾ
ਦਲ ਕੀ ਕਾਮਨੀ ॥ ਮ੍ਰਿਗ ਮਦ ਕੁੰਕਮ ਕਪੂਰ ਬਾਸ ਤੇਰੇ ਤ
ਇਸਤ੍ਰੀ ਕਸਤੂਰੀ ਕੇਸਰ ਮੁਸ਼ਕ ਕਪੂਰ — ਸੁਗੰਧ
ਨ ਰੋਆ ਸੋਰ ਬੇਲੀ ਹੂੰਤੇ ਹੈ ਨ ਬਾਸ ਭਾਮਨੀ ॥ ਜੈਸੇ ਸੀ
ਇਸਤ੍ਰੀ
ਅ ਓਰ ਤੇ ਝਕੋਰ ਆਵੈ ਮਾਰਤ ਕੀ ਸੋਈ ਤੀਨ ਲੋਕ ਹੂ
ਸੁਗੰਧੀ
ਟੈ ਸੌਰਭ ਕੀ ਗਾਮਨੀ ॥੧੩॥ ॥ਕਬਿੱਤੂ॥ ॥ਤ੍ਰੂਜੋ
ਗਰਬਾਤ ਸੁਨ ਬਾਵਰੀ ਸਵਾ ਕੀ ਨਾਰ ਜਾਨਕੀ ਕੇ ਅੰਗ
ਤੇ ਨ ਮੇਰੇ ਘਟ ਗਾਤ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਲੋ ਸਸਿ ਪੂਰਨ ਪਕਾਸ ਤੇ
ਨ ਪ੍ਰਾਚੀ ਦਿਸ ਤੇ ਲੋ ਨਆਇ ਤ੍ਰਿਮਸੀ ਤਰਵੰਜਾ ਇਤ ਰਾ
ਪੂਰਬ ਤਾਰੀ ਚਮਕਦੀ
ਤ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਭੂਜਾ ਕੇਤਕੀ ਗੁਲਾਬ ਮਾਲ ਦੇਖੇ ਬਨ ਬਾ
ਫੂਲ ਅਰਤ ਬਾਗ ਕੀ ਕਲੀ
ਸ ਬਿਨਾ ਆਕ ਫੂਲ ਫੂਲੇ ਨ ਸਮਾਤ ਹੈ ॥ ਤੇਰੇ ਜੀਅ ਭੂ
ਪਕੇ ਅੰਬਰ ਹੈ ਭਾਰੀ ਪੈਨ ਕੰਬਰ ਪਟੰਬਰ ਬਰਾਬ
ਭੂਰਾ ਰੇਸਮੀ
ਰ ਬਿਕਾਤ ਹੈ ॥੧੪॥ ॥ਮੰਦੋਦਰੀ ਓਵਾਚ॥ ਕਬਿੱਤਾ
॥ ਐਸੋ ਭੂਪ ਭਯੋ ਤੋ ਕਹਾਂ ਜੈ ਰਾਯੋ ਪ੍ਰਾਨ ਨਾਥ ਮਾਂ
ਗੇ ਤੇ ਨ ਆਵੈ ਹਾਥ ਮੋਲ ਹੂੰ ਨ ਪਾਈਏ ॥ ਜੈਸੇ ਚਿਤ੍ਰ ਪੂ
ਤਰੀ ਬਨਾਇ ਕਾਹੂੰ ਦੀਨੀ ਹਾਥ ਤਾਕੇ ਦੇਖ ਮੂੰਦ ਜਨੇ ਨ

ਵਸ੍ਹੀ ਹੈ ਉਸਨੂੰ ਕਢ ਦੇ ਘਰ੍ਹਾਂ ਸੇਵਨ੍ਹੀ ਨਾਲ ਕਢੀਏ ਪਾਨੀ ਸਦਰਸ ਹੈ ਅ ਜੇ ਸਮਾਂ ਹੈ ॥

ਰਿਤ ਕੋ ਚਲਾਈਏ॥ ਰੇਵਾ ਸਰਸ੍ਵਤੀ ਗੰਗਾ ਗੋਮਤੀ ਜੂ
ਰੇਵਾ ਨਦੀ ਕਾ ਨਾਮ
ਜਮੁਨਾ ਕੇ ਨਾਇਕੇ ਤਰੰਗਨ ਮੈਂ ਪਾਪ ਕੋ ਬਹਾਈਏ॥ ਕ
ਕਿਧੌ ਆਪ ਬੂਡ ਜਯੈ ਤੋਹ ਕੌ ਲੈ ਸਮੰਝਯੈ ਪੀਯ ਕਾਹੂ
ਕੋ ਤੋ ਵੇਟੋਲੇ ਕੌ ਰੂਖ ਚੜ੍ਹ ਜਾਈਏ॥੧੫॥ ॥ਰਾਵਨੋ
ਪੁਤ੍ਰ
ਵਾਚ॥ ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਜਹਿ ਬਕਬਾਦਿ ਨ ਨਾਰਿ ਖੰਡਿਤ
ਬਚਨਨਿ ਸਿੰਕ ਮਮਾ॥ ਜਨਿਬਿਧ ਨਾ ਉਨ ਹਾਰ ਅਹਿ ਮੁਖ
ਬ੍ਰਹਮਾ ਸਰਪ
ਰਸਨਾ ਦੁਇ ਕਹਤ॥੧੬॥ ॥ਮੰਦੋਦਰੀ ਉਵਾਚ॥ ਦੋ
ਹਰਾ॥ ॥ਸੁਨ ਰਾਜਾ ਤੋ ਸੋਂ ਕਹੋਂ ਜੋ ਉਪਜੀ ਮਨ ਮਾਹਿ
॥ ਤਜੋ ਕਪਟ ਸੁਖ ਪਾਈਏ ਭਜੋ ਰਾਮ ਦੁਖ ਜਾਇ॥੧੭
॥ ॥ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਦਾਨੋ ਪੁਰਹੂਤ ਸੋਈ ਕੁਲ ਮੈਂ ਸ
ਇੰਦ੍ਰ
ਪੂਤ ਸੋਈ ਲਾਖ ਕਾਮ ਛਾਡ ਕੈ ਜੁ ਕਰੈ ਏਕ ਕਾਮ ਕੋ॥ ਪ
ਭਤ ਪ੍ਰਬੀਨ ਸੋਈ ਪ੍ਰੇਮ ਜਲ ਮੀਨ ਸੋਈ ਔਰ ਪੈ ਕਹ
ਵੈ ਆਪ ਕਹੈ ਹਰਿ ਨਾਮ ਕੋ॥ ਲਾਜ ਕੋ ਜਹਾਜ ਸੋਈ ਅ
ਜ ਕਵਿ ਰਾਜ ਸੋਈ ਲੋਕ ਸਿਰਤਾਜ ਸੋਈ ਕੋ ਜੁ ਨੈਰੈ ਹ
ਮ ਕੋ॥ ਰਾਮ ਕਵਿ ਰਾਜ ਸੋਈ ਰਾਜ ਕੇ ਸਮਾਜ ਸੋਈ ਮ
ਹਾਰਾਜ ਸੋਈ ਜੋਈ ਭਜੈ ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਕੋ॥੧੮॥ ॥ਕਬਿੱਤੁ
॥ ॥ਸੁਨੀਏ ਪੁਰਾਨ ਗੁਨੀਏ ਭਗਤਿ ਰਮਾਨ ਸੁਤੇ ਬ
ਡੇਈ ਸਮਾਨ ਅਭਿਮਾਨ ਪਰਹਰੀਏ॥ ਸੋਈ ਹੈ ਸੁਜਾ
ਦੂਰ ਕਰੀਏ
ਨ ਜਿਹ ਜਾਨ ਲੇ ਭਗਵਾਨ ਪ੍ਰਭ ਛਾਡ ਕੈ ਅਸਾਧਨ ਕੋ ਸ

ਧੁ ਔਰ ਭਰੀਏ। ਐਸੀ ਜਬ ਹੋਇ ਤਬ ਜੀਤ ਹੂੰ ਲੈ ਜਯੈ ਰੌ
ਇ ਔਰ ਜੌ ਨ ਹੋਇ ਤੌ ਤੌ ਏਕ ਕਾਮ ਕਰੀਏ। ਜੌ ਲੌ ਜਗ-
ਜੀਜੈ ਤੌ ਲੌ ਭਲੌ ਜਸ ਲੀਜੈ ਦਾਨ ਦੀਜੈ ਮਾਨ ਦੀਜੈ ਹਸਦੀ
ਜੈ ਪਾਇ ਪਰੀਏ।੮੧। ਸ੍ਵੈਯਾ॥ ਜਾਨਕੀ ਦੈ ਅਪਨਾਇ ਲੈ ਰਾਮ
ਹਿ ਯਾ ਮਹਿ ਤੌ ਨ ਰਤੀ ਸੁਖ ਛੀਜੈ। ਦੇਸ ਬਸੈ ਨਹਿ ਸੋਕ
ਰਸੈ ਦੁਖ ਜੀ ਨ ਧਸੈ ਧ੍ਰਿਜ ਧੌ ਜਗ ਜੀਜੈ। ਜੌ ਯਹਿ ਬਾ
ਤ ਰੁਚੈ ਤੌ ਭਲੀ ਨ ਰੁਚੈ ਤੌ ਭਲੀ ਬਿਨਤੀ ਸੁਨ ਲੀਜੈ। ਬੈਰ
ਕਜੈ ਮਨ ਨੇਹੁ ਨਹੀ ਤਬ ਬੈਰ ਕਹੂ ਪਰ ਪ੍ਰੀਤ ਨ ਕੀਜੈ।
ਵਾਰਾ ਦੋਹਰਾ॥ ਸੁਨਿ ਕਾਈ ਸਰ ਫੇਰ ਕੈ ਤਬ ਬੋਲੇ
ਸਰਬੈਨ। ਲਗਤ ਚੁਟਕ ਸੀ ਦੇਖੀਏ ਬਹੁਰ ਕਰੈ ਜਲ
ਸੈਨ।੮੧। ਕਬਿੱਤ੍ਰ॥ ਉਰੇ ਕਹਿ ਟੇਰ ਟੇਰ
ਪੰਚਨ ਮੈਂ ਘੇਰ ਘੇਰ ਹੂੰ ਜੈ ਸਾਵਧਾਨ ਏਕ ਛਲਕੇ
ਕਰੱਤ ਹੋ। ਰਾਮ ਲਛਮਨ ਕੈ ਬਨਾਇ ਮਾਥੇ ਲਾਇ ਮਨ
ਕਥੋ ਸਿਟ ਐਸੇ ਪਜਾਨ ਤੈਹੂੰ ਨ ਪਰੱਤ ਹੋ। ਕੁੰਭ ਲਾਗ
ਟਕੀ ਚਟਕ ਦੀਨੀ ਗਤਿਨ ਮੈ ਨੇਕ ਹੂੰ ਨ ਰੀਝ ਕਹੂੰ ਪਾਇ
ਨ ਪਰੱਤ ਹੋ। ਲਛਮਨ ਤਊ ਬਿਪਰੀਤ ਬਡੀ ਸੋ ਕਹੇ
ਇ ਰਾਵਨ ਤੇ ਹੈ ਤੌ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਨ ਡਰੱਤ ਹੋ।੮੨।
ਕਬਿੱਤ੍ਰ॥ ਛੋਟੀ ਛੋਟੀ ਜਟਾ ਮੁੰਡ ਮੋਤੀ ਮਾਲ ਕੰਠ ਡੂੰ
ਤ ਕਹੂੰ ਕਹੂੰ ਛਿਟਕੀ ਬਨਾਇ ਸੋਹੂੰ ਕੀ ਕਨੀ ਤੇ ਹੀ ਛ੍ਹ

ਨ ਛਬਿ ਕੇ ਤਰੰਗ ਬਨੇ ਰਾਮਕਵਿ ਮਾਨੋ ਨੀਲ ਮਣਿ ਪ
ਰਫਣ ਮਣਿ ਸੀਤਨੀ ।ਕਿਧੌਂ ਨੀਲ ਕਮਲ ਮੈਂ ਅਮ
ਸਰਪ ਕੀ ਮਣੀ ਵ ਰਕਤ ਮਣੀ
ਲ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਲਾਲਨ ਕੀ ਪਾਂਤਿ ਕਾਮਕਾਰੀਗਰ ਹੈ
ਖੇਦਾਂ ਦਰਿੱਤ੍ਰੀ ਖਨੀਂ ।ਏਤੇ ਅਪਰਾਧ ਪਰ ਨੈਕੁ ਰੀਝ ਪਰੈ ਪਾਇ ਦੌਂ
ਤੇ ਤੀਨ ਲੋਕ ਮਾਹਿ ਬਾਤ ਯਾਹੀ ਕੀ ਬਨੀ ।੨੩॥
ਕਬਿੱਤ੍ਰ ।। ।ਲੋਚਨ ਬਿਸਾਲ ਮਾਲ ਭੌਂਹ ਭ੍ਰਿਗੁ ਮਾ
ਭ੍ਰਦੇ
ਲ ਕਹੈ ਵਦਨ ਕਰਾਲ ਆਜ ਜਾਨਕੀ ਹਰਤ ਹੈਂ ।ਜਾਂ ਕੀ
ਭੁਆਨਕ
ਛਬਿ ਛੂਟੇ ਛੂਟੇ ਦਾਮਨੀ ਸੀ ਕੌਂਧ ਜਾਤ ਤਬੀ ਭੂਪ ਜੇਤ ਮੇ ਪਡਿ
ਬਿਜਲੀ
ਸੈਨ ਰਤ ਹੈਂ ।ਰੋਤ ਮੇਰੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਆਨ ਆਜ ਹੀ ਜਰਾਵੈ
ਮੋਹਿ ਦੇਹਿ ਹੂੰ ਕੇ ਗਏ ਮਨ ਧੀਰਜ ਧਰਤ ਹੈਂ ।ਰਾਮਕਵਿ
ਜਾਂ ਕੇ ਬਹੁ ਪਾਪਨ ਕੇ ਲੇਖੇ ਜਾਂਤ ਪਾਪ ਜੌਕਹਤ ਐਸੇ
ਪਾਪੀ ਤੇ ਡਰਤ ਹੈਂ ।੨੪॥ ।ਕਬਿੱਤ੍ਰ। ।ਐਸੀ
ਭਾਂਤਿ ਕੀਨੇ ਛਲ ਕੇ ਵਲ ਪਰਪੰਚ ਬਲੁ ਰਾਮ ਮਨ ਸੋਚ
ਹੈ ਪਲ ਸੁਪਨੀ ਕੀ ਹਾਨਿ ਹੈ ।ਜੈਸੇ ਇਕ ਰੋਗ ਮੇਂ ਕ੍ਰਿਏ
ਖ ਸੰਨਪਾਤ ਜੋਗ ਮਾਰੈ ਲਰੈ ਸੋਗਨ ਮੈਂ ਕਾਹੀ ਲਖ
ਨੈ ਹੈ ।ਰਾਮਕਵਿ ਜਦਪਿ ਜਾਨਕੀ ਪਤਿ ਆਏ ਧਾਰ
ਉ ਮਨ ਪਾਪਨ ਕੀ ਮਿਟੈ ਨ ਕਬਾਨੀ ਹੈ ।ਜੈਸੇ ਤੀਨ ਲੋਕ
ਘੇਟੀ ਬਨ
ਨ ਕੇ ਜਾਤ ਤਮ ਉਦੈ ਲੋਤ ਕੈਨ ਹਾਨਿ ਸੂਰ ਕੀ ਉਲੂਕ
ਅੰਧੇਰਾ ਸੂਰਜ
ਜੋਨ ਜਾਨੀ ਹੈ ।੨੫॥ ।ਕਬਿੱਤ੍ਰ। ।ਦੂਰਦਸ਼ੀ ਬਨ

ਇ ਦੋਲਤ੍ਰਾਣ ਫਰਨਾਇ ਬੈਠੁ ਭੂਧਾਮ ਮਰਾਇ ਛਿਲਕੀ
ਟੂਟੇ ਸੁਹਨਾਈ ਰੰਗਲਾ
ਕੇ ਭੀਮ ਤ੍ਰਾਮ ਕੋ ਬਾਰਨ ਬਨਾਇ ਆਗੇ ਕੌਤਕ ਰਲਾ
ਤਾਂਬੀ ਤਮਾਸ਼ੇ
ਇ ਮੁਖ ਪ੍ਰਭ ਲ੍ਯ ਪਟਾਇ ਮਾਨੋ ਜੀਤੇ ਰਨ ਧਾਮ ਕੋ ਧ੍ਰ
ਸਾਹਿਰਾਇ ਛਤ੍ਰ ਚੌਰ ਸੋ ਢੁਰਾਇ ਬਾਰੋ ਬੀਰਨ ਬਨ
ਬਸਤ੍ਰ
ਇ ਸੌ ਰਲਾਇ ਦਾਮ ਰਾਮ ਕੋ ਰੋਇ ਬਿਕਰਾਲ ਧਿਰਾ
ਲਕਹਾਂ ਲਾਈ ਦੀਨ ਜਾਨਕੀ ਜੂ ਐਸੇ ਹਾਲ ਦੇਖੇ ਤ
ਰਾਮ ਕੋ ॥੨੬॥ ॥ਕਬਿਤੁ॥ ॥ਰਾਮ ਜੇ ਸੁ ਲਛ
ਮਨ ਸੋ ਸਿਧਾਰੇ ਦੇਵ ਧਾਮ ਮੇਰੀ ਏ ਸਰਨ ਅਬ ਤੈ ਨਾ
ਸ ਆਨਕੀ ਤ੍ਰਾਂਤੇ ਰਲੋ ਸਿਰੋ ਹੋ ਅਨਿਰਾਤੇ ਬਚਾਇ ਲੀ
ਕੁੰਭ
ਜੈ ਰੀਗਜ ਜੌ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਮਿਲੀ ਛੋਤ੍ਰ ਬਾਤ ਮਾਨਕੀ ਤਾਂ ਧ
ਨਿ ਦੇਖ ਛਬਿ ਨੈਨ ਰੋਹੇ ਨੀਰ ਦਾਬਿ ਛੂਟ ਰਲੀ ਛਤੀ
ਜੇ ਮਰੀਲ ਪਤ੍ਰ ਭ੍ਰਾਨਕੀ ਰੋਈ ਬਿਕਰਾਲ ਧਿਰਾਕ
ਕ੍ਰਿਤਨ ਸੂਰਜ
ਲਕਹਾਂ ਲਾਈ ਦੀਨ ਕੈਨ ਏਈ ਰਾਮਚੰਦ ਕੈਨ ਏਈ ਲ
ਕੀ ॥੨੭॥ ॥ਸੀਤਉਵਾਚ॥ ॥ਕਬਿਤੁ॥ ॥ਹਾਇ
ਹਾਇ ਰਾਮ ਲਛਮਨ ਜਗਨਾਥ ਪ੍ਰਭੂ ਹਾਇ ਕੰਤ ਪੂਰ
ਨ ਅਨੰਤ ਹੇ ਕਹਾਂ ਫਤੋ ਆਨ ਦ੍ਰਵੇ ਨਾਦ ਬਿਰੰਚਿ
ਏ ਸੇਸ ਸੋਜਿ ਬੇਦ ਭ੍ਰਮਗੀ ਕੈ ਨੇਤ ਨੇਤ ਕਰ ਗਾਵਤੋ
ਚੰਦ੍ਰਮਾ
ਸਿਧੁ ਸੁਰ ਰਾਜ ਔਰ ਲੋਕ ਲੋਕਨ ਕੇ ਮੇਰੇ ਆਗੇ ਨਾਥ
ਰੇਰੀ ਜਾਇ ਪਨਹੀ ਉਠਾਵਤੋ ਭੂਪ ਦੇਸ ਦੇਸਨ ਕੇ ਸ

ਲੰਕ ਨਰੇਸ ਸੁਨਕੇ ਸਭਾ ਮੇ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਰ ਬੈਠੇ ਨੈਨ ਪਾਵ
ਤੋ॥੨੮॥ ॥ਕਬਿਤੁ॥ ॥ਰਾਮ ਪ੍ਰਾਨ ਨਾਥ ਕਾਮ
ਲ ਏਕ ਸਾਥ ਤੁਮ ਮੇਰੇ ਈ ਅਧਰ ਕੋ ਸੁਧਾ ਅਘ੍ਰਾਇ
ਪੀਵਤੋ॥ਤਾਂਕੇ ਪਾਛੇ ਮੋਹਿ ਕੋ ਪਿਵਾਇਕੈ ਪਿਯੂਖ
ਨ ਦੇਉ ਤਨ ਭੇਦ ਹੂੰ ਨ ਪ੍ਰੇਮ ਤੇਰੋ ਗੀ ਸੀਵਤੋ॥ਔਰ ਜੋ ਕ
ਦਾਂਰ ਕਹੋ ਤੇਰੋ ਈ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਾਰੋ ਤੌ ਤੋ ਪਾਨ ਕਰਕੈ
ਵਾਇ ਕਹੋ ਨ ਜੀਵਤੋ॥ਆਜ ਬੈਰੀ ਕਾਲ ਮੋਹਿ ਆ
ਲੈ ਦਿਖਾਵੈ ਤ੍ਰਾਸ ਆਸ ਹੀ ਜੁ ਰਾਮ ਕੀ ਸੁ ਦੇਖੇ ਕਈ
ਵਤੋ॥੨੯॥ ॥ਕਬਿਤੁ॥ ॥ਬੈਠ ਪ੍ਰਜੰਕ ਭਰ ਅ
ਕਮੋ ਸੋ ਕਹੀ ਬਾਤ ਸੀਤਾ ਮੈਂ ਤੂੰ ਪ੍ਰਾਨ ਹੂੰ ਕੇ ਪ੍ਰਾਨ ਮੈਂ ਬਾ
ਈ ਹੈ॥ਸੁ ਤੋ ਮੇਰੋ ਭਲੋ ਈ ਮਨਾਵਤ ਸੁਜਾਨੀ ਅਬ ਤ
ਤੇ ਬਨ ਲਿਆਏ ਪਰਤੀਤ ਉਪਜਾਈ ਹੈ॥ਕਪਟ ਕੀ
ਤੇਂ ਭਈ ਲਿਪਟ ਪ੍ਰਗਟ ਸੀਯ ਜੀਯ ਮੇ ਜੁ ਹੋਤੀ ਸੰਗ
ਹੈ ਨ ਲਰਾਈ ਹੈ॥ਬਾਵਰੀ ਤੋ ਐਸੀ ਗਤਿ ਬਾਤ ਕ
ਬਾਵਰੀ ਸੀ ਕਹੋ ਬਲ ਜਾਂਉ ਪਾਛੈ ਕੌਨ ਕੇ ਜਿਵਾਈ ਹੈ
॥੩੦॥ ॥ਕਬਿਤੁ॥ ॥ਨੀਲ ਨਲ ਅੰਗਦ ਤੇ ਆ
ਏਈ ਅਨੰਦ ਪਾਨ ਕਾਹੂ ਨ ਨਿਵਾਰੇ ਤੁਮ ਕੌਨ ਭਾਂਤ
ਲੇ ਹੈ॥ਕਿਧੋ ਮੇਰੇ ਬਿਰਹ ਤੇ ਪੌਰਖ ਪ੍ਰਗਾਸੇ ਸਭ ਕਿਧੋ
ਲੰਕ ਪਤੀ ਕੇ ਕੁਪੇਚ ਮਾਝ ਪਰੇ ਹੈਂ॥ਕਿਧੋ ਹਨੂਮਾਨ ਜ

ਇਕਹੋ ਮੇਰੇ ਛੋਟੇ ਅੰਗ ਤਿਨਸੋਂ ਆਲਿੰਗਨ ਕੋ ਦੇਤ ਪੀ
ਲਿਸੇ ਮਿਲਾਪ
ਜਰੇ ਹੋ ॥ ਏਕੈ ਬਾਰ ਨਾਥ ਆਜ ਜਾਨਕੀ ਅਨਾਥ ਕ
ੀ ਕਾਹੂ ਨਭ ਬਧੂ ਬੀਰ ਖਡੇ ਦੇਊ ਬਰੇ ਹੈ ॥੨੧॥
ਆਕਾਸ ਇਸਤ੍ਰੀ ਅਪਛਰਾ
ਕਬਿਤੁ ॥ ॥ਪੌਰ ਖਤਿਹਾਰੇ ਤਬ ਜਾਨਤੀ ਹੈ ਮਹਾਰ
ਜ ਮੋਹਿ ਘਰ ਛਾਡ ਕੈ ਅਕੇਲੇ ਬਨ ਆਵਤੇ ॥ ਦੂਜੇ ਸੂ
ਪਨਖਾ ਬਨ ਆਇ ਕੈ ਰਿਝਾਇ ਰਹੀ ਸਹੀ ਬਲ ਜਾਨ
ਤੀ ਹੈਂ ਬਾਤ ਨ ਲਗਾਵਤੇ ॥ ਕਹਾਂ ਕਹੋ ਮੇਰੇ ਭਾਗ ਪਰੀ
ਆਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦ ਸੀਲ ਹੈ ਸੁ ਦੇਖਐ ਲੋਗ ਆਨ ਝੂਠ
ਗਾਵਤੇ ॥ ਰਨ ਹੂੰ ਮੇਂ ਸੰਗ ਜੌ ਰਹੌ ਹੋਤੀ ਕਹੋ ਮੇਰੀ ਸੌਂ ਹਮੇ
ਹਿ ਛਾਡ ਕੈਸੇ ਸੁਰ ਲੋਕ ਜਾਨ ਪਾਵਤੇ ॥੨੨॥ ॥
ਕਬਿਤੁ ॥ ॥ਤੁਮੈ ਰਘੁਨਾਥ ਸੁਰਨਾਥ ਹੂੰ ਕੈ ਮੇਰੀ
ਇੰਦ੍ਰ
ਸਾਥ ਰਹੀ ਸੀਅ ਛਾਡ ਸੰਗ ਐਸੇ ਕੈ ਨ ਤ੍ਯਾਗਬੋ ॥ ਜ
ਲੈ ਕਾਠ ਜੋਰ ਕੈ ਜਰਾਇ ਤਨ ਛਾਰ ਕਰੋ ਤੋ ਲੌ ਪਤਿ ਬ
ਤ ਮੇਰੋ ਜੈਸੇ ਤੈਸੇ ਰਾਖਬੋ ॥ ਸੀਲ ਤੇ ਸਧਾਏ ਤਬ ਸੀ
ਗ ਨਸਿਧਾਰੀ ਜਬ ਤਊ ਭੂਲੇ ਆਜ ਹੂੰ ਲੌ ਟੂਟੇ ਘਟ
ਲਾਖਬੋ ॥ ਜੈਸੀ ਆਦਿ ਹੁਤੀ ਤੈਸੀ ਅੰਤ ਨ ਨਿਬਾਹੀ
ਰਾਮ ਤਊ ਪਰ ਰਾਵਨ ਕੀ ਅਧੰਗ ਮੇ ਨਾਖਬੋ ॥੨੩॥
ਲੁਕ ਪਾਵੇ
॥ ॥ਕਬਿਤੁ ॥ ॥ਅਰੇ ਹਨੂ ਮਾਨ ਧ੍ਰਿਗ ਪੌਰਖ ਧਪਮ
ਬਹੁ
ਨ ਤੇਰੋ ਰਾਮ ਨਾਮ ਲੈ ਕੈ ਤਬ ਗਾਉ ਤੈਂ ਜਰਾਯੋ ਹੈ ॥ ਕ
ਲੰਕਾ

੨੩੦ ਧੋਂ ਸਿੰਧੁ ਬੂਡਓ ਕਿਧੋਂ ਬੂਟੇ ਭਯੋ ਕਿਧੋਂ ਅੰਧ ਕਿਧੋਂ ਕਾਹੂ
ਆਪਦਾ ਤੇ ਬੇਰ ਬਛਧਾਯੋ ਹੈ॥ ਦੇਖੋ ਮਿਲ ਬਾਨਰ:
ਅਨੰਤ ਕਾਹੂ ਮੰਤ੍ਰ ਕਰ ਮਾਰੂ ਕੈ ਬਜਾਇ ਰਾਮ ਰਨ ਮੇ
ਨਾਯੋ ਹੈ॥ ਲੋਹ ਆਂਚ ਲਾਗੀ ਕੈ ਨ ਜਾਇ ਮਰੈ ਆਗੀ
ਔਰ ਕਾਲਕੇ ਬਟੈ ਆ ਲੋਗ ਕਾਂਹੇ ਕਾਂਮ ਆਯੋ ਹੈ॥
੪॥ ॥ਕਬਿਤੁੰ॥ ॥ਰਾਵਨਕੇ ਮਾਰਕੈ ਨ ਲਆਏ
ਮ ਮੇਰੇ ਫਿਰ ਲਛਮਨ ਚੌਰ ਲੈਕੇ ਭਾਗੇ ਨ ਸੁਹਾਵ
॥ਕੇ ਸਨਕੇ ਛੋਰ ਮੈਨ ਝਾਰੀ ਧੂਰ ਪਾਇਨ ਕੀ ਤਾਂਹੀ
ਛਿਨ ਨੈਨ ਕੰਜ ਕੀਏ ਨ ਬਿਛਾਵਨੇ॥ ਮੇਰੇ ਜੀਅ ਹੁਤੀ
[ਕਾਲ]
ਮੈ ਮੰਦੋਦਰੀ ਕੇ ਦੇਤ ਮਾਨ ਸੋਂ ਤੋ ਸਭ ਰਹੀ ਕੋਊ ਲਨਾ
ਯੋ ਨ ਮਿਲਾਵਨੇ॥ ਦੇਖੋ ਮਾਝ ਧਾਰ ਮੈ ਮਨੋਰਥ ਕੀ
[ਦਰੀਆਵਮੇਂ]
ਊ ਬੂਡੀ ਰਾਮਕਹਿ ਐਸੇ ਸੀਅ ਭਾਗੀ ਦੁਖ ਪਾਵ
॥੨੫॥ ॥ਕਬਿਤੁੰ॥ ॥ਏਕ ਕਾਮ ਕਰੋ ਪਤਿ ਸੁ
ਤੋਤੇ ਕੁਰੇ ਭਾਰੀ ਰਾਮ ਤਨ ਦੇਖਯੋ ਕੈਸੇ ਆਛਾ ਤੇ ਦਿ
ਈਏ॥ ਕਰਮ ਅਧੀਨ ਦੇਹ ਧੈਠੇ ਬਾਰ ਬਾਰ ਧਾਰ
ਸਰਕੇ ਹੂਕੇ ਪਾਛੇ ਕਯੋ ਧਰਮ ਪਾਈਏ॥ ਤਾਤੇ ਸਿ
ਕਮਲ ਲੈ ਅੰਕ ਪਰ ਜੰਕ ਵਾਖਤਾਂਹੀ ਸੋਂ ਲਗਾਇ
ਗਾਇ ਧਿਆਨ ਧਾਨ ਨਾਥ ਗਾਈਏ॥ ਬਿਰਹਿ ਬਿ
[ਪਟ]
ਰ ਸਾਧ ਦੇਹ ਨੇਹ ਡੋਰੀ ਬਾਂਧ ਹਾਰੀਆਂ ਬਨਾਇ

ਇ ਰਾਮ ਸੋ ਮਿਲਾਈਐ ॥੩੬॥ ॥ਕਬਿਤੁ॥ ॥ਔਰ
ਸੁਣੇ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਾਨ ਹੋਹਿ ਗੇ ਵਡੇ ਸੁਜਾਨ ਛੂਟਤ ਪਯਾਨ ਮੂੰ
ਡ ਵੇਦ ਲੋਕ ਜਾਈਐ ॥ ਜਹਾਂ ਹੈ ਏਕ ਰਾਵਨ ਕੇ ਭਜੇ ਉਪ
ਜਾਰ ਸੋਕ ਰਾਮ ਕਰੈ ਜਾਕੇ ਲੋਗ ਰਾਮ ਸੰਗ ਗਾਈਐ ॥
ਜੌ ਤੌ ਕਛੂ ਫਲ ਪੈ ਤੋ ਕੁਟੰਬ ਸਮੇਤ ਦਸਕੰਧ ਰਿਨ-
ਬੋਰੇ ਈ ਮੈਂ ਜਾਕੋ ਫਲ ਪਾਈਐ ॥ ਬਾਤ ਹੈ ਨਿਦਾਨ ਕੀ
ਸੌਰੇ ਇਕ ਹੈ ਜਾਨਕੀ ਤੌ ਮੇਰੀ ਦੇਹ ਪ੍ਰਾਨ ਨਾਥ ਆਪ
ਬਰਾਈਐ ॥੩੭॥ ॥ਕਬਿਤੁ॥ ॥ਜਹੈ ਜੀਆਵ
ਹਾਰ ਕਹੈ ਜਾਨਕੀ ਪੁਕਾਰ ਮੇਰੇ ਨਾਥ ਵਡਭਾਗੀ ਆਜ
ਰਾਮਹਿ ਲਪਟਾਹਿੰਗੋ ॥ ਔਰ ਤੋ ਅਭਾਗ ਮੇਰੇ ਸਤੈ ਅੰ
ਗ ਆਸ ਤਜੇ ਰਾਮਚੰਦ ਅੰਗ ਕੋ ਸਦਾਈ ਪਛੁਤਾਹਿ
ਗੋ ॥ ਵੇਦਨਾ ਵਿਹਾਨੇ ਜੇਤੋ ਮਾਯਾ ਕੇ ਬਨਾਏ ਸੂਤ ਸੀ
ਜਕੇ ਹੂਏ ਤੇ ਤੀਨ ਲੋਕ ਜਰ ਜਾਂਹਿਗੋ ॥ ਬੋਲੇ ਤਬ ਲੋ
ਪਕੈ ਕੈ ਸੋਕ ਤਜੌਂ ਏਕ ਮਾਤ ਰਾਮ ਕੈ ਸੋ ਰਾਵਨ ਕੇ ਹਾ
ਥਨ ਸਮਾਹਿੰਗੋ ॥੩੮॥ ॥ਦੇਵ ਉਵਾਚ॥ ॥ਕਬਿਤੁ॥
॥ ਰਹੀ ਹੈ ਤੌ ਸੰਗ ਪੇ ਅਨੰਗ ਕੇ ਪ੍ਰਬੀਨ ਅਤਿ ਪੈ
ਰਖ ਨੇ ਆਨਤ ਹੈ ਤੀਨ ਲੋਕ ਕੋ ਦਹੈ ਲੋਕ ਪਤਿ ਰੀਝ
ਕ ਪਾਪ ਕਿਨ ਤੇ ਕੁਟ ਤੇਰੀ ਦੇਹ ਛੂਟ ਜਾਤ ਤਬ ਰਾਮ ਕੇ
ਪਕੇ ਸਹੋ ॥ ਭਾਖ ਭਾਖ ਪ੍ਰਾਨ ਸੂੰ ਰਭੁਏ ਅੰਤ੍ਰਿ ਧਯਾਨ

ਦੇਖਰਾਮਚੰਦ ਬਾਨ ਅਬ ਯਾਹੀ ਕੌ ਸਿਰੌ ਗਹੈ॥ ਕੇਹਰ
ਕੇ ਆਗੇ ਜੈਸੇ ਕੁਰੰਗ ਤੈਸੇ ਰਾਵਨ ਪੈ ਜੈਸੋ ਲੈ ਜੀਵੈ ਤੌ ਲੌ
ਯੌ ਪੁਕਾਰ ਬਾਤ ਕੋ ਕਹੈ॥੩੯॥ ॥ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਸੀ
ਤਾ ਬਡੀ ਅਜਾਨ ਸਬੈ ਦੇਵ ਮਿਲ ਯੌ ਕਹੈਂ॥ ਅਬ ਲੌ ਜਾ
ਤੇ ਪ੍ਰਾਨ ਜੌ ਹਮ ਬੀਚ ਨ ਆਵਤੇ॥੪੦॥ ॥ਸੋਰਠਾ॥
॥ਹਮ ਨਹਿ ਸਕੈ ਸੰਭਾਰ ਰਾਵਨ ਕੇ ਛਲ ਬਲ ਪ੍ਰਬਲ
॥ਸੀਤਾ ਰਜਨੂ ਮਾਰ ਰਾਮ ਪ੍ਰੇਮ ਜੀਵਤ ਬਚੈ॥੪੧॥
॥ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਸੁਨ ਸਿਯ ਬਚਨ ਪ੍ਰਤੀਤਿ ਸਮ
ਝਾਵਤ ਸਭ ਦੇਵਤਾ॥ ਯਹਿ ਰਾਵਨ ਕੀ ਰੀਤ ਛਲ ਕੈ
ਨੈ ਅਰੁ ਕਰੈਗੋ॥੪੨॥ ॥ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਧੌਰ ਖਰ
ਮਾ ਅਭੰਗ ਕੌਨ ਕੀਟ ਰਾਵਨ ਕੂਮਤ੍ਰਿ॥ ਜੈਸੇ ਗਰੁੜ ਭੁਜੰ
ਗ ਕੋ ਪਕਰਤ ਲੱਜਾ ਮਹੈ॥੪੩॥ ॥ਕਬਿੱਤੂੰ॥
॥ਸੀਤਾ ਕੇ ਬਚਨ ਸੇਵ ਗਾਏ ਲੋਕ ਲੋਕ ਦੇਵ ਆਇ ਕੈ ਅ
ਸੋਕ ਬਨ ਸੋਕ ਕੋ ਨਿਵਾਰ ਕੈ॥ ਜਾਨਕੀ ਕੇ ਆਪਦਾ ਕੇ
ਪੁੰਜ ਐਸੇ ਭਾਗੇ ਜੈਸੇ ਗੰਗਾ ਕੋ ਊ ਨਾਇ ਤ੍ਰਾਂਹੋ ਪਾਪ ਜਾ
ਇ ਡਾਰ ਕੈ॥ ਸੀਸ ਤੇ ਗਏ ਅਕਾਸ ਰਾਵਨ ਨਿਰਾਸ ਭੈ
ਕੈ ਰੂਪ ਧਾਰੇ ਭੂਖ ਭੂਖਨ ਸੋ ਮੂੰਡ ਮਾਰ ਮਾਰ ਕੈ॥ ਰਾਮ ਕਾ ਦਿ
ਰੋ ਰਾਵੇ ਬਾਟਨ ਕੋ ਚਲਯੋ ਕੈਸੇ ਜੈਸੇ ਰਾਮਾ ਬਿਮੁਖ ਚ
ਲੇ ਜਨਮ ਹਾਰ ਕੈ॥੪੪॥ ॥ਰਾਵਨੇ ਵਾਚਾ ਕਬਿੱਤੂ॥

ਆਸੋ ਗਾਢ ਲੰਕ ਪਤਿ ਪਾਇ ਦੁਖ ਪਾਪ ਮਤਿ ਆਪਨੇ
ਸੋ ਕੀਨੋ ਅਤਿ ਬੈਠਯੋ ਮੁਰਝਾਇ ਕੈ ॥ ਮਨੇ ਕੀਏ ਸਬੈ ਲੋਗ
ਜੀਅ ਮੈ ਬਢਾਯੋ ਸੋਗ ਭਗਤ ਨ ਹਾਥ ਸੀਅ ਬਕਯੋ ਹੌ
ਉਪਾਇ ਕੈ ॥ ਕਾਲ ਪਕਰਯੋ ਬੰਦਸਾਲ ਸੇਵੈ ਆਗੇ ਲੋਕਪਾ
ਕੈਦ ਬਰਨ ਕੁਬੇਰ
ਲ ਦੇਖੋ ਰਾਮ ਸੋਂ ਸੋ ਬੈਰ ਕੀਓ ਹੈ ਬਜਾਇ ਕੈ ॥ ਕੈਸੀ ਭੈ ਹੈ
ਦਈ ਠਕੁਰਾਈ ਪੈ ਹੈ ਨਈ ਜਾਨਕੀ ਨ ਲਈ ਗਈ ਰਾਖੀ
ਦੇਵਨ ਬਰਾਇ ਕੈ ॥੪੫॥ ॥ਕਬਿਤੁੰ॥ ॥ਚਾਰੋ ਮੁਖਬ
ਬਾਰ ਪੜ੍ਹੈ ਜਿਨ ਏਕੈ ਆਂਕ ਦੂਰ ਦੂਰ ਥਾਂਕ ਜਾਹਿ ਆਯੋ
ਮੈਂ
ਕੈਨ ਕਾਜ ਕੋ ॥ ਦੇਖਯੋ ਬਾਰ ਪਤਿ ਕਹਯੋ ਲੰਕ ਪਤਿ ਮੂਢ
ਬ੍ਰਹਮਾ
ਮਤਿ ਜਾਨਤ ਹੈ ਜੀਅ ਮੈ ਸੁਰਪਤਿ ਕੇ ਸਮਾਜ ਕੋ ॥ ਠੋਕੇ
ਇੰਦ੍ਰ
ਜਿਨ ਬੀਨ ਸੁਨ ਨਾਰਦ ਪ੍ਰਬੀਨ ਅਰ ਜੀਨ ਤੁੰਬਰ ਤੇਰੇ ਇ
ਜਿਵੈ
ਢ ਗਾਹਤੇ ਨ ਲਾਜ ਕੋ ॥ ਤੂਟ ਤੂਟ ਦੇਵਨ ਸੋਂ ਕਹੈ ਦਰਵਸ
ਆਜ ਜਾਨਕੀ ਬਚਨ ਆਨ ਲਾਗਯੋ ਲੰਕ ਰਾਜ ਕੋ ॥੪੬॥
ਸੀਤ ਉਵਾਚ ॥ ਕਬਿਤੁੰ ॥ ॥ਰਾਵਨ ਕੀ ਐਸੀ ਗ
ਤਿ ਸੀਤਾ ਆਪਨੀ ਬਿਪਤਿ ਕਹੀ ਸਬ ਤ੍ਰਿਜਟੀ ਸੋਂ ਸਰ
ਮਾ ਬੁਲਾਇ ਕੈ ॥ ਦੇਖੋ ਇਨ ਪਾਪੀ ਮੋ ਸੋਂ ਕੈਸੇ ਛਲ ਕੀ
ਨੋ ਜੈ ਨ ਦੇਵ ਬਾਨੀ ਹੋਤੀ ਪ੍ਰਾਨ ਦੇਤ ਹੌ ਉਠਾਇ ਕੈ ॥ ਬੋਲੀ
ਦੋਊ ਜਾਂਕੇ ਪਰਪੰਚ ਕੇ ਨ ਅਤਿ ਰਾਨੀ ਆਗੇ ਈ ਕਹੈ ਗੇ
ਤਿ ਸੋਂ ਕਹਯੋ ਸਮਝਾਇ ਕੈ ॥ ਸਾਵਧਾਨ ਹੂ ਜੈ ਜਾਂਕੀ ਬਾ

ਤਨਪਤੀਜੋ ਜਿਨ ਰਾਮ ਆਜ ਕਾਲ ਯਾਹਿ ਤਾਰਤ ਪਰ
ਇਕੈ॥੪੭॥ ॥ਕਬਿਤ੍ਰ॥ ॥ਆਯੋ ਰਾਮ ਜਿਕਟ ਬਿ
ਕਟ ਕਿਲਕਾਰੇ ਕਪਿ ਸਬੈ ਰੰਗਾ ਰੰਗ ਭੀਰ ਧੁਜਾ ਫਹਿਰ
ਤ ਹੈਂ॥ ਸਿੰਘਨਕੀ ਘੋਰ ਸੁਨ ਮੋਰ ਪਿਕ ਨਾਚਤ ਹੈਂ ਮਾਨੋ ਮੇ
ਕਬੂਤਰ ਕੋਇਲ
ਘ ਸੋਰ ਹੂੰਤੇ ਨੇਰ ਸਿਰਤ੍ਰ ਹੈ॥ ਝਰਨਾ ਝਰੈ ਅਪਾਰ ਫੂ
ਲੇ ਦ੍ਰੁਮ ਲਤਾ ਝਾਰ ਮਾਨੋ ਫੂਲ ਫੂਲ ਗਿਰੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੋ ਚੁਰਾ
ਬ੍ਰਿਛ ਘੋੜੇ
ਤ ਹੈਂ॥ ਬਾਜੀ ਹਿਨ ਨਾਤ ਮਾਥੇ ਹਾਥੀ ਝੁਨ ਨਾਤ ਸੀਯ ਰਾ
ਵਨ ਸੇ ਪਾਪਨ ਕੇ ਐਸੇ ਘਰ ਜਾਤ ਹੈਂ॥੪੮॥ ॥ਤ੍ਰਿਜ
ਟੀ ਸੁਸਰਮਾਂ ਵਾਰ੍ਤਾ॥ ॥ਕਬਿਤ੍ਰੁੰ॥ ॥ਰਾਵਨ ਕੋ ਮਾ
ਰ ਪਾਛੇ ਰਾਜ ਦੈ ਬਿਭੀਖਨ ਕੋ ਮਹਾਰਾਜ ਰਾਮ ਤਬ ਤੇ
ਰੀ ਢਿਗ ਆਇ ਹੈਂ॥ ਦੂਰ ਹੂੰ ਤੇ ਤੇਰੀ ਓਰ ਦੇਖ ਮੁਸਕਾ-
ਇ ਤੇਰੋ ਬਿਰਹ ਬਿਆਰ ਧਾਇ ਹੀਏ ਸੋਂ ਲਗਾਇ ਹੈਂ॥ ਕ
ਪਥਰ
ਹੈ ਸਰਮਾਂ ਤ੍ਰਿਜਟੀ ਪਜਾਰੀ ਸੀਯ ਤੇਰੀ ਘੂੰਟੀ ਦਾਸੀ
ਘਾਸ੍ਰੀ
ਕਹਿ ਆਪਨੀ ਜੋ ਹਮੈਂ ਨ ਬਚਾਇ ਹੈਂ॥ ਬਾਨਰ ਕੇ ਝੁੰਡ
ਹਾਥ ਲੀਨੇ ਰੂਖ ਮੂੰਡ ਤੇ ਤੋ ਕੋਊ ਕਪਿ ਭੂਖੇ ਮਾਰ ਹਮੈ ਫ
ਰ ਖਾਇ ਹੈਂ॥੪੯॥ ॥ਸੀਤ ਉਵਾਚ॥ ਕਬਿਤ੍ਰੁੰ॥
॥ਨੈਕੁ ਸੀਯ ਹਸੀ ਸਖੀ ਸੁਨੋ ਘਰਬਸੀ ਤੁਮੈ ਪਾਲ ਨ
ਸਮਾਨ ਰਘੁਬੀਰ ਸੋਂ ਮਿਲਾਇ ਹੋ॥ ਔਰ ਤੁਮੈਂ ਪੌਨ
ਪੂਤ ਨੀਕੇ ਪਹਿਚਾਨਤ ਹੈ ਸੌਂ ਤ੍ਰਿਜਟੀ ਤਿਹਾਰੀ ਸੇਵਾ ਭਾ

ਪੈ ਫਿਰਾਇਹੋਂ ॥ ਜਾਨਕੀ ਰੂ ਹਨੂਮਾਨ ਕੇ ਭਰੋਸੇ ਭੂਲੇ ਜਿ
ਨ ਰਹੋ ਫਲ ਖਾਇ ਤੂੰ ਹੈਂ ਪ੍ਰਾਨ ਕਹਾਂ ਪਾਇਹੋ ॥ ਬੀਰ ਰਸ
ਮਾਤੇ ਰੈਹੈਂ ਲੋਹੂ ਸੋ ਅਨਾਤੇ ਵੈ ਹੈਂ ਕਹਾਂ ਭਯੋ ਤਾਹਿ ਤੇਰੇ
ਆਸਕਤ
ਪਾਇਨ ਲੁਠਾਇਹੋਂ ॥੫੦॥ ॥ਸ੍ਵੈਯਾ॥ ॥ਜਾਂਦਿ
ਨ ਧਾਇ ਧਰੈ ਕਪਿ ਕੈ ਦਲੁ ਜੀਤ ਫਿਰੈ ਕੋਊ ਆਨ ਸੁਨਾ
ਹੈ ॥ ਰਾਵਨ ਕੇ ਸਿਰ ਦੈ ਸਿਰ ਫੇਰ ਕੈ ਬਾਦਿ ਬਾਮਨਿ ਸੰਕ ਪੈ ਲੰਕ
ਦਹਾਵੈ ॥ ਜੀਵਤ ਜਾਇ ਸੁਨੈ ਜਬ ਸਾਸੁ ਸਪੂਤ ਬਧੂ
ਲੌ
ਕਹਿ ਮੋਹਿ ਬੁਲਾਵੈ ॥ ਸੀਰ ਰਘੁਬੀਰ ਕੇ ਪਾਇ ਰਹੌਂ ਹੌਂ ਗ
ਹਿ ਸੋ ਦਿਨ ਮੋਹਿ ਕਹੋ ਕਬਿ ਆਵੈ ॥੫੧॥ ॥ਸ੍ਵੈਯਾ॥
॥ ਜਾ ਦਿਨ ਆਨ ਮਦੋਦਰਿ ਸੁੰਦਰਿ ਦੀਨ ਪੈ ਰਾਮ ਕੈ
ਪਾਇ ਪਰੈ ॥ ਮੁਕਤਾ ਖਿਸ ਮਾਂਗ ਤੇ ਤੂਟ ਪਰੈ ਦੋਊ ਨੈਨ
ਮੋਤੀ
ਕੇ ਨੀਰ ਸੋਂ ਭੂਮਿ ਭਰੈ ॥ ਤਬ ਹੌਂ ਹੂੰ ਬੁਲਾਇ ਸੰਬੋਧ ਕਰੋ
ਧੀਰਜ
ਕੋਊ ਤੋਹਿ ਗਹੇ ਤਬ ਸੀਯ ਮਰੈ ॥ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਮਨੋਰ
ਥ ਹੈ ਤ੍ਰਿਜਟੀ ਸੁਖਿ ਨ ਰਘੁਬੀਰ ਹਿ ਕੌਨ ਕਰੈ ॥੫੨॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ॥ਦੁਖ ਸਾਗਰ ਕੋ ਤਰ ਸਕੈ ਸੀਯ ਧਰਮ
ਕੀ ਸੀੜ੍ਹ ॥ ਰਾਵਣ ਨਾਰਾਨਦ ਬਧੂ ਲੈ ਪੁਨ ਆਯੋ ਦਸਰ
ਪਉੜੀ
ਥਾ ॥੫੩॥ ॥ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਤ੍ਰੈ ਸੀਯ ਨਿਪਟ ਕਠੋਰ
ਸੋ ਫਲ ਬਲ ਬਹੁਤੇ ਲੀਏ ॥ ਨੈਕੁ ਨਿਰਧਾਮ ਓਰ ਜਬ
ਬੇਰ ਦੇਖ
ਤ ਐਰ ਸੀਤਲ ਕਰਹੁ ॥੫੪॥ ॥ਕਬਿਤੁ॥ ॥

।ਦਿਨ ਹੀ ਤੇ ਕੈਰੈ ਰਾਤ ਮੇਲੋਂ ਚਾਲ ਲੋਕ ਸਾਤ ਬਜੰ ਪਾਤ
ਹੋਇ ਤੋ ਸਹਾਰ ਬੇਕੇ ਸਾਹਸੀ ।ਐਰੋ ਕੋਪ ਬਿਨ ਭੂੰਦ ਸਭ
ਕੀ ਘਟਾਈ ਰਿਪੁ ਤੋ ਸੋਂ ਪਰ ਹਸੋ ਪੈ ਤੂੰ ਜੋਰੇ ਨੈਨ ਨਜਸੀ
।ਤੇ ਰੋਈ ਨਿਹੋਰੇ ਜੋ ਤੂੰ ਕਹੈ ਛਾਡੌਂ ਤੋਰੇ ਪਤਿ ਨਾਤੋ ਭਾਜੀ
ਬੇਕੀ ਹੈਂ ਜਾਨ ਬਾਤ ਬਾਹਸੀ ।ਬੋਲੀ ਸੀਯ ਯਾ ਸੋਂ ਕੋਊ
ਕਹੈ ਦਸਕੰਧ ਅੰਧ ਆਜ ਹੀ ਪਰੀ ਹੈ ਮੂੰਢ ਮਰਬੇ ਕੀ
ਹਾਹਸੀ ।।੫੫।। ।ਕਬਿੱਤੁ। ।ਜੌ ਕਹੌ ਤੌ ਮੂੰਡ ਕਾ
ਟ ਰਾਖੋਂ ਤੇਰੇ ਪਾਇ ਤਰ ਤੈਂ ਹੀ ਪਰਵਾਰ ਮਾਰ ਖੇਹ ਮੈਂ ਉ
ਡਾਇ ਦੇਓਂ ।ਔਰ ਜੋ ਕਹੈ ਤੋ ਤੇਰੋ ਹ੍ਵੈ ਕੈ ਸੇਵੌਂ ਗਾਢੌ ਬਨ
ਜੌ ਕਹੌ ਤੌ ਤੇਰੋ ਹ੍ਵੈ ਕੈ ਪਲਕਾਂ ਡੁਸਾਇ ਦੇਓਂ ।ਜੌ ਕਹੌ ਮੰ
ਦੋਦਰੀ ਸਮੇਤ ਰਨਵਾਸ ਤੇ ਉਦਾਸ ਹ੍ਵੈ ਕੈ ਆਜ ਏਕ ਏ
ਕਹਿ ਡੁਰਾਇ ਦੇਓਂ ।ਐਸੀ ਕਰ ਬੀਰ ਰਘੁਬੀਰ ਤਜ
ਕਹਓ ਸੀਯ ਜਾਹਿ ਜਾਹਿ ਜੌ ਕਹੌ ਤੌ ਅਬ ਹੀ ਜਰਾਇ
ਦੇਓਂ ।।੫੬।। ।ਸੀਤ ਉਵਾਚ੍ਯ ।ਕਬਿੱਤੁ। ।ਐਸੇ
ਦੁਖਦੇਤ ਹੈ ਉਪਾਧਿ ਹੀ ਕੇ ਹੇਤ ਹੈ ਪੈ ਤਊ ਸੀਯ ਦੈ ਸਰ
ਪ ਪਾਪੀ ਨ ਜਰਾਯੋ ਹੈ ।ਸਾਜ ਦਲ ਆਏ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਾਨ
ਨਾਥ ਯਾਹੀ ਪਰ ਤਾਤੇ ਪ੍ਰਭੁ ਖੇਲੁ ਮੋਪੈ ਜਾਤ ਨ ਮਿਟਾ
ਯੋ ਹੈ ।ਜੋਈ ਤੀਯ ਕੈ ਨਕਾਮ ਦਾਮ ਕਾਢਿ ਸਾਚੀ ਕਹੈ
ਪਤਿ ਕੋ ਮਿਟਾਇ ਜਸ ਆਪਨੇ ਚਲਾਇ ਓਹੈ ।ਰਾਵਿਕੇ

ਉਦੋਤ ਆਵੈ ਦੇਖਕੈ ਖਦਯੋਤ ਤਨ ਅੰਧ ਦਸਕੰਧ ਮ
ਨਕੈਨ ਕੋ (ਇਨਾਨ) ਲੁਭਾਯੋ ਹੈ॥੫੭॥ ॥ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਪਾਪ
ਕੇ ਮਨੋਰਥ ਰੇ ਪਾਪੀ ਮਨ ਹੀ ਮੈਂ ਭੂਲੇ ਊਪਰ ਕਹੇ ਤੇ ਲੁ
ਕ ਬਾਵਰੇ ਕਹੱਤ ਹੈਂ॥ਤ੍ਰਿਜਟੀ ਤ੍ਰਿਦੇਖ ਜਾਹਿ ਬਿਆਪ
ਯੋ ਤਾਂਕੋ ਦੇਖ ਨਹੀ ਯਾਂਤੇ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਾਨ ਨੈਕੁ ਰੋਖ ਨ ਗ
ਹੱਤ ਹੈਂ॥ਰਾਮ ਭੁਜ ਦੰਡ ਪਰ ਐਸੇ ਖੰਡ ਖੰਡ ਕਰ ਕੋਟ
ਕ ਬਾਹਉ ਪ੍ਰਾਨ ਕਾਹੇ ਕੋ ਦਹੱਤ ਹੈਂ॥ਜਾਹਿ ਦਸਕੰਧ ਬੀ
ਸ ਲੋਚਨ ਸੋ ਅੰਧ ਕਹੂੰ ਧਾਰੇ ਪੁੰਜ ਬੀਜੁਰੀ ਕੇ ਹਾਥ
ਮੈਂ ਰਹੱਤ ਹੈਂ॥੫੮॥ ॥ਰਾਵਨੋ ਵਾਚ॥ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥
ਐਸੀ ਸੁਨ ਰਾਜੋ ਲੰਕ ਨੈਕੁ ਨ ਭਯੋ ਨਿਸੰਕ ਜੈਸੇ ਰੰਕ (ਕੰਗਾਲ) ਮ
ਨਿ ਬਿਨ ਨੀਰ ਅਕੁਲਾਤ ਹੈ॥ਰਾਮ ਇਤ ਆਯੋ ਦਬਿ
ਸੀਤਾ ਕੀ (ਮਣੀ) ਨ ਲੂਟੀ ਛਬਿ ਮੋਸੋ ਪਛੁਤਾਇ ਇਕ ਯਹੈ ਉ
ਠ ਪਾਤ ਹੈ॥ਕਰੌਂ ਏਕ ਬੰਡੋ ਛਲੁ ਦੇਖੌਂ ਤੌ ਸੀਯਾ ਕੋ ਬ
ਲੁ ਕੈਸੇ ਨ ਮਿਲੈਗੀ ਮੋਸੋਂ ਐਸੋ ਇਤਰਾਤ ਹੈ॥ਕੰਚਪ
ਤੁ ਦੇਕੈ ਮਨੁ ਚਾਹਤ ਹੈ ਬੰਚਕ ਜਯੋਂ (ਛਲ) ਐਸੋ ਪਰ ਪੰਚਨ (ਠਗ) ਤੇ
ਰੰਚ ਨ ਲਜਾਤ ਹੈ (ਠਗ)॥੫੯॥ ॥ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਮਨ ਮੈ
ਕਿਯੋ ਕਲਾਪ ਰਾਮਚੰਦ ਬਨਯੋ ਆਪ ਲੀਨੋ ਹਾਥ ਚਾਂ
ਪ ਮਾਥੇ ਮੁਕਟ (ਸਾਂਗ) ਬਨਾਇਕੈ॥ਪੀਰੇ ਪਟ ਕਟਿ ਸਜੋ ਲ
ਪੇਟਕੈ ਨਿਖੰਗ ਕਸ ਅੰਗ ਅੰਗ ਸੁੰਦਰ ਅਨੰਗ (ਲਕ) ਕੋ
(ਕਾਮ)

 ਲਜਾਇਕੈ।ਰਾਵਨਕੇ ਮਾਥੇ ਕਟ ਕੰਟਾ ਲੋ ... ਅਕੋ
ਪਾਂਚ ਪਾਂਚ ਲੀਨੇ ਫਰ ਲੋਹੂ ਸੋਂ ਭਿਜਾਇਕੈ।ਰਘੁਕੋ ਸੀ
ਸਤੀਰ ਰਘੁਬੀਰ ਬਨਆਯਾ ਬਲ ਬੇਖਕੇ ਪ੍ਰਤਾਪ
ਪਾਯ ਅਭਮਾਨੇ ਨ ਆਇਕੈ।੬੦॥ ।ਕਬਿੱਤ।
।ਧਾਏ ਚਢ ਬੰਦਰਨ ਬਿਦਾਰਨ ਸੀਜਕੇ ਸਤ ਪਤਿਤ
ਉਧਾਰਨ ਕੋ ਭੂਪ ਤਨ ਧਾਰਕੈ।ਸੇਵਕ ਸਿਖਾਏ ਰਨਰ
ਮਰਦ ਆਏ ਜੀਤ ਮੂੰਡ ਲਟਕਾਏ ਹਾਥ ਬੈਰੀ ਨਿਜਮਾ
ਰਕੈ।ਭੇਰੀ ਢੋਲ ਪਟਹਿ ਨਿਸਾਨ ਸੋਂ ਸੁਹਾਏ ਬੀਰ ਦੁੰਦਭੀ
ਬਜਾਏ ਲੋਕ ਰੀਝਤ ਨਿਹਾਰਕੈ।ਰਾਵਨ ਕਹਤ ਯਾਮੀ
ਹੈਨ ਮਨ ਕਾਮੀ ਅਬ ਜਾਨਤ ਹੌਂ ਜਾਨਕੀ ਲਖੇ ਤੇ ਛਾਰੇ-
ਜਾਰਕੈ।੬੧॥ ।ਪੁਰਬਾਸੀ ਲੋਗਨਉਵਾਚ।ਕਬਿ
ੱਤ। ।ਕੇਊਕ ਨਿਹਾਰਕੈ ਸਰੂਪ ਭਏ ਭੂਪ ਲੀਨੋ ਮਾ
ਨੇ ਮਨ ਹਰਖੇ ਜੂਪ ਐਸੇ ਰਹੇ ਹੇਰਕੈ।ਏਕ ਕਹਯ ਆਨਭ
ਏ ਮੋਛਕੇ ਪ੍ਰਾਨ ਜੋਗ ਏਕ ਲੋਕ ਕਹੈਂ ਹਮ ਦੇਖੇ ਕਸੇ ਹੂੰ
ਟੇਰਕੈ।ਏਕ ਕਹੈਂ ਭਲੀ ਕੀਨੀ ਮਹਾਰਾਜ ਰਾਮਚੰਦ
ਨਸੋਂ ਪਾਪੀ ਤੂ ਮਾਰਯੋ ਘੇਰ ਘੇਰਕੈ।ਏਕ ਕਹੈਂ ਰਾਜ
ਕਰੋ ਲੰਕ ਕੋ ਨਿਸੰਕ ਆਜ ਬਗਾਰ ਬਜਾਰ ਸਭ ਕਹੈਂ ਟੇ
ਟੇਰਕੈ।੬੨॥ ।ਰਾਵਨਉਵਾਚ।ਕਬਿੱਤ। ।ਜੈ
ਸੇ ਜਾਂਕੋ ਲਾਗੋ ਮਨ ਤੈਸੋ ਤਾਂਕੋ ਪੂਰਯੋ ਪਨ ਪੂਰਨ ਅ

ਨੈਤ ਰਾਮ ਟੇਖ ਸਿਰ ਤਾਜ ਤੇ॥ ਰਾਵਨ ਕਹਤ ਜੋ ਵੈ ਪਾਵਤ
ਲਛਮੀ ਛੱਤ੍ਰ
ਸਭੁ ਪਾ ਸੋਖ ਤੇ ਤੇ ਵਡਭਾਗੀ ਬੈਰ ਕੀਨੋ ਬੇਗੀ ਕਾਜ ਤੇ॥
ਨਿਰੰਸ
ਬਹੁਰੋ ਬਕਨ ਲਾਗਿਓ ਜਤ ਤੇ ਛਡਾਊਂ ਸੀਸ ਜੈਸੇ ਖ-
ਗ ਰਾਜ ਸੁਧਾ ਛੀਨੀ ਸੁਰ ਰਾਜ ਤੇ॥ ਪਹੂਚੋ ਅਸੋਕ
ਗਰੁੜ ਇੰਦ੍ਰ
ਬਨ ਬਾਂਧਿਓ ਸੀਲ ਤੇਹੀ ਛਿਨ ਐਸੀ ਮਨ ਆਈ ਮੋਹੇ
ਉਪਜਿਓ ਪੈ ਜਾਲ ਤੇ॥ ੬੩॥ ॥ਕਬਿਤੁ॥ ॥ਰਾਵ
ਕਪਟ
ਨ ਕਹਤ ਬਾਮੀ ਜੈਸੇ ਮੇਰੋ ਮਨ ਕਾਮੀ ਪਹਿਲੇ ਸਿਜ
ਪਤਿਬ੍ਰਤ ਧੰਨ
ਸੋ ਤੈਸੇ ਕੀਓ ਨ ਉਮਹਤ ਹੈ॥ ਕਹਾਂ ਗਾਜ ਪਰੀ ਸਤਿਰ
ਉਮਗਦਾ ਬਿਜਲੀ
ਮੇ ਅਨੁਸਰੀ ਜਾਤ ਧਰੀ ਧਰੀ ਲਾਜ ਸੀਲ ਤੀਲ
ਕੈ ਗਹਤ ਹੈ॥ ਔਰ ਮੇਰੇ ਜੀਅ ਤੇ ਪ੍ਰਬਲ ਕ੍ਰੋਧ ਕੀਨ ਹੈ
ਤ ਜਾਇ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਨ ਅਖੰਡਲ ਦਹਤ ਹੈ॥ ਸੋਂ ਨ ਜਾਨੈ
ਰਜੇ
ਪਾਪੀ ਦੇਹ ਰਤੀ ਹੈ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕੀ ਜਾਂਕੀ ਐਸੀ ਏਕ ਜਾਨ
ਕੀ ਸੋ ਧਾਰ ਮੈਂ ਰਹਤ ਹੈ॥ ੬੪॥ ॥ਕਬਿਤੁ॥ ॥ਤਉ
ਪੈ ਨ ਤਜੀ ਆਸ ਕਾਹੇ ਤੇ ਜੁ ਪਾਪ ਰਾਸ ਗਹਿਓ ਸੀਸ
ਪਾਸ ਹਾਥ ਮੂੰਡ ਲਟਕਾਇ ਕੈ॥ ਰਾਵਨ ਕੇ ਮਾਥੇ ਲਾ
ਕੇ ਮਾਰੇ ਮੈਂ ਉਤਾਰੇ ਦੇਖ ਲੀਕੇ ਅਬ ਡਾਰੇ ਦੇਤ ਤੋਕੋ ਦਿ
ਖਾਇ ਕੈ॥ ਜਾਨਕੀ ਕੇ ਅੰਗ ਕਛੂ ਤੇਹੀ ਛਿਨ ਐਸੇ ਭ
ਏ ਜਾਤ ਕਛੂ ਬੋਲੀ ਨ ਮਿਲੀ ਹੈ ਦੌਰ ਜਾਇ ਕੈ॥ ਕਾਮ ਕ
ਤਰਵਰ ਤੇ ਪਛਾਰ ਖਾਇ ਪਰੀ ਕਹੂੰ ਹਾਰ ਕਹੂੰ ਬਾਰ ਕਹੂੰ
ਧਰਤੀ ਡੁਰਲੀ ਧਾਕੇ ਪਟਕ ਗਿਰੀ ਕੇਸ

ਭੂਖਨਬਿਭਾਇਕੈ॥੬੫॥ ॥ਭ੍ਰਿਜਟਾਉਵਾਚ॥ਕਬਿ
ਤੂੰ॥ ॥ਉਨੀ ਰੇਤ ਭ੍ਰਿਟ ਜੈਸੇ ਕਲਪ ਕੈਸੇ ਪਟ ਜੈਸੇ ਕ
ਸੁਫੇਤਭੇਦੇ
ਪਟਕੈਨਸੇ ਜਾਨੀਐ ਜੈਸੇ ਨਟ ਕੋ ਦਿਖਾਇਬੋ॥ਦੂਜੇ ਦੇਵਬ
ਨੀਕਧੋ ਜਾਨਕੀ ਅਜਾਨੀ ਭ੍ਰਈ ਜੈਹੈ ਏਕ ਲੰਕਪਤਿ
ਰੂਪ ਕੋ ਬਨਾਇਬੋ॥ਤੌ ਲੌ ਰਹੇ ਭ੍ਰਿਟ ਬੇਕੋ ਦੌਰਿਓ ਪੌਨ ਕੈ
ਕੈ ਮਨ ਕੈਸੇ ਜੈਸੇ ਪ੍ਰਾਨ ਬਿਨ ਦੇਹ ਕੋ ਚਲਾਇਬੋ॥ਜੈਸੇ
ਜੈਸੇ ਰਖੈ ਧਾਇ ਤੈਸੇ ਤੈਸੇ ਠਗ ਕੈਸੇ ਪਰੈ ਪਾਇ ਤੌ ਲ
ਆਇ ਭ੍ਰਿਜਟੀ ਕੋ ਬਲ ਜੈਹੈ ਸਿਖਾਇਬੋ॥੬੬॥
॥ਰਾਵਨੋਵਾਚ॥ਕਬਿਤੂੰ॥ ॥ਤ੍ਰਾਹੀ ਛਿਨ ਭ੍ਰਯੋ ਛੋਪ
ਲੰਕ ਪ੍ਰਗਟਯੋ ਸੁ ਸੋਕ ਉਪਾਇ ਬਿਨ ਕੇ ਪਤੇ ਖਿਸਾਇਹੂ
ਸੋਭਾ
ਸਿ ਪਾਰ ਹੈ॥ਜਾਹੀ ਪਰਪੰਚ ਤੇ ਮੈਂ ਰੰਚਕ ਨ ਪਾਯੋ ਸੁ
ਪ੍ਰਿਥਵੀ
ਖ ਕੰਚਨ ਸੀ ਜਾਨਕੀ ਨ ਛੇਟੀ ਹੈ ਨਿਹਾਰ ਹੈ॥ਜੈਲੋ ਜ
ਸੋਨ
ਇ ਸਾਰੇ ਭੂਨ ਜੀਤੇ ਨ ਰਾਮਚੰਦ ਤੌ ਲੌ ਮੋਕਉ ਦੂਖ
ਕੀ ਸਦਾਈ ਅਧਕਾਰ ਹੈ॥ਜੀਤ ਜੈ ਸੁਰ ਰਾਜ ਤੀਨ ਲੋ
ਕ ਕੋ ਸਮਾਜ ਤਊ ਮੇਰੋ ਮਨ ਆਜ ਪਾਤ ਪਾਤ ਭਾਰ ਤੂ
ਰ ਹੈ॥੬੭॥ ॥ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਇਹਿ ਬਿਧਿ ਰਾਵਨ
ਇਤ ਲੁਟੈ ਮੀਰ ਨਿਪਟ ਨਿਜ ਕਾਤ॥ਉਤ ਭ੍ਰਿਜਟੀ ਸ
ਲੋਟੇ ਮੌਰ ਵਸੇਸ ਕਰਕੇ ਨੇੜੇ
ਰਮਾ ਸਹਿਤ ਸੁਨਹੁ ਸੀਯ ਕੀ ਬਾਤ॥੬੮॥ ॥ਸੋ
ਰਠਾ॥ ॥ਕਰ ਮਲ ਲੇਖਨੀ ਸੀਸ ਫਿਰੀ ਸ੍ਰਿਸਟ ਭਯੋ

ਹੀ ਫਿਰੀ॥ ਰਾਮ ਸਕਲ ਭ ਸੁਰ ਈਸ ਤੰ ਕੀਤੀ ਐਸੀ ਦੁਖੀ ਏ
॥ਕਬਿਤ੍ਰੰ॥ ਸੀਤ ਉਵਾਚ॥ ॥ਸੀਤਾ ਪਛੁਤਾਇ ਮੁਰਛਾ
ਇ ਦੁਖ ਪਾਇ ਪਾਇ ਕਹੈ ਹਾਇ ਹਾਇ ਸੀਲ ਲਾਜ ਧਨ ਖੋਏ
ਕਟਕ ਬਨਾਇ ਬੇਖ ਰਾਮ ਜੀ ਕੇ ਆਯੋ ਪਾਪੀ ਮੇਰੋ ਮਨ ਧੂਆ
ਤੇ ਸੋ ਧੋਖੇ ਹਰਿ ਭਯੋ ਹੈ ਹੋਂ ਕੈਸੇ ਨ ਆਜ ਤਜਿ ਜਾਤੀ ਦੁਰਕਤ ਮੋ ਸੋ ਕ
ਹੈ ਤੂੰ ਤੋ ਆਜ ਹੀ ਜਿਸੰਕ ਪੈ ਕਲੰਕ ਬੀਜ ਬੁਯੋ ਹੈ ਹੋਵੈ ਦੇਵੋ
ਗਹੀ ਮੇਰੇ ਮਨ ਕੀ ਦਿਠਾਈ ਆਈ ਵਡੇ ਪਾਪੀ ਸੋ ਤੇ ਪਾਪੀ
ਮਿਲ ਬੋਰੇ ਭਯੋ ਹੈ॥੭੦॥ ॥ਕਬਿਤ੍ਰੰ॥ ॥ਹਾ ਬਿਰੰਚ ਹਾਸ
ਰੇਸੁ ਰੰਤ੍ਰਿਕ ਗਨੇਸ ਸੇਸ ਹਾ ਦਿਨੇਸ ਦੇਹ ਅਬ ਛਾਡ ਬਿ
ਲਾਨ ਕੀ॥ ਵਡੇ ਅਪਰਾਧ ਜਿਨ ਕੀਨੇ ਦੁਖ ਦੀਨੇ ਮੋਹਿ ਬੇਖ
ਦੇਖ ਭੂਲੀ ਤਊ ਹੈ ਤੋ ਅੰਤ ਆਨ ਕੀ॥ ਮ੍ਰਿਗ ਮੋਲ ਪਊ ਤੋ ਕ
ਪਨਏ ਮੰਗਾਊ ਆਜ ਜੋਗ ਸਾਧ, ਹੂੰਤੇ ਤੌ ਨ ਮਰਤੀ ਅਬ
ਨਕੀ॥ ਰਾਮ ਤੇਰਾ ਭੂਲ ਕਹੀ ਲੋਗਨ ਮੇਂ ਕੂਲੀ ਸਦਾ ਰਾਮ
ਕਹਿ ਐਸੇ ਰੋਇ ਰੋਇ ਕਹੈ ਜਾਨਕੀ॥੭੧॥ ॥ਕਬਿਤ੍ਰੰ॥
॥ਪਹਿਲੇ ਤੋ ਰਾਮ ਜੀ ਤੇ ਕੌਟਕ ਕਪਟ ਜਾਤੇ ਅਬ ਤੋ ਕਪਟੀ
ਮੈਂ ਆਪ ਆਇ ਜਾਤ ਹੈ॥ ਜਦਪਿ ਨ ਮੇਰੇ ਅਪਰਾਧ ਮੇਰੋ ਪ
ਨ ਨਾਥ ਤਊ ਮੇਰੇ ਅੰਗਨ ਸੋਂ ਅੰਗਨੀ ਰਿਸਾਤ ਹੈ॥ ਦੇਹ ਕਹੈ ਪ
ਇ ਰਲੇ ਪਾਇ ਕਹੈ ਨੈਨ ਛੂਲੇ ਨੈਨ ਦੇਂਹ ਮੇਰੇ ਮੋਹੂ ਆਇ ਲਪਟ
ਤ ਹੈ॥ ਪਾਨ ਨ ਉਡਾਇ ਭੂਮਿ ਕਾਹੇ ਤੇ ਨ ਫਾਟ ਜਾਇ ਕਾਹੀ ਮੈਂ ਸ

ਮਾਇਸੀਅ ਐਸੀ ਦੂਖ ਗਾਤ ਹੈ॥੭੨॥ਕਬਿਤੁ॥ ॥ਅਰੇ ਮੇ
ਰੇ ਪ੍ਰਾਨ ਮੇਰੇ ਕਹੇ ਤੇ ਉਤ੍ਰਾਤ ਨਾਹੀ ਆਪਨ ਕੀਓ ਤੁਰਤ ਰਾਮ
ਹੀ ਤੇ ਪਾਈਓ॥ ਸਦਾ ਕੇ ਸੰਗਾਤੀ ਮੋਹਿ ਹੁਤੀ ਡਰ ਭਾਤ ਕਾਲ
ਨਾਸ ਕਰਕੇ
ਰਾਮ ਜੂ ਪੈ ਜਾਇ ਮੇਰੋ ਦੂਖ ਅਤਿ ਗਾਈਓ॥ ਆਦਰ ਨ ਹੋਇ
ਤਹਾਂ ਕੈਸੇ ਰਹਿਓ ਭਾਵਤ ਹੈ ਨਿਪਟ ਨਿਲਾਜ ਹੋਤੇ ਭੇਦ ਕੇ ਬਤਾਈ
ਓ॥ ਕਿਧੋ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਾਨ ਨਾਥ ਤੁਮ ਸੋ ਕਹਿਓ ਹੈ ਯਾਂ ਕੇ ਪੀਛੇ ਭੂਖੇ ਪ
ਆਸੇ ਦੇਹ ਛੋਰ ਜਿਨ ਜਾਈਓ॥੭੩॥ਕਬਿਤੁ॥ ॥ਪ੍ਰਾਨ ਕਹੈ
ਬਾਤ ਸੁਨ ਜਾਨਕੀ ਪ੍ਰਬੀਨ ਹਮ ਤੇ ਮੈ ਰਘੁਬੀਰ ਜੂ ਮੈ ਨਾਰੇ
ਨ ਰਹੰਤ ਹੈਂ॥ ਲੋਗ ਯੌ ਕਹਤ ਸੀਤਾ ਬਿਰਹਿ ਤੇ ਮਰੀ ਯੌਂ ਹੈ ਉਨ
ਹੀ ਸੋ ਰਾਮ ਫਿਰ ਐਸੇ ਕੈ ਕਹੰਤ ਹੈਂ॥ ਜਾਨਤ ਹੈਂ ਜੀਵਤ ਹੈ ਕਾਹੇ
ਤੇ ਗੁਸਾਈ ਸੁਤੇ ਜਾਤ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਾਨ ਮੇਰੀ ਦੇਹ ਕੋ ਬਹੰਤ ਹੈਂ॥ ਤਾਂਤੇ
ਸਹਰਬੇ
ਜੌ ਲੌ ਤੋ ਕੌ ਰਘੁਨਾਇਕ ਨ ਭੇਟਤ ਹੈ ਤੌ ਲੌ ਤੇਰੀ ਬਾਤੇ ਹਮ ਲ
ਖਕ ਸਹੰਤ ਹੈਂ॥੭੪॥ਤ੍ਰਿਜਟੀ ਓਵਾਚ॥ਕਬਿਤੁ॥ ॥ਐਸੇ
ਭਯੋ ਸਮਾਧਾਨ ਪ੍ਰਾਨਨ ਸੰਬੋਧਨੇ ਗਿਆਨ ਤ੍ਰਿਜਟੀ ਕਹਿਓ ਸਿ
ਆਨ ਕਾਹੇ ਕੋ ਧਰਤ ਹੈ॥ ਕਾਲਿ ਪਰੋ ਨੇਰੋ ਰਘੁਬੀਰ ਕੋ ਮਿਲੇ
ਕਲਪਰੋਸੈ
ਗੀ ਕੌਨ ਤੂੰ ਤੋ ਏਕ ਛਿਨ ਹੀ ਮੇਂ ਛਿਨ ਸੀ ਮਰੰਤ ਹੈ॥ ਤੋ ਕੋ ਰਾਹੂ
ਘਾਤ ਤੋ ਰਲਾਗ ਮੋ ਏਈ ਰਹਤ ਪਿਆਰੀ ਮੋ ਤੇ ਯਾਤੇ ਰਵਨ ਤੇ
ਰਾਮ ਤੇ ਡਰਤ ਹੈ॥ ਜੌ ਲੌ ਭੂਆ ਚਾਪਤ ਨ ਦੇਤ ਨੇ ਸਰਾਪ ਯਾਂ
ਕੇ ਤੌ ਲੌ ਪਾਪ ਮੋਲ ਲੈ ਲੈ ਆਪ ਕੇ ਧਰੰਤ ਹੈ॥੭੫॥ਕਬਿਤੁ

ਤੇਰੀ ਪਦ ਰੰਜ ਕੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਤੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਹਮ ਜਾਨੀਏ ਰਘੁਬੀਰ

ਚਰਨਾਂ ਕੀ ਧੂੜੀ

ਕੇ ਤੋਹਿ ਨ ਬਿਸ੍ਵਾਸ ਹੈ ॥ ਤੀਰ ਥਕੇ ਬਾਸੀ ਜੈ ਜਾੜ੍ਹਿ ਨ ਸੋ ਕਹੈ

ਮ ਜਾਨਤ ਹੈਂ ਜਾ ਕੋ ਭਯੋ ਹਮ ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ ਹੈ ॥ ਰਾਮਦੀਪ ਜੋਤ ਮੇ

ਤੰਗ ਕੋਟਿ ਰਾਵਨ ਸੇ ਪਰੈ ਨੈਕ ਲਰੈ ਪੁਨ ਪਛੀ ਮੈਂ ਨਾਸ ਹੈ ॥

ਖ ਹੈ ਤਮਾਸੋ ਜੈਸੇ ਪਾਨੀ ਮੈਂ ਪਤਾਸੋ ਛੂਟਯੋ ਗੀਧ ਨਮੋਵਾਸੋ

ਆਕੀ

ਯੋ ਮਾਸੋ ਮਾਸੋ ਮਾਸ ਹੈ ॥੭੬॥ ਸੀਤ ਉਦਵਾਰਾ ਕਬਿੱਤੁ ॥

ਮਾਸਾ ਮਾਸਾ

ਮਰੂਤ ਕਾਟੀ ਆਛੇ ਸਿਸਰ ਬਸੰਤ੍ਰ ਪਾਛੇ ਗੀਖਮ ਕੇ ਲਾਗੇ

ਪੋਹ ਮਾਘ ਫਗਣ ਚੇਤ੍ਰ ਵੈਸਾਖ ਗਮੀ

ਕੈਨ ਆਉ ਜੂੜੀਏ ॥ ਉਤਰੀ ਹੈ ਦੂਖ ਕੈ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਮੋਸੀ ਨ

[illegible]

ਦ ਲਾਗਤ ਕਿਨਾਰੇ ਹੋਇ ਹਾਮੀ ਕੂਦ ਬੂਡੀਏ ॥ ਨੈਕੁ ਡਰੁ

ਇ ਹਰਿ ਧਾਏ ਜੀਉ ਮਰੋ ਕੈਸੇ ਜੈਸੇ ਬਾਯੁ ਚਲੇ ਅਨਚਲੇ

ਭੂਤੀਏ ॥ ਤ੍ਰਿਜਟੀ ਹਮਾਰੇ ਦੇਸ ਐਸੇ ਉਤਪਾਤ ਨਹੀਂ ਕਾ

ਜ ਸੁਨੇ ਤੇ ਲਗਾਇ ਪੰਖ ਊਡੀਏ ॥੭੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥

ਰ ਅਨੂਪ ਆਸਲ ਸੁਖੀ ਜਿਹਾਂ ਹਮਾਰੇ ਰਾਜਾ ਰਘੁਪ

ਰਨ ਪ੍ਰਤਾਪ ਤੇ ਘਰ ਘਰ ਇੰਦ੍ਰ ਸਮਾਜ ॥੭੮॥ ਦੋਹਰਾ ॥

॥ ਰਾਜਨੀਤਿ ਤੇ ਸੌ ਕਹੌਂ ਸੁਨ ਤ੍ਰਿਜਟੀ ਦੈ ਕਾਨ ॥ ਬਿਨ ਦਰ

ਰਘੁਨਾਥ ਕੇ ਬਿਧਿ ਨ ਕਰੇ ਜਲ ਪਾਨ ॥੭੯॥ ਦੋਹਰਾ

ਬਗਾ

॥ ਰਘੁਪਤਿ ਬਿਨ ਸਭ ਏਕ ਸੇ ਛਤ੍ਰ ਚਮਰ ਸਿਰ ਨਾਹਿ ॥

ਨ ਭੌਨ ਭੰਡਾਰ ਤੇ ਅੰਗ ਰਾਜ ਸੁਖ ਘਰ ਮਾਹਿ ॥੮੦॥

ਘੋੜੇ ਹਾਥੀ

ਬਿੱਤੁ ॥ ॥ ਚਿਤ੍ਰ ਹੂੰ ਮੇਂ ਲਿਖੇ ਨ ਬਾਜਿ ਤਿੱਕਾਰ ਤੀਸ

 ਤੇ ਵਿਛੋਰ ਕੈ ਨ ਲੰਕ ਕੋ ਸੋ ਹਾਲ ਹੈ ਅਨ ਸਕੀ ਕਹਾਂ ਜਹਾਂ ਕੋਕਿ
ਲਾ ਕਪੋਤ ਮੋਰ ਚਕ ਵਾਕ ਕੋ ਗਬ੍ਰਿਨ ਨਾਰਿ ਨ ਮਰਾਲ ਹੈ ਅਸਦ
ਮਤਿ ਗਆਨ ਮੈਂ ਕਿ ਬੇਦ ਕਿ ਪੁਰਾਣ ਮੈਂ ਕਿ ਧਆਨ ਦਾਨ ਮਾਨ
ਮੈਂ ਸੁ ਐਸੋ ਏਕ ਦਾਲ ਹੈ ਦਾਰਿਦ ਕੋ ਕੇ ਛਲ ਕੋ ਕਪਟ ਕੋ
ਸਦਾ ਈ ਕੁਲ ਪਤਿ ਬ੍ਰਿਤਿ ਪੁਨਿ ਜਗ ਅਨੇਕ ਸੁਕਾਲ ਹੈ
ਮਾਠਾ
॥੮੧॥ ॥ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਜਾਂਹਿ ਵਿਚ ਧੋਬੀ ਬਾਂਧੀਏ ਬ
ਦ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਕਾਜ॥ਸੁਪਨ ਬਿਦੇਸ ਨ ਜਾਈਏ ਹਮਾਬ
ਨੇ ਹਮਰੇ ਰਾਜ॥੮੨॥ ॥ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਜੋ ਅਬ ਕੇ ਰ
ਘੁਪਤਿ ਮਿਲੈ ਫਹੈ ਪ੍ਰੇਮ ਫਹੈ ਸਾਜ॥ਤੌ ਕਿਸਨੀ ਤੇ
ਹਿ ਸੰਗ ਲੈ ਇਬ ਧਰਾਉ ਫਹਿ ਰਾਜ॥੮੩॥ ॥ਸੋਰਠ
॥ ॥ਐਸੇ ਕਹੇ ਇਕ ਚੀਤ ਰਘੁਪਤਿ ਚਰਨ ਪ੍ਰਤਾ
ਤੇ॥ਕਰੀਅਹੁ ਸਤੰ ਪ੍ਰਤੀਤ੍ਰ ਸਖੀ ਸੁਆਨੀ ਧ੍ਰਸਭ
॥੮੪॥ ਛਪਯ॥ ॥ਕਟਕ ਨਿਬੁ ਕੰਟਕ ਬੰਬੂਲ
ਉਧੰਤ ਖਜੂਰ ਤਰ॥ਪਰਪੇਚਕ ਮਾਹਿ ਦੇਹਿ ਸਦਾ ਬੈ
ਊਚਾ ਪਰਿਣਤ
ਲ ਪੂਰਨ ਨਗਾ॥ਛੁਟਲ ਭਭੂਨ ਭੂਪ ਭ੍ਰਿਗ ਜਟਲ ਬ
ਇੱਜੜੀ ਜਟਾਵਾਲਾ
ਟ ਭੁਸਾਮ ਮੁਕਰ ਮੁਖ॥ਬਿਨੁ ਬਿਜੁੱਲ ਧ੍ਰਾਲਿਕ ਟਲ
ਬੈਂਤ੍ਰ ਕੇਲਾ
ਫਰਕ ਪਤ ਨ ਪਾਇ ਦੁਖ॥ਅਕਲੰਕ ਰਾਮ ਸਬ ਬਿ
ਸਸਿ ਅਰ ਦਾਬਿਦ ਬਿਨੁ ਪਜਾਂਬੁ ਸੁਾ॥ਪੁਰ ਨੀਰ ਕੂ
ਚੈਂਦ੍ਰਆਂ
ਲੰਪਟ ਭ੍ਰਮਰ ਬਿਤੰ ਚੋਰ ਰਘੁ ਧੌਤਿ ਸੁਜਸੁ॥੮੫॥

ੋਹਰਾ॥ ॥ਇਹਿ ਬਿਧਿ ਸਿਯ ਤ੍ਰਿਜਟੀ ਮਿਲੀ ਛ
੍ਯੋ ਸੋਕ ਅਰ ਜਾਨਾ॥ ਤਬ ਜਾਨਕੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਮੁਖ ਕਰ
ੁ ਰਾਮ ਕੋ ਧਿਆਨਾ॥੮੬॥ ' ਛਪਯ॥ ॥ਆ
ਲ ਕਮਲੁ ਦਲ ਨੈਨ ਬੈਨ ਜਲੁ ਧਰ ਧੁਨਿ ਸੁੰਦਰਿ॥
ਪਤ੍ਰ ਮੇਘ
ਰਤਨ ਜਟਤ ਕੁੰਡਲ ਕਪੋਲ ਝਲਕਨ ਅਲਕਨ-
ਗਲ੍ਹਾਂ ਜੁਲਫਾਂ
ਬਰਾ ਕਰ ਸਿਵਾਰ ਪ੍ਰਫੂਲਤ ਸਰੋਜ ਸਰਵਰ ਆ
ਭ੍ਰਾਤ
ਲ ਦੂਰਾ॥ ਪੀਤ ਬਸਨ ਦੁਤਿ ਦਸਨ ਗ੍ਰਸਨ ਅੌਰ ਬਸ
ਦੰ ਵੈਰੀ
ਨ ਔਧ ਪੁਰਿ॥ ਕਹਿ ਸੁਕਬਿ ਰਾਮ ਰਘੁਬੰਸ ਮਣਿ
ਮਦਨ ਦਹਨ ਸੇਵਤ ਚਰਨਾ॥ ਸੁਖ ਕਰਨ ਭਰਨ ਪੋਖ
ਕਾਮ ਸਿਵ
ਨਿਪੁਨ ਮਮ ਪਤਿ ਰਘੁਪਤਿ ਦੁਖ ਹਰਨਾ॥੮੭॥
ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਦੁਖ ਸੁਖ ਕੀ ਬਾਤੈ ਸਭੈ ਜਾਨੀ ਸ੍ਰੀ ਰਘੁ
ਬੀਰ॥ ਖੁਨਸਾਨੇ ਨਹਿ ਰਹਿ ਸਕੈ ਬੋਲੇ ਕਪਿ ਸਭ ਧੀ
॥੮੮॥ ॥ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਅਬ ਤਜ ਸੁਭ੍ਰ ਬਿਚਾ
ਘੇਰੋ ਲੰਕ ਨਿਸੰਕ ਹੁਇ॥ ਰਾਵਨ ਨਿਪਟ ਗਵਾਰ ਪੂ
ਨ ਸੋ ਪੂਰੇ ਕਰੋ॥੮੯॥ ॥ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਦੂਲੇ ਅੰਗ
ਨ ਮਾਤ ਹਨੂਮਾਨ ਅੰਗਦ ਸੁਭਟ॥ ਰਲੀ ਜੁੱਧ ਕੀ ਬਾਤ
ਸੁਨਹੁ ਸੁਨਾਵਤ ਰਾਮ ਕਵਿ॥੯੦॥ ॥ਸੋਰਠਾ॥
॥ਰਘੁਪਤਿ ਕੇ ਗੁਨ ਧਾਮ ਸੁਨਯੋ ਬਿਭੀਛ ਪਾਪੀਛ
ਕੀਤੀ
ਲਾਤ ਊਜ ਜਥਾ ਮਤਿ ਰਾਮ ਬਰਨਤ ਸੰਤ ਪਤਾ ਪਤੋ

੯੧॥ ॥ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਸੁਨੈ ਸੁਨਾਵੈ ਮਨ ਧਰੈ ਰਘੁ
ਪਤਿ ਚਰੋਤ੍ਰ ਅਨੰਤਾ॥ ਤਾਂ ਕੋ ਮੁਕਤਿ ਸਦਾ ਕਹੈ ਬੋਰ ਬ
ਰੋ ਮੋਹਿ ਕੰਤਾ (ਕਥਾ)॥੯੨॥ ॥ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਗੀਤੇ ਰਾ
ਵਨ ਪ੍ਰਪੰਚ ਨਾਮ ਦਸਮੋ ਅੰਕ॥੧੦॥੯੦੫॥
॥ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਰਾਮ ਕਥਾ ਕਵਿ ਜਥਾ ਮਤਿ ਬਰਨਤ
ਜਭਿ ਅਨੁਸਾਰਾ॥ ਜਓ ਖਗ (ਪੰਛੀ) ਉਡ੍ਰ ਫਿਰ ਧਰ (ਪ੍ਰਿਥਵੀ) ਗਿਰਤ ਪ
ਰਤ ਨ ਅੰਬਰ ਪਾਰਾ॥੧॥ ॥ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਰਾਮ ਭ
ਗਤਿ ਬਿਨ ਅਤਿ ਕਠਨ ਨਿਗਮ (ਬੇਦ) ਬਤਾਵਤ ਨੇਤਾ ਫ
ਲ ਬਲ ਤੇ ਰਾਵਨ ਛਲਓ ਮੀਚ ਉਗਾਹੀ ਦੇਤਾ॥੨॥
॥ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਤਬ ਲਗ ਸਾਧਨ ਪੂਰ ਜਬ ਲ
ਗ ਪਰਸਨ ਪ੍ਰੇਮ ਕੋ॥ ਕਓ ਤਮ (ਅੰਧੇਰਾ) ਭਾਜੈ ਦੂਰ ਬਿਨ ਦੀ
ਪ ਬਾਤ ਨ ਕਰੈ॥੩॥ ॥ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਏਕ ਸਰ
ਨ ਬ੍ਰਿਤਿ ਹੋਯ ਜਪ ਤਪ ਨੇਮ ਸਭੈ ਰਹੋ॥ ਪੁਰਖ ਨਾ
ਰਿ ਨਹਿ ਦੋਇ ਇਕ ਓ ਪ੍ਰਤਿਬ੍ਰਤਾਂ ਸਰਾਹੀਏ॥੪॥
॥ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਇਤਨੇ ਕਰਹਿ ਉਪਾਇ ਸਬ ਫੋਕ
ਟ ਇਕ ਪ੍ਰੇਮ ਬਿਨੁ॥ ਸੋਈ ਸੁਨਹੁ ਮਨ ਲਾਇ ਸੁਕ
ਵਿਰਾਮ ਬਿਨ ਤੀ ਕਰੈ॥੫॥ ॥ਕਬਿਤੁੰ॥ ॥ਤੀ
ਰਥ ਕਰੈ ਅਨੇਕ ਸਦਾ ਮਿਲ ਮੀਨ ਭੇਕ (ਡੂ) ਔਰ ਕਛ
ਅਨੇਕ ਚਾਰੋ ਜੁਗ ਗਾਏ ਹੈਂ॥ ਪੌਨ ਹੂੰ ਸੋ ਪੇਟ ਭਰੇ ਸੋ

ਰਤ ਭੁਜੰਗ ਔਰ ਬਰੰਗ ਫਿਣ ਖਾਤ ਬਨਹੀ ਮੈਂ ਘਰ
ਛਾਏ ਹੈਂ।ਚਾੜ੍ਹਿਕ ਬਿਨਾਹੀ ਸਾਥੀ ਧੂਰ ਮੂੰਡ ਮੇਲੈ ਹਾ-
ਥੀ ਧਆਨਹੀ ਬਿਡਾਲ ਬਕ ਜਨ ਮਗਾਵਾਏ ਹੈਂ।ਨਾਰ
ਨਾਰ ਮੋਰ ਜਸੋ ਬਿਬਾਦ ਘਨਘੋਰ ਜੈਸੇ ਉਤਾਇ ਪ੍ਰੇਮ
ਹੀਨ ਰਘੁਨਾਥ ਕਾਹੂ ਪਾਇ ਹੈਂ।੬।। ਸੋਰਠਾ।
।ਰਾਵਨ ਅਤਿ ਮਤਿ ਹੀਨ ਸਾਮ੍ਹੈ ਪੈ ਚਰਨ ਨ ਭਜੈ।ਸੁ
ਨਿ ਅਤਿ ਭਗਤਿ ਪ੍ਰਬੀਨ ਕੁੰਭਕਰਨ ਬਧ ਕਾਨ ਦੈ।
੭।। ਛਪਯਾ। ।ਰਾਮਚੰਦ ਰਨਧੀਰ ਸੁਭਟਿਕ
ਪਿ ਭੀਰ ਬਿਕਟ ਮਤਿ।ਕਿਲ ਕਿਲਾਇ ਉਛਲਤ-
ਪੂੰਛ ਪਟਕਤਿ ਚੰਚਲ ਅਤਿ।ਢੀਠ ਜੋਰ ਸਬ ਧਰ
ਤ ਅਸੁਰ ਤਬ ਗਹਿਤ ਦੂਰਿ ਦਬਿ।ਢਾਵਿ ਪ੍ਰਗਟਤਿ-
ਪ੍ਰਭਾਤ ਜਾਤ ਤੋਮ ਨਿਰਖ ਬਦਨ ਛਬਿ।ਰਘੁਪਤਿ
ਪ੍ਰਤਾਪ ਕਟਿ ਰਾਮ ਕਹਿ ਨਿਰਖਤ ਪੀਠ ਭਜਾਇਅ
ਨਿ।ਮ੍ਰਿਗ ਰਬਿ ਕੌਨ ਲੰਕਾਧਿ ਪਤਿ ਜਹਿ ਸਿੰਘ ਬਿ-
ਦਾਰਨ ਕੁੰਭਕਰਾ।੮।। ।ਕਬਿਤ੍ਤ। ।ਅੰਗਿ ਰੋਗਿ
ਰੀ ਸਮਾਨ ਭੰਗਿ ਕੇ ਕਪੀਸ ਪੁੰਜ ਦੇਵਨ ਕੇ ਦੂਤ ਜਮ ਦੂ
ਤਨ ਕੀ ਆਵਨੀ।ਜਾਨਕੀ ਕਲੇਸ ਕੁਲ ਲਾਜ ਸੀ-
ਲ ਡੀਲ ਛਾਡ ਆਠੋ ਲੋਕ ਪਾਲਨ ਕੀ ਡੀਠ ਕੀਲ ਰਾ
ਵਨੀ।ਪਰਿ ਭੂਤ ਦੇਹ ਕੇ ਸੁਮੁੰਡ ਮਾਲ ਮੁੰਡਨ ਕੇ ਆਏ

ਗੌਨ ਕੀਨੋ ਐਤੀ ਬਾਤ ਨ ਚਲਾਵਨੀ ॥ਲੰਕ ਈਸ ਊਪਰ
ਨਿਸੰਕ ਦੰਤ ਪੀਸ ਪੀਸ ਦੇਖੋ ਬੀਸ ਕਰੀ ਏਕ ਬਾਰ ਐ
ਸੀ ਧਾਵਨੀ ॥੯॥ ॥ਰਾਮਚੰਦ ਉਵਾਚ॥ਕਬਿਤੁ॥
॥ਅੰਗਦ ਸੋ ਕਹੈਂ ਬਾਤ ਰਾਵਨ ਕੀ ਦੇਖੀ ਘਾਤ ਅਜਹੂੰ
ਲੌ ਆਇ ਕੈ ਨ ਮੋਕੋ ਸਿਰ ਨਾਯੋ ਹੈ॥ਹੋਨਹਾਰ ਜਾਕੋ ਜੈ
ਸੀ ਤੈਸੀ ਮਤਿ ਹੀਏ ਬੈਸੀ ਜਾਨਤ ਹੌ ਜਾਨਕੀ ਕੇ ਕੋਪ
ਕੁਮਕਾਯੋ ਹੈ॥ਬੋਲੇ ਹਨੂਮਾਨ ਯਹਿ ਪਾਪੀ ਅਬ ਲੌ
ਤੌ ਨਾਥ ਰਾਵਰੇ ਕੇ ਨੈਨਨ ਕੀ ਕਰੁਨਾ ਜਿਆਯੋ ਹੈ॥ਨਤੁ
ਯਾਕੋ ਮਾਰ ਸੀਅ ਲੈਕੇ ਦੇਸ ਗਏ ਹੁਤੇ ਰਾਮ ਦੂਰ ਕਾਹੂ
ਹਾਥ ਪਾਉ ਨ ਚਲਾਯੋ ਹੈ॥੧੦॥ ॥ਕਬਿਤੁ॥ ॥
ਕੀਨੋ ਨਰ ਰੂਪ ਕਪਿ ਸੁੰਦਰ ਅਨੂਪ ਛਬਿ ਗਏ ਛਪ
ਭੂਪ ਐਸੋ ਚਰਿਤ੍ਰ ਬਨਾਯੋ ਹੈ॥ਜੇਤੇ ਤ੍ਰੀਅ ਤੇਤੇ ਹਾਥੀ
ਤੇਤੇ ਈ ਖਵਾਸ ਸਾਥੀ ਕੰਚਨ ਕੇ ਕੁੰਡਲ ਕਿਰੀਟ ਪੁੰਜ ਛ
ਯੋ ਹੈ॥ਪ੍ਰਭੂ ਕੀ ਰਜਾਇ ਪਾਇ ਚਢੇ ਧਾਇ ਧਾਇ ਮਾ
ਨੋ ਆਪਨੇ ਆਪਨੇ ਗਿਰ ਆਗੇ ਲੈਨ ਆਯੋ ਹੈ॥ਕੋ
ਨ ਬਡੀ ਬਾਤ ਕਈ ਤਾਪ ਕੇ ਹਰਨਹਾਰ ਰਾਮ ਕੇ ਕਟਾ
ਛਿ ਤੇ ਧ੍ਰੂ ਟਲ ਪਦ ਪਾਯੋ ਹੈ॥੧੧॥ ॥ਕਬਿਤੁ॥
ਰਾਮਚੰਦ ਜੂ ਕੇ ਕਾਜ ਸੇਵ ਕੀਨੀ ਦੇਵ ਰਾਜ ਰਾਜ ਕੇ
ਸਮਾਜ ਕਰਿ ਰਾਮ ਦੈ ਪਠਾਯੋ ਹੈ॥ਚੰਦ੍ਰਮਾਂ ਸਮਾਨ

ਛਤ੍ਰੰ ਚਾਮਰ ਤੁਰੰਗਾ ਪੂਜੇ ਏਈ ਰਾਖੇ ਬਾਹਨ ਨ ਆਪ
ਘੋੜੇ
ਨੇ ਬੁਲਾਯੋ ਹੈ। ਭਏ ਅਸਵਾਰ ਬਾਜੇ ਦੁੰਦਭੀ ਅਪਾਰ
ਰਾਮ ਲੰਕ ਫਿਰਿ ਆਏ ਪੈ ਨ ਕੋ ਪਛਿਤਾਯੋ ਹੈ।
ਕੋਲ
ਬੈਰੀ ਹੂੰ ਕੇ ਮਾਰਬੇ ਕੀ ਬਾਤ ਮੁਸਕਾਤ ਕਹੈਂ ਚੇਤੋ ਨੈਕੁ
ਰਸਕੇ
ਰਾਵਨ ਤੋ ਬੋਤੋ ਪ੍ਰਭੁ ਪਾਯੋ ਹੈ। ੧੨॥ ।ਕਬਿਤੁ।
॥ ਐਸੀ ਭਾਂਤਿ ਰਹੇ ਜਹਾਂ ਗਾਢੋ ਜੋ ਰਨ ਖੰਭੁ ਤਹਾਂ
ਕਹੈ ਰਘੁਬੀਰ ਮੋਹਿ ਵਡੋ ਉਪਹਾਸ ਹੈ। ਉਮਾਪਤਿ
ਸ਼ਿਵ
ਤਾਰਕ ਉਪਾਸੈ ਉਪਦੇਸੈ ਯਾਂਕੋ ਸੋ ਨ ਉਪਦੇਸੈ ਯਾ
ਤੇ ਹਮ ਸੋ ਉਦਾਸ ਹੈ। ਬੋਲੈ ਹਨੂਮਾਨ। ਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ਯਾਂ
ਕੇ ਬਡੇ ਬੈਰੀ ਯਾਹੀ ਤੇ ਨ ਦੀਨੋ ਉਰ ਦੇਖਯੋ ਨ ਬਿਸਾ
ਸ ਹੈ। ਸੰਪਤਿ ਬਿਲਾਸ ਸਿਵ ਦੀਨੋ ਪ੍ਰਭੁ ਭੋਗਬੇ ਕੀ
ਨੇ ਸੋਤੇ ਵਾਹੀ ਮੰਡ੍ਹਕੇ ਕਟਾਛ ਕੋ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੈ। ੧੩॥
ਕ੍ਰਿਪਾ
ਹਨੂਮਾਨ ਅੰਗਦ ਦੋਵਾਕੁ। ਕਬਿਤੁ। ।ਅੰਗਦ ਪ
ਵਨ ਪੂਤ ਦੋਊ ਵਡੇ ਰਾਮ ਦੂਤ ਹਸ ਕੈ ਬਿਭੀਖਨ ਸੋਂ
ਹਨੂਮਾਨ
ਕਹਯੋ ਕੰਤੇ ਤੂੰ ਰੈਗੋ। ਰਾਵਨ ਕੋ ਮਾਰ ਰਘੁਬੀਰ ਕੇ ਪ੍ਰ
ਤਾਪ ਤੂਮ ਜਾਇ ਲੰਕ ਪੈ ਨਿਸੰਕ ਵਡੋ ਰਾਜ ਪੈਰੈਗੋ।
ਤੇ ਕੇ ਰਾਜ ਦੇਤ ਹਮ ਬੀਰ ਨ ਦਿਰਾਓ ਏਕ ਕਾਜ ਜਾਨ
ਤ ਹੈ ਹਮੇਂ ਛਾਡ ਤੇ ਗਾਨ ਮੈਂ ਪੈਰੈਗੋ। ਭਾਈ ਕੀ ਬਿਭੂ
ਤ ਪਾਇ ਰਾਮਚੰਦ ਕੋ ਰਿਝਾਇ ਕਹੋ ਤੋ ਹਮਾਰੇ ਆਰੇ

ਲਹਾਂ ਕਹਾਂ ਧਰੈਂਗੋ॥੧੪॥ ॥ਬਿਭੀਖਨੋਵਾਚ॥
ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਸੂਧੇ ਦੁਖ ਦੇਤ ਹੋ ਕਿ ਪ੍ਰਾਨ ਕਾਢ ਲੇਤ
ਹੋ ਜੂ ਜਾਨਤ ਹੋ ਰਾਜ ਪਾਇ ਰਾਜ ਕੋ ਕਮਾਇ ਹੌਂ॥ ਏਕ
ਰਾਮ ਰੋਮ ਪਰ ਕੋਟ ਰਾਜ ਐਸੇ ਲੁਟਾਇ ਜਹਾਂ ਪਗ ਧੂ
ਰ ਤਹਾਂ ਮਾਥੋ ਈ ਲੁਠਾਇ ਹੌਂ॥ ਆਪਨੇ ਈ ਲੋਚਨ ਕ
ਮਲ ਕੇ ਬਿਛੌਨਾ ਕਰ ਦੇਊਂ ਪ੍ਰਭੁ ਤਾਹੀ ਗੈਲ [ਰਾਹ] ਧਾਮ [ਘਰ] ਪ
ਧਰਾਇ ਹੌਂ॥ ਲੰਕ ਛਿਰਕਾਇ ਚਰਨੋਦਕ ਸੋਂ ਹਨੂਮਾ
ਨ ਤਾਂਕੇ ਪਾਛੇ ਤੁਮੈਂ ਕੋਟ ਬਿੰਜਨ [ਭੋਜਨ] ਖਵਾਇ ਹੌਂ॥੧੫॥
ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਏਇਤ ਸਬਹਿ ਪ੍ਰਸੰਨ ਮਨ ਹਰਖਵੰ
ਤ ਸਬ ਗਾਤ॥ ਸੀਖ ਸਬਦ ਸੁਨ ਰੰਕ [ਕੰਗਾਲ] ਜਿਮ ਸੁਨਹੁ
ਲੰਕ [ਸ੍ਰੀ] ਕੀ ਬਾਤ॥੧੬॥ ॥ਰਾਵਨੋਵਾਚ॥ ਸੋਰਠਾ॥
॥ ਸੁਨਹੁ ਮਹੋਦਰ ਬਾਤ ਤੂੰ ਮੰਤ੍ਰੀ ਰਾਵਨ ਕਹੈ॥ ਦੇ
ਖ ਰਾਮ ਕੀ ਘਾਤ [ਦਾਵ] ਆਇ ਗਏ ਜਾਨੈ ਨਹੀ॥੧੭॥
ਮੰਤ੍ਰੀ ਉਵਾਚ॥ ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਯਹੈ ਬਨੀ ਬਿਪਰੀ
ਤ ਤੁਮ ਰਾਮਹਿ ਜਾਨਤ ਨਹੀ॥ ਸਦਾ ਬਡਨ ਕੀ ਰੀ
ਤਿ ਬਹੁਤ ਕਰੈਂ ਬੈਰੋ ਕਹੈਂ॥੧੮॥ ॥ਕਬਿੱਤੁ॥
॥ਰਾਮਚੰਦ ਰਢੈ ਜਬ ਧੀਰਜ ਨ ਰਹਯੋ ਤਬ ਭੂਮਿ [ਪ੍ਰਿਥਵੀ] ਕੰ
ਗ ਮਗੀ ਗਤਿ ਭਈ ਭਾਰੀ ਨਾਉ ਕੀਆ ਸੂਰ ਛਪਯੋ
ਧੁਜਾ [ਭੁਚਾਲ ਹਲੀ] ਬੀਰ ਕੀਨੋ ਹੈ ਸਮੁੰਦ੍ਰ [ਬੇੜੀ] ਕੀਚ ਨੀਰ ਸੋਂ ਗਏ ਅਕਿ [ਸੂਰ]

ਹੈ ਨ ਆਸ ਔਰੁ ਕੀ। ਸੰਖਨ ਕੇ ਬਾਜਤ ਬਹੁਰ ਭਈ ਛਾ
ਉਮਰ
ਤੀ ਟੂਕ ਭੂਮ ਹੀ ਤੇ ਦੇਹੁ ਮਾਨ ਥੀਨੀ ਮੋਹੇ ਧਾਉ ਕੀ। ਏ-
ਤੇ ਪਰ ਬੂਝਤ ਹੋ ਬਾਰ ਬਾਰ ਮਹਾਰਾਜ ਜੌਂ ਪੈ ਬਲ ਰਾਵ
ਰੇ ਕੇ ਬਾਵਰੇ ਸੁਭਾਉ ਕੀ ॥੧੯॥ ॥ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਔ
ਰ ਸੁਨੋ ਬਤ ਕੀਨੇ ਮਾਨੁਖ ਕੇ ਗਾਤ ਕਪਿ ਧੀਰ ਰੀਰ ਰਾਜ
ਬੇਖ ਸਭ ਕੋ ਬਨਾਇ ਕੈ। ਸਭ ਹੀ ਕੋ ਦੈ ਕਮਾਨ ਬਾਨ ਸਾ
ਵਧਾਨ ਕਰ ਚਾਉ ਸੋ ਬਢਾਇ ਚਾਂਪ ਹਾਥ ਨ ਚਢਾਇ ਕੈ।
ਦੁੰਦਭੀ ਬਜਾਇ ਬੈਰ ਪ੍ਰਗਟੈ ਜਨਾਇ ਰਾਮ ਲੀਕ ਕੇ ਨਿ
ਸੰਕ ਢਿਗ ਮਾਂਡ੍ਯੋ ਦਲ ਆਇ ਕੈ। ਸੂਰਨ ਬੁਲਾਇ ਕੁੰ
ਭਕਰਨੈ ਜਗਾਇ ਰਾਜਾ ਬਾਤ ਬੀਤ ਗਈ ਤੇ ਰਹੋਗੇ ਪਛੁ
ਤਾਇ ਕੈ ॥੨੦॥ ॥ਰਾਵਨੋ ਵਾਚ੍ਯ ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਬਾਂਧ
ਬਾਂਧ ਗਾਤੀ ਪਛੁੰ ਪਾਤੀ ਜੇ ਸੰਗਾਤੀ ਮੇਰੇ ਤਾਤੀ ਬਾਨੀ
ਕ੍ਰੋਧ ਦੁਰਗਤੀ
ਬੋਲ ਬੋਲ ਕਹ੍ਯੋ ਹੈ ਸੁਨਾਇ ਕੈ। ਮਾਨਸ ਕੀ ਜਾਤੀ ਭਛ
ਪੋਤੀ ਪਾਈ ਬੈਠੇ ਘਰ ਮਨ ਕੀ ਸੁਹਾਤੀ ਬਾਤੀ ਪ੍ਰਗ
ਖਾਨਾ
ਹੈ ਆਇ ਕੈ। ਸਿਵ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾਤੀ ਕਰੋਂ ਜਮ ਕੀ ਜਮਾਤੀ
ਸਭ ਜੋਗਨੀ ਬਿਲ ਬਿਲਾਤੀ ਪਠਾਊਂ ਅਘਾਇ ਕੈ।
ਪਾਤੀ ਲਿਖੀ ਦੈਂਤਨ ਕੇ ਨਾਤੀ ਕਮਲਾਸਨ ਕੇ ਰਾਤੀ ਕ
ਬ੍ਰਹਮਾ ਕੇ ਪੋਤ੍ਰੇ ਰਾਵਨ ਬਾਲ
ਰ ਆਂਖੇ ਛਾਤੀ ਕ੍ਰੋਧ ਉਪਜਾਇ ਕੈ ॥੨੧॥ ॥ਸੋਰਠਾ
॥ ॥ਰਾਜ ਮੰਦਰ ਪਰ ਬੈਠ ਮੰਤ੍ਰਿਨ ਸੌਂ ਬੂਝਤ ਪ੍ਰਗਟਾ ਬਿ
ਸਿੰਘਾਸਨ

ਸੋ ਭੁਜਾ ਅਮੈਠ ਰਾਮ ਲਖਨ ਘਰ ਪਾਹੁਨੇ ॥੨੨॥

ਬਧਾਵਨ ਪਰਾਹੁਨੇ

ਦੋਹਰਾ ॥ ॥ਬੋਲ ਮਹੋਦਰ ਸੋਂ ਕਹ੍ਯੋ ਬਹੁਰ ਲੰਕ ਕੇ ਰਾ
ਇ ॥ ਰਾਮਚੰਦ ਕਹਿ ਕਰਤ ਹੈ ਕਹਾ ਸੋ ਸੋ ਸਤ ਭਾਇ ॥੨੩
॥ ਮੰਤ੍ਰੀ ਉਵਾਚ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ॥ਸੁਨ ਰਾਜਾ ਮਮ ਬੀ
ਸ ਹਾਥ ਜੋਰ ਬਿਨਤੀ ਕਰੌਂ ॥ ਰਘੁਨਾਥ ਕੂ ਜਗਦੀਸ ਏ
ਹ ਬਿਧਿ ਰਹਿਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਮੁਖਾ ॥੨੪॥ ਛਪਯ ॥ ॥
ਮ੍ਰਿਗ ਕੰਚਨ ਮ੍ਰਿਗ ਛਾਲ ਮਾਲ ਕਪਿ ਮੰਧਿ ਨੀਲ ਮ
ਇੰਦ ਸਰ ਭਰਤ੍ਰ ਤੂਨੀਰ ਔਰ ਬੀਰਹਿ ਸੌਂ ਪਤਗ

ਤਰਕਸ ਲਛਮਨ

ਨਾਰਨ ਕਮਲ ਹਨੂਮਾਨ ਪਾਨ ਲਾਲਤ ਉਹ ਤ੍ਰਿਟਤੰ ॥
ਕਹਤ ਬਾਤ ਤੁਵ ਅਨੁਜ ਸੁਨਤ ਮੁਸਕਤ ਵ੍ਰਖੀਮਿਟਤਾ ॥ਮਿਰਬ
ਰਨ ਤਰਨ ਸੁਗ੍ਰੀਵ ਪ੍ਰਤਿ ਅਤਿ ਪ੍ਰਸੰਨ ਲੰਕਾ ਨਮਾਤ੍ਰਿਤਾ ॥ਰਾਜਧਰਮ
ਲੰਕਾਧਿਪ ਪਤਿ ਜੋਈ ਜਾਤ ਸਕਲ ਬੈਰਹਿ ਛਿਮਾਤ੍ਰਿਤਾ ॥੨੫॥ਛਪਯ
॥ ॥ਕਪਿ ਪ੍ਰਚੰਡ ਭੂੰਡਨ ਊ ਮੰਡ ਤੂੰਡਨ ਅਰਣ ਦ੍ਰਿਤਾ ॥ਪ੍ਰਗ
ਟ ਮੰਡ ਰਣ ਕਹੈ ਕਵ੍ਰਣਾਰਸ ਨੈਨ ਨ ਛੁਭੰਤ੍ਰਿਤਾ ॥ਪਵਨ
ਪੂਤ ਕੂ ਪੰਤ ਲਿਵਾਇ ਅਗ੍ਰਜ ਭੂਆ ਲਿਖੰਤਾ ॥ਜੀਆ
ਗੈ ਧਰ ਮਿਲੈ ਰਾਉ ਤੁਵ ਮਾਰਗ ਪਿਖਤੰਤਾ ॥ਜਾਲੰਧ
ਬੰਧ ਬਿਨ ਲਛਮਾਨ ਚਵਰ ਹਾਥ ਊਪਰ ਕਰੈ ॥ਕਹਿ
ਰਾਮ ਸੂਰ ਮਾਨਿ ਜੁੱਧ ਮਾਨਿ ਛੁਟਤ ਚਰਣ ਤ੍ਰਗਾਮ
ਗ ਧਰੈ ॥੨੬॥ ॥ਰਾਵਣੋ ਵਾਚ ॥ ਕਬਿਤੁ ॥ ॥

ਰਾਮ ਕੀਨੇ ਜਾਨੀ ਘਾਤ ਬਿਨਾ ਜੁੱਧ ਕੀਓ ਪਲਿਤ ਮੇਰੇ ਸੁ
ਰਜਾਤ ਹੈਂ ਘਰੀਕ ਮੈ ਉਤ੍ਰਾਇ ਹੈਂ ਇਕਨਕੇ ਬਾਧ ਬਆ
ਇ ਏਕਨਕੋ ਦੈਉ ਤ੍ਰਾਇ ਏਕਨਕੀ ਨਾਹਿਨੀ ਮੋਰ ਰਤੋਰ
ਖਾਇ ਹੈਂ ਤੌ ਲੌ ਏਕ ਰਾਖਸੀ ਪਠੈਂ ਜਨੀ ਬੁਲਾਇ ਕ-
ਹੋ ਆਧੀ ਰਾਤ ਬੀਤੇ ਈ ਸਬੈ ਈ ਸੋਇ ਜਾਇ ਹੈਂ ਤੌ
ਹਾਂ ਜਾਇ ਰਾਮ ਕੋ ਉਠਾਇ ਲਿਆਇ ਮੇਰੇ ਫਿਰ ਭੋਰ ਭ-
ਏ ਜੀਤ ਕੈ ਨਿਸਾਨ ਹਿੰ ਬਜਾਇ ਹੈਂ ॥੨੭॥ ॥ਬਿਭੀਖ
ਨ ਉਵਾਚ ਕਬਿਤ੍ਰ॥ ॥ਤੌਹੀ ਲੌ ਬਿਭੀਖਨ ਕਹੀ ਹੈ
ਬਾਤ ਹਾਥ ਜੋਰ ਆਵਤਿ ਹੈ ਰਾਤਿ ਨਾਥ ਸਾਵਧਾਨ ਹੋ
ਇਬੋ ਬੋਲਿਓ ਬਾਲਿ ਪੂਤ ਰਘੁਬੀਰ ਪੁਰਹੂਤ ਸੁਨ
ਮੇਰੀ ਚੌਕੀ ਪਾਇ ਕੈ ਪਸਾਰ ਪਾਇ ਸੋਇਬੋ ਰਾਵਨ
ਕੋ ਆਵਤ ਲੌਂ ਤੂ ਮੈਨ ਜਗੈਹੌਂ ਦੈਹੌ ਏਕ ਹੀ ਜਬਾਬ ਤਾ
ਕੇ ਪੌਰਖ ਵਿਗੋਇਬੋ ਪ੍ਰਾਤ ਰਨ ਬਾਤ ਹੈ ਤੇ ਸਾਖਾਮ੍ਰਿ
ਗ ਭ੍ਰਾਤ ਸੁਨੋ ਮਾਰ ਮਾਰ ਬੈਰਨ ਕੋ ਰਾਮ ਮੁਖ ਜੋਇਬੋ
॥੨੮॥ ॥ਕਬਿਤ੍ਰ॥ ॥ਸੂਰ ਛਪਓ ਪਛਮ ਪਰ
ਯੋ ਸਸਿ ਪ੍ਰਾਚੀ ਦਿਸ ਚੱਕ੍ਰਵਾਕ ਬਿਛਰੇ ਚਕੋਰ ਸੁ
ਖ ਪਾਯੋ ਹੈ ਕੁਮੁਦਨੀ ਫੂਲੀ ਕੰਜ ਮੂੰਦੇ ਭੋਰ ਬਾਂਧੇ ਬ
ਰ ਪੂਤ ਨਾਥ ਬੂਝਓ ਮਾਨੋ ਕਾਲ ਕੂਟ ਖਾਯੋ ਹੈ ਆਧ
ਰਾਤ ਬੀਤੀ ਸਬ ਸੋਏ ਜੀਅ ਜਾਨ ਆਨ ਰਾਖਸੀ ਪਠਿ

ਜਨੀ ਪ੍ਰਭਾਉ ਸੋ ਜਨਾਯੋ ਹੈ ॥ ਬੀਜੁਰੀਸੀ ਫੁਰੀ ਭਾਂਤਿ ਬ੍ਰੁ
ਰੀ ਹਾਥ ਛੂਰੀ ਲੋਹੂ ਚੁਰੀ (ਰਲੀ) ਡੀਠ ਜੁਰੀ ਦੇਖ ਅੰਗਦ ਲਜਾ
ਯੋ ਹੈ ॥ ੨੯ ॥ ॥ ਅੰਗਦੋ ਵਾਚ ॥ ਕਬਿਤੁ ॥ ॥ ਰਾਮ
ਲੈਨ ਜਾਨ ਦੀਨੀ ਬਾਟਕੀ ਮੈਂ ਖਰੀ ਕੀਨੀ ਬਾਟ (ਰਾਹੇਮਾਰਨ) ਪਾਰਬੇ
ਕੋ ਬਲੀ ਅੰਗਦ ਪ੍ਰਬੀਨ ਹੈ ॥ ਦੌਰ ਜਾਇ ਹਾਥ ਗਹੇ
ਮੋਸੋਂ ਸੂਧੇ ਬਾਤ ਕਹੋ ਲਛਮੇ ਚਾਹੈ ਲਰੇ ਐਸੋ ਕੌਨ ਤੋ
ਤੇ ਹੀਨ ਹੈਂ ॥ ਕਹੂੰ ਨ ਬਸਾਇ ਭਾਜ ਜੈਬੇ ਕੋ ਬਿਲਬਿ-
ਲਾਇ ਕੈਸੇ ਜੈਸੇ ਸਿੰਘ ਮੇਦ ਹਰਨੀ ਕੋ ਰੀਨ ਹੈ ॥ ਕੀ
ਨੇ ਵਡੇ ਸੋਰ ਸਬ ਜਾਗੇ ਮਾਨੋ ਭਯੋ ਭੋਰ ਕੋਰ ਕਾਰ ਭੁ
ਈ ਸੁਨੇ (ਨਾਸ) ਰਾਵਨ ਮਲੀਨ ਹੈ ॥ ੩੦ ॥ ॥ ਕਬਿਤੁ ॥
ਭਈ ਪ੍ਰਾਤ ਫੂਲੇ ਜਲਜਾਤ ਰਘੁਨਾਥ ਮੁਖ ਭਾਜ
ਯੋ ਤਮ ਮਾਨੋ ਭੋਰ (ਕਮਲ) ਰਾਵਨ ਪ੍ਰਤਾਪ ਕੋ ॥ ਮਿਲੇ ਚਕ੍ਰਾ
ਵਕ (ਅੰਧਕਾਰ) ਐਸੇ ਸੀਤਾ ਊ ਮਿਲਨਹਾਰ ਛੂਟੇ ਭ੍ਰਿੰਗ ਮਾਨ
ਮਾਨੋ ਬਾਨ ਰਾਮ ਚਾਪ ਕੋ ॥ ਪੂਖਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ੋ (ਭੁਵਰਾ) ਪੁੰਜ-
ਕਿਰਨ ਕੇ ਧਾਏ ਛਾਏ ਕੈਸੇ ਜੈਸੇ (ਸੂਰਜ) ਆਏ ਸੁਖ ਜਾਨਕੀ
ਮਿਲਾਪ ਕੋ ॥ ਚੰਦ ਪਰਯੋ ਫੀਕੋ ਲੰਕਪਤੀ ਹੂੰ ਤੇ ਨੀ
ਕੋ ਤਾਰੇ ਛੁਟੇ ਮਾਨੋ ਆਊ ਅਕ ਮੇਘਨਾਦ ਬਾਪ ਕੋ ॥
੩੧ ॥ ॥ ਕਬਿਤੁ (ਉਮਰ) ॥ ॥ ਰਘੁਪਤਿ ਜੂ ਕੇ ਦਲ ਕੀਪ
ਬਲ ਦੇਖੀ ਚੌਂਪ ਵਡੇ ਦੂਖ ਜੀਅ (ਸੈਨ) ਪੀਨ ਮੁਖ ਡੇ ਜਨਾ

ਈਈਆਂ ਭੀ ਨ ਕੋਟ ਰਾਖਸ ਖਪਾਏ ਜੇ ਪਠਾਏ ਹਮ ਜੈਸੇ
ਮੇਲ ਪਾਰੇ ਤਬ ਆਗ ਮੇ ਉਡਾਈਈਆਂ ਬੋਲਓ ਮੇਘਨਾ
ਦ ਚਹੂੰ ਓਰ ਜਾਇ ਛੇਕੋਂ ਦਲ ਮਾਰੋ ਏਕ ਏਕ ਗਨ ਆ
ਇਸ ਜੋ ਪਾਈਈਆਂ ਕਿਧੋ ਚਲੇ ਜਾਇ ਕੁੰਭਕਾਨ ਕੋ ਜ
ਗਾਇ ਕਹੈਂ ਆਯੋ ਧਾਰ ਭੁੱਛ ਤਾਕੋ ਭਲੋ ਈ ਮਨਾਈ
ਈਆਂ ੩੨॥ ॥ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਮੇਘਨਾਦ ਜਾਇ ਢੋਲ
ਲਾਖਰ ਬਜਾਇ ਗਾਜੇ ਤਊ ਤਊ ਨ ਕੁੰਭਕਾਨ ਜੂ ਬਡੋ ਈ
ਸੁਖ ਪਾਯੋ ਹੈ॥ ਹਾਥਨ ਕੇ ਪੁਜ ਤੇਤੇ ਗੇਂਡੂ ਲੈ ਚਢਾਇ
ਰਹੇ ਮਾਨੋ ਪਾਉ ਚਾਂਪ [ਹਾਥੀ] ਭਲੀ ਭਾਂਤਿ ਸੋਂ ਸੁਵਾਯੋ ਹੈ॥ ਬੇ
ਲੀ ਤਬ ਨਾਰਿ ਯਾਂਕੇ ਏਕ ਹੈ ਉਪਾਇ ਕਹੋਂ ਜੈਸੀ ਭਾਂਤ
ਭੁੰਡੂ ਆਨ ਆਪਨ ਜਗਾਯੋ ਹੈ॥ ਕਾਨ ਮੇਂ ਗਨੇਸ ਕੇ
ਪਠਾਇ ਪਾਛੇ ਕੋਟ ਗਾਨ ਲੋਚਨ ਮੂੰਦੇ ਈ ਰਹੇ [ਹਾਥੀ] ਊਤਰ
ਸੁਨਾਯੋ ਹੈ॥ ੩੩॥ ॥ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਸੋਈ ਕਾਮ ਕੀ
ਨੇ ਗਜ ਈਨਨ ਬੁਲਾਇ ਕੈ ਬਜਾਇ ਢੋਲ ਦੁੰਦਭੀ ਸੁ
ਕਾਨ ਮੇਂ ਪਠਾਏ ਹੈਂ॥ ਔਰ ਸਭ ਸੂਰਨ ਸੋਂ ਕਹਯੋ ਪਟੁ
ਰ ਲਾਗਾ ਜਾਹ ਲਾਗੇ ਕੈਸੇ ਜੈਸੇ ਪੰਛੀ ਗਿਰ ਛਾਏ [ਮੁਖਮੇਂ] ਹੈਂ
ਘਰੀ ਚਾਰ ਪਾਂਚ ਲੋਂ ਤੌ ਸਮਝ ਨ ਪਰੀ ਕਹਾਂ ਭਏ
ਗਤਿ ਗਏ ਕਿਧੋਂ ਪੇਟ ਮੈ ਪਚਾਏ ਹੈਂ॥ ਤਾਂਕੇ ਪਾਛੇ ਰਜ
ਕੇਲੁ ਮਾਰ ਕੁੰਭਕਾਨ ਕਹਯੋ ਜਾਨਤ ਹੌ ਏਨ ਦੁਖਦਾਵ

ਨਜੂ ਆਏ ਹੈਂ ॥੨੪॥ ॥ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਸੋਵਤ ਹੌ ਘ
ਟਕਾਨ ਜਹਾਂ ਦਲ ਲੰਕਪਤੀ ਪਹੁੰਚੇ ਤਿਹ ਫ੍ਰਿਹੋ ਠੌਰ ਸੋ
ਕਹ੍ਯੋ ਹੇ ਅਗਾਧ ਮਤ ਮੋ ਹਰੀ ਜਾਨਕੀ ਸੋ ਜਗ ਕੈ ਸਮ
ਝਾਵਤ ਗੌਰੈ ਸੋ ਤੁਰੰਗਤੀ ਨਹਿ ਕਹੇ ਸੁਨ ਨਾਥ ਬਿਭ
ਰਘੁਨਾਥ ਭਜੈ ਨਹਿ ਔਰੈ ॥ਰਾਮ ਹੀ ਕੀਏ ਨ ਬਨੈ ਕ
ਪਟੀ ਜੈ ਬਨਏ ਤਊ ਸ਼ੀਲ ਸੁਸੀਲ ਕੌ ਦੈ ਹੈ ॥੨੫॥
॥ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਤਾਹਿ ਕੇ ਹੇਤ ਲਿਜੇ ਕਪਿ ਕੋ ਦਸ਼ਕ
ਮ ਵਜੇ ਸੁਨ ਬੈਰ ਬਢਾਯੋ ॥ਵੈਰ ਬਿਭੀਖਨ ਛਾਡੀ
ਮਿਲੇ ਇਕ ਬਾਨਰ ਆਇ ਕੈ ਗਾਂਉ ਜਰਾ ਯੋ ਅੰ
ਰਣੀ ਬਿਪਰੀਤ ਸੁਨੇ ਤੁਮ ਤੇ ਨ ਡਰੇ ਤੁਮ ਕੋ ਡ
ਪਾਯੋ ॥ਯਾਹੀ ਤੇ ਬੇਗ ਚਲੇ ਪਗ ਕੇ ਦੁਖ ਮੋ ॥ ਜੋ
ਹੈ ਸਭ ਤੋਹਿ ਸੁਨਾਯੋ ॥੨੬॥ ॥ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਔ
ਰ ਸਭੈ ਤੁਮ ਜਾਨਤ ਹੋ ਖਰ ਦੂਖਨ ਕੈ ਜਿਹ ਭਾਂਤਿ ਪ
ਛਾਰੇ ॥ਸੂਪਨਖਾ ਪਤਿ ਹੀਨ ਕਰੀ ਮੁਨਿ ਮਾਰ ਮਰੀ
ਚ ਦੀਏ ਦੁਖ ਭਾਰੇ ॥ਅੰਛੂ ਮਾਰ ਕੈ ਸੰਗ ਖਪੇ ਸ਼
ਟ ਰੰਡ ਸਕੇਟਨ ਕੇ ਟਸੀ ਧਾਰੇ ॥ਕ੍ਰੋਧ ਬਢਾਇ ਲ
ਇ ਲੈ ਬੀਰਹਿ ਲੰਕਪਤੀ ਗਢ ਲੰਕ ਪਧਾਰੇ ॥੨੭॥
॥ਕੁੰਭਕਰਨੋਵਾਚ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ਜੋਰ ਸਭਾ ਸ
ਬੋਲ ਬਡੇ ਭਟ ਬੁਧਿਵੰਤ ਰਾਜ ਕੀ ਰੀਤ ਪੁਰਾਨੀ ਸੋ

ਬਲ ਤੈ ਤਊ ਕਹੋ ਰਲੀਏ ਜਿਹ ਮਾਰਬੋ ਗੋਏ ॥ਅਜਾਨ
ਪਾਨੀ॥ ਬਾਤ ਸੁਨੇ ਸਭ ਬੋਲ ਉਠੇ ਧਨ ਹੋ ਘਟਕ੍ਰਾਨ ਕੇ
ਕੁੰਭਕਰਨ
ਸੁਰ ਰਾਮਾਨੀ॥ ਰਾਵਨ ਬੋਲ ਉਠਿਓ ਸਮਝੀ ਹਮ ਜਾਨ
ਤੁ ਪੈਂ ਤੁਮ ਦੇਹ ਬੁਢਾਨੀ॥੩੮॥ ॥ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਬੋਲਿਓ
ਕੁੰਭਕਾਨ ਅਬ ਲੰਕ ਕੈ ਅਵਾਸ ਏਤੋ ਲਾਗਤ ਉਦਾਸ
ਮੋਹਿ ਕੈਸੇ ਕੈ ਸੁਹਾਵਨੇ॥ ਜੇਈ ਜੇਈ ਠੌਰ ਰਤੇ ਕਾਮ ਕੇ
ਗਰਬ ਜੋਤ ਤੇਈ ਤੇਈ ਠੌਰ ਅਬ ਲਾਗੇ ਡਰ ਪਾਵਨੇ॥
ਰੈਪਖਾ ਅਟਾਰੀ ਚਿੱਤ੍ਰ ਸਾਰੀ ਚੌਕ ਭਾਰੀ ਭਾਰੀ ਮੋਹਿ ਕੋਊ
ਬਸਿਓ ਨਹੀ ਅਬ ਏ ਬਸਾਵਨੇ॥ ਕੌਨ ਸੀ ਅਬਾਤ ਜਾਤੇ
ਏਤੇ ਉਤਪਾਤ ਭ੍ਰਾਤ ਰਤੁ ਬਿਨ ਆਏ ਦੌਰ ਦੀਪਕ ਜਗਾ
ਵਨੇ॥੩੯॥ ॥ਰਾਵਨੋ ਵਾਚ॥ ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਬਾਤ ਸੁਨ
ਜਗਿਓ ਅੰਗ ਅੰਗ ਰਿਸ ਭਰਿਓ ਮੋਹਿ ਦੇਖੇ ਹੈ ਭਰੋਸੋ ਤੇ
ਐਸੇ ਬਿਲਲਾਤ ਹੋ॥ ਲੋਹ ਕੀਨ ਆਂਚ ਲਾਗੀ ਬਾ
ਨਕੀਨ ਬ੍ਰਿਸਟ ਪਾਰੀ ਨੀਂਦ ਅਬ ਜਾਗੀ ਕਿਧੋਂ ਤਾਤੇ
ਬਧ
ਭ੍ਰਾਤ ਹੋ॥ ਏਕ ਹਾਂਕ ਬਾਂਦਰ ਪਲਾਤ ਜੈਸੇ ਸੂਕੇ ਪ
ਬਰੜਾਉਣ
ਤ ਬਾਤ ਕੇ ਰਲੇ ਤੇ ਭ੍ਰਾਤ ਕੌਨ ਉਤਪਾਤ ਹੋ॥ ਬਾਦ ਹੀ ਉਠ
ਪਦਾ
ਧੋ ਹਮ ਤੈ ਸੋ ਫਲ ਪਾਜੇ ਅਬ ਕਹੋ ਫਾਂਸੇ ਸੋਇ ਬੈਠੇ ਕੇ
ਧਾਂਮ ਕਿਓ ਨ ਜਾਤ ਹੋ॥੪੦॥ ॥ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਵਡੇਈ
ਸਹਾਈ ਜਾਨ ਕਰਤੇ ਵਡਾਈ ਹਮ ਸੁਤੇ ਬਾਤ ਪਾਈ ਮ

ਨੈਰਾਮਹੀ ਸੋਂ ਪ੍ਰੀਤ ਕੀਆ ਆਇਕੈ ਲਰਾਈ ਰਘੁਰ
ਈ ਹੈ ਮਚਾਈ ਜਬ ਡਬਯੋਂ ਸੁਨਾਈ ਸੀ ਚੁਰਾਈ ਸੁਅ
ਜੀਤ ਕੀਆ ਬਡੋ ਦੁਖਦਾਈ ਖਾਹਿ ਪੀਰੋ ਨ ਪਰਾਈ
ਕੀ ਨੀਂਦ ਉਰਿਟਾਈ ਸੋ ਤੋ ਵਡੀ ਬਿਪ੍ਰੀਤਿ ਕੀਆ ਸਿਦਕ
ਦੁਹਾਈ ਮੈਂ ਨ ਕਹੀ ਹੈ ਬਨਾਈ ਜਹਾਂ ਐਸੇ ਜੁਰੇ ਭਾਈ
ਤਹਾਂ ਬੂਡੀ ਬਾਤ ਜੀਤਕੀਆ ॥੪੧॥ ॥ਕੁੰਭਕਰਨੋਵਾ
ਚ॥ ਕਬਿਤੁੱ॥ ॥ਐਸੇ ਜਬ ਬੋਲਓ ਕੋਪ ਕ੍ਰੋਧ ਸੋਂ ਬ
ਢਾਈ ਓਪ ਸੋਈ ਗਓ ਨ ਸਕੈ ਬਿਬੇਕ ਨਿਰਮੋਕ ਤੋ॥
ਬੋਲਓ ਕੁੰਭਕਾਨ ਕੌਨ ਚੰਦ੍ਰਮਾਂ ਸੁਰੇਸ ਭਾਨੁ ਕੌਨ ਕਾਲ
ਬਆਲ ਮਰ ਜਾਹਿ ਮੇਰੇ ਟੋਕ ਤੋ॥ ਐਸੀ ਸੁਨ ਸਬੈ ਲੋ
ਕ ਪਾਲਨ ਕੇ ਬੂਡੇ ਦੁਖ ਤੇਹੀ ਛਿਨ ਕੈਸੇ ਜੈਸੇ ਰਿਣੀ
ਰਿਣ ਥੋਕ ਤੋ॥ ਰਾਮ ਸੌਂ ਜੋ ਲਰੈ ਤੌ ਤੋ ਦੇਵਨ ਕੇ ਦੀਵ
ਬਰੈ ਨੈਕ ਰਾਮ ਭਜੈ ਦੇਵ ਭਾਜੈ ਲੋਕ ਲੋਕ ਤੋ॥੪੨॥
ਕਬਿਤੁੱ॥ ॥ਨੀਂਦ ਤੇ ਭਯੋ ਨਿਰਾਸ ਦੇਖੇ ਭਟਅ
ਸ ਪਾਸ ਗਾਰਾਰ ਪਰਾਸ ਸੇ ਪ੍ਰਖਾਰ ਮੁਖ ਹਸਓ ਹੈ॥
ਧੋਤਾ
ਖੈ ਬੇਕੋ ਮੰਗਾਯੋ ਜੇਤੋ ਪਾਯੋ ਗਾਢ ਲੀਕ ਮਾਹਿ ਤਉ
ਨ ਅਘਾਯੋ ਮੋਧੁ ਪਾਨ ਰਸ ਮਸਓ ਹੈ॥ ਰੁੱਦ੍ਰ ਪੇ ਨਾਮ
ਰਜੁਆਨਹੀ ਸ਼ਾਬ
ਰਓ ਬਰਮਾਸ ਕੇ ਪਹਾਰ ਘਰ ਭੂਪ ਭਰੇ ਆਸ ਵਨ
ਸ਼ਾਬ
ਤੀ ਸੋਂ ਜੇਗ ਬਸਓ ਹੈ॥ ਪਾਛੇ ਬੋਲਓ ਮਹਾਰਾਜ ਕਾ ਹੈ
ਇਸਤ੍ਰੀ

ਕੈ ਵਿਵਧ ਪਰਕੈ ਰਾਸ ਅਨੂਭਕ ਨਣ ਛਨਮ ਧਾਸ
ਹੈ॥੪੩॥ ॥ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਕਹੋ ਤੋ ਸਿੰਧਾਰੋ ਕਹੋ ਸਿ
ਧੁ ਖੋਰ ਡਾਰੋਂ ਔਰ ਜੋ ਕਹੋ ਤੋ ਨਭ ਮੈਂ ਵਿਥਾਰੋ ਏਕ ਏ-
ਕਹੀ ਰੀਛ ਕਪਿ ਸ਼ੂਰਨ ਕੇ ਮੁੰਡਨ ਉਤਾਰੋਂ ਕਹੋ ਕੋਟਿ
ਲੈ ਉਸਾਰੋਂ ਪੈਨ ਹਾਰੇ ਰਹੈ ਟੇਕ ਹੀ ਆਪਨੇ ਤੋ ਪੌਰਖ
ਨ ਤੋਰ ਡਾਰੋਂ ਮਹਾਰਾਜ ਕਾਥਕੇ ਪਛਾਰੋਂ ਸਭ ਕੌਰੋ ਸਾਰ
ਜੇ ਕਹੀ ਐਕੁ ਜੋ ਸੰਭਾਰੋਂ ਤਾਰੇ ਤੋਰ ਭੂਮਿ ਡਾਰੋਂ ਔਰ ਜ
ਹੀ ਕੋ ਪਚਾਰੋਂ ਤਾਂਹਿ ਮਾਰੋਂ ਛੇਕ ਛੇਕ ਹੌ॥੪੪॥ ॥ਕ
ਬਿੱਤੁ॥ ॥ਤੈ ਲੌ ਦੁਰਿਤਾਈ ਜੈ ਲੌ ਨੀਂਦ ਨ ਜਗਾਈ ਮੈ
ਰੀ ਸੁਨੇ ਲੰਕ ਰਾਈ ਭਾਈ ਸੋਕ ਨ ਨਿਹਾਰੀਏ॥ਬਿਨਾ
ਈ ਸਹਾਈ ਭੁਜ ਦਾਹਨੀ ਉਠਾਈ ਜਬ ਕੋ ਹੈ ਰਘੁਰਾ
ਈ ਅਬ ਕੈ ਨ ਕੇ ਵਿਚਾਰੀਏ॥ਰਾਜ ਉਠੇ ਬਾਟਨ ਵ
ਡੇਈ ਧਾਨ ਸਾਟਨ ਜੋਏ ਸੁਧ ਸ਼ੂਧ ਕੁੰਭਕਾਨ ਪੌਰਖ
ਨ ਹਾਰੀਏ॥ਛੱਤ੍ਰਪਾਨ ਛਾਡੋ ਛੂੱਡ ਫੱਣਨ ਮੈਂ ਛੇਤ ਲਾਗੈ
ਤੋਰੀਏ ਨ ਛੱਤ੍ਰ ਪੈ ਪਾਰਤੱਡ੍ਰ ਨ ਵਿਗਾਰੀਏ॥੪੫॥
॥ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਕੁੰਭਕਾਨ ਗਾਜੇ ਰਨ ਮਾਰੂ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ
ਬਾਜੇ ਸਾਜੇ ਸੰਗ ਸੂਰ ਛਾਜੇ ਦੇਵ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਕੋ ਦਰ
ਕੇ ਪਹਾਰ ਦਿਗ ਪਾਲ ਸਰਕੇ ਸਰੋਖ ਮਾਨੋ ਪੰਜ ਥੀ
ਜੁਰੀ ਹੀ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਚੰਡ ਕੋ ਹੀ ਏਕਾ ਪਤ ਰਕੇ ਫੱਕੇ

ਜੈਸਵਾਹਨੇ ਉਗਾਹਨੇ ਰਢਐਸੇ ਹੈ ਜਾਨ ਨੇ ਪ੍ਰਾਨ ਵੈਰੁ-
ਗਾਹੁਨੇ
ਕੇ ਅਨੁਧ ਕੇ ਸਮੁੰਦਰ ਤਿਰ ਮੰਦਰ ਬਿਲੋਕੈ ਮਾਨੋ ਦੇਖ
ਤੇ ਹੈ ਰਜਾ ਜੂਰ ਆਇ ਖੰਡ ਖੰਡ ਕੋ ॥੪੫॥ ॥ਕਬਿਤੁੰ
॥ ॥ਬੋਲਓ ਕੁੰਭਕਰਨ ਕਪਿ ਪੁੰਜ ਕਾਹੇ ਕਾਂਪਤਿ ਹੋ
ਤੁਮ ਸੋ ਲਰੇ ਤੇ ਵਡੀ ਲਾਜ ਮਰਜਾਈਆ ਅਰੇ ਕੁ
ਲ ਪਾਪੀ ਤੂੰ ਬਿਭੀਖਨ ਤੁਰਾਹਿ ਜਿਨ ਭੀਰ ਪਰੇ ਛਾ
ਡੁ ਸੰਗ ਪ੍ਰਾਨਨ ਬਚਾਈਆ ਲਛਮਨ ਤੂਹੀ ਪੰਛਿਮ
ਇਕਪਾਸੇ
ਨੇ ਹੋਹਿ ਹਾਸੀ ਨਾਹਿ ਬਲ ਕੇ ਬਿਲਾਸ ਹੈਂ ਤੈ ਔਰ ਨ ਜਨ
ਈਆ ਸਿਟ ਕੀ ਦੁਹਾਈ ਕਸੇ ਮਰਤ ਹੋ ਬਿਨਾਹੀ ਆ
ਈ ਕੋ ਹੈ ਰਘੁਰਾਈ ਭਾਈ ਤਾਹੀ ਕੇ ਬਤਾਈਆ ॥੪੭॥

ਕਬਿਤੁੰ ॥ ॥ਜੌ ਲੌ ਰਨ ਸੂਰਮਾਨ ਪੱਸੋ ਕੋਊ ਔ
ਰ ਤੌ ਲੌ ਭੂਲੇ ਅਨਹੋਤ ਤੇ ਕਛੂਕ ਰਘੁਰਾਈ ਹੈ ॥ ਔਰ
ਦੇਵ ਜਾਨਤ ਹੈਂ ਜਾਨੇ ਕਿ ਨ ਜਾਨੇ ਮੂਢ ਤੂ ਮੋਸੇ ਲਰੇ ਤੇ
ਮੇਰੀ ਕੌਨ ਸੀ ਵਡਾਈ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਵਡੇ ਮੇਘਾ ਬਿਨੁ ਬਾ
ਰਧੁ ਕੇ ਪਾਇ ਜਲੁ ਪੀਛੇ ਛੋਟੀ ਗਾਗਰੀ ਤੇ ਪਜਾਸ
ਸਮੁੰਦ੍ਰ
ਨ ਬੁਝਾਈ ਹੈ ॥ ਔਰ ਜੈਸੇ ਕੇਹਰੀ ਪਛਾਰ ਪੁੰਜ ਕੁੰਜ
ਸੇਰ ਹਾਥੀ
ਰ ਕੇ ਪਾਛੇ ਲਛਮਹੁੰ ਰਨ ਕੇ ਭੈ ਬਨ ਰਛਾਈ ਹੈ ॥੪੮॥

ਕਬਿਤੁੰ ॥ ॥ਏਕ ਕਪਿ ਭਾਰੋ ਜਾਇ ਲਾਗੋ ਹਨੂਮ
ਨ ਪੀਠ ਏਕ ਅਨੁਰਾਗੋ ਰਘੁਨਾਥ ਕੇ ਚਰਨ ਕੋ ॥ ਏਕ

ਕਹੈਂ ਜਾਨਤ ਹੈਂ ਏਈ ਦਿਨ ਬੂਝੇ ਇਨੈ ਤ੍ਰੇਈ ਆਗੇ ਚਲੇ
ਘਰ ਜਮ ਕੇ ਭਰਨ ਕੋ। ਏਕ ਕਹੈਂ ਯਾਂਕੇ ਨੈਕੁ ਨਾਟੇ ਹੀ (ਦਿਸਟੇ)
ਏ ਛਾਟੇ ਜਾਤ ਆਜ ਕੇ ਨ ਸੂਰ ਕਹੋਂ। ਇਨ ਸੋਂ ਲਰਨ ਕੋ
ਏਕ ਕਹੈਂ ਰਾਮ ਲਛਮਨ ਸੀਤਾ ਜੀਤ ਲੈ ਹੈ ਮਾਰੇ ਜਾ
ਹੋ ਤੁਮ ਹੀ ਜੁ ਆਏ ਹੋ ਮਰਨ ਕੋ।੪੯॥ ॥ਰਾਮਚੰ
ਦ੍ਰ ਉਵਾਚ੍ਯਾ ਕਬਿੱਤੂੰ। ॥ਰਾਮ ਮੁਸਕਾਨੇ (ਹਸੇ) ਦੇਖੇ ਕੇ-
ਊਕ ਪਿੰਗਨੇ ਕਪਿ ਲਛੰਮਨ ਬੋਲ ਬੋਲੇ ਆਪਨੇ ਸੁ
ਭਾਉ ਸੋਂ ਤ੍ਰਾਹੀ (ਪੀਨੇ) ਸਮੈਂ ਹਨੂੰਮਾਨ ਆਇਕੈ ਨਿਵਾਯੋ ਮਾ
ਥ ਨਾਥ ਜੋ ਕਹੋ ਤੌ ਮਾਰੋਂ ਏਕ ਹੀ ਉਪਾਇ ਸੋਂ। ਅੰਗਦ
ਅਨੰਤ ਬਲ ਨੀਲ ਨਲ ਜਾਮਵੰਤ ਸਭੈ ਕੋਪ ਭਰੇ
ਮਾਰਬੇ ਕੋ ਚਿਤ ਦਾਇ ਸੋਂ। ਤੌਲੌ ਨਿਜ ਕਾਇ ਆਇ
ਗਾਦਾ ਕੋ ਉਠਾਇ ਉਚੇ ਕੁੰਭਕਾਨ ਬੋਲਯੋ ਹਾਰ (ਨਜ਼ਦੀਕ) ਗਾਇਕੈ (ਗਾਜਕੇ)
ਪੂਰ ਗਾਇ ਸੋਂ।੫੦॥ ॥ਕੁੰਭਕਾਨੋ ਵਾਚ੍ਯਾ ਕਬਿਤੂੰ
॥ ਤਾਰਕਾ ਨ ਤਾੜਕਾ ਰਿਖਿ ਬਾਮਨ ਪਰਸਰਾਮ ਸੋ (ਪੁਤ)
ਤ ਨ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਕੋ (ਸਪੁਤਾਲ੍ਹੂੰ) ਨ ਛੂਦ੍ਰ ਬੀਸ ਹੀਨ ਮੋਂ। ਲੰਕ ਔ ਮਰੀ
ਚ ਨਾਹੀ ਬਾਲੀ ਕਪਿ ਨੀਚ ਨਾਹੀ ਤ੍ਰਿਸਿਰਾ ਸੁਬਾਹੁ
ਖਰ ਦੂਖਨ ਮਲੀਨ ਮੋਂ। ਭੰਨੂੰ ਕੋ (ਤ੍ਰਿਸਿਰੇ) ਪਿਨਾਕ ਨਾਹੀ ਇੰਦ੍ਰ
ਸੁਤ ਕਾਕ ਨਾਹੀ ਸੂਪਨਖਾ (ਧਨੁਸ਼) ਨਾਕ ਨਾਹੀ ਕੀਨੇ ਦੇਵ
ਦੀਨ ਮੋਂ। ਕੁੰਭਕਾਨ ਨਾਮ ਕਹਾਂ ਪਾਯੋ ਮੋਤੇ ਜਾਨ ਗਾ

ਮਏ ਜੁ ਤੁਮ ਮਾਰੇ ਵੈਨ ਤੇ ਰਹਿਨ ਤੀਨਿ ਮੋਂ॥੫੧॥ ॥
ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਜੇ ਰਘੁਪਤਿ ਚਰਨਨ ਬਿਮੁਖ ਤੇ ਐਸੇ
ਗਰਬ ਬਿਚਾਰ॥ਨਿਜ ਅਪਰਾਧ ਨ ਸਮਝਹੀ ਪ੍ਰਭੁ ਸੌਂ ਮਾਂ
ਡੇਰਾਰ॥੫੨॥ ॥ਹਨੂਮਾਨੋਵਾਚ॥ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਤਬ
ਬੋਲਯੋ ਹਨੂਮਾਨ ਕਰ ਬਿਨਤੀ ਸਾਚੀ ਕਹੀ॥ਇਨ ਤੇ-
ਕੀਓ ਸਮਾਨ ਹਮ ਮਹਿ ਸਗੁਨ ਹੈ ਸੌ ਗੁਨੋ॥੫੩॥ ॥
ਕਬਿੱਤ॥ ॥ਗਦਾ ਗਹਿ ਧਾਯੋ ਕਪਿ ਮੰਡਲ ਭੁਗਾ
ਯੋ ਤਿਨ ਜੈਸੇ ਚਲੈ ਵਾਉ ਪੁੰਜ ਬਾਦਰ ਉਡਾਇਹੈਂ॥ਏਕ
ਹੀ ਚਪੇਟ ਜਮਦੂਤਨ ਕੇ ਭੂਰੇ ਪੇਟ ਜੀਵਤ ਲਪੇਟ ਸ
ਭੁ ਜੇਲ ਕੈ ਚਲਾਏ ਹੈਂ॥ਵਡੇ ਵਡੇ ਸੂਰਨ ਕੋ ਵਡੇ ਈਲ-
ਗਾਏ ਹਾਥ ਦੇਖ ਰਘੁਨਾਥ ਬਲ ਰੀਝ ਮੁਸਕਾਏ ਹੈਂ॥ਏ
ਕ ਦਬ ਰਹੇ ਗਹੇ ਰਾਮ ਪਾਇ ਏਕਨ ਅਨੇਕਨ ਕੇ ਪ੍ਰਾਨ
ਕੀ ਭੁਕਾਨ ਲੈ ਸਿਧਾਏ ਹੈਂ॥੫੪॥ ॥ਕਬਿੱਤ॥ ॥
ਬਹੁਰੋ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਲੈ ਕੇ ਧਾਯੋ ਹੈ ਲੰਗੂਰ ਤ੍ਰਕ ਯਾ ਕੀ ਦੇ
ਖ ਸੂਰਤ ਪਿਨਾਕੀ ਰੀਝ ਗਾਯੋ ਹੈ॥ਤਾਂ ਕੇ ਤੇਜ ਦੇਖ ਦੂ
ਰੈ ਗਦਿ ਕੇ ਮੰਜੇਸ ਰਾਮ ਦੌਰ ਤਿਨ ਤਾਕ ਕਪਿਰਾਜ
ਕੇ ਚਲਾਯੋ ਹੈ॥ਤਾਹੀ ਛਿਨ ਰਾਮਚੰਦ ਬਾਨ ਲੈ ਕਮਾਨ
ਮੁਖ ਤਛੱਕ ਕੇ ਗਰੁੜ ਪ੍ਰਤੱਛ ਕੇ ਪਠਾਯੋ ਹੈ॥ਲਾਗ
ਨ ਨ ਦੀਨੋ ਟੂਕ ਟੂਕ ਮਾਰ ਕੀਨੋ ਜੈਸੇ ਦੀਪ ਕੋ ਪ੍ਰਤਾਪ

ਏਕ ਫੂਕ ਹੀ ਬੁਝਾਯੋ ਹੈ ॥੫੫॥ ॥ਕਬਿੱਤੁ॥
ਤੀ ਸਰੇ ਉਠਾਇ ਕੈ ਫਿਰਾਇ ਮੁਗਦਰ ਧਾਯੋ ਆਯ
ਨਲ ਨੀਲ ਦਿਗ ਬੇਲ ਤੂਰ ਪਾਏ ਹੈਂ ॥ ਦੂਤ ਕਾਰੁ ਗੀਸੋ
ਮੁਗਦ੍ਰ ਦੇ ਮੁਗਲੀ
ਪਕੇ ਤੂਤ ਜੇ ਗਿਰਾਇ ਕਪਿ ਬੀਸ ਕੇ ਸਪੂਤ ਮਾਨੇ ਦਾ
ਰਿਦ ਉਡਾਏ ਹੈਂ ॥ ਰੋਵੇਂ ਏਕ ਪਾਇ ਇਨ ਸੋਂ ਮਾਰੇ ਚਿਤ ਚਾ
ਇਨ ਸੇ ਕੀਨੇ ਬਹੁ ਘਾਇ ਇਨ ਸੋਂ ਰਾਮ ਕੇ ਚਲਾਏ ਹੈਂ॥
ਤੌ ਲੌ ਹਨੂਮਾਨ ਆਇ ਹਾਥ ਤੇ ਛੁਡਾਇ ਲੀਨੋ ਤਾਂ ਕੇ
ਮਾਰਬੇ ਕੋ ਕਪਿ ਔਰ ਹੀ ਬੁਲਾਏ ਹੈਂ ॥੫੬॥ ॥
ਅੰਗਦੋ ਵਾਚ ॥ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਅੰਗਦ ਸੁਜਾਨ ਕ
ਹੈ ਕਹਾਂ ਪਾਵੈ ਜਾਨ ਅਬ ਪੌਰਖ ਪ੍ਰਮਾਨ ਦੇਖ ॥ ਮਾਰ
ਮਾਰ ਗਯੋ ਹੈ ॥ ਨੀਲ ਨਲ ਲਾਗੇ ਭੁਜ ਜਾਮਵਾਨ ਤੋਰੀ
ਭੁਜ ਬਾਲਿ ਸੁਤ ਬਹੁਰੋ ਗਿਰਾਇ ਭੂਮਿ ਲਯੋ ਹੈ ॥ ਕੇ
ਅੰਗਦ
ਰਿ ਮਾਰੈ ਬਾਨ ਕੇਊ ਚੋਥੈ ਨਾਕ ਕਾਨ ਤਾਂ ਕੇ ਪ੍ਰਾਨ ਕੌ ਨਕ •
ਚਿਥੈ
ਦੈ ਕੋਊ ਰਾਮ ਬਿਨ ਭਯੋ ਹੈ ॥ ਫੂਲ ਲੇ ਕਿ ਲਕਾਰੀ ਰਥ
ਬੈਠੇ ਗਿਰ ਭਾਰੀ ਮਾਨੋ ਵਹੈ ਸੌਇ ਗਯੋ ਐਸੇ ਬਾਟ
ਪਰਬਤ
ਸੁਖਲ ਯੋ ਹੈ ॥੫੭॥ ॥ਰਾਮਚੰਦ ਉਵਾਚ॥
ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਰਾਮਚੰਦ ਜਾਨੀ ਕਪਿ ਮੰਡਲ ਨ ਗ
ਆਨੀ ਯਾਂ ਕੇ ਨੈਕ ਹੂੰ ਸੰਭਾਰੇ ਕਥਾ ਵਨੀ ਬਿਪਰੀ
ਤਕੀ ॥ ਮਾਰਬੇ ਕੋ ਸਮੋ ਹਮ ਪਾਯੋ ਹੈ ਗਿਨਾਯੋ ਕਿ

ਪ੍ਰ ਅਬ ਜੌਨ ਮਾਰ ਹੌਂ ਤੌ ਹਮ ਹੂੰ ਅਨੀਤ ਕੀ । ਏਕ ਬਾ
ਨ ਤਾਨ ਕੈ ਲਗਾਯੋ ਹੀਏ ਤਾਤ ਕਾਲ ਭੇਦ ਕੈ ਪਤਾ-
ਲ ਜਾਇ ਕਹੀ ਬਾਤ ਜੀਤ ਕੀ । ਦੂਸਰੋ ਕਪਾਲ ਲੈ-
ਸਿਰ
ਸ਼ਿਧਾਰਯੋ ਸੁਰ ਲੋਕ ਮਾਹਿ ਐਸੇ ਰਿਪੁ ਮਾਰਯੋ ਸੈ
ਸਤ੍ਰ
ਨਾ ਆਪਨੀ ਨਿਚੀਤ ਕੀ । ੫੮ ॥ । ਕਬਿੱਤ ।
॥ ਹਾਹਾਕਾਰ ਭਯੋ ਭਾਗ ਰਾਵਨ ਕੇ ਗਏ ਸਭ ਪਾਛੇ ਹ
ਨੂੰਮਾਨ ਲੈ ਪਹਾਰ ਸੋਂ ਉਠਾਯੋ ਹੈ । ਹਾਲ ਚਾਲ ਪਰੀ
ਨ ਸੰਭਾਲ ਰਹੀ ਕਾਹੂ ਤਨ ਮਾਨੋ ਪ੍ਰਲੈ ਕਾਲ ਕੋ ਬਘੂ-
ਵਾਵਰੋਲਾ
ਲਾ ਬਡੋ ਆਯੋ ਹੈ । ਏਕ ਸੰਗ ਚਲੇ ਏਕ ਆਪਸ ਮੈਂ
ਦਲੇ ਕਪਿ ਏਕ ਗਿਰੇ ਪਾਤ ਸੇ ਸੰਭਾਰੇ ਸੁਖ ਪਾਯੋ
ਪਤ੍ਰਵੀਰਾਂ
ਹੈ । ਉਰੇ ਨੈਤ ਹੇਰ ਹੇਰ ਦੇਵਨ ਸੋਂ ਟੇਰ ਟੇਰ ਬੇਰ ਬੇਰ
ਅਕਾਸ਼ ਕਹਿ ਕਹਿ
ਲਛਮਨ ਬੋਲ ਯੌਂ ਸੁਨਾਯੋ ਹੈ । ੫੯ ॥ ਛਪਯ ।
॥ ਤਜਹੁ ਸੋਕ ਸਭ ਅਮਰ ਲੋਕ ਰਹੀ ਅਹੁ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਆ
ਦੇਵਤੇ ਹੋਏ
ਸਨਾ ਪ੍ਰਭੁ ਦਿਨਮਣਿ ਮਗ ਤਜਹੁ ਨੈਕ ਟਰ ਹਰੁ ਕ
ਸੂਰਜ ਰਸਤਾ
ਮੰਲਾਸਨਾ ਥਿਰ ਰਹੁ ਧਾਮ ਲੋਚਨ ਪਸਾਰ ਛਿਪਰ
ਬ੍ਰਹਮਾ =ਛਡਕੇ ਜਿੰਦ
ਰਨਿਹਾਰ ਰਹੁ । ਉਤ੍ਰਿਗਨ ਬਰਨ ਸਮੀਰ ਧੀਰ ਜਿਨ ਤ
ਛੋ ਪੌਨ
ਜਹੁ ਸੰਭਾਰ ਰਹੁ । ਸੁਰਲੋਕ ਆਜ ਮੰਗਲ ਕਰਹੁ ਕੁੰ-
ਭਕਰਨ ਬਧ ਪਲੋ ਉਠਾ । ਰਘੁਪਤਿ ਪ੍ਰਚੰਡ ਭੁਜ
ਮਾਲ
ਦੰਡ ਲਗਾ ਪਰਸ ਖੰਡ ਧਰ ਪਰ ਲੁਠਾ । ੬੦ ॥
ਛੋਟਿਆ ਹੈ

ਕਬਿਤ੍ਰੁੰ॥ ॥ਪਰਮੋ ਜਬ ਗੌਂਤ ਛਯੋ ਵਨੋਈ ਅ-
ਸੀਰ
ਘਾਤ ਮਾਨੇ ਪਰਮੋ ਬਜ੍ਰੁੰ ਪਾਤ ਢਿਗ ਆਏ ਰਘੁਰਾ
ਇਹੈਂ ਕਹਯੋ ਮੁਸਕਾਇ ਯਾਹਿ ਵਨੋਈ ਅਕਾਇ ਮਾ
ਹਸ ਕੇ
ਨੋ ਯਾਕੋ ਮਾਸ ਗੀਧ ਮਾਸ ਬੀਸ ਤੀਸ ਖਾਇ ਹੈਂ
ਬੋਲਯੋ ਹਨੂਮਾਨ ਰਾਮ ਜਾਨਯੋਈ ਜਾਤ ਕਹਾਂ ਗਾਥ
ਕਹਾਂ ਪਾਇ ਯਾਂਕੇ ਕਹਾਂ ਲਾਗੇ ਘਾਇ ਹੈਂ ਦ੍ਵਾਪੁਰ
ਕੇ ਅੰਤ ਏਕ ਭੀਮ ਬਲਵੰਤ ਹੈਹੈ ਸੋਤੋ ਯਾਕੀ ਕੇ
ਪਰੀ ਮੈਂ ਬੂੰਦ ਬੂੰਦਲਾਇ ਹੈ ॥੬੧॥ ॥ਕਬਿਤ੍ਰੁੰ॥
॥ਵਨੀ ਜੀਤ ਭਈ ਰਨ ਹਰਖੇ ਸੁਰੇਵਗਨ ਬਰਖੇਸੁ
ਮਨ ਸੂਰ ਪਰਖੇ ਲਰਨ ਕੋ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰੀਤ ਕਪਿ-
ਫੂਲ
ਖਰਕੇ ਨ ਲੰਕ ਭੱਟ ਸਰਖੇ ਨਿਸੰਕ ਜੋਰ ਰਾਮ ਕੇ ਚ
ਆਗੇ ਵਧੇ
ਰਨ ਕੋ ਕਪੀ ਕਪਿਰਾਜ ਅਘਾ ਆਪਨੇ ਸਮਾਜ ਰ
ਘੁਰਾਜ ਕਾਜ ਕਰੇ ਦੁਖ ਮੇਟੇ ਸੀਹਰਨ ਕੋ ਬਾਨੇ ਬਾ
ਨੇ ਹਨੂਮਾਨ ਅੰਗਦ ਸਯਾਨੇ ਰਹੇ ਜਾਨੇ ਨਿਜੁਕਾਨੇ ਦਿ
ਨੇੜੇ
ਨ ਰਾਵਨ ਮਰਨ ਕੋ ॥੬੨॥ ॥ਰਾਵਨੋਵਾਚ੍ਰ॥
ਕਬਿਤ੍ਰੁੰ॥ ॥ਰਾਵਨ ਨਿਹਾਰੇ ਕੁੰਭਕਾਨ ਤੇ ਪਛਾਰੇ
ਰਨ ਹਾਰੇ ਕਪਿ ਜੂਥ ਤੇ ਸਿਧਾਰੇ ਸਿਵ ਲੋਕ ਕੋ ਤਾਂ
ਕੇ ਸੰਗ ਭਾਰੇ ਭਾਰੇ ਸੂਰ ਜੇ ਹਮਾਰੇ ਤੇਊ ਲੈਕੇ ਨ ਸਭ
ਰੇ ਰਾਮ ਜੀਵ ਬਾਨ ਫੇਰ ਕੋ ਦਈ ਕੇ ਸਹਾਰੇ ਹਨੂਮ
ਤੁਰ

ਨ ਤਬ ਜਾਰੇ ਘਰ ਆਪਨੇ ਤੋ ਆਂਚ ਨ ਲਗਾਈ ਨ ਖੋਨੇ
ਕ ਕੌਤਕ ਕੋ ਜਾਇ ਮਾਰੈ ਕੋਊ ਕਾਮ ਕੇ ਸਟਾਰੈ ਭਾਈ ਤਾ
ਹੀ ਦਿਨ ਭਲੇ ਬਿਦਾ ਦੇਊ ਮਨ ਸੋਕ ਕੋ ॥੬੩॥ ॥ਕ
ਬਿਤੁ॥ ॥ਯਾਹੀ ਗਾਦ ਲੰਕ ਕੋ ਨਿਸੰਕ ਹ੍ਵੈ ਨ ਦੇਖੇ ਦੇ
ਵ ਆਇ ਸਕੇ ਮਾਨ ਮਾਥੇ ਭੂਮਿ ਸਿਰ ਨਾਵਤੇ ॥ ਸਾਤ ਪੌ
ਆਤਮਾ ਧਰਤੀ ਸਤ ਤ੍ਰਿਉਦੀ
ਰ ਬਾਹਰ ਬਿਛੋਨਾ ਬਿਨ ਠਾਢੇ ਰਹੈ ਨਾਰੇ ਨਾਰੇ ਆਪ
ਨ ਜੁਹਾਰ ਪਹੁਚਾਵਤੇ ॥ ਜਾਹੀ ਕੋ ਬੁਲਾਵਤੇ ਸੁ ਆਵਤੇ
ਨਿਮਸਕਾਰ
ਸੁ ਸੰਕ ਮਾਨ ਮੇਰੇ ਬਿਨ ਕਹੇ ਦ੍ਰਿਗ ਬੈਠਨੇ ਨ ਪਾਵਤੇ ॥
ਨੈਣ
ਤਾਂਹੀ ਗਾਦ ਕੋ ਤੋ ਰੀਛ ਬਾਂਦਰ ਲਪੇਟਤ ਹੈਂ ਸਭ ਦਿਨ
ਏਕ ਸੇਨ ਪਾਏ ਮਨ ਭਾਵਨੋ ॥੬੪॥ ॥ਕਬਿਤੁ॥
॥ਕੈਤੋ ਸੁਰ ਰਾਜ ਕੇ ਮੈ ਰੋਕ ਰੋਕ ਰਾਖੇ ਦੇਵ ਰਾਜ ਕੋ ਸ
ਇੰਦ੍ਰ
ਮਾਜ ਔਰ ਕਹਾਂ ਲੌ ਬਖਾਨੀਯੇ ॥ ਕੇਤਨ ਕੇ ਦੇਸ ਮਨ
ਰਚ ਨ ਕਾਹੂ ਕੇ ਤ੍ਰਾਸ ਮੇਰੇ ਤ੍ਰਾਸ ਸਹੀ ਦੇਸ ਦੇਸਨ ਮੇਮ
ਨਿਯੋ ॥ ਸੋਈ ਮੇਰੇ ਜੀਵਤ ਨਿਸੰਕ ਹ੍ਵੈ ਲੰਗੂਰ ਰੀਛ ਬੀ
ਰ ਲੰਕ ਧਸੇ ਔਰ ਆਗੇ ਕਹਾ ਜਾਨਿਯੇ ॥ ਜਾਨਕੀ ਕੇ
ਪੈਹੈ ਕਿ ਭਾਗ ਜੀ ਕੇ ਲੋਪ ਹੈ ਕਿ ਮੋਕੋ ਸਿਵ ਲੋਕ ਹੈ ਸੁ
ਕੈਸੇ ਪਹਿਚਾਨਿਯੇ ॥੬੫॥ ॥ਦੋਹਰਾ॥
ਰਾਮ ਬਿਮੁਖ ਤਿਹ ਬੁਰੀ ਮਤਿ ਪਹਿਲੇ ਹੀ ਹਰਿ ਲੇ
ਤਾ ਬੁਰਾ ਹੋਤ ਸਮਝੈ ਨਹੀ ਭਲੋ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤ ॥੬੬

।ਸੋਰਠਾ। ।ਰਾਮਗੀਤ ਮਨ ਲਾਇ ਸੁਨੈ ਸੁਨਾਵਤ ਰਾ
ਮ ਕਹਿਆ ਤਿਨ ਕੇ ਦੁਖ ਰਘੁਰਾਇ ਕੁੰਭਕਰਨ ਜਿਮ ਮਾਰ
ਹੈ।੯੭।। ਸੋਰਠਾ। ।ਜੋ ਜਗ ਨਿੰਦਕ ਲੋਕ ਰਾਵ
ਨ ਰਾਮ ਨ ਸਮਝਹੀ। ਜਾਹਿ ਰਸ ਤਿਨ ਹਿ ਨ ਜੋਗ ਔ
ਰ ਕਹੈ ਰਸ ਹਾਨ ਹੈ।੯੮।। ।ਸੋਰਠਾ। ।ਮੇਘਨਾ
ਦ ਅਬ ਜਾਇ ਰਨ ਛਿਤ ਜੁਧੰ ਮਚਾਇ ਹੈ। ਸਿਰ ਐਹੈ-
ਉਤਰਾਇ ਆਗੇ ਕਥਾ ਸੁਹੋਇਗੀ।੯੯।। ।ਇਤਿ
ਸ੍ਰੀਰਾਮਗੀਤੇ ਕੁੰਭਕਾਨ ਬਧ: ਇਕਾਦਸੋ ਅੰਕ।੧੧
।।੯੧੪।। ।ਰਾਵਨੋਵਾਚ। ਸੋਰਠਾ। ।ਰਾਵਨ
ਕ੍ਰੋਧ ਪ੍ਰਚੰਡ ਮਨਹੁ ਅਗਨ ਘ੍ਰਿਤ ਪਗ ਸਿਰ। ਪਟ
ਕ ਬੀਸ ਭੁਜ ਦੰਡ ਮੇਘਨਾਦ ਬੋਲਯੋ ਨਿਕਟਿ।੧।।
ਸੋਰਠਾ। ।ਅਬ ਕਹੁ ਕੌਨ ਉਪਾਉ ਕੁੰਭਕਰਨ ਜੂ
ਸੇ ਪ੍ਰਗਟਾ। ਰਾਮ ਉਤਾਰਯੋ ਚਾਉ ਇੰਦ੍ਰਜੀਤ ਕੇ ਜੀਵ
ਤੇ।੨।। ।ਕਬਿੱਤ। ।ਕੁੰਭਕਾਨ ਮਾਰੇ ਸੂਰ ਬਹੁ
ਤੇ ਪਛਾਰੇ ਅਬ ਜਾਨਤ ਹਮਾਰੇ ਪੰਛਿ ਹੈਂ ਨ ਰੁੱਦ੍ਰ ਦਾਹਨੇ
।ਹਾਰੇ ਸਭ ਰਾਖਸਨ ਟਾਰੇ ਝੁੰਡ ਬਾਂਦਰ ਕੇ ਭਾਰੇ ਸੁ
ਖ ਭਾਰੇ ਦੁਖ ਪਰੇ ਹੈਂ ਸਰਾਹਨੋ। ਸੰਕ ਬਿਨ ਲੰਕ ਕੇ-
ਕੈ ਹੂਰ ਹੂ ਬਿੰਦਾਰੇ ਹੋ ਤੈਂ ਕਾਇਰ ਜਯੋ ਦੇਤ ਤੋਹਿ ਧ
ਰਮੈ ਉਰਾਹਨੋ। ਸੁਨੋ ਪੂਤ ਮੀਤ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਬਿਪਰੀ

ਤਿ ਰਾਮਚੰਦ ਕੀ ਅਨੀਤ ਤੇ ਨਿਚੀਤ ਮਨ ਨਾਹਿਨੋ ॥੩॥

ਕਬਿਤ੍ਰੁ॥ ॥ਆਜ ਰਾਜਧਾਨੀ ਕੀ ਬਿਕਾਨੀ ਹੈ
ਬਿਭੂਤਿ ਸੁਨ ਪੂਤ ਮੇਘਨਾਦ ਤੈਂ ਨ ਨੈਕ ਜੀਆਆਨੀ
ਹੈ॥ ਕੁੰਭਕਾਨ ਜੂਝੇ ਦਿਨ ਤਬ ਹੀ ਤੇ ਬੂਝੇ ਔਰ ਆਗੇ
ਕੇ ਬਨਾਉ ਕੀ ਨ ਬਾਤ ਕਾਹੂ ਜਾਨੀ ਹੈ॥ ਜੈਸੇ ਹਮ ਜਾਨੀ
ਤਊ ਜਾਨਕੀ ਬਿਰਾਨੀ ਹੋਤ ਐਸੀ ਬੋਲੀ ਬਾਨੀ ਮਾਨੋ
ਬਿਗਾਨੀ
ਬੀਜੁਰੀ ਤੜਾਨੀ ਹੈ॥ ਜਾਂਕੇ ਹੋਰਿ ਆਨੀ ਰਹੀ ਤੋ ਰਾਕ
ਧਮਕੇ ਜੁਗਾਈ
ਕਹਾਨੀ ਸੁਨ ਭਈ ਸੀਅ ਰਾਨੀ ਮੇਰੀ ਆਉ ਸੀਅ
ਉਮਰ ਮੁਕੀ
ਰਾਨੀ ਹੈ॥੪॥ ॥ਮੇਘਨਾਦੋ ਵਾਚ੍ਯਾ॥ਕਬਿਤ੍ਰੁ॥

ਬੋਲਯੋ ਮੇਘਨਾਦ ਰਾਜਾ ਕਾਹੇ ਕੇ ਬਿਖਾਦ ਕਰੈਂ ਕਹਾਂ
ਚਿੰਤਾ
ਭਯੋ ਜੋ ਪੈ ਰਨ ਕੁੰਭਕਾਨ ਹਾਰਯੋ ਹੈ॥ ਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ਕੀਨੋ
ਛਲ ਔਰਨ ਪੁਜਾਯੋ ਬਲ ਰਾਯੋ ਦਲ ਭਾਜ ਗਹਿ ਬੈ
ਸੈਨਾ
ਕਲੋ ਪਛਾਰਯੋ ਹੈ॥ ਤੁਮ ਸੇਜ ਭਈ ਤ ਬਨੀਂਦ ਆਇ
ਗਈ ਪੈ ਹੈ ਦੇਸ ਕੌਨ ਦੀਜੈ ਉਨ ਪਾਯੋ ਸੁਖ ਭਾਰਯੋ
ਹੈ॥ ਕੈਸੀ ਅਬ ਹਾਸੀ ਕੌਨ ਕਾਜ ਰਹੇ ਬਾਸ ਰਨ ਭੂਮਿ
ਕੀ ਉਸਾਸਨ ਮੈਂ ਫਸੀ ਮੇਲ ਮਾਰਯੋ ਹੈ॥੫॥

ਕਬਿਤ੍ਰੁ॥ ॥ਦੀਜੈ ਮੋਹ ਪਾਨ ਅਬ ਕਹਾਂ ਕੋਊ ਪਾਵੈ
ਆਸਮਾ
ਜਾਨ ਜੁਧ ਕੋ ਨਿਦਾਨ ਕੌਨ ਮੇਰੀ ਬਾਤ ਦੂਰੀ ਹੈ॥ ਤੁਮ
ਚਲਕ
ਹੂ ਤੌ ਜਾਨਤ ਹਿ ਜੀਅ ਮੈ ਸਿਕ ਆਨ ਤੇ ਹੇ ਜੀਤਯੋ

ਸੁਰਰਾਜ (ਇੰਦ੍ਰ) ਐਸੀ ਤਾਂਕੀ ਪਤਿ ਬੁਰੀ ਹੈ ॥ ਬੈਰਨ ਕੇ ਮਾ
ਰਬੇ ਕੋ ਐਸੀ ਖੜਗਧਾਰ (ਤਲਵਾਰ ਕੀ ਧਾਰ) ਜੈਸੇ ਪਾਪਨ ਕੇ ਕਾਟਬੇ ਕੋ
ਕਾਂਸੀ ਸਿਵਪੁਰੀ ਹੈ ॥ ਜੀਜੈ ਤੌ ਲੌ ਰਾਜ ਕੀਜੈ ਰ-
ਣ ਕੈ ਨ ਪੀਠ ਦੀਜੈ ਲੋਕ ਪਰਲੋਕ ਰਾਖਬੇ ਕੀ ਬ
ਤ ਜੁਰੀ ਹੈ ॥੬॥ ॥ਰਾਵਣੋ ਵਾਚ੍ਯਾ ਸ੍ਵੈਯਾ॥
ਪ੍ਰੇਮ ਸੋਂ ਨੈਨ ਵਹੈਂ ਜਸ ਗਾਵਤ ਨਾਚਤ ਸ੍ਵੇਦ (ਪਸੀਨਾ) ਚਲੇ ਸ
ਭੁ ਅੰਗਾ ॥ ਕੈ ਰਨ ਮਾਹਿ ਗਾਹਿ ਖੜਗੰ ਤੁਲੀ (ਤੁਲਨਾ) ਬਿਧਿ ਲੋਹੂ
ਸੋਂ ਘਾਉ ਭੁਏ ਅਰਧੰਗਾ (ਅਧੇ) ॥ ਏ ਦੋਊ ਪੂਤ ਜਨੇ ਜਨਨੀ-
ਜਗ ਔਰ ਸਭੈ ਸੁਤ ਕੀਟ ਪਤੰਗਾ ॥ ਜਾਂ ਕੇ ਠਾਕੁ
ਰ ਜਗ ਕੇ ਜੀਵਨ ਸੋ ਨਰ ਹੋਤ ਹੈ ਗੰਗਾ ਕੇ ਰੰਗਾ (ਗੰਗਾ ਸੇ ਪਵਿਤ੍ਰ) ॥੭॥
ਸ੍ਵੈਯਾ ॥ ॥ਆਨ ਪਰੀ ਇਹ ਭਾਂਤ ਕੀ ਗਾਢ-
ਗਯੋ ਰਨ ਮੇ ਸੁਤ ਫਿਕੇ ਨ ਹਿਕੋਈ ॥ ਰਾਵਨ ਕੇ ਜਿਯ
ਤੇ ਨ ਭਈ ਸੁਨ ਪੂਤ ਸਬੈ ਅਬ ਹੋਵਤ ਸੋਈ ॥ ਆਨ ਸ
ਆਇ ਲਰੋ ਗਦ ਲੈ ਕਹਿ ਦੇਵਨ ਕੀ ਨ ਚਲਾਵਤ ਕੋ
ਈ ॥ ਬੀਰ ਮੰਦੋਦਰੀ ਬੋਲ ਉਠੀ ਮੁਖ ਦੀਨ ਭਈ ਮਨ
ਤੇ ਅਤਿ ਰੋਈ ॥੮॥ ॥ਮੰਦੋਦਰੀ ਵਾਚ੍ਯਾ ਕਬਿਤ੍ਤੰ॥
॥ ਸਿਵ ਸੇ ਸਹਾਇਕ ਹੈਂ ਸਭੈ ਸੂਰ ਪਾਇਕ ਹੈਂ ਨਾਰ
ਦ ਸੇ ਗਾਇਕ ਹੈਂ ਲਾਖ ਭਾਂਤ ਮਨੀ ਧੀਆ ਕਰਿ ਚਰਨ ਕੋ ਦੇ
ਸ ਹੈ ਨ ਸੁਪਨੇ ਬਿਦੇਸ ਹੈ ਸੁਰੇਸੁ (ਇੰਦ੍ਰ) ਅਲਕੇਸ (ਕੁਬੇਰ) ਜੀਤ

ਥੇਕੀਰਨਅੱਨੀਗਾ॥ਪੂਤਮੇਘਨਾਦਵੈਸੋਜੁਰਗਏਤੂ
ਸੈਨਾ
ਵਾਦਹੋਏਨਜੀਅਮੇਵਿਖਾਦਹੋਏਨਕੇਹੂਪਾਤਛੀਨੀਹੈ
॥ਜੋਨੈਤੈਸੀਅਕਬਹੂੰਚਰਾਵਤੇਨਕੀਤਭੌਤੈਆਜਸ
ਭਬਾਤਕੀਬਿਸਾਤਭਲੀਬਨੀਹੀ॥੯॥ਰਾਵਨੇਵਾਚਸੈਂ:
॥ ਕੌਨਸਮੋਂਇਨਬਾਤਨਕੇਰਨਰਾਮਦਹੈਘਰਮੇਪਟਰ
ਨੀ॥ਰਾਮਕੈਹਾਥਮਰੈਦਸਕੰਧਰਤੈਯਹਿਬਾਤਸੁਕਾਹੇਤੇ
ਜਾਨੀ॥ਔਰਕਦਾਂਚਬਨੈਇਹਭਾਂਤਿਤੌਅਜਬਨੈਕਹੂਕੈ
ਨਸੀਤਾਨੀ॥ਦੇਹਛੁਟੈਹੂੰਨਸੀਅਛੁਟੀਚਲਹੈਜਗਮੈਂ
ਜੁਗਚਾਰਕਹਾਨੀ॥੧੦॥ ਸੋਰਠਾ ਜੋਐਸਹਸਿਤਪਭ
ਨਕ੍ਰੋਧਪ੍ਰਗਟਰਾਵਨਕੀਓ॥ਦਏਪੂਤਕੋਪਾਨ॥ਇੰਦ੍ਰਜੀ
ਤਜੀਤੈਬਨੈ॥੧੧॥ ਕਬਿਤੁੰ॥ ॥ਰਾਮਤੇਗਭੂਰੇ
ਦੌਰਅਰਰਾਇਪਰੇਸਭਮੇਘਨਾਦਚਢੇਰਥਲੋਹ
ਜਰੇਪੇਖੀਏ॥ਸ੍ਰੋਣਤਸੌਂਭਰੇਤਊਠੌਰਤੇਨਟਰੇ
ਲੋਹੂ
ਬਿਆਰਤੂਟਪਰੇਤੇਕਹਾਂਲੌਲਖਲੇਖੀਏ॥ਬਾਨ
ਮੁਖਧਰੈਲੈਕਮਾਨਕੌਰਕਰੇਪੈਨਰਾਮੇਅਨੁਸਰੈ
ਰਥ
ਪਲਮੇਭਲੇਬਿਸੇਖੀਏ॥ਖਾਲੀਕੀਨੇਤਰਕਸ
ਭਰੇਭਰੇਭਰੇਭਟਲਰੇਲਰੇਲਰੇਪਟਮਰੇਮਰੇ
ਭਰੇ ਭਰੇ ਰੰਗੇ ਛੇਤੀ ਬਾਂਕੇ
ਦੇਖੀਏ॥੧੨॥ ॥ਕਬਿਤੁੰ॥ ॥ਬਡੇਈਬਨੈ
ਤਸੂਰਸਬੈਪਖਰੈਤਜੈਤਵਾਰਠੌਰਠੌਰਨਕੇਬ
ਜੁਧ ਜੋੜਾ

ਤੇ ਬਡੇ ਡੀਲ ਹੈਂ॥ ਜੁੱਧ ਕੋ ਅਤੋਲ ਸ੍ਵਾਮਿਕਾਰਜੀ ਅਮੋ
ਲ ਗੋਲ ਤੇ ਨਿਕਸ ਲਰੈਂ ਤਾਂਤੇ ਕੀਮਤਿ ਭਲੀ ਲਹੈਂ॥ ਕ
ਲਕੋ ਬਨਾਉ ਲੰਕ ਰਾਉ ਕੇ ਨ ਦਾਉ ਪਰੈ ਜੀਤ ਨ ਕੋ ਚਾ
ਉ ਕਹੂੰ ਜਦਪਿ ਸੁਸੀਲ ਹੈ॥ ਰਾਮ ਕਵਿ ਆਜ ਕਾਲ
ਰਾਵਨ ਕੇ ਲੋਗਨ ਕੋ ਕੋਪ ਹੂੰ ਕੀ ਢੀਲ ਪਰ ਲੋਕ ਕੀ
ਨ ਢੀਲ ਹੈ॥੧੩॥ ॥ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਮੇਘਨਾਜਿਤ
ਕੇ ਸਭ ਸੀਸ ਨਿਵਾਇ ਧਸੇ ਰਨ ਮੈਂ ਹਥਿਆਰ ਉਘਾ
ਰੇ॥ ਆਇ ਨਿਦਾਨ ਕੀ ਬਾਤ ਪਰੀ ਕਹਿ ਕੈ ਇਹ ਭਾਂਤਿ
ਬਜਾਇ ਨਗਾਰੇ॥ (ਓਤ੍ਰਕ) ਰੋਸ ਭਰੇ ਸਮੁਝੇ ਨ ਪਰੈ ਗਹਿ
ਬਾਂਦਰ ਕੋਟਨ ਕੋਟ ਸੰਘਾਰੇ॥ (ਗੁਸਾ) ਰਾਮ ਕੇ ਕੋਪ ਨ ਓਪਰ
ਹੀ ਫਿਰ ਅੰਤ ਕੋ ਅੰਤ ਕੇ ਧਾਮ ਸਿਧਾਰੇ॥ (ਕ੍ਰੋਧ) ੧੪॥
ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਮਚੌ ਜੁੱਧ ਦਿਨ ਰੈਨ ਦੁਹੂੰ ਓਰ ਮਾਰੂ
ਬਜਿਓ॥ ਆਜਾਰਥ ਚੜ੍ਹ (ਗਤ) ਗੌਨ ਮੇਘਨਾਦ ਬੋਲਿਓ ਤ
ਬਹਿ॥੧੫॥ ॥ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਤੋਰਿਓ ਜਿਨ ਧਨੁ
ਖ ਪਿਨਾਕੀ ਕੋ ਮਹਾਂ ਪ੍ਰਬਲ ਜਾਕੇ ਬਲ ਦੇਖ ਭ੍ਰਿਗੁ [ਪਰਸਰਾਮ]
ਪਤਿ ਕੀਨੋ ਮੌਨ ਹੈ॥ (ਸ਼ਿਵਜੀ) ਤਾਰਕਾ ਕੋ ਮਾਰ ਬਾਲੀ ਬਲ ਸੋਂ
ਪਛਾਰਿਓ ਜਿਨ ਜਾ ਕੇ ਭਲੀ ਭਾਂਤ ਹਨੂਮਾਨ ਖਾਂਜੇ ਲੋ
ਨ ਹੈ॥ ਆਪ ਹੀ ਤੇ ਜਾਂ ਕੇ ਸਭ ਸੇਵਕ ਹੈ ਗਏ ਕਪਿ
ਜਾਂ ਕੇ ਡਰ ਸਿੰਧੁ ਕੇ ਨ ਸ੍ਵਾਸ ਨ ਮੈ ਪੌਨ ਹੈ॥ ਮੇਘਨਾ

ਦਸਕੰਧ ਕਰਤ ਬਕਬਕ ਕਹਯੋ ਸਭਾ ਬੀਚ ਕਹੋ ਕਹੋ ਸੀਤਾਪ
ਆਗੇ ਤੇਰੇ
ਤਿ ਰਾਮਚੰਦ ਕੌਨ ਹੈ॥੧੬॥ ॥ਰਾਮਚੰਦ ਕੀ ਸੈਨਾ
ਵਾਚ੍ਯਾ ਕਬਿਤ੍ਵ॥ ॥ਬੋਲੇ ਸਭ ਸੂਰ ਐਸੇ ਕ੍ਰੂਰ ਹੂ
ਝੂਠ
ਨ ਬੂਝੈ ਕੋਊ ਅਰੇ ਮੇਘਨਾਦ ਆਜ ਐਸੇ ਇਤਰਾਤ ਹੈ
ਬਕਬਾਦ
॥ਜੈਸੇ ਜੇਠ ਮਾਸ ਕੀ ਦੁਪਹਿਰੀ ਮੈਂ ਜਬੈ ਪਾਂਇ ਸੂਰ
ਜ ਬਤੰਯੋ ਕੋਊ ਐਸੇ ਬਰਰਾਤ ਹੈ॥ਪਾਛੈ ਲਛਮਨ
ਆਗੇ ਅੰਗਦ ਸੁਕਪਿਰਾਉ ਨੀਲ ਨਲ ਪਾਇ ਤਰ
ਸੁਗ੍ਰੀਵ
ਅੰਜਨੀ ਕੋ ਤਾਤ ਹੈ॥ਬੀਚ ਰਘੁਰਾਇ ਤਾਂ ਕੀ ਬਲ
ਹਨੂੰਮਾਨ
ਜਾਇ ਰਾਮ ਕਾਜ ਜਾਹੀ ਕੋ ਨ ਸੂਝੈ ਤਾਂ ਕੋ ਆਜ ਕਾਲ
ਪਾਤ ਹੈ॥੧੭॥ ॥ਇੰਦ੍ਰਜੀਤ ਵਾਚ੍ਯਾ ਕਬਿਤ੍ਵ॥
ਨਾਸ
॥ਸੁਨ ਰੇ ਸੁਗ੍ਰੀਵ ਗ੍ਰੀਵ ਨੀਚੇ ਕੈ ਨਿਹਾਰ ਰਾਜ ਆਪ
ਦੇਖ
ਨੇ ਨ ਰਾਖ੍ਯੋ ਤੋ ਤੈ ਕੌਨ ਭਾਂਤ ਕਰੈ ਹੈ॥ਨਲ ਮੇ ਤੋ ਬਲ
ਕੋ ਬਿਲਾਸ ਕਹਾ ਬੂਝਤ ਹੈ ਨੀਲ ਸੇ ਲਰੇ ਤੋ ਟੀਕੋ ਨੀ
ਕਪਿੰਦ੍ਰ
ਲ ਕੈ ਨ ਕਰੈ ਹੈ॥ਹਨੂਮਾਨ ਹੂ ਮੈ ਕਹੋ ਕੌਨ ਸੋ ਗੁਮਾਨ
ਜਾਮਵਾਨ ਸੁਨ ਅੰਗਦ ਕੇ ਪ੍ਰਾਨ ਤੈਂ ਨ ਹਰੈ ਹੈ॥ਜੌਲੌਂ ਠ
ਹਿਰਾਇ ਮੇਰੀ ਮਾਰ ਤੇ ਨ ਭਾਜ ਜਾਇ ਤੌਲੌਂ ਕਹੂ ਲਰ
ਹੈ ਤੌ ਰਾਮ ਹੂ ਸੋਂ ਲਰੈਂ ਹੈ॥੧੮॥ ॥ਦੋਹਰਾ॥
॥ਯੌਂ ਕਹਿ ਕੈ ਬਰਖਤ ਭਯੋ ਬਾਂਨ ਬੂੰਦ ਇਕ ਧਾਰ॥
ਉਰ ਨੀਚ ਕਾਇਰ ਸੁਭਟ ਸਭ ਕੀਨੇ ਇਕਸਾਰ॥੧੯॥

ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਕਛੂ ਨ ਰਹੀ ਸੰਭਾਰ ਛਿਤੇ ਸੂਰ ਕਟ ਧਰ
ਪਰੇ॥ ਜਮੋ ਦਾਵਾ ਪਰ ਜਾਰ ਚਟਕਤ ਪਟਕਤ ਬਾਸ-
ਤ੍ਰਿਣਾ॥੨੦॥ ॥ਕਬਿਤ੍ਰੁ॥ ॥ਜਾਂਹੀ ਕੋ ਪਚਾਰੈ ਤਾਹਿ
ਪਹਿਲੇ ਹੀ ਮਾਰੈ ਆਜ ਭਲੀ ਭਾਂਤ ਸਭ ਹੀ ਕੇ ਬਲ ਪ
ਰਖਤ ਹੈ॥ ਕਹੀ ਰਘੁਬੀਰ ਮੇਘਨਾਦਿ ਮੇਘਨਾਦਿ ਕ
ਕਮਦਤਕੀ ਤ੍ਰਮ ਗਰਜਕੇ
ਰ ਪਾਛੇ ਬਾਂਨ ਬੂੰਦ ਖਰੀ ਵਡੀ ਬਰਖਤ ਹੈ॥ ਜਾਨਤ ਹੈਂ-
ਆਜ ਰਨ ਰਹੈ ਗੋ ਨ ਕੋਊ ਕਪਿ ਲਛਮਨ ਨੈਕ ਹੂੰ ਨ ਕੋ
ਊ ਹਰਖਤ ਹੈ॥ ਹੌਂ ਕਹੌਂ ਨਿਫੋਟਕ ਸੁ ਯਾਂ ਕੀ ਓਟ ਹੈ ਕੈ ਬੀ
ਸੱਚ ਵ ਪ੍ਰਗਟ
ਰ ਸਭ ਹੀ ਕੋ ਪ੍ਰਨ ਮਾਨੋ ਲਾਲ ਪਰਖਤ ਹੈ॥੨੧॥
ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਜਹਾਂ ਜਹਾਂ ਕਪਿ ਲਰ ਰਹੈਂ ਤਹਿ ਤਹਿ ਦਿ
ਏ ਭਜਾਇ॥ ਤੇ ਮਿਲ ਸ੍ਰੀ ਰਘੁਬੀਰ ਸੋ ਬੋਲਤ ਗਾਹਿ
ਗਾਹਿ ਪਾਇ॥੨੨॥ ॥ਹਨੂਮਾਨ ਵਾਚ੍ਯ॥ ਕਬਿਤ੍ਰੁ॥
॥ਮੇਘਨਾਦ ਕੋ ਪਰੋ ਕਾਲ ਨਾਥ ਐਸੇ ਮੇਲਓ ਰਾਲ ਜ
ਕੇ ਬਲ ਆਗੇ ਸੂਰ ਕੌਨ ਸੇ ਸਰਾਹਨੋ॥ ਨੀਲ ਕੋ ਅਨੰ
ਤ ਘਾਉ ਦੀਨੋ ਮਾਨ ਕਪਿ ਰਾਉ ਆਜ ਪ੍ਰਨ ਕੀਨੋ ਸਭ
ਜੋਧਾ ਸੁਗ੍ਰੀਵ
ਬਾਂਦਰ ਨਿਬਾਹਨੋ॥ ਏਤੇ ਪਰ ਰਾਵਨ ਸੋਂ ਸੀਲ ਤ੍ਰਮ ਰ
ਖਤ ਹੌ ਤੋਹਨ ਤਨਾਇ ਅਜਹੂ ਸੈ ਨੈਕ ਦਾਹਨੋ॥ ਕੀਜੈ
ਨ ਢਲਾਉ ਚਲ ਦੇਖੋ ਦਸ ਪਾਂਉ ਰਨ ਲੋਹੂ ਕੇ ਤਲਾਉ
ਮੇਰ ਲਾਉ ਕਛੂ ਨਾਹਨੋ॥੨੩॥ ॥ਰਾਮਚੰਦ ਉਵਾਚ॥

ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਹਨੂਮਾਨ ਹੂੰ ਕੀ ਓਰ ਦੇਖ ਮੁਸਕਾਨੇ ਰਾਮ-
ਜਾਇ ਸੁਧ ਲੇਹੁ ਸਭ ਬਾਨਰ ਦੁਖਾਰੇ ਹੈਂ॥ ਬੋਲਤ ਕ-
ਪੋਲਨਿ ਤੇ ਛਬਕੇ ਤਰੰਗ ਉਠੈਂ ਛਿਕੌਹੈ ਕੰਜ ਨੈਨ ਮੋਹੈ
ਗੱਲਾਂ
ਭ੍ਰਿੰਗ ਭਾਰੇ ਹੈਂ॥ ਬੋਲਓ ਲਛਮਨ ਏ ਧਨੁਖ ਲੀਜੈ ਬ-
ਕੋਮਲ
ਭਲਾ
ਨ ਲੀਜੈ ਇਨਹੂੰ ਕੋ ਦੀਜੈ ਹਮ ਤਾਪਸੀ ਬਿਚਾਰੇ ਹੈਂ॥ ਹ-
ਸੀ ਹਾਸੀ ਟਾਰਤ ਹੋ ਜੀਤ ਓਰ ਨਹਾਰਤ ਹੋ ਇੰਦ੍ਰ ਜੀਤ
ਜੀਤ ਸਭੈ ਮਾਰ ਮਾਰ ਡਾਰੇ ਹੈਂ॥੨੪॥ ॥ਲਛਮਨੋਵ-
ਚਾ॥ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਕਾਹੇ ਕੋ ਉਠਾਯੋ ਭਾਰ ਕਰਤ ਰਹੇ ਵਿ-
ਚਾਰ ਕਹੋ ਹੈਂ ਕਮਾਨ ਸੋ ਬਢਾਈ ਜੋ ਤਨਾਇ ਹੈ॥ ਬਾਨਨ
ਸੋ ਕਹੋ ਹੈ ਬਨਾਇ ਰੁੰਡ ਮੁੰਡ ਕਾਟ ਬੈਰਨ ਕੇ ਸੋਣਿਤ ਮੇਂ
ਲੋਹੂ
ਨੀਕੈ ਕੈ ਨਿਵਾਇ ਹੈ॥ ਸੁਨੋ ਰਘੁਬੀਰ ਰਨ ਭੀਰ ਕੈ ਪਰੇ
ਤੇ ਆਜ ਕਾਮ ਜੌਂ ਨ ਆਇ ਹੌਂ ਤੌ ਕੌਨ ਕਾਮ ਆਇ ਹੌਂ
ਦੀਜੈ ਮੋਹਿ ਪੌਨ ਕਹਾਂ ਪਾਵੈ ਕੋਊ ਜਾਨ ਮੇਘਨਾਦ ਕੋ ਤੋ
ਆਗਮੀ
ਮੇਘ ਕਰ ਪੌਨ ਜੈਸੇ ਉਡਾਇ ਹੌਂ॥੨੫॥ ॥ਰਾਮਚੰਦ੍ਰ
ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੌਣ
ਉਵਾਚ॥ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਹਸੇ ਰਘੁਬੀਰ ਕਰੁਨਾ ਸੋਂ ਰ-
ਕ੍ਰਿਪਾ
ਸ ਭਰੇ ਨੈਨ ਲਛਮਨ ਬਾਨ ਸੋਂ ਕਮਾਨ ਜਬ ਤਾਨ ਹੈ॥
ਹਨੂਮਾਨ ਕਾਹੇ ਕੋ ਗੁਮਾਨ ਰਹੈ ਰਾਵਨ ਮੇਂ ਭਾਰੀ ਹੈ ਭਰੋ-
ਸੋ ਮੋਹਿ ਜੀ ਸੋਂ ਗਹਿ ਆਨ ਹੈ॥ ਪੀਠ ਠੋਕ ਬੀਠ ਭਰ
ਦੇਖਓ ਮੁਖ ਕਹਓ ਬੀਰ ਐਸੋ ਜੁੱਧ ਕੀਜੋ ਜੈਸੀ ਸ-

ਦਾਰੂਲ ਬਾਨ ਹੈ ॥ ਬਾਢਿਓ ਅਹਿਲਾਦ ਰਾਮ ਕੀਨੋ ਸੈਖ
ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ
ਨਾਦ ਕਹਿਓ ਰਨ ਕੋ ਸ੍ਵਾਦ ਮੇਘਨਾਦ ਆਜ ਜਾਨੈ ਹੈ ॥੨੬
॥ਕਬਿੱਤ੍ਰ॥ ॥ਉਮਡੇ ਅਨੇਕ ਕੋਪਿ ਏਕਨ ਤੇ ਏਕ ਰ
ਬਾਂਦ੍ਰ
ਪਿ ਲਛਮਨ ਜੂ ਕੇ ਚਹੂੰ ਓਰ ਘੇਰ ਘੇਰ ਕੈ ॥ ਆਰੋਭਤੇ
ਤੇਜ ਕ੍ਰੂਪਤ ਹੋਏ
ਹਨੂੰਮਾਨ ਪਾਛੇ ਨੀਲ ਜਾਮਵਾਨ ਲੰਕਾ ਕੇ ਨਿਸੰਕ ਸੂਰ
ਮਾਰੇ ਹੈਂ ਨਿਬੇਰ ਕੈ ॥ ਐਸੇ ਬਾਂਨ ਚਲੇ ਜੈਸੇ ਸਾਵਨ ਕੇ ਮੇ
ਹ ਝੜੇ ਮਾਰੂ ਕੇ ਬਜਾਇ ਰਾਮ ਕੁੱਦ ਕਹ ਟੇਰ ਕੈ ॥ ਗੀਧ
ਪੁਕਾਰ ਕੈ ਇੱਛਾ
ਨ ਕੋ ਮਾਸ ਦੀਨੋ ਰਾਵਨ ਕੋ ਤ੍ਰਾਸ ਮੇਘਨਾਦ ਗਹਿਓ ਦਾਂਤ
ਘਾਸ ਐਸੋ ਜੁੱਧ ਹੇਰ ਕੈ ॥੨੭॥ ॥ਕਬਿੱਤ੍ਰ॥ ॥ਪਰੀ
ਲੋਹ ਮਾਰ ਸਭ ਆਪ ਆਪ ਮੇਂ ਸੁਮਾਰ ਕਹੂੰ ਤਰਵਾਰ
ਗਿਨਤੀ
ਨ ਸੋਂ ਹਾਥ ਤਰਫਤ ਹੈਂ ॥ ਕਹੂੰ ਮਾਤੇ ਹਾਥੀ ਕਹੂੰ ਗਿਰੇ ਕਟ
ਸਾਥੀ ਕਹੂੰ ਭੂਖੀ ਬਾਂਧੇ ਗਿਨਤੀ ਕੇ ਸ੍ਵਾਸ ਨ ਭਰਤ ਹੈਂ ॥
ਤਲਵਾਰ
ਏਕ ਫੇਟੇ ਬਾਂਧ ਕੈ ਕਟਾਰਨ ਸੋਂ ਲਰੇ ਧਾਇ ਏਕ ਸੂਰਧ
ਕਮਰ
ਏ ਬਿਨ ਮਾਥੇ ਈ ਪਰਤ ਹੈਂ ॥ ਜੂਝੇ ਏਕ ਬਾਰ ਦੋਊ ਕਾਹੇ ਤੇ
ਨ ਪਾਛੇ ਕੋਊ ਤੇਤੇ ਦੋਊ ਏਕ ਅਪਛਰਾ ਕੋ ਬਰਤ ਹੈਂ ॥੨੮
॥ ਕਬਿੱਤ੍ਰ॥ ॥ਮੇਘਨਾਦ ਕੈ ਰਿਸ ਆਈ ਮੜ੍ਹ ਪਢ ਕੈ
ਕ੍ਰੋਧ
ਚਲਾਈ ਬਾਨ ਹੀ ਮੇਂ ਨਾਗ ਫਾਸ ਫਨੀ ਦੁਖਦਾਇਨੀਂ ॥
ਲੰਕੇ ਤੇਜ ਆਗੇ ਰਾਮ ਲੋਕਨ ਕੇ ਤੇਜ ਘਟੈ ਜੈਸੇ ਪ੍ਰਭਾਤੈ
ਸੈਨਨ ਸਭ ਹੀ ਕੋ ਘਾਇਨੀ ॥ ਘਾਂਹ ਹਥਿਆਰ ਧੈਂ ਧੋ ਸੂਰੇ ਮਹ

ਭਾਰੇ ਹੈਂ ਪੈ ਨੈਕੁ ਨ ਸੰਭਾਰੇ ਪ੍ਰਾਨ ਸਭ ਕੇ ਉਡਾਇਨੀ ।'ਕਾ
ਹਿ ਕੀ ਲਰਾਈ ਉਨ ਕਥਾਈ ਚੁਕਾਈ ਜੈਸੇ ਪਾਰਾ ਮਾ
ਰ ਡਾਰਤ ਹੈ ਪਾਣੁ ਮੇਰ ਸਾਇਨੀ ।੨੯॥ ਰਕਵੀਉ
ਵਾਚ ਦੋਹਰਾ ॥ ।ਪਹਿਲੇ ਸ੍ਰੀ ਰਘੁਬੀ ਬੀਰ ਜੀ
ਰਕੀ ਅਹਿਦੀ ਓਸਰ ਪ੍ਰਾਇ ।ਅਬ ਨ੍ਰਿਸੂ (ਰਾਤ) ਕੇ ਰਕਈ ਹਸੀ
ਤਜ ਮਨ ਬਿਰਹਿ ਬਿਲਾਪਾ ।੩੦॥ ਸੈਵਯਾ ॥ ।ਸਖੀ
ਪਾਇਓ ਜਿਨ ਮੋ ਪਤਿ ਕੋ ਸੋਈ ਰਾਮ ਪਰਯੋ ਦੁਖ ਸੌ ਰਾ
ਨ ਮੋਂ ।ਲਘੁਬੀਰ (ਲਛਮਨ) ਸਮੀਰ ਕੇ ਪੂਤ (ਹਨੂਮਾਨ) ਸਮੇਤ ਰਹੇ ਛਪਿ ਕੈ ਤ
ਕਪਿ ਕੈ ਗਨ ਮੋਂ ।ਅਬ ਜੀਤ ਭਈ ਮਘਵਾ (ਇੰਦ੍ਰ) ਜੈਤ (ਜੀਤ) ਕੀ ਤੇ
ਕਹਿ ਕੈ ਹਰਖੀ (ਪਸੰਨ) ਅਤਿ ਹੀ ਮਨ ਮੋਂ ।ਰਕਈ ਨਿਸ (ਰਾਤ) ਬਾ ਅਬ
ਹੁਲਸੀ ਚਿਤ ਮੈਂ ਤਉ ਨਾਚ ਉਠੀ ਹਸ ਕੈ ਬਨ ਮੋਂ ।੩੧॥ ਰ
।ਸੈਵਯਾ। ।ਰਾਵਨ ਸੋਂ ਕਹੀ ਦੂਤਨ ਜਾਇ ਨਿਚੰ (ਨਿਰੰਤ)
ਤ ਭਈ ਰਨ ਮੇ ਹਮ ਜੀਤੋ ।ਰਾਮ ਸਮੇਤ ਸਭੈ ਕਪਿ ਮ ਪ੍ਰ
ਕੁਲ ਭੂਮਿ ਪਰੇ ਜਨ ਚਿਤ੍ਰ ਨ ਚੀਤੋ ।ਨਾਗ ਕੀ ਫਾਸ ਪ
ਰੇ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਨ ਸ੍ਵਾਸ (ਸੁਰਤਾਂ ਦੀ ਤਰਾਂ) ਭਰੈ ਜੋ ਉਕਸੇ (ਹਿਲੇ) ਨ ਕਹੀ ਤੋ ।ਲੇ ਸੀ ਭੁ
ਯ ਕੈ ਦਿਖਰਾਵਹੁ ਜਾਇ ਜੁ ਮੋਹਿ ਭਜੈ ਅਜਹੂੰ ਅਬ ਸੁ
ਹੀਤੋ ।੩੨॥ ।ਸਖੀ ਸਰਮਾ ਉਵਾਚ ।ਸੈਵਯਾ। ਮਹੂ
।ਸੀਅ ਸੋ ਬਾਤ ਕਹੀ ਸਰਮਾ ਰਨ ਦੇਖ ਸਭੈ ਭਟ ਜੂ
ਝ ਪਰੈ ।ਤਿਨ ਦੇਖ ਕੈ ਸ੍ਰੀ ਰਘੁਬੀਰ ਭਰੇ ਦ੍ਰਿਗ ਸੀ

ਕੀਏ ਦੁਖ ਪੁੰਜ ਹਰੋ ॥ ਕਹੀ ਨਾਥ ਸੁਜਾਨ ਕੀ ਪਾਇਨ ਲ • ੨੭੭
ਗਤ ਲਾਜ ਗਹੋ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਲਰੋ ॥ ਤੁਮ ਉਤ੍ਰ ਫੇਰ ਨ
ਏਤੋ ਹੋ ਮੋਹਿ ਛਮੋ ਅਬ ਜੋ ਅਪਰਾਧ ਕਰੋ ॥੩੩॥
ਸੀਤੋ ਵਾਚ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ॥ਜਬ ਬ੍ਯਾਹ ਸਮੇ ਰਿਖ ਮੰਡ
ਲ ਹੋਤੇ ਤਬ ਮੋਹਿ ਅਸੀਸ ਦਈ ਕਹਿਕੈ ॥ ਰਘੁਬੀਰ ਸੁਧ •
ਗਲਿਹੋ ਸਦਾ ਭੁਜ ਸੋ ਭੁਜ ਹਾਥਨ ਸੋਂ ਗਹਿਕੈ ॥ ਤਿਨ
ਕੀ ਕਹੀ ਅਬ ਝੂਠੀ ਭਈ ਅਰ ਬੇਦ ਕੀ ਬਾਤ ਗਈ
ਬਹਿਕੈ ॥ ਸਖੀ ਔਰ ਕੀ ਕੌਨ ਕਹੈ ਏਹ ਔਸਰ ਪ੍ਰਾਨ ਨ
ਜਾਤ ਰਹੇ ਸਹਿਕੈ ॥੩੪॥ ॥ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਬਨ ਕੋ ਚ
ਲਤੇ ਕਹੀ ਜੋ ਬਤੀਆਂ ਤੇਈ ਜਾਨਤ ਹੌਂ ਚਿਤ ਮੇ ਨ ਰਖੀ
॥ ਬਸ ਕੈ ਬਨ ਮੇਂ ਪ੍ਰਨ ਤੇ ਸੰਗ ਜਾਨਕੀ ਰਾਜ ਸਮਾਜ
ਕਰੌਂ ਘਰ ਹੀ ॥ ਸੋਈ ਸ੍ਰੀ ਰਘੁਨਾਥ ਤਿਹਾਰੀਏ ਬਾਤ
ਗਡੀ ਜੀਯ ਮੇਂ ਸਚੁ ਕੈ ਜੋ ਟਰ ਹੀ ॥ ਤੇਈ ਝੂਠ ਭਈ ਮੋ
ਰੇ ਪ੍ਰਾਨ ਪਤੀ ਸੀਅ ਪਾਪਨਿ ਕੀ ਸਭ ਹੌਂਸ ਰਹੀ ॥੩੫
॥ ॥ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਅਜ ਹੂੰ ਅਪਰਾਧ ਨ ਜਾਨਕੀ-
ਕੀ ਭੁਜ ਬਾਮ ਫੁਰੈ ਮਿਲ ਲੋਚਨ ਸੋਂ ॥ ਅਚਿਰਾ ਉਕਸੈ
ਸੁਭ ਸੈਨ ਸਭੈ ਨ ਮਰੋ ਨ ਜਿਯੋ ਇਨ ਸੋਚਨ ਸੋਂ ॥ ਅ-
ਜ ਹੂੰ ਨਹਿ ਦੇਖਤ ਹੋ ਭਰ ਨੈਨ ਪਰੈ ਛਿਤ ਕੌਨ ਸੰਕੋਚਨ
ਸੋਂ ॥ ਕਹੋ ਬੂਡ ਮਰੋਂ ਕਹੋ ਜਾਇ ਜਰੋਂ ਹਿਮ ਬੀਰ ਗਰੋ

ਮਾਨ ਪੇਖੈਂਨ ਸੌਂ ॥੩੬॥ ॥ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਐਸੋ ਸੁਖ
ਮਾਨ ਤੇ ਨ ਪ੍ਰਾਨਨ ਕੇ ਤ੍ਰਾਨ ਤੇ ਨ ਰਤੀ ਕੁਭੂਤ ਤੇ ਨ ਮੰਦ
ਰ ਨ ਬਨਤੋ ॥ ਸਾਸ ਕੇ ਸਨੇਹ ਤੇ ਨ ਬਨੀ ਠਨੀ ਦੇਹ ਤੇ
ਨ ਕੰਚਨ ਕੇ ਮੇਹ ਤੇ ਨ ਕਹੂੰ ਸਖੀ ਜਨਤੋ ॥ ਜੈਸੇ ਸੁਖ
ਮੇਰੇ ਜੀਯ ਹੋਤਿ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਾਨਨਾਥ ਨੈਕ ਜੋ ਕਟਾਛੂ ਕੇ
ਰ ਪਰੈ ਉਠਿ ਰਨਤੋ ॥ ਨੈਨਨ ਮੇ ਸਰਮ ਸਮੋਇ ਸਰਮ
ਕੇ ਆਗੇ ਜਾਨਕੀ ਬਿਲ ਬਿਲਾਇ ਰੋਇ ਰੋਇ ਮਨਤੋ ॥
੩੭॥ ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਰਾਮ ਚਰਨ ਤਰ ਲਛਮਨ ਸੀਯ
ਦੇਖਏ ਬਿਨ ਚੈਨ ॥ ਹਿਯੇ ਫਟਤ ਅਸੂਅਨ ਢਰਤ ਬੋ
ਲਤ ਤਾ ਸੋਂ ਬੈਨਾ ॥੩੮॥ ॥ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਭਜੀ ਮੋ
ਨੈ ਰਘੁਰਾਜ ਕਹੁ ਲਛਮਨ ਕਹਿ ਹੇਤੁ ਤੋ ॥ ਭਲੀ ਨਿ
ਬਾਹੀ ਲਾਜ ਰਘੁਕੁਲ ਤੇ ਲਘੁ ਕੁਲ ਕਿਯੋ ॥੩੯
॥ ॥ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਅਰੇ ਪ੍ਰਾਨ ਬੱਲਭੁ ਕੇ ਬੀਰ ਬੀ
ਰ ਲਛਮਨ ਪ੍ਰਾਨਨਾਥ ਮੋ ਸੋਂ ਆਜ ਬੋਲਤ ਨ ਨੈਕੁ
ਹੂ ॥ ਜਾਨਤ ਹੋ ਮੇਰੇ ਅਪਰਾਧਨ ਤੇ ਰੂਠ ਰਹੇ ਬੂਝੇ ਬਿ
ਨ ਜੈਸੇ ਹੈ ਕਰਤ ਐਸੀ ਹੈ ਕਹੂੰ ॥ ਤੂੰ ਤੋ ਮੇਰੇ ਚਰਨ ਕੋ
ਸੇਵਕ ਹੈ ਰੇ ਸਪੂਤ ਨੈਕੁ ਬੋਲ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਾਨ ਜਾਤ ਕਹੂੰ
ਤੇ ਕਹੂੰ ॥ ਕਾ ਸੋਂ ਕਹੋਂ ਬਾਤ ਦਿਨ ਹੀਤੇ ਮੋਹਿ ਭਈ ਰਾਤ
ਕੈ ਅਨਾਥ ਗਏ ਨਭ ਲੋਕ ਲੋਕ ਮੈ ਕਹੂੰ ॥੪੦॥

ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਬਦ੍ਯੋ ਸੀਅ ਉਤ ਪਾਤ ਰਾਮਚੰਦ ਲਛਮਾ
ਨ ਬਕੋ॥ ਜਨਕ ਸੁਤਾ ਜਗ ਮਾਤ ਪ੍ਰਾਨਨ ਸੌਂ ਬਿਨਤੀ ਕਰੈ॥
ਸੀਤਾ
੪੧॥ ॥ਸ੍ਵੈਯਾ॥ ॥ਪ੍ਰਾਨ ਸੁਜਾਨ ਅਜਾਨ ਪਨੇ ਤਜ ਮਾ
ਨ ਕਹ੍ਯੋ ਸੁਨ ਬਾਲ ਜਮਾਤੀ॥ ਆਂਗਤ ਹੈਂ ਇਕ ਬਾਤ ਵਡੀ
ਕਰ ਜੋਰ ਫਟੇ ਦੁਖ ਮੇ ਬਿਲਲਾਤੀ॥ ਜੌਂ ਲਗ ਪੌਨ ਚਲੈ ਜ
ਗ ਮੇ ਸੀਅ ਜੀਵਤ ਹੈ ਬਿਨ ਰਾਮ ਸੰਗਾਤੀ॥ ਤੌਂ ਲਗ ਦੇਹ
ਕੋ ਯੌਂ ਤਜ ਹੈ ਜੈਸੇ ਪਨਿੱਗੀ ਕਾਂਚੁਰੀ ਕੋ ਤਜ ਜਾਤੀ॥੪੨॥
ਸਰਮਨੀ ਕੁੱਛ
ਸ੍ਵੈਯਾ॥ ॥ਕਾਹੇ ਕੋ ਦੂਤ ਕੀਯੋ ਹਨੁਵੰਤ ਦਈ ਜਿਨ ਦਾਹ
ਨ ਕੇ ਪੁਰ ਕੌ॥ ਅਰੁ ਕਾਹੇ ਕੋ ਸਿੰਧੁ ਹਿ ਬਾਂਧ ਦੀਓ ਦੁਖ ਲੈ ਜ
ਸੁ ਬਾਦ ਹੀ ਕੌਨ ਸੀ ਰੌ॥ ਕਪਿ ਮੰਡਲ ਬੀਰ ਸਮੇਤ ਸਭੌ
ਹਿ ਛਾਡ ਕੈ ਕ੍ਯੋਂ ਨ ਗਏ ਘਰ ਕੌ॥ ਤੁਮ ਅੰਤ ਨ ਬਾਤ ਨਿਬਾਹ
ਸਕੀ ਸੁ ਕਹੂੰ ਗਏ ਆਪ ਕਹੂੰ ਕਰੀ ਹੌ॥੪੩॥ ॥ਦੋਹਰਾ॥
॥ ਰੇ ਸੀਅ ਕੈ ਜਿਯ ਬਾਤ ਸੁਨਿ ਅਬ ਪੀਯ ਬਿਨ ਰਾਤਿ
ਕੌਨਾ ਹੈ ਲੈ ਬੂਡ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਮੇ ਕੈ ਉਡ ਮਿਲ ਨਭ ਪੌਨ॥੪੪॥
॥ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਐਸੇ ਬਿਲਲਾਇ ਕੌਰੂ ਕਾਟ ਕਾਟ ਖ
ਰੋਇ ਰੋਇ ਦੱਬ
ਇ ਨ ਬਿਦਾਨ ਤੇ ਉਤ ਰਹ੍ਯੋ ਜਾਇ ਆਂਸੁਨ ਬਹਾਵਤੀ॥ ਕਹੂੰ
ਰੋਂਦੀ
ਬਸਾਇ ਕਹੈ ਹਾਇ ਹਾਇ ਹਾਇ ਰਘੁਰਾਇ ਤੁਮ ਐਸੀ ਕਰ
ਛਾਡੀ ਅਨਭਾਵਤੀ॥ ਮਨ ਕੇ ਮਨੋਰਥ ਜੋ ਹੁਤੇ ਤੇ ਬਿਲਾਨੇ
ਸਭ ਸਰਮਾ ਸਰਮਕ ਕਾਹੂ ਨ ਸੁਨਾਵਤੀ॥ ਲੋਗ ਯੋਕ

ਹਤੁ ਮੋਹਿ ਮਾਂਗੇ ਫਲ ਦੇਤ ਬਿਧ ਜਾਨਕੀ ਤੇ ਆਜ ਮੀਚੁ ਮੋ (ਮੌਤ)
ਗੇਹੂੰ ਨ ਪਾਵਤੀ ॥੪੫॥ ॥ਸਰਮਾ ਤ੍ਰਿਜਟੀ ਉਵਾਚ॥
ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਰੋਵਤ ਜਾਨਕੀ ਕੋ ਸਰਮਾ ਸੁ ਅਸੋਕ ਬਨੀ
ਮਹਿ ਜਾਇ ਧਰੀ ॥ਤ੍ਰਿਜਟੀ ਤਹਿ ਆਇ ਕੈ ਬੋਧ ਕੀਓ
ਸਿਯ ਪ੍ਰਾਨ ਤਜੈ ਜਿਨ ਏਕ ਘਰੀ ॥ਸੁਨ ਭਾਮ ਪ੍ਰਤਾਪ ਪਹੁ
ਭਾਸਨ ਤੇ ਤਿਨ ਰਾਵਨ ਕੀ ਜਰ ਹੀ ਸੁ ਜਰੀ ॥ਡਿਠ ਜੀਬ
(ਅਗਨੀ) ਕ ਸੂ ਬਨ ਸਿੰਘ ਪਕੇ ਸੋਵਤ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਨੈ ਕ ਬਾਹੂੰ ਪਕਰੀ ॥
੪੬॥ ॥ਨਾਰਦ ਉਵਾਚ॥ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਸੁਨ ਸੈ ਸੁਰ ਰਾ
ਜ ਆਜ ਹਾਰੇ ਰਘੁਰਾਜ ਰਨ ਪ੍ਰਾਨ ਲੈ ਸਿਧਾਰੇ ਓਟ ਗਹੀ
ਹੈ ਸੁਮੇਰ ਕੀ ॥ਰਾਮ ਕਾਢਿ ਏਕ ਸ੍ਰੀ ਮਹੇਸ ਬਿਨ ਧਕ ਧ
ਕੀ ਮਿਟੈ ਨ ਬਿਰੰਚ ਕੀ ਨ ਬਰਨ ਕੁਬੇਰ ਕੀ ॥ਲੋਕ ਲੋਕ ਕੰਬੇ
ਕਾਨ ਕੇ ਟੇਵ ਐਸੇ ਭੁਜੰਗ ਜਾਤੁ ਜੋਏ ਬਪੁ ਰਿਕ ਮੈਂ ਪਾਤ ਬਾਤ ਵੇਖ
ਕੈ ਕੁਫੇਰ ਕੀ ॥ਨਾਰਦ ਕਹਯੋ ਪੁਕਾਰ ਨਾਗ ਫਾਸ ਬੰਧਤ
ਰੇ ਸੁਨਤ ਹੀ ਗਰੁੜ ਗਰੂਰ ਸੋਂ ਦਫੇਰ ਕੀ ॥੪੭॥ ॥ਗ
ਰੁੜ ਉਵਾਚ॥ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਇਹਿ ਬਿਧਿ ਗਰੁੜ ਪ੍ਰਚੰਡ
ਚਲਯੋ ਸੁ ਸ੍ਰੋਤੋ ਬਿਸਾਲ ਮਨਾ ॥ਰਾਵਨ ਕੇ ਭੁਜ ਦੰਡ ਰਾਮ
ਕਜਾਇ ਇਸ ਤੇ ਹਨੇ (ਸੀਘ੍ਰ) ॥੪੮॥ ॥ਕਬਿਤੁ॥ ॥ਪਵਨ ਕੀ
ਬਾਉ ਸੋ ਉਡਾਇ ਗਿਰ ਲੱਛ ਲੱਛ ਮਾਨੋ ਤੱਛ ਭੱਛਬੇ ਪ੍ਰਤ
ਛ ਕਾਲ ਆਯੋ ਹੈ ॥ਬਾਸਨ (ਸੁਗੰਧੀ) ਤੇ ਆਹਿ (ਸਰਪ) ਕੋਸ ਲਾਖਕ ਗਏ

ਤੌ ਬਧਿ ਰਾਮ ਚੰਦ੍ਰ ਜੂ ਕੌ ਸਿਰ ਨਾਇ॥ ਜੈਸੁ ਨਾਇ ਉਠ ਹੈ ਅਸੁਰ
ਨਕੀ ਕੌਨ ਗਤਿ ਹੋਇ ਹਰਿ ਭੁਵਨਪਤਿ ਹੈ ਨਕੀ ਸੈਨ ਠੋਸ
੧ ਆਕਾਸ ੨ ਪ੍ਰਤਾਪ
ਤ੍ਰ ਬਰਖਾਯੋ ਹੈ ਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ਕੀ ਓਰਨ ਤੇ ਜੀਤੇ ਹੈਂ ਕਰੋਰ
ਸੈ ਰੋਰ ਨ ਕੀ ਓਰ ਨ ਕੋ ਏਕੈ ਨ ਜਿਤਾਯੋ ਹੈ॥੪੯॥
ਕਬਿਤੁ॥ ਜਬ ਤੈ ਫਿਰ ਬਾਜੇ ਸਬ ਗੀਬੇ ਪੈਖ ਬਾਜੇ ਸੁ
ਨ ਬਾਤ ਕੈ ਬਿਆਹ ਕੈ ਪਾਨ ਜਾਨਕੀ ਕੀ ਦੇਹ ਮੈ ਗਾਤ੍ਰ ਸਿ
ਧਾਰੇ ਸੁਰ ਲੋਗ ਮਿਟੈ ਸੋਗ ਸਭੁ ਸੋਧਨਾਦ ਧਾਏ ਦਖਿ
ਮ ਲਰਰੇ ਥੋਰ ਮੈਂ ਸੁਨਤ ਜੀ ਰਾਵਨ ਕੇ ਛਪੇ ਸੁਖ ਤੇ
ਛਿਨ ਕੈ ਸੇ ਜੈਸੇ ਪੂਰ ਛਪੇ ਸਾਵਨ ਕੇ ਮੇਘ ਮੈਂ ਸਾਵਧੋ
ਦੁਖ ਭਰੀ ਲੰਕਾ ਪਾਸ ਭਈ ਜਾਨੁਰੀ ਪਾਈ ਕੈਨ ਬਾਤ
ਪਾਰੀ ਰਾਮ ਜਿਵ ਕੇ ਸਨੇਹ ਮੈ॥੫੦॥ ਰਾਵਨੋਵਾ
ਚੁ ਕਬਿਤੁ॥ ਜਨਮ ਬਿਤਾਯੋ ਪਾਪ ਮਿਲ ਦੀਨੇ
ਬੇਟਾ ਬਾਪ ਮਾਤਾ ਕੀ ਬਨਾਇ ਸੀਸ ਮਾਰੈਂ ਦਿਖਰਾਇ
ਬੈ ਸੋਈ ਕਾਮ ਕੀਨੋ ਐਸੀ ਕਰੀ ਜੈਸੀ ਹੈ ਨ ਸਰੀ ਕੋ
ਰਬਸੀ ਦੇਵ ਕਰੀ ਮੁਖ ਲਾਇ ਕੈ ਰਾਮ ਪਾਨ ਲਾਬ ਕੈ
ਇਕ ਹੈ ਮੁਖ ਬਾਨੀ ਤਰ ਆਨੀ ਗਹਿ ਕੇਸ ਜਹਾਂ ਜੁਰੀ
ਆਨੀ ਆਇ ਕੈ ਰਾਮੈ ਦਿਖਰਾਇ ਮਾਥੋ ਕਾਟੇ ਹੈ ਬ
ਨਾਇ ਹਾਇ ਹਾਇ ਕਰ ਰਾਮ ਛਿਤ ਪਰੇ ਮੁਰਛਾਇ ਕੈ
੫੧॥ ਬਿਭੀਖਨੋਵਾਚ ਕਬਿਤੁ॥ ਕੋਊ ਕ

ਪਿਤੈ ਨ ਸੁਖੀ ਲਛਮਨ ਮਹਾਂ ਦੁਖੀ ਠੌਰ ਠੌਰ ਔਰ ਹੀ ਕ
ਔਰੈ ਭਈ ਬਾਤ ਹੈ। ਧਾਇ ਕੈ ਬਿਭੀਖਨ ਸੁਨਾਇ ਕਹੀ
ਸਭ ਹੀ ਸੈਂ ਹਾਇ ਹਾਇ ਰਾਮਚੰਦ ਗਾਤ ਕੂ ਸਰਾਤ ਹੈ।
ਨਾਥ ਮੇਘਨਾਦ ਹੀ ਕੀ ਮਾਯਾ ਕੇ ਬਿਲਾਸ ਜੈਸੇ ਨਾਗ-
ਫਾਸ ਪਰੀ ਤੈਸੇ ਯਹੈ ਏਕ ਘਾਤ ਹੈ। ਜੌ ਲੌ ਏਹ ਪਾਪੀ
ਏਹ ਹੋਮ ਨ ਕਰਨ ਪਾਵੈ ਹਾਥ ਆਵੈ ਭਲੀ ਨਹੀ ਫੇਰ ਉ
ਤਪਾਤ ਹੈ।੫੩॥ ।।ਸ੍ਵੈਯਾ।। ।।ਕੈ ਦ੍ਰਹਿ ਨਾਰ ਲਉ
ਤੰਬ ਛਰ ਤਹਾਂ ਤਰ ਜਗਾਂਅ ਮਹਾਂ ਅਨੁਰਾਗ ਜੋ। ਆਪ
ਨ ਮਾਸ ਕੇ ਖੰਡਨ ਕਾਟ ਹੁਤੈ ਸਨਮੇ ਸੋਈ ਹੋਮ ਨ ਲਾ
(ਅਗਨੀ)
ਗਯੋ। ਦੌਰ ਪਰਯੋ ਹਨੁਮਾਨ ਤਹਾਂ ਵਹ ਚੌਕ ਪਰਯੋ ਜ
ਨ ਸੋਵਤ ਜਾਗਯੋ। ਹੋਮ ਨ ਹੋਨ ਦਿਯੋ ਰਿਪੁ ਕੋ ਹਥਿਆ
ਰ ਗਹੇ ਰਨ ਕੋ ਉਠ ਭਾਗਯੋ।੫੩॥ ਲਛਮਨੋਵਾਚ
ਕਬਿਤੁ।। ।।ਪਾਛੇ ਲਛਮਨ ਕਹੀ ਮੇਘਨਾਦ ਮਹਾ ਪ
ਪੀ ਬ੍ਰਹਮ ਜਪ ਜਾਪੀ ਅਬ ਕਹਾਂ ਜਾਨ ਪਾਈਏ। ਰਨ ਕੋ
(ਤ੍ਰਿਸਰੀ)
ਨਿਦਾਨ ਆਜ ਸਾਖੀ ਹੈ ਸਹੰਸ ਭੁਜ ਮੇਰੇ ਬਾਨ ਸਾਧਿ ਕ
(ਇੰਦ੍ਰ) (ਸੂਰਜ)
ਰੇ ਆਪਨੇ ਚਲਾਈਏ। ਸੁਨੀ ਜਬ ਬਾਤ ਆਗ ਉਠੀ
ਗਾਤ ਗਾਤ ਤਿਨ ਯੌਂ ਚਲਾਏ ਬਾਨ ਤਿਨਹੀ ਤੇ ਰਾਤ ਗਾ
(ਰੋਮ ਰੋਮ)
ਈਏ। ਤੇ ਸਭ ਬਚਾਇ ਕਹੀ ਲਛਮਨ ਜਾਇ ਪ੍ਰਭੁ ਅ
ਜ ਯਾਹਿ ਮਾਰਤ ਹੌ ਦੁੰਦਭੀ ਬਜਾਈਏ।੫੪॥ ਦੋਹਰਾ

॥ਤਬੈ ਕੈ ਪਕਰ ਲਛਮਨ॥ ਪਟਕ ਭੁਜਾ ਛਿਤ ਪੀਠਾ॥
(ਪ੍ਰਿਥਵੀ)
ਆਜ ਸੰਘਾਰੋਂ ਇੰਦ੍ਰਜਿਤ ਸ੍ਰੀ ਰਘੁਬੀਰ ਸੁਡੀਠਾ॥੫
੫॥ ਛਪਯ॥ ॥ਅਤਿ ਪ੍ਰਚੰਡ ਭੁਜ ਦੰਡ ਕਰਨ ਕੇ
ਦੰਡ ਸੰਭਾਰਯੋ॥ ਰਤਨ ਜਟਤ ਸੁਪਟਤ ਬਾਨ ਤਿਹ ਸੰ
ਧ ਸੰਧਾਰਯੋ॥ ਅਰ ਸਨਮੁਖ ਸੋਈ ਸਾਧ ਸੁਭਟ ਰਨ
ਮਾਹਿ ਚਲਾਯੋ॥ ਮੇਘਨਾਥ ਸਿਰ ਕਾਟ ਪ੍ਰਗਟ ਬ੍ਰਹਮ
ਭੁਭਾਯੋ॥ ਪੁਨ ਜਾਹਿ ਰਾਵਨ ਲੰਕਾ ਗੇ ਪਾਤ ਸੋਈ ਸਿ
ਰ ਗਿਰਤ ਹਕਬੋਰ ਪਰਯੋ॥ ਜੀਤਯੋ ਸੁ ਲਛਮਨ ਰਾਮ
(ਜਬ)
ਬਲ ਅੰਰ ਭੂਲਿ ਤਾਰ ਸੁਭਟ ਹਨਯੋ॥੫੬॥ ॥ਸੋਰ
(ਸਤੁ)
ਠਾ॥ ॥ਨੈਂਈ ਨਕਥਾ ਵਿਚਾਰ ਸੁਕਾਇ ਰਾਮ ਹਿਰਦੇ
(ਨਹੀਨ)
ਕਹੀ॥ ਜਮੋਂ ਮਹੂਲੀ ਥਿਨ ਬਾਰ ਡਯੋ ਤਾਟੈ ਲੰਕਾਪ
(ਜਲ)
ਤੀ॥੫੭॥ ॥ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਆਗੇ ਸੁਨ॥ ਸੁਜਾਨ ਸ
ਰਘੁਨਾਥ ਚਰਿਤ੍ਰ ਕੋ॥ ਲਛਮਨ ਕੇ ਪਹਿਰ ਨ ਸੁਕਤਿ
(ਬਹੀ)
ਭੇਦ ਰਾਵਨ ਕਰੈ॥੫੮॥ ॥ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਰਾ॥ ਗੀਤੇ
ਇੰਦ੍ਰਜੀਤ ਬਧ ਦ੍ਵਾਦਸਮੋ ਅੰਕ॥੧੨॥੧੦੩੨॥

ਚੌਪਈ॥

॥ਦੇਖਤ ਮੂੰਡ ਮਹਾਂ ਤਰਫਰਯੋ॥ ਨਿਕਸ ਮਹਿਲ ਤੇ ਜ
(ਜਿਓ) (ਮਛੀ)
ਲ ਤੇ ਪਰਯੋ॥ ਸਿਵ ਸਿਵ ਸਿਵ ਰਾਵਨ ਕਰ ਉਠਯੋ॥ ਫ
ਨਿਗ ਗਾਏ ਮਾਨਿ ਮਾਨੇ ਲੁਠਯੋ॥ ਬਿਤ ਹੁਲਾਸ ਧੀ ਜ
(ਸਰਪ)

੨੯ਜਨ ਰਾਮੈ ਵੂਟੀ। ਰੋਰਾ ਤ੍ਰਿਦੇਖ ਨਾਇਕਾ ਛੂਟੀ। ਅਬ ਕਿ
ਕੌਨ ਸੌ ਆਇਸ ਕਰੌਂ, ਪ੍ਰਾਨ ਨਿਕਾਰ ਬਾਹਰੇ ਧਰੌਂ। ਮੇ
ਘਨਾਦ ਜੂਝੇ ਰਨ ਮਾਹੀ। ਯਹਿ ਸੁਨ ਦੇਵ ਨੇ ਅੰਕ ਸਮ
ਹੀ। ਤਾ ਮੈ ਇੰਦ੍ਰ ਅਬੈ ਉਠ ਧੈਹੈਂ। ਤਾਕੇ ਜੀਤ ਕੌਨ ਘਰ
ਐਹੈਂ। ਕੁਟਲ ਕੁਬੇਰ ਪਵਨ ਸੰਗ ਧਾਵੈਂ। ਮੇਘਨਾਦ
ਸੁਨ ਬਧ ਜਬ ਪਾਵੈਂ। ਹਾਰੀ ਲੰਕ ਬਹੁਰ ਅਬ ਜੀਤੇ
ਜਾਨ ਹਿਧ ਮਜੇ ਹਮ ਸਿਰ ਬੀਤੇ।੧। ਦੋਹਰਾ। ॥
ਬੀਰ ਸਾਂਭ ਤੇ ਕਾਲ ਛੂਟ ਅਬ ਘੇਰਤ ਹੈ ਆਇ। ਮੇਘ
ਕੈਟ ਧਨੇਤੇ
ਨਾਦ ਬਿਨ ਧੌਂ ਭੁਏ ਜਮੈ ਕੇਹਰ ਬਿਨ ਪਾਇ।੨॥ ॥
ਸੇਰ
ਚੌਪਈ। ॥ਜਾਨਤ ਰੁਦ੍ਰ ਆਜ ਫਿਰ ਜੈਹੈਂ। ਜਾਇ
ਰਾਮ ਕੇ ਮਾਥੇ ਨੈਐਹੈਂ। ਆਜ ਬਿਭੀਖਨ ਕਹਾਂ ਸਮਾਈ
॥ਬਨੀ ਲੰਕ ਜਾਂਕੀ ਠਕੁਰਾਈ। ਫੂਲ ਜੋ ਫਿਰੈ ਗੋਇ ਜਿ
ਬਾਜੀ
ਨ ਜੀਤੇ। ਰਾਮਚੰਦ ਅਬ ਹੋਹੁ ਨਚੀਤੇ। ਰਾਵਨ ਜੀਤਤ
ਬਿਲਮ ਨ ਹੋਈ। ਬਾਲ ਬਿਰਧ ਜਾਨੈ ਸਭ ਕੋਈ। ਜਾਭ
ਈ ਕਹੁ ਭ੍ਰਾਈ ਹਸ ਹੀ। ਸੋ ਨਰ ਸਦਾ ਕਾਲ ਮੁਖ ਬਸ
॥ਅਬ ਸੋ ਕੋ ਮੰਦੋਦਰਿ ਦਾਹੀ। ਬਰਨ ਕਠੋਰ ਬਜੰਸ
ਸਾਝੇ ਭੀ
ਮ ਕਹਿਈ। ਮੈ ਜੁ ਕਹੀ ਤਬ ਕੌਂ ਨਹਿ ਮਾਨੀ। ਜੂਝੇ ਦੇ
ਨਹਾਰ ਜੇ ਪਾਨੀ। ਸਭੈ ਕਠਿਨ ਈ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਭਈ।
ਰਾਜੈ ਭੂਲ ਸਭੈ ਸੁਧਿ ਗਈ।੩॥ ॥ਦੋਹਰਾ।

ਜਿਤ ਦੇਖੇ ਤਿਤ ਹੀ ਦੁਖੀ ਸੁਖ ਸੋਯੌ ਰਣ ਮਾਹਿ ॥ ਜੈਸੇ
ਜਹਾਜ ਬੂਡਤ ਸਭੈ ਬੂਡ ਉਡਿਰ ਮਰ ਜਾਹਿ ॥੪॥
ਚੌਪਈ ॥ ॥ ਅਬ ਏ ਬਚਨ ਪ੍ਰਗਟ ਜਗ ਭਏ ॥ ਏਕ
ਸੀਤਾ ਸਤ ਤੇ ਮਰਵਾਏ ॥ ਬਿਨ ਅਪਰਾਧ ਸੀਸ ਹਰਿ
ਆਨੀ ॥ ਤਾਂ ਤੇ ਰਹਯੋ ਨ ਦੇਵਣ ਪਾਨੀ ॥ ਹਮ ਭਏ ਮੇਧਪਨ
ਪਾਨੀ ਦੇਨ ਵਾਲਾ
ਦ ਬਿਨ ਐਸੇ ॥ ਬਿਨ ਪੂਨਯੋ ਚਕੋਰ ਗਨ ਜੈਸੇ ॥ ਜੈਸੇ ਅੰ
ਧ ਲਕੁਟ ਬਿਨ ਹੋਈ ॥ ਜਿਓਂ ਬਿਨ ਲੌਨ ਨ ਬਨੈ ਰਸੋਈ ॥
ਹੈ ਅਤਿ ਪ੍ਰਬਲ ਨਿਬਲ ਹਮ ਭਏ ॥ ਸੁਖ ਲੈ ਅਬ-
ਬਿਧ ਨਾ ਦੁਖ ਦਏ ॥ ਪਹਿਲੇ ਦੇਹ ਨ ਛੁਟੀ ਹਮਾਰੀ ॥ ਤਾ
ਤੇ ਪੁਤ੍ਰ ਸੋਕ ਭਯੋ ਭਾਰੀ ॥ ਉਤਰੈ ਚਢੈ ਗਣੀ ਮਨ ਤਾਂ ਕੇ
ਗਿਨਤੀ
॥ ਮਨ ਬਚ ਕ੍ਰਮ ਪੌਰਖ ਸਭ ਥਾਕੇ ॥੫॥ ਦੋਹਰਾ ॥
॥ ਪੁਤ੍ਰ ਜਨਮ ਸਮ ਸੁਖ ਨਹੀ ਮਰਨ ਸਮਾਨ ਸੰਤਾ
ਪ ॥ ਅਸ੍ਵਮੇਧ ਸਮ ਫਲ ਨਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਹਤਨ ਸਮ ਪਾ
ਮਾਰਨ
ਪਾ ॥੬॥ ਚੌਪਈ ॥ ॥ ਯਹ ਸਭ ਬਾਤ ਚਿਤ ਮਾਰ
ਰਾਖੀ ॥ ਪ੍ਰਗਟ ਸਭਾ ਮੈ ਕਿੰਸ ਭੂਰ ਭਾਖੀ ॥ ਪਹਿਰ ਕ
ਤੋਪ
ਫਰ ਦੁੰਦਭੀ ਬਜਾਈ ॥ ਸੈਨ ਚਤੁਰੰਗਨੀ ਬਨਾਈ ॥ ਬ
ਨਗਾਰੇ ਹਾਥੀ ਘੋੜੇ ਰਥ ਪੈਦਲ
ਰਨੈ ਮੱਠ ਧੁਜਾ ਫਹਿਰਾਈ ॥ ਮਨਹੁ ਸਪੱਖ ਉਡੇ ਗਿਰਰ
ਹਾਥੀ ਘੋੜੇ
ਈ ॥ ਅਸਲ ਅਸੀਲ ਚਲਤ ਚਿਤ ਘੋਰੇ ॥ ਚਲੇ ਚਾ
ਲ ਨ ਗਰੁੜ ਤੇ ਥੋਰੇ ॥ ਰਥ ਪੰਚਾਲ ਇਹ ਬਿਧਿ ਸਾਜੇ

੨੯੬ ਜੈਰੀਆ ਰਵਿ ਰਥ ਸਮ ਨਹਿ ਪੁਜੈ ਕੈ ਤੇਰੀਆ ਪਾਇਕ ਚ
ਪੈਦਲ
ਲੇ ਪਰਮ ਬਿਤ ਗਾਢੇ ਆਰਨ ਸੁਨ ਕਰਤ ਰੋਮ ਸਭ ਠਢੇ
। ਉਡੀ ਧੂਰ ਰਵਿ ਬੀਚ ਸਮਾਨਾ । ਜਨ ਘਾਵਨ ਕੇ ਕ੍ਰੋਧ ਤ
ਸੂਰਜ
ਰਾਨਾ । ਧੂਮ ਸੁ ਸਾਂਤ ਨਿਕਸ ਜਗ ਭਰ ਦੀਆ । ਜਨ ਹਿਮ
ਧੂਆਂ ਚੌਦੰਹੋ ਸੀਤ
ਰਿਤ ਸੈਭੂ ਤੇ ਹਿਮ ਪਰਈਆ ॥੭॥ ॥ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਦ੍ਵਾਦ
ਆਕਾਸ ਬਰਫ ੧੨ ਸੂਰਜ
ਸ ਭਾਨ ਸਮਾਨ ਮੁਖ ਵ੍ਰਿੰਦ ਇਕਾਦਸ ਤੀਨ ਰਾਮ ਲਖ
ਤ੍ਰਿਸ਼ੀ
ਨ ਸਨਮੁਖ ਚਲਿਓ ਦਈ ਲੰਕ ਤਿਨ ਪੀਠ ॥੮॥ ॥
ਚੌਪਈ॥ ॥ਲਈ ਚੜਾਇ ਕਮਾਨ ਸਬਦ ਕਰਾਯੋ
ਨ ਸਵਾਰ ਫੋਕਤਾਂ ਮੁਖ ਧਰਾ । ਸਤ ਮੁਖ ਬਿਤ੍ਰ ਭੇਤ੍ਰ ਰ
ਕਤੂਰਨਾ । ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਭੈ ਕਰਹਿ ਸਪੂਰਨਾ । ਅਰ ਤ੍ਰਿ
ਸੂਲ ਤੀਸਰੇ ਬਜ੍ਰ ਸਮਾਂ । ਜਾਂਕੇ ਲਗਤ ਮਰਹਿ ਕੋਟ
ਕ ਜਮਾ । ਚੌਥੇ ਖੰਡੂ ਹਾਸ ਚਮਕਾਈਆ । ਜਾਕੇ ਤੇਜ ਜਰ
ਤਲਵਾਰ ਦੁਧਾਰੀ
ਹਿ ਸੁਰ ਰਾਈਆ । ਪਾਚਏ ਫਾਸ ਜਗਤ ਕੋ ਫਾਸੈ । ਜਾਂ ਕੈ
ਇੰਦ੍ਰ
ਡਰ ਸਿਵ ਲੋਕਨ ਸਾਸੈ । ਛਠੈ ਛੁਰੀ ਬੁਰੀ ਭਾਂਤਿ ਬਿ
ਸੈ । ਜਾਕੋ ਨਿਰਖਨ ਰਿਪੁ ਪਤਿ ਲਾਜੈ । ਸਤਏ ਸਿਪ
ਸੇਸਨਾਗ ਢਾਲ
ਰ ਸੁ ਸਰਸ ਬਨਾਈਆ । ਬਾਨ ਬ੍ਰਿਸਟ ਤਿਨ ਸਭੈ ਬਚਾ
ਬਖਾ
ਈਆ । ਬਨੀ ਆਠਏ ਬਰਛੀ ਆਛੀ । ਜਨ ਜੋਗਨਿ ਲੋ
ਹੂ ਕੇ ਕਾਛੀ । ਗੋਫਨ ਨਏ ਹਾਥ ਕਲਮ ਲਈਆ । ਸੌਮ
ਧਮਾਨੀ
ਨ ਕੇ ਸੌ ਗੋਲਾ ਚਲਈਆ । ਦਸਮੇ ਗਦਾ ਦਸੋ ਦਿਸ ਫੈਲੈ

ਕਰ ਪ੍ਰਹਾਰ ਔਰ ਕੋਟ ਨਿਬੇਰੈ। ਭੂਰਜ ਗਅਰ ਟੇਂ-
ਗਿਰੈਂ ਸਮ(ਸਤ੍ਰੂ) ਆਹੀ। ਤ੍ਰਹੈ ਪੀਸ ਪ੍ਰਹਾਰੈ ਜਾਹੀ। ਔਰ
ਮਮੰਤ(ਪਥਰ) ਬਾਰ ਏ ਸੋਹੈਂ। ਪਦ ਛਾਤ੍ਰੈ(ਪੁਕਾਰੈ) ਸੁਰ ਨਰ ਔਹਿ ਮੋਹੈਂ(ਸਾਸਤ੍ਰ)।
ਸੰਖ ਸਬਦ ਤੇ ਰਹਿ ਸੁਹਾਯੋ। ਬਾਜਤ(ਦੇਵਤੇ) ਪ੍ਰਲੈ(ਸਪ) ਮਨੋਘ-
ਨ ਆਯੋ। ਰਿਟਕ ਚਕ੍ਰੰ ਚੌਦਏ ਚਲਾਇ। ਚਾਜਨ(ਬਦਲ) ਰਹਿੰ-
ਰਿਪੁਹਿ ਮਾਰਨੇ(ਚਮਕਾਕੇ) ਧਾਯੋ। ਨਗਰੀ ਧੋਪ ਪੰਦ੍ਰਏ ਗਾਹੀ(ਸੂਰਜ)। ਮ॰
ਨੈ(ਸਤ੍ਰੂ) ਕਾਲਜੀ ਭਲਹਿ ਲਈ। ਭ੍ਰੁਪਤ(ਕਟਾਰੀ) ਗਲੋਲ ਸੋ ਲਏ
ਧਾਰੈ। ਰਿਪੁ ਹਿਰਦੀ ਦਿਨ ਲਾਖਨ ਮਾਰੈ। ਰਦ੍ਰ ਬਾਨ
ਸਤ ਏ ਖਿਰਾਜੈ। ਸਤ੍ਰੰ ਹਨੈ ਸੋਈ ਬਚੈ ਜੋ ਭਾਜੈ। ਭਰ
ਬੰਦੂਕ ਅਠਾਰਹੇ ਛੋਡੈ। ਇਤਨੇ ਊਦੀਪ ਹੋਹਿ ਤਬ ਓ
ਡੋ।੯। ।ਦੋਹਰਾ। ।ਲੈਨੇ ਜੋ ਉਨੀਸਟੇਂ ਅਰ ਜੈਮ
ਧਰ ਕਰ ਬੀਸਾ। ਸਤੈ ਸਫਲ ਰਘੁਨਾਥ ਬਿਨੁ ਬਰਦੀ(ਕਟਾਰ)
ਸਿਵ ਈਸਾ।੧੦। ।ਚੌਪਈ। ।ਭਯੋ ਸਫਰ
ਰਿਕਬੇ ਗਾਈ। ਪੰਚ ਸਬਦ ਰਹੂੰ ਓਰ ਬਜਾਈ। ਰਣ
ਰਾਹੂ ਇਹਿ ਬਿਧਿ ਮਨ ਧਰਈ। ਕਾਇਰ ਹੋਇ ਸੋਈ
ਡਰ ਮਰਈ। ਇਤ ਰਾਵਨ ਲੰਕ ਰਜਧਾਨੀ। ਰਹੀ
ਮਹਿਲ ਮੰਦੋਦਰ ਰਾਨੀ। ਦਿਗ ਸੁਰਬਧੂ ਜੂਬੂ ਮਿਲ
ਕੀ। ਮਾਨਹੁ ਛੀਰ ਸਿੰਧੁ ਮਥੁ(ਦੇਵ ਤ੍ਰੀਆਂ) ਕਾਢੀ(ਸਮੂਹ)। ਪਤਿ ਕੇ ਦੇਖ
ਰਖਨਹਿ ਡਰਹੀ। ਸੀ ਰਘੁਬੀਰ ਤੇਜ ਤੇ ਤ੍ਰਹੀ।

ਰਾਜ ਕਰਤ ਬਹੁਤੇ ਸੁਖ ਪਾਂ ।।ਅਬ ਬਿਧਿ ਅਸ
ਕੁਬੇਰ ਬਨਾਯੋ।।ਕਿਤ ਅਜਾਨ ਗਰਬ ਕਿਰ ਬਹੈ।।
ਸੀ ਰਘੁਪਤਿ ਤੇ ਜੀਤਨੋ ਚਹੈ।। ਜੈਸੇ ਪਤੰਗ ਬਹੁਤੇ ਬ
ਲ ਕਰ ਨਈ।।ਦੀਪਕ ਭਸਮ ਹੋਤਿ ਤੌ ਪਰਈ।।੧੧।।
ਦੋਹਰਾ।। ।।ਜੈਸੇ ਮ੍ਰਿਗ ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਨਿ ਰਦ੍ਵਨ ਬਡੇ ਬ
ਲ ਨਹਿ ਹੋਇ।।ਤਿੰ ਹਿ ਤੋ ਕੇਹਰੀ ।।ਰਖ ਭਾਜਤ ਸ
ਜਤ ਨ ਕੋਇ।।੧੨।। ।।ਚੌਪਈ।। ।।ਗਾਰ ਜਤ-
ਨਦੀ ਦੂਰ ਤੇ ਆਵੈ।।ਮਿਲੇ ਸਿੰਧ ਕੇ ਫਿਰ ਕੇ ਪਾਵੈ।।ਜ
ਸੇ ਚਲ ਪਵਨ ਰੂਖ ਕੇ ਤੋਰੈ।।ਬਲੀ ਹੋਇ ਨ ਸੁਮੇਰ
ਹਿ ਫੇਰੈ।।ਜੈਸੇ ਦੀਪਕ ਅਤਿ ਜੋਤ ਪ੍ਰਕਾਸ।।ਤਾਂਤਨ
ਨਿਰਖ ਨ ਸੂਰ ਉਦਾਸੀ।।ਜੈਸੇ ਦ੍ਰਿਨ ਬਾਣਾ ਤੇ ਛੂ
ਟੈ।।ਬਜ੍ਰਹਿ ਲਗੈ ਸੋਈ ਫਿਰ ਫੂਟੈ।।ਇਹਿ ਬਿਧਿ ਏਮ
ਨਮੈ ਗਟੀ ਬਿਚਾਰੈ।।ਸਖਨ ਬੀਚ ਏਕੈ ਨ ਉਚਾਰੈ।।ਰ
ਲਏ ਕਿਤ ਰਨ ਕੇ ਸਮੁਹਾਈ।।ਬਾਂਧ ਮੂੰਡ ਬਾਹੁ ਤ-
ਬੁਰਾਈ।।ਲੰਕਾਪਤਿ ਤਨ ਮੇ ਉਰਝਾਈ।।ਲਛਮਨ
ਕੇ ਜੁਨ ਮੋਤੇ ਤੁਰਈ।।ਮਾਰੋ ਆਜ ਬਜ੍ਰ ਸਮ ਬਾਨ
ਮੇਘਨਾਦ ਸੰਗ ਕਰੇ ਪਯਾਨਾ।।੧੩।। ।।ਦੋਹਰਾ
।।ਬਿਗਮ ਮੰਤ੍ਰ ਪਦ ਸੈ ਲਛਮੀ ਰਾਦਨ ਕਰ ਚਮਕ
ਬੂਜ ਤਮਕਾਇ
ਕਾਲ ਜਲਦ ਮੈ ਬੀਜੁਰੀ ਜਨ ਪ੍ਰਗਟੀ ਹੈ ਆਇ

੪॥ ॥ਚੌਪਈ॥ ॥ਕ੍ਰੋਧ ਉਮੰਡ ਸੋ ਦਈ ਚਲਾਈ॥
ਪਹਿਲੇ ਕਮੰਡਲ ਆਸਨ ਤੇ ਪਾਈ॥ ਸਫਲ ਸਦਾ ਨਿਹਫ
ਲ ਨਹਿ ਹੋਈ॥ ਚੌਦਹਿ ਭੌਨ ਬਚੇ ਨਹਿ ਕੋਈ॥ ਤੇਜ ਪੁੰਜ
ਆਵਤ ਲਹਿ ਲਹੀ॥ ਸੋ ਹਨੂਮਾਨ ਬੀਰ ਹੀ ਗਹੀ॥ ਦ੍ਰਿ
ੜ੍ਹ ਗਹਿ ਰਹਯੋ ਨ ਛਾਡੀ ਢੀਲੀ॥ ਗਾਰੜੂ ਉਕਤ ਸਾਪਨਿ
ਨੂ ਲੀਲੀ॥ ਪਕਰ ਸਿੰਧੁ ਮੇ ਦਈ ਚਲਾਈ॥ ਸੋ ਫਿਰ ਗ
ਵਨ ਕੈ ਕਰ ਆਈ॥ ਬਿਸਮੇ ਭਯੋ ਲੰਕ ਕੋ ਰਾਈ॥ ਤਬ
ਲਛਮਨ ਤਿਨ ਬਹੁਰ ਚਲਾਈ॥ ਫਿਰ ਹਨੁਵੰਤ ਵੈਸਹੀ
ਰੋਕੀ॥ ਗਹਿ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਮੈਂ ਗਹਿਰੇ ਝੋਕੀ॥ ਸੋ ਫਿਰ ਗਈ ਦੁ
ਸਟ ਕੇ ਹਾਥਾ॥ ਭਯੋ ਸਕੋਪ ਲੰਕ ਕੇ ਨਾਥਾ॥੧੫॥
॥ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਸੋ ਬਰਛੀ ਲੈ ਲੰਕਪਤਿ ਚਲਯੋ ਬ੍ਰਹਮ
ਪੁਰ ਧਾਇ॥ ਚਤੁਰਾਨਨ ਕੋ ਮਾਰਕੈ ਬਹੁਰ ਲਏਂਗੇ ਆ
ਇ॥੧੬॥ ॥ਚੌਪਈ॥ ॥ਬ੍ਰਹਮ ਲੋਕ ਮੇ ਗਯੋ ਲੰ
ਕਪਤਿ॥ ਕਮੰਡਲ ਆਸਨ ਬਾਂਧਯੋ ਚਿਤ ਤੇ ਅਤਿ॥ ਕ੍ਰੋਧ ਧਰੀ
ਨ ਦੇਖੇ ਦੁਖ ਪਾਯੋ॥ ਆਪਨੇ ਸਿੰਘਾਸਨ ਬੈਠਾਯੋ॥ ਮਹ
ਰਾਜ ਹਮ ਕਛੁ ਨ ਬਿਗਾਰਯੋ॥ ਕਵਨ ਕਾਜ ਆਪਨ ਪ
ਗ ਧਾਰਯੋ॥ ਹਮ ਪੜ੍ਹ ਬੇਦ ਦੇਹਿ ਫਲ ਤੇਹੀ॥ ਅਬ ਨਹਿ
ਪੜ੍ਹੈ ਕਹੋ ਜੈਸੋ ਹੀ॥ ਜਯੋਂ ਜਯੋਂ ਤੁਮ ਰੂਖੇ ਹ੍ਵੈ ਹੇਰੋ॥ ਤਯੋਂ ਤ
ਯੋਂ ਮਰਨ ਹੋਤ ਹੈ ਮੇਰੋ॥ ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਕੁਲ ਮਾਹਿ ਉਜਾਰੋ॥ ਤੂੰ

ਤੇ ਮੋਹਿ ਪਤਿਸਾ ਗਾਰੋ ॥ ਪਾਤਿ ਜੋ ਆਜ ਰਹੈ ਨਹਿ ਤੋਤੋ ॥
ਤੇ ਸੁਰ ਅਸੁਰ ਕੁਰੈ ਨਹਿ ਮੋਤੋ ॥ ਜੋ ਤੁਮ ਕਹੋ ਕਰੋਂ ਅਬ-
ਰਾਕਸ
ਸੋਈ ॥ ਬਕੀ ਰੁਦ੍ਰੰਤੇ ਜੋ ਕਛੁ ਹੋਈ ॥੧੭॥ ॥ਦੋਹਰਾ॥
॥ ਕਹਿਓ ਲੋਕ ਪਤਿ ਦੈਤ ਸੋਂ ਕਰੀ ਵਡੀ ਤੁਮ ਬਾਤ ॥
ਬ੍ਰਹਮਾ
ਅਜਹੂੰ ਚਿੰਤਾ ਜਿਨ ਕਰਹੁ ਦਿਨ ਏਕ ਸੇ ਨ ਜਾਤ ॥੧੮
॥ ਚੌਪਈ ॥ ॥ਕਹਿਓ ਲੰਕ ਪਤਿ ਮਾਰੋ ਤੋਹੀ ॥
ਦੀਨੀ ਕਪਟ ਸੌਂਹ ਬ੍ਰੀ ਮੋਹੀ ॥ ਬਾਰ ਪਚਾਸ ਕਰ ਰਹਿਓ ਹ
ਬਛੀ
ਕਾਰੈ ॥ ਬਿਨੁ ਲਛਮਨ ਫਿਰ ਆਈ ਮਾਰੈ ॥ ਜੋਹ ਲਛ
ਮਨ ਸਭੁ ਕੁਟੰਬ ਨਿਬੇਰਿਓ ॥ ਅਬਹਿ ਆਨ ਲੰਕਾਗ
ਢ ਘੇਰਿਓ ॥ ਹਊਂ ਹੀ ਬਚਿਓ ਸੋ ਯਹਿ ਗਤਿ ਮੇਰੀ ॥ ਤਾਂ
ਪਰ ਸਫਲ ਨ ਬਰਛੀ ਤੇਰੀ ॥ ਅਨਮੇ ਤੇ ਬਿਰੰਚ ਸੁਖ
ਬ੍ਰਹਮਾ
ਪਾਇਓ ॥ ਮੁਖ ਫੀਕੋ ਕੈ ਸੋਕ ਬਢਾਇਓ ॥ ਯਹਿ ਤੋ ਸੁਗਮ
ਸਖਾਲੀ
ਬਾਤ ਹੈ ਰਾਈ ॥ ਮਾਰੋ ਲਛਮਨ ਕੋਂ ਉਪਾਈ ॥ ਤਬ
ਰਾਜਾ
ਨਾਰਦ ਕੋ ਸਿਮਰਨ ਕਰਿਓ ॥ ਨਾਰਦ ਆਨ ਸੀਸ ਪਗ
ਧਰਿਓ ॥ ਤਬ ਹੀ ਤਾਂਤ ਭਇਓ ਬਡਭਾਗੀ ॥ ਜਬ ਹੀ ਡੀ
ਪਿਤਾ
ਠ ਚਰਨ ਸੰਗ ਲਾਗੀ ॥੧੯॥ ॥ਦੋਹਰਾ॥
॥ ਪੁਨ ਰਾਵਨ ਕੋ ਦੇਖਕੈ ਕ੍ਰੋਧ ਪਰਿਓ ਮਨ ਮਾਹਿ ॥ ਚਿ
ਤ ਮੈ ਠਹਿਓ ਬਿਚਾਰ ਕੈ ਆਜ ਕੁਸਲ ਸੀ ਨਾਹਿ ॥੨੦
ਆਨੰਦ ਸੁਖ
॥ ਚੌਪਈ ॥ ॥ਆਇਸ ਦੇਹ ਕਰੌ ਅਬ ਸੋਈ
ਆਗਿਆ

ਮਹਾਰਾਜ ਕੇ ਜੈਸੇ ਸੁਖ ਹੋਈ ॥ ਸਹਿ ਦਾਤਾ ਸਭ ਜਗਤ੍ਰ
ਭਿਖਾਰੀ ॥ ੪ ॥ ਪਤਿ ਰਾਖਨਹਾਰ ਹਮਾਰੀ ॥ ਜੋ ਤੁਮ ਯਾਂ ਕੋ
ਭਲੋ ਨ ਕਰਹੋ ॥ ਤੋ ਤੁਮ ਪ੍ਰਨ ਤੇ ਨਹਿ ਟਰਹੋ ॥ ਛਾਡ
ਬਿਲੰਬ ਬਾਹਿ ਆਇਸ ਦੀਜੈ ॥ ਲੰਕਾ ਪਤਿ ਕੋ ਕਾਰਜ ਕੀ
ਦੇਰ ਆਗਿਆ ਰਾਵਨ
ਜੈ ॥ ਸਹਿ ਜਸੁ ਆਜ ਤਾਤ ਕਹ ਪਾਵੈ ॥ ਰਾਵਨ ਮਹਾਬ
ਜ ਘਰ ਆਵੈ ॥ ਜਾਂ ਕੀ ਸਭਾ ਸਕਲ ਸੁਰ ਰਹਈ ॥ ਸੂ
ਰ ਹੁਰ ਬੈਠ ਨਜਾਉ ਕੋ ਕਰਹੀ ॥ ਪਵਰ ਬੁਹਾਰੈ ਪਵਨ
ਬ੍ਰਹਸਪਤਿ ਅਦਾਲਤ ਦੁਵਾਜੇ ਝਾੜੂ
ਸਦਾਈ ॥ ਆਪਨ ਗ੍ਰਿਹੈ ਫੂਲ ਸੁਰ ਰਾਈ ॥ ਛੁਪ੍ਰਨ ਕੋ
ਇੰਦ੍ਰ
ਟਿ ਮੇਘ ਜਲ ਭਰਈ ॥ ਪਾਵਕ ਪ੍ਰਗਟ ਪਾਕ ਕੋ ਕਰ
ਅਗਨੀ ਭੋਜਨ
ਈ ॥ ੨੧ ॥ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ॥ ਬੇਦ ਪਢਤ ਹੈ ਆਪ
ਤੁਮ ਔਰ ਦੇਵ ਕਿੰਹ ਮਾਹਿ ॥ ਸੁਰ ਪੁਰ ਨਰ ਪੁਰ ਨਾਗ
ਸੁਰਗ ਮਾਤਲੋਕ
ਪੁਰ ਬਸਤ ਬਾਹ ਕੀ ਛਾਹਿ ॥ ੨੨ ॥ ॥ ਚੌਪਈ ॥
ਭੁਜਾ
॥ ਰਦਿਨ ਛਤ੍ਰ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਧਰਈ ॥ ਛਰੀ ਹਾਥ ਠਾਢੋ ਰਵਿ
ਸੂਰਜ
ਰਈ ॥ ਬੰਦਿ ਸਾਲ ਮੈ ਕਾਲ ਬਿਰਾਜੈ ॥ ਜੈ ਦੂੰਦ ਭੀ ਨਿ
ਕੈਦਖਾਨੇ ਮੈਂ
ਰ ਨਿਧਿ ਬਾਜੈ ॥ ਤਿਨ ਹਠ ਕੈ ਜਾਨਕੀ ਚੁਰਾਈ ॥ ਤਾਂ ਕੇ
ਸਮੁੰਦ੍ਰ
ਹੇਤੁ ਲਰੈ ਰਘੁਰਾਈ ॥ ਪਹਿਲੇ ਮੁਨਿ ਮਰੀਚ ਤਿਨ ਮ
ਰਿਓ ॥ ਛੇਦ ਤਾਲ ਕਪਿ ਬਾਲ ਸੰਘਾਰਿਓ ॥ ਖਰ ਦੂਖ
ਣ ਖਿਨ ਮਾਹਿ ਖਪਾਏ ॥ ਸਿੰਧੁ ਪਾਟ ਲੰਕਾ ਗੜ੍ਹ ਆਏ
॥ ਕੁੰਭਕਾਨ ਰਣ ਮਾਹਿ ਪਛਾਰੇ ॥ ਤਾਂ ਪਾਛੇ ਮੇਘਵਾ
ਇੰਦ੍ਰਜੀਤ

ਤ ਮਾਰੋ।ਪਵਨ ਪੂਤ ਬਲਵੰਤ ਪ੍ਰਬਲ।ਅਤਿ।ਤਿਹ-
ਹਨੂਮਾਨ
ਛਾਨ੍ਯੋ ਜਤਨ ਨ ਲੰਕਾਪਤਿ।ਸੋਈ ਮਹਾਰਾਜ ਤਤਘਾ
ਰ ਆਯੋ।ਹੋ ਜੁਝਤ ਸਭਤੇਹਿ ਸੁਨਾਯੋ।੨੩॥
ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਯਹਿ ਬਿਨਤੀ ਨਾਰਦ ਕਰੀ ਲੰਕਾਪਤਹਿ
ਸੁਨਾਇ।ਤਬ ਰਾਵਨ ਬਿਧਿ ਸੋ ਕਹ੍ਯੋ ਕਰਿਯੋ ਕੌਨ ਉ
ਬ੍ਰਹਮਾ
ਪਾਇ।੨੪॥ ॥ਚੌਪਈ॥ ॥ਤਬ ਬੋਲ੍ਯੋ ਬ੍ਰ
ਮਾ ਸੁਨ ਨਾਰਦਾ।ਕਹੋਂ ਬਾਤ ਸੁਨ ਬੁਧੰ ਬਿਸਾਰਦਾ।ਜ-
ਸੇਸਟ
ਬ ਲਗ ਹਨੂਮਾਨ ਰਨ ਮਾਹੀ।ਤਬ ਲਗ ਸਫਲ ਸੈ
ਹਬੀ ਨਾਹੀ।ਪਵਨ ਪੂਤ ਜਬ ਅਛਤ ਸਿਧਾਰੈ।ਤਬ
ਬ੍ਰਛੀ ਹਨੂਮਾਨ
ਬਰਛੀ ਲਛਮਨ ਕੋ ਮਾਰੈ।ਅਬ ਤੁਮ ਜਾਹੁ ਤੁਰਤ ਹੀ
ਤਹਾਂ।ਰਾਮਚੰਦ ਔ ਹਨੁਮਤ ਜਹਾਂ।ਹਨੂ ਪਕਰ ਲੈ
ਅਨੰਤ ਸਿਧਾਰਹੁ।ਤਬ ਬਰਛੀ ਲਛਮਨ ਪਰ ਡਾਰ
ਹੋਰਬੇ
ਹੁ।ਮਹਾਰਾਜ ਕਛੁ ਖੇਦ ਨ ਕਰਊ।ਲਛਮਨ ਪ੍ਰਾਨ ਜਾ
ਇ ਤੁਮ ਹਰਊ।ਕਰੋ ਮੋਨ ਰਬ ਜੋ ਮਨ ਹੋਈ।ਚਲਤ ਸੈ
ਹਬੀ ਰਹੈ ਨ ਕੋਈ।ਅਬ ਜੋ ਬੀਰ ਯਾਹਿ ਕੋ ਗਹਈ।
ਜਮਪੁਰ ਜਾਇ ਜਤ ਨਾਸ ਹਈ।੨੫॥ ਦੋਹਰਾ॥
॥ਨਾਰਦ ਸੋ ਲੰਕੇਸ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮੇ ਕਹੀ ਪੁਕਾਰ।ਹਨੂਮਾ
ਨ ਕੋ ਤੁਮ ਗਹੋ ਤੌ ਲਛਮਨ ਕੋ ਮਾਰ।੨੬॥ ਚੌਪਈ
॥ ਇਹਿ ਬਿਧਿ ਚਤੁਰਾਨਨ ਜਬ ਭਾਖੀ।ਬੀਰ ਦ
ਬ੍ਰਹਮਾ

ਐਹੋ ਹਰਿ ਹਰਿ ਕੇ ਸਾਖੀ ॥ ਅਬਿਦਾ ਭਯੋ ਮਾਥੇ ਪਗ ਨਾਯੋ ॥
ਸਿਵ ਬਿਸ਼ਨੁ ਜਾਮ੍ਹ
ਬ੍ਰਹਮਾ ਕੇ ਜਿਯ ਮੈ ਜਿਯ ਆਯੋ ॥ ਰਾਵਨ ਚਲਤ ਨਹੈ
ਪੁਨ ਬੈਨਾ ॥ ਲਛਮਨ ਮਰੇ ਤੋਹਿ ਕਛੁ ਭੈ ਨਾ ॥ ਜਾਇ ਸੈ
ਨਬੀ ਤਾ ਪੁਰ ਤੂੰ ਰੋਂ ॥ ਲਛਮਨ ਬਚੈ ਤੋਹਿ ਫਿਰ ਮਾਰੋਂ ॥ ਨ
ਰਦ ਤੋਹੁ ਹਮਾਰੇ ਸਾਖੀ ॥ ਅੱਵਰਨ ਤੀਨ ਰਾਵਨ ਯੌ ਭਾਖੀ ॥
ਲਾਲ
ਲੰਕਾਪਤਿ ਇਹਿ ਬਿਧਿ ਗਰਬਾਨੋ ॥ ਕਮਲਾਸਨ ਜਿ
ਯ ਮੈ ਤਬ ਜਾਨੋ ॥ ਰੋਗੀ ਚਪੇ ਤ੍ਰਿਦੋਖ ਨ ਲਾਗੋ ॥ ਸੋ ਯ
ਥਕੈ ਜੰਗਤ ਭਰ ਆਗੋ ॥ ਤਾਂ ਕੇ ਸੰਗ ਨਾਰਦ ਕਰ ਦੀਯੋ ॥
ਕ੍ਰੰਮ ਕ੍ਰੰਮ ਕਰ ਰਾਵਨ ਤਬ ਗਯੋ ॥੨੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥
ਤੌਲੀ ਤੌਲੀ
॥ ਚਤੁਰਾਨਨ ਆਇਸ ਕਰੀ ਨਾਰਦ ਨਯੋ ਸੀਸ ॥ ਲੇ ਕੇ
ਪੇ ਧਾਰ ਬੀਨ ਕੋ ਚਲਯੋ ਸਾਥ ਭੁਜ ਬੀਸ ॥੨੮॥
ਚੌ: ॥ ਨਾਰਦ ਚਲਯੋ ਬਿਲੰਬ ਨ ਕੀਨਾ ॥ ਧਰ ਕੰਧੇ
ਦੇਰ
ਰਘੁਪਤਿ ਜਸੁ ਬੀਨਾ ॥ ਹਨੂਮਾਨ ਕੋ ਦਰਸੁ ਦਿਖਾਯੋ ॥
ਲੰਕਾਪਤਿ ਇਤ ਰਨ ਮੈ ਆਯੋ ॥ ਉਤ ਹਨੂਮਾਨ ਬਹੁਤ
ਸੁਖ ਕੀਨੋ ॥ ਨਾਰਦ ਮਿਲੇ ਮਹਾਂ ਰਸ ਭੀਨੋ ॥ ਕਰ ਪਣਾ
ਮ ਪਰਕਰਮਾ ਦੀਨੀ ॥ ਪ੍ਰਭੁ ਕੇ ਜਸ ਬਡਾਈ ਕੀਨੀ ॥
ਜਬ ਤੇ ਲੰਕ ਦੂਤ ਹੈ ਆਯੋ ॥ ਰਾਜ ਸਭਾ ਮੈ ਦਰਸ ਨ
ਪਾਯੋ ॥ ਤਬ ਤੇ ਆਜ ਨਿਹਾਰੇ ਰਿਖਬਰਾ ॥ ਆਗਯਾ ਦੇ
ਹੁ ਆਨ ਦਯੋ ਬਾਨ ਫੰਗ੍ਰਾ ॥ ਪਕਰ ਬਾਂਹ ਨਾਰਦ ਲੈ ਚਲੋ
ਢਬ

।ਹਨੂਮਾਨ ਤਾਂ ਕੇ ਰਸ ਦ੍ਵਲਯੋ ।ਨਾਰਦ ਹਰਿ ਮਾਯਾ ਬਿਸ
ਤਰੀ ।ਲੈ ਗਏ ਦੂਰ ਸਮਝ ਨਹਿ ਪਰੀ ।੨੯॥ ਦੋਹਰਾ
॥ ਰਘੁਪਤਿ ਕਥਾ ਬਿਲੰਬ ਸੋਂ ਸਬ ਬੂਝੀ ਰਿਖ ਤਾਹਿ
।ਕਪਿ ਕੁਲ ਮਣਿ ਭਰ ਪ੍ਰੇਮ ਮਨ ਸਭੈ ਕਹੀ ਅਵਗਾ
ਹਿ ।੩੦॥ ਚੌਪਈ। ।ਹਨੂਮਾਨ ਯਾਹਿ ਭੇਦ ਨ ਪਾ
ਯੋ ।ਬ੍ਰਹਮਾ ਕੀ ਆਗਯਾ ਤੇ ਆਯੋ ।ਜੋ ਕਪਿ ਪਤਿ ਯ
ਹਿ ਮਾਯਾ ਜਾਨੈ ।ਨਾਰਦ ਸਾਰਦ ਕਛੂ ਨ ਮਾਨੈ ।ਬਾਤ ਰਸ
(ਬਾਤਾਂ ਰਸਮੈ)
ਅਟਕੇ ਦ੍ਵੈ ਬਡ ਭਾਗੀ ।ਸਮਝ ਨ ਪਰੀ ਘਰੀ ਦ੍ਵੈ ਲਾਗੀ
।ਹਨੂ ਨੇ ਵਾ ਮਾਹਿ ਛਾਤ੍ਰਹਿ ਘਰੀ ।ਆਨ ਬਾਤ ਨਾਰਦ ਸੋਂ ਪ
ਰੀ ।ਪਾਇ ਭਗਤ ਕੋ ਭਗਤ ਸੁ ਫੂਲ੍ਯੋ ।ਪ੍ਰਭੁ ਕੇ ਭਜਨ ਤੁ
(ਪਸੰਨ)
ਰਤ ਹੀ ਭੂਲ੍ਯੋ ।ਬਡੇ ਰਾਮ ਤੇ ਰਾਮ ਸਨੇਹੀ ।ਆਪਨ ਭੁ
ਜਾਹਿ ਵ੍ਰਿਨਾਵਹਿ ਦੇਹੀ ।ਇਹਿ ਬਿਧਿ ਹਨੂਮਾਨ ਨਹਿ ਭੂਲ
ਯੋ ।ਰਲਗਏ ਨ ਬਸੁ ਰਖ ਮਾਯਾ ਫੂਲਯੋ ।ਇਤਨੇ ਮੇ ਦੇਖ
ਯੋ ਲੰਕਾ ਪਤਿ ।ਹਨੂਮਾਨ ਰਨ ਨਾਹੀ ਬਿਸਦ ਮਤਿ ।੩੧
(ਸੰਸਮਤ ਵਾਲਾ)
।ਦੋਹਰਾ। ।ਤਬ ਫੂਲ੍ਯੋ ਬਿਧਿ ਜੋ ਕਹਯੋ ਸੋਈ ਨਾਰ
(ਬ੍ਰਹਮਾ)
ਦ ਕੀਨਾ ।ਅਬ ਰਨ ਮੋਰੇਂ ਲਛਮਨਹਿ ਜਯੋ ਜਾਨਹਿ ਪਰਤੀ
(ਅਕਾਸ਼ ਪਤਾਲ ਪ੍ਰਿਥਵੀ)
ਨਾ ।੩੨॥ ।ਚੌਪਈ। ।ਤਬ ਤਿਨ ਤਮਕ ਸੈਹਥੀ
(ਕ੍ਰੋਧ) (ਬਲੀ)
ਸਾਧੀ ।ਕ੍ਰੋਧ ਪਤੀਠ ਲਛਮਨ ਉਰ ਬਾਧੀ ।ਤੇਜ ਪੁੰਜ ਤੀ
ਨ ਲੋਕ ਲਹੀ ।ਮਾਨੋ ਰਵਿ ਧਾਰਾ ਪੈ ਬਹੀ ।ਧੂਮਕੇਤ
(ਚਮਕ) (ਬੋਦੀ ਵਾਲਾ ਤਾਰਾ)

ਜਨ ਨਭੁ ਪਰਗਟ੍ਯੋ ਲੋਕਨ ਪ੍ਰਲੈ ਕਾਲ ਕੈ ਮਾਨੋ ॥ ਜਨੁ
ਜੁਰ ਕੋਟ (ਆਕਾਸ਼) ਬੀਜੁਰੀ ਚਲੀ ॥ ਸੈਨਾ ਸਕਲ ਤੇਜ ਤੇ ਖਲੀ ॥
ਗਿਰੇ ਭੂਮਿ ਕਪਿ ਬਹੁਰ ਨ ਲਰੇ ॥ ਮਾਨੋ ਬਾਨ ਕਰੋਰ ਕਪ
ਰੇ ॥ ਛੋਡ ਦਕੈ ਲਛਮਨ ਉਹ ਦਿਸ ਗਈ ॥ ਸੁਰ ਪੁਰ ਮਾ-
ਹਿ ਬਧਾਈ ਭਈ ॥ ਯਾਂਤੇ ਸਬਨ ਕੁਲਾਹਲ (ਇੰਦ੍ਰ) ਕਰਯੋ ॥ ਭੂ
ਲੀ ਭਈ ਲਛਮਨ ਧਰ ਪਰਯੋ ॥ ਜੌ (ਰਖਵਾਸਬਦ) ਧਰ ਲਛਮਨ ਆ
ਜ ਨ ਪਰਈ ॥ ਤੌ ਰਾਵਨ ਹਮਾ ਬਿਨੁ ਨਭ ਕਰਈ ॥੩੩॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ॥ ਅਬ ਪੂਰਨ ਅਪਰਾਧ ਤੇ ਰਿਸ ਕਰ ਹੈ ਰ
ਘੁਬੀਰ ॥ ਸੀਸ ਬਿਹਾਰਿ ਬੁਝਾਇ ਹੈ ਮੰਦੋਦਾਰੇ (ਕ੍ਰੋਧ) ਦ੍ਵਿਗ
ਨੀਰ ॥੩੪॥ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ॥ ਤਾਂ ਛਿਨ ਨਾਰਦ ਰਯੋ
ਲੁਕਾਈ ॥ ਹਨੂਮਾਨ ਠਗ ਮੂਰੀ ਖਾਈ ॥ ਆਯੋ ਦੌਰ ਰ
ਮ ਕੇ ਪਾਸਾ ॥ ਰਚੇ ਛਾਡ (ਭੁਲਾਵਣਾ) ਸਭ ਜੀਵਨ ਆਸਾ ॥ ਬਰਯੋ ਬਿ
ਭੀਖਨ ਬਿਲਪਤਿ ਬੈਨਨਾ ॥ ਕਪਿ ਪਤਿ ਜਲ ਮਾਗਤ ਹੈ
ਸੈਨਨਾ ॥ ਹਨੂਮਾਨ (ਰੌਂਦਾ) ਕਪਿ ਕਟਿਕ ਨਿਹਾਰਯੋ (ਸੁਗ੍ਰੀਵ) ॥ ਮਾਨੋ ਗਰੂ ਪ
ਬਰ ਕੇ ਡਾਰਯੋ ॥ ਭਏ ਨੀਲ ਨੀਲੇ ਅਤਿ ਚੋਟਨਾ ॥ ਪੀਰੇ ਮੁ (ਪਥਰ)
(ਕੇ ਘਨ੍ਹੇ ਮੋੜੇ) ਖ ਅੰਗਦ ਧਰ ਲੋਟਨਾ ॥ ਔਰ ਕਪਿਨ ਕੀ ਕੌਨ ਚਲਾਵੈ ॥
ਢੂੰਢ ਰਹਯੋ ਰਾਮਹਿ ਨਹਿ ਪਾਵੈ ॥ ਸਭਨ ਛਡ ਹੌਰਯੋ ਏਕ
ਛਿਨਾ ॥ ਇਨ ਸਭਹਨ ਕੇ ਯਹੈ ਕਾਲ ਦਿਨਾ ॥ ਜੌ ਛਿਨ ਭਰ ਰ
ਘੁਪਤਿ ਨ ਨਿਹਾਰੌ ॥ ਛਾਡ ਪ੍ਰਾਨ ਜਮ ਪੁਰਹਿ ਸਿਧਾਰੌ ॥੩

੨੯੬ ੫॥ ।ਦੋਹਰਾ। ।ਛਲ ਕਰ ਸਰਵ ਦੇਹੈਂ ਛਲਿਓ ਬਲ
ਬਰ ਮਾਗ ਸਿਰਾਉਂ। ਰਾਮ ਰਜਾਇ ਸਹੈ ਨਹੀ ਅਬ ਹਰਿ
ਪੁਰ ਕੋ ਜਾਉਂ।੩੬॥ ।ਚੌਪਈ। ।ਲਛਮਨ ਰਾ
ਜ ਕੁਮਾਰ ਨਹੀ ਰਨਾ ਕਯੋ ਜੀਵੈ ਹਨੁਮਾਨ ਏਕ ਛਿਨਾ।
ਕਹਯੋ ਬਿਭੀਖਨ ਤਬ ਸਿਰ ਨਾਈ। ਸਬ ਕੋ ਬਲੁ ਮਤਿ
ਰਹਿ ਮਰਿ ਜਾਈ। ਸੁਨਿ ਕਪਿ ਪਤਿ ਅਤਿ ਨਿਸ ਅੰਧਿ
ਆਰੀ। ਅਬ ਬਿਨਤੀ ਸੁਨ ਲੇਹੁ ਹਮਾਰੀ। ਲੈ ਦੀਪਕ
ਹਮ ਦੇਖਹਿ ਦੋਊ। ਸਬ ਮਰ ਗਏ ਕਿ ਜੀਵਤ ਕੋਊ। ਅ
ਸੈ ਕੀਓ ਬਿਭੀਖਨ ਰਾਈ। ਪਾਛੇ ਹਨੁਮਤਿ ਦੀਪੁ ਜਰਾ
ਈ। ਦੇਖਤ ਜਾਮਵੰਤ ਢਿਗ ਆਏ। ਅਤਿ ਸੂਛਮਤਿ
ਨ ਬਚਨ ਸੁਨਾਏ। ਦੇਖ ਬਿਭੀਖਨ ਰਹਯੋ ਬਿਲਖ। ਮੁਖ
।ਪਰਯੋ ਆਨ ਇਕ ਠੋਰ ਸਬ ਕੋ ਦੁਖ। ਹਾ ਬਉਨਾ ਇਇ
ਹੈ ਤਿਨ ਮੂਛੀ। ਮੁਖ ਕਾਬਿ ਆਜ ਸਭਨ ਕੀ ਛੂਕੀ।੩੭
॥ ਦੋਹਰਾ। ।ਸੁਨਹੁ ਬਿਭੀਖਨ ਲੰਕ ਪਤਿ ਸੁ
ਖ ਦੈ ਬੇਗ ਸੁਨਾਇ। ਹਨੂਮਾਨ ਜੀਵਤ ਬਚਯੋ ਕੈ ਮਾ
ਰਯੋ ਤਿਨ ਧਾਇ।੩੮॥ ।ਚੌਪਈ। ।ਸੁਨਤ ਬਿ
ਭੀਖਨ ਰੋਇ ਸੁਨਾਯੋ। ਜੀਵਤ ਜਾਮਵੰਤ ਹੀ ਪਾਯੋ।
ਤਿਨ ਹੀ ਕਹੇ ਬਜ੍ਰੰ ਸਮ ਬੈਨਾ। ਤਾ ਕੋ ਦੇਖ ਸਿਰਾਤ ਨ ਨੈਨਾ
ਸੀਤਲ
ਨਾਸੀ ਰਘੁਬੀਰ ਕੀ ਕੁਸਲ ਨ ਬੂਝੀ। ਬਹੁਰੇ ਲਛ

ਮਾਨਦੇਹ ਨ ਸੁਗ੍ਰੀਵ ਕਪਿ ਪਤਿ ਅੰਗਦ ਸਤੈ ਭੁਲਾਨੋ॥ਸ
ਸੁਗ੍ਰੀਵ
ਭੁਤੇ ਅਧਿਕ ਹਨੂ ਭ੍ਰਮ ਜਾਨੋ॥ਭੁਜਨ ਲਗੀ ਲਾਹਿ ਸੈਨੂ ਜਨ
ਪ੍ਰੇਮ
ਯੋ॥ਰਾਮ ਸਹਿਤ ਦਲ ਸਕਲ ਖਿਸਾਯੋ॥ਫੈਨ ਭ੍ਰਮ ਗਏ
ਭੁਭਰ ਰਨ ਮਾਹੀਂ॥ਤੁਰਤੇ ਸੁਧੁੰ ਰਹੀ ਕਛੂ ਨਾਹੀਂ॥ਹਮਾਹਿ
ਭ੍ਰਾਤ
ਰਾਮ ਕੇ ਬਹੁਤ ਭਰੋਸੋ॥ਸਫਲ ਕਰਾਂ ਆਜ ਕਹਿ ਤੋਸੋ॥ਅ
ਬਕਰ ਬੇਗ ਸੀਬੋ ਧਾਮ ਐਯੋ॥ਹਨੂੰਮਾਨ ਕਿਹ ਹੇਤ ਸੰਭ
ਰੋਯੋ॥੩੯॥ ॥ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਜਾਮਵੰਤ ਬੋਲਯੋ ਤਬ
ਹਿ ਸੁਨਹੁ ਬਿਭੀਖਨ ਬਾਤ॥ਤਾਕੇ ਜੀਵਤ ਸਕਲ ਜੀਐ ਮ
ਰੈ ਸਬੈ ਮਰਜਾਤ॥੪੦॥ ॥ਚੌਪਈ॥ ॥ਜੋ ਹਨੁਮਾ
ਨ ਪ੍ਰਾਨ ਨਹਿ ਪਰੋ॥ਜੋ ਬਨ ਗਿਰੇ ਹੇਤ ਸਭ ਖਰੋ॥ਜੋ ਹਨੁਮ
ਨ ਜੂਝ ਪਗ ਧਾਰੋ॥ਜੋ ਜੀਵਤ ਤੇਊ ਬਿਧਿ ਮਾਰੋ॥ਤਬ
ਹ ਬਿਭੀਖਨ ਬਚਨ ਸੁਨਾਯੋ॥ਸ੍ਰੀ ਹਨੁਮਾਨ ਤਾਹਿ ਦਰਸ
ਯੋ॥ਸ੍ਰੀ ਰਘੁਪਤਿ ਲਛਮਨ ਢਿਗ ਖਰੋ॥ਏ ਸਬ ਦੌਰ
ਰਾਮ ਪਗ ਪਰੋ॥ਮਿਲ ਰਘੁਬੀਰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਰੋਯੋ॥ਲ
ਛਮਨ ਆਜ ਸਬੈ ਸੁਖ ਖੋਯੋ॥ਲਗੀ ਸੈਹਥੀ ਪ੍ਰਾਨ ਉ
ਡਾਨੋ॥ਛੂਟੇ ਹਾਥ ਤੇ ਭਏ ਬਿਹਾਨੋ॥ਅਬ ਲਛਮਨ ਬਿਨ
ਛਿਨ ਕਯੋਂ ਜੀਓ॥ਜਾਂ ਬਿਨ ਪਾਹਿਲੇ ਨੀਰ ਨ ਪੀਓ॥ਅਬ
ਤੋ ਪ੍ਰਗਟ ਭਜਤ ਹੈ ਪ੍ਰਾਨਾ॥ਭ੍ਰਮ ਲੋਕ ਸੋਹਿ ਬੀਰ ਪਯਾ
ਸਮੇਤ ਤੁਰਨਾ
ਨਾ॥੪੧॥ ॥ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਬੈਨ ਸਬੈ ਪੈ ਕਹਿ ਤਬ

ਸਬ ਰੋਵਤ ਬਿਲਲਾਤਾ। ਜੇ ਅਧ ਜੀਵਤ ਸਬਦ ਸੁਨ
ਤੇਊ ਆਵਤ ਜਾਤਾ।੪੨॥ ।ਚੌਪਈ। ।ਛੁਟੀ ਮੂਰ
ਛਾ ਸਭ ਉਠ ਧਾਏ। ਰੋਵਤ ਰਾਮਚੰਦ ਢਿਗ ਆਏ। ਲ
ਛਮਨ ਦੇਖ ਸਭੈ ਬਿਲਖਾਨੇ। ਪ੍ਰਾਨ ਆਪਨੇ ਸੰਗ ਨ ਜਾ
ਨੇ। ਰੋਵਤ ਨੈਨਨ ਜਲੁ ਨਹਿ ਰਹਈ। ਤਬ ਰਘੁਬੀਰ
ਬੀਰ ਸੋਂ ਕਹਈ। ਤੁਮ ਭਨ ਧੀਰ ਮਹਾਂ ਰਨ ਗਾਢੇ। ਗਏ
ਛਾਤ੍ਰ ਇਹ ਅਉਸਰ ਠਾਢੇ। ਅਬ ਤੁਮ ਸਬ ਸੋਂ ਪ੍ਰਗਟ-
ਜਨਾਯੋ। ਬਨ ਫਲ ਖਾਤ ਬਹੁਤ ਦੁਖ ਪਾਯੋ। ਸੀਤਾ ਹ
ਰਨ ਆਜ ਦੁਖ ਮਾਨੋ। ਤਾਂਤੇ ਸੁਰਪੁਰ ਕੀਓ ਪਯਾਨੋ। ਮੋ
ਬਿਨ ਭੋਜਨ ਪਿਯਤ ਨ ਪਾਨੀ। ਰਹੀ ਮੀਤ ਸੁਨ ਪ੍ਰੀਤ ਕ
ਹਾਨੀ। ਭ੍ਰਪਤ ਸੋਚ ਜੋ ਮਨ ਮੈ ਰਹਈ। ਰੋਵਤ ਰਾਮ ਸੁਤੇ
ਸੋਂ ਕਹਈ।੪੩॥ ।ਸਵੈਯਾ। ।ਜਾਨਕੀ ਕੋ ਜਿਯ
ਸੋਚ ਨਹੀ ਨ ਸਕੋਚ ਕਹੂ ਪਿਤ ਦੇਹ ਗਵਾਈ। ਦੇਸ ਤ
ਜ਼ੋ ਲਿਯੋ ਭੇਸੁ ਤਪੋਧਨੁ ਕੇਕਈ ਕੀ ਨ ਗਨੀ ਠਕੁਰਾਈ
।ਜੈਸਿ ਕਹੂ ਦਿਨ ਰੈਨ ਬਸੈ ਸੁਨ ਬੀਰ ਬਿਭੀਖਨ ਕੀ ਦੁਚ
ਤਾਈ। ਪ੍ਰਾਨਿ ਸੰਕ ਤਜੇ ਤੁਮ ਯੋਂ ਹਮ ਰੰਕ ਭਏ ਇਨ ਲੀ
ਕੰਗਾਲ
ਕਨ ਪਾਈ।੪੪॥ ।ਦੋਹਰਾ। ।ਲਛਮਨ ਲਿਪ
ਟ ਅਨੀਤ ਕਰ ਗਏ ਛਾਤ੍ਰ ਰਨ ਮੋਹਿ। ਅਬ ਰਘੁਨਾਥ੍ਰ ਅ
ਨਾਥ ਸੋਂ ਯੋਂ ਭਾਵਤ ਹੈ ਤੋਹਿ।੪੫॥ ।ਸਵੈਯਾ। ।ਜਾ

ਨਤੋਹੈਂ ਮਨਮੈ ਸੁਨ ਬੀਰ ਨਤੋ ਬਿਨ ਬਾਨਰ ਏਕ ਲਰੈਹੌਂ ਭਜ
ਹੈਂ ਰਘੁਕੇ ਕੁਲਕੋ ਦੁਖ ਹੈ ਮਰਹੌਂ ਤਬ ਮੋ ਦੁਖ ਸੀਅ ਮਰੈ
।।ਨਹਿ ਝੂਠੀ ਕਹੀ ਕਬਹੂੰ ਮੁਖਤੇ ਇਹ ਝੂਠ ਹਿਤੇ ਰਘੁਬੀ
ਰ ਭਰੈਹੌਂ।ਜਿਨ ਦੇਹ ਤਜੈ ਤਬ ਲੌ ਜਬ ਲੌਂ ਨ ਬਿਭੀਖਨ ਜ
ਇਕੈ ਰਾਜ ਕਰੈਹੌਂ।੪੬।। ।।ਕਬਿੱਤੁ।।
।।ਛਾਡ੍ਯੋ ਜਿਨ ਦੇਸ ਕੀਓ ਤਾਪਸੀ ਕੋ ਭੇਸ ਦੇਖ ਰਾਵਨ
ਨਰੇਸ ਅਤਿ ਰਾਖਸ ਕੋ ਡੀਲ ਹੈ।ਅਗਾਧ ਨਦੀ ਸੈ ਸੁਖੀ
ਘਾਇਨਤੇ ਘ੍ਯੋ ਦੁਖੀ ਮੁਖਨ ਕੇ ਆਗੇ ਲਾਗੇ ਲੋਹੂ ਨਕੇ
ਛੀਲ [ਤਲਾ] ਹੈ।ਭਾਈ ਲਛਮਨ ਅਬ ਹੋਤ ਹੈ ਹਸਾਈ [ਲੋਹੂ ਕੇ] ਕਾ ਕਹੋ
ਜੀਅ ਆਈ ਮੇਰੋ ਜਾਤ ਸੁਖ ਸੀਲ ਹੈ।ਰੋਵੈ ਰਘੁਰਾਇ
ਹਾਇ ਹਾਇ ਨ ਉਪਾਇ ਔਰ ਤੋ ਬਿਨਾ ਸਹਾਇ ਕੌਨ ਆ
ਜ ਨਲ ਨੀਲ ਹੈ।੪੭।। ।।ਕਬਿੱਤੁ।। ।।ਪਿਛਲੀ ਤੋ
ਐਸੀ ਰੀਤ ਤੈਸੀ ਕੀਨੀ ਮੇਰੇ ਮੀਤ ਪ੍ਰੀਤ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਜੈ
ਸੇ ਹੈ ਨ ਸਾਸਿ ਕੋਕ ਕੋ।ਪਹਿਲੇ ਖਵਾਇ ਫਲ ਸੇਜ ਕੋ-
ਬਿਛਾਇ ਦਲ [ਕਮਲ] ਤਾਂ ਪਰ ਸਵਾਇ ਮੋਹਿ ਪਾਛੇ ਜਾਤ ਓਕ ਕੋ।
ਕਿਧੌਂ ਜੀਅ ਪਰੀ [ਪੜ] ਬਾਤ ਹਮੈ ਹੈਂ ਬ੍ਰਿਮਾਤ ਭ੍ਰਾਤ [ਆਨੀ ਕੁਟੀ] ਐਸੀ ਪ੍ਰਗ
ਟਾਵਤ ਬਢਾਵਤ ਹੈ ਸੋਕ ਕੋ।ਅਜਹੂੰ [ਅਤੇਈ] ਨ ਜਾਗੇ ਮੋਸੇ ਐ
ਸੇ ਅਨੁਰਾਗੇ ਬੀਰ ਮੋਹਿ ਛਾਡ੍ਰ ਆਗੇ ਲਾਗੇ ਜਾਨੁ ਸੁਰ
ਲੋਕ ਕੋ [ਸੁਰਗ]।੪੮।। ।।ਕਬਿੱਤੁ।। ।।ਦਸਰਥ ਜੂ ਕੇ

ਏਹ ਤਿਆਗੇ ਤੇ ਨ ਤਿਆਗੀ ਤੈਂ ਤੋ ਮੋ ਮੈ ਚਿਤ ਰਾਖਓ ਪੈ
ਨ ਰਾਖਓ ਹੈ ਜਨੱਕ ਮੈਂਆ ਪਾਛੇ ਬਨ ਆਇ ਬਨ ਫਲ ਤੈਂ ਖ
ਵਾਇ ਖਾਇ ਇਤੀ ਪ੍ਰੀਤ ਭ੍ਰਾਈ ਕੈਊ ਤੈਰਤ ਤਨੱਕ ਮੈਂਆ
ਜਾਨਕੀ ਹਰਨ ਤੇ ਨ ਮਰਨ ਵਿਚਾਰਓ ਤੈਂ ਤੋ ਮੇਰੇ ਜੀਅ ਕਾ
ਨ ਰਾਖਓ ਬਾਨ ਤੈ ਧਨੱਕ ਮੈਂਆ ਆਜ ਰਘੁਬੰਸ ਨਿਰਬੰ
ਸ ਹੋਤ ਲਛਮਨ ਸੈਂ ਹਬੀ ਕੋਂ ਲਾਗੋ ਸਾਥ ਛਾਡਓ ਤੈ ਛਿ
ਨੱਕ ਮੈਂਆ ॥੪੯॥ ॥ਸ੍ਵੈਯਾ॥ ॥ਹਰਿ ਤੇ ਮਨੁ ਆਦਿ
ਦਿਲੀਪਹੂੰ ਤੇ ਰਘੁ ਤੇ ਅਜ ਤੇ ਕਿਨ ਬੰਸ ਗਯੋ ਛੋਹ ਹੈ
ਨ ਕਲੰਕ ਸਭੈ ਪਿਤ ਸੈਂ ਜਸ ਸੋਂ ਅਰ ਜੀਤ ਹੁਤੀ ਜ-
ਗ ਜੈ ॥ ਅਬ ਮੇਰੇ ਕਲੰਕ ਚਢਓ ਸਿਰ ਦੇਖਹੁ ਨਾਰਿ ਗ
ਈ ਅਰ ਬੀਰ ਚਲਓ ਵੈ ॥ ਬਾਢੀ ਖਿਸੀ ਤਿਹੁ ਲੋਕ ਧ
ਸੀ ਧੁਨਿ ਸੀਸ ਅਹੋ ਰਘੁਬੀਰ ਕਹੈ ॥੫੦॥ ॥ਸ੍ਵੈਯਾ
॥ ॥ਔਧ ਕਹਾਂ ਰਘੁਨਾਥ ਕਹਾਂ ਪਿਤ ਬੈਨ ਤੇ ਬਨ
ਕੋਊ ਨ ਧਾਵੈ ॥ ਰਾਵਨ ਸਿਆ ਹਰੈ ਸੁ ਕਹਾਂ ਕਪਿ ਰਾਜ ਸ
ਮਾਜ ਲੀਏ ਸੰਗ ਆਵੈ ॥ ਸਿੰਧੁ ਪਟੈ ਰਘੁਬੀਰ ਲਟੈ
ਅਬ ਬਾਨ ਘਟੈ ਮਨ ਯੌਂ ਦੁਖ ਪਾਵੈ ॥ ਜੋ ਜਿਯ ਮੇ ਸੁਪ
ਨੇ ਹੂੰ ਨ ਸੂਤ ਸੋ ਸੂਤ ਸਭੈ ਬਿਧਿ ਰੇਖ ਬਨਾਵੈ ॥੫੧॥
ਸੋਰਠਾ ॥ ॥ਇਹਿ ਬਿਧਿ ਅਤਿ ਦੁਖ ਪਾਇਕੈ ਰੋਵ
ਤ ਕੈ ਧਰ ਲੋਟਤ ਭ੍ਰਾਤ ॥ ਪਾਛੇ ਰਘੁਰਾਇ ਹਨੂਮਾਨ ਸੋਂ

ਰਿੱਸ ਭਰਯੋ ॥੫੨॥ ॥ਕਬਿੱਤ੍ਰ॥ ॥ਸੀਤਾ ਰੋਵੈ ਰਾ
ਮ ਬੰਧੋ ਭਲੀ ਬੁਰੀ ਕੋਊ ਕਹੋ ਜੀ ਸੋ ਆਨ ਰਹੋ ਰਿੱਪੁ
ਨੈਕੁ ਨ ਖਿਸਾਇ ਰਹੋ ॥ਸੁਨਰੇ ਸਮੀਰ ਸੁਤ ਪੀਰ ਸੌਂ ਰੀ
ਜਾਤ ਨਹੀਂ ਜਹਾਂ ਮੇਰੋ ਬੀਰ ਰਘੁਬੀਰ ਤਹਾਂ ਜਾਇਗੋ
ਏਕ ਛਿਨ ਬਿਨ ਲਛਮਨ ਪਾਯੋ ਪ੍ਰਾਨ ਰਿਨ ਬਿਨ ਦੀ
ਨੇ ਰਾਮਚੰਦ ਕੈਸੇ ਕੈ ਜਿਵਾਇਗੋ ॥ਤਾਂਤੇ ਮੇਰੀ ਸਭ ਹੀ
ਸੌਂ ਰਾਮ ਰਾਮ ਰਾਮ ਕਹਿ ਰਾਵਨ ਤਿਹਾਰੇ ਕਿਹਿ ਲੇਖੇ
ਲਿਜਕਾਇਗੋ ॥੫੩॥ ॥ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਆਨ ਜੁ
ਰੇ ਕਪਿ ਮਤ੍ਰਿਲ ਕਾਲ ਸੁਮਾਰ ਪਰੇ ਰਨ ਕਾਮ ਨ ਆਵੈ॥
ਹੈ ਬਲਵੰਤ ਬਡੇ ਹਨੁਵੰਤ ਗਯੋ ਭੁਜ ਕੈ ਨਿਜ ਪ੍ਰਾਨ ਬ
ਚਾਵੈ ॥ਜਾ ਬਿਨ ਆਜ ਦੁਖੀ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਸੁ ਰਾਮ ਕਹਾਂ
ਭਰਥੈ ਅਬ ਪਾਵੈ ॥ਬੀਰ ਬਿਨਾ ਅਬ ਬੀਰ ਕੇ ਪ੍ਰਾਨ
ਕੋ ਰਘੁਬੀਰ ਗਹਿ ਆਨ ਮਿਲਾਵੈ ॥੫੪॥ ॥ਕਬਿੱਤ੍ਰ॥
॥ਕੇਕਈ ਕੇ ਪੂਤ ਲਛਮਨ ਜੂ ਕੇ ਛਾਡ ਬਨ ਤੇਰੇ ਜੋਏ ਪ
ਵਨ ਪੂਤ ਕੈਸੇ ਮੁਖ ਮੋਰਤੋ ॥ਸੋ ਹਥੀ ਕੇ ਘਾਉ ਲੀਕਰ
ਊਕੋ ਨ ਹੋਨ ਦੇਤੋ ਰਾਵਨ ਕੇ ਦਲ ਮੈ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਬਿਸ ਘੋਰਤੋ
॥ਏਕ ਹੀ ਸਰਾਸਨ ਕੇ ਜੋਰ ਪਾਰ ਸਾਸਨ ਕੇ ਆਸਨ ਗਿ
ਰਾਇ ਕਮਲਾਸਨ ਤੇ ਜੋਰਤੋ ॥ਗਾਰ ਤੇ ਗਰਬ ਦਸਕੰ
ਧ ਕੇ ਸਭੈ ਆਜ ਹੋਤੇ ਨ ਭਰਥ ਨ ਭਰਥ ਜਾਇ ਤੋਰ

ਤੋ॥੫੫॥ ॥ਸ੍ਵੈਯਾ॥ ॥ਲੈਰ ਗਈ ਅਰ ਬੀਰ ਗਿ
ਰੇ ਰਨ ਹੈਂ ਮਨ ਤੇ ਸਬ ਬੈਤਨ (ਇਸਤ੍ਰੀ) ਹਾਰ੍ਯੋ॥ਰਾਵਨ ਕੇ ਦ੍ਵਿਜ
ਬਾਨਨ ਤੇ ਕਪਿ ਮੰਡਲ ਭੂਮਿ (ਵਭੁਤਨ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਤ ਹੈ) ਪਰ੍ਯੋ ਨ ਸੰਭਾਰ੍ਯੋ॥ਏਕ
ਹੁਤੇ ਹਨੂਮਾਨ ਬਲੀ ਤਿਨ ਹੈ ਜਿਯ ਮੇ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਬਿਚਾ
ਰ੍ਯੋ॥ਆਸ ਰਹੀ ਗਰੁੜਾਸਨ ਰਾਮ ਸੋ ਬਾਸਨ ਕ੍ਵਾਰ ਕੈ ਆ
ਸਨ ਮਾਰ੍ਯੋ॥੫੬॥ (ਧਨੁਖ) ਦੋਹਰਾ॥
॥ਹਨੂਮਾਨ ਅਪਰਾਧ ਨਿਜ ਸਨਮੁਖ ਕਰਤ ਨ ਤੀਠਾ ਭ੍ਰ
ਰਥ ਭੁਜਾ ਬਲ ਸ੍ਰਵਨ ਸੁਨ (ਆਪਣਾ) ਮਨ ਰਿਸ ਮਾਰਤ ਨੀਠ (ਨਜਰ)॥੫
੭॥ ॥ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਮਨ (ਕੰਨੀ) ਮੈ ਹਨੂ ਰਿਸਾਇ (ਕ੍ਰੋਧ) ਬਦਨ ਨਾ
ਇ ਠਾਢੋ ਭਯੋ॥ਪ੍ਰਭੁ ਸੋਂ ਕਹਾ ਬਸਾਇ ਦੀਨ ਭਯੋ (ਮੁਖ) ਬਿਨ
ਤੀ ਕਰੈ॥੫੮॥ ॥ਕਬਿਤੁ॥ ॥ਕਾਹੇ ਕੋ ਕਰਤ ਰੋ
ਸ ਸੇਵਕ ਨ ਦੇਤ ਦੋਸ ਠੌਰ ਤੇ ਜੁ ਪੀਠ ਨੈਕੁ ਕੌਨ ਭਾਂਤਿ
(ਕ੍ਰੋਧ) ਹਾਰਤੋ॥ਖੇਦ ਲਛਮਨ ਜੂ ਕੀ ਦੇਹ ਕੇ ਨ ਹੋਨ ਦੇਤੋ ਨੈਕੁ
ਭੂਮ ਕਾਹੂੰ ਕੇ ਸਿੰਧ ਨ ਉਤਾਰਤੋ॥ਅਬ ਲੌ ਤੌ ਸੀਤਾ
ਜੂ ਕੇ ਲੈ ਕੈ ਸੰਗ ਮਹਾਰਾਜ ਭਲੀ ਭਾਂਤਿ ਬੈਠ ਰਥ ਧਾਰ
ਹੀ ਪਧਾਰਤੋ॥ਗਾਰਤੋ ਗਰਬ ਦਸਕੰਧਰ ਕੇ ਸਬੈ ਆ
ਜ ਜੈਸੇ ਲੰਕਾ ਜਾਰੀ ਤੈਸੇ ਰਾਵਨ ਕੋ ਮਾਰਤੋ॥੫੯॥
॥ਕਬਿਤੁ॥ ॥ਸਬੈ ਰਹੇ ਬੈਠ ਲੰਕ ਏਕ ਲੇਈ ਪੈਠ
ਨਾਥ ਮੂਲ ਤੇ ਉਪਾਰ ਸਿੰਧੁ ਧਾਰ ਮੈ ਬਹਾਇ ਦ੍ਯੋ॥

ਰਾਖਸਨ ਮਾਰ ਕਿਲਕਾਰ ਸਭਨੈ ਪਛਾਰ ਛਿਨਹੀ ਮੈ ਚੰਦ
ਮੁਖੀ ਜਾਨਕੀ ਕੋ ਲਿਆਇ ਦਯੋ ॥ ਜੇਤੇ ਲਛਿ ਜੁਗਨ ਮੈ-
ਲਛਮਨ ਜੂਝੇ ਰਨ ਸੁਧਾਰਸ ਆਨ ਕੈਹੇ ਸਭਨੈ ਜਿਵਾ
ਇ ਦਯੋ ॥ ਕਹਾ ਹੈ ਕੋਮਾਨ ਬਾਨ ਡਾਰਤ ਹੋ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ-
ਸੈ ਨੈਕੁ ਆਇਸ ਤੋ ਰਾਵਨ ਗਿਰਾਇ ਦਯੋ ॥੬੦॥

ਆਗਯਾ
ਰਾਮਚੰਦ ਉਵਾਚ ॥ ॥ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਹਨੂਮਾਨ ਏ ਸਾ
ਚੁ ਸਭ ਜਿ ਠੀਕ ਕਹੀ ਤੈ ਬਾਤ ॥ ਬਿਨ ਰਾਵਨ ਕੂ ਲਿਐ ਫਿ
ਰੈ ਕਰ ਲਛਮਨ ਕੋ ਘਾਤ ॥੬੧॥ ॥ਸੋਰਠਾ॥

॥ਚਲੀ ਕਥਾ ਬਿਪ੍ਰੀਤ ਦੇਸ ਦੇਸ ਪੁਰਿ ਪੁਰਿ ਨਗਰਾਨ
ਰਾਵਨ ਕੀ ਜੀਤ ਰਾਮਚੰਦ ਹਾਰੇ ਪ੍ਰਗਟਾ ॥੬੨॥

॥ਹਨੂਮਾਨੋ ਵਾਚ ॥ਸ੍ਵੈਯਾ॥ ॥ਹ੍ਵੈ ਗਈ ਏਕ ਅਚਾਨ
ਕ ਹੀ ਪ੍ਰਭੁ ਕੇ ਬਲ ਕੋ ਕਨਕਾ ਨ ਲਹੈ ਹੈਂ ॥ ਰਾਵਨ ਮੀਚ ਕੇ
ਮੌਤ
ਹਾਥ ਪਰਯੋ ਗਿਨਤੀ ਪਲ ਪ੍ਰਾਨ ਲਿਯੇ ਨਿਬਹੈ ਹੈਂ ॥ ਜੀ
ਰ ਬਪ੍ਰੀਤ ਕਜਯੋ ਸਸਿ ਲੀਲ ਦਿਵਾਕਰ ਕੇ ਪੁਨ ਜਾਇ
ਰਾਹੂ ਨਿਗਲਣਾ ਸੂਰਜ
ਗਹੈ ਹੈਂ ॥ ਤੋ ਕਹਿ ਬੈਠ ਸਭਾ ਮਹਿ ਰਾਘਵ ਰਾਹ ਕਹੂੰ ਦਿ
ਨ ਨਾਹ ਕਹੈ ਹੈਂ ॥੬੩॥ ॥ਚੌਪਈ॥ ॥ਰਾਵਨ ਰਾ
ਹੁ ਗ੍ਰਸਯੋ ਲਛਮਨ ਸਸਿ ॥ ਹੋਯੋ ਗਹਨ ਅਬਾਹਿ ਜੁਉ
ਠੇ ਹਸਿ ॥ ਨਾਥ ਸੰਕੋਚ ਨ ਮਨ ਮੈ ਆਨੋ ॥ ਲਛਮਨ ਕੋ ਜੀ
ਵਤ ਹੀ ਜਾਨੋ ॥ ਸੁਧਾ ਸਮਾਨ ਹਨੂ ਕੇ ਬੈਨਾ ॥ ਤਊ ਬੀਰ

ਬਿਨੁ ਫੂਟਹਿ ਨੈਨਾ ॥ ਜੋ ਹਮ ਅਬ ਜੀਤਓ ਲੰਕਾਪਤਿ ॥ ਤਬ
ਨ ਲਛਮਨ ਭ੍ਰਾਤਿਨ ਕਾਜ ਰਾਜ ਪਤਿ ॥ ਦ੍ਵੈ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੁਖਨਿਧਿ
ਕੇ ਪਾਇ ॥ ਹਨੂਮਾਨ ਤੇਹਿ ਕਹਤ ਸੁਨਾਇ ॥ ਜਾ ਬਿਭੂਤ
ਕੇ ਅਰਿ ਨ ਨਿਹਾਰੇ ॥ ਮਨ ਦੁਖ ਪਾਇ ਨ ਹਿਯੇ ਪਜਾਰੇ ॥
ਸ੍ਰੁ
ਭੁਨ ਭੁਯੰਨ ਸੋਂ ਮਿਲਨ ਸੁਹਾਈ ॥ ਖਾਨ ਪਾਨ ਨਹਿ ਸਤ੍ਰ
ਬਨਾਈ ॥ ਹਾਰਿ ਗੁਰੂ ਬਿਪ੍ਰਹੇਤ ਨਹਿ ਦੀਨੀ ॥ ਬਲ ਛਲ
ਕਰਿ ਇਨਹੂੰ ਤੇ ਲੀਨੀ ॥ ਜਾ ਨਿੰਦਿ ਕੈ ਨ ਸਰਾਹੈ ਕੋਈ ॥
ਸੋ ਬਿਭੂਤ ਬੈਰੀ ਕੇ ਹੋਈ ॥ ਤਾਂਤੇ ਲਛਮਨ ਬਿਨ ਅਬ
ਮਰਊਂ ॥ ਕਿਹਿ ਬਿਧਿ ਨਗਰ ਓਰ ਮੁਖ ਕਰਊਂ ॥ ੬੪ ॥
ਰਾਮਚੰਦ੍ਰਉਵਾਚ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ॥ ਮੇਰੇ ਪਾਛੇ ਪਵਨ-
ਸੁਤ ਜੇ ਜੀਵੈ ਸੀਯਨਾਰਿ ॥ ਤੌ ਲੈ ਕੈ ਘਰ ਪਹੁਚਾਈਅ
ਹੁ ਲੰਕਾਪਤਿ ਕੋ ਮਾਰ ॥ ੬੪ ॥ ॥ ਹਨੂਮਾਨੋਵਾਚ ॥
ਚੌਪਈ ॥ ॥ ਤਬ ਹਨੂਵੰਤ ਭਰ ਲੀਨੇ ਨੈਨਾ ॥ ਪਰਸ
ਪਾਉ ਬੋਲਓ ਮੁਖ ਬੈਨਾ ॥ ਜੋ ਕਛੁ ਆਗਯਾ ਦੇਹੁ ਸੋ ਕ
ਰਊਂ ॥ ਛੋਹੇ ਜਾਇ ਜਮਹੂ ਸੋ ਲਰਊਂ ॥ ਪ੍ਰਾਨ ਆਨ ਲ
ਛਮਨ ਤਨ ਮੇਲੋਂ ॥ ਜੌ ਲਰ ਮਰੌ ਤੌ ਜੀਅ ਪਰ ਖੇਲੋਂ
॥ ਤਬ ਬੋਲੇ ਰਘੁਪਤਿ ਸੁਖਦਾਈ ॥ ਜੋ ਹੈ ਕੋਊ ਕਛੁ
ਕਪਿਰਾਈ ॥ ਬੈਦਰਾਜ ਲੰਕ ਗੜ੍ਹ ਰਹਾਈ ॥ ਨਾਮ
ਸੁਖੇਨ ਸਕਲ ਜਗ ਕਹਾਈ ॥ ਪਟੰਤਰ ਆਜ ਧਨੈ

ਤਰ ਦੀਜੈ। ਤਾਕੋ ਅਬੈ ਆਨ ਸੁਖ ਲੀਜੈ। ਜੋ ਛੁਕਹੈ ਸੁ
ਕਰਹੁ ਉਪਾਈ। ਸਤੱ ਬਚਨ ਤਾਕੋ ਨ ਮਿਟਾਈ। ਹਨੂਮਾਨ
ਛਿਨ ਹੀ ਮੈ ਕੀਨੋ। ਆਨ ਸੁਖੇਨ ਸੋਵਤੋ ਦੀਨੋ। ੯੬॥
ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਹਨੂਮਾਨ ਕੇ ਪ੍ਰਾਨ ਏ ਰਘੁਪਤਿ ਜੂ ਕੇ ਪਾਇ
ਕੈ ਲਛਮਨ ਪਗ ਤਰ ਮੋਰੇ ਕੈ ਅਬ ਦੇਹੁ ਜਿਆਇ।੯੭
ਚੌਪਈ। ॥ਤਾ ਢਿਗ ਕਪਿ ਕੋਊ ਨ ਪਠਾਯੋ। ਪਕਰ
ਪਾਉ ਰਘੁਬੀਰ ਜਗਾਯੋ। ਉਠਤ ਸੁਖੇਨ ਦੰਡਵਤ ਕੀਨੋ
ਸੀ ਰਘੁਬੀਰ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਚੀਨੋ। ਪਕਰ ਬਾਂਹ ਲਛਮਨ ਦਰ
ਸਾਏ। ਅੰਗ ਅੰਗ ਕੇ ਘਾਉ ਦਿਖਾਏ। ਧੁਨਿ ਧੁਨਿ ਗੀਵ
ਸੁਖੇਨ ਸੁਨਾਵੈ। ਬੂਟੀ ਕਠਨ ਕਹਾਂ ਕੋਊ ਪਾਵੈ। ਪਹੁਚੈ ਨਹੀ
ਗਰੁੜ ਤਹਿ ਜਾਈ। ਬੀਰ ਬਸੇ ਆਵੈ ਦਿਨ ਰਾਈ। ਮਨ
ਤੇ ਬੇਗ ਕਠਨ ਕੋਊ ਧਾਵੈ। ਸੂਰ ਉਦੇ ਲਗ ਸੋਊ ਨ ਆਵੈ
ਕੈਸੇ ਲਛਮਨ ਜੀਵੈ ਰਘੁਰਾਈ। ਜਹ ਬੂਟੀ ਤਹ ਕੋਊ
ਨ ਜਾਈ। ਤਾਮੈਂ ਦੁਸਟ ਬਹੁਤ ਰਖਵਾਰੇ। ਪ੍ਰੇਤ ਪਿਸਾਚ
ਭੂਤ ਮਤਵਾਰੇ। ੯੮॥ ॥ਬੈਦ ਉਵਾਚ। ਦੋਹਰਾ।
।ਲਖਮਨ ਦੇਖਤ ਦ੍ਰਿਗ ਭਰਤ ਰਾਮ ਦੇਖ ਮੁਰਝਾਇ
ਨੀਰੇ ਨੈਨ ਸੁਖੇਨ ਕਰ ਬੋਲਤ ਮਨੁ ਪਛੁਤਾਇ। ੯੯॥
।ਚੌਪਈ। ॥ਤਿਨ ਤੇ ਕਰਮ ਕਾਲ ਜੋ ਬਚੈ। ਹਿਮ
ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਤਾਮੈ ਪੁਨ ਪਚੈ। ਤਾਤੇ ਸਬੈ ਕਠਨ ਈ ਜਾਨਹੁ। ਮੇ

ਰੇ ਬਚਨ ਸਤ ਕਰ ਮਾਨਹੁ ਤਾ ਨਾਉ ਗਾਉ ਪਰਮਾਨ ਬਤਾ
ਊ । ਬਿਦਾ ਕਰੈ ਤੋ ਸੀਸ ਨਿਵਾਊ । ਉਤੰਰ ਖੰਡ ਦ੍ਰੋਣ-
ਗਿਰ ਕਹਈ । ਬਸਹਿ ਨ ਦੇਵ ਰਾਖ ਸੈ ਰਹਈ । ਸਾਠ
ਲਾਖ ਜੋਜਨ ਹੈ ਕੈਸਾ । ਕੈਂ ਨ ਜਾਇ ਜੀਅ ਹੈ ਨ ਭਰੋਸਾ
। ਐਂ ਪੁਨ ਸੁਨਹੁ ਜਤੀ ਕੇ ਨਾਊ । ਸ੍ਰੀ ਰਘੁਪਤਿ ਜੀ ਤੁ
ਮਹਿ ਸੁਨਾਊ । ਹੈ ਬਿਸਲਆ ਬਲੀ ਉਜਆਰੀ । ਦੀ
ਪਜੋਤ ਜੋਂ ਜਰੈ ਉਪਾਰੀ । ਬਿਨ ਰਵਿ ਉਦੈ ਜਰੀ ਜੋ
ਆਵੈ । ਘਾਸ ਲਛਮਨ ਕੇ ਅੰਗ ਲਗਾਵੈ । ਤਬ ਹੀ
ਜੀਐ ਮੂਰਛ ਭਾਰੀ । ਉਠਿ ਲਛਮਨ ਚਰਨਨ ਕੇ ਲਾਗੇ
। ਲਾਖ ਧਨੰਤਰ ਜੋ ਚਲ ਆਵੈ । ਤਾਂ ਬੂਟੀ ਬਿਨ ਤੇ ਨਾ
ਜਿਆਵੈ । ਆਨ ਬਿਧਾਤਾ ਜੋ ਉਪਚਰੈ । ਜਿਆਇ ਨ
ਸਕੈ ਸੰਗ ਸੋ ਜਰੈ । ਜਿਯਨ ਉਪਾਇ ਕਹੋ ਮੈ ਸੋਈ ।
ਤੁਮ ਈਸ੍ਵਰ ਤੁਮਤੇ ਸਭ ਹੋਈ । ਬਾਤੈ ਕਰਤ ਨ ਬੀਤੀ
ਘਰੀ । ਤਬ ਸੁਖੇਨ ਪੁਨ ਬਿਨਤੀ ਕਰੀ । ਸੁਕੇ ਜੁ ਮੋਹਿ
ਇਹਾਂ ਲੈ ਆਯੋ । ਤਬ ਹਨੂਮਾਨ ਰਾਮ ਦਰਸਾਯੋ । ਦ
ਰਸਨ ਦੇਖ ਬਹੁਰ ਸੋ ਕਹੈ । ਜਹਿ ਮਨੁ ਕਰੈ ਤੂ ਪਵਨੈ
ਗਹੈ । ਔਰ ਭਰੋਸੋ ਜਾਕੇ ਆਵੈ । ਤਾਹੀ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਪ
ਠਵੈ । ਤਾ ਪਰਜੰਕ ਸੁਖੇਨ ਸਵਾਯੋ । ਹਨੂਮਾਨ ਛਿਨ
ਮੇ ਮਧਤਰਾਯੋ । ਕਪਿ ਮਾਯਾ ਸੁਖੇਨ ਭਰਮਾਯੋ । ਸੋ

ਇਗਹਿਓ ਜਨ ਸੁਪਨੋ ਆਇਓ॥੭੦॥ ਦੋਹਰਾ॥
॥ਇਹਿ ਬਿਧਿ ਸਮਝ ਲੈ ਹਨੂਮਾਨ ਸੁਖ ਪਾਇ॥ ਤਾਂਪ
ਤੈ ਬਿਨਤੀ ਕਰੀ ਸਭ ਸੋ ਪ੍ਰਗਟ ਸੁਨਾਇ॥੭੧॥
ਹਨੂਮਾਨੋ ਵਾਚ ਚੌਪਈ॥ ॥ਬੈਦ ਕਹੀ ਸੋ ਸਭ ਸੋ ਕਹੀ
॥ਰਾਮ ਆਸ ਲਛਮਨ ਲੈ ਰਹੀ॥ ਰਾਮ ਟਹਿਲ ਆਪੇ
ਸਭ ਕੋਊ॥ ਯਾਤੇ ਪਰੇ ਟਹਿਲ ਨਹਿ ਹੋਊ॥ ਜੋ ਲੌ ਸੂਰ
ਨ ਨਿਕਸਨ ਪਾਵੈ॥ ਜਰੀ ਉਪਾਰ ਕੌਨ ਲੈ ਆਵੈ॥ ਆ
ਬੂਟੀ
ਪਨੇ ਆਪਨੇ ਬਲ ਉਚਰਹੂ॥ ਰਾਮ ਕਾਮ ਕੇ ਢੀਲ ਨ ਕ
ਰਹੂ॥ ਪ੍ਰਭੁ ਕੇ ਕਾਜੁ ਨ ਸੇਵਕ ਆਵੈ॥ ਲੋਕ ਹਸੀ ਪਰ
ਲੋਕੂ ਹਸਾਵੈ॥ ਸੀਤਾ ਕੀ ਚਿੰਤਾ ਕੋ ਕਰਈ॥ ਅਬ ਤੋ
ਆਜ ਸੁ ਲਛਮਨੁ ਮਰਈ॥ ਤਾਤੇ ਤਜਹੁ ਬਿਲੰਬ ਅ
ਕਪਿ॥ ਅਵਧ ਨਿਕਟ ਕਟਕ ਸਹੁ ਚਲਹੁ ਧਾਇ॥ ਜੋ
ਪਖ ਕਥਾ ਜਸੈ ਬਕ ਜੋ ਹੈ॥ ਤਬ ਲਛਮਨ ਕੋ ਰਾਮ ਨ ਪੈ
॥੭੨॥ ॥ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਤਾਂਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕਹੋ ਸਬੈ ਲ
ਸਬੂਰ ਮਨ ਖੋਇ॥ ਤਾ ਪਰ ਮੰਤ੍ਰ ਵਿਚਾਰੀਏ ਰਾਮ ਕ
ਸੁ ਹੋਇ॥੭੩॥ ॥ਸਭ ਕਪੇ ਵਾਚ ਚੌਪਈ॥
ਤਬ ਉਠ ਨਲ ਰਘੁਪਤਿਹਿ ਸੁਨਾਵੈ॥ ਤੀਨ ਰਾਤ ਬਿਨ
ਰੇ ਨ ਆਵੈ॥ ਇੰਦ੍ਰ ਕਾ ਬੈਦ ਦੁਇ ਰਾਤ ਬਤਾਈ॥ ਮਾ
ਸੈਨ ਪਤੀ ਆਕਾਸ਼
ਰਗ ਕੀ ਕਠਨਈ ਜਨਾਈ॥ ਤਬ ਕਪਿ ਪਤਿ ਸੁਗ੍ਰੀ

੩੦੯ ਫੰ ਸੁਨਾਵੈ॥ ਏਕ ਰਾਤ ਬਸ ਸੇਵਕ ਲਿਆਵੈ॥ ਨੀਲ-
ਕਹੀ ਅਬ ਘਾਟ ਨਹੀ ਹੋਈ॥ ਯਾਤੇ ਬੇਗ ਨ ਲਿਆਵੈ ਕੋ
ਈ॥ ਅੰਗਦਾਦ ਉਠਿਓ ਭਭੁਕ ਬਲ ਤੇ ਲਿਆਓ॥ ਪੇਜ ਖੇਤ
ਰਘੁਪਤਿ ਸੋ ਬੋਲਿਓ॥ ਚਾਰ ਪਹਿਰ ਜੇ ਮਾਂਗੋ ਪਾਊਂ
ਕਾਲ ਦੁਪਹਿਰੀ ਲੈ ਪਹੁਚਾਊਂ॥ ਸਤ੍ਰ ਕੇ ਬਚਨ ਰਾਮ
ਜਿਯ ਧਾਰੈ॥ ਮੂਰਛ ਪਰੇ ਨ ਬਹੁਰ ਸੰਭਾਰੈ॥ ਕਪਿਮੰਡ
ਲ ਜੇ ਬਚਨ ਉਚਾਰੇ॥ ਰਘੁਪਤਿ ਹ੍ਰਿਦੈ ਬਾਨ ਜਨੋ ਮਾਰੇ
॥੭੪॥ ਕਵਉਵਾਚ॥ ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਪ੍ਰਾਨਨ ਕੇ ਪ
ਲਟੇ ਬੂਟੀ ਪ੍ਰਾਨ ਬਚਤ ਹੈ ਦੋਇ॥ ਸੋ ਰਘੁਪਤਿ ਜਾਨੈ
ਨਹੀ ਕਾਤੇ ਧੀਰਜ ਹੋਇ॥੭੫॥ ॥ਚੌਪਈ॥
ਪੀਆਹਿ ਰੁਧਰ ਜੋਗਨਿ ਕਿਲਕਾਂਹੀ॥ ਜੰਬੁਕ ਗੀ
ਧ ਮਾਸ ਲੈ ਜਾਹੀ॥ ਤਾ ਪਰ ਰਾਮਾ ਜਿਯੋ ਕਿਹ ਲੇਖੈ
ਲਛਮਨ ਕੋ ਇਹਿ ਬਿਧਿ ਦੁਖ ਦੇਖੈ॥ ਲਛਮਨ ਆ
ਸ ਜਾਮ ਦੈ ਬਾਕੀ॥ ਭੋਰ ਹੋਤ ਸਿਰ ਲੇਤ ਪਿਨਾਕੀ॥
ਕਹੀ ਸੁਖੇਨ ਕੋਨ ਦੁਖ ਹਰਈ॥ ਬਹੁਤ ਪੰਥ ਕਪਿ
ਕਲ ਕਹਿ ਕਰਈ॥ ਕਪਿ ਗਨ ਸਹਤ ਰਾਮ ਬਿਲ
ਖਾਹੀ॥ ਦੇਖ ਹਨੂੰ ਤਨ ਕਰੀ ਵਡਾਈ॥ ਤੂੰ ਅਵਤਾ
ਰ ਰੁਦ੍ਰ ਕੋ ਆਹੀ॥ ਹਮ ਜਾਨੇ ਜਸ ਲੈ ਕਾਢਾਹੀ॥
॥ਸਿ ਪ੍ਰਭ ਗਾਂਧਿ ਜਿਸ ਕੋ ਸੁਪਦੀਨੋ॥ ਤੇ ਰੇ ਬਲ ਹਮ

ਤਬਹੀ ਦੀਨੋ ॥ ਜਬ ਜਬ ਬਿਪਤਿ ਪਰੈ ਹਮ ਆਈ ॥ ਤਬ
ਤਬ ਹਨੂਮਾਨ ਤੈ ਜਾਈ ॥ ਪਵਨ ਪੂਤ ਤੈ ਸੋ ਜਗ ਕਹਾਈ ॥
ਰਾਮ ਸੂਤ ਤੇਰੀ ਤੈ ਰਹਾਈ ॥ ਸਬ ਕੇ ਬਲ ਮੈ ਤੁਮ ਹੀ ਜਾਨੋ ॥
ਤੁਮ ਬਿਨ ਲਛਮਨ ਹੋਤ ਬਿਰਾਨੋ ॥ ਅਬ ਹੌ ਕਹੌ ਕੌਨ ਸੁਜਾ
ਈ ॥ ਬਾਤ ਲਿਖਨ ਤੂਨ ਲੈ ਆਈ ॥੭੬॥ ਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ਉ
ਵਾਚ ॥ ਕਬਿੱਤ ॥ ॥ਸੂਰਜ ਆਕਾਸ ਪਿਤਾ ਸੁਰ ਪੂਰਬ
ਸਖੀ ਨੇ ਕੌਨ ਕੀ ਸਰਨ ਜਾਉ ਤਾ ਕੇ ਤੂੰ ਬਤਾਇ ਦੈ ॥ ਭਰਤ ਕ੍ਰਿ
ਦੇਸ ਦੇਸ ਆਨ ਪਰੇ ਸਿੰਧੁ ਪਾਰ ਮਾਝ ਧਾਰ ਬੂਡਤ ਹੈ ਨਾਉ
ਪਹੁਚਾਇ ਦੈ ॥ ਚੋਰੀ ਗਈ ਨਾਰ ਬੀਰ ਪਰਯੋ ਵਨ ਪ੍ਰਾਨ ਛਾ
ਰਕੈ ਹੈ ਰਘੁਰਾਇ ਹਾਇ ਐਸੇ ਫਿਰਵਾਇ ਦੈ ॥ ਤੇਰੋ ਈ ਭ
ਰੋਸੋ ਤਾਤੇ ਤੋਸੋ ਕਹੋਂ ਬਾਰ ਬਾਰ ਬੀਰ ਹਨੁਵੰਤ ਬਲਵੰਤ
ਬੀਰ ਜੁਆਇ ਦੈ ॥੭੭॥ ॥ਕਬਿੱਤ ॥ ॥ਤੈ ਸਾਮ ਨ
ਦੇਖਯੋ ਕੋਊ ਅੰਗਦ ਸੁਗ੍ਰੀਵ ਦੋਊ ਆਨ ਨ ਸਕਤ ਸੋਊ
ਕਹੋ ਸਰਮਾਇ ਦੈ ॥ ਲਾਇਕ ਹੋ ਆਜ ਜੂ ਸਹਾਇ ਕਰ ਬੈ
ਕੀ ਬਾਰ ਨਾਤੇ ਦਈ ਮੇਰੇ ਰਬ ਬੈਠੇ ਐਸੇ ਪਾਇ ਦੈ ॥ ਹਾਰ
ਧੋ ਲੰਕ ਪਤਿ ਸੋ ਹੌ ਬਲੀ ਜਾਤ ਹਾਬ ਸੌ ਹੌ ਰੰਕ ਰਘੁਨ
ਥ ਕੀ ਤੂੰ ਬਾਤਨ ਬਨਾਇ ਦੈ ॥ ਹੇਤ ਹੈ ਕਸੂਤ ਹਨੂਮਾਨ
ਪੁਰਹੂਤ ਸੁਨ ਅੰਜਨੀ ਕੇ ਪੂਤ ਮੈ ਸਪੂਤ ਬੀਰ ਜੁਆਇ
ਦੈ ॥੭੮॥ ॥ਕਬਿੱਤ ॥ ॥ਕਹਾਂ ਤੁਮ ਜੋਰੇ ਪੈ ਖਰ

ਦੂਖਰ ਬਨਾਇ ਮਾਰੇ ਕਹਾਂ ਭਯੋ ਜੀਤ ਕਪਿ ਸਿੰਧੁ ਸੇਤ ਬ
ਧਾਏ ਹੈ ॥ ਕਹਾਂ ਭਯੋ ਜੌ ਪੈ ਕੁੰਭਕਰਨ ਕੋ ਨਿਦਾਨ ਮਾਰ ਮੇ
ਘਨਾਦ ਕੋ ਪਛਾਰ ਸੂਰਮਾ ਕਹਾਏ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਜੋਗ ਜਗ
ਅ ਤਪ ਤੀਰਥ ਅਨੇਕ ਜਾਪ ਪ੍ਰੇਮ ਕੇ ਭਜਨ ਹੀਨ ਕਾਂ
ਹੀ ਕਾਮ ਆਇ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਬਿਨ ਲਛਮਨ ਲੱਛਮਨ
ਦੁਖ ਪਛਿ ਬਿਨ ਜੈਸੇ ਪਛੀ ਐਸੇ ਦੁਖ ਪਾਇ ਹੈ ॥੭੮॥ (ਲਖਮਨ)

॥ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਦੇਖ ਹਨੂ ਯਹਿ ਕੌਨ ਸਮੇ ਅਬ ਤੇ
ਬਲ ਕੀ ਬਿਰਥਾ ਸੁਤੇ ਏਹੀ ॥ ਜੌ ਲਗ ਬੀਰਨ ਸੂਰ (ਵਗੀ)
ਉਦੈ ਤੌ ਲੌ ਲੈ ਆਇ ਸੁ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰਾਨ ਸਨੇਹੀ ॥ ਬੀਰ
ਪਰਯੋ ਜਮੁ ਸੋ ਰਨ ਭੂਮਹਿ ਜਿਯਾਇ ਉਭੈ ਮਿਲ ਬਾ (ਲਛਮੂ)
ਟਨ ਲੇਹੀ ॥ ਹੈ ਤਿਹੂ ਲੋਕ ਕੀ ਪੀਰ ਕੀ ਭੀਰ ਪਰੀ
ਸੁ ਸਹੀ ਰਘੁਬੀਰ ਕੀ ਦੇਹੀ ॥੭੯॥ਸਵੈਯਾ॥
॥ਜੌ ਛਿਤ ਓਰ ਨਿਹਾਰਤ ਹੈ ਸੋਈ ਸਾਸ ਲਗੈ ਬਹੁ ਤੈ
ਸਰ ਮੇ ਹੈ ॥ ਜੀਯ ਨ ਰਾਖ ਸਕੀ ਬਨ ਮੈ ਯਹਿ ਰਾਜ (ਪ੍ਰਿਥਵੀ)
ਬਧੋ ਕਿਹ ਭਾਂਤਿ ਕਮੇ ਹੈ ॥ ਜੌ ਨਭ ਓਰ ਕਰੈ ਦ੍ਰਿਗ ਤੌ ਰ
ਵਿ ਜਾਨ ਕਪੂਤ ਫਟੇ ਦੁਖ ਦੈ ਹੈ ॥ ਫਾਟੇ ਰਹੇ ਅਧ ਬੀ (ਅਕਾਸ) (ਨੇਤ੍ਰ)
ਰਹੀ ਬੀਨ ਸੁ ਐਸੋ ਪਰਯੋ ਦੁਖ ਦੇਖ ਉਹੈ ਹੈ ॥੮੦॥
ਚੌਪਈ ॥ ॥ਦੁਹ ਹਾਥਨ ਮੈ ਬਦਨ ਰਹੇ ਧਰਾ ॥ ਜੁਗ
ਲ ਕਮਲ ਜਨੁ ਚੰਦ ਰਹਯੋ ਧਰਾ ॥ ਲੋਚਨ ਮੁੰਦਿਨ ਬਿੰ (ਮੁਖ) (੨)

ਛਰਤ ਕੋਏ।ਜਨ ਜਲਚਰ ਜੁਗ ਸਰਵਰ ਸੋਏ।ਸਿ
ਮਛਲੀ ਤਲਾਵ
ਥਿਲ ਭਾਲ ਭ੍ਰਿਕੁਟੀ ਕੁਮਲਾਨੀ।ਜਨੁ ਫਿਰਕਾ ਮਕ
ਦਿਲ ਮਥਾ ਭ੍ਰਵਾਂ
ਮਾਨ ਨ ਤਾਨੀ।ਕੁਟਿਲ ਅਲਿਕ ਸੂਧੀ ਹ੍ਵੈ ਗਈ।ਜ
ਟੇਢੀ
ਨ ਸਾਪਨ ਰੋਗਨ ਸੀ ਭਈ।ਅੰਗ ਅੰਗ ਸ੍ਰਮ ਜਲ ਕ
ਪਸੀਨੇ ਕੇ ਕਣਕੇ
ਨ ਪਰੋ।ਰਘੁਪਤਿ ਰਿਦ ਸੁਰਨ ਜਨੁ ਸੁਰੋ।ਜੁਗਲ
ਹਾਥ ਸਿਥਲਤਾ ਆਮਿਤ ਕੋ।ਮਾਨਹੁ ਕਮਲ ਲਟੇ ਹਿ
ਮ ਰਿਤ ਕੋ।ਸੂੰਕੇ ਅਧਰਨ ਬਿਨ ਮਧੁ ਐਸੇ।ਬਿਨਹੀ
ਸਮਾਂ ਪਾ
ਪਕੇ ਬਿੰਬੂ ਫਲ ਜੈਸੇ।ਜੁਗਲ ਜੰਘ ਸੰਕੋਚਨ ਮੀਰੇ
।ਜਨੁ ਕਦਲੀ ਬਿਨ ਹੀ ਜਲ ਸੀਰੋ।੯੧॥ ਹਨੂਮਾ
ਨੇ ਵਾਚ।ਦੋਹਰਾ। ।ਕਪਿ ਕੁਲ ਨਿਰਖੇ ਪਵਨ ਸੁ
ਤ ਕਾਹੂ ਮੈ ਬਲ ਨਾਹਿ।ਅਰ ਰਘੁਪਤਿ ਕੀ ਦਸਾ ਤੈ ਰੁਦ
ਨ ਕਰਤ ਮਨ ਮਾਹਿ।੯੨॥ ।ਚੌਪਈ। ।ਸ੍ਰੀਰ
ਘੁਪਤਿ ਬਲ ਮਨ ਮੈ ਧਾਰੋ।ਉਨ ਕੈ ਸਭਾ ਮਾਹਿ ਕਿ-
ਲਕਾਰੋ।ਅਬ ਤੋ ਜਰੀ ਸਭਨ ਤੇ ਥਕੀ।ਮਿਟੀ ਨਰ
ਮਰਦ ਧਕ ਧਕੀ।ਅਬ ਜੌ ਸਭ ਕੀ ਆਗਯਾ ਪਾਊਂ
ਸ੍ਰੀ ਰਘੁਬੀਰ ਕੇ ਸੀਸ ਨਿਵਾਊਂ।ਜਰੀ ਦੂਰ ਤੁਮ ਸਬੈ
ਬਖਾਨੋ।ਆਜ ਪ੍ਰਤਾਪ ਰਾਮ ਕੋ ਜਾਨੋ।ਜੌ ਕਛੁ ਪੌਰਖ
ਹੋਇ ਸੁ ਕਰੋ।ਲਛਮਨ ਪ੍ਰਾਨ ਜਾਨ ਤੇ ਡਰੋ।ਬਕੈ ਕਹਾਂ
ਅਬ ਕਰੌ ਸੁ ਜਾਈ।ਜੈਸੇ ਭਜੈ ਰਾਮ ਦੁਚਿਤਾਈ।ਲ

ਛਮਨ ਉਠੇ ਬਹੁਰ ਫਿਰ ਲਰੈ ॥ ਤੌ ਹਨੂਮਾਨ ਪ੍ਰਾਨ ਕੋ ਧਰੈ
॥ ਨਾ ਤੋ ਲਛਮਨ ਸੰਗ ਸਿਧਾਊ ॥ ਜਮ ਕੋ ਮਾਰ ਸੰਗ ਲੈ
ਆਊ ॥ ਦੌਰ ਹਨੂ ਚਰਨਨ ਸਿਰ ਧਰਈ ॥ ਸੋ ਜੀਵਤ ਪ੍ਰ
ਭੁ ਕਯੋ ਦ੍ਰਿਗ ਭੁਰਈ ॥ ੯੩ ॥ ॥ ਕਬਿਤੁ ॥ ॥ ਜੌ ਕ
ਹੋ ਤੌ ਜਹਾਂ ਤੇ ਨਿਕਾਸਿਓ ਦੇਵ ਦਾਨੋ ਮਿਲ ਤਿਹ ਠੌਰ ਪ
ਹੁਚ ਕੈ ਏਕਲੈ ਬਿਲੋਇ ਲਯੋ ॥ ਜੌ ਕਹੋ ਤੌ ਜਾਇ ਦੇਵ
ਲੋਕ ਰੋਕੈਂ ਸਬੈ ਦੇਵ ਸੁਧੇ ਦੇਹਿ ਦੇਹਿ ਨਹੀ ਦੇਹਿ ਪਤਿ
ਖੋਇ ਲਯੋ ॥ ਕਹੋ ਉਹੀ ਬਾਟ ਸੁਰਪੁਰ ਕੇ ਕਪਾਟ ਠੋਕ
ਪੈਰਖ ਜਨਾਊ ਕਹੋ ਤੌ ਭਿਖਾਰੀ ਹੋਇ [ਸੁਰਗ] ਲਯੋ ॥ ਜੌ ਕਹੋ ਤੌ
ਸਾਤਉ [ਬਲ] ਪਾਤਾਲ ਚਾਲ ਮੇਲੋ ਲੈ [ਮੰਗਤਾ] ਰਾਮ ਜੌ ਕਹੌ ਤੌ ਸੁਧਾ ਕੇ
ਸੁਧਾ ਕੰਗਨਿ ਚੋਇ ਦਯੋ ॥ ੯੪ ॥ ॥ ਚੌਪਈ ॥
॥ ਜੋ ਗਿਰਿ ਕਹਯੋ ਸੁਖੇਨ ਸਭਾਗੋ ॥ ਸੋ ਗਿਰ ਹੈ ਨੈਨਨ
ਕੇ ਆਗੋ [ਪਬਤ] ॥ ਵਡੀ ਰਾਤ ਤਾਂਤੇ ਨਹਿ ਧਾਊ ॥ ਘਰੀ ਪਾ
ਉ ਮੈ ਲੈਹੀ ਆਊ ॥ ਲਛਮਨ ਕੀ ਚਿੰਤਾ ਮਤ ਕਰਹੁ
॥ ਜਾਗਹੁ ਪ੍ਰਾਨਨਾਥ ਜਿਨ ਡਰਹੁ ॥ ਚਲਹੁ ਅਬੈ ਜੋ
ਆਗਿਆ ਪਾਊਂ ॥ ਤੌ ਉਖਤ ਹਨੂ ਏ ਈ ਧਾਊਂ ॥ ਸੁਨ
ਸਭ ਕਯੋ ਧੀਰਜ ਜੀਅ ਆਯੋ ॥ [ਰੌਲੀ] ਉਘਰੇ ਨੈਨ ਕ
ਮਲ ਗਤਿ ਪਾਯੋ ॥ ਜਾਹ ਹਨੂ ਅਤਿ ਕਾਲ ਨ ਕੀਜੈ
॥ ਪ੍ਰਾਨ ਦਾਨ ਲਛਮਨ ਕਉ ਦੀਜੈ ॥ ਤੁਮਹਿ ਚਲਤ

ਆਈ ਸੁਧ ਬਤਾ।ਨਗਰ ਔਧ ਕੌਸਲਆ ਮਾਤਾ।ਲ
ਛਮਨ ਮਾਤ ਸੁਮਿਤ੍ਰਾਂ ਰਹਈ।ਭ੍ਰਾਈ ਭਰਥ ਬਹੁਤ ਦੁਖ
ਸਹਈ।੯੫॥ ।ਦੋਹਰਾ। ।ਇਤ ਤੇ ਜਾਤ ਪ੍ਰਬ
ਲ ਕਪਿ ਉਨਹੁ ਮਿਲਹੁ ਜਿਨ ਜਾਇ।ਆਵਤ ਪ੍ਰਗਟ ਸੁ
ਣਈ ਅਹੁ ਲਛਮਨ ਜੀ ਅਨਉਪਾਇ।੯੬॥ ਚੌਪ
ਈ। ।ਮਿਲ ਤਿਨ ਕੀ ਕੁਸਲਾਤ ਹਿ ਲੀਜੋ।ਤਬ ਆ
ਵਨ ਕੋ ਇਤ ਮਨ ਕੀਜੋ।ਯਹਿ ਸੁਨ ਹਨੂ ਪਵਨ ਪੈ ਗਏ
।ਰਾਮ ਚਰਨ ਪੂਰ ਮਾਥੇ ਲਏ।ਠੋਕ ਪੀਠ ਮੁਖ ਚੂੰਬ੍ਯੋ ਰ
ਘੁਪਤਿ।ਮੋ ਚਰਨਨ ਮੈ ਸਦਾ ਰਹੋ ਮਤਿ।ਬਹੁਰ ਸੁਰਗੀ
ਵਆ ਸਿਖਾ ਦਈ।ਹਨੂਮਾਨ ਤੋ ਤੇ ਨਹਿ ਨਈ।ਸਭ ਸੋ
ਰਾਮ ਰਾਮ ਕਹਿ ਲਈ।ਉਡ੍ਯੋ ਹਨੂ ਨ ਦਿਖਾਈ ਦਈ।
ਲਭੁ ਸੋ ਮਿਲਯੋ ਜਾਇ ਹਨੁਵੰਤਾ।ਵਨ ਦੇ ਵਰੇ ਸੂਰਨ ਕੇ
ਹੰਤਾ।ਜੋ ਮਾਰਗ ਮੈ ਬਿਘਨ ਪ੍ਰਸੰਗੈ।ਇਕ ਚਪੇਟ ਕੋ ਬ
ਹੀਤ ਰੰਗੈ।ਪ੍ਰਾਨ ਤਜੈ ਜਾਂ ਕੋ ਕਪਿ ਡਾਂਟੈ।ਜੈਸੇ ਧਰਮ ਪਾ
ਪ ਕੋ ਕਾਟੈ।੯੭।ਦੋਹਰਾ। ।ਬਿਛਰ੍ਯੋ ਹਨੁਮਾਨ ਤਿ
ਰਾਮ ਸੋਂ ਸ੍ਰੀ ਲਛਮਨ ਕੇ ਹੇਤ।ਜੈਸੇ ਮੁਕਰ ਮਲੀਨ
ਮਾਹਿ ਮੁਖ ਨ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤ।੯੮॥ ।ਚੌਪਈ।
।ਏਕ ਮਹੂਰਤ ਮੈ ਉਡ ਆਯੋ।ਤਾਂ ਪਰਬਤ ਪਰ ਪਾ
ਉ ਟਿਕਾਯੋ।ਤਿਹ ਬੂਟੀ ਕੋ ਸੋਧਨ ਲਾਗਯੋ।ਸਭ ਏ

ਕੈ ਸਭ ਸੋ ਅਨੁਰਾਗ । ਜੋ ਕੌਨ ਤੁਜੈ ਕਾਰੋ ਲੈ ਜਾਊ । ਤਾਂ
ਸੋ ਜਿਉ ਲਛਮਨ ਰਵਿ ਪਾਊਂ । ਤਬ ਖਿਸਾਇ ਉਤਰ ਕ
ਹ ਕਰੋ । ਰਘੁਪਤਿ ਕੋਪਿ ਅਗਨਿ ਤੇ ਤੁਰੈ । ਬੂਝੈ ਕਹਿ-
ਸੰਗ ਕੋਊ ਨਾਹੀ । ਉਤਰੈ ਚਢੈ ਗਾਂਠੀ ਮਨ ਮਾਹੀ । ਅਫ
ਘੋ ਜਿਯ ਮੈ ਫੇਰ ਕੁਲੇਖਯੋ । ਇਤ ਹਿ ਕੁਸੁਪਨ ਸੁਮਿ
ਤ੍ਰਾ ਦੇਖਯੋ । ਕਾਲ਼ ਭੁਜੰਗ ਹਯੋ ਲਪਟਾਈ । ਬਾਂਮਅ
ਗ ਸਬ ਗਯੋ ਚਬਾਈ । ਜਾਗਤ ਕੌਸਲਿਆ ਪੇ ਧਾਈ
। ਸ੍ਵਪਨ ਕਹਯੋ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਸੁਨਾਈ । ੮੯ ॥ ॥ ਕੌਸ
ਲਿਆ ਉਵਾਚ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ॥ ਸੁਨਤ ਨੈਨ ਜਲ ਭਰ ਲ
ਯੋ ਕੌਸਲਿਆ ਦੁਖ ਪਾਇ । ਉਠ ਬੈਠੀ ਪਰਯੰਕ ਤਜ
ਭਰਤ ਬਸਿਸ਼ਟ ਬੁਲਾਇ । ੯੦ ॥ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ॥
ਤਿਨ ਸੋ ਸ੍ਵਪਨ ਸੁਨਾਇ ਕਹਯੋ ਤਿਨਾ । ਇਹ ਬਿਧਿ ਦੇਖ
ਯੋ ਸ੍ਵਪਨ ਅਬਹਿ ਇਨਾ । ਤਬ ਗਿਯ ਕਹਯੋ ਬਿਚਾਰ
ਸੁਨਾਯੋ । ਬਿਰੀਆ ਬੁਰੀ ਸ੍ਵਪਨ ਇਨ ਪਾਯੋ । ਰਾਮ-
ਲਛਮਨ ਹੂ ਜੈ ਕੁਸਰਾਤਾ । ਹੈ ਏਹ ਸ੍ਵਪਨ ਬਡੋ ਦੁਖਦਾ
ਤਾ । ਤਬ ਲਗ ਹੋਮ ਜਗ ਤਪ ਕਰਹੀ । ਬੇਦ ਮੰਤ੍ਰ ਬਿ
ਧਿ ਸੋ ਉਚਰਤ ਹੀ । ਭਰਤ ਧਨੁਖ ਸਰ ਲੈ ਰਖਵਾਰੋ । ਬਿ
ਘਨ ਕਰੇ ਤਾਹੀ ਤੁਮ ਮਾਰੋ । ਇਹ ਬਿਧਿ ਕਥਾ ਅਯੁਧ
ਯਾ ਭਈ । ਹਨੂਮਾਨ ਔਰੈ ਮਤ ਠਈ । ਲੈ ਪਰਬਤ ਅ

ਬਚਲੋ ਉਤਾਈ। ਜਾਗੀ ਦੇਖ ਲੈ ਹੈ ਰਘੁਰਾਈ। ਮੇਰੇ ਕੋ
ਨ ਜੋਂ ਜਾ ਰਹਿ ਕਰਹੀ। ਅਬ ਗਿਰ ਤੇ ਲਛਮਨ ਨਹਿ ਮ
ਰਹੀ।੯੧॥ ।ਦੋਹਰਾ। ।ਲੈ ਉਪਾਰ ਗਿਰ ਕਰ
ਪਬਤ
ਧਰਯੋ ਪਵਨ ਪੂਤ ਪਰਚੰਡ। ਨਿਸਰ ਅਯੁਧਯਾ ਕੇ ਚ
ਲਯੋ ਗਰਬ ਕਿਯੋ ਭੁਜਦੰਡ।੯੨। ।ਭਰਥ ਉਵਾਚ। ਚੌ
ਪਈ। ।ਨੈਨ ਧਯਾਨ ਭਰਥ ਨਭ ਲਾਯੋ। ਜਹਿ ਕੇ
ਊ ਬਿਘਨ ਕਰਨ ਕੋ ਆਯੋ। ਜਿਨ ਨਿਸ ਮਾਤਾ ਸੁਸੀ ਹਮ
ਰੀ। ਜਾਂ ਕੇ ਕਾਜ ਕਰੀ ਰਖਵਾਰੀ। ਸੋ ਯਹਿ ਜਗ ਬਿਘ
ਨ ਕੇ ਆਯੋ। ਤਾਨ ਬਾਨ ਕਰ ਕ੍ਰੋਧ ਚਲਾਯੋ। ਲਗਯੋ ਤ੍ਰਾ
ਲਿ ਮੈ ਉਤ ਪੈ ਫੂਟਯੋ। ਹਨੂਮਾਨ ਬਾਦਲ ਜਯੋ ਤੂਟਯੋ।
ਮਥਾ
ਰਾਮ ਰਾਮ ਮਖ ਤੇ ਉਚਰਹੀ। ਲਛਮਨ ਪ੍ਰਾਨ ਛੁਟਨ ਤੇ
ਡਰਈ। ਗਏ ਸਗਲ ਤਾਂ ਕੇ ਢਿਗ ਦੌਰੀ। ਜਾਗੇ ਸਬੈ
ਪੁਰੀ ਪੁਰ ਔਰੀ। ਚਰਨਨ ਸਬੈ ਜਾਤ ਹੀ ਲਾਗੇ। ਰਾਮ ਨਾ
ਨਗ
ਮ ਸੁਨ ਕੈ ਅਨੁਰਾਗੇ। ਬੂਝੀ ਕੁਸਲ ਕੌਨ ਤੂੰ ਆਹੀ।
ਪ੍ਰੇਮੀ
ਭਗਤ ਕੇ ਉਤ੍ਰ ਅਬ ਭਗਤ ਕੇ ਜਾਹੀ।੯੩॥ ਦੋਹਰਾ।
।ਰਾਮ ਨਾਮ ਤੈ ਮੁਖ ਕਹਯੋ ਤੋ ਹਮ ਛਾਡਤ ਤੋਹਿ। ਬਿਨ
ਯਾ ਭਜਨ ਬਚੈ ਨਹੀ ਸਿਵ ਸੁਰਪਤਿ ਜੋ ਹੋਇ।੯੪॥
ਹਨੂਮਾਨ ਵਾਚ। ਚੌਪਈ। ।ਸੁਨੈ ਭਰਥ ਭ੍ਰਮ ਸੌ-
ਸਬ ਕਹੌ। ਘਾਉ ਸਮਾਰ ਜੀਅਤ ਜੌ ਰਹੌ। ਨਾਮ ਹ

ਨ ਸਭੁ ਜਗਤੁ ਉਰਵੈ। ਅਪਨੋ ਜਾਨ ਰਾਮ ਹਿਤੁ ਕਰੈ।
ਸੋਂ ਰਘੁਪਤਿ ਲੰਕਾ ਪਰ ਧਾਯੋ। ਮਿਲ ਸੁਗ੍ਰੀਵ ਸਮੁੰਦ੍ਰ
ਪਟਾਯੋ। ਤਹਾਂ ਜੁੱਧ ਐਸੋ ਕਛੁ ਭਯੋ। ਕੁੰਭਕਰਨ ਜਮਪੁ
ਰ ਕੋ ਗਯੋ। ਮੇਘਨਾਦ ਭੰਤੇ ਪੁਨ ਮਾਰਯੋ। ਰਾਵਨ ਕੋਪਿ-
ਕਿਯੋ ਤਿਨ ਭਾਰਯੋ। ਤਾਹਿ ਕਛੂ ਨਿਸ ਦਿਨ ਨਹਿ ਸੂਝਯੋ।
ਲਗੀ ਸੈਂਹਥੀ ਲਛਮਨ ਜੂਝਯੋ। ਅਗ ਬਿਸਥਾਰ ਕਥਾ
ਬਰਛੀ
ਜੋ ਕਰੈ। ਉਦੈ ਹੋਤ ਸੂਰਜ ਤੇ ਡਰੈ। ਤਾ ਲਛਮਨ ਹਿਤ ਗਿ
ਰ ਗਹਿ ਲਯਾਯੋ। ਸੋਂ ਲਛਮਨ ਭ੍ਰਮ ਸੁਰਗ ਪਠਾਯੋ।
੯੫॥ ।ਦੋਹਰਾ। ।ਸੂਰ ਉਦੈ ਤੈਂ ਯੌਂ ਡਰੈਂ ਜੌਂ ਨ ਲਛ
ਹਉ ਜਾਉ। ਉਦੈ ਹੋਤ ਲਛਮਨ ਮਰੈ ਤਾ ਤੇ ਬਹੁਤ ਡਰਾਂ
ਉ।੯੬॥ ।ਚੌਪਈ। ।ਬਿਨ ਗਿਰ ਗਏ ਨ ਲਛ
ਮਨ ਜੀਵੈ। ਤਾਂ ਬਿਨ ਰਾਮ ਨ ਪਾਨੀ ਪੀਵੈ। ਉਤ ਰਘੁਬੀ
ਰ ਬਿਨੰ ਛਿਤ ਭਈ। ਮੇਰੇ ਮੂਏ ਕਹਾਂ ਹ੍ਵੈ ਗਈ। ਭਰਤ ਭੂ
ਮਰ ਬਾਤ ਹੈ ਐਸੀ। ਕਰਹੁ ਅਬੈ ਆਵਹਿ ਜਿਹ ਜੈਸੀ
।ਲਛਮਨ ਬਾਤ ਸੁਨਤ ਸਭ ਰੋਏ। ਕੌਸਲਿਆ ਕੇ ਸਭ ਸੁ
ਖ ਖੋਏ। ਬਚਨ ਸੁਨਤ ਸੁਮਿਤ੍ਰਾ ਧਾਈ। ਲਛਮਨ ਕੀ-
ਅਤਿ ਕਰੀ ਬਡਾਈ। ਹੋਂ ਤੋ ਆਜ ਸਪੂਤੀ ਭਈ। ਲਛ
ਮਨ ਦੇਹ ਰਾਮ ਹਿਤ ਗਈ। ਪ੍ਰਭੁ ਕੇ ਹਿਤ ਜੋ ਸੇਵਕ ਮ
ਰੈ। ਤਾਂ ਕੀ ਮਾਤ ਸੋਕ ਕ੍ਯੋਂ ਕਰੈ। ਸੂਰ ਭੂਏ ਕੀ ਯਹੈ ਵਡਾ

ਈ। ਪ੍ਰਭੁ ਦੇਖਤ ਰਨ ਭੂਮਿ ਸਹਾਈ। ਰਨ ਮੇ ਪੀਠ ਜੇ
ਪ੍ਰਭੁ ਕੇ ਦੇਈ। ਤਾ ਕੋ ਮਾਸ ਗੀਧ ਨਹਿ ਲੇਈ। ਹਨੂਮਾਨ
ਸੌ ਕਹੀ ਰਿਸਾਈ। ਰਘੁਪਤਿ ਜਿਐ ਸਦਾ ਸੁਖਦਾਈ
ਲਛਮਨ ਕੇ ਕਛੁ ਸੋਕ ਨ ਕੀਜਹੁ। ਰਾਵਨ ਜੀਤ ਫੇਰ
ਜਸੁ ਲੀਜਹੁ। ਰਨ ਮੈ ਬਾਤ ਹੋਤ ਹੈ ਦੋਊ। ਕੈ ਜੀਤੈ ਕੈ ਹ
ਰੈ ਕੋਊ। ਜੀਤੈ ਪਾਵੈ ਰਾਜ ਵਡਾਈ। ਸਨਮੁਖ ਜੂਝ
ਦੇਵਪੁਰ ਜਾਈ। ਤਾਂ ਤੇ ਮੋਹਿ ਸੋਕ ਨਹਿ ਆਵੈ। ਰਘੁ
ਪਤਿ ਜੀਐ ਸੋਕ ਬਿਸਰਾਵੈ। ਕੌਸਲਿਆ ਸੂਰ ਛਤ੍ਰ ਧ
ਰ ਸੋਈ। ਲਛਮਨ ਪ੍ਰਭੁ ਪ੍ਰਭੁ ਕਰ ਰੋਈ। ਸੁਨ ਹਨੁਵ
ਤ ਬਿਸਰ ਜਿਨ ਜਾਈ। ਬੋਲਤ ਨੈਨਨ ਜਲ ਨ ਰਹਾਈ
ਮੇਰੀ ਕਹੀ ਰਾਮ ਸੋ ਕਹੀਓ। ਹਨੂਮਾਨ ਲਛਮਨ ਬਿਨ ਜਿ
ਸਤ ਨ ਰਹੀਓ। ਫਿਰ ਆਵਹੁ ਤੈ ਦੋਨਹੁ ਭਾਈ। ਜੂ
ਝੈ ਰਣ ਸੈ ਤ੍ਰਣੀ ਬਡਾਈ। ਕਹੀਓ ਕਪਿ ਰਨ ਪੀਠ ਨ
ਦੀਜੋ। ਜੂਝ ਕਾਮ ਅਰਜਨ ਜੋ ਕੀਜੋ ॥੯੭॥
ਜਿਸ ਕੁ ਵਾਜਿਸਤ੍ਰਾ ਵੈਰੀ ਜਿਤੇ ਜਾਨ
ਦੋਹਰਾ। ॥ ਸਿਯ ਸੇ ਲਛਮਨ ਜੇ ਮਿਲੇ ਤੌ ਆ
ਦਹੁ ਇਹ ਦੇਸ। ਬੀਰ ਤ੍ਰਿਯਾ ਬਿਨ ਬਾਨ ਭਲੇ ਕੀਜੇ ਗੇ
ਰਖ ਭੇਸ ॥੯੮॥ ॥ਚੌਪਈ॥ ॥ਤਬ ਬਸਿਸਟ
ਤ ਲਖਾ ਗਹਿ ਕਾਢ੍ਯੋ। ਔਖਧ ਬਲ ਹਨੁਮਤ ਕੀ
ਬਾਨ ਕਾ ਫੂਲ ਦਵਾਈ
ਰ ਡਾਢ੍ਯੋ। ਕਹੀਓ ਕਪਿ ਆਸੀਸ ਰਘੁ ਬਰ ਸਨਾ।

ਬਹੁ ਦੂਖ ਪਾਯੋ ਕਬ ਪੈਹੈ ਦਰਸਨਾ ਰਾਵਨ ਕੋ ਸਿਵਲੋਕ ਪ
ਠਵਹੁ ਸੀਤਾ ਸਹਿਤ ਬੇਗ ਘਰ ਆਵਹੁ ਅਰ ਜਿਵਾਇ
ਲਛਮਨ ਕੋ ਭੀਜੈ ਆਇ ਅਪੋਨੇ ਰਾਜ ਕਰੀਜੈ ਭਰ
ਥ ਜਾਇ ਚਰਨਨ ਤਬ ਲਾਗਯੋ ਤੁਮਰੇ ਦਰਸਨ ਹੀ ਭੂ
ਖ ਭਾਗਯੋ ਬਿਨ ਜਾਨੇ ਅਪਰਾਧ ਨਿਵਾਰਹੁ ਜਾਹੁ ਹਨੂ
ਰਘੁਬੀਰ ਨਿਹਾਰਹੁ ਰਘੁਪਤਿ ਕੋ ਪਾਲਾਗਨ ਕਹੀਓ
ਹਮ ਪਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਤ ਤੁਮ ਰਹੀਓ ਕਹੀਓ ਭਰਥ
ਮਹਾਂ ਦੂਖ ਪਾਯੋ ਹੌਂ ਲਛਮਨ ਜੇਂਜੇ ਕਾਮਨ ਆਯੋ
ਅਬ ਰਾਵਨ ਕਹੁ ਮਾਰ ਗਿਰਾਵਹੁ ਲਛਮਨ ਜਾਅ-
ਇ ਸੀਅ ਲੈ ਆਵਹੁ ਮਰਤ ਚਕੋਰ ਨੈਨ ਬਿਨ ਦੇਖੇ
ਬਿਨ ਸਸਿ ਚੰਦ ਰਾਮ ਕਿਹ ਲੇਖੇ ਚਰਨ ਕਮਲ ਜਬ
ਰਾਮ ਦਿਖਾਵੈ ਤਾਂ ਬਿਨੁ ਭ੍ਰਿੰਗ ਭਰਥ ਕਿਹ ਪਾਵੈ ਜ
ਲਦ (ਬਦਲ) ਅੰਗਦ ਦੇਖੇ ਜਾਹੀ ਦਿਨਾ (ਭਵਰ) ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਭਰਥ ਜੀਐ
ਤਾਹੀ ਛਿਨਾ ਜਰਤ ਅੰਗ ਤਬ ਹੀ ਸਿਯਰਾਊਂ (ਸੀਤਲ) ਜਬ
ਰਥ ਧੂਰ ਮਾਹਿ ਬਿਲੁਖਾਊਂ ਅਬਧੀ ਜਟਾ ਸਿਰ ਤਬਹਿ
ਸੁਧਾਰੋਂ ਰਘੁਪਤਿ ਚਰਨ ਧੂਰਿ ਜਬ ਝਾਰੋਂ ਉਘਰਹਿ
ਭਲੇ ਤਬਹਿ ਦ੍ਰਿਗ ਕੋਨੇ ਪ੍ਰਭੁ ਚਰਨਨ ਕੇ ਕਰੌਂ ਬਿਛੌਨੇ
ਅੰਗ ਸਨੇਹੰ ਭਲੇ ਤਬ ਲਾਊਂ ਜਬ ਸਨੇਹ ਚਰਨਨ ਕੋ
ਪਾਊਂ (ਫੂਲੇਲ) ਭਰਥ ਕਮਲ ਫੂਲੇ ਕਿਹ ਲੇਖੇ ਕਮਲ ਬੀ

ਧੁ ਰਘੁਪਤਿ ਬਿਨੁ ਦੇਖੇ। ਅਰ ਦੇਖਤ ਹੋ ਦਸਾ ਹਮਾਰੀ
।ਤੁਮ ਹੋ ਚਤੁਰ ਕਹੋ ਬਿਸਥਾਰੀ। ਹਨੂਮਾਨ ਤਨ ਪੁਲ
ਕਤ ਭਯੋ। ਅਪਨੇ ਪ੍ਰੇਮ ਭੂਲ ਸਭ ਗਯੋ। ਸੋਚ ਰਹ੍ਯੋ
ਮਨ ਮਾਹਿ ਵਿਚਾਰੈ। ਰਘੁਪਤਿ ਭਰਥਹਿ ਲ੍ਯਾਇ ਸੰ
ਭਾਰੈ। ਤਉ ਭਰਥ ਕੇ ਬਲ ਕੋ ਦੇਖੋ। ਬਹੁਰ ਜਾਇ ਰ
ਘੁਪਤਿ ਕੌ ਪੇਖੋਂ। ਹਨੂਮਾਨ ਤਬ ਕਹ੍ਯੋ ਸੁਨਾਈ। ਅ
ਬ ਤੋ ਮੋ ਪੈ ਉਠ੍ਯੋ ਨ ਜਾਈ। ਯਹਿ ਗਿਰ ਲੈ ਪਹੁਚਾਵ
ਹੁ ਤਹਾਂ। ਜੂਝੇ ਲਛਮਨ ਲੰਕਾ ਜਹਾਂ। ਜੌ ਰਵਿ ਉਦੈ ਜਾ
ਇ ਉਪਹਾਸਾ। ਤੌ ਛਾਡਹੁ ਲਛਮਨ ਕੀ ਆਸਾ। ਜੋ ਫ
ਰ ਕੇ ਪਕਰੈ ਰਘੁਰਾਈ। ਭਰਤ ਮੂੜ੍ਹ ਸਬ ਰਦੈ ਬੁਰਾਈ
।ਬਚਨ ਕੇਕਈ ਰਾਮਾ ਲਿਯੋ ਬਨਾ। ਕਪਿ ਹਤ ਭਰਥ
ਸੋ ਪਾਯੋ ਲਛਮਨਾ। ਭ੍ਰਾਈ ਸੰਗ ਨ ਮਨ ਮੈ ਧਰਹੀ।
।ਮ ਸੇਵਕ ਸਭ ਭਾਂਤ ਨ ਡਰਹੀ। ਇਹਿ ਬਿਧਿ ਭਰਥ
ਹਨੂ ਡਰ ਪਾਯੋ। ਭਰਤ ਗਾਤ ਜਨ ਤੀਰ ਲਗਾਯੋ।
੯੯॥ ।ਦੋਹਰਾ। ।ਮੁੰਡ ਹਮਾਰੇ ਦੇਤ ਹੋ ਲਛਮਨ
ਕੌ ਉਤਪਾਤਾ। ਇਕ ਬਾਨ ਲਾਗੋ ਹਨੂ ਕਾਇਰ ਜਸੋ ਬਿ
ਲਲਾਤਾ।੧੦੦॥ ।ਚੌਪਈ। ।ਭਰਥ ਕਹ੍ਯੋ
ਕਪਿ ਤੈਂ ਬਲ ਹਾਰ੍ਯੋ। ਅਬ ਤੂੰ ਪੌਰਖ ਹਮਾਰ੍ਯੋ। ਗਿ
ਰ ਸਮੇਤ ਗਹਿ ਚਢ੍ਯੋ ਬਾਨ ਹਿ। ਦੇਉ ਚਲਾਇ ਬਹੁਰ

੩੨੦ ਤੂੰ ਜਾਨਹਿ।ਬਹੁਰ ਮੋਹਿ ਜਿਨ ਦੇਹ ਬਡਾਈ।ਮੇਰੇ ਬਰਨ
ਸਾਚ ਕਪਿਰਾਈ।ਜਿਤੀ ਦੂਰ ਤੇ ਲ੍ਯਾਯੋ ਹੈ ਗਿਰ।ਤਿ
ਤੀ ਦੂਰ ਲੰਕਾ ਪਾਛੈ ਫਿਰਾ।ਅਬ ਕਪਿ ਚਢੋ ਮੋ ਕਮਾਨ
ਚਢਾਈ।ਫਿਰ ਕਪਿ ਕੇ ਜਿਯ ਐਸੀ ਆਈ।ਕਹੂੰ ਜਾ
ਇ ਜੌ ਪਰੌ ਇਕੇਲਾ।ਫਿਰ ਰਘੁਪਤਿ ਸੋਂ ਮਿਲਨ ਦੁ
ਹੇਲਾ।ਫਿਰਕੇ ਤਬਹਿ ਬਤਾਵੈ ਮੋਹੀ।ਭਰਥ ਭੁਜਾ
ਨੀਕੇ ਟਕ ਟੋਹੀ।ਉਤਰ ਬਾਨ ਤੇ ਪਾਇਨ ਪਰਯੋ।
ਉਤਰਯੋ ਗਰਬ ਜੋ ਭੈਹਨ ਭਰਯੋ॥੧੦੧॥ ਹਨੁਮਾ
ਨੇ ਵਾਚਾ।ਦੋਹਰਾ॥ ।ਰਾਮ ਚਰਨ ਬਲ ਮਨ ਧ
ਰਯੋ ਤਾ ਪਰ ਸਬੈ ਸੰਦੇਸਾ।ਪਲ ਹੀ ਮੈ ਛਲ ਪੈ ਗ
ਯੋ ਭੂਮੈ ਪਵਨ ਕੇ ਭੇਸਾ॥੧੦੨॥ ।ਚੌਪਈ।
।ਚਿਤ ਭਰ ਚੌਂਪ ਲੰਕ ਕੋ ਧਾਯੋ।ਭੇਰੰਨ ਭਯੋ ਰਾਮ
ਦਿਗ ਆਯੋ।ਦੇਖਯੋ ਸਭਨ ਹਨੂ ਵਡ ਭਾਗੀ।ਰਾ
ਮ ਤ੍ਰਿਨਿ ਉਤ ਹੀਕੇ ਲਾਗੀ।ਗਿਰ ਸਮੇਤ ਹਨੂਮਾਨ
ਨਿਹਾਰਯੋ।ਰਘੁਪਤਿ ਸੁਖ ਪਾਯੋ ਜਿਯ ਭਾਰਯੋ
ਜਾਦਿਨ ਬਿਛੁਰੇ ਮੀਤ ਮਿਲਾਹੀ।ਤਾਂਦਿਨ ਕੇ ਸੁ
ਖ ਸੁਰਪੁਰ ਨਾਹੀਂ।ਹਨੂਮਾਨ ਆਏ ਕੁ ਸਰਾਤਾ।
ਲਯਾਯੋ ਰਾਮ ਸੁਖਦਾਤਾ।ਗਹਿ ਦ੍ਰੌਣ ਚਲ ਬੇ
ਗ ਉਠਾਯੋ।ਦੂਤ ਬੂਟੀ ਲਛਮਨ ਲਾਯੋ।ਲੇ

ਭੁ ਬੇਗ ਲਛਮਨ ਕੋ ਜੁ ਆਵਹੁ ॥ ਅਪਨੇ ਮਨ ਕੋ ਦੁਖ ਬਿ
ਸਰਾਵਹੁ ॥ ਸਾਧੁ ਸਾਧੁ ਹਨੂਮਾਨਹਿ ਕੀਨੋ ॥ ਰਘੁਪਤਿ ਤੋਂ ਬੋ
ਲ ਬਹੁਰ ਸੁਖ ਦੀਨੋ ॥ ੧੦੪ ॥ ਰਾਮ ਚਰਿਤ੍ਰ ਉਵਾਚੁ ॥ ਦੋਹਰ
॥ ਬੇਦ ਚਾਰ ਅਵਤਾਰ ਦਸ ਰੁਦ੍ਰ ਇਕਾਦਸ ਜਨਾਦ
ਦਸ ਭੁਜਨ ਸਮਾਨ ਨਹਿ ਤੇਤੇ ਸੋ ਤੂੰ ਹਨੂਮਾਨ ॥ ੧੦੫ ॥ ਚੌਪਈ
੧੨ ਸੁਰਜ ॥ ਦੌਰ ਹਨੂ ਤਬ ਪਾਇਨ ਲਾਗੋ ॥ ਰਘੁਪਤਿ ਸੁਖ
ਦੈ ਦੁਖ ਲੈ ਭਾਗੋ ॥ ਭੁਜ ਭਰ ਲਟਕ ਲਲਾਟ ਚਿਹੂੰਮ
ਯੋ ॥ ਭਇਓ ਹਰਖ ਹਰ ਆਵਰ ਭੂਮਯੋ ॥ ਕੰਠ ਲਗਾਇ (ਮਥ)
ਰਹੇ ਹਨੂਮਾਨਹਿ ॥ ਸੋ ਸੁਖ ਸ੍ਰੀ ਰਘੁਪਤਿ ਹੀ ਜਾਨਹਿ ॥
ਭਰਥ ਸੰਦੇਸ ਸੁਨਤ ਸੁਖ ਪਾਯੋ ॥ ਹਨੂਮਾਨ ਕੋ ਬਲ
ਦਰਸਾਯੋ ॥ ਤਬ ਸੰਜੀਵਨ ਤੋਰ ਮੰਗਾਈ ॥ ਪੀਸ ਤਤ
ਹਿ ਆਪ ਰਘੁਰਾਈ ॥ ਤਿਹ ਬਾਸ ਕਤੇ ਅੰਗ ਸਰਸਾਨੇ ॥
ਲਛਮਨ ਕਛੁ ਜੀਵਤ ਹੀ ਜਾਨੇ ॥ ਹ੍ਰਿਦੈ ਘਾਉ ਕੇ ਜਬ-
ਹਿ ਲਗਾਈ ॥ ਲਛਮਨ ਸ੍ਵਾਸ ਨ ਭਈ ਜਿਨ੍ਹਾਈ ॥ ਚ
ਕਤ ਬਾਉ ਜਰੀ ਜਬ ਸੂਕੀ ॥ ਰਾਮ ਰਾਮ ਲਛਮਨ ਕਹ (ਉਚਾਰੀ)
ਏ ਕੂਕੀ ॥ ਉਠਤ ਬੈਠੇ ਧਕਰ ਬਾਨ ਸੰਭਾਰਯੋ ॥ ਰਘੁਪ-
ਤਿ ਸੋਕ ਦੂਰ ਕਰ ਡਾਰਯੋ ॥ ਭੁਜ ਭਰ ਰਹੇ ਕੰਠ ਸੋਂ ਲਾਈ ॥
ਪ੍ਰੀਤ ਨੀਰ ਨੈਨਨ ਬਰਖਾਈ ॥ ਲਛਮਨ ਘਾਉ ਪੀਰ
ਸਭੁ ਖੋਵਹੁ ॥ ਮੇਰੇ ਹੀਏ ਪਲੰਘ ਪਰ ਸੋਵਹੁ ॥ ਭੂਮਿਅ

੩੨੨ ਤਿ ਸੁਰ ਕਹੀ ਮੁਖ ਬਾਨੀ। ਧਾਉ ਪੀਰ ਤੁਮ ਨੈਕੁ ਨ ਜਾ
ਨੀ। ਤਬ ਲਛਮਨ ਰਘੁਪਤਿ ਸੋ ਕਹੈ। ਧਾਉ ਪੀਰ ਮੋਕ
ਉ ਨਹੀ ਦਹੈ। ਕੋਮਲ ਧਾਉ ਮੋਹਉ ਨਿਲਾਨਹ੍ਵਾ। ਕਿਹਿ ਬਿ
ਧਿ ਪੀਰ ਸੁ ਤੁਮਹੀ ਜਾਨਹੁ। ਅਹਿ ਉਪਕਾਰ ਹਨੂਕੇ ਅ
ਹੀ। ਮਿਲਹੁ ਅਸਾਰ ਬਾਹੁ ਤੁਮ ਤਾਹੀ।੧੦੬॥ ॥
ਰਾਮਚੰਦ ਉਵਾਚ ਸਵੈਯਾ। ।ਕੌਨ ਲਗਾ ਹਉ ਬਰਨੇ
ਹਨੂਮਾਨ ਜੋ ਤੈ ਹਮ ਕੋ ਉਪਕਾਰ ਕਰੇ। ਗਾਢ ਲੰਕ ਜਰ
ਇ ਦਈ ਸੀਅ ਕੀ ਸੁਧ ਸੀਰ ਕੀਏ ਸੁਖ ਪੁੰਜ ਹਰੇ।
ਬੰਦ ਛੋ ਹਮ ਏਕ ਕੇ ਪ੍ਰਾਨ ਦਏ ਤੁਹਿ ਤੈ ਬਿਨ ਹੀ ਸਿਰ ਐ
ਰ ਧਰੇ। ਜੁਨ ਪੌਨ ਕੇ ਪੂਤ ਰਿਣੀ ਹਮ ਹੈਂ ਇਹ ਲਾਜ ਤੇ
ਦੇਣਦਾਰ
ਨੈਨ ਨ ਹੋਤ ਖਰੇ।੧੦੭॥ ।ਹਨੂਮਾਨ ਬਾਚ ਸਵੈਯਾ।
।ਸ੍ਰੀ ਰਘੁਬੀਰ ਕਹਾਂ ਇਤਨੀ ਬਲ ਜਾਉ ਕਹਾਂ ਹਮ ਕਾ
ਮ ਕਰੇ। ਹਮ ਤੋ ਕਪਿ ਹੈ ਫਲ ਫੂਲਨ ਸੌ ਰਢ ਰੂਖਨ ਭੂ
ਖਨ ਪੇਟ ਭਰੇ। ਤੁਮਰੇ ਭੁਜ ਲੈ ਤੁਮ ਤਾਪਰ ਨੈਕੁ ਕਰੀ
ਕਰਣਾ ਮੁਸਕਾਇ ਡਰੇ। ਤਬ ਹੀ ਪੈ ਗਏ ਲਾਖ ਕਰੋਰ
ਨਕੇ ਜੇਈ ਸੋ ਸੇਗਾਰੀਬ ਕਰੋਰ ਡਰੇ।੧੦੮॥ ਚੌਪਈ
॥ ਤੁਮ ਹਮ ਸੋ ਕਰੀਅਹੁ ਉਪਕਾਰਾ। ਦਾਸ ਜਾਨ ਲੀ
ਜੀਅਹੁ ਸਭ ਭਾਰਾ। ਤਾਂ ਸੋ ਰਾਮ ਬਹੁਰ ਫਿਰ ਕਹੈ। ਹਨੂਮ
ਨ ਪ੍ਰਾਨਨਿ ਮੋਰ ਹੈ। ਜੋ ਫਿਰਿ ਅਬ ਹਿ ਕਹਤ ਹੋ ਤੋਹੀ।

ਤੈ ਲਜਾਉ ਪਜਤ ਹੈ ਸੋਹੀ ॥ ਜੋ ਐਸੇ ਸੰਸਾਰ ਰੀਤ ਹੈ ਮੀ
ਤਾ ॥ ਸੋਊ ਕਹਤ ਵਡੀ ਬਿਪਰੀਤਾ ॥੧੦॥ ਰਾਮਕਲੀ
ਦੇ ਵਡ੍ਰਾ ਦੋਹਰਾ ॥ ॥ਬਿਪਤ ਪਰਨ ਦੁਖ ਸਹਨ ਕੇ
ਪਹਿਲੇ ਕਰਤ ਵਿਚਾਰ ॥ ਤਾਂ ਪਾਛੇ ਉਪਕਾਰ ਕੇ ਚਾਹ
ਤ ਪ੍ਰਤਿ ਉਪਕਾਰ ॥੧੧੦॥ ਚੌਪਈ ॥ ॥ਤਾਂਤੇ ਤੁ
ਮਹਿ ਬਿਪਤਿ ਮਾਤ ਹੋਊ ॥ ਜਾਮ ਤੁਮ ਵਹੈਂ ਸੁਖੀ ਅ
ਬ ਦੋਊ ॥ ਇਹਿ ਬਿਧਿ ਲਛਮਨ ਫੇਰ ਜਿਵਾਇਓ ॥ ਸ੍ਰੀ ਰ
ਘੁ ਪਤਿ ਬਹੁਤੇ ਸੁਖ ਪਾਇਓ ॥ ਜੋ ਯਹਿ ਕਥਾ ਸੁਨੈ ਮਨ
ਲਾਈ ॥ ਤਿਹ ਬਿਛਰਯੋ ਮਿਲ ਹੈ ਫਿਰ ਭਾਈ ॥ ਸ੍ਰੀ ਰ
ਘੁਬੀਰ ਭੁਰਾਤ ਦ੍ਰਿਗ ਹੋਈ ॥ ਸੁਤੰ ਜੁਵਤੀ ਕੋ ਬਿਰ
ਹਨ ਸੋਈ ॥ ਅਸ੍ਵਮੇਧ ਕੀਨੈ ਫਲ ਲਹੈ ॥ ਜੋ ਫਲ ਹੋ
ਇ ਰਾਮ ਗੁਨ ਕਹੈ ॥ ਤੀਰਥ ਕੋਟ ਕਰੈ ਸੌ ਬਾਰਾ ॥ ਸੋ ਫਲ
ਹੋਇ ਅੰਤ ਨਿਸਤਾਰਾ ॥ ਜੋ ਰੁਚ ਸੌਂ ਕੋਈ ਕਹੈ ਕਹਾਵੈ ॥
ਜਨਨੀ ਜਠਰ ਬਹੁਰ ਨਹੀ ਆਵੈ ॥ ਰਘੁਬਰ ਕਥਾ ਪ੍ਰ
ਗੀਤ ਸਵਾਈ ॥ ਸੇਵਕ ਹਿਰਦੇ ਰਾਮ ਸੁਨਾਈ ॥੧੧੧॥
ਕਬਿਤ ਵਡ੍ਰਾ ਦੋਹਰਾ ॥ ॥ਰਾਵਨ ਕੇ ਅਤਿ ਕੋਪ ਕ
ਰ ਮਾਂਹ ਗੇਰ ਪ੍ਰਬਾਇਓਂ ॥ ਕਥਾ ਸੁ ਆਗੇ ਹੋਇ ਰਹੀ ਸੋ
ਤ ਸੁਨਹੁ ਮਨ ਲਾਇ ॥੧੧੨॥ ॥ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ
ਗੀਤੇ ਲਛਮਨ ਜਿਆਇਬੋ ਨਾਮ ਤ੍ਰਿਤਿਯ ਸਮੇ ਅ

॥ਲਛਮਨ ਜਿਯਤ ਭਯੋ ਸੁਖ ਭਾਰੀ॥ਦੂਖੀ ਮਨ ਤ੍ਰ
ਰਾਮ ਸੁਖੰਬਾਰੀ॥ਰਾਵਨ ਸੁਨਤ ਮਹਾ ਦੁਖ ਪਾਯੋ॥
ਵੰਨੀ
ਭਯੋ ਪ੍ਰਾਤ ਇਕ ਦੂਤ ਬੁਲਾਯੋ॥ਤਾਸੋਂ ਕਹੀ ਬਾਤ
ਸਮਝਾਈ॥ਤੁਰਤ ਸਿਧਾਰਹੁ ਜਹ ਰਘੁਰਾਈ॥ਜੋ
ਹੌਂ ਕਹੌਂ ਸੁ ਜਾਇ ਸੁਨਾਵਹੁ॥ਪੁਨ ਜੋ ਕਹੈ ਰਾਮ ਸੁਨ-
ਆਵਹੁ॥ਭ੍ਰਿਗੁ ਪਤਿ ਜੀਤ ਪਰਸ ਤੁਮ ਪਾਯੋ॥ਤ
ਪਰਸਰਾਮ ਕੁਹਾੜਾ
ਲਗ ਹੌਂ ਲੰਕੇਸ ਪਠਾਯੋ॥ਤਾ ਬਦਲੇ ਜੋ ਜੀਅ ਕੋ ਰ
ਹੈ ਸੋ ਲੰਕਾਪਤਿ ਬੋਲਨਿ ਬਾਹੈ॥ਕਰ ਪ੍ਰਨਾਮ ਚਲ
ਯੋ ਤਬ ਧਾਈ॥ਰਘੁਪਤਿ ਚਰਨ ਨਿਹਾਰੇ ਜਾਈ॥ਕ
ਰ ਦੰਡੌਤ ਪ੍ਰਕਰਮਾ ਦੀਨੀ॥ਅਪਨੀ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਸਫ
ਲ ਸਭ ਕੀਨੀ॥੧॥ਰਾਵਨ ਦੂਤੋ ਵਾਚ॥ਦੋਹਰਾ॥
॥ਲੋਹਤਾਛ ਚਾਢੇ ਭਯੋ ਚਰਨਨ ਸੀਠ ਲਗਾਇ॥ਜੋ
ਦੂਤ ਕਾ ਨਾਮ
ਲੰਕਾਪਤਿ ਕਹੀ ਹੀਤ ਸਭ ਕਹੀ ਸੁਨਾਇ॥ ॥ਰਾ
ਮ ਚੰਦੋਵਾਚ॥ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਰੇ ਲੰਕਾਪਤਿ ਦੂਤ ਨਿ
ਕਟ ਬੈਠ ਸਮਝਾਇ ਕਹੁ॥ਜੂਝੇ ਜਿੰਤ ਪੁਰਹੂਤ ਲੰਕ
ਸੁੰਧਨਾਥ
ਪਤਿ ਕਿਹ ਕਰਤ ਹੈ॥੨॥ਦੂਤੋਵਾਚ॥ਕਬਿਤੁ॥
ਸੋਨੇ ਕੀ ਅਟਾਰੀ ਪੌਛ ਸੋ ਲਗਾਇ ਜਾਰੀ ਇਨ ਭਰ
ਦਖ ਦੀਨੋ ਲੰਕ ਲੋਕ ਪਛੁਤਾਤ ਹੈ॥ਮੂਲ ਤੇ ਉਖਾ

ਇਨ ਹਮਰੀ ਅਸੋਕ ਬਾਰੀ ਐਸੀ ਕਰਡਾਰੀ ਫੂਲ ਫ
ਲ ਹੈਂ ਨ ਪਾਤ ਹੈ।ਲਛਮਨ ਜੂਕੀ ਦੇਹ ਇਨਹੀ ਉਬਾਰੀ
ਬਰਾਣੀ
ਔਰ ਸੈਨਾ ਹੂੰ ਉਤਾਰੀ ਸਿੰਧੁ ਦਾਤਨ ਚਬਾਤ ਹੈ।ਬੈਠ
ਬੈਠ ਮੀਤਨਮੈ ਭੀਤ ਕੀ ਪਛੀਤਨ ਮੈ ਚੀਤ ਚੀਤ ਹ
ਨੂਮਾਨ ਕਾਟ ਕਾਟ ਖਾਤ ਹੈ।੪॥ ਪਰਿਹਾ। ॥ਸੁਨ
ਤ ਦੂਤ ਕੇ ਬਚਨ ਚਤੁਰ ਚਿਤ ਮੈ ਹਸੋ।ਲੋਹ ਝਾਛਦੈ
ਕਠਨ ਬਾਤ ਮੈ ਹਮਫਸੋ।ਬਲ ਤੇ ਸਬੈ ਉਪਾਇ ਅ
ਉਰ ਤਬ ਕੀਜਿਯੋ।ਨਹਿ ਦੈਹੋਂ ਭੇਟ ਕੁਠਾਰ ਪ੍ਰਾਨ ਕੋ ਲੀ
ਜਿਯੋ।੫।ਛਪਯਾ। ॥ਤਿਹ ਅਵਸਰ ਰਬ ਰਾਮ
ਕਾਜ ਸੁਰਰਾਜ ਪਠਾਯੋ।ਸਤ੍ਰੁੰ ਜੀਤ ਆਹਿਨਾਮ ਪੂਜਿ
ਇੰਦ੍ਰ ਰਾਜਾ
ਮਾਣਿ ਜਟਤ ਸੁਹਾਯੋ।ਤ੍ਰਿਬਿਧਿ ਤਾਪ ਦੁਖ ਹਰਨ ਚ
ਰਨ ਰਘੁਪਤਿ ਗਾਢ ਗੀਜੈ।ਨੀਲ ਕਮਲ ਜਨ ਸਰ
ਦ ਸੇਤ ਬਾਦਰ ਛਬਿ ਰੀਜੈ।ਫਹਿਰੰਤ ਧੁਜਾ ਹਨੁਵੰਤ
ਕਪਿ ਕਿਲਕ ਲਾਇ ਧੁਨਿ ਉਛਲਯੋ।ਧਸਕੰਤ ਹਿ
ਯੋ ਬਿਗਸੰਤ ਮੁਖ ਤਬ ਸੁਦੂਤ ਲੰਕਾ ਚਲਯੋ।੬॥
ਚੌਪਈ। ॥ਜਾਤ ਹੀ ਲੋਹ ਤਾਛ ਸਿਰ ਨਾਯੋ।ਲੰਕ
ਪਤਿ ਨੀਕੇ ਸਮਝਾਯੋ।ਤਾਂ ਪਾਛੈ ਰਾਜਾ ਫਿਰ ਬੋਲਯੋ
॥ਬਲ ਮਨਮਾਹਿ ਨਿਪਟ ਝੁਕ ਝੋਲਯੋ।ਰਾਮਚੰਦ ਧੁ
ਜ ਕੌਨ ਬਿਰਾਜੈ।ਜਾਂਕੀ ਧੁਨਿ ਸਾਵਨਿ ਘਨ ਲਾਜੈ

ਯਾਕੋ ਦੇਖ ਮਹਾਂ ਭਯ ਆਵੈ ਜਨ ਨਭ ਕੇਤੁ ਧੂਮਰ
ਰਸਾਵੈ ਭੁਸਾਇੰਡ ਜਨ ਬਜ੍ਰ ਪ੍ਰਮਾਣਾ ਚਮਕ ਨਿਰ
ਖ ਬੀਜੁਰੀ ਸਮਾਨਾ ਤਬ ਬੋਲਿਓ ਮੰਤ੍ਰੀ ਸਿਰ ਨਾਈ
ਯਹਿ ਹਨੁਮਾਨ ਕਪਨ ਕੋ ਰਾਈ ਜਾਂ ਕੈ ਚਰਤ ਸਭੈ
ਤੁਮ ਜਾਨਹੁ ਲੰਕ ਬਾਗ ਅਰ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਪਛਾਨਹੁ
ਲਛਮਨ ਪ੍ਰਾਨ ਆਨ ਜਿਨ ਦੀਨੋ ਸੋ ਰਘੁਪਤਿ ਧੁ
ਜ ਪਤਿ ਹੈ ਕੀਨੋ ॥੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਯਹਿ ਸੁਨ
ਰਾਵਨ ਲੰਕ ਪਤਿ ਭਯੋ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਸਮਾਨਾ ਰਘੁਪਤਿ
ਪੂਰਨ ਸਸਿ ਨਿਰਖ ਲਹਰ ਸਾਸ ਅਨੁਮਾਨਾ ॥੮॥
ਸੋਰਠਾ ॥ ਕਛੁ ਭਿਸੁ ਕਛੁ ਮਨ ਦੀਨ ਚਲਿਓ ਜ
ਹਾਂ ਮੰਦੋਦਰੀ ਅਨੁਜ ਭੁਜਨੁਜ ਤੇ ਹੀਨ ਜਿਓ ਉਤਰਤ
ਪੂਨਿਓ ਸਸੀ ॥੯॥ ਕਬਿਤੁ ॥ ਰਾਨੀ ਸੁਨ ਐ
ਸੀ ਹੀਨ ਜਾਨੀ ਜੈਸੀ ਭਈ ਰਨ ਮੇਘਨਾਦ ਆਦਿ ਸ
ਭ ਜੂਝੇ ਮਨ ਭਾਵਨੋ ਐਸੇ ਰਹਿ ਗਏ ਜੈਸੇ ਤਰਪਾ
ਤ ਹੀਨ ਰੂਖ ਸਭੈ ਅੰਗ ਸਭ ਹੀ ਕੇ ਲਾਗਤ ਡਰਾਵ
ਨੋ ਤੇ ਰੋਮ ਅਹ ਐਸੀ ਜੂਹੈ ਰਾਮੇ ਅਨੁਸਰੋ ਸੀਯ ਲੈ
ਕੈ ਸੀਸ ਕਰੈ ਪਗ ਧੂਰ ਕੈ ਬਿਛਾਵਨੋ ਦੇਖ ਕੈਸੇ ਸ
ਰਤ ਹੈ ਫੌਜਨ ਦ੍ਰਿਤ੍ਰਾਵਤ ਹੈ ਐਸੇ ਭਾਜ ਜੈਹੈਂ ਪ੍ਰਾਨ ਪ
ਖੈਂਗੇ ਬਚਾਵਨੋ ॥੧੦॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸੁਨਤ ਬ

ਲਨਾ ਜਿਯ ਕ੍ਰੋਧ ਬਢਾਯੋ ਮਾਨਹੁ ਗਰਜ੍ਯੋ ਘਨ ਮੇਘ ਸੁ
ਹਾਯੋ ਝਮਕੈ ਚਮੁ ਕਰਨ ਕੇ ਸਮੁਹਾਈ ਗਵਿੰਦ ਦਾਸ
ਦਸ ਬਦਨ ਬਨਾਈ ਆਜ ਨਿਦਾਨ ਕਰੋਂ ਰਨ ਮਾਹੀ ਕੈ
੧੨ ਸੂਰਜ ਕੀ ਸਦਰਸ਼ ੧੦ ਮੁਖ ਬਨਾਏ
ਰਘੁਪਤਿ ਕੈ ਰਾਵਨ ਨਾਹੀਂ ॥੧੧॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਚਕਤ
ਭਏ ਸੁਰ ਨਰ ਅਸੁਰ ਥਕਤ ਭਏ ਰਨ ਰੰਗੈਨਾ ਛਕਤ ਭ
ਦੇਵਤੇ ਆਦਮੀ ਰਾਕਸ
ਏ ਰਨ ਭੂਮ ਭਟ ਸਕਤ ਭਏ ਤ੍ਰਿਨੈਨਾ ॥੧੨॥ ਸੋਰਠਾ
ਸ਼ਿਵ
ਦਸ ਚਿਤ ਮਨ ਮਾਹਿ ਦਸੋ ਓਰ ਮੁਖ ਦਸ ਕੀਯੋ ਦਸੋ
ਦਿਸਾ ਸੁਖ ਨਾਹਿ ਜੋ ਰਘੁਪਤਿ ਰਨ ਬਿਮੁਖਾ ॥੧੩
॥ ਕਬਿਤੁ ॥ [1]ਏਕ ਸੀਅ ਓਰ [2]ਦੂਜੇ ਦੇਵਨ ਕੇ ਓਰ ਸੁ
ਨ ਤੀਸਰੇ ਤ੍ਰਿਨੈਨ ਜਾਕੇ ਬਰ ਕੋ ਗੁਮਾਨ ਹੈ ਚੌਥੇ ਚਿਤ ਭ੍ਰ
ਸ਼ਿਵ
ਸੋ ਹਨੂਮਾਨ ਹਿ ਨਿਹਾਰਤ ਹੈ ਪਾਂਚਓ ਬਿਭੀਖਨ ਕੋ ਦੇਖ
ਰਿਸ ਮਾਨ ਹੈ ਛਠੇ ਭਾਰ ਛੋਹੂ ਭੌਹ ਸੂਰਨ ਪਚਾਰਤ ਹੈ ਸ
ਤਏ ਸੰਕੋਪ ਰਾਮ ਚੰਦ ਸੋ ਨਿਦਾਨ ਹੈ ਦੈ ਲਗੇ ਅਨੀਤ
ਨੌਂਭ ਬਾਨੀ ਕਹੈ ਜੀਤ ਜੀਤ ਦਸੋ ਮੁਖ ਦਸੋ ਓਰ ਕੀਏ
ਸਾਵਧਾਨ ਹੈ ॥੧੪॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਰਾਮ ਕੀ ਓਰ ਤੇ
ਬਾਨ ਚਲੇ ਚਲ ਰਾਵਨ ਕੇ ਬਹੁਤੇ ਭਟ ਘਾਏ ਓ ਸੈਨ
ਤਿਨ ਆਹਿ ਕਰੀ ਫਿਰ ਮਾਰਨ ਕੇ ਨਦਿ ਹਾਥ ਉਠਾਏ
ਜੋ ਗੁੰਜ ਰਾਜਨ ਕੇ ਅਸਵਾਰ ਗਿਰੇ ਗਜ ਕੁੰਭਨ ਪਾਨ
ਹਾਥੀ
ਬਸਾਏ ਮਾਨਹੁ ਕਾਮਨ ਕੇ ਕੁਚ ਪਾਇ ਲਗਾਇ ਹਿਯੇ

ਬਹੁਤੇ ਸੁਖ ਪਾਏ॥੧੫॥ ਕਰਖਾ॥ ॥ਬਾਢੇ ਜੁਧ
ਪ੍ਰਬਲ ਪ੍ਰਚੰਡ ਪਲ ਚਰ ਬਨਚਰ ਕਿਲਕਾਰੇ॥ਮੁਗ
ਅਸਾਹਾਰੀ ਰਾਛਸ ਬਾਂਦ੍ਰ
ਦਰ ਮੂਸਲ ਭੁਜਰਜ ਗੋਫਨੇ ਗੋਲਾ ਅਨਤੋਲ ਸੰਭਾਰੇ
ਘੁਮਾਣੀ ਬਛੀ
॥ਬਾਨ ਕਮਾਨ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਸੈਹਥੀ ਸਨਮੁਖ ਸਤ੍ਰੂ ਪਛਾਰੇ॥
ਤਜ ਮੁਖ ਦਾਲ ਕਰਾਲ ਕ੍ਰੋਧ ਮਨ ਔਰ ਭੂਲ ਰੌਜ ਵਿ
ਸਤ੍ਰ
ਰੈ॥ ਭਕ ਭਕਾਇ ਰਣ ਪਰਤ ਸੁਭਟ ਕਟ ਰੁਧਰ ਔ
ਰ ਛਬਿ ਪਾਵੈ॥ ਮਾਨਹੁ ਮਨ ਅਨੁਰਾਗ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ
ਨਿਜ ਪ੍ਰਭ ਕੌ ਦਰਸਾਵੈ॥ ਜੂਝੇ ਏਕ ਸੂਰ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਨ
ਬਾਨ ਅਗਿ ਸਭ ਛੇਦਯੋ॥ ਮਾਨਹੁ ਪ੍ਰਾਨ ਲਗਾਇ ਪੰਖ
ਉਡ ਦਿਨ ਮਣਿ ਮੰਡਲ ਭੇਦਯੋ॥ ਇਕ ਜੂਝੇ ਤਰਵਾਰ
ਧਾਰ ਲਗ ਰਹੀ ਹਿਯੈ ਮਧ੍ਯ ਫਟੈ॥ ਜਨੁ ਜਮ ਜੀਭ ਪ੍ਰ
ਗਸੇ ਖਾਇ ਫਿਰ ਫਿਰ ਲੋਹੂ ਚਾਟੈ॥ ਇਕ ਜਮਧਰ ਲ
ਗਤ ਹੀ ਜੂਝੇ ਫਿਰਨ ਨਿਕਾਸਨ ਪਾਈ॥ ਜਨੁ ਜਮ ਦਾ
ੜ੍ਹ ਕਢਨ ਉਰ ਗਡ ਰਹੀ ਯਹਿ ਉਪਮਾ ਜਿਯ ਆਈ
॥ਬਰਛੀ ਨਿਕਸ ਦੁਸਾਰ ਰੁਧਰ ਭਰ ਛਬਿ ਤਰੰਗ ਅ
ਤਿ ਛੂਟੇ॥ ਰਨ ਸਰਤਾ ਸੀਚੇ ਸੁਭਟਨ ਕੇ ਜਨੁ ਜਸ ਅੰ
ਕੁਰ ਫੂਟੇ॥ ਕਟੇ ਕਵਚ ਜੂਝੇ ਰਨ ਸਨਮੁਖ ਬਹੁਰਨ
ਨੈਕੁ ਸੰਭਾਰੇ॥ ਢੋਲੇ ਬਜਾਇ ਨਿਸਾਨ ਸੁਰਗ ਕੇ ਜਨ
ਕਈਕ ਨਿਜ ਦ੍ਵਾਰਾ ਦੈ ਮੁਖ ਢਾਲ ਕਟੇ ਰਣ ਛਿਤ-

ਛੁਟ ਗਏ ਬਾਨ ਅਤਿ ਗਾਢੋ। ਮਾਨਹੁ ਕਮਰ ਪੀਠ ਬਾ
ਸਕ ਕੈ ਭਏ ਸਗਿਸ ਫਨਿ ਠਾਢੋ। ਬਾਨਰ ਬਦਨ ਰੁਧਿ
ਰ ਲਪਟਾਨੇ ਛਬਿ ਕੇ ਉਨਤ ਅਲੂਲੋ। ਤਪ੍ਯੁ ਪਤਿ
ਰਨ ਪ੍ਰਤਾਪ ਰਨ ਸਰਵਰ ਮਨਹੁ ਕਮਲ ਕੁਲ ਫੂਲੋ।
ਮੁਖ ਪ੍ਰਚੰਡ ਚਿਤ ਚੌਂਪ ਹਰਖ ਸੋ ਲਪਕ ਭੁਜਾ ਗ
ਹਿ ਪੇਲੋ। ਕਰ ਕਰਕ ਵਰ ਰੁਧਰ ਲਪਟਾਨੇ ਜਨੁ ਹੋ
ਲੀ ਸੀ ਖੇਲੋ। ਕਿਲ ਕਿਲਾਇ ਕਾਲੀ ਕਰ ਤਾਲੀ
ਦੈ ਦੈ ਡਮਰ ਬਜਾਵੈ। ਭੈਰਵ ਭੂਤ ਪਿਸਾਚ ਪ੍ਰੇਤ ਗਨ
ਰੁਧਿਰ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਅਨਾਵੈ। ਗੀਧ ਮਵਾਸ ਅਕਾਸ ਉਤ
ਤ ਲੈ ਮਾਸ ਮਹਾਂ ਮਨ ਭਾਯੋ। ਸ੍ਵਾਨ ਸ੍ਰਿਗਾਲ ਕਾਕ-
ਬ੍ਰਿਦਨ ਕੋ ਮਸਅਸੁ ਭੱਛ ਜਨਾਯੋ। ਇਕ ਭਾਜਤ ਦ੍ਰੈ ਸ
ਗਾਨ ਕਰ ਅਟਕੇ ਤਰਤ ਨ ਉਤ ਮੁਖ ਮੋਰੇ। ਛਾਇ ਪ
ਨ ਦਾਨ ਦੈ ਹਮ ਕੋ ਕਹਤ ਸਤ੍ਰੁ ਕੇ ਤੋਰੇ। ਚਲਿਤ ਬਾਨ ਸ
ਨਮੁਖ ਆਵਤ ਕਪਿ ਕੁਲ ਤੇ ਸਬੈ ਬਚਾਯੋ। ਜੈਸੇ ਮ
ਹਾਂ ਜੋਗ ਸਾਧਿਕ ਕੋ ਪਾਪ ਨ ਪਰਸਨ ਪਾਯੋ। ਆਮ
ਰ ਬਪੁ ਕਰ ਕੁਸਮ ਮਾਲ ਲੈ ਤੋਲਤ ਅਤਿ ਅਨੁਰਾ
ਗੀ। ਮਾਨਹੁ ਸੰਮਰ ਸੁਯੰਬਰ ਕਰਕੈ ਸੁਭਟ ਬਰਨ
ਬਧੂ ਲਾਗੀ। ਸ੍ਵਾਮਿ ਕਾਰਜੀ ਲਰਤ ਸੂਰਮਾ ਜਸੁ ਅ
ਛੋ ਜਿਤ ਛਾਂਟੋ। ਮਾਨਹੁ ਨਿਰਖ ਸੁਰ ਬਧੂ ਰੀਝਤ ਲੈ

ਤ ਸੇਸ ਕੇ ਸਾਂਟੇ ॥ ਸਿੰਘਨਾਦ ਬੋਲਿਓ ਤਬ ਰਾਵਨ ਸਾ
ਖਾ ਮ੍ਰਿਗ ਸਭੁ ਰਰਾਨੇ ॥ ਜੈਸੇ ਬਜ੍ਰ ਗਾਜਤ ਤੇ ਗਿਰ ਪ-
ਤਿ ਰਮਨਿ ਸ ਪੱਠ ਛੁਟਾਨੇ ॥੧੬॥ ॥ਰਾਵਨੋ ਵਾਚ ॥
ਸ੍ਵੈਯਾ ॥ ॥ਤਾਰਿ ਨ੍ਰਿਪਾਤ ਕੈ ਤੋਰ ਸਰਾਸਨ ਬ੍ਰਾਮ
ਨ ਜੀਤ ਕੈ ਫੂਲ ਗਏ ਹੋ ॥ ਸੂਪਨਖਾ ਖਰਦੂਖਨ ਸੋਂ
ਰਣ ਮਾਰ ਮਰੀਚ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਭਏ ਹੋ ॥ ਕਾਲ ਕੇ ਅੰਕ ਨਿ
ਸੰਕ ਪਰੋ ॥ ਜਿਨ ਕਓ ਸਮਝੇ ਬਿਨ ਆਇ ਖਰੇ ਹੋ ॥ ਛੂ
ਛਤ ਹੋ ਰਘੁਬੀਰ ਪਧਾਰਹੁ ਸੁੰਦਰ ਹੋ ਅਰੁ ਬੈਸ ਨਏ
ਹੋ ॥੧੭॥ ॥ਅੰਗਦੋ ਵਾਚ ॥ ਸ੍ਵੈਯਾ ॥ ॥ਅੰਗ
ਦ ਬੀਰ ਕਹਿਓ ਕਿਲਕਾਰ ਸੁਨੋ ਜਬ ਰਾਵਨ ਬੈਨ ਅਸੀ
ਲੋ ਰੇ ਦਸਕੰਧ ਸਿਯਾ ਸੰਗ ਲੈ ਅਜਹੂੰ ਭਜਿਯੇ ਪ
ਰਕੰਜ ਰਸੀਲੋ ॥ ਜਓ ਤੁਹਿ ਛਾਡ ਗਏ ਰਨ ਮੈ ਸਿਵ
ਧਾਇ ਤ੍ਰੈ ਅਜ ਦੇਖੋ ਮੁਖ ਪੀਲੋ ॥ ਤੂੰ ਰਘੁਨਾਥ ਹਿ ਛ
ਛਤ ਹੈਂ ਪਰ ਤੋਹਿ ਨ ਛਾਡਤ ਰਾਮ ਹਠੀਲੋ ॥੧੮॥
ਰਾਵਨੋ ਵਾਚ ॥ ਸ੍ਵੈਯਾ ॥ ॥ਬਾਨਰ ਨੀਚ ਸੁ ਰਾਵਨ ਤੇ
ਅਰ ਤ੍ਰਾਹਿ ਭੁਲੇ ਕਰ ਰਾਮ ਪਠਾਨੋ ॥ ਸੰਭੁ ਸਮੇਤ ਉਠ
ਇਓ ਬਲ ਤੋਲ ਕਿਯੋ ਜਿਨ ਰੋਂਦ ਤੇ ਜਾਨੋ ॥ ਤਾਂਹਿ
ਨ ਤੇ ਫਰਕੀ ਗਿਰਿ ਧਾਤੁ ਝਰੈ ਝਰਨਾ ਪ੍ਰਗਟਾਇ ਬਖਾ
ਨੋ ॥ ਦੈ ਭੁਜ ਦੰਡਨ ਕੇ ਤਨ ਬਿਆਕੁਲ ਲੋਹੂ ਸ੍ਰਮੇ ਅ

ਜੂ ਗਿਰਮਾਨੋ॥੧੯॥ ॥ਹਨੂਮਾਨੋਵਾਚ॥ਦੋਹਰਾ॥

ਹਨੂਮਾਨ ਬਿਨਤੀ ਕਰੈ ਦੇਖ ਰਾਮ ਕੀ ਓਰ॥ਰਨ ਰਾਵ
ਨ ਕੈਸੇ ਬਧੈ ਬੋਲਤ ਬਚਨ ਕਠੋਰ॥੨੦॥ਰਾਮਚੰਦ੍ਰੋ
ਵਾਚ॥ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਅਜਹੂ ਭਰੋਸੋ ਮੋਹਿ ਦੈ ਰਾਵਨ
ਸੀਤਾ ਮਿਲੈ॥ਔਰ ਸੁਨਾਊ ਤੋਹਿ ਹਨੂਮਾਨ ਜੰਤੇ ਬਧੈ
॥੨੧॥ ॥ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਰਾਮ ਕਹੀ ਭਰ ਬਾਨ ਅਬੈ
ਜੁ ਹੈ ਰਾਵਨ ਕੇ ਹਿਯੇ ਮਾਰਤ ਹੌ॥ਤਾਹਿ ਸੀਯ ਬਸੈ ਦਿ
(ਹਿਰਦੇ) (ਸੀਤਾ)
ਨ ਰੈਨ ਸਦਾ ਪੁਨ ਸੀ ਜਿਯ ਮਾਹਿ ਮਹਾਰਤ ਹੌ॥ਪੁਨ
(ਸੀਤਾ) (ਹ੍ਰਿਦੇ) (ਨਿਵਾਸਕਰਨ)
ਮੋਹਿ ਮੈ ਬੇਦ ਪੁਰਾਨ ਬਸੈ ਗਨ ਯੌ ਮਨ ਮਾਹਿ ਬਿਚ
ਰਤ ਹੌ॥ਤਾਤੇ ਆਪਨਹੀ ਗਹਿ ਆਪਨੇ ਹਾਥ ਨ ਚੌਦ
ਹਿ ਲੋਕ ਸੰਘਾਰਤ ਹੌ॥੨੨॥ ਰਾਵਨੋਵਾਚ॥ਦੋਹਰਾ॥
॥ ਤਬ ਰਾਵਨ ਅਤਿ ਕੋਪ ਕਰ ਦੇਵਨ ਸੋ ਕਹਿ ਟੇਰ॥
ਜੋ ਤੈ ਕਹੌ ਸੁ ਕਰਹੁ ਅਬ ਮਾਰਤ ਸਬਨ ਨ ਘੇਰ॥੨੩
॥ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਹੇ ਜਮ ਆਜ ਬਿਨਾ ਹੀ ਪ੍ਰਲੈ ਭਰ ਪੇਟ
ਹੈ ਭੂਖ ਜਿਤੀ ਮਨ ਮੈ॥ਗਹਿ ਮੁੰਡਨ ਮਾਲ ਬਿਸਾਲ
ਕਲੀ ਸਿਵ ਜੀ ਪਹਿਰੋ ਰੁਦ੍ਰਿ ਸੌ ਤਨ ਮੈ॥ਕਮਲਾਸਨ
(ਇੰਦ੍ਰਨੌ) (ਬ੍ਰਮਾ)
ਆਸ ਤਜੇ ਜਗ ਕੀ ਰੁਦ੍ਰਿ ਔਰ ਕੇ ਬੀਜ ਬ੍ਰਯੋ ਮਨ ਮੈ
ਤਬ ਕਾਹੇ ਕੀ ਰੌਸ ਰਹੈ ਤੁਮਰੇ ਜਿਯ ਰਾਵਨ ਕੋਪ ਕਰੈ
ਕਨ ਮੈ॥੨੪॥ ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਜੀ ਬ੍ਰਿਕਾਰਿ ਰਿਭੂਨ ਸੇ
(ਗਿਦ੍ਰ) (ਇੰਦ੍ਰ)

ਕਹੈ ਰਾਵਨ ਮੋ ਬਿਨਤੀ ਸੁਨ ਲੇਹੁ ਰੇ ਭਯੋਂ। ਤੌ ਪਸੈਂ ਆ
ਜ ਲੋਰੌ ਜਿਹ ਕੇ ਹਿਤ ਭੂਮਿ ਅਕਾਸ ਭਲੇ ਮੰਡ੍ਰਰਯੋ।
ਪ੍ਰਿਥਵੀ
ਜੂਝ ਮਰੌ ਰਨ ਮੈ ਸੁਨ ਮੀਤ ਨਿਚੀਤ ਹ੍ਵੈ ਮੋ ਰਹੀ ਮਾਸਅ
ਘੰਯੋ। ਰਾਮ ਕੀ ਓਰ ਨਿਸੰਕ ਭਿਰੌ ਪੈ ਘਸੀਟ ਤ ਲੰਕ
ਕੀ ਓਰ ਨ ਜੈਯੋ।੨੫॥ ।ਚੌਪਈ। ।ਸਭ ਦੇਖ
ਤ ਚਿਤ ਚੌਂਪਲ ਗਾਈ। ਰਾਵਨ ਰਾਮ ਨਿਦਾਨ ਲਰਾਈ
ਹਜ਼ੂਰ
।ਸੁਰ ਮੁਨਿ ਚਢ ਬਿਵਾਨ ਜੁਰ ਦੇਖੈ। ਰਾਵਨ ਡੀਠਿ ਬ
ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ
ਚਾਇ ਨਿਮੇਖੈ। ਆਧਿ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਭੂਵ ਅਨੁਰਾਗੀ। ਛੂਟੀ
ਪਲਕਾਂ
ਸਮਾਧਿ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਰਨ ਲਾਗੀ। ਚਢੀ ਮਹਲ ਮੰਦੋਦਰ
ਰਾਨੀ। ਮੁਖ ਛਬਿ ਰਘੁਪਤਿ ਤੇਜ ਬਿਕਾਨੀ। ਸੁਰੰਗ
ਦੇਵ ਅੰਗ
ਨ ਬਧੂ ਸੰਗ ਸਭ ਸੋਹੈ। ਬਾਤ ਬਨਾਇ ਕਹੈ ਮਨ ਮੋਹੈ।
ਗੌਰ ਦੇਹ ਤਨ ਸੁਬਰੀ ਸਾਰੀ। ਰਹੀ ਚਿਤ੍ਰ ਸੀ ਲਿਖੀ ਕਿ
ਰਾਰੀ। ਜਦ ਪਾਇ ਪਹਿ ਪੂਜ ਮਾਂਹਿ ਮੋਤੀ। ਸਾਂਝ ਸ
ਮੇ ਮਾਨਹੁ ਰਵਿ ਜੋਤੀ। ਜਨਕ ਸੁਤਾ ਤ੍ਰਿਜਟੀ ਸੰਗ ਸੋ
ਹੈਂ। ਚਢ ਬਿਵਾਨ ਦੇਖੈ ਮਨ ਮੋਹੈਂ। ਸਬਦ ਚਿਤੈ ਮਨ-
ਮੇਂ ਜੈ ਕਹੈਂ। ਰਾਵਨ ਮਰੈ ਸਬੈ ਦੁਖ ਬਹੈਂ।੨੬। ।ਰਾਮ
ਚੰਦ੍ਰ ਉਵਾਚ। ਦੋਹਰਾ। ।ਰਘੁਪਤਿ ਰਾਵਨ ਸੋਂ
ਕਹ੍ਯੋ ਸੁਭਟ ਸੁਚੇਤ ਸੰਭਾਰ। ਸਿਵ ਸਮੇਤ ਸਭ ਸੁਰ
ਮਾ ਸੋ ਪਰ ਆਜ ਹਕਾਰ।੨੭॥ ।ਕਬਿੱਤ।

।ਸੁਨ ਲੈ ਨਿਫੋਟ ਓਟ ਕਾਹੂ ਕੀ ਨ ਛਾਡੈ ਤੋਹਿ ਸਾਂਝ ਕੇ ਉ·
ਸਰ
ਰੇ ਲੈ ਅਜਾਮਾਰ ਹੀ ਗਿਰਾਇ ਹੌਂ। ਕਾਹੇ ਕੇ ਚਟਾਇ ਕ
ਰ ਚਾਂਮ ਕੇ ਚਲਾਵਤ ਹੈ ਮੂੰਡ ਕਾਟ ਕੈ ਕਬੰਧੁ ਨਭ ਮੇਉ
ਧੜ ਆਕਾਸ
ਡਾਇ ਹੌਂ। ਬਾਨ ਲੈ ਕਮਾਨ ਕੇ ਸੰਭਾਰ ਕੈ ਪਿਨਾਕ ਪਾਨ
ਸਿਵ
ਕੇ ਹਕਾਰ ਧਾਉ ਕਰ ਪਾਛੇ ਤੋਹਿ ਧਾਇ ਹੌਂ। ਮੇ ਜੀਅ
ਮੇ ਮੋਤੀ ਅਰਕੇ ਬਿਰਹ ਕੀ ਆਗ ਹੈ ਸੁ ਤੋ ਤੀਯ ਕੇ ਨੈਨ
ਮੇਰੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਤੇਰੀ ਇਸਤ੍ਰੀ
ਨ ਕੇ ਨੀਰ ਸੋਂ ਬੁਝਾਇ ਹੌਂ।੨੮॥ ।ਸ੍ਵੈਯਾ। ।ਹੈ
ਜਲ
ਬਿਲੂਖੀ ਮਨਮਾਹਿ ਮਦੋਦਰਿ ਹੈ ਗਈ ਹੈ ਮੁਖ ਕੀ ਛ
ਰਤੀ
ਬਿ ਫੀਕੀ। ਸੋਂ ਜਬ ਪੈ ਸੁਨ ਕੀ ਰਘੁਨੰਦਨ ਨੇ ਪਤਿ
ਪ੍ਰਭ ਇਸਤ੍ਰੂ
ਕੀ ਪਤਿ ਏਕ ਰਤੀ ਕੀ। ਜੇ ਜੁਵਤੀ ਸਭ ਸੰਗ ਹੁਤੀ
ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ
ਤਿਨ ਹੂੰ ਸਮਝੀ ਜੈਸੇ ਭੀਰ ਸਤੀ ਕੀ। ਭੂੰਨ ਭੂਤਰ ਤੇ
ਓ ਉਤਰੀ ਜੈਸੇ ਜੋਗ ਜੁਟੀ ਮਤ ਹੋਤ ਜਤੀ ਕੀ।੨੯
।ਸ੍ਵੈਯਾ। ।ਕੈ ਪਕਰੀਏ ਦਸ ਸੀਸਨ ਕੋ ਜਬ ਰਾਮ
ਕਮਾਨ ਕੇ ਬਾਨ ਕਸੈਂਗੋ। ਲੰਕ ਮੈ ਆਇ ਨਿਸੰਕ ਬਿ
ਭੀਖਨ ਮੋਹਿ ਨਿਹਾਰਿ ਨਿਹਾਰਿ ਹਸੈਗੋ। ਤਾ ਛਿਨ ਐ
ਰਟਤੀ ਬਿਪਰੀਤ ਸੁ ਮੋ ਕਹੁ ਆਨ ਨ ਕਾਲ ਗਸੈਗੋ
।ਮੇਰੋ ਈ ਜੀਵਤ ਕਾਲ ਸਖੀ ਇਨ ਤੇ ਨਨ ਮੇ ਕੋਈ
ਕਬ
ਔਰ ਬਸੈਗੋ।੩੦॥ ।ਸ੍ਵੈਯਾ। ।ਰੂਦੰਨ ਕੀ
ਰਘੁਨਾਥ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਬਧਾਇ ਨਹੀ ਪਿਯ ਕੇ ਜਿਯ ਕੇ

ਭਰ ਲੋਚਨ ਬਾਰਹਿ ਬਾਰ ਨਿਹਾਰਤ ਸੋਚਨ ਸੋਉ ਮਡੋਪ
ਸੋਕੋ॥ ਰਘੁਬੀਰ ਉਦੈ ਸਸਿ ਪੂਰਨ ਹੈ ਦੁਖਦੈ ਸਕਸੀ
ਭੁਹਿ ਮੋਹਿ ਸੋਕੋ॥ ਪੁਨ ਮੋਹਿ ਕਰੈ ਚਕਈ ਇਹ ਸਾਝ ਚ
ਕੋਰ ਬਧੂ ਕਰਹੈ ਸਿਯਕੋ॥੩੦॥ ਸ੍ਵੈਯਾ॥ ॥ਕਾਪਤ
ਹੈ ਗਢ ਕੀ ਧਰਨੀ ਕਰਨੀ ਪਿਯ ਕੀ ਪ੍ਰਗਟੀ ਪਛੁਤਾਨੋ
ਤੂਟਤ ਹੈ ਨਭ ਮੰਡਲ ਤੇ ਗਣ ਜੰਬੁਕ ਬੋਲ ਸੁਨੇ ਡਰਪ
ਨੋ॥ ਅੰਜਨ ਹਾਰ ਤੰਬੋਲ ਸਿੰਗਾਰ ਉਤਾਰਹੁ ਸੇਤ ਕਰਹ
ਸਬ ਬਾਨੋ॥ ਕਾਹੇ ਤੇ ਆਜ ਸਬੈ ਹਮ ਲਾਗ ਭਲੀ ਬਿਧਿ
ਕਾਲ ਕੇ ਹਾਥ ਬਿਕਾਨੋ॥੩੧॥ ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਰਾਵ
ਨ ਸਮਝੇ ਬੈਨ ਅਬ ਰਘੁਪਤਿ ਛਾਡੇ ਨਹੀ॥ ਕ੍ਰੋਧ ਭਰੇ
ਹੈ ਨੈਨ ਚਪੇ ਚੋਰ ਜਿਮ ਬਲਕਰੈ॥੩੨॥ ॥ਸ੍ਵੈਯਾ॥
॥ਰਾਵਨ ਕੋਪ ਕਿਯੋ ਗਰਜ੍ਯੋ ਤਬ ਦੇਵ ਅਦੇਵ ਕਿਯੇ
ਡਰ ਪੋ ਹੈ॥ ਆਜ ਪ੍ਰਲੈ ਛਿਨ ਜ੍ਯੋਂ ਉਮਡ੍ਯੋ ਕਰ ਚਾਪ ਚ
ਢਾਇ ਡਰਾਇ ਕੈ ਭੌਹੈ॥ ਬਾਨ ਸਮੂਹ ਚਲੇ ਇਹ ਭਾਂਤਿ ਭ
ਲੀ ਉਪਮਾ ਉਪਜੀ ਜਿਯ ਮੋ ਹੈ॥ ਛੱਛਕ ਤੱਛਕ ਜ੍ਯੋਂ
ਨਿਲਗੇ ਰਘੁਰਾਜ ਕਿਧੌਂ ਖਗਰਾਜ ਕੇ ਸੌਹੈ॥੩੩
॥ ॥ਕਬਿੱਤ॥ ॥ਮਾਰੂ ਕੋ ਬਜਾਇ ਏਕ ਬਾਰ ਹੀ ਰਿ
ਸਾਇ ਪਰੇ ਵਡੇ ਵਡੇ ਸੂਰ ਜੇ ਵੈ ਹੁਤੇ ਏਕ ਜੋਰ ਕੋ॥ ਸਾ-
ਹਿਬ ਕੇ ਲੋਨ ਖਾਇ ਕੌਨ ਮੁਖ ਫੇਰੇ ਆਜ ਭੌਨ ਭੇਟ ਆ

ਏਭਏ ਪ੍ਰਾਨਤਮੋ ਛੈਰਕੋ॥ ਦੇਖ ਰਘੁਬੀਰ ਕਹੀ ਬੀਰ ਸੋ
ਬੁਲਾਇ ਹਸ ਬੀਰ ਚਢ ਆਵਤ ਹੈਂ ਲੰਕਾਪਤਿ ਚੇਰਕੇ
ਰਾਮ ਕਵਿ ਏਕ ਰਾਮ ਬਾਨ ਕੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਦੇਖਿ ਓਰ ਗਜੇ ਸੋ
ਬਿਲਾਨੇ ਸਭ ਰਾਵਨ ਕੀ ਓਰ ਕੋ॥੩੫॥ ॥ਕਵਿਉਵ
ਚ॥ਕਬਿੱਤ॥ ਆਜ ਰਘੁਰਾਜ ਜੂ ਕੇ ਪਾਇਨ ਕੋ ਪਾਇ ਬ
ਲੁ ਪਾਇ ਰੇਪ ਪਾਇਨ ਸੋ ਦਲਕੇ ਪੂਰੈਰ ਹੈਂ ਬੈਟ ਦਸ
ਸੀਸ ਭੁਜ ਬੀਸ ਈਸ ਸੀਸ ਧਰ ਰਾਮ ਜਸ ਦੇਸ ਦਿਸ
ਸੈਂਹੁਨੇ ਬਖੇਰ ਹੈਂ॥ ਆਜ ਹੀ ਜਨਕ ਜਾ ਕੇ ਸਬੈ ਬਿਸਰ
ਇ ਦੁਖ ਸੰਗ ਲੈ ਲਵਾਇ ਰਘੁਨਾਥ ਮੁਖ ਹੇਰ ਹੈਂ॥ਕ
ਹੈ ਕਪਿ ਟੇਰ ਟੇਰ ਲੰਕਾ ਗਢ ਘੇਰ ਘੇਰ ਰਾਮ ਕੀ ਦੁਹਾ
ਈ ਰਾਮ ਕੀ ਦੁਹਾਈ ਫੇਰ ਹੈਂ॥੩੬॥ ਸ੍ਵੈਯਾ॥ ॥ਸ੍ਰੀ
ਰਘੁਬੀਰ ਕੇ ਬੀਰ ਤਬੈ ਸਭ ਦਾਂਤਨ ਪੀਸ ਕੈ ਕ੍ਰੋਧ ਭਰੇ
॥ਚਹੂੰ ਓਰਤੇ ਲੰਕ ਲਪੇਟ ਲਈ ਰਨ ਰਾਵਨ ਤੇ ਨ ਰਤੇ
ਭੁਡਰੇ॥ ਕਵਿ ਰਾਮ ਪਰੀ ਗਵਿ ਜੋਤਿ ਤਹਾਂ ਰਨ ਮੈਂ ਸਭ
ਕੇ ਤਨ ਰੋਮ ਖਰੇ॥ ਮਨੋ ਕੰਚਨ ਕੋ ਗਢ ਏਕ ਹੁਤੋ ਕਪਿ
ਕੋਟਿਨ ਕੋਟਨ ਕੋਟ ਖਰੇ॥੩੭॥ ॥ਸ੍ਵੈਯਾ॥ ॥ਕੀ
ਰਨ ਕੋਟ ਸੋ ਦੇਹ ਗਈ ਮਿਲ ਜਾਸੋ ਮਿਲ ਜਾਤ ਸਦਾ ਪ
ਜ ਪਾਨੀ॥ ਢਾਂਧ ਪਰੇ ਕਿਲਕਾਰ ਸਭੈ ਗਢ ਲੰਕ ਕੇ ਭੀ
ਤਰ ਸੈਨ ਕਮਾਨ ਨਾਆਨੀ॥ ਔਰ ਭੁਲੀ ਉਪਮਾ ਕਵਿ ਰਾਮ

ਕਹੈ ਤ੍ਰਿਯਾ ਮੋਸੋਂ ਜਿਯ ਮੈ ਜੁ ਲੁਭਾਨੀ॥ ਜੋਗ ਕੇ ਸਾਧਿਕ ਧੌਨ
ਅਰਾਧਕ ਜੌਐ ਜਗ ਛਾਡ ਭਏ ਨਭਗਾਮੀ॥੩੮॥
ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਹੈ ਜਹ ਰਤੰਕ ਰਤੰਸ ਕੋਟਨ ਤੁੰਡਨ ਮੁੰਡ ਕਿ
ਯੇ ਇਕ ਠੌਰ ਹੈਂ॥ ਕ੍ਰੋਧ ਭਰੇ ਰਘੁਬੀਰ ਕਹੈ ਕਹੁ ਪੈਠਹਾ ਰਾਵ
ਨ ਜੇ ਅਬ ਧੌਰ ਹੈਂ॥ ਰਾਵਨ ਤੇ ਚੌਪ ਲਛਨੇ ਰਘੁਬੀਰਨ ਤੇ ਕਪਿ
ਭੂਕ ਬ੍ਰਲਵੰਤ ਐਂਗੈ॥ ਮਾਨਹੁ ਲੈਕ ਜਹਾਜ ਛੁਟਯੋ ਜਲ
ਰਾਸਿ ਚਹੂੰ ਦਿਸ ਤੇ ਦਲ ਦੌਰੈ॥੩੯॥ ॥ਕਬਿਤੁ॥
॥ਰਾਵਨ ਕੇ ਰਾਕਸਾ ਕੇ ਸਾਵਨ ਕੇ ਮੇਘ ਕਹੈ ਆਵਨ ਕੇ ਪਾ
ਵੈ ਪਲਕ ਹੀ ਮੈ ਛੋਟ ਪੋਟ ਤੈਂ ਢੈਂ ਢੈਂ ਮੁਖ ਢਾਲ ਕਰ ਲੈ ਲੈ
ਕਰਵਾਰ ਸਾਂਗੀ ਕਾਲ ਕੀ ਸੀ ਜੀਭ ਕੀਨੇ ਸਭੈ ਭੂਪ ਚੋਟ
ਹੈਂ ਤਤੇ ਰਘੁਬੀਰ ਕਹੂ ਐਸੀ ਭਾਂਤਿ ਮਾਰੇ ਪਰਲੋਕ ਹੀ
ਸੰਘਾਰੇ ਕਹੈ ਕਰੀ ਹਮ ਓਟ ਹੈਂ ਕਾਲ ਕੇ ਨਿਛੋਟ ਕੀਨੇ ਕੇ
ਟਕ ਉਪਾਇ ਪੀਛੇ ਛਾਡਿ ਏਕ ਚੋਟ ਜੇ ਦੈ ਕੋਟਨ ਕੇ ਕੋਟ ਹੈਂ
੪੦॥ ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਅਬ ਕੁਟੰਬ ਕਰ ਬਾਮ ਲੈ ਖੇਦ ਯੋਸ
ਰਘੁਨਾਥ ਬਾਦ ਲਛਨ ਕਰ ਸੋਂ ਤਬ ਕਹਯੋ ਰਿਸ ਭਰ ਬਾ-
ਸੋਹਾਥ॥੪੧॥ ਕਬਿਤੁੰ॥ ॥ਲਛਨ ਸੋ ਬੋਲਯੋ ਬ
ਸਜਬ ਬ੍ਰਿਦਾਈ ਰਾਮ ਕਰਨ ਸੈਂ ਕਮਾਨ ਰਿਪੁ ਭਾਜੇ ਕਹੀ
ਕੇ ਕਹੀ॥ ਦਾਨ ਭੈ ਜਨਕ ਕੀ ਬਾਰ ਭੂਖਨ ਪਹਿਰ ਤਬ ਆ
ਗੇ ਹੁਤੇ ਕੀਨੈ ਅਬ ਸੋਕੇ ਛਾਡ ਟੇਕ ਗੀ॥ ਬੋਲਯੋ ਤਾਸੋਂ

ਕਾਨ ਲਾਗਯੋ ਹੈ ਤੋ ਨ ਤ੍ਰਪ ਭਾਗਯੋ ਭੂਭ੍ਰਤ ਰੋਹੈ ਨ ...ਕੈ ਉਠ੍ਰਾਇ
ਤ੍ਰਾਰੋਂ ਲੈ ਕਹੀ ਾਕੋ ਹੈ ਏਕ ਵਾਰ ਹੀ ਉਤਾਰੋਂ ਦਸ ਸੀਸ ਜੇ...
ਤੋ ਸਰ ਸਰ ਸੋ ਉਤਾਰੋਂ ਏਕ ਏਕ ਹੀ ॥੪੨॥ ਸ੍ਵੈਯਾ ॥ ਹ
ਮਕਮਾਨ ਤੇ ਬਾਨ ਛੂਟੇ ਛੁਟ ਰਾਵਨ ਧਾਇ ਹਨੂਵਨ ਭੂਸੀ ॥
ਲੋਹੂ ਕੀ ਛੀਟ ਪਰੀ ਫਿਰ ਰਾਮਹਿ ਮਾਨਹੁ ਘਾਵ ਕੀ ਦੇਤ ਜ
ਸੂਸੀ ॥ ਔਰ ਭਲੀ ਉਪਮਾ ਕਵਿ ਰਾਮ ਕਹੈ ਜਿਸ ਮੈ ਉਪਜੀ
ਸੁਕ ਛੂਸੀ ॥ ਮਾਨਹੁ ਨੀਲ ਸਿਲਾ ਗਿਰ ਊਪਰ ਫੈਲ ਰਲੀ
ਸਭ ਬੀਰ ਬਹੂਸੀ ॥੪੩॥ ਕਬਿੱਤੁ ॥ ਸੂਰ ਕੋ ਮਾਰ
ਧੂਰ ਧੂਰ ਕੈ ਗਰੂਰ ਨਸੇ ਕੋਟਿਕ ਕਿਰੂਰਨ ਲੈ ਕ੍ਰੂਰਨ ਕੇ
ਕ੍ਰੋਡ ਹੈਂ ਾਵਕੀ ਏ ਅਨੀਤ ਕਹੂੰ ਜੀਤ ਕੀਨ ਬਾਤ ਬਿਪਰੀਤ
ਹੋਨਹਾਰ ਜਹਾਂ ਤਹਾਂ ਰੁੰਡ ਮੁੰਡ ਹੈਂ ਕਹੂੰ ਰਥ ਟੂਟੇ ਕਹੂੰ ਸਿਰ
ਹੀਕ ਦੰਡ ਫੂਟੇ ਫਟੇ ਪੇਟ ਬਾਜੀ ਕਹੂੰ ਕਰੀ ਬਿਨ ਸੂੰਡ ਹੈਂ
ਫਨ ਕਾਤ ਮਾਨੋ ਸਾਵਨ ਕੇ ਮੇਘ ਪਰਯੋ ਠੌਰ ਠੌਰ ਲੰਕਾ ਪ
ਰ ਸ੍ਰੋਣਤ ਕੇ ਕੁੰਡ ਹੈਂ ॥੪੪॥ ਸ੍ਵੈਯਾ ॥ ਰਾਵਨ
ਏਕ ਉਪਾਰ ਵਡੋ ਗਿਰ ਰਾਮ ਕੇ ਤਾਕ ਚਲਾਇ ਦਯੋ ਹੈ ॥
ਸੋ ਹਨੂਮਾਨ ਲਯੋ ਗਹਿ ਬੀਚ ਸੁਰੇਂਦ ਕਿਯੋ ਸਿਸ ਖੇਲ
ਭਯੋ ਹੈ ॥ ਲੈ ਦੁਹਿ ਹਾਥਨ ... ਕੀਓ ਚਕ ਚੂਰ ਸੁ ਧੂਰ
ਹੀ ਮਾਹਿ ਮਿਲਾਯੋ ਹੈ ॥ ਜੋ ਪੁਨ ਹੀ ਕਮਨੈਰਥ ਜਾਏ ਉਠ ਬੀਚ
ਹੀ ਬੀਰ ਬਿਲਾਇ ਗਯੋ ਹੈ ॥੪੫॥ ਸ੍ਵੈਯਾ ॥

।ਰਾਵਨ ਔਰ ਕੀਓ ਬਲ ਛੋਡ ਤਬੈ ਹਨੂਮਾਨ ਤਨਾਇ ਕੈ
ਤੂੰ ਹੈ।ਤੈਸੇ ਹੀ ਅੰਗਦ ਤਾਹਿ ਤਕਯੋ ਦੋਊ ਸੂਰ ਵਡੇ ਅਤੁ
ਆਪਨੀ ਸੈਨ ਮਾ।ਦ੍ਵੈ ਗਿਰ ਬੀਰ ਮਿਲੇ ਬਲਸੌ ਸਭ ਪੈ
.ਟਕੇ ਸੁ ਪਰੇ ਧਰ ਸੌ ਹੈ।ਬਾਲ ਬਾਹਿਕ੍ਰਮ ਜਯੋ ਬਿਧ
ਟ ਭੂਚ ਨੀਚ ਭੁਏ ਚਲ ਕੈ ਉਪਰੋ ਹੈਂ।।੪੬।। ।ਸਵੈਯਾ
।ਰਾਵਨ ਦੌਰ ਚਲਯੋ ਤਬ ਪਾਇਨ ਧਾਇਨ ਸੋਂ ਰਿਸ ਕੇ
ਭਰਤੋ।ਤਿਨ ਧਾਇ ਗਹੇ ਨਲ ਨੀਲ ਸੁਗ੍ਰੀਵ ਗਏ ਦਬਿ
ਔਰ ਮਹਾਂ ਡਰਤੋ।ਭੁਜ ਮੈ ਭਰ ਕੈ ਸੁਢਿਗਯੋ ਗਦ ਕੋ ਸੋ
ਊ ਬਾਟ ਮੈ ਛੂਟ ਗਏ ਛਰਤੋ।ਔਸੋ ਸੋ ਉਪਜੀ ਉਪਮਾ ਰਦੀ।
ਅਜਾਨ ਭਜ੍ਨ ਗਾਏ ਦਿਜ ਕੇ ਕਰਤੋ।।੪੭।। ।ਸੈਵੈਯਾ।
।ਧਾਇ ਪਰੇ ਸਭ ਰਾਵਨ ਊਪਰ ਹੈ ਸਭ ਕੇ ਮਨ ਕ੍ਰੋਧ-
ਰਗਯੋ।ਰਥ ਤੋਰ ਧੁਜਾ ਭੁਜ ਦਾਤਨ ਚੋਬ ਸੁਗ੍ਰੀਵਹਿ
ਜਾਇ ਸੁਗ੍ਰੀਵ ਲਗਯੋ।ਰਿਸ ਸੋਂ ਕਿਲਕਾਰ ਮਹਾਂ ਰ
ਜਨੀਚਰ ਘੇਰਨ ਕੋ ਜਬ ਹੀ ਉਮਗਯੋ।ਕਪਿ ਧੌਸ ਟ
ਕੇ ਜਨ ਬੀਰ ਬਜਾਰ ਕੇ ਸਿੰਘ ਛੁਟਯੋ ਸਭ ਲੋਗ ਭਗ
ਯੋ।।੪੮।। ।ਸੈਵੈਯਾ। ।ਤੇ ਸਭ ਬਾਨ ਚਲਾਇ ਥ
ਕਯੋ ਜਿਨ ਬਾਨਨ ਤੇ ਸੁਰਰਾਜ ਡਰੌ।ਛਲ ਸੌ ਬਲ ਸੇ
ਸੋਈ ਦੇਵਨ ਸੋਂ ਰਘੁਬੀਰ ਬਿਨਾ ਛਿਤ ਮਾਹਿ ਨ ਰੈ।ਗ
ਜ ਰਾਜ ਸੁਖੀ ਤਬ ਲੌ ਬਨ ਮੈਂ ਜਬ ਲੌ ਮਿਗਰਾਜ

ਰੈਕ ਜਗੈ ॥ ਸਰ ਰਾਵਨ ਕੇ ਭੁਏ ਰਾਮਹਿ ਯੌਂ ਜੈਸੇ ਭੂਤ ਕੀ
ਈਟ ਚਲੈ ਨਲ ਕੀ ॥੪੯॥ ਰਾਮ ਰਵਿਉ ਵਾਚ ॥ ਕਬਿ
ਤੁੰ ॥ ਅਰੇ ਲੰਕ ਨਾਥ ਮੇਰੇ ਹਾਥਨ ਤੇ ਆਜ ਕਟਿ ਤੇ
ਰੇ ਦਸ ਮਾਥੇ ਰਨ ਭੂਮਿ ਮੇ ਸੁਹਾਹਿਂਗੇ ॥ ਕਛੂ ਕਟਿ ਜੈਹੈ
ਬਾਕੀ ਤੋਹਿ ਸਮਝੈ ਹੈ ਫਲ ਲਾਗਸੇ ਹੈ ਅਨੀਤ ਕੋ ਸੁ
ਐਸੇ ਪਛੁਤਾਹਿਗੇ ਤਾਂ ਤੇ ਪਾਛੇ ਮੇਰੀ ਓਰ ਦੇਖ ਦਾਂਤ
ਕਾਢ ਕਾਢ ਹਾ ਹਾ ਛੋਡੋ ਛੋਡੋ ਰਾਮ ਐਸੇ ਬਿਲਲਾਹਿਂਗੇ ॥
ਜਾਨਕੀ ਚੁਰਾਇ ਥੇ ਕੇ ਲੰਕ ਚਢ ਆਇ ਥੇ ਕੇ ਸੀ
ਕੇ ਜੀ ॥ ਕੇ ਕ੍ਰੋਧ ਤਬ ਹੀ ਤੇ ਸੀਸ ਗਾਹਿ ਰੋਪ ॥੫੦॥
ਰਾਵਨੋਵਾਚ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕੋਪ ਕੈ ਉਤਰ ਦੇਤ ਭਯੋ
ਰਨ ਮੈ ਯਹਿ ਬਾਤ ਸੁਨੀ ਸਬ ਹੀ ॥ ਬਿਨ ਏਕ ਕੇ ਏਕ
ਭਏ ਅਬ ਹੀ ਸੀਸ ਭੇਟਨ ਕੀ ਜਿਯ ਹੈ ਸਰ ਹੀ ॥ ਕੈ ਤੋ
ਰਾਮਹਿ ਮਾਰ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਕੇ ਜੀਤ ਕੈ ਨੇਮ ਕਥਾ ਤਬ ਹੋਇ
ਸਹੀ ॥ ਅਬ ਆਜ ਚਲੈ ਜਗ ਮੈ ਯਹਿ ਬਾਤ ਕੈ ਰਾਵ
ਨ ਨਾਹਿ ਕਿ ਰਾਮ ਨਹੀ ॥੫੧॥ ਕਬਿਤੁ ॥ ਕੋ
ਪ ਅਰ ਜੂਰੇ ਨ ਦਹੂੰ ਕੇ ਮੁਖ ਮੁਰੇ ਹੈਂ ਨ ਸੂਰਨ ਮੇ ਦੂਰੇ ਰਾ
ਮ ਰਾਵਨ ਮਹਾਂ ਬਲੀ ॥ ਜੈਸੇ ਕਛੂ ਘਾਉ ਲੰਕ ਰਾਉ
ਕੇ ਲਗਾਇ ਰਾਮ ਤੈਸੇ ਸਹਿਬੇ ਕੌ ਦੇਹ ਵਾਹੀ ਕੀ ਰ
ਰੀ ਭਲੀ ॥ ਬੀਰ ਰਸ ਮਾਤੇ ਸਭ ਤਾਤੇ ਨੈਨ ਰਾਤੇ ਰਾ

ਤੇ ਲੋਹੂ ਭਰੇ ਗਾਤ੍ਰ ਉਪਮਾਨ ਸਮਾਨ ਤੇ ਟਲੀ॥ਰਾਮ
ਸਰੀਰ
ਨ ਅੰਗ ਲੀਯਾ ਜਮਨਾ ਤਰੰਗ ਲੋਹ ... ਤ੍ਰਿਨ ਮੇ ਸਰਸ੍ਵਤੀ
ਸੀ ਪੈ ਚਲੀ॥੫੨॥ ॥ਕਬਿਤ੍ਰ॥ ॥ਰੀਝ ਰੀਝ ਲ
ਰੇ ਦੋਊ ਠੌਰ ਤੇ ਨ ਟਰੇ ਰਹੇ ਰੁਖਨ ਜਯੋਂ ਖਰੇ ਆਛੇ ਬੀਰ ਰ
ਸ ਢਰੇ ਹੈਂ॥ਘਾਇਨ ਸੋਂ ਭਰੇ ਲੋਹੂ ਝਰਨ ਜਯੋਂ ਝਰੇ ਤਊ
ਤੇ ਨ ਆਹ ਭਰੇ ਲਰਬੇ ਕੋ ਕ੍ਰੋਧ ਕਰੇ ਹੈਂ॥ਭਏ ਦੇਵ ਹਰੇ
ਨਭ
ਨਭ ਤੇ ਪੁਹਪ ਪਰੇ ਪੁਨ ਰਾਵਨ ਕੇ ਆਨ ਗਰੇ ਈਸੇ ਰਾ
ਅਕਾਸ ਫੂਲ
ਮ ਧਰੇ ਹੈ॥ਬ੍ਰਿੰਦ ਭਰ ਹਰੇ ਫਲੇ ਹੈਂ ਨ ਬੀਚ ਅਰੇ ਬਿਹਰ
ਰੇ ਕਹਾਂ ਸਦਾ ਸਮਰ ਮੇ ਅਨੁਸਰੇ ਹੈਂ॥੫੩॥ਰਾਵਨੋ ਵ
ਚ॥ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਜੋ ਸਨਕਾਦਿਕ ਧੌਨ ਅਰਾਧਿਕ ਸੇ
ਗ ਜੁਟੀ ਅਖੀਆਂ ਰਹੈ ਲਾਗੀ॥ਧਯਾਨ ਧਰੇ ਨ ਧਸੈ-
ਤ੍ਰਿਹ ਰਾਮ ਸੁਤੇ ਕਹਿਯੇ ਜਗ ਮੇ ਅਨੁਰਾਗੀ॥ਲਿਕਪ
ਤੀ ਰਨ ਮਾਹਿ ਕਹੈ ਤਿਨ ਕੋ ਅਰੇ ਰਾਘਵ ਆਵਹੁ ਆਗੀ
ਆਇਕ ਭਰੈ ਮੁਕਿਆਊ ਲਰੈ ਕਹੁ ਰਾਵਨ ਤੇ ਅਬ ਕੋ ਧ
ਭ ਭਾਗੀ॥੫੪॥ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਕ੍ਰੋਧ ਕੀ ਡੀਠ ਚਿਤੈ ਨਭ
ਅਕਾਸ
ਓਰ ਸੁ ਦੇਵਨ ਸੋਂ ਕਹਯੋ ਰਾਵਨ ਯੌਂ॥ਧ੍ਰਿਗ ਮੇਰੇ ਈ ਜੀ
ਵਤ ਰਾਮ ਕੇ ਊਪਰ ਫੂਲ ਦੀਏ ਬਰਖਾਇ ਸੁ ਕਯੋਂ॥ਅ
ਬ ਯੋ ਰਿਸ ਆਵਤ ਹੈ ਰਨ ਮੇ ਨਿਰਮੂਲ ਕਰੋਂ ਤਬ ਜਾਨ
ਹੁ ਜਯੋਂ॥ਅਤਿ ਫੂਲ ਕੀ ਪੀਰ ਭਈ ਤਨ ਕੋ ਦਸ਼ਕੰਧ ਬੀਰ

ਕੈ ਠੀਰ ਸਠੇ ਸੁਖ ਸਜੋ ॥੫੫॥ ਕਬਿੱਤੁ ॥ ॥ਜੇਈ-
ਜੇ ਚਲਾਏ ਬਾਨ ਤੇਤੇ ਤੋਰੇ ਹਨੂਮਾਨ ਪ੍ਰਾਨ ਨਾਥ ਰਾਮ ਓਰ ਜੁ-
ਨਹੂੰ ਨਵਏ ਹੈਂ ॥ ਤਬ ਹੀ ਬਿਲਾਨੇ ਕਾਹੂ ਚਲਤ ਨ ਜਾਨੇ ਜੈ
ਸੇ ਵਾਰਿਦੀ ਮਨੋਰਥ ਬਿਲਾਇ ਬੀਚ ਗਏ ਹੈਂ ॥ ਤਾਕੇ ਪ-
ਛੇ ਅੰਗਦ ਸੁਗ੍ਰੀਵ ਜਾਮਵੰਤ ਨਲ ਨੀਲ ਢੀਲ ਛਾਤ੍ਰ-
ਰਨ ਮੇ ਨਿਸੰਕ ਭਏ ਹੈਂ ॥ ਸੈਹਥੀ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਤਾਂਕੇ ਫੂਲ ਨ
ਜਿਓ ਤੋਰ ਡਾਰੇ ਰਾਵਨ ਕੇ ਚੰਦ੍ਰ ਤੇ ਨ ਨੈਕੁ ਚੰਦ੍ਰ ਭਏ ਹੈਂ ॥੫
੬॥ ਕਬਿੱਤੁ ॥ ॥ਤਾਕੇ ਪਾਛੇ ਲਛਮਨ ਪੈਠ ਕੇ ਨਿਸੀ
ਚਰਨ ਮਾਝ ਕੈਕੈ ਰੀਤਿ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਆਧੋ ਆਧ ਕਾਨੇ ਹੈਂ ॥ ਸ੍ਰੁ
ਹਬੀ ਸਿਰ ਥੋਪੜੀ
ਤ ਬਿਨ ਕਾਨੇ ਤਹਾਂ ਸੋਣਤ ਕੇ ਕੁੰਡ ਜਹਾਂ ਬੂਡ ਗਏ ਅ
ਰੁਧਰ
ਰ ਕੁੰਭ ਦੀਸਤ ਉਪਮਾ ਏ ਹੈ ॥ ਤਾਹੀ ਛਿਨ ਐਸੀ ਛਬਿ
ਹਬੀ
ਆਈ ਜੀ ਅਰਾਮ ਕਵਿ ਮਨੋ ਸਿਵ ਰੂਪ ਸਭ ਹੀ ਕੋ ਮ
ਨ ਹਰਨੇ ਹੈ ॥ ਚੰਦਨ ਗੁਲਾਬ ਫੂਲ ਮਾਲ ਸੇ ਬਨਾਇ
ਗਾਲ ਪੂਜ ਪੂਜ ਦੇਵ ਬਧੂ ਜੂਥ ਪਾਇ ਪਰੇ ਹੈਂ ॥੫੭
॥ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਸ੍ਰੀ ਰਘੁਬੀਰ ਸਰਾਸਨ ਤੇ ਜਬ ਬਾਨ
ਧਨੁਖ
ਛੁਟੇ ਨਹਿ ਜਾਤ ਸੰਭਾਰਿਓ ॥ ਬ੍ਰਿੰਦਨ ਜਿਓਂ ਬਰਖੇ ਚਹੂੰ ਓ
ਰ ਕਹੈਂ ਭਭਰਾਇ ਦਸੋ ਦਿਸ ਮਾਰਿਓ ॥ ਹਾਥਨ ਤੇ ਗਜਿ
ਆਰ ਗਏ ਛੁਟ ਮਾਥਨ ਤੇ ਮੁਕਟੇ ਭਯੋ ਨਿਆਰਿਓ ਦ
ਸ ਰਥੀ ਤਬ ਰਾਵਨ ਕੀ ਗਤਿ ਤੋਰ ਰਥੀ ਬਿਰਥੀ ਕ

ਰੇ ਭੂਰਯੋ॥੫੮॥ ਸ੍ਵੈਯਾ॥ ਰਾਵਨ ਕੇ ਉਤਪਾ
ਤ ਵਧੇ ਦੁਖ ਪੀਰ ਗਯੋ ਗੜ੍ਹ ਕੋਟ ਕਿ ਭੂਰੋ॥ ਦੇਖ ਮਹਾ
ਰਨ ਦੇਵ ਕਹੈ ਸਠ ਪੂਰਨ ਸੋ ਕਿਯੇ ਚਾਹਤ ਪੂਰੋ॥ ਠੌਰ ਹੀ
ਮੂਰਖ ਘਮੋਬਰ ਬਰੋਬਰੀ
ਠੌਰ ਭਭੂਕੇ ਸੇ ਲੂਕੇ ਸੇ ਕਾਲ ਕੇ ਫੂਕੇ ਸੇ ਬਾਦਰ ਭੂਰੋ॥
ਹੈ ਸਭ ਕੇ ਮੁਖ ਮਾਰ ਹੀ ਮਾਰ ਕਿ ਰਾਮ ਹੀ ਰਾਮ ਕਹੈ ਰ
ਨ ਸੂਰੋ॥੫੯॥ ਸ੍ਵੈਯਾ॥ ਸ੍ਰੀ ਰਘੁਬੀਰ ਕੇ ਬਾਜ
ਤ ਹੀ ਸੁ ਜਹਾਂ ਕੇ ਤਹਾਂ ਅਰ ਯੌਂ ਦਬਕ੍ਯੋ॥ ਜੈਸੇ ਸਿੰਘ ਕੇ
ਭੈਭੀਤ ਹੋਏ
ਸੋਰ ਸੁਨੇ ਉਨਮੱਤ ਕਰੀ ਭੁਯ ਸੋਂ ਮਦ ਸੂਕ ਲਟ੍ਯੋ॥ ਰ-
ਮਸਤ ਹਾਥੀ ਹਾਥੀ
ਘੁਨਾਥ ਕੇ ਕੋਪ ਨਰੂਪ ਭਰੀ ਸੁ ਦਸੋ ਸਿਰ ਰਾਵਨ ਕੇ ਸੁ
ਪਟ੍ਯੋ॥ ਕਰ ਹੈ ਤਰਵਾਰ ਕਿ ਰਾਗਿਕ ਧਾਰ ਮੈ ਪਾਪਨ
ਕੇ ਜਨ ਪਾਪ ਕਟ੍ਯੋ॥੬੦॥ ਸ੍ਵੈਯਾ॥ ਸੀਸ ਕਟੇ ਦਸ
ਸੀਸ ਤਊ ਰਨ ਮੈ ਰਘੁਬੀਰ ਗਹਿ ਦੂੰਦਭ ਢੋਲੈ॥ ਜਾਇ
ਪਰੈ ਜਿਹ ਓਰ ਬਲੀ ਛਿਤ ਆਗੇ ਤੇ ਮਾਰ ਹੀ ਮਾਰ ਸੁ
ਬੋਲੈ॥ ਜੇ ਰਥ ਕੁੰਜਰ ਟੂਟ ਪਰੇ ਤਿਨ ਕੇ ਭੁਜ ਬੀਸਨ ਸੇ
ਝਕ ਝੋਲੈ॥ ਜਯੋ ਘਰ ਮੈਂ ਨਿਸਕੇ ਜੋ ਨਿਸਾਚਰ ਭਾਂਜਨ
ਰਤੂ ਰਾਕਸ ਭਾਂਡਿਆਂ ਨੂੰ
ਕੇ ਤਮ ਮੈ ਟਕ ਟੋਲੈ॥੬੧॥ ਸ੍ਵੈਯਾ॥ ਤੇ ਦਸ ਸੀਸ
ਪਰੇ ਛਿਤ ਮੈ ਜਨ ਦ੍ਵਾਦਸ ਸੂਰ ਪ੍ਰਲੈ ਦਿਨ ਕੇ ਨ ਉਠਾਇ
੧੨ ਸੂਰਜ
ਸਕੈ ਜਮ ਕੇ ਗਨ ਆਇ ਸੁ ਸਾਹਿਸ ਹੈ ਬਕ ਹਾਂ ਇਨ ਕੇ
ਅੱਖਾਂ
ਭੁਜ ਬੀਸ ਅਕੀਰ ਸੁ ਬੀਸਹੁ ਲੋਚਨ ਚਾਹਿ ਚਹੀ ਉਤ

ਕੈ ਤਿਨਕੋ ਛੂਟ ਪ੍ਰਾਨ ਗਏ ਨਹਿ ਆਸ ਛੂਟੀ ਏਈ ਹਾਲ
ਸਦਾ ਭਏ ਪ੍ਰੇਮੀਨਕੋ ॥੯੨॥ ਸ੍ਵੈਯਾ ॥ ਰਾਮ[1] ਸਿੰਧੁ[2]
ਸਿਵ[3] ਸਿੰਧੁ[4] ਧੌਰਾ[5] ਅਹਿ (ਆਸਕੰਦੇ)[6] ਦੇਵਨਕੇ[7] ਦੁਖ ਪੁੰਜ ਬੂਟੇ ॥ ਰਿਨਅੰ[8]
ਸ ਮਦੇਵ ਦਾਰਿ[10] ਜੋਗਨਿ[11] ਗੀਧ (ਸੇਸਨਾਗ) ਮਾਸ[12] ਨਮ[13] ਦਾਸ[14] ਆਨੰਦ ਲੂ
ਟੇ ॥ ਰਘੁਨਾਥ ਕੇ ਹਾਥ ਤੇ ਰਾਵਨਕੇ ਸਿਰ ਛੂਟਿ ਜੁ ਲੂਟੇ ਸੁ
ਲੂਟੇ ਨ ਜੁਟੇ ॥ ਤਬ ਸਾਤਨਕੇ ਦੁਖ ਸਾਤਨਕੇ ਸੁਖ ਦੇਹ ਛੂ
ਟੀ ਸੰਗ ਏਊ ਛੂਟੇ ॥੯੩॥ ਕਬਿਤੁ ॥ ਭੂਲ ਹੂੰ ਕੈ ਰਾ
ਮਚੰਦ ਐਸੀ ਜਿਨ ਜਾਨੋ ਕਿਮੇ ਰਾਵਨ ਤੇ ਜਾਨਕੀ ਬਜਾ
ਇ ਢੋਲ ਲੀਨੀ ਹੈ ॥ ਔਰ ਜਿਨ ਜਾਨੋ ਕਿਮੇ ਬਡੀ ਠਕੁਰਾ
ਇਤ ਮਿਲੇ ਤੇ ਤਾਕੇ ਭਾਈ ਕੀ ਬਨਾਇ ਲੰਕ ਕੀਨੀ ਹੈ ॥
ਕੀਨੋ ਹੈ ਬਿਭੀਖਨ ਬਡੋਈ ਉਪਕਾਰ ਤਾਹਿ ਐਸੋ ਜਸੁ
ਦੀਨ ਜਾਂਤੇ ਰਾਮਕਥਾ ਦੀਨੀ ਹੈ ॥ ਸੁਤੇ ਮੇ ਹੂੰ ਜੈਸੀ ਕੀਜ
ਭਲੀ ਭਾਂਤਿ ਜੇਤ ਦੇਵੀ ਪਾਹਿਲੇ ਮੁਕਤਿ ਲੀਨੀ ਪਾਛੇ
ਸੀਯ ਦੀਨੀ ਹੈ ॥੯੪॥ ਸ੍ਵੈਯਾ ॥ ਕੇਤੀਏ ਬਾ
ਤ ਕੇ ਕਾਜ ਕੇ ਠਾਕੁਰ ਤੈਂ ਅਪਨੀ ਠਕੁਰਾਯਤ ਖੋਈ ॥ ਸ੍ਰੀ
ਰਘੁਬੀਰ ਸੋਂ ਬੈਰੁ ਕਿਯੇ ਬਿਨ ਪਤ ਕੁਪਤ ਬਿਪਤਿ ਸ
ਮੋਈ ॥ ਜੋ ਸੁਰਪਤਿ ਫਨੀਪਤਿ ਰਾਮ ਸੁ ਆਤਿ ਕਰੈ ਨ
ਕਲੈ ਦਿਨ ਦੋਈ ॥ ਰਾਵਨ ਸੋ ਕਹਿ ਪ੍ਰਾਨ ਰਹੇ ਅਰੁ ਬਿਭ
ਤਿ ਕੇ ਹਾਥ ਪਰੈ ਜਿਨ ਕੋਈ ॥੯੫॥ ਸ੍ਵੈਯਾ ॥ ਰਾਵ

ਨ ਪ੍ਰਾਨ ਸੋਂ ਬਾਤ ਕਹੈ ਫਿਰ ਜਾਹਿ ਭਲੀ ਕਰਹੌ ਨ ਸੰਭਾਰ
ਯੋਂ ਦੈ ਮੁਹਿ ਪੀਠ ਚਲ੍ਯੋ ਕਪਟੀ ਯਹਿ ਕੌਨ ਸਮੈ ਤੁ-
ਹਿ ਹੌ ਨ ਪਚਾਰ੍ਯੋ ।ਜਾਨਕੀ ਕੋਰ ਕਟਾਛਨ ਊਪਰ ਤੇਰੇ
ਸੇ ਲਾਖਕ ਵਾਰਨੇ ਵਾਰ੍ਯੋ ।ਮੈ ਰਨ ਸੈਨ ਕਰੀ ਸੁਖ ਸੋਂ
ਅਬ ਛਾਡੁ ਸੀਯਾ ਰਘੁਬੀਰ ਪਧਾਰ੍ਯੋ ।੯੬।।

ਸੁਗ੍ਰੀਵੋ ਵਾਚ੍ਹਾ ।ਸੈਯਾ। ।ਤਬ ਗ੍ਰੀਵ ਨਿਵਾਇ ਸੁ
ਗ੍ਰੀਵ ਕਹ੍ਯੋ ਪ੍ਰਭੁ ਸੋ ਭਤਹੈਂ ਕਪਿ ਕੇ ਗਨ ਯੌਂ ਮਨ ਮੂ
ਗਾਟਣ
ਰਤ ਵੰਤ ਪ੍ਰਤਾਪ ਚਹੂੰ ਦਿਸ ਫੈਲ ਰਹ੍ਯੋ ਅਬ ਲੌਂ ਧਰ
ਯੌਂ ਰਨ ਰਾਵਨ ਜੂਝ ਪਰ੍ਯੋ ਪਲ ਮੈ ਸਿਵ ਲੋਕ ਧਸ੍ਯੋ
ਸੁ ਭਲੀ ਬਿਧਿ ਯੌਂ, ਤਬ ਰਾਮ ਕੇ ਊਪਰ ਦੇਵਨ ਕੇ ਮਨ
ਫੂਲ ਕੇ ਫੂਲ ਪਰੇ ਘਨ ਜ੍ਯੋਂ ।੯੭।। ।ਸੈਯਾ।

।ਸ੍ਰੀ ਰਘੁਨਾਥ ਕੇ ਪਾਂਇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਤੇ ਘਾਂਇ ਕੇ ਰਾਵਨ-
ਚਰਨ ਜਖਮੀ
ਜੀਤੀ ਹੈ ਲੰਕਾ ।ਸੋ ਸਰ ਮਾਇ ਕੈ ਯੌਂ ਬਖਸੀ ਜੈਸੇ ਦੇਤ
ਉਦਾਰ ਲੀਏ ਕਰ ਟੰਕਾ ।ਜਾਇ ਬਿਭੀਖਨ ਰਾਜ ਕਰੇ
ਢੋਲ
ਸੁ ਬਜਾਇ ਕੇ ਰਾਘਵ ਕੇ ਜਸ ਡੰਕਾ ।ਜੈਂ ਬਿਧਿ ਲੈ ਕੋ
ਊ ਬੈਰ ਕਰੈ ਸੋਊ ਰਾਮ ਕੇ ਕੋਪ ਰਹੈ ਨਾ ਸੰਕਾ ।੯੮। ।ਸੈ
ਟੇਢਾ ਆਕੀ
ਯਾ। ।ਫੂਲ ਰਹੇ ਰਘੁਬੀਰ ਮਹਾਂ ਲਘੁਬੀਰ ਮਿ
ਲਛਮਨ
ਲੇ ਕਪਿਪੁੰਜ ਸਬੈ ।ਉਤ ਜਾਨਕੀ ਫੂਲ ਗਈ ਚਿਤ ਮੈਂ
ਤ੍ਰਿਜਟੀ ਸੋਂ ਕਹੈ ।ਉਤ ਜਉ ਕਬੈ ।ਕਛੂ ਐਸੀ ਭਈ ਸਭ

ਹੁੰਕੀ ਦਸਾ ਬਰਨੈ ਕਬਿ ਰਾਮ ਕੋ ਹੋਇ ਜਥੈ ॥ ਇਹ ਸ੍ਰੀ
ਰ ਮੰਦੋਦਰ ਕੀ ਅਪਦਾ ਕਛੁ ਥੋਰੀ ਸੀ ਹੈ ਸੁਨ ਲੇਹੁ-
ਅਬੈ ॥ ੬੯ ॥ ਕਬਿਤੁ ॥ ॥ ਭੌਨ ਤੇ ਨਿਕਸ ਆਇ
ਰੋਵੈ ਬਿਲਲਾਇ ਹਾਇ ਹਾਇ ਲੰਕ ਰਾਇ ਧਾਇ ਪਾ
ਇ ਨ ਪਰਤ ਹੈ ॥ ਰਹੀ ਨ ਸੰਭਾਰ ਕਹੂੰ ਹਾਰ ਕਹੂੰ ਬਾਰ
ਆਜ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਆਪਦਾ ਕੇ ਪੁੰਜਨ ਭਰਤ ਹੈਂ ॥ ਪਰੇ
ਮਾਰੇ ਮਾਰੇ ਰਾਮ ਬਾਨ ਕੇ ਉਤਾਰੇ ਮੁੰਡ ਸ੍ਰੀ ਤਨ ਕੇ ਲੈ
ਲੈ ਰੁੰਡ ਉਪਰ ਧਰਤ ਹੈ ॥ ਜਾ ਕੇ ਡਰ ਚੌਕ ਚੌਕ ਪਰੈ
ਚਤੁਰਾਨਨ ਸੇ ਸੋਈ ਚੌਕ ਚੌਕ ਰਾਨੀ ਚੀਟੀ ਤੇ ਡਰਤ
ਹੈ ॥ ੭੦ ॥ ਕਬਿਤੁ ॥ ॥ ਦੇਵਨ ਕੀ ਬੇਟੀ ਦਸਕੰਧ
ਰ ਕੀ ਭੇਟੀ ਜੀਤ ਜੀਤ ਸੇ ਲਪੇਟੀ ਤੇਤੋ ਤਬੈ ਨਿਕਸਤ
ਹੈ ॥ ਰਾਮ ਕਾਟਿ ਛੰਕ ਕਿਧੌਂ ਲੋਭ ਭਰੇ ਸਾਗਰ ਤੇ ਤੇਈ
ਬਡਵਾਨਲ ਕੀ ਲਪਟੈ ਲਸਤ ਹੈਂ ॥ ਸਾਗਰ ਸੋਮੇ ਜੇ
ਤ ਪਿਯ ਰਾਇ ਧਾਇ ਧਾਇ ਆਇ ਮਾਨੋ ਰਵਿ ਰਦ
ਨ ਮੇ ਕਿਰਨੈ ਧਸਤ ਹੈਂ ॥ ਮਾਨੋ ਉਤਪਾਤ ਦਿਨ ਸੂਰ ਕੇਸ
ਲੰਜਤ ਮੁਖੀ ਲੰਕ ਪਤਿ ਮੇਘ ਬੀਜੁਰੀ ਸੀ ਲਸਕ
ਤ ਹੈ ॥ ੭੧ ॥ ਕਬਿਤੁ ॥ ॥ ਕਿਧੌ ਪਤਿ ਜਾਨ ਛਿਤ ਛੰ°
ਤੇ ਹੈਨ ਏਕ ਛਿਨ ਪ੍ਰੇਮ ਬਸ ਹੈ ਗਏ ਹੈ ਤਾਤੇ ਨ ਸੰਭਾ
ਰੇ ਹੈਂ ॥ ਚੀਨ ਟਟਕਾਰੇ ਬਹੈ ਲੋਹੂ ਕੇ ਪਨਾਰੇ ਕਿਧੌਂ ਸ°

 ਤੇ ਨਿਆਰੇ ਰਾਮ ਬਾਨ ਕਾਟ ਹੀ ਉਤਾਰੇ ਹੈਂ। ਜੈਸੇ ਰਾਮਚੰ
ਦ ਬਾਨ ਸੀਤਾ ਜੈਸੇ ਕਿਯੋ ਹੈ ਛਲ ਤੈਸੇ ਪਰਪੰਚ ਕੈ ਊਰ
ਫੇਰੇ ਬਿਚਾਰੇ ਹੈਂ। ਕਿਧੋ ਸਿਵ ਊਪਰ ਚਢਾਏ ਹੈਂ ਬਹੂਰ
ਮੂੰਡ ਜੋਰੇ ਨ ਜੁਰਤ ਜੋਰ ਰਹੀ ਹਾਥ ਹਾਰੇ ਹੈਂ।੭੨॥
ਕਬਿਤ੍ਤ॥ ।ਏਕ ਕਹੈ ਰੋਇ ਇਹ ਹਾਥ ਆਂਸੂਨ ਸੇ ਧੋਇ
ਕੌ ਕੈਸੇ ਸੁਖ ਹੋਇ ਏਕ ਕਾਪਸੇ ਈ ਕਰਤ ਹੈਂ। ਏਕ
ਕਹੈ ਤੀਸ ਭੁਲੇ ਹਾਥ ਲੈ ਲਗਾਇ ਸੀਸ ਹਨੂਮਾਨ
ਦੇਖ ਏਕ ਜੀਅਤ ਡਰਤ ਹੈਂ। ਪਰੀ ਧਾਮ ਧੂਮ ਏਕ
ਘੂਮ ਘੂਮ ਪਰੀ ਭੂਮ ਦੁਖ ਕੈ ਸਮੂਹ ਸਭ ਕਹੈ ਹੂਨ
ਕਰਤ ਹੈ। ਜੇਹੀ ਮ੍ਰਿਗ ਨੈਨੀ ਭਈ ਭਾਰੀ ਦੁਖ ਦੈਨੀ-
ਬੈਨੀ ਏਤੀ ਸੋ ਅਟਕ ਗਿਰ ਪਾਛੇ ਈ ਪਰਤ ਹੈ।੭
੩।ਦੋਹਰਾ॥ ।ਸਭ ਤੇ ਦੁਖੀ ਮੰਦੋਦਰੀ ਰਹੀ ਚਰ
ਨ ਲਪਟਾਇਆ।ਸਤ੍ਰ ਭਾਂਤ ਉਪਮਾ ਭਈ ਸੋ ਅਬ-
ਕੌ ਸੁਨਾਇਆ।੭੪॥ ਕਵਿਯੋਵਾਚ॥ਕਬਿਤ੍ਤ॥
ਕਿਧੌਂ ਅਪਕੀਰਤ ਪ੍ਰਗਟ ਭਈ ਰਾਵਨ ਤੇ ਕਿਧੌ ਤ੍ਰ
ਹੂ ਲੋਗਨ ਕੀ ਅਪਦਾਈ ਆਈ ਹੈ। ਕਿਧੌ ਸੀਅ
ਆਸ ਦੇਹ ਛੂਟੇ ਤੇ ਉਦਾਸ ਭਈ ਲੈ ਗਈ ਸੁਕਤਿ ਪ
ਛੈ ਮੀਚ ਨਿਜ ਬਾਈ ਹੈ। ਕਿਧੋ ਠਕੁਰਾਈ ਲੰਕਰਾ
ਈ ਤੇ ਬਿਦਾਈ ਹੋਤ ਕਿਧੋ ਗੀਧ ਜੋਗਨਿਨ ਜੋਗ

ਨੀ ਪਠਾਈ ਹੈ ॥ ਦੇਖ ਐਸੇ ਰਘੁਰਾਈ ਜਬ ਨੀਕੇ ਨਹਿਰਾ
ਈ ਯਹਿ ਆਇਕੈ ਮੰਦੋਦਰੀ ਚਰਨ ਲਪਟਾਈ ਹੈ ॥੭੫॥
॥ਕਬਿੱਤੁ॥ ॥ਕੈਤੋ ਇਨ ਪਾਇਨ ਕੇ ਦੇਵ ਲੋਕ ਲੋਕ
ਨਕੇ ਆਇ ਨਿਜ ਕਾਇ ਭੇਟ ਭੇਟ ਦੈ ਨਿਹੋਰਤੇ ॥ ਐਠੇ
ਇੰਦ੍ਰ ਵਰਨ
ਲੋਕ ਪਾਲਨ ਕੀ ਸੁਦਾਈ ਮੁਕਟ ਮਾਲ ਲੋਟਬੋ ਕਰ
ਕੁਬੇਰ ਜਮ ਬ੍ਰਮਾ ਮਹੇਸ਼ ਧਰਮਰਾਇ_ ਚੰਦ੍ਰਮਾ
ਤੇ ਹੀ ਨ ਤਾਸੋ ਡੀਠ ਜੋਰਤੇ ॥ ਜੱਛ ਰੱਛ ਕਿੰਨਰ ਭੁਜੰਗ
ਨਜ਼ਰ
ਫੂਲ ਚੰਦਨ ਸੋਂ ਪੂਜਤ ਹੈਂ ਸਾਝ ਲੌ ਵਡੇ ਈ ਭੋਰ ਭੋਰ ਤੇ
ਪਾਤਕਾਲ
॥ਰਾਮ ਕਾ ਦਿਰਾਮ ਕੂਰ ਆਜ ਤਿਨ ਪਾਇਨ ਕੋ ਲਾਜ
ਨ ਮਰਤ ਮਨ ਜੀਬ ਕਢੋਰਤੇ ॥੭੬॥ ॥ਮੰਦੋਦਰੀ ਵ
ਗਿਦੜ ਘਸੀਟਤੇ ਹੈਂ
ਾਕ ਬਿੱਤ॥ ॥ਜਾ ਦਿਨ ਤੇ ਆਨੀ ਸੀਯ ਤਾਂ ਦਿਨ
ਤੇ ਪਸਾਰੇ ਪੀਯ ਪੰਛ ਕੈ ਹਮਾਰੇ ਰੁੰਡ ਦਾਹਨੇ ਨ ਭਏ ਹੈਂ
॥ਦਿਨੈ ਦਿਨ ਭਈ ਹਾਨ ਨੈਕੂ ਹੂ ਨ ਬਢੀ ਕਾਨ ਮਾਨ ਹੂ ਸੀ
ਭਾਰ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਸੁਖ ਲਏ ਹੈਂ ॥ ਤਬ ਹੀ ਤੇ ਮੀਜਿਤ ਹੈਂ
ਮਲਦੀਗ
ਹਾਥ ਨ ਅਨਾਥ ਭਈ ਜਬ ਹੀ ਤੇ ਪ੍ਰਾਨ ਨਾਥ ਐਸੇ ਸੋ
ਇ ਗਏ ਹੈਂ ॥ ਨੈਕੁ ਨ ਸੰਭਾਰਤ ਹੈਂ ਏਕੈ ਬਾਰ ਹਾਰਤ ਹੈਂ ਨ
ਬ ਮਾਸ ਲੈ ਲੈ ਗੀਧ ਗੀਧ ਗੀਧ ਗਏ ਹੈਂ ॥੭੭॥
ਗਿਝ
ਕਾਵਿਉ ਵਾਚ੍ਰਾ ਸੈਯਾ॥ ॥ਜੋ ਅਭਿਮਾਨ ਕਰੈ ਗਢ
ਕੋ ਕੋਊ ਤੋ ਗਢ ਕੰਚਨ ਕੇ ਕਬ ਹੋਈ ॥ ਖੇਦ ਕਰੈ ਪਰਖ
ਖਾਈ
ਗਜ ਬੀਸਕ ਸਿੰਧੁ ਬਨਾਇ ਸਕੈ ਨ, ਕੋਈ ॥ ਜੀਵ

ਇੰਦ੍ਰ
ਤੇ ਕੌਨ ਬਡੇ ਮਰਕੈ ਸੁਰ ਰਾਜਹਿ ਜੀਤਤ ਬੌਨ ਸੁ ਲੇਈ॥
ਸੋ ਸਭ ਰਾਵਨ ਕੇ ਦਈ ਸੀਸ ਇਤੇ ਪਰ ਰਾਮ ਕਿਯੋ ਭ
ਯੋ ਸੋਈ॥੭੮॥ਸੁਗ੍ਰੀਵਉ ਵਾਚ॥ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਰੋਤੈ ਲ
ਗਾ ਆਨ ਸੁਗ੍ਰੀਵ ਕਹਯੋ ਤੁਮ ਖੇਦ ਤਜੋ ਰਨ ਮਾਹਿ ਯਾ
ਗਾਯੋ॥ਰਾਘਵ ਬਾਨ ਤੇ ਮੂੰਡ ਕਟੇ ਧਰ ਹੈ ਸਭ ਸਾਥ ਸ
ਨੇਹ ਤੁਮਾਰਯੋ॥ਧਾਮ ਸੇ ਨੀਤ ਰਲੈ ਮਿਲ ਕੈ ਜਨ ਰਾਮ
ਕੀ ਓਰ ਦੁਹੂੰ ਪਗ ਧਾਰਯੋ॥ਸ੍ਰੀ ਰਘੁਬੀਰ ਮਵੇਂਦ੍ਰ ਤੈ ਯ
ਹਿ ਯੌ ਕਹਿ ਕੈ ਕਪਿ ਰਾਜ ਪੁਕਾਰਯੋ॥੭੯॥ਸਵੈਯਾ॥
ਸੁਗ੍ਰੀਵ
॥ਹੈ ਮਘਵਾਜਿਤ ਕੀ ਜਨਨੀ ਮਯ ਦਾਨਵ ਕੀ ਤਨ-
ਮੇਘਨਾਦ ਮਾਤਾ ਏਕ ਰਾਛਸ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਤਿਸ ਕੀ ਬੇਟੀ
ਯਾ ਪਟਰਾਨੀ॥ਰਾਜਤ ਹੀ ਸਭ ਕੇ ਸਿਰ ਨਾਥ ਇਤੇ ਦ
ਸ ਕੰਧਰ ਕੀ ਪਟਰਾਨੀ॥ਸ੍ਰੀ ਰਘੁਬੀਰ ਸੁ ਪਾਇਨ
ਰਾਨੀ
ਲਾਗਤ ਦੈ ਕਰਿ ਰੋਰ ਮਹਾਂ ਬਿਲਲਾਨੀ॥ਰਾਵਨ ਕੇ ਦੁ
ਤਬ
ਖ ਯੌ ਤਰਫੈ ਜਸ ਮੀਨ ਮਰੈ ਬਿਨ ਸੀਚਤ ਪਾਨੀ॥੮੦
ਮਛੀ
॥ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਨਾਇ ਕੈ ਠਾਢੇ ਰਘੁਨਾਥ ਦੋਊ ਦ੍ਰਿਗ ਨੀਰ
ਭਰੇ ਕਰੁਨਾ ਰਸ ਤੇ॥ਨਲ ਨੀਲ ਹਨੂ ਲਘੁਬੀਰ ਸੁ ਅੰ
ਗਦ ਮੌਨ ਭਜੀ ਠਠਕੇ ਹਸ ਤੇ॥ਰਸੁ ਪਾਰ ਭਏ ਰਘੁ
ਰੂਪ
ਬੀਰ ਕੇ ਨੈਨਨ ਮੈਂ ਕਛੁ ਕਾਰਨ ਤੇ ਬਸਤੇ॥ਸੋਈ ਸੰਤ
ਸੁਨੋ ਮਨ ਲਾਇ ਸਭੈ ਉਚਰੋ ਜਿਨ ਰਾਘਵ ਕੇ ਜਸ ਤੇ
ਉਦਾਸ
॥੮੧॥ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਤਿਹ ਅਵਸਰ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿ ਸਿ

ਵ ਸਭੁ ਰਬਰਨੈ ਅਕਾਸਾ ॥ ਸੋ ਜਹਿ ਸਭੁ ਜੁਗ ਹੈ ਪ੍ਰ
ਗਟ ਜਹਿ ਪ੍ਰਭੁ ਹੈ ਤਹਿ ਦਾਸਾ ॥ ੯੨ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਜਾ
ਸੁ ਕੋਪ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਭ੍ਰਮਰ ਭ੍ਰਿੰਗੁ ਨੈਨਨ ਭਏ ॥ ਕਰੁਨਅ
ਰੁ ਬਿਸਮਾਦਿ ਇਨ ਸੋ ਮਿਲ ਪਾਵੋ ਭਏ ॥ ੯੩ ॥ ਸੋਰਠ
॥ ਸਿਵ ਲਛਮਨ ਸੁਰੇਸ਼ ਮਿਲ ਦਸਕੰਧਰ ਪਿਤਾ
ਤੋ ॥ ਮੰਦੋਦਰਿ ਦੁਖ ਭੇਸ ਜਨੇ ਰਸ ਤਉਨੇ ਕਾਰਨ ਰਾਨੋ ॥ ੯
੪ ॥ ਕਬਿਤੁ ॥ ॥ ਜੈਸੀ ਨੈਨ ਦੇਖ ਸਿਵ ਲਾਜ ਕੇ ਜਹਾ
ਜ ਭਏ ਜੈਸੀ ਲਛਮਨ ਦੇਖ ਕੋਪ ਉਛਰੰਤ ਹੈ ॥ ਜੈਸੀ
ਇੰਦ੍ਰ ਭੌਨ ਕੇ ਨਿਸਾਨ ਸੁਨ ਰੀਝ ਜਾਤ ਲੰਕ ਪਤਿ ਤੰਤੇ
ਦੇਖ ਸੋਚ ਕੇ ਧਰਤ ਹੈ ॥ ਜੈਸੀ ਨੈਨ ਦੇਖਕੈ ਮੰਦੋਦਰੀ ਬਿ
ਪਤਿ ਕਾਲ ਹੈ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ਕਰਨਾ ਕੇ ਰਸ ਮੈ ਢਰਤ ਹੈ ॥ ਤੇ
ਈ ਨੈਨ ਰਾਮ ਕੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਕਾਲ ਧਾਮ ਕੇ ਦੈ ਰਾਮ ਕਾਵਿ
ਕਾਮਨਾ ਕੇ ਪੂਰਨ ਕਰਤ ਹੈ ॥ ੯੫ ॥ ਕਬਿਤੁ ॥ ॥ ਸੋ
ਕ ਭਰ ਬੂਝੀ ਰਘੁਬੀਰ ਤ੍ਰਿਹੁੰ ਲੋਕ ਪਤਿ ਨੈਕੁ ਭਜੇ-
ਦੇਨਹਾਰ ਰੋਕ ਹੀ ਮੁਕਤਿ ਕੋ ॥ ਬੋਲੀ ਤਬ ਦਸਰਥ ਨੰ
ਦਨ ਆਨੰਦ ਮਨ ਕ੍ਰਮ ਮਤਿ ਕਦੈ ਜਾਹੇ ਬਚਨ ਤੇ ਸੁਮਤਿ ਕੋ ॥ ਅ
ਬ ਹੈ ਨਿਰਾਸ ਭਈ ਜੋਗਨੀ ਉਦਾਸ ਭਈ ਏਕ ਆਸ
ਜੀਓ ਪਾਇ ਪਾਂਇ ਰਘੁਪਤਿ ਕੋ ॥ ਆਇਸ ਜੋ ਦੇਹੁ-
ਜਰੋਂ ਪਾਪੀ ਪੀਅ ਸੰਗ ਮੇਰੋ ਰੋਰੀ ਦੈ ਕੈ ਪਾਲੀ ਭਰੇ

ਦਾਸੀ

ਠਾਕੁਰ ਭਗਤਿ ਕੋ॥੮੬॥ ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਸ੍ਰੀ ਰਘੁਬੀ
ਰਹਿ ਭੂਲ ਗਈ ਸਭ ਸੌਂਟ ਪਰੇ ਦ੍ਰਿਗ ਊਨ ਭਰੀ॥ ਸੁ
ਜਹਾਂ ਕੇ ਤਹਾਂ ਰਹਿ ਚਿਤ੍ਰ ਲਿਖੇ ਸਬ ਦੇਵਨ ਜ੍ਯੋਂ ਪਲ
ਕੈਨ ਪਰੀ॥ ਅਲਿ ਕੇਸ ਦਿਨੇਸ ਕੇ ਊਪਰ ਭੌਹ ਸਦਾ ਰ
ਹਿਤੀ ਤਬ ਕ੍ਰੋਧ ਭਰੀ॥ ਨ ਅਖੰਡਲ ਤੇ ਗਿਨਤੀ ਬਿਨ
ਤੀ ਸੁਕਰੈ ਕਪਿ ਮੰਡਲ ਬੀਰ ਖਰੀ॥੮੭॥ ਕਬਿਤੁ
॥ ਜਾਂਕੀ ਦੇਹ ਛੂਟੇ ਬੂਟੇ ਦੂਤ ਕਹੀ ਮੇਰੀ ਜੀਤ ਸੁਨ
ਕੈ ਪ੍ਰਤੀਤ ਕੋਊ ਦੇਵਨ ਕਰਤ ਹੈ॥ ਕਹੈ ਸੁਰਰਾਜ ਹਮੇ
ਆਜ ਤੇ ਸੁਨਾਵੈ ਜਿਨੈ ਜੈ ਜੀਅਤ ਹੇਤ ਤੌ ਤੋ ਉਲਟੈ ਪ
ਰਤ ਹੈ॥ ਜਾਨੈ ਕਮਲਾਸਨ ਜੋ ਰਾਮ ਗਾਰੁੜਾਸਨ ਹੈ ਤ
ਊ ਸਿਵ ਕਾਨਨ ਮੈ ਆਨ ਨ ਧਰਤ ਹੈ॥ ਕਹੀ ਰਘੁਬੀ
ਰ ਯਾਹਿ ਤਾਂਕੀ ਤੀਆ ਦੇਖੋ ਕਪਿ ਏਤੇ ਪਰ ਕਾਲ ਤੇ ਤੋ
ਕੋਊ ਨ ਡਰਤ ਹੈ॥੮੮॥ ਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ਵਾਚ॥ ਸਵੈਯਾ॥
॥ਸੁੰਦਰਿ ਦਾਹ ਕਰੋ ਪਤਿ ਕੋ ਵਡ ਭਾਗਨਿ ਮੈ ਤੂ ਵਡੀ
ਵਡ ਭਾਗੀ॥ ਸੰਗ ਜਰੈ ਜਿਨ ਨੀਤ ਨਹੀ ਸੁਨ ਲੈ ਬਰ
ਕੈ ਬਿਪਤਾ ਅਬ ਭਾਗੀ॥ ਜਾਂਚ ਕਹੋ ਯਹਿ ਬਾਤ ਅ
ਥੈ ਜਗ ਜੈ ਲਗ ਮੋਹਿ ਭਜੈ ਅਨੁਰਾਗੀ॥ ਤੌ ਲਗ
ਸੰਗ ਬਿਭੀਖਨ ਕੇ ਕਰ ਕਾਜ ਇਹਾਂ ਗਢ ਪੈ ਪਟਰਾਗੀ
॥੮੯॥ ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਜੋ ਕਛੁ ਅੰਕ ਲਿਖੇ ਬਿਧਨਾ ਤੇ

ਈਹੋਤ ਹੈ ਸੁੰਦਰ ਸੋਕ ਨਿਵਾਰੋ ਮੇਰੋ ਕਛੂ ਅਪਰਾਧੁ
ਨਹੀ ਅਰ ਹੈ ਅਪਰਾਧ ਤੋ ਆਪ ਬਿਚਾਰੋ ਵਾਰ ਦੂਤੀ
ਨਕ ਮੈ ਪਠਏ ਕਪਿ ਰਾਵਨ ਬੈਰ ਬਿਸਾਰ ਸੰਭਾਰੋ ਆਨ
ਮਿਲੇ ਸਿਯ ਕੇ ਪਲਟੇ ਪਤਿ ਕੀਰਤਿ ਰਾਜ ਲੈ ਲੰਕ
ਸਿਧਾਰੋ ॥੯੦॥ ॥ਸੈਯਾ॥ ॥ਸੋ ਨ ਕਰੀ ਤ੍ਰਿਨ
ਸੋ ਸਮਝੀ ਕਹਿਓ ਰਾਮ ਕੇ ਬੈਰੁ ਰਤੀ ਨ ਡਰੋ ॥ ਜੈਸੇ ਦੇ
ਵਨ ਜੀਤਤ ਹੋ ਸਿਵ ਕੇ ਬਲ ਤੇ ਬਕਹਾਂ ਰਨ ਆਇਲ
ਰੋ ॥ ਸੁਨਿ ਭ੍ਰਾਮਨਿ ਆਪਨੀ ਬਾਤ ਹੋ ਆਪਨ ਹੀ ਕਹ
ਇਸਹੀ
ਤੋ ਅਬ ਲਾਜ ਮਰੋ ॥ ਨਤੇ ਬੂੰਦ ਸੇ ਲਾਖ ਸਮੁੰਦ ਕਰੇ
ਰਹੋ ਭੌਹ ਕੀ ਕੋਰ ਮਰੋਰ ਧਰੋ ॥੯੧॥ ॥ਸੈਯਾ॥ ॥
ਹੈ ਬਿਨਤੀ ਰਘੁਨੰਦਨ ਜੂ ਅਪਰਾਧ ਛਿਮੇ ਸਭ ਰਾਵ
ਨ ਕੋ ॥ ਜਬ ਸੀਯ ਰਹੀ ਤਬ ਹੀ ਬਿਗਰੀ ਤੁਮ ਹੋ ਬਿ
ਗਰੀ ਨ ਭੁਲਾਵਨ ਕੋ ॥ ਜੇਈ ਪਾਪ ਦਵਾਗਨ ਮਾਹਿ
ਜਰੈ ਤਿਨ ਕੇ ਤੁਮ ਹੋ ਘਨ ਸਾਵਨ ਕੋ ॥ ਦੁਖ ਸਿੰਧੁ ਮੈ
ਬੂਡ ਰਹੇ ਹਮ ਸੇ ਤੁਮ ਸੇ ਪ੍ਰਭ ਪਾਰ ਲੰਘਾਵਨ ਕੋ ॥੯
੨॥ ਕਬਿਤੁ ॥ ॥ਜਾਹੀ ਦਿਨ ਚੋਰੀ ਸੀਯ ਬੋਰੀ ਸੀ
ਸਭਨ ਜਾਰੀ ਤਾਂ ਕੇ ਪਾਛੇ ਮੋਹੂੰ ਸਮਝਾਇ ਪਰ ਜਾਰੀ
ਹੈ ॥ ਆਯੋ ਹਨੂਮਾਨ ਲੰਕ ਜਾਰ ਕੇ ਨਿਸੰਕ ਜਾਰੀ ਪਾ
ਛੇਰੋਪ ਅੰਗਦ ਭਸਮ ਕਰ ਡਾਰੀ ਹੈ ॥ ਜਾਨਕੀ ਬਰ

ਨਊਲਿ ਕੰਨਾ ਨਿਪਟ ਜਾਰੀ ਔਰ ਕੀਓ ਨ ਸਹਾਇ ਇਸਿ
ਵ ਐਸੇ ਕ੍ਰੂਰ ਸਮਾਰੀ ਹੈ॥ ਰਾਮ ਬਾਨ ਕਾਟ ਡਾਰੀ ਪਾਇ
ਨ ਕੀ ਬਲਹਾਰੀ ਤਾਂ ਪਰ ਕਹਤ ਹੈ ਜਰੀ ਆਵੈ ਉਧਾ
ਰੀ ਹੈ॥੯੩॥ ਸ੍ਵੈਯਾ॥ ॥ਤੇਜ ਤੇ ਕੋਊ ਨ ਬੋਲ ਸ
ਕੈ ਘਰ ਸੋਊ ਗਏ ਸਭ ਕੇ ਭ੍ਰਮ ਤੋ॥ ਸੁ ਬਿਭੀਖਨ ਸੋ
ਖੁਰਿ ਆਨ ਮਿਲਓ ਤਜ ਲੰਕਪਤੀ ਬਿਧ ਕੇ ਦ੍ਰੁਮ ਤੇ
॥ਸਿਯ ਦੀਪ ਸੋਂ ਪ੍ਰੀਤ ਪਤੰਗ ਕਰੈ ਪਤ ਪ੍ਰਾਨ ਬਚੈ
ਤਬ ਕੌਨ ਮਤੋ॥ ਪਿਯ ਕੇ ਸਭ ਜਾਨਤ ਹੈਂ ਪ੍ਰਭ ਜੂ ਅ
ਬ ਰਾਵਨ ਕੀ ਗਤਿ ਹੈ ਤੁਮ ਤੋ॥੯੪॥ ਸ੍ਵੈਯਾ॥ ॥
ਜੋ ਸਿਯ ਚੋਰੀ ਲਈ ਤੋ ਕਹਾਂ ਅਰ ਬੈਰ ਕੀਓ ਤੋ ਕਹਾਂ
ਬਿਗਾਰਓ ਹੈ॥ ਮੈ ਜੁ ਕਹੀ ਸੁਨ ਏਕੋ ਕਰੀ ਤੋ ਕਹਾਂ ਭੁਓ
ਲੈ ਕਰਵਾਰ ਲਰਓ ਹੈ॥ ਯਾ ਰਨ ਮੈ ਮੋਰੇ ਨੈਨਨ ਤੇ ਪ
ਗ ਪਾਛੇ ਕੋ ਪਾਊ ਨ ਨੈਕੁ ਟਰਓ ਹੈ॥ ਧੰਨ ਸਭੈ ਅਰਿ
ਰਾਵਨ ਕੇ ਜਨ ਮੈ ਪਗ ਤੇ ਮੁਖ ਫੇਰ ਧਰਓ ਹੈ॥੯੫
॥ਕਬਿੱਤ॥ ॥ਰਾਮ ਕੀ ਰਜਾਇ ਪਾਇ ਹਨੂਮਾਨ ਕੀ
ਸਹਾਇ ਚੌਪ ਸੋ ਚਿਤਾ ਬਨਾਇ ਰਾਵਨ ਕੀ ਦੇਹ ਕੋ॥
ਤਾ ਪਰ ਲੈ ਧਰੀ ਫੂਕ ਦੀਨੀ ਤੇਹੀ ਘਰੀ ਦੇਵ ਕਹੈ
ਭਲੀ ਕਰੀ ਦ੍ਰਿਗ ਦੇਖੈ ਭਰ ਗੇਹ ਕੋ॥ ਐਸੀ ਪਰ ਜੁ
ਰੀ ਅਜਹੂ ਲੋਹੈ ਸੁਹਰੀ ਮਾਨੋ ਪ੍ਰਗਟੈ ਜਲਵਤ ਹੈ ਸ

ਸੀਤਾ ਕੇ ਸਨੇਹ ਕੋ ਪਠੈ ਕੈ ਕੋਟ ਮੋਹ ਤਊ ਜਰੈ ਲੋਹ ਦੇਹ
ਕੀਏ ਹੀ ਏਕੇ ਹੁਲਾਸ ਤੇ ਨ ਮਿਲੀ ਜਾਇ ਖੇਹ ਕੋ॥੯੬॥
ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਤਬ ਲਛਮਨ ਹਨੂਮਾਨ ਰਾਮ ਰਜਾਇ
ਸੁ ਪਾਇ ਕੈ॥ ਕੀਨੋ ਰਬੈਕ ਪਯਾਨ ਜਨਕ ਸੁਤਾ ਜਿਹ
ਬਨ ਬਸੈ॥੯੭॥ ਕਬਿੱਤ॥ ॥ਜਾਇ ਸਿਰ ਨਾਇ
ਕਹੀ ਬੈਨ ਸੀਯ ਮਾਇ ਧਾਇ ਦੇਖੋ ਰਾਮ ਪਾਇ ਸਤ
ਭਾਇ ਨਿਰਮਲ ਸੋਹੈਂ ਜੁ ਲੰਕ ਰਾਇ ਰਨ ਜੂਝੇ ਅਰ
ਹਾਇ ਜਸ ਦੁੰਦਭੀ ਬਜਾਇ ਰਘੁਰਾਇ ਜੀਤੇ ਬਲ ਸੋ
ਕਹੀ ਨ ਬਨਾਇ ਕਹੋ ਲੋਚਨ ਲਗਾਇ ਇਤ ਸਭ ਸੋਂ
ਕਹਤ ਆਜ ਛੂਟੇ ਕਲ ਕਲ ਸੋਂ॥ ਲੈ ਚਲੇ ਲਵਾਇ
ਕਵਿ ਰਾਮ ਬੋਲਿ ਜਾਇ ਛਬਿ ਰਹੀ ਛਿਤ ਛਾਇ ਲਖ
ਚੰਦ੍ਰਕਾ ਕੀ ਛਲ ਸੋਂ॥੯੮॥ ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਮੋਰ ਚਲੇ
ਅੰਗਿ ਕੈ ਆਹਿ ਜਾਨ ਚਕੋਰ ਚਲੇ ਮੁਖ ਜਾਨ ਸਸੀ॥
ਦ੍ਰਿਗ ਦੇਖ ਸਰੋਜਨ ਤੇ ਸੁ ਭਰੇ ਮਧੁ ਪਾਵਲ ਸੀਯ
ਕੇ ਸੰਗਿ ਧਸੀ॥ ਸੁਨਿ ਪਾਇਨ ਨੂਪਰ ਕੀ ਧੁਨਿ ਸੋਂ ਮਿ
ਲ ਹੰਸ ਚਲੇ ਜਿਯ ਮੈ ਜੁ ਬਸੀ॥ ਅਜਹੂੰ ਜੀਅ ਲਾ
ਖ ਸੰਕੋਚਨ ਸੋਂ ਤਊ ਦਾਮਨਿ ਕੇ ਰਦ ਪੂੰਤ ਗਸੀ॥੯੯
॥ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਜੋ ਕਹਿ ਕੈ ਰਘੁਬੀਰ ਚਿਤੈ ਮੁਹਿ ਤੈ ਬ
ਨਮੈ ਮਿਤ੍ਰਾ ਕਾਜ ਪਠਾਏ॥ ਔਰ ਇਤੈ ਪਰ ਦੇਖੋ ਮਿਹ

ਇਕੈ ਭੀਖਣਈਤੇ ਇਤੇ ਦੁਖ ਪਾਏਤੇ ਜਾਮਬੇਹਰਕੇ
ਹਨੂਮਾਨ ਏ ਪ੍ਰਾਨ ਕੁਰੰਗ ਸੀਯਾ ਤੈ ਬਨਾਏ ਜਾਨਤੁ ਹੈ
ਕਹੂ ਹੈ ਬਿਪਰੀਤ ਜੁ ਮੋਹਿ ਬੁਲਾਵਨ ਆਪਨ ਆਏ॥
੧੦੦॥ ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਤੋ ਸਤ ਤੇ ਸਤ ਜੌ ਜਲ ਸਿੰਧੁ ਹੈ
ਬਾਂਧ ਪਸ੍ਵੋ ਪੁਰ ਠੋਕ ਜਰਾਯੋ ਤੋ ਸਤ ਤੇ ਸਸਿ ਸੂਰ
ਫਿਰੈ ਨਭ ਸੇਸ ਧਰੀ ਛਿਤ ਖੇਦ ਨ ਪਾਯੋ ਤੋ ਸਤ ਤੇ
ਰਨ ਕੋ ਪਚਰਦੇ ਸੁਨ ਜਾਨਕੀ ਰਾਵਨ ਮਾਰ ਗਿਰਾਯੋ ਤੋ
ਹਿ ਤੋ ਬੋਲਤ ਹੈ ਦਸ ਪੈਂਡ ਸੁ ਦਾਸ ਰਬੀ ਛਾਂਘ ਬਾਰਧੁ
ਆਯੋ॥੧੦੧॥ ਕਬਿਤੁ॥ ॥ਤੇਰੇ ਬਿਛੁਰੇ ਤੇ ਔਰ
ਬਿਛੁਰੀ ਸੀ ਸਾਤ ਤੀਯ ਰਾਵਨ ਕੇ ਮਾਰਤ ਹੀ ਸਾਤੋ
ਫੁਰ ਆਈ ਹੈ॥ ਲਾਜ ਰਾਖੀ ਨੈਨਨ ਪ੍ਰਬੀਨਤਾ ਸੁ ਬੈ
ਨਨ ਮੈ ਗ੍ਰੀਵ ਕਰ ਸਕੁਚ ਉਦਾਰਤਾ ਬਸਾਈ ਹੈ॥ ਸੋ
ਭਾ ਅੰਗ ਅੰਗ ਬ੍ਰਮੰਡ ਕੀਰਤੀ ਅਖੰਡ ਆਜ ਭੁਜ
ਦੰਡਨ ਮੈ ਸੂਰਤਾ ਸਮਾਈ ਹੈ॥ ਜੋ ਤੂ ਕਹੈ ਮੋ ਕਉ ਠੌਰ ਕ
ਹਾਂ ਰਘੁਬੀਰ ਮਨ ਤਾਂਕੀ ਓਰ ਨੈਨ ਭਰ ਦੇਖਨੇ ਨ ਪਾ
ਈ ਹੈ॥੧੦੨॥ ਸਵੈਯਾ॥ ॥ਜਦਪਿ ਯੌ ਹਨੂਮਾਨ ਕ
ਹੀ ਤਊ ਸੀਯ ਜੀ ਯਕੇ ਨ ਮਿਟੈ ਖਟਕੋ॥ ਜਬ ਹੀ ਕਛੁ
ਰਾਵਨ ਕੀ ਛਲ ਹੈ ਤਬ ਹੀ ਮਨ ਮਾਨ ਕਹੈ ਚਟਕੋ॥ ਬ
ਨ ਕੰਟਕ ਹੂੰਜ ਬਿਰਾਧਨ ਮੈ ਭਯੋ ਜਾਨਕੀ ਪ੍ਰਾਨ ਮਹੀ

ਪਟਕੋ॥ ਕਵਿਰਾਮ ਚਲੈ ਰਨਕੈ ਸੁਰ ਕੇ ਸੁ ਭਯੋ ਤਨ
ਆਜ ਬਟਾ ਨਟਕੋ॥੧੦੩॥ ਸ੍ਵੈਯਾ॥ ॥ਦੂਰਤ ਰਾਮ
ਦਿਵਾਕਰ ਦੇਖ ਭਏ ਸਿਯ ਕੇ ਦ੍ਰਿਗ ਕੰਜਹ ਸੋ ਹੈ॥ ਸ੍ਰ
ਮਘਟਾ ਅੰਗ ਅੰਗਾਨ ਸੋਂ ਕਿਧੋ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਮੋਰ ਮਹਾਂ
ਲਲਚੈ ਹੈ॥ ਨੈਨ ਸਰੋਜ ਨਿਹਾਰਤ ਹੀ ਤੇਈ ਭ੍ਰਿੰਗ ਕੀ
ਏਉਂ ਨ ਮਤਿ ਧਸੈ ਹੈਂ॥ ਪੂਰਨ ਤਾ ਮੁਖ ਚੰਦ ਬਿਲੋਕ ਚ
ਕੋਰ ਕਿਧੋ ਚਿਤ ਕੇ ਚਪਲੈ ਹੈ॥੧੦੪॥ ਸ੍ਵੈਯਾ॥
॥ਜਾਨਕੀ ਓਰ ਨਿਹਾਰਤ ਹੀ ਰਘੁਬੀਰ ਕੇ ਨੈਨ ਭਏ ਸੁ
ਰ ਸੋਹੈ॥ ਔਰ ਜਿਤੇ ਭਟ ਹੈਂ ਸਭ ਕੇ ਦ੍ਰਿਗ ਸੀਲ ਰਹੇ
ਕਿਧੋ ਭੂਮਿ ਧਸੇ ਹੈ॥ ਕੈ ਪ੍ਰਗਟੀ ਮਨ ਬਾਸਕ ਕੀ ਕਿ
ਧੋਂ ਕੰਜ ਪਰੇ ਛਿਤ ਮੈ ਬ੍ਰਿਗ ਸੋਹੈ॥ ਔਰ ਭਲੀ ਉਪਮਾ
ਕਵਿਰਾਮ ਨਿਕੂੰ ਮਨੋ ਜਲ ਮਾਹਿ ਛਲੋ ਹੈ॥੧੦੫॥
ਸ੍ਵੈਯਾ॥ ॥ਸ੍ਰੀ ਰਘੁਬੀਰ ਕਹੀ ਮੁਸਕਾਇ ਸੁਨਾਇ
ਕੈ ਲੋਗਨ ਕੇ ਸਿਯ ਸੋ॥ ਜਬ ਲੌ ਨਹਿ ਆਗ ਪ੍ਰਵੇਸ-
ਕਰੈ ਤਬ ਲੌ ਨ ਗਿਲਾਨ ਮਿਟੈ ਜਿਯ ਸੋ॥ ਧਰ ਸੀਸ
ਲਈ ਸੁ ਕਰੈਂ ਅਬ ਹੀ ਸਿਰ ਨਾਇ ਕਹਿਓ ਆਪਨੇ ਪਿ
ਯ ਸੋ॥ ਅਬ ਔਰ ਕੀ ਕੌਨ ਪ੍ਰਤੀਤ ਕਰੈ ਜਬ ਰਾਮ ਸੇ
ਆਜ ਕਹੈ ਤ੍ਰਿਯ ਜੋ ਸੋਂ॥੧੦੬॥ ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਅਬ ਹੌ
ਕਰੌ ਪ੍ਰਵੇਸ ਰਾਮ ਰਜਾਇਸ ਪਾਯ ਕੈ॥ ਸਾਖਿ ਸਮ੍ਰੀ

ਰ ਦਿਨੇਸੁ ਪਤਿਬ੍ਰਤਿ ਅਤਿ ਪੂਰੇ ਸਦਾ।੧੦੭।ਦੋਹਰਾ।
ਜਹੂੰ ਮਾਨਿ ਤ੍ਰਯ ਦੋਖ ਹੀ ਜਾਨਤ ਹੈਂ ਜਿਹ ਤੇਤ੍ਰ ਬਿਹਾਂਦ ਦੇਹਸਿ
ਸ੍ਵਰਗ
ਧ੍ਯਾਂ ਭੂਤੀ ਹੂੰਦਿਨ ਜੀਕ ਰਲੇਤ੍ਰਾ।੧੦੮।ਸ੍ਵੈਯਾ।
ਸੀਤਾ
।ਹਾਥਨ ਜੋਰ ਕਹੀ ਜਿਯ ਜੂਤਬ ਪਦਕੇ ਕੇ ਸਿਰਨਾਇ
ਕੈ ਐਸੀ।ਜੋ ਰਘੁਬੀਰ ਬਿਨਾ ਜਿਯ ਮੈ ਸੁਪਨੇਹੂ ਮੈ ਮੂ
ਰਤ ਔਰ ਹੈ ਤੌ ਸੀ।ਤੌ ਮੁਹਿ ਅਗਨਿ ਜਰਾਪਿਤ ਤ੍ਰਿਹਿ ਕਾਮ
ਕੀ ਸੌਂਹ ਰੇਕਾਨ ਕੈ ਕੈਸੀ।ਜੌ ਪਤਿ ਪਾਇਕ ਸੌ ਰਤਿ ਹੈ ਤੌ ਜ
ਕਟ
ਰੈ ਜਿਸੀ ਰਾਖ ਸੋ ਰੇ ਫੇਰ ਜੈਸੀ।੧੦੯।ਦੋਹਰਾ।
ਕਾਲਾ ਤੇਲਾਂਦ
ਜਾਸਿਦ ਬਿੰਦ ਰੇਖਤ ਸਬੈ ਸੁਰਗਨ ਅਰ ਸੁਰਰਾਇਆ
ਬ੍ਰਾਂਹ ਦੇਵਤੇ ਸਾਰ ਇੰਦ੍ਰ
ਅਗਨਿ ਲਪਟਿ ਮੈ ਲਪਟ ਸੀ ਗਈ ਸੀਆ ਲਪਟਾਇ
।੧੧੦।ਸ੍ਵੈਯਾ। ।ਜਦਪਿ ਆਨ ਕਹੀ ਨਭ ਮੈ ਸੁਰ
ਅਕਾਸ਼ ਇੰਦ੍ਰ
ਪਤਿ ਫਨੀ ਪਤਿ ਬੇਦ ਮਈ।ਤਿਹੂੰ ਲੋਗਨ ਮੈ ਜੋ ਰਮਾ
ਸੇਸਨਾਗ ਲਛਮੀ
ਔ ਉਮਾ ਸੋਈ ਜਾਨਕੀ ਹੈ ਨਹਿ ਬਾਤ ਨਈ।ਅਰ ਆਪ
ਪਾਰਬਤੀ ਸੀਤਾ ਜੀ
ਨ ਜਾਨਤ ਹੈ ਪਿਯ ਕੀ ਤਊ ਬਾਤ ਕਛੂ ਸਮਝੀ ਨ ਗਈ
ਰਾਮ ਜੀ
।ਬਾਪ ਤੀਰ ਪਰੀ ਰਘੁਬੀਰ ਤਊ ਸਿਯ ਆਗ ਮੈ ਆਗ
ਮਿਲਾਇ ਲਈ।੧੧੧।ਸ੍ਵੈਯਾ। ।ਰਾਮ ਰਜਾਇ ਜਿ
ਆਗਯਾ
ਤੇ ਪਹਿਲੇ ਗਿਰ ਫਿਰਨ ਤੇ ਜਨ ਰਾਮ ਲਈ।ਘਰ ਆ
ਪਰਬਤ ਪੂਜੀ
ਇਕੈ ਲੰਕ ਰਚੀ ਭ੍ਰਚ ਸੌ ਤਿਹ ਲੋਕਨ ਤੇ ਤਿਨ ਭਾਂਤ ਨਈ
।ਤਬ ਦੇਖ ਪ੍ਰਜਾ ਨ ਭਏ ਰਘੁਬੀਰ ਸੁ ਰੀਝ ਕੈ ਤਾਹਿ ਸੁ

ਸੋਖਦਈ॥ਜਨਕ ਤਨਯਾ ਫਿਰ ਗਾਵਹਿ ਹੋਰ ਸੁ ਸਰਤੇ ਰਾਮ
ਜੀ ਸੀ ਸਿਯ ਭਾਇ ਭਈ॥੧੧੨॥ ਦੋਹਰਾ॥ ਪਾਸੀ
ਯਹੁ ਤਾਂ ਸੁਨ ਮਾਹਿ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕਿਯੋ ਜਬ ਰਜਾਇ ਸ
ਅਗਨੀ
ਪਾਈ॥ਜਾਨਤ ਹੋਂ ਇਹ ਕਾਰਨ ਕੌਨ ਭਲਾ ਉਪਮਾ ਕਵਿ
ਰਾਮ ਬਨਾਈ॥ਜਾਨਕੀ ਤੇ ਬਿਛੁਰੇ ਬਿਰਹਾ ਗਨ ਕੀ ਜਿਯ
ਤੇ ਜਨ ਬਾਹਰ ਆਈ॥ ਫਿਰ ਫਨ ਮਾਰ ਬਿਦਾ ਕਿਯੋ ਅ-
ਬ ਤੇ ਪਰ ਕਹੈ ਕਰ ਕੋ ਇਬਿ ਬਿ ਲਾਲੀ॥੧੧੩॥ ਰਾਵਣ ਸਾ॥
ਜਾਨਕੀ ਸੀਲ ਤੇ ਤੇਜ ਤੇ ਤੇਜ ਤੇ ਸੋ ਉਤਪਾਤ ਕਰੇ ਅ
ਛਿਪੀ ਹੈ॥ ਪਾਇਨ ਲਾਗ ਕਰੀ ਬਿਨਤੀ ਤੁਮ ਹੋ ਰਘੁ ਰਾਮ
ਤ ਪਿਤੁ ਰਘੁਬੀਰ ਹੈ॥ ਸੋ ਪਰ ਆਜ ਕਰੇ ਤੁਮ ਕੋ ਬਪੁ
ਰ ਪਵਿੱਤ੍ਰ ਸਮੀਰ ਤੇ ਸੀਰ ਹੈ॥ਜਾਨਤ ਲੋਗ ਜਿਤੇ ਇਹ ਦਿਖ
ਲੋਤੁ ਸੁ ਆਵਤ ਹੈ ਅਨ ਪਰੀ ਛੂਹ ਕੀ ਹੈ॥੧੧੪॥ ਕਬਿ
ਤ॥ ਪਾਵਕ ਤੇ ਨਿਕਸ ਆਈ ਅਗਨਿ ਤੇ ਸੋ ਸੁ
ਸੀਤਾ ਸੁਭ ਪੂਰਨ ਈ ਮਨੁ ਭਾਈ ਬਿਸਥੇਰ ਸੋ ਆਨ-
ਧੂਨ ਵਾਇਨੀ ਗਾਵਣ ਈ ਮਨ ਆਈ ਆਜ ਬਿਧੌਰਣ
ਤੀਨ ਲੋਕ ਪਾਏ ਰਿਪੁ ਛੇਦ ਸੋ ਨਾਨਾ ਭਿਤ ਗਾਇਨ ਸੋ
ਹੈ ਸੋਈ ਸੁਭਾਇਨ ਸੋਂ ਰਾਮਚੰਦ ਪਾਇਨ ਸੋ ਲਾਗੀ ਏ
ਕ ਭੇਦ ਸੋ॥ ਮਿਲੇ ਮੀਤ ਮੀਤ ਜੈਸੇ ਜੈਸੇ ਧਨੀ ਸੋਂ ਦੇਰ
ਜੀਤਾ ਤੈਸੇ ਰਾਮ ਮਿਲੀ ਸੀਤਾ ਜੈਸੇ ਗੀਤਾ ਮਿਲੀ ਬੇਦ

ਪਵਿੱਤ੍ਰ ਅਸਲੀ ਫਸਦੀ॥

ਇਤਿ ਰਾਮ ਅਵਤਾਰ ॥ ਸੋ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਸਬਦ ਬੈਕੁੰਠ

ਸੋ॥੧੧੫॥ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਜਬ ਨਾਰਾਇਣ ਲੱਛਤਬ
ਹੋਰਿ ਸੰਗ ਰੁਕਮਨਿ ਹੋਇ॥ਜਬ ਰਘੁਪਤਿ ਤਬ ਜਾਨ
ਕੀ ਨਏ ਨਉਪਜਤ ਦੋਇ॥੧੧੬॥ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਹਾਥ
ਜੋਰ ਸਿਰ ਨਾਇ ਤਬ ਲਛਮਨ ਬਿਨਤੀ ਕਰੈ॥ਦਈ ਲੰ
ਕ ਰਘੁਰਾਇ ਰਾਵਨ ਕੋ ਧਨੁ ਲੀਜੀਐ॥੧੧੭॥ਰਾਮ
ਦੀਓ ਦਰੁ॥ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਜੋ ਰਿਪੁ ਜੀਤੋ ਜਾਇ ਸੂਰ
ਕਹਾਵੈ ਜਸ ਬਢੈ॥ਤਬ ਕੀਜੀਏ ਸਹਾਇ ਤਾਂ ਕੋ ਕਛੂ
ਨ ਲੀਜੀਐ॥੧੧੮॥ਸੋਰਠਾ॥ ॥ਕਪਿ ਗਨ ਸੰਗ
ਲਵਾਇ ਚਲਿਓ ਬਿਭੀਖਨ ਪਾਇ ਤਿ ਰਾਜ ਸਦੂੰਦਭੀ
ਬਜਾਇ ਲਛਮਨ ਸੀਆ ਸਹਤ ਚਲੇ॥੧੧੯॥
ਕਬਿਤ੍ਰੂੰ॥ ॥ਜੈਸੇ ਦਾਨ ਕੀਰਤ ਸੁਮਾਸ ਰਿਤ ਪ੍ਰੀਤਿ
ਰਿਤ ਜੈਸੇ ਗਤਿ ਕਾਮ ਕਾਟਿ ਰਾਮ ਨਿਧਿ ਭਾਗ ਸੋਂ ਜ
ਸੇ ਅਰਥ ਬਾਨੀ ਮਹਾਂ ਰੁਦ੍ਰ ਸੋ ਭਵਾਨੀ ਸਿੰਧੁ ਗੰਗਾ
ਚੰਦ ਚਾਂਦਨੀ ਜੈਸੇ ਮਨਿ ਸੇਖਨਾਗ ਸੋਂ ਜੈਸੇ ਧਰਮਨੀ
ਤ ਭਲੇ ਸਾਹਿਬ ਬਸੀਠ ਤੈਸੇ ਆਜ ਮਿਲੀ ਜਾਨਕੀ
ਜੂ ਆਪਨੇ ਸੁਹਾਗ ਸੋਂ॥ਬੈਠ ਕੇ ਬਿਵਾਨ ਗੀਰਬਾਨ
ਚਲੇ ਸੀਯ ਰਾਮ ਜੈਸੇ ਕਰਤਾਲ ਮਿਲੇ ਤਾਲ ਚਲੇ ਰਾ
ਗ ਸੋਂ॥੧੨੦॥ਕਬਿਤ੍ਰੂੰ॥ ॥ਚਲੇ ਰਿਪੁਜੀਤ ਕਰੀ
ਰੀਤ ਸਭ ਸੂਰਨ ਕੀ ਜਾਨਕੀ ਲੈ ਸੰਗ ਮਾਨੋ ਪ੍ਰਾਨ ਸੇ

ਲਵਾਇਕੈ ਜੀਆ ਸੋ ਕਹਤ ਦੇਖ ਆਯੋ ਵਹਿ ਨੈਰਜ
ਹਾਂ ਲਛਮਨ ਇੰਦ੍ਰਜੀਤ ਮਾਰਯੋ ਹੈ ਰਿਸਾਇਕੈ ਇਹਾਂ
ਨਾਗ ਫਾਸ ਪਰੀ ਇਹਾਂ ਹਨੁਵੰਤ ਬੀਰ ਗਮੇ ਮੋਰੇ ਬੀ
ਰ ਮੋਰੇ ਕੋ ਦੀਓ ਹੈ ਜਿਵਾਇਕੈ ਇਹਾਂ ਕਹੂ ਮਾਰੇ ਦਸਕ
ਟੇ ਲੰਕ ਰਾਇ ਹੂ ਕੇ ਕਹੀ ਰਘੁਰਾਇ ਬ੍ਰਿਤ ਨੈਨ ਸਰਮ
ਇਕੈ ॥੧੨੧॥ ਕਬਿੱਤੁ ॥ ॥ ਸਗ ਸੀਯ ਬੀਰ ਔਸ
ਮੀਰ ਸੁਤ ਅੰਗਦ ਸੁਗ੍ਰੀਵ ਜਾਮਵੰਤ ਕਪਿ ਮੰਡਲ ਹੁ
ਲਾਸ ਕੀਆ ਸੇਵਕੇ ਭਤੀਖਨ ਬਿਭੀਖਨ ਸੋ ਨਲ ਨੀ
ਲ ਪਲਤੀ ਮੇ ਕਰੈ ਜੋਰ ਭੁਜ ਰਾਮ ਸ੍ਵਾਸ ਕੀਆ ਸਬੈ
ਬਡਭਾਗੀ ਅਨੁਰਾਗੀ ਪ੍ਰਭੁ ਪਾਇਨ ਕੇ ਰਾਇਨ ਸੋ ਬ
ਤ ਕਰੈ ਸਬ ਕੇ ਬਿਲਾਸ ਕੀਆ ਚਲੇ ਉਪਰੋਧੁ ਮਨੋ ਪੌ
ਧ ਲਗੀ ਆਨੰਦ ਕੀ ਔਧ ਆਇ ਗਈ ਔਧ ਗਈ
ਬਨਬਾਸ ਕੀ ॥੧੨੨॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ॥ ਦੂਰ ਤੇ ਦੇਖ ਬ
ਸਿਸ੍ਰ ਕਹੀ ਨਭ ਮੰਡਲ ਰਾਮ ਅਖੰਡ ਲਿਆਇਓ ਲੋਗ
ਸਭੈ ਮਿਲ ਧੌਨ ਨਿਰਖੇ ਸਸਿ ਸੋਂ ਦ੍ਰਿਗ ਪੁੰਜ ਚਕੋਰ ਲ
ਗਾਇਓ ਆਪਨ ਹੀ ਮਨ ਭਾਵਨ ਸੋਂ ਜਨ ਸਾਵਨ ਚਾਤ੍ਰਕ
ਮੋਰ ਜਿਆਇਓ ਰਾਘਵ ਰਾਮ ਸਿਯ ਪਤਿ ਸ੍ਰੀਪਤਿ ਸੋਂ
ਸਭ ਕੇ ਮੁਖ ਕੰਜ ਸੁਹਾਇਓ ॥੧੨੩॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ॥ ਰਾ
ਮ ਬਸਿਸ੍ਟ ਕੇ ਪਾਇ ਪਰੇ ਮਿਲ ਬੈਨ ਭਲੀ ਰੁਚਿ ਸੋਂ ਪ

ਗ ਧੋਇ ਭੂਪੁੱਤਿ ਕੀ ਬਿਪਰੀਤਿ ਕਥਾ ਸੁਨਕੈ ਉਮਡੇ
ਜਲ ਨੈਨ ਸਮੋਏ ॥ ਸਿੰਧੁ ਧਰਾ ਪਰ ਨਾਮ ਨਦੀ ਬਿਨ ਬੇ
ਗੁਨ ਜੇ ਪਹਿਲੇ ਹਮ ਜੋਏ ॥ ਦੇਖ ਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪਾਇਨ ਕੇ
ਪਲ ਮੈਂ ਬਿਸਰੇ ਪ੍ਰਭੁ ਜੂ ਦੁਖ ਖੋਏ ॥੧੨੪॥ ਸਵੈਯਾ ॥
॥ ਕੇਕਈ ਨੰਦਨ ਦੂਰ ਤੇ ਆਨ ਪ੍ਰਨਾਮ ਬਿਯੋਗ ਦੁਖ ਨੈ
ਨ ਬਹਾਏ ॥ ਮੂੰਡਿ ਜਟਾ ਨਖ ਭੇਸ ਤਪੋਧਨ ਭੂਪਤਿ ਭੂਰਿ
ਸਬੈ ਪਗ ਲਾਏ ॥ ਸ੍ਰੀ ਰਘੁਬੀਰ ਸੁ ਗਾਇ ਕਰੇ ਛਤੀ
ਆ ਮੁਖ ਚੁੰਬ ਕਛੂ ਮੁਸਕਾਏ ॥ ਦੇਖ ਬਿਭੀਖਨ ਔਰ
ਸੁਗ੍ਰੀਵ ਨਰਿੰਦ ਉਠੀ ਬਹੁਤੈ ਸਰਮਾਏ ॥੧੨੫॥
ਸਵੈਯਾ ॥ ॥ ਐਸੀ ਹੀ ਭਾਂਤਿ ਸਬੈ ਮਿਲ ਕੈ ਰਘੁਬੀ
ਰ ਸੁ ਕੇਕਈ ਕੇ ਘਰ ਆਏ ॥ ਪਾਇ ਗਹੇ ਰਿਪੁਬੀਰ
ਸਮੇਤ ਕਰੇ ਸਭ ਅੰਗਨ ਆਜ ਸੁਹਾਏ ॥ ਤੈਂ ਤੁ ਭਲੇ
ਅਰਿ ਨੀ ਸੁਨ ਮਾਤ ਕਿਯੋ ਹਿਤੁ ਤੈਂ ਬਨ ਧਾਮ ਪਠਾਏ
॥ ਦੇਹ ਛੁਟੈ ਸਭ ਕੀ ਜਗ ਮੈਂ ਜਸ ਲੈਨ ਚਲੇ ਸਰ ਤੇ ਪਹੁ
ਤਾਏ ॥੧੨੬॥ ਕਬਿੱਤ੍ਰੰ ॥ ॥ ਪੂਰਨ ਪਵਿਤ੍ਰ ਰਲੇ-
ਮਿਲਨ ਸਮਿੱਤ੍ਰਾ ਜੂ ਕੇ ਲੋਚਨ ਦਿਠੇ ਨਰ ਕਾਰਕ ਭ੍ਰੂਗ
ਭਰਾ ਮੈਂ ਅਤਿ ਹੂੰ ਤੈਂ ਰਾਮਚੰਦ ਦਿਕਾਰ ਫੇਰ ਤੂਠੇ ਤਨ
ਪੇਮ ਜਲ ਆਸੂਨ ਸੋਂ ਕੀਨੀ ਮੀਚ ਮਾਗਿ ਮੋਜ ਇ-
ਲਪਟਾਇ ਨੇਹੁ ਬਹੁਤੈ ਜਨਾਇ ਪ੍ਰਭੁ ਜਾਨਕੀ ਮੇਤ

ਸੀਸ ਰਹੇ ਧਾਰ ਪਗ ਮੈ॥ ਰਾਮ ਲਛਮਨ ਜੂ ਕੇ ਗੀਲੇ ਘੌ
ਡਾਂਗੇ ਜ਼ਖਮ
ਉ ਦੇਖ ਕਹਯੋ ਸੂਰ ਸੁਤਿ ਜਨਨੀ ਨ ਜਨੈ ਔਰ ਜਗ ਮੈ॥੧੨
੭॥ਕਬਿਤ੍ਰ॥ ॥ਜੌ ਲੌ ਰਘੁਬੀਰ ਮਾਤ ਮੰਦ੍ਰ ਲੌ ਜਾਹੀ-
ਤੇ ਲੌ ਹੌਸ ਭਿਛੁੱਕ ਨਰਹੀ ਹੈਨ ਦਾਨ ਕੀ॥ ਭੂਖਨ ਪੌਟ ਬਾ
ਰੋਜਾ ਬਸਤ੍ਰ
ਉਤਾਰ ਸਭ ਵਾਰ ਦੀਨੇ ਕਹਤ ਕੌਸਲਿਆ ਆਜ ਮੇਰੇ ਕੌਨ
ਮਾਨ ਕੀ॥ ਆਰਤੀ ਬਨਾਇ ਤਿਨ ਪੌਰ ਹੀ ਮੈ ਆਇ ਲੀਨੋ
ਦਰਵਾਜੇ
ਆਜ ਹੌ ਸਪੂਤੀ ਭਈ ਦੇਖ ਗਾਤਿ ਭ੍ਰਾਨ ਕੀ॥ ਪਾਇ ਤੇ ਉਠ
ਸੂਰਜ
ਇ ਮੁਖ ਚੂਬ ਪਾਨੀ ਪੀ ਵਿਵਾਰ ਛੌਨਾ ਦੋਊ ਗੋਦ ਲੈਕੇ ਬੀਰ
ਦੀਨੀ ਜਾਨਕੀ॥੧੨੮॥ਸ੍ਵੈਯਾ॥ ॥ਰਾਮ ਕੇ ਦੇਖਬੇ ਕੋ
ਸਖੀ ਆਉ ਮਿਤ੍ਰੀ ਧਾਨ ਜਯੋ ਸਗਿ ਆਨੰਦ ਜੀ ਕੋ॥ ਰੂਪ ਨਿ
ਹਾਰ ਸਬੈ ਬਲ ਜਾਹਿ ਵੈ ਮਾਨਹੁ ਘੂਟਤ ਘੂਟ ਅੰਮੀ ਕੋ॥ ਖੇ
ਅੰਮ੍ਰਿਤ
ਝ ਕਹੈ ਤਿਨ ਸੋਂ ਜਨਨੀ ਮੋਹਿ ਬਾਰਨ ਦੇਹ ਦੀਆ ਸਖੀ ਘੀ ਕੇ
ਅੰਤ
॥ਤੋ ਲਗ ਦੇਖਨ ਦੇਉ ਇਨ ਕਾਹੂ ਕੋ ਜੌ ਲਗ ਨੈਨ ਸਿਰਾਤ ਨਹੀ
ਸੀਤਲ
ਕੋ॥੧੨੯॥ਕਬਿਤ੍ਰ॥ ॥ਗਾਉ ਕੀ ਲੁਗਾਈ ਲੈ ਲੈ ਆਵ
ਨਗ
ਤ ਬਧਾਈ ਤਿਨ ਕੀ ਅਸੀਸ ਲੈ ਲੈ ਸੀਸ ਸੌਂ ਰਾਨੀ ਧਰਤ ਹੈ
॥ਏਕਨ ਕੋ ਦਾਨ ਸਨਮਾਨ ਦੈ ਦੈ ਏਕਨ ਕੋ ਏਕਨ ਕੋ ਪਾਇ ਪ
ਆਦਰ
ਰ,ਬਿਦਾਈ ਕਰਤ ਹੈ॥ ਪ੍ਰਾਨਨ ਸਮੇਤ ਵਾਰ ਡਾਰੇ ਰਾਮ ਚੰਦ ਪਰ
ਸੋਕ ਜੋਈ ਸੋਈ ਦੈ ਦੈ ਦੂਖ ਕੋ ਹਰਤ ਹੈ॥ ਔਰ ਕੀ ਚਲਾਵੈ ਕੌਨ
ਵਾਰਤ ਹੈ ਰਾਈ ਲੌਨ ਮੇਰੀ ਡੀਠਿ ਲਾਗੈ ਜਿਨ ਜੀਅ ਮੇ ਡਰਤ
ਨਜ਼ਰ

 ਹੈ॥੧੩੦॥ਕਬਿੱਤੁ॥ ਭੌਨ ਤੇ ਨਿਕਸ ਆਇ ਰਾਜ ਮੰਡ
ਲੀ ਬਨਾਇ ਕੀਨੋ ਅਭਿਖੇਕ ਰਿਖਿ ਮੰਡਲ ਬਿਚਾਰ ਕੈ॥ਛਤ੍ਰ
ਧੁਜੈਂ ਚਾਮੁਰ ਬਿਜਨ ਲੈਕੇ ਬੀਰ ਸਾਤ੍ਰੇ ਰਾਜ ਕੇ ਸਿੰਘਾਸਨ-
ਬਿਰਾਜੇ ਆਰਿ ਮਾਰ ਕੈ॥ਦੁੰਦਭੀ ਬਜਾਇ ਸੁਰ ਰਾਜ ਬਰਖਾ
ਇ ਫੂਲ ਸੂਲ ਮਿਟੀ ਸਬ ਹੀ ਕੀ ਫੂਲ ਨਰ ਨਾਰ ਕੈ॥ਰਾਮਚ
ਦ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਕੇ ਰਾਜ ਕੇ ਸਮਾਜ ਦੇਖ ਆਜ ਤਾਂਤੇ ਰਾਮ ਬਾਟਿ
ਧਾਨ ਦੀਨੇ ਵਾਰ ਕੈ॥੧੩੧॥ਕਬਿੱਤੁ॥ ਕਹੈਂ ਰਘੁਰਾਈ
ਸੁਨ ਭਾਈ ਹੋ ਭਰਤ ਰਾਇ ਕੌਨ ਕੌਨ ਕੀਨੋ ਉਪਕਾਰ ਕਪਿ
ਰਾਜ ਕੋ॥ਸੀਤਾ ਸੋਧ ਲ੍ਯਾਇ ਸਿੰਧੁ ਪਾਟ ਕੈ ਬਨਾਇ ਗੈਲ
ਆਯੋ ਲਛਮਨ ਜੂ ਕੇ ਏਤੇ ਬਡੇ ਕਾਜ ਕੋ॥ਨੀਲ ਨਲ ਹਨੂ
ਮਾਨ ਅੰਗਦ ਸੋਂ ਜਾਮਵਾਨ ਏਈ ਹੈ ਜਿਤੈਯਾ ਸਭ ਰਾਵਨ
ਸਮਾਜ ਕੋ॥ਤਾਂਤੇ ਹਮਾਇਨਕੇ ਰਿਣੀ ਹੈ ਅਜਹੂ ਲੌ ਬੀਰ
ਲੋਚਨ ਹਮਾਰੇ ਨ ਉਠਤ ਮਾਰੇ ਲਾਜ ਕੋ॥੧੩੨॥ਸਵੈਯਾ॥
ਦੇਸਨ ਦੇਸ ਤੇ ਆਇ ਨਰੇਸ ਸਭੈ ਰਘੁਬੀਰ ਕੇ ਪਾਇ
ਪਰੇ॥ਫਿਰ ਬਾਪਿ ਬਿਦਾ ਕਰ ਆਨੰਦ ਸੋ ਦੁਖ ਸੂਖ ਗਏ
ਸੁਖ ਹੋਤ ਹਰੇ॥ਕਪਿ ਮੰਡਲ ਔਰ ਬਿਭੀਖਨ ਕੋ ਰਥ ਬਾਰ
ਣ ਦੈ ਮਾਨ ਪੁਜ ਖਰੇ॥ਕਵਿ ਰਾਮ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਕੇ ਸੇਵਤ ਹੀ
ਜੁਗ ਚਾਰਨ ਮੇ ਕਹੋ ਕੌਨ ਤਰੇ॥੧੩੩॥ਸੋਰਠਾ॥ ਰਾਮ
ਭਗਤਿ ਰਸ ਹੋਇ ਤੌ ਰਘੁਪਤਿ ਛਾਡੈ ਨਾਹੀ॥ਪ੍ਰਭ ਚਰਨਨ

ਤਨ ਜੋਇ ਹਨੂਮਾਨ ਸਭ ਸੋਂ ਕਹੈਂ ॥੧੩੪॥ ਕਬਿੱਤੁ ॥ ॥ਦਾਨ
ਪੁਰਹੂਤ ਸੋਈ ਕੁਲ ਮੇਂ ਸਪੂਤ ਸੋਈ ਲਾਖ ਕਾਮ ਛਾਡ ਕੈ ਜੁ
ਕਰੈ ਏਕ ਕਾਮ ਕੋ ॥ ਪੰਡਿਤ ਪ੍ਰਬੀਨ ਸੋਈ ਪ੍ਰੇਮ ਜਲ ਮੀਨ ਸੋ
ਈ ਔਰ ਪੈ ਕਹਾਵੈ ਆਪ ਕਹੈ ਹਰਿ ਨਾਮ ਕੋ ॥ ਲਾਜ ਕੋ ਜਹਾ
ਜ ਸੋਈ ਆਜ ਕਵਿਰਾਜ ਸੋਈ ਮੇਰੋ ਸਿਰਤਾਜ ਸੋਈ ਕੋ ਜੁ
ਭਜੈ ਰਾਮ ਕੋ ॥ ਰਾਮ ਕਾ ਦਿਵਰਾਜ ਸੋਈ ਰਾਜਨ ਕੇ ਸਮਾਜ ਸੋਈ
ਮਹਾਰਾਜ ਸੋਈ ਜੋਈ ਭਜੈ ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਕੋ ॥੧੩੫॥ ਸੋਰਠਾ ॥
ਆਨੰਦ ਉਰ ਨ ਸਮਾਇ ਭੁਜ ਉਠਾਇ ਅੰਗਦ ਕਹੈ ॥ ਰਘੁ
ਪਤਿ ਕੇ ਗੁਨ ਗਾਇ ਛਿਨ ਭੰਗੁਰ ਤਨ ਜਾਨ ਕੈ ॥੧੩੬॥ ਕਬਿ:
॥ ਸਦਾ ਰਘੁਬੀਰ ਕਹੈ ਲਛਮਨ ਬੀਰ ਕਹਿ ਮਹਾਰਣਧੀ
ਰ ਕਹਿ ਮਨ ਕੇ ਸਹਾਇ ਰੇ ॥ ਸੀਤਾ ਪਤਿ ਰਾਮ ਕਹਿ ਰਾਮ ਰ
ਮ ਰਾਮ ਕਹਿ ਔਰ ਹੈ ਬਤਾਇ ਰੇ ॥ ਤੀਨੋ ਲੋਕ ਨਾਥ ਕਹਿ ਬੁ
ਡੇ ਦੇਤ ਹਾਥ ਕਹਿ ਆਪ ਰਘੁਨਾਥ ਕਹਿ ਔਰ ਪੈ ਕਹਾਇ
ਰੇ ॥ ਬੇਦਨ ਕੇ ਸਾਰ ਕਹਿ ਸਭ ਕੇ ਅਧਾਰ ਕਹਿ ਮੋਖ ਕੇ ਉ
ਦਾਰ ਕਹਿ ਹੋਤ ਹੈ ਸਹਾਇ ਰੇ ॥੧੩੭॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਨ੍ਰਿਪਸੰ
ਕੁਲ ਤੇ ਉਠ ਰਾਇ ਬਿਭੀਖਨ ਆਨ ਚਰੀ ਚਿਤ ਚੌਪ ਨਈ ॥
ਜਹਿ ਮੂਰਤ ਸਾਵਰੀ ਨੈਨਨ ਮੇ ਉਰ ਮੇ ਬਸਿ ਹੋਇ ਅਨੰਦ ਮ
ਈ ॥ ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਕਹਿ ਕੌਨ ਸਕੈ ਸੁਨ ਲੇਹੁ ਸਭੈ ਭਟ
ਬਾਤ ਨਈ ॥ ਜਬ ਆਨ ਮਿਲੇ ਤਬ ਹੀ ਹਸਕੈ ਮੋ ਸੇਵਕਨ

ਕੋ ਜਿਨ ਲੰਕ ਦਈ ॥੧੩੭॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ॥ਸੁਖ ਪ੍ਰਸੰਨ ਚਿ
ਤ ਚਾਉ ਨੈਨ ਕਮਲ ਕਹਿ ਰਾਮ ਸੋਂ ॥ ਕਪਟ ਰਹਿਤ ਕਪਿ ਰਾ
ਉ ਕੀਨੀ ਭਗਤਿ ਰਘੁਪਤਿ ਕੀ ਕਰੀ ॥੧੩੮॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ॥ਜਾ
ਮਕੇ ਪਾਇਨ ਕੇ ਬਲ ਪਾਇ ਮੈ ਬਾਲ ਸੋ ਮਾਰਕੈ ਰੋਸ ਭਯੋ ॥
ਅਰ ਰਾਮ ਕੇ ਪਾਇਨ ਕੇ ਬਲ ਤੇ ਕਪਿ ਮੰਡਲ ਮੈ ਕਪਿ ਰਾ
ਜ ਭਯੋ ॥ ਉਤ ਰਾਮ ਕੇ ਪਾਇਨ ਮੈ ਜਬ ਹੀ ਚਿਤ ਦੈ ਪ੍ਰਮਿਲ
ਇਕੈ ਨੈਕੁ ਦਯੋ ॥ ਤਬ ਹੀ ਸਭ ਪੂਰਨ ਕਾਮ ਭਏ ਕਹਿ ਰਾਮ
ਇਹੈ ਜਿਯ ਜਾਨ ਲਯੋ ॥੧੪੦॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ॥ਸਿਵ ਬਿਰੰਚ
ਸੁਰੇਂਦ੍ਰ ਈਸ ਸਿ ਬੇਦ ਬ੍ਰਹਮ ਸੇਵਤ ਚਰਨ ॥ ਦੇਤ ਬਸਿਸ਼ਟ ਅਸੀਸ
ਸਭਾ ਸਹਿਤ ਰਘੁਬੀਰ ਕੋ ॥੧੪੧॥ ਕਬਿਤ੍ਰ ॥ ॥ਸੇਸ ਸੇ
ਸਮਸ੍ਰ ਧਰ ਹੈ ਹੈ ਗੁਨ ਕੇ ਭੰਡਾਰ ਤੇਈ ਸੀਖ ਸੀਖ ਕੰਠ ਭੂਖ
ਣ ਜਯੋ ਧਰ ਹੈ ॥ ਆਪਨ ਸਮਝ ਸੁਖ ਪਾਇ ਔਰਨ ਸੁਨਾਇ
ਐਸੇ ਗੁਨ ਗਾਇ ਗਾਇ ਜੀ ਮੈ ਪ੍ਰੇਮ ਭਰ ਹੈਂ ॥ ਤਿਨ ਕੇ ਹਿੰਯੇ
ਤੇ ਰਘੁਬੀਰ ਬੀਰ ਲਛਮਣ ਜਾਨਕੀ ਸਮੇਤ ਸਦਾ ਧ੍ਰੂਅ
ਜਯੋ ਨ ਟਰ ਹੈਂ ॥ ਰਾਮਚੰਦ ਗੀਤ ਕੀਏ ਚੌਦਹਿ ਜੁ ਅੰਕ ਤੇਊ
ਚੌਦਹਿ ਭਵਨ ਕੇ ਕਲੰਕ ਦੂਰ ਕਰ ਹੈਂ ॥੧੪੨॥ ਛਪਯ
॥ਸੰਮਤ ਬਿਕ੍ਰਮ ਨ੍ਰਿਪਤ ਸਹਸ ਖਟ ਸਤ ਅਸੀਹ ਬ੍ਰਾ ॥ ਚੇਤ੍ਰ ਚਾਂਦਨੀ
ਦੂਜ ਛੰਤ੍ਰ ਜਹਾਂਗੀਰ ਸੁਭਟ ਪਰ ॥ ਸੁਭ ਲਛਨ ਦਛਨ ਸੁ ਦੇਸ ਕਹਿ
ਮ ਬਿਚਛਨਾ ॥ ਰਘੁਪਤਿ ਚਰਿਤ੍ਰ ਤਿਨ ਜਥਾਮਤਿ ਪ੍ਰਗਟ ਕਹਯੋ ਸੁਭ
ਗਯਾਨ ਗਨਾ ॥ ਦੈ ਭਗਤਿ ਦਾਨ ਨਿਰਭੈ ਕਰਹੁ ਜੈ ਰਘੁਪਤਿ ਰਘੁ
ਨੰਦਨਾ ॥੧੪੩॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਗੀਤੇ ਹਨੂਮਾਨ ਨਾਟਕੇ ਚੌਦਸਮੋ ਅੰਕ

੧੪॥੧੨੮੬॥੧॥

ਵਿਗਿਆਪਨ

ਹਮਾਰੀ ਦੁਕਾਨ ਮੈਂ ਏਕ ਪੰਜ ਗ੍ਰੰਥੀ ਪੋਥੀ ਵ ਜਪੁਜੀ ਸਾਹਬ ਔਰ ਗੀਤਾ ਕਾ ਅਠਾਰਵਾਂ ੧੮ ਧਿਆਇ ਛਪਕਰ ਤਿਆਰ ਹੂਆ ਹੈ ਜਿਸਕੀ ਲਿਖਾਈ ਔਰ ਛਪਵਾਈ ਯੋਗਯ ਦਰਸਨ ਕੇ ਹੈ ਔਰ ਕਲਮ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮੋਟੀ ਕੀ ਲਿਖਾਈ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਕ੍ਯੋਂਕਿ ਪਾਠਕ ਸਜਨ ਜਨੇ ਚੰਦ੍ਰਮਾਂ ਕੀ ਚਾਂਦਨੀ ਮੈਂ ਭੀ ਆਰਾਮ ਸੈ ਪਾਠ ਕਰ ਸਕੇਂ ਔਰ ਮੋਖ ਜਿਸਕਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਥੋੜਾ ਰਖਾ ਗਯਾ ਹੈ॥

ਮੋਖ ਪੋਥੀ ਕਿਸਮ ਅਵਲ ਕਾਗਜ ਹਿਨਾਈ ੧॥) ਰੁਪਯਾ

ਮੋਖ ਪੋਥੀ ਕਿਸਮ ਦੋਮ ਕਾਗਜ ਸੁਫੈਦ ਮੋਟਾ ੧।) ਰੁਪਯਾ

ਮੋਖ ਪੋਥੀ ਕਿਸਮ ਸੋਇਮ ਕਾਗਜ ਗੁਲਾਬੀ ੧) ਰੁਪਯਾ

ਮਾਲਕ, ਮੁਜੁਬਾਈ ਪ੍ਰੈਸ ਲਾਹੌਰ, ਮਲਕ ਹੀਰਾ, ਤਾਜਰ ਕੁਤਬ

ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ॥

ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਵੇ ਕਿ, ਭਾਈ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ, ਵਾਸੀ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੇਂ ਜੋ ਬੜੀ ਭਾਰੀ ਹਿਕਮਤ ਦੀ ਕਿਤਾਬ, ਤਬਾ ਪੋਥੀ ਅਗੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਅੱਖਰਾਂ ਵਿਖੇ ਨਹੀ ਸੀ ਅਜ ਤੀਕੁ ਛਪੀ॥ ਸੋ ਵਾਸਤੇ ਆਮ ਦੇ ਲਾਭ ਉਠਾਨ ਲਈ ਛਾਪੀ ਹੈ ਔਰ ਮੋਖ ਜਿਸ ਦਾ ਬਹੁਤ ਥੋੜਾ ਰਖਯਾ ਹੈ, ਸੋ ਸਬ ਜਗਾ ਥੀਂ ਮਿਲ

ਭਾਈ, ਇੰਦ੍ਰ ਸਿੰਘ, ਲਿਖਾਰੀ॥

